IAN RANKIN

ŞELALE

POLİSİYE



VK
VATAN Kitap

IAN RANKIN

ŞELALE

BİR "DEDEKTİF REBUS" ROMANI DAHA...

Her şey, Edinburg'da kaybolan bir öğrenci olayıyla başlar...
Elinde bir önseziden başka hiçbir şey bulunmayan Müfettiş Rebus, amansızca iz sürmeye başlar... İnsanın içini ürperten bir ipucuyla karşılaşır: Minicik bir tabut ve içindeki oyma bebek ve internet üzerinden oynanan bir rol yapma oyunu!
Bu ipucu, 1836 yılında, bir dağ yamacında bulunan on altı adet benzer kalıntıyı anımsatır ona... Rebus, kendini, iki yüzyıllık bir geçmişin içinde bulur.
Dedektifin yardımcıları da boş durmaz bu arada.
Siophan, Sorgucu takma adlı, kimliği belirsiz bir oyun yöneticisinin peşine düşer.
Genç dedektif Siophan, bilgisayarlardan ve internetten anlamaktadır.
Ama ne yazık ki, oyun içindeki tuzakları sezemeyecek ve küçük bir zamanlama hatasının, birçok insanın yaşamına mal olacağını düşünemeyecek kadar deneyimsizdir.
Öbür yardımcı memursa, her iki arkadaşını tehlikelerden korumak için şanstan daha fazlasına ihtiyaç duyacaktır.

POLİSİYE

"Rankin'den bekleneceği gibi karmaşık bir gizem romanı. O, bir elin parmakları kadar az sayıdaki seçkin Britanyalı gizem yazarlarından biri... Harikulade!"
OBSERVER

"Rankin, yaşayan Britanyalı polisiye yazarları arasındaki eşsiz yerini koruyor."
THE TIMES

"Şelale yaratıcı ve sürükleyici bir kitap... son derece eğlenceli ve heyecan verici."
THE SCOTSMAN

ISBN 978 9944 167 03 1

VK VATAN Kitap

IAN RANKIN
ŞELALE

VATAN KİTAP
Copyright©2001 John Rebus Limited
Bütün hakları saklıdır.
Copyright©2007 Türkiye Yayın Hakları,
Kemer Yayıncılık Pazarlama San. Tic. A.Ş.
Akcalı Telif Hakları Ajansı
aracılığıyla alınmıştır.

The Falls

ISBN 978-9944-167-03-1

Kapak Tasarım: Erkal Yavi
Art Direktör: Şeyda Ermiş
Baskı ve Cilt: Özkaracan Matbaacılık
Basıldığı Yer ve Tarih: İstanbul-2007

POLİSİYE

IAN RANKIN
ŞELALE

Çeviren:
MERT ONARAN

VK
VATAN Kitap

Ian Rankin'e Övgü

"Rankin'in, kötü olayları tamamlayan diyaloglarla, yaşamı yansıtan ayrıntılarla dolu güçlü bir konu ve inandırıcı bir karakter yaratma anlamındaki yeteneği tek kelimeyle müthiş!" *Time Out*

"Rankin, İngiliz polisiye edebiyatının yöntemciliğini fersah fersah geride bırakmış durumda... Polisiye edebiyatımızın en üst sıralarında geliyor." *Independent on Sunday*

"Diyalogları bıçak gibi keskin! Kısacası yapıtları, polisiye yazarlığının doruklarında geziyor." *Daily Express*

"Rankin özlü, incelikli ve usta elinden çıktığı belli olan macera romanları yazıyor." *Scotsman*

"Ian Rankin, düzenli bir romanı gizem öğeleriyle, hayran kalınacak bir kolaylıkla harmanlıyor." *Allan Massie*

"Acımasız bir gerçekçiliğe sahip, birinci sınıf bir polisiye roman." *Sunday Telegraph*

"Rankin özlü düzyazı tekniğini, tıpkı bir boyacının boyayı tinerle çıkarması gibi, edebiyatından gösterişi söküp atarak, gerçeklerin gizli kalmış çirkin yüzünü ortaya çıkarmak için kullanıyor." *Independent*

"Romanları hareketli, enerji dolu... Aslında kendisi, Robert Louis Stevenson geleneğinden gelen, romantik bir romancı... Kullandığı düzyazı tekniği son derece canlı ve özlü. Esnekliği ve ritmi, yazınına lirik bir anlatım veriyor ve ortaya çıkan iş, tamamen Rankin'e özgü oluyor." *Scotland on Sunday*

IAN RANKIN

"Müfettiş Rebus" dizisi
(Serinin diğer kitapları)
Knots&Crosses
Hide & Seek
Tooth & Nail
Strip Jack
The Black Book
Mortal Causes
Let It Bleed
Black&Blue
The Hanging Garden
Death Is Not The End (novella)
Dead Souls
Set in Darkness
The Early Years
The Falls
Kısa Hikayaler
A Good Hanging & Other Stories

Diğer Romanları
The Flood
Watchman
Westwind

Jack Harvey adıyla yazdıkları
Witch Hunt
Bleeding Hearts
Blood Hunt

1960 yılında Fife Krallığı'nda doğan Ian Rankin, Edinburgh Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra üzüm toplayıcılığı, domuz çobanlığı, vergi tahsildarlığı, alkol konusunda araştırmacılık, gazetecilik ve punk müzisyenliği yaptı. Rebus karakterinin yer aldığı ilk romanı *Knots & Crosses*, 1987 yılında yayımlandı. Şu ana kadar birçok dile çevrilen Rebus kitaplarının Amerika'daki popülerliği gittikçe artıyor. Hawthornden Üyesi seçilen Ian Rankin, saygın bir ödül olan Chandler-Fulbright Ödülü ve iki CWA Kısa Öykü Ödülü kazandı. Aynı zamanda Amerika Gizem Yazarları Ödülü Edgar'ın en iyi roman dalında aday gösterilen *Black & Blue* romanı, 1997 yılında CWA Macallan Ödülü'ne layık görüldü. *Black & Blue, The Hanging Garden, Dead Souls ve Mortal Causes* romanları ITV'de yayımlandı. Başrolünü, Müfettiş Rebus'u canlandıran John Hannah oynadı. Serinin onuncu romanı *Dead Souls*, 1999 yılında CWA Ödülü'ne aday gösterildi. Edinburgh Üniversitesi mezunu olan yazar, biri 1999 yılında Dundee Abertay Üniversitesi, diğeriyse daha yakın zamanda St Andrews Üniversitesi tarafından onursal iki doktorlukla ödüllendirildi. Rankin, eşi ve iki oğluyla birlikte Edinburgh'da yaşıyor.

Aksanım değil - İngiltere'de yaşamaya başladığımda onu hemen kaybetmedim - daha çok huyum, kişiliğimin bir İskoçyalıya özgü neşeli, kavgacı, zor, hoş olmayan şeylere ilgi duyan ve tüm çabalarıma karşın ısrarla Tanrı'ya inanan yanı... Ben dün de, tıpkı yarın olacağım gibi, tuhaf tarih müzesinden kaçmış alçak bir firariydim...

Philip Kerr, "Tuhaf Tarih Müzesi"

BİR

Onu benim öldürdüğümü düşünüyorsunuz, değil mi?"

Koltukta öne doğru yayılmış, başı göğsüne düşmüştü. Dümdüz saçının uzun perçemleri alnına dökülüyordu. Oturduğu yerde dizlerini birer piston gibi durmadan çalıştırıyor, spor ayakkabılarının topuklarını yere değdirmiyordu.

"İlaç aldın mı?" diye sordu Rebus.

Genç adam başını kaldırdı. Gözleri kan çanağına dönmüş, gözaltları solgunlaşmıştı. Sıska, köşeli bir yüz; tıraşsız çenede bir tutam sakal. Adı David Costello'ydu. Dave değil, Davy de... Bu şekilde kısaltmalardan hoşlanmadığını açıkça söylemişti. Yalnızca David... Gerçek isimler, takma adlar; hepsi son derece önemliydi. Medya, David'i anlatırken çeşitli tanımlamalar kullanmıştı: "Erkek arkadaş", "acılı sevgili" ya da "kayıp öğrencinin sınıf arkadaşı." "Yirmi iki yaşındaki David Costello" diyorlardı; ya da "sınıf arkadaşı, yirmilerinin başındaki David Costello." Bir "Bayan Balfour'la aynı evi paylaşan" oluyordu; bir "genç kızın kaybolduğu bilmecenin odak noktasındaki evin sürekli konuğu..."

Ev de sıradan bir ev değildi. "Edinburgh'un en gözde bölgesi New Town'ın merkezindeki daireydi"; hatta "Genç Bayan Balfour'un ailesine ait, çeyrek milyonluk apartman dairesiydi." Aileden, "ünlü John ve Jacqueline Balfour çifti" diye söz ediliyor, "olayın fena halde sarstığı banker ve eşi" de deniliyordu. Kızlarıysa, "Edinburgh Üniversitesi'nde sanat tarihi öğrenimi gören Philippa (20)" idi. Genç kız, "güzel", "neşeli", "hayata dair hiçbir kaygısı olmayan", "yaşam dolu"ydu.

Ne var ki genç kız şimdi sırra kadem basmıştı.

Dedektif Müfettiş John Rebus, mermer şöminenin önünden yanına doğru çekildi. David Costello onu izliyordu.

"Doktor bazı ilaçlar verdi," dedi, en sonunda soruya yanıt vererek.

"İçtin mi?" diye sordu Rebus.

Genç adam, gözleri hâlâ Rebus'un üzerinde, başını yavaşça salladı.

"İçmemekte haklısın," dedi Rebus, ellerini cebine götürerek. "Birkaç saat uyuturlar, fakat uyandığında hiçbir şeyin değişmediğini görürsün."

Philippa, ya da arkadaşlarının ve ailesinin deyimiyle Flip ortadan kaybolalı iki gün oluyordu. İki gün fazla uzun bir süre olmasa da, bu, Flip'in daha önce hiç yapmadığı bir şeydi. Arkadaşları, akşam saat yedi gibi Flip'i arayarak, bir saat sonra Güney Kısım'daki barda bekleyeceklerini hatırlatmışlardı. Genç kız geleceğini söylemişti. Gidecekleri bar, şimdilerde üniversitelerin dört bir yanında türeyen, küçük, gözde, loş ışıklı, şu çeşitli meyve tatları eklenen votkaları, insanın, cüzdanında ne var ne yoksa bırakmadan çıkamayacağı kadar pahalı fiyatlarla satan yerlerdendi. Rebus yeri biliyordu; çünkü eviyle işyeri arasında giderken birçok kez önünden geçmişti. Ayrıca barın hemen yan tarafında, ara sıra uğradığı, bir buçuğa votka karışımlarının içilebildiği modası geçmiş bir bira evi vardı. Her ne kadar sandalyeleri son modaya uygun tasarlanmamışsa da ve çalışanlar karmaşık adlı kokteyl listeleri uydurma işinden anlamasalar da, müşterilere laf atmayı iyi biliyorlardı.

Yedi, yedi çeyrek gibi evden ayrılmış olmalıydı. Tina, Trist, Camile ve Albie ikinci içkilerine çoktan geçmişlerdi. Rebus dosyalara göz atarak bu isimleri doğrulamıştı. Trist, Tristram'ın, Albie ise Albert'in kısaltılmışıydı. Trist Tina'nın, Albie Camille'in erkek arkadaşıydı. Flip'in David'le birlikte gelmesi bekleniyordu; ancak genç kız telefonda arkadaşlarına, David'in kendilerine katılmayacağını söylemişti.

"Buraya kadarmış," demişti, pek de umursamayarak.

Çıkarken evin alarmını çalıştırmıştı. Bu, Rebus için bir başka ilgi çekici noktaydı: Öğrenci evinde alarm. Genç kız alarmın dışında, kapı üzerindeki iki kilidi de kullanarak evin güvenliğini sağlamıştı. Ardından bir kat merdivenleri inmişti. Sonra ver elini Edinburgh geceleri! Princes Caddesi ile evi arasında oldukça dik bir tepe vardı. Oradan bir kez daha tırmandı mı, kendisini Güney Bölgesi'ndeki Old Town'da bulacaktı. Yürüyor olması olası değildi. Ancak ev ve cep telefonu kayıtlarında, şehirdeki hiçbir taksi durağının telefonuna rastla-

namamıştı. Taksiye binmişse, yol üzerinden binmiş olmalıydı. Tabii eğer taksi çağırma şansı olduysa...

"Ben yapmadım," dedi David Costello.

"Neyi yapmadınız, Bayım?"

"Onu ben öldürmedim."

"Kimse sizin öldürdüğünüzü söylemiyor."

"Öyle mi?" Başını kaldırıp, gözlerini Rebus'unkilere dikti.

"Öyle," diye ikna etmeye çalıştı Rebus. Ne de olsa bu onun işiydi.

"Peki ya arama izni..." diye atıldı Costello.

"Bu tür durumlarda son derece normaldir," diye açıkladı Rebus. Bu gibi kuşkulu kaybolma olaylarında, kişinin bulunabileceği her yeri kontrol edersiniz. Her şey kitabına uymalı: Tüm belgeler imzalanmalı, arama izinleri alınmalı. Sonra genç kızın erkek arkadaşının evini ararsınız. Rebus bir de şunu ekledi: *Bunun nedeni her on seferden dokuzunda katil, kurbanın tanıdığı biri çıkar.* Avını, gecenin dipsiz karanlığından söküp alan bir yabancı değildir. Sizi öldüren sevdiklerinizdir genellikle: Eşiniz, sevgiliniz, oğlunuz ya da kızınız. Amcanız da olabilir; hatta en sıkı dostunuz, güvendiğiniz birileri. Yalancı yüzleriyle uzun zamandır kandırıyorlardır sizi; ya da belki siz onları kandırmışsınızdır. Belki bilmemeniz gereken bir şey biliyorsunuzdur; ya da onların bir ömür boyu sahip olamayacakları bir şeye sahipsinizdir. Kıskanmış, itilmiş, parasız kalmışlardır.

Flip Balfour ölmüşse, cesedi kısa süre sonra ortaya çıkacaktır; ancak eğer yaşıyorsa ve bulunmak istemiyorsa, işte o zaman iş daha da zorlaşacaktır.

Ailesi televizyona çıkmış, onlarla temasa geçmesi için genç kıza yalvarmıştı. Polis ailenin evinde, olası bir fidye isteğini değerlendirmek için telefonları dinliyordu. Ayrıca bazı polis memurları, David Costello'nun Cannongate'teki dairesinin etrafında, bir şeyler bulma umuduyla dolaşıyorlardı. Ve şimdi polis burada, Flip Balfour'un dairesindeydi. Göreviyse, David Costello'ya "dadılık" etmek, ortalarda dolaşan medyanın fazlaca yaklaşmasını engellemekti. Genç adama söylenen tam olarak buydu ve kısmen de doğruydu.

Flip'in dairesi önceki gün de aranmıştı. Evin anahtarları Costello'daydı; hatta alarm sisteminin de dahil. Costello kendi ev telefonundan arandığında saat gece ondu. Arayan Trist'ti. Ona, Flip'ten haberi olup

olmadığını sormuş, genç kızın Shapiro'nun Yeri'ne doğru yola çıkmış olduğunu, ancak bir türlü gelemediğini söylemişti.
"Seninle birlikte değil mi?"
"Yanında olacağı son kişi benimdir herhalde," demişti Costello şikâyet ederek.
"Ayrıldığınızı duydum. Bu sefer ne oldu?" Trist'in sesi fazlaca umursamadığını ve hatta durumdan biraz da memnun olduğunu anlatıyordu. Costello soruya yanıt vermedi. Görüşmeye son verip, Flip'in cep telefonunu aramıştı. Telesekreter servisine mesaj bırakarak, genç kızdan kendisini aramasını istemişti. Polis, kaydı dinlemiş, sesteki ayrıntılara odaklanarak, sözcüklerin ve cümlelerin sahtelik kokup kokmadığını anlamaya çalışmıştı. Trist, Costello'yu yeniden aradığında saat gece yarısına geliyordu. Barda bekleyen arkadaşları Flip'in dairesine gitmişlerdi. Evde kimsecikler yoktu. Sağa sola telefon açmışlardı; ancak genç kızın arkadaşlarından hiçbiri bir şey bilmiyordu. Costello eve gelip kapıyı açıncaya kadar beklemişlerdi. İçerde Flip'ten hiçbir iz yoktu.

Onlara göre Flip şimdiden, polisin Kayıplar Listesi dediği gruba karışmıştı. Ancak yine de ailesinin Doğu Lothian'daki evine telefon açıp, annesiyle görüşmeden önce sabaha kadar beklemişlerdi. Bayan Balfour hiç vakit kaybetmeden 999'u aramıştı. Polis santralından gereken ilgiyi göremediğine inanınca, eşinin Londra'daki ofisinin numarasını çevirmişti. John Balfour, özel bir bankanın en büyük ortağıydı. Her ne kadar Lothian ve Borders Emniyet Müdürü bankanın müşterisi değilse de, daha yükseklerde başka müşterileri vardı: Büyük Ev'den, yani Fettes Caddesi'ndeki Kuvvet Merkezi'nden gelen emirlerin ardından, bir saat içinde memurlar olayla ilgilenmeye başlamışlardı.

David Costello, Suç İstihbarat Birimi SİB'den gelen iki memura dairenin kapısını açmıştı. İçerde bir kargaşanın yaşandığına dair hiçbir işaret, Philippa Balfour'un nerede olduğunu, başına neler geldiğini ele veren hiçbir ipucu yoktu. Düzenli bir daireydi: Tertemiz yerler, yeni boyanmış duvarlar... (Bu arada dekorasyonu yapan kişi de sorgulanmaktaydı.) Yerden tavana kadar uzanan açılır pencereleriyle oturma odası oldukça ferahtı. Evde, biri çalışma odası olarak kullanılan iki oda vardı. Mutfak, çam ağacından yapılmış dolapların kapladığı banyodan daha küçüktü. Yatak odasında David Costello'nun birçok eşyası vardı. Birisi, Costello'nun giysilerini bir sandalyenin üzeri-

ne yığmış, yığının üzerine birkaç kitap ve CD koymuş, son olarak da bu görkemli yapıyı bir çamaşır sepetiyle taçlandırmıştı.

Kendisine sorulduğunda Costello, bunun ancak Flip'in işi olabileceğini söylemişti. Kendi sözleriyle: "Yeni tartışmıştık. Sanırım bu şekilde yaşananların üstesinden geliyordu." Evet, önceden de tartışmışlardı; ancak hatırladığı kadarıyla Flip daha önce hiç onun giysilerini bir köşeye yığmamıştı.

John Balfour, anlayışlı bir müşterisinin ödünç verdiği özel uçakla İskoçya'ya geçmiş, New Town'daki eve neredeyse polisten de önce varmıştı.

"Seni dinliyorum," dedi ilk olarak. Costello yanıt verdi: "Üzgünüm."

Olayı bir köşede tartışan SİB memurlarına göre, bu tek sözcüklük cümlede birçok anlam yatıyordu. Önce küçük atışmalarla başlayan bir tartışma. Ardından sınırlar aşılır. Sonra kız ölür. Cesedi saklarsın. Babası karşına dikilince, insanın doğuştan gelen o kahrolası doğası ortaya çıkar ve... İşte! Dudaklarının arasından yarı itiraf niteliğinde bir cümle kaçıverir.

Üzgünüm.

Bu sözcükten o kadar çok şey çıkabilirdi ki... Tartıştığımız için üzgünüm; başınızı derde soktum, üzgünüm; bu olanlar için üzgünüm; üzgünüm, kızınıza sahip çıkamadım; yaptıklarım için üzgünüm...

David Costello'nun ailesi de şehre gelmişti. Karı koca, şehrin en iyi otellerinden birinde iki ayrı oda tutmuşlardı. Dublin'in dışında yaşıyorlardı. Baba Thomas Costello, "kimseden yardım almadan zengin olan" diye tanımlanıyordu. Anne Theresa Costello'ysa iç tasarımla ilgileniyordu.

İki ayrı oda... Bu durum, St Leonard's Polis Karakolu'nda uzun tartışmaların konusu olmuştu. Niçin iki ayrı oda tutmuşlardı? Bir de, tek çocukları David'ken, niçin sekiz yatak odalı bir evde yaşıyorlardı?

Bunlardan başka, bir New Town dosyasına niçin St Leonard'ın baktığı da ayrı bir tartışma konusuydu. Olay yerine en yakın karakol Gayfield Meydanı'ydı; ancak Leith, St Leonard's ve Torphichen'dan da memurlar çağırılmıştı.

"Bu işte torpil var," diyordu çoğunluk. "Hatırı sayılır biri, bir yerlere haber uçurmuş."

Rebus da çoğunluktan farklı düşünmüyordu.

"Bir şeyler içer misin?" dedi. "Çay? Kahve?"

Costello başını salladı.

"Sakıncası yoksa...?"

Costello bir şey anlamamış gibi görünüyordu. Ardından jeton düştü. "Tabii ki yok," dedi. "Mutfak o tarafta..." diyerek içersini gösterdi.

"Nerede olduğunu biliyorum, teşekkürler," dedi Rebus. Kapıyı kapatıp, o boğucu oturma odasını arkasında bıraktığına şükrederek, koridorda bir süre öylece durdu. Şakaklarının zonkladığını, gözlerinin arkasındaki sinirlerin çekildiğini hissediyordu. Çalışma odasından sesler geliyordu. Rebus başını kapıdan içeri uzattı.

"Çaydanlığa su koyuyorum."

"İyi fikir," dedi Dedektif Memur Siobhan Clarke, gözlerini bilgisayardan ayırmadan. Ardından bir süre sessizlik....

"Ne diyorsun?"

"Çay, lütfen."

"Dosyayı kastetmiştim."

"Henüz bir şey çıkmadı. Arkadaşlarına yazdığı ve bazı tezler. Göz atmam gereken bin kadar e-posta var. Şifresi işime yarardı."

"Bay Costello, kendisine hiçbir şifresini vermediğini söylüyor..."

"Bu arada benimkinde yalnızca süt olsun."

Rebus odadan ayrılarak mutfağa yöneldi. Çaydanlığa su koydu. Bardak ve poşet çay aramaya koyuldu.

"Eve ne zaman gidebilirim?"

Rebus, Costello'nun durduğu koridora doğru döndü.

"Gitmesen daha iyi olur," dedi. "Muhabirler, kameramanlar... seni rahat bırakmazlar. Gece gündüz telefon..."

"O zaman telefonu fişten çekerim."

"Mahkûm hayatına benzer o zaman..." Rebus genç adamın aldırmaz bir tavırla omuz silktiğini gördü. Ardından Costello, Rebus'un tam olarak duyamadığı bir şeyler söyledi.

"Pardon?"

"Burada kalamam," diye yineledi Costello.

"Sebep?"

"Bilmem... yalnızca..." Yine omuz silkti. Elini saçlarının arasında gezdirip, alnına dökülen perçemini geriye attı. "Flip geri dönmeli. Bu, taşıması çok ağır bir yük. Aklıma sürekli ne geliyor biliyor musunuz? Burada birlikte olduğumuz en son gün kavga ediyorduk."

"Ne yüzündendi?"

Costello içi boş, sahte bir gülüşle, "İnanın hatırlayamıyorum," dedi. "Kaybolduğu gündü, değil mi?"

"Evet, öğleden sonra. Bağırıp çağırmıştım."

"O halde çok sık tartışıyor olmalısınız." Rebus söyleyiş biçimiyle, yorumunun ardındaki sinsi havayı dağıtmaya çalıştı.

Costello öylece durup boşluğa bakıyordu. Ardından yavaşça başını salladı. Rebus arkasını döndü. Kutudan iki poşet çay alıp kupalara koydu. Costello çözülüyor muydu acaba? Siobhan Clarke çalışma odasının kapısından onları dinliyor muydu? Üç kişi, sekizer saatlik vardiyalara ayrılmış, gerçekten de Costello'ya dadılık ediyorlardı. Ancak onu buraya getirmelerinin bazı nedenleri vardı. Görünürdeki neden, Philippa Balfour'un iletilerinde geçen isimlerin kim olduğunu söyleyecek birine gereksinim duyulmasıydı. Ancak Rebus'un Costello'yu orada istemesinin nedeni, belki de suçun işlendiği yerin ev olmasıydı. Belki de David Costello'nun gizleyecek bir şeyleri vardı. St Leonard's Karakolu'ndakiler parasına iddiaya girmeye başlamışlardı bile. Torphichen'da genç adama bire iki veriliyordu. Gayfield'daysa Costello açık ara favoriydi.

"Ailen, onların tuttuğu otel odasına taşınabileceğini söylediler," dedi Rebus, Costello'ya yüzünü dönerken. "İki oda kiralamışlar, bu durumda biri boşa gidiyor."

Costello yemi yutmadı. Dedektifi bir süre daha izleyip, ardından çalışma odasına yöneldi.

"Aradığınızı buldunuz mu?" diye sordu.

"Biraz zaman alabilir David," dedi Siobhan. "En iyisi bize yardımcı olman."

"Onun içinde hiçbir yanıt bulamayacaksınız." Bilgisayarı kastediyordu. Karşılık alamayınca yer değiştirerek, ekranı daha rahat görebileceği bir konuma geldi. "Bu işlerde uzman mısınız?"

"Yapılması gereken şeyler," dedi sesinin diğer odalara ulaşmasını istemezmiş gibi.

Genç adam bir şeyler söyleyecekmiş gibi oldu; ancak tekrar düşününce, sessiz sedasız oturma odasına doğru süzüldü. Rebus, Clarke'ın çayını getirdi.

"İşte bu harika," dedi kupada yüzen çay poşetini izlerken.

"Nasıl sevdiğini tam olarak bilmiyordum," dedi Rebus. "İyi görünüyor mu?"

Siobhan bir süre düşündü. "Gayet güzel." Ardından çay poşetini sıkıp, çöp kutusuna attı. "Ne düşünüyorsun?"

"Yarınki basın toplantısını," diye anımsattı Rebus. "Ne dersin, bizim Costello'yu açıklama yapmaya ikna edebilir miyiz?"

Akşam vardiyasını Gayfield'dan iki dedektif devralmıştı. Rebus evindeydi. Küveti doldurmaya başladı. Bir süre suyun içinde öylece kalmaya ihtiyacı vardı. Sıvı sabunu musluğun altına doğru sıktı. Birden çocukluğunda annesinin küveti hazırlayışı geldi aklına. Top oyunundan her seferinde üstü başı çamur içinde dönerdi. Annesiyse küveti, el sabununun solgun, cansız köpükleriyle doldururdu. Aslında mesele banyo köpüğü alacak kadar paraları olmaması değildi. "Sıvı sabuna yeni bir etiket yapıştırıyorlar. Fiyatını da üçe katlıyorlar. Al sana banyo köpüğü," derdi annesi.

Philippa Balfour'un banyosuysa onlarca çeşit "krem", "banyo losyonu" ve "vücut yağı"yla doluydu. Rebus bir de kendi banyosuna baktı: Tıraş bıçağı, tıraş köpüğü, diş macunu, yalnızca bir tek diş fırçası ve bir kalıp sabun. İlaç dolabına bir göz attı: Yara bantları, parasetamol ve bir kutu prezervatif. Kutuda bir tane kalmıştı. Üretim tarihi önceki yazdı. Dolabı kapatınca, kapağın arkasındaki aynadaki kendiyle göz göze geldi. Yüzünün rengi kaçmış, saçları beyazlamıştı. Başını yukarı kaldırsa da, gıdığında yuvalanmış kırışıkları dağıtamıyordu. Ağız dolusu gülmeyi deneyince, dişlerini gördü. Son iki randevudur dişçiyi ekiyordu. Adam, eğer bir daha olursa, bundan sonra randevu vermemekle tehdit ediyordu.

"Düzeni bozmayın dostlarım," diye mırıldandı, aynadaki dişlerine doğru eğilerek. Üstündekileri çıkarırken aynaya sırtını döndü.

Başkomiser "Çiftçi" Watson'un emekli oluşu onuruna düzenlenen kutlama saat altıda başlamıştı. Aslında bu, aynı amaçla yapılan üçüncü, belki de dördüncü kutlama olsa da, resmi davetlilerin katılacak olması sebebiyle en sona saklanmıştı. Leith Walk'taki Polis Lokali flamalarla, balonlarla donatılmıştı. Salonun bir ucundan ötekine uzanan afişte, ÖNCE BİNLERCE KATİL, SONRA HAK EDİLMİŞ BİR TATİL yazıyordu. Birileri şişme domuzlarla koyunların dolaştığı sahnenin ortasına bir balya saman koyarak, bu çiftlik sahnesini tamamlamıştı. Rebus geldiği sırada bardan kahkaha sesleri yükseliyordu. Büyük

Ev'den gelen üç omzu kalabalık, lokalden ayrılıyordu. Rebus saatine baktı: Altı kırk. Emekliye ayrılan başkomisere, değerli zamanlarının kırk dakikasını ayırmışlardı. Ne lütuf!

Gün içinde St Leonard's Karakolu'nda bir tören yapılmıştı. Rebus, o sırada dadılık yapmakla meşgul olduğundan törene katılamamıştı. Ancak Emniyet Müdür Yardımcısı Colin Carswell'in konuşmasını duymuştu. Çiftçi'nin eski görevlerinden tanıdığı, kimi emekli, kimi hâlâ iş başında olan çalışma arkadaşları da bir şeyler söylemişti. Ardından programın akışı gereği biraz daha oyalanmışlardı. Herkesin aklında tek bir düşünce vardı: Akşamüstü kafaları çekmek. Kravatlar çözülmüş ya da gevşetilip sağa sola sarkıtılmıştı; alkolün cilaladığı yüzlerin her birinde ayrı bir parıltı vardı. Adamın biri şarkı söylüyordu. Sesini müzikle yarıştırıyor, onu bastırmaya çalışıyordu.

"Sana ne ikram edeyim, John?" dedi Çiftçi, oturduğu masadan ayrılıp, barda duran Rebus'a katılırken.

"Belki biraz viski, efendim."

"İşini bitirdiğinde bana da bir şişe bira ver!" diye gürledi Çiftçi, biraları açmaya çalışan barmene. Rebus'a bakarken gözlerini kıstı. "Büyük Ev'den gelen o herifleri gördün mü?"

"İçeri girerken yanlarından geçtim."

"İki bardak portakal suyu içerler, sonra iki el sıkışma. O kadar..." Çiftçi, dili dolaşmasın diye büyük çaba harcıyor, ancak bu sefer de kontrolü kaybedip, bazı sözcüklere gereksiz vurgular yapıyordu. "Daha önce 'beş para etmez adam' sözünü kimseye yakıştıramamıştım; ama şimdi kullanmanın zamanı geldi. Bunların hepsi beş para etmez adamlar!"

Rebus güldü. Barmene dönerek Ardbeg doldurmasını istedi.

"Benimkisi onun iki misli olsun," dedi Çiftçi.

"Görünüşe bakılırsa bu akşam iyi içiyorsunuz, efendim."

Çiftçi, yanaklarını şişiren derin bir nefes alıp verdi. "Eski dostlarım beni görmeye geldiler," dedi, başıyla geldiği masayı göstererek. Rebus o yana baktı. Bir masa dolusu sarhoş polis. Açık büfe masasının önünde oturmuşlardı. Sandviçler, sosisliler, cipsler ve fıstık paketleri... Lothian ve Borders'ın dört bir yanındaki karakollardan tanıdığı yüzleri görüyordu: Macari, Allder, Shug Davidson, Roy Frazer. Bill Pryde, Bobby Hogan'la sohbet ediyordu. Grant Hood, Cinayet Masası'ndan Claverhouse ve Ormiston'un yanında duruyor, onlara yağcılık

etmiyormuş gibi görünmeye çalışıyordu. George Silver, Dedektif Memur Phyllida Hawes ve Dedektif Çavuş Ellen Wylie'nin, henüz kendi sarkıntılık alanı sınırlarına girip girmediklerini hesaplıyordu. Büyük Ev'den Jane Barfour'la, Cinsel Suçlar Dairesi'nde görev aldığı sıralarda onun yanına verilen Siobhan Clarke, son zamanlarda biriktirdikleri tüm dedikoduları ortaya dökmüş, birbirleriyle paylaşıyorlardı.

"Şu an burada olanları bir bilseler," dedi Rebus, "tüm hırsızlar, tecavüzcüler, gaspçılar bayram ederlerdi. Düşünsenize, şu an şehri kim ellerinden alabilir?"

Çiftçi kahkahayı bastı. "St Leonard's Karakolu'nda hâlâ sıkı bir ekip var."

"Doğru tespit." Rebus bir süre düşündü. "Merak ediyorum, benimkisi de bu kadar kalabalık olacak mı, ne dersiniz?"

"Bahse girerim daha kalabalık olur!" Rebus'a doğru uzandı. "Bir kez tüm omzu kalabalıklar gelir. Sırf bunun bir rüya olmadığını görmek için."

Bu defa Rebus kahkahayı bastı. Kadeh tokuşturdular. İkisinin de yüzüne, içkinin verdiği keyif yayıldı. Çiftçi, dudaklarını şapırtıyla yalayarak son damlaları da toplamaya çalışıyordu.

"Ne zaman bırakmayı düşünüyorsun?" diye sordu.

Rebus omuz silkti. "Daha otuzuma bile basmadım."

"Ama çok sürmez, değil mi?"

"Yılları saymak bana göre değil." Yalan söylüyordu. Aklında hep bu soru vardı. "Otuz", otuz yıllık çalışma hayatı demekti. Otuzuncu yılla birlikte emekli aylığı tavana vuruyordu. Birçok memurun ömür boyu hayalini kurduğu şeyin anahtarıydı "otuz". Elli yaşında emekli olup, deniz kenarında küçük, şirin bir ev almanın...

"Çok sık anlatmadığım bir hikâye anlatayım sana," dedi Çiftçi. "Kuvvet'teki ilk haftamda beni danışmaya oturttular. Kahrolası danışma! Derken, daha ergenlik çağına bile girmemiş bir çocuk masaya doğru yürüdü. 'Küçük kız kardeşimi paramparça ettim,' dedi." Çiftçinin bakışları boşlukta kaybolmuş, dolanıyordu. "Şimdi bile gözümün önüne geliyor; yüzünün ifadesi, sesindeki telaşsız tınlama... Tam da şu cümleyi kurmuştu: 'Küçük kız kardeşimi paramparça ettim!' Şaşırmıştım. Ne demek istediği hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Sonunda ne çıktı biliyor musun? Kızı merdivenden aşağı iterek öldürmüş." Durakladı; viskisinden bir yudum daha aldı. "Başımızdaki çavuş ne

dedi sence? 'Alışacaksın.' " Yüzünü zorlama bir gülümseme aldı. "Bunca yıldır, çavuşun o gün doğru söyleyip söylemediğinden emin olamadım..." Derinleşen sessizliğin ortasında ansızın ellerini havaya kaldırdı. Yüzündeki gülümseme genişledi, sırıtmaya başladı. "İşte orda! İşte orda! Tam da ektiğine inanmaya başlamışken."

Dedektif Başmüfettiş Gill Templer, Çiftçi'nin kolları arasında boğulmak üzereydi. Derken Çiftçi konuğunun yanağına bir öpücük kondurdu. "Bu kadar geç kaldığınıza göre gecenin striptizcisi siz olmalısınız Küçükhanım," dedi. Sonra hata yapmış gibi elini alnına götürerek: "Cinsel çağrışımlı bir cümle. Beni şikâyet edecek misin?"

"Bu seferlik önemsemiyorum," dedi Gill. "Tabii eğer bir içki ısmarlarsanız."

"Benim sıram," dedi Rebus. "Ne alırsın?"

"Votka, büyük olsun."

Bobby Hogan biraz ağız dalaşına girmek için bağırarak Çiftçi'yi arıyordu.

"Görev beni çağırıyor," dedi Çiftçi, özür dilermiş gibi. Ardından yalpalayarak uzaklaştı.

"Veda partisi," dedi Gill.

Rebus onayladı. Aklına Çiftçi'nin ilginç yeteneklerinden biri geldi. Tüm İncil adlarını tek tek sayabiliyordu. Rekoru bir dakikanın altındaydı. Ancak bu akşam denese, rekorunun yanından bile geçemezdi herhalde.

"Votka, lütfen," dedi Rebus önünde duran barmene. İçinde son bir iki yudum kalmış viski bardağını göstererek, "bunlardan da birkaç tane," diye ekledi. Gill gözlerini dikmiş, ona bakıyordu. "Bir tanesi Çiftçi için," diye açıklamada bulunmak zorunda kaldı Rebus.

"Ona ne şüphe." Gill gülüyor, ancak gülüşü gözlerinde yer bulamıyordu.

"Senin kutlaman ne zaman?" diye sordu Rebus.

"O hangisi oluyor?"

"Bilmem. Onu size sormalı, İskoçya'nın ilk kadın başkomiseri... Bu önemli olayı evde televizyon dizisi izleyerek kutlamaz herhalde diye düşünmüştüm."

"Duyduğumda bir şişe şarap içtim." Barmen, içkisine acı angostura sosu döküyor, Gill'se onu izliyordu. "Balfour dosyası nasıl gidiyor?"

Rebus gözlerini Gill'e çevirdi. "Bunu soran yeni Başkomiserim mi?"

"John..."

Ne ilginç! O bir tek kelime ne farklı anlamlar taşıyordu. Rebus bu farklı anlamların hepsini algıladığından emin değilse de, birçoğunu yakalamıştı.

John, bu konuda fazla zorlamasan iyi edersin.

John, seninle aramızda eski bir hikâye olduğunun farkındayım, ama çoktan bitti.

Gill Templer, şimdi bulunduğu yere gelene kadar canını dişine takarak çalışmıştı. Herkes biliyordu ki, şimdiye kadar ve bundan sonra tüm gözler üzerinde olacaktı. Birçokları onun başarısız olmasını istiyordu. Hatta dost dedikleri bile...

Rebus başıyla, içkileri getiren barmeni selamladı. Ödemeyi yaptıktan sonra, bardağın dibinde kalan son yudum viskiyi yenisine boşalttı.

"Kendinden kurtuluyor," dedi, Yeni Ahit'e gelmiş Çiftçi'yi kastederek.

"Kendini feda eden bir kahraman," dedi Gill. "Hep öyle oldu."

Çiftçi'nin ezber gösterisi bitince bir alkış, bir bağırış koptu. Birisi bunun yeni bir rekor olduğunu söylese de, Rebus öyle olmadığını biliyordu. Başka bir jest diye düşündü. Bir veda jesti. Tıpkı altın saat ya da teşekkür plaketi gibi. "Bunca yıllık emeğiniz için..." sözleriyle başlayan cümlelerden...

İçkisinden yosun ve çürümüş bitki tadı alıyordu ve Rebus bir tek şeyi iyi biliyordu ki, bundan sonra her Ardbeg içtiğinde, aklına, polis karakolunun merdivenlerini tırmanan küçük bir erkek çocuğu gelecekti.

Siobhan Clarke onlara yaklaştı.

"Tebrikler," dedi.

İki kadın el sıkıştılar.

"Sağol, Siobhan," dedi Gill. "Belki bir gün ben de seni kutlarım."

"Neden olmasın?" diyerek onayladı Siobhan. "Belki bir gün..."

"Bir şeyler içer misin Siobhan?" diye sordu Rebus.

İki kadın göz göze geldiler. "En iyi bildikleri şey," diye atıldı Siobhan göz kırparak. Rebus yanlarından ayrılırken ikili hâlâ gülüşüyordu.

Müzik saat dokuzda başladı. Rebus öyle bunalmıştı ki, tuvalete gidip terini sildi. Sırtı boyunca inerken soğuyan ter damlalarını tek tek hissedebiliyordu. Kravatını çoktan çıkarmış, cebine atmıştı. Ceketini, bar

sandalyelerinden birinin arkasına asmıştı. Partideki yüzlerden bazıları değişmişti. Ayrılanların bir bölümü ya gece vardiyasına gitmiş, ya da cep telefonlarına gelen mesajlar yüzünden işbaşı yapmışlardı. Gelenlerin çoğu, önce eve uğrayıp iş kıyafetlerini değiştirmişlerdi. St Leonard's Karakolu'nun haberleşme odasında görevli bir kadın memur, kısa bir etekle gelmişti. Rebus, kadının bacaklarını ilk kez görüyordu. Derken Çiftçi'nin Batı Lothian'dan dört yılışık arkadaşı, ellerinde Çiftçi'ye ait çeyrek yüzyıllık fotoğraflarla kapıda göründüler. Bazı fotoğraflarda şakanın dozunu kaçıracak biçimde, Çiftçi'nin kafasını, kaslı erkek vücutlarının üstüne yapıştırmışlardı.

Rebus, ellerini yıkadıktan sonra bir avuç suyu yüzüne çarptı. Islak elleriyle ensesini sildi. Her zamanki gibi tuvalette yalnızca elektrikli kurutucular olduğundan, cebinden kendi mendilini çıkarıp onunla kurulandı. Tam bu sırada Bobby Hogan içeri girdi.

"Sen de mi iyi içtin?" dedi Hogan, pisuarlara giderken.

"Hiç şarkı söyleyecek kadar içtiğimi duydun mu, Bobby?"

"O halde biraz daha iç de düet yapalım. "There's a hole in my bucket" fena olmaz, hımm?"

"Bahse girerim o şarkıyı, bizim gibi iki kelaynaktan başka bilen çıkmaz."

Hogan kıkırdıyordu. "Sıradaki veda plaketi kime gidecek dersin?" diye sordu, başını Rebus'a doğru çevirerek.

"Bana değil," diye kestirip attı Rebus.

"Öyle mi düşünüyorsun?"

Rebus boynunun terini sildi. "Ben emekliye ayrılamam, Bobby. Ayrılırsam ölürüm."

Hogan yarı sinirli, yarı çaresiz içini çekti. "Al benden de o kadar. Ama böyle de iş yüzünden ölüyorum." İkili bir süre birbirlerini süzdü. Hogan kapıyı açtı. Sıcağın ve gürültünün insanın yüzüne ansızın bir tokat gibi indiği iç daraltıcı mekana geri döndüler. Hogan eski bir arkadaşını görünce durdu, adamı kucakladı. Çiftçi'nin arkadaşlarından biri Rebus'a bir bardak içki uzattı.

"Ardbeg, değil mi?"

Rebus başıyla onayladı. Elinin kenarına dökülmüş damlaları emdi. Derken o küçük çocuğu anımsadı. Belki de hayatının en önemli haberini vermek için koşarak geliyordu.

Bardağını havaya kaldırıp, son damlasına kadar içti.

Cebindeki anahtarlardan birini çıkarıp, apartmanın sokak kapısını açtı. Daha o gün yapılan anahtarlar pırıl pırıl parlıyordu. Merdivenlere yaklaşırken omzu duvara değiyordu. Yukarı çıkarken tırabzanı sımsıkı kavradı. Parlak anahtarlardan diğer ikisiyle Philippa Balfour'un dairesinin kapısını açtı.

İçerde kimse yoktu. Alarm çalıştırılmamıştı. Işıkları yaktı. Halının üzerindeki buruşuklukların oluşturduğu irili ufaklı tepeler, sanki birer ahtapot kolu gibi ayağına sarılıyordu. Halıdan kurtulup duvara dayandı. Odalar tıpkı onları bıraktığı gibi öylece duruyordu. Bir tek karakola götürülen bilgisayarın boş bıraktığı masa, değişiklik olarak göze çarpıyordu. Siobhan, Balfour'un internet servis sağlayıcısının yardımıyla, şifreye gerek kalmadan verilere ulaşabileceğini umuyordu.

Yatak odasına girdiğinde birilerinin, Costello'nun sandalye üzerinde duran çamaşırlarını oradan kaldırmış olduğunu gördü. Rebus, bu işte suçun Costello'da olduğunu tahmin ediyordu. Çünkü şeflerin onayı alınmadan evden bir çöp bile çıkarılamazdı. Adli Tıp'tan gelenler ilk önce kıyafetleri incelemiş, belki de bazı örnekler almış olmalıydılar.

Rebus mutfağa giderek, koca bir bardağa su doldurdu. David Costello'nun evdeyken en sık bulunduğu yere, oturma odasına doğru yöneldi. Bir köşeye oturup suyunu yudumlamaya başladı. Duvardaki soyut resimlere baktı. Bakışlarını başka bir yöne çevirdiğinde, resimler de orada beliriyormuş gibi geldi. Resimler ona oyun oynuyordu. Boş bardağı yere bırakmak için öne eğildiğinde, kendini yerde buldu. Piçin biri içkisini yere dökmüş, diye düşündü. Başka bir açıklaması olabilir miydi? Olduğu yerde döndü; gözlerini kapatıp bir süre düşündü. Kayıplar Listesi, dedi içinden. Bazen boşu boşuna telaşlanırsın; ya bir delikten çıkarlar, ya da daha ilk baştan bulunmak istemiyorlardır. O kadar çok kayıp insan dosyasıyla karşılaşmıştı ki... Yıllardır türlü türlü fotoğraflar, tanımlamalar geçmişti elinden. Başlangıçta birbirlerinden farklı insanlardı; ancak aradan yıllar geçtikçe, vesikalığın kenarları arasında hapis kalmış bu yüzlerin hepsi, aynı hayaletsi donukluğa teslim olurdu. Gözlerini yeniden açarken tavandaki gösterişli kabartmaları gördü. New Town ve onun şatafatlı evleri... Ancak yine de kendi semtini tercih ederdi; kendini beğenmişlikten uzak evleri ve mağazalarıyla kendi semtini...

Ardbeg geldi aklına. Herhalde başka bir içkiyle karışıktı. Büyük olasılıkla bir daha içmeyecekti. O çocuğa ne olmuştu acaba? Bir ka-

za mıydı, yoksa cinayet mi? Çocuk şimdilerde baba olacak yaştadır, diye düşündü. Belki de dede. Acaba hâlâ öldürdüğü küçük kız kardeşini düşünüyor mudur? Danışma masasının arkasında duran, telaş içindeki genç memuru hatırlar mı? Rebus, ellerini yerin üzerinde gezdirdi. Tozlanmış, tahta bir zemin. Henüz parkeleri kaldırmamışlardı. İki parkenin arasında bir boşluk olduğunu gördü. Tırnaklarıyla deliği eşelemeyi denedi; ancak başaramadı. Nasıl olduysa su bardağını devirmişti. Bardak, odanın duvarlarında çınlayan bir ses çıkararak yuvarlandı. Rebus, kapı ağzında bir çift ayak tarafından durdurulana kadar bardağı izledi.

"Neler oluyor burada?"

Rebus ayağa kalktı. Karşısında, kırklı yaşlarının ortasında, elleri siyah yün paltosunun ceplerinde bir adam gördü. Adam, duruşunu değiştirmiş, koridoru kapatmak istiyormuşçasına yayılmıştı.

"Sen de kimsin?" diye sordu Rebus.

Adam bir elini cebinden çıkarıp kulağına götürdü. Elindeki cep telefonuydu. "Polisi arıyorum," dedi.

"Ben bir polis memuruyum." Rebus cebine uzanıp, dedektif kimliğini çıkardı. Kimlikte, "Dedektif Müfettiş John Rebus" yazıyordu.

Adam, kimliği inceledikten sonra sahibine geri verdi. "Adım John Balfour," dedi. Sesindeki gerginlik azalmaya başlamıştı. Rebus karşısında duran adamı tanımıştı.

"Bakın, gerçekten..." Rebus cümlesini bitiremedi. Kimliğini cebine koyarken sol dizinin çözüldüğünü hissetti.

"Anladığım kadarıyla içkilisiniz," dedi Balfour.

"Aslında evet. Bakın gerçekten üzgünüm. Komiserimizin veda partisi vardı. Görevde falan değildim; eğer onu soruyorsanız."

"Peki o halde kızımın evinde ne aradığınızı sorabilir miyim?"

"Elbette sorabilirsiniz," diye onayladı Rebus. Etrafına bir göz attı. "Yalnızca... şeyyyy, ben yalnızca..." Doğru kelimeleri bir türlü bulamıyordu.

"Evden çıkmanızı rica ediyorum."

Rebus başını hafifçe öne eğerek, "tabii ki," dedi. Balfour kenara çekildi. Rebus'un geçerken kendisine değmesini istemiyordu. Rebus koridorun ortasında, yüzü adama yarı dönük biçimde durdu; en son özür cümlesini güçlükle hazırlamıştı. Ancak Philippa Balfour'un babası çoktan oturma odasının penceresine gitmiş, elleriyle pencere ke-

narlarına tutunarak, gecenin dipsiz karanlığına dalıp gitmişti.

Rebus sessizce alt kata indi. Ayılmaya başlamıştı. Anakapıyı kapatırken, ne arkasına, ne de birinci kat penceresine dönüp baktı. Sokaklar ıssızdı. Önceden yağan sağanağın, sokak lambalarının ışığına terk ettiği kaldırımlar ışıl ışıl parlıyordu. Rebus'un ayak seslerinden başka gecenin sessizliğini bozacak hiçbir gürültü yoktu. Yokuş yukarı tırmanmaya koyuldu: Queen Caddesi, George Caddesi, Princes Caddesi ve sonra North Köprüsü. İnsanlar barlardan evlerine dönerken ya bir taksi arıyorlardı, ya da kaybettikleri bir arkadaşlarını. Rebus, Tron Kilisesi'nden sola dönerek, Cannongate Caddesi'ne yöneldi. Bir devriye aracı kaldırım kenarında park etmişti. İçerde iki kişiyi seçebiliyordu; biri uyanıktı, ötekiyse uyuyordu. Bunlar Gayfield'ın dedektif memurlarıydı. Bu baş belası gece vardiyasına kaldıklarına göre ya kısa çöpü çekmişler, ya da amirlerince sürülmüşlerdi. Uyanık olan için Rebus, gelip geçen insanlardan biriydi. Önündeki gazeteyi katlamış, arabanın camından süzülen cılız ışığın altına tutmuştu. Rebus arabanın tavanına vurduğunda, memur elindeki gazeteyi fırlattı. Gazete uyuyan memurun suratına düştü. Uykusundan sıçrayarak uyanan adam, kendisini boğmak üzere olan gazete sayfalarını tuttuğu gibi sağa sola attı.

Rebus açık olan yolcu tarafı penceresinden içeri uzanarak, "Alarmı bire kurmuşsunuz beyler," dedi.

"Az kalsın altıma edecektim," dedi yolcu tarafındaki, dağılan gazeteyi toparlamaya çalışırken. Pat Connolly: SİB'deki ilk birkaç yılını kendisine takılan "Paddy" takma adıyla mücadeleyle geçirmişti. Yanındaki, Tommy Daniels. Pat'ın aksine Tommy, kendi takma adı olan "Uzak" kelimesinden şikâyetçi değildi. Tommy önce Tom-Tom olmuştu. Sonra davul sesini çağrıştıran bu takma ad, "Uzaktaki Davul" diye kısaltıldı! Ve en sonunda geriye yalnızca "Uzak" kaldı. Birçoklarına göre sonuncusu, genç adamın karakterini çok iyi dile getiriyordu. Kendisini uyandıranın bir tanıdık olduğunu anlamasına rağmen tek yaptığı şey gözlerini kapayıp, uykusuna kaldığı yerden devam etmek oldu.

"Bize kahve getirebilirdin," dedi Connolly, şikâyet eder şekilde.

"Evet, getirebilirdim," diye onayladı Rebus. "Aslında bir sözlük daha isabetli olurdu," dedi, gazetenin üzerindeki çeyreğinden daha azı çözülmüş bulmacayı kastederek. Bulmacanın dört bir yanı gelişigüzel

karalanmıştı. Bir de çözülmemiş çevrik sözcüklerle. "Sakin bir gece gibi görünüyor."

"Tabii sürekli yön soran turistleri saymazsan," dedi Connally. Rebus gülümsedi. Cadde boyunca bir göz gezdirdi. Burası, Edinburgh'un turistlerle dolu bir bölgesiydi. Trafik ışıklarının orada bir otel. Yolun karşısında bir giyim mağazası. İlginç hediyelik eşyalar satan dükkânlar. Kurabiyeciler. Viski sürahisi satan bir yer. John Knox'un, komşu binalara yaslanmış ve onların gölgeleri arasına saklanmış gibi duran evi.

Bir zamanlar Edinburgh yalnızca Old Town, yani eski şehirden oluşuyormuş: Kale'den Holyrood'a uzanan dar bir sırt, yılan gibi kıvrılan daracık, yokuş sokaklar. Sonraları, eski şehir gittikçe kalabalıklaşıp bozulmaya başlayınca, yeni şehir, yani New Town inşa edilmiş. Gregoryen şıklığıyla New Town, o günden beri, Old Town'ın kendini beğenmiş komşusu olmuş, oraya taşınacak kadar parası olmayan bazı Old Town sakinlerinin hayallerini süslemiştir. Rebus, Philippa Balfour New Town'ı seçmişken, David Costello'nun Old Town'ın göbeğinde yaşamayı tercih etmesini şaşırtıcı buluyordu.

"Evde mi?" diye sordu.

"Evde olmasa burada mı olurdu?" Connolly termostan domates çorbası dolduran ortağını izliyordu. Uzak, bardağındaki sıvıyı tereddütle kokladı. Ardından bir yudum aldı. "Aslında," dedi, "sen tam da aradığımız adamsın."

Rebus ona doğru bir bakış attı. "Sahi mi?"

"Seç bakalım. Deacon Blue. Wages Day. Birinci albüm mü, ikincisi mi?"

Rebus güldü. "Gece sakin gidiyor." Bir süre düşündükten sonra, "o halde ikincisi," diye ekledi.

"Söylemiştim," dedi Connolly Uzak'a. "Bana on papel borçlusun."

"Karar değiştirip biri seçsem bana kızar mısın?" diye sordu Rebus, yere çömelirken. Dizlerinden bir çatırtı geldi.

"Buradan hemen uzasan iyi edersin Rebus," dedi Connolly.

"Bir şey soracağım. İşemen gerekince ne yapıyorsun?"

Connolly güldü. "Eğer Uzak uyuyorsa, onun termosunu kullanıyorum."

Bunu duyan Uzak'ın ağzındaki çorba, burun deliklerinden püskürdü. Rebus doğruldu. Kulağından güm güm sesleri geliyordu. Sabaha gelmesini beklediği baş ağrısının ayak sesleri.

"İçeri mi giriyorsun?" diye sordu Connolly. Rebus apartmana baktı.
"Sanırım evet."
"Bir not yazmamız gerekli."
"Biliyorum," diye onayladı Rebus.
"Çiftçi'nin partisinden geliyorsun, değil mi?"
Rebus arabaya doğru döndü. "Açık konuşsana sen..."
"Oradan geldiğine göre, içkili olmalısın. Ev ziyareti için pek de uygun bir zaman olmasa gerek... efendim."
"Sanırım haklısın... Paddy," dedi Rebus, kapıya doğru ilerlerken.

"Bana sorduğun soruyu hatırlıyor musun?"

Rebus, David Costello'nun getirdiği sade kahveyi elinde tutuyordu. İki parasetamolü kahveyle birlikte içti. Gecenin bir yarısıydı; ancak Costello uyumamıştı. Siyah tişört, siyah kot pantolon. Ayaklar çıplak. Herhalde bir ara, içki satan bir dükkâna gitmişti. Yerde bir poşet duruyordu. Hemen yanında yarısına kadar içilmiş bir Bell's şişesi. Kapağı yok. Karşısındaki sahneye, gerçek bir içici gözüyle baktı. Genç adam, "tüm şişenin dibini görmeye ne gerek var? Bir iki bardak iş görür," diyenlerdendi. O halde içici değil, diye tahmin etti Rebus.

Oturma odası küçüktü. Daireye, insana göğün yedinci katına kadar uzanıyormuş hissi veren, basamakları aşınmış sarmal bir merdivenle çıkılıyordu. Apartmanın tüm pencereleri küçücüktü. Bunun sebebi, binanın tasarlandığı dönemde ısınmanın çok büyük bir lüks oluşuydu. Ufak pencereler, daha az ısı kaybı sağlıyordu.

Oturma odasıyla mutfağı ayıran, yalnızca bir basamak ve ayırma perdeleriydi. Evin koridoru genişçeydi. Costello'nun yemek pişirmeyi sevdiğini gösteren bazı işaretler gözüne ilişti: Her biri özel askılarından sarkan tencereler ve tavalar. Oturma odasının dört bir yanında kitaplar ve CD'ler vardı. Rebus CD'lerden birkaç tanesine göz attı: John Martyn, Nick Drake, Joni Mitchell. Dinlendirici olduğu kadar düşündürücü... Kitaplarsa, Costello'nun "İngiliz Edebiyatı" dersiyle ilgiliymiş gibi görünüyordu.

Costello, kırmızı bir puf koltuğun oturmuş, Rebus odada iki tane bulunan, sırt kısmı düz tahta sandalyeleri tercih etmişti. Bunlar Rebus'a, Causewayside'daki dükkânların önünde gördüğü, üzerlerine "antika" yazısı yapıştırılmış, altmışlardan kalma öğrenci sıralarını ve yenilenen ofislerin artığı yeşil dosya dolaplarını hatırlattı.

Costello yalnızca saçlarıyla oynuyor, tek kelime konuşmuyordu.

"Bana, senin yaptığını düşünüp düşünmediğimi sormuştun," diyerek kendi sorusunu yanıtladı Rebus.

"Neyi benim yaptığımı...?"

"Flip'i öldürdüğünü... Yanlış hatırlamıyorsam şu cümleyi kurmuştun: 'Onu benim öldürdüğümü düşünüyorsunuz, değil mi?'"

Costello başıyla onayladı. "Ne kadar da apaçık görünüyor, değil mi? Hem de kısa süre önce kavga etmişken. Beni şüpheli olarak görmekte haklısınız. Ben de olsam öyle düşünürdüm."

"Bak David, şu anda sen tek şüphelisin."

Kısa bir sessizlik.

"Gerçekten ona bir şey olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

"Sence?"

Costello başını salladı: "Başından beri kafa patlatıyorum, bir çıkar yol bulamadım."

Bir süre daha sessizce durdular.

"Burada ne işiniz var?" diye ansızın sordu Costello.

"Söylediğim gibi, yolumun üstünde oturuyorsun. Old Town'ı sever misin?"

"Evet."

"New Town'dan biraz farklıdır. Flip'in yakınlarına taşınmayı hiç düşünmedin mi?"

"Ne demeye çalıştığınızı anlayamadım."

Rebus bir süre durakladı. "Belki ikiniz hakkında bir fikir verir. Oturduğunuz yerler, demek istiyorum."

"Siz İskoçlar," dedi yavan bir gülüşün ardından. "Olayları basite indirgemeyi ne çok seviyorsunuz."

"Nasıl yani?"

"Örneğin eski şehir-yeni şehir, Katolik-Protestan, Doğu Yakası-Batı Yakası ayrımı gibi... Ama işler bazen göründüğünden çok daha karmaşık olabiliyor."

"Zıt kutupların birbirini çekmesi. Gelmek istediğim nokta buydu." Yine bir sessizlik. Rebus odayı incelemeye koyuldu.

"Fazla zorluk çıkarmadılar sanırım?"

"Kimler?"

"Dışarıdakiler."

"Daha kötüsü olabilirdi."

Rebus kahvesinden bir yudum alıp, beğenmiş gibi görünmeye çalıştı. "Cesedi burada tutmazdın, değil mi? Çünkü yalnızca sapıklar böyle şeyler yaparlar." Costello onu izliyordu. "Üzgünüm, fazla açık konuştum sanırım. Yalnızca fikir yürütüyorum, yanlış anlama. Bir de şu var; Adli Tıp'tan gelenler de ceset aramıyorlardı. Onlar, senin benim göremeyeceğimiz şeylere dikkat ederler. Ufacık bir kan damlası, bir iplik parçası, bir saç teli..." Rebus anlattıklarının etkili olup olmadığını yoklarmış gibi bir bakış attı. "Jüri bunların hepsini yutar. Biliyor musun, şimdilerde, eski polis yöntemlerinin hepsi çöpe gidiyor." Kupayı bir kenara bıraktı. Elini cebine götürüp sigara paketini çıkardı. "Sakıncası var mı?"

Costello duraksadı. "Eğer sorun olmazsa bir sigara da ben alabilir miyim?"

"Elbette." Rebus paketten bir sigara aldı; ağzına götürüp yaktı; ardından paketi ve çakmağı genç adama uzattı. "Bir yerlerde varsa ot sarabilirsin," diye ekledi. "Yani eğer o işlerden anlıyorsan."

"Bana göre değil."

"Şimdiki öğrenci hayatı bizim zamanımızdan epey farklıdır herhalde."

Costello dumanını üflerken, hayatında ilk kez görmüş gibi sigarayı inceledi. "Sanırım," diye yanıt verdi.

Rebus kendi kendine güldü. İki yetişkinin duman altı sohbeti... Dürüst olmak için uygun bir zaman. Tam da dışarıdaki dünya, günün koşuşturmacasından yorgun düşmüş horul horul uyurken. Kulak kabartacak bir tek Tanrı kulu bile yokken. Ayağa kalkıp kitaplığa doğru yürüdü. "Flip'le nasıl tanıştınız?" diye sordu. Rasgele bir kitap alıp, sayfalarını kurcalamaya koyuldu.

"Bir partide. Görür görmez birbirimizden hoşlandık. Ertesi sabah, kahvaltıdan hemen sonra Warriston Mezarlığı'nda bir yürüyüş yaptık. Onu sevdiğimi ilk kez orada anladım. Bizimkisi bir gecelik ilişkilerden olmayacaktı."

"Sinemadan hoşlanır mısın?" diye sordu Rebus, kitaplığın bir rafının sadece sinema hakkında yazılmış kitaplarla dolu olduğunu fark edince.

Costello ona baktı: "Günün birinde bir senaryo yazmak istiyorum."

"Güzel bir uğraş." Rebus eline başka bir kitap aldı. Kitap, Alfred Hitchcock'u konu alan şiirler içeriyordu. "Otele gitmedin mi?" diye sordu, bir süre sessiz kaldıktan sonra:

"Gitmedim."

"Aileni görmüşsündür."

"Evet," dedi Costello, sigarasından, ucundan yanan kâğıdın sesi duyulacak kadar derin bir nefes çektikten sonra: "Gördüm." Etrafına bakındı. Evde hiç küllük olmadığını fark edince, yerine başka bir şeyler aradı. Mum altlıkları. Biri Rebus'a, diğeri kendine. Kitaplıktan uzaklaşırken Rebus'un ayağı bir şeye çarptı: İki üç santim boylarında, metal bir oyuncak asker. Yere eğilip eline aldı. Tüfeği koparılmış, başı bir yana bükülmüştü. Rebus çok eskilerden, belki çocukluğundan kalma bir dürtünün etkisiyle, tuhaf bulduğu bir acıma hissine kapıldı. Bu küçük oyuncağın ne suçu vardı sanki? Rebus, büyük olasılıkla boyun omurları kırılmış askeri incitmemek ister gibi yavaşça rafın üzerine koydu. Tekrar yerine oturdu.

"Öbür odanın rezervasyonunu iptal ettiler mi?" diye sordu.

"Bakın Müfettiş, öğrenmek istediğiniz buysa söyleyeyim; annemle babam ayrı yatarlar." Sigaranın külünü mum altlıklarının içine silkti. "Suç mu?"

"Bu konuda bir şey söyleyebileceğimi sanmıyorum. Karım beni terk edeli o kadar uzun yıllar oldu ki..." Bir süre duraksadı. " Ne kadar uzun olduğunu bilmiyorum."

"Unuttuğunuzu hiç sanmam."

"Şansını zorlama ahbap," dedi Rebus gülerek.

Costello başını, oturduğu puf koltuğun arkasına yaslayarak derin derin esnedi.

"Gitme zamanı," dedi Rebus.

"Kahvenizi bitirseydiniz."

Zaten güçlükle de olsa bitirmişti. Yine de içinde varmış gibi kupayı ağzına götürdü. Bir süre daha kalmak istiyordu. "Belki ortaya çıkar," dedi bardağı ağzından çekerken. "Bazen her insanın başına gelir. Her şeyi arkada bırakıp dağlara çıkma isteği demek istiyorum."

"Flip o tiplerden değildir."

"Kafasını dağıtmak için yapmıştır belki."

Costello başını salladı. "Barda beklendiğini biliyordu. Onları atlatmazdı."

"Öyle mi? Peki ya yolda biriyle tanıştıysa... Nasıl desem, bilirsin işte. Filmlerdeki gibi. Kız elinde kitaplarla köşeyi döner, çocukla çarpışır. Delikanlı, üzüntüden perişan olmuş yüz ifadesi takınır, eğilip kitapları toplar. Sonra, 'birer kahveye ne dersin?'"

"Başka biri mi?"

"Neden olmasın?"

Costello'nun bakışlarına tereddüt çöktü. "Bilmiyorum. Ben de aynı şeyi sormuştum kendime. Neden olmasın?"

"Sonra ne sonuca vardın?"

"Bunun mümkün olmadığına karar verdim."

"Neden?"

"Çünkü böyle bir şey olsa, bana söylerdi. Flip'in yaşam tarzı bu: Modacısına hazırlattığı bin papellik yeni giysisi olsun, ailesinin özel bir Concorde uçakla seyahat etmesi olsun, hiçbir şeyi kendine saklamayı beceremez."

"İlgiden hoşlanıyor yani?"

"Zaman zaman hepimiz onun gibi değil miyizdir?"

"İlgi çekmeye çalışmıyordur, değil mi? Nasıl desem, herkesin peşine düşmesini sağlamak için..."

"Kayıp rolü mü yapıyordur diyorsunuz?" Costello başını sallayarak bu düşünceyi reddetti. Ağız dolusu esnedi. "Biraz uyusam iyi olacak."

"Basın toplantısı ne zaman?"

"Öğleden sonra... Amaç olayı manşetlere çıkarmak değil mi?"

Rebus onayladı. "Heyecanlanma, yalnızca kendin ol."

Costello sigarasını söndürdü. "Başka kim olabilirim ki?" Paketle çakmağı geri vermek için hamle yaptı.

"Sende kalsın. Ne zaman ihtiyaç duyacağın belli olmaz." Yerinden doğruldu. Parasetamole rağmen beyni zonkluyordu. *Flip'in yaşam tarzı bu.* Costello ondan bahsederken şimdiki zaman kullanmıştı. Rasgele söylenmiş bir söz müydü bu, yoksa saklı tutulan bir şeylerin açığa vuruluşu mu? Costello da ayaktaydı. Yüzünde boş, anlamsız bir gülümseme vardı.

"Soruma hâlâ yanıt vermediniz?" dedi.

"Aklımı her olasılığa açık tutmaya çalışıyorum, Bay Costello."

Costello ellerini cebine attı. "Basın toplantısında görüşecek miyiz?"

"Belki."

"Orada olursanız, eminim ağzımdan bir şey kaçırmamı bekleyeceksiniz. Tıpkı sizin Adli Tıpçılar gibi." Costello gözlerini kıstı. "Şu an elinizdeki tek şüpheli ben olabilirim; ama aptal değilim."

"O halde ikimiz de aynı takımda oynuyoruz. Tabii sakıncası yoksa?"

"Niçin bu gece buraya geldiniz? Mesaide değilsiniz."

Rebus, genç adama bir adım yaklaştı. "Eskiden neye inanırlarmış biliyor musunuz, Bay Costello? Cinayet kurbanlarının gözbebeklerinde, katillerine dair bir iz taşıdıklarına. Bu, hayatta gördükleri son şey... Bu yüzden bazı katiller, öldürdükten sonra kurbanlarının gözlerini oyarlarmış."

"Artık hiçbir şey o kadar şeffaf değil. Hiçbirimiz o kadar saf değiliz. Şimdilerde gözlerine bakarak bir insanı çözebilir misiniz, Müfettiş?" Costello Rebus'a doğru eğildi. İki adam göz göze durdular. Costello'nun gözbebekleri büyümüştü. "İyice bakın, çünkü birazdan vitrinin kepenkleri kapanacak."

Bir süre öylece kaldılar. Gözlerini ilk kırpan Costello oldu. Arkasını döndü. Rebus'a iyi geceler dileyip yürümeye başladı. Rebus kapıya doğru ilerlerken Costello'nun seslendiğini duydu. Genç adam elindeki mendille sigara paketini sildi. Sonra da çakmağı. Ardından ikisini de Rebus'un ayağının dibine attı.

"Size benden daha çok gerekecek."

Rebus eğildi. Yerden alırken: "Neden mendille sildin?" diye sordu.

"Dikkatli olmak gerek," dedi Costello. "En ummadık şey bile kanıt olabilir."

Rebus doğrulurken hiçbir şey söylememeye karar verdi. Kapıya geldiğinde Costello'nun yeniden iyi geceler dilediğini duydu. Aynı dilekle yanıt verdiği sırada merdivenleri yarılamıştı. Costello'nun paketi ve çakmağı silmesi geliyordu aklına. Bunca yıllık meslek yaşamında ilk kez bir şüphelinin böyle bir şey yaptığına tanık oluyordu. Demek ki, Costello kendi üzerinde yoğunlaşacaklarını hesaplıyordu.

Ya da belki, öyle bir hesap içinde olduğunu sergilemeye çalışıyordu. Her neyse, Rebus'a genç adamın soğukkanlı ve temkinli yanını göstermişti. İleri görüşlü yanını...

İKİ

İskoçya, yılın en az üç mevsiminde görülen, kapalı, serin bir güne uyandı. Şehri, bir tavan gibi örten kurşuni bir gökyüzü. Havada, yaramaz bir çocuk gibi sağa sola koşuşan bir rüzgâr. Babası olsa tam da şöyle derdi: "Serseri mayın gibi bir rüzgâr." Rebus, babasının sık sık anlattığı bir hikâyeyi anımsadı: Dondurucu bir kış sabahı, Lochgelly'de bir bakkala girmişti. Bakkal, elektrik ocağının yanında duruyordu. Küçük çocuk, ateşin hemen yanındaki şeyi göstererek: "Şu jambonu alabilir miyim?" diye sordu. Bakkal: "O benim donmuş elim," diye yanıtladı. Babası hikâyenin doğru olduğuna yemin ediyor, o sıralarda yedi sekiz yaşlarında olan Rebus'sa buna inanıyordu. Ama şimdi, bayat bir espriden başka bir şey olmadığını biliyordu. Hatta birçok kişiden hikâyenin türevlerini dinlemiş, daha eğlenceli bulduklarını ayırarak, başkalarına satmaya başlamıştı.

"Seni uzun zamandır gülerken görmemiştim," dedi *avukat*, Rebus'un duble lattesini hazırlarken. Barın arkasındaki İtalyan asıllı bu genç kadın ne zaman aklına gelse, bu iki kelimeyle birlikte geliyordu: *Avukat ve latte.* İlk tanıştıklarında gürültülü bir yerdeydiler. Genç kadın nerede çalıştığını anlatırken, "bar" diyor, ancak Rebus sürekli "baro" anlıyordu. Sonra bir gün Meadows'taki bu barda otururken, içki hazırlamakla uğraşan kadını görünce, acaba ek iş mi yapıyor, diye sormuştu kendi kendine. "Sütlü kahve," dedi Rebus hınzır bir gülümsemeyle. "*Latte*," diye düzeltti genç kadın, "hiç değişmeyeceksin" bakışıyla. "Duble olsun lütfen," diye ekledi Rebus. Söylemesine gerek yoktu. Genç kadın zaten biliyordu. Ama genç kadını söyletmek hoşuna gidiyordu.

"Bildiğim kadarıyla gülmek kanuna aykırı değil," dedi, kahvenin üzerindeki köpüğü kaşıklarken. "Ne dersin?"

"Senin benden daha iyi bilmen gerekir," dedi genç kadın.

"Patronun ikimizden de daha iyi bilir." Rebus kahvesini bitirip hesabı ödedi. Bozuklukları, kenara iliştirilmiş bahşiş kutusuna attı. St Leonard's Karakolu'na doğru yola koyuldu. Genç kadın, polis olduğunu bilmiyor olmalıydı: *Senin benden daha iyi bilmen gerekir...* Rasgele söylenmiş bir söz. Sohbeti sürdürmekten başka bir niyetleri olmayan, kendi halinde, masum sözcükler... Karşılık olarak sözü patronuna getirmişti. Patron, eski bir avukattı. Ancak genç kadın, bir şey anlamış gibi görünmüyordu.

Rebus, St Leonard's Karakolu'nun önündeydi. Kahvesiyle birlikte son sigarasının keyfini çıkarıyordu. Karakolun arka kapısında, mahkemeye götürülecekleri bekleyen birkaç minibüs duruyordu. Rebus bir iki gün önce bir dosyaya kanıt sunmuştu. Sonucu merakla bekliyordu. Karakol kapısı aralanınca, gözaltı ekibin görüneceğini tahmin etti; çıkan Siobhan Clarke'tı. Arabayı görünce gülerek başını salladı. Yaklaşmaya başladı. Rebus camı açtı.

"Ve suçlu başına gelecekleri bilmeden, son kahvaltısını huzur içinde yapıyor."

"Sana da günaydın."

"Patron seni görmek istiyor."

"Adam işini iyi yapıyor. Baksana, en iyi izcisini yollamış."

Siobhan başka bir şey söylemedi; yalnızca kendi kendine gülüyordu. Rebus arabadan indi. Yarı yolda Siobhan, "hatırlatırım, bundan böyle o bir 'adam' değil." Rebus birden durdu.

"Doğru ya, unutmuştum," diye itiraf etti.

"İşte azılı bir içici... Pardon Bayım, peki adınızı hatırlıyor musunuz?"

Siobhan kapıyı açarken, Rebus'un gözünün önünde bir gardiyanın görüntüsü belirdi.

Çiftçi'nin fotoğrafları ve kahve makinesi gitmişti. Dosya dolabının üzerinde "Bol Şans" yazılı kartonlar vardı. Onun haricinde odada değişen hiçbir şey yoktu. Kâğıt kutusu yerli yerindeydi. Cam kenarında sırıtan yalnız kaktüs de öyle. Gill Templer, Çiftçi'nin koltuğunda rahatsız görünüyordu. Ne de olsa Çiftçi'nin bütün gün oturarak, devasa bedeniyle koltukta çıkardığı kalıp, onun ince ölçülerine uymuyordu.

"Otur John." Rebus daha tam yerine yerleşmeden Gill söze girdi: "Dün gece olanlar hakkında mantıklı bir açıklaman var mı?" Dirsekleri masanın üzerinde, elleri parmak uçlarından birleştirilmiş. Aynısını, sinirlendiği ya da sabırsızlandığı zamanlar Çiftçi de yapardı. Ya ondan görmüş, ya da yeni görevinin getirdiği yaratıcılıkla kendi bulmuştu.

"Dün akşam mı?"

"Yardımcı olmamı ister misin? Philippa Balfour'un evi. Hani babası seni orada bulmuş ya." Başını kaldırdı. "Görünüşe bakılırsa içkiliymişsin."

"Hepimiz değil miydik?"

"Bazıları kadar değil." Gözleri yeniden önünde duran kâğıda kilitlendi. "Bay Balfour neyin peşinde olduğunu merak etmiş. Doğrusu ben ondan daha fazla merak ediyorum."

"Yalnızca evime dönüyordum."

"Leith Yolu'ndan Marchmont'a? New Town üzerinden? Yön bulma yeteneğin ne kadar da kuvvetliymiş!"

Rebus kahve bardağını hâlâ elinde tuttuğunu fark etti. Yere bırakarak düşünmek için zaman yarattı. "Bunu yapmayı seviyorum," dedi sonunda. "Demek istediğim, ortalık sakinleşince geri dönüp yeniden bakmayı."

"Neden?"

"Gözden kaçmış bir şey kalmasın diye."

Gill bu sözleri bir süre değerlendirdi. "Hayır, meselenin tamamı bu değil."

Rebus, 'benden bu kadar' dermiş gibi omuzlarını kaldırdı. Bir şey söylemedi. Gill yeniden kâğıtlara baktı.

"Ardından Bayan Balfour'un erkek arkadaşına küçük bir ziyarette bulunmuşsun. Buna ne buyrulur?"

"İtiraf etmeliyim ki orası yolumun üzerinde değildi. Connolly ve Daniels'la ayaküstü sohbet ettik. Sonra..." Bir süre düşündü. "Sonra sigaramın bittiğini fark ettim. Ne şans, onlarınki de bitmiş! Bay Costello'nun ışıkları yanıyordu. Ondan isterim dedim. Hem böylece her şey yolunda mı diye bir göz atacaktım."

"Ne şefkatli bir aynasız!" Durdu. "Bu iyi niyetli ziyaretin Bay Costello'yu öyle derinden etkilemiş ki, olanları avukatına anlatma gereği duymuş."

"Neden öyle yaptığını anlayamadım," dedi Rebus. Sandalyeden aşağı kayınca, durumu kurtarmak için kahvesine uzanıyormuş gibi yaptı.

"Avukatı 'rahatsız edilmekten' söz ediyor. Gözetimi kaldırmak zorunda kalabiliriz." Bu sözleri söylerken, gözleri Rebus'unkilere kilitlenmişti.

"Bak Gill," dedi, "sen ve ben, birbirimizi yıllardır tanırız. Çalışma şeklimi herkes bilir. Eminim Başkomiser Watson sana, benimle ilgili tüyolar verirken bunlardan söz etmişti. Hatta İncil'den birkaç cümleye de gönderme yaptığına bahse girerim."

"Bunlar eskide kaldı John."

"Nasıl yani?"

"Dün akşam kaç tane içtin?"

"İçmem gerekenden daha fazlasını; ama benim suçum değil." Gill tek kaşını kaldırarak tepki verdi. "Birisi içki uzattı mı geri çevirmiyorum."

"Bir doktora görünmeni istiyorum."

"Aman Tanrım..."

"İçki alışkanlığından, beslenme sorunlarından kurtulmalısın. Gerekirse ilaç kullanmalısın. Doktor ne isterse yapmanı istiyorum."

"Havuç suyu içmemi istese bile mi?"

"Ne dersen de, kaçışın yok. Doktora gideceksin John." Bu bir emirdi. Rebus kahveyi kafaya dikip, bardağı havaya kaldırdı.

"Yarım-yağlı süt."

Gill güler gibi oldu. "O da bir başlangıç sayılır."

"Bak Gill..." Ayağa kalktı. Günün ilk çöpü olacak boş plastik bardağı kovaya attı. "İçki içmem sorun değil. İşime engel olmuyor."

"Dün gece oldu."

Başını salladı. Gill'in yüzü gittikçe geriliyordu. En sonunda derin bir nefes aldı. "Lokalden ayrılmadan hemen öncesini hatırlayabiliyor musun?"

"Elbette," dedi. Tekrar yerine oturmamıştı. Elleri yanda, masanın önünde ayakta duruyordu.

"Bana ne dediğini hatırlıyor musun?" Yüzü, sorunun yanıtını veriyordu. "Seninle eve gelmemi istedin?"

"Çok üzgünüm." Rebus anımsamaya çalışıyor, bir türlü beceremiyordu. Aslında lokalden çıkışını bile anımsayamıyordu.

"Gidebilirsin John. Doktorla randevunu ben ayarlarım."

Rebus arkasını döndü; kapıyı açtı. Tam çıkıyordu ki, Gill onu geri çağırdı.

"Şaka yaptım," dedi gülerek. "Yeni görevimde bol şans dilemeyecek misin?"

Umursamadığını belli etmek için dudak bükmeyi denedi; ama beceremedi. Gill kahkahalarla gülmemek için kendini zor tutuyor, Rebus'un çıkmasını bekliyordu. Watson'un verdiği dersi iyi çalışmıştı; her ne kadar hepsini önceden bilse de: *Belki biraz fazla içer; ama John iyi bir polistir Gill. Hiçbirimize ihtiyacı olmadığını düşünmekten hoşlanır, hepsi bu...* Belki gerçekten de öyleydi; ancak belki bir gün gelecek, John Rebus, insanların kendisi olmadan da bir şeyler yapabileceklerini öğrenmek zorunda kalacaktı.

Akşamdan kalmalarla, lokalden erken kaçanları ayırmak çok kolaydı. Çevredeki hiçbir eczacıda bir kutu bile aspirin, C vitamini ya da içkinin etkisini kesen ilaç kalmamış olmalıydı. Bütün rahatsızlığın arkasında su kaybı vardı. Rebus daha önce ortalıkta hiç bu kadar boş kola, enerji içeceği ya da *irn-bru* şişesi görmemişti. Bir kısmı partiye gelmeyen, ya da gelip hafif içkilerle yetinen karakolun ağır ağabeyleri, ortalıkta yarı baygın gezen akşamdan kalmalara 'iyi oldu size' bakışları atıyor, sinir bozucu tiz ıslıklar çalarak ortalarda gezinip caka satıyorlardı.

Philippa Balfour dosyasına bakan asıl karakol, genç kızın evine de daha yakın olan Gayfield'dı. Ancak bu kadar çok memurun görev aldığı bir dosya için geniş bir çalışma alanı gerekiyordu. O yüzden St Leonard's Karakolu'ndaki SİB odasının bir bölümü, bu iş için ayrıldı. Siobhan orada, kendisine ayrılan masada bir şeylerle uğraşıyordu. Yerde kullanılmayan bir "hard disk" duruyordu. Rebus, Siobhan'ın kullandığı bilgisayarın Balfour'a ait olduğunu anladı. Siobhan, telefonun ahizesini omzuyla yanağı arasına sıkıştırmış, konuşurken bilgisayarda bir şeyler yazıyordu.

"Yine şanssız günümdeyim," dediğini duydu Rebus.

Rebus, masasını üç memurla paylaşıyor, bu durum, masanın üzerindeki içler acısı manzaradan kolaylıkla anlaşılıyordu. Eliyle cips kalıntılarını topladı. Boş Fanta kutularını en yakın çöp kutusuna attı. O

sırada telefon çaldı: Yerel gazetenin biri. Arayan adam Rebus'un ağzından laf almaya çalışıyordu.

"Basın sözcüsüyle görüşün," dedi Rebus gazeteciye. "Bir saniye."

Rebus düşündü. Gill Templer'ın uzmanlık alanı basın ilişkileriydi. Ardından Siobhan Clarke'a baktı.

"Bu arada basın sözcüsü kim?" diye sordu.

"Dedektif Çavuş Ellen Wylie," dedi telefondaki gazeteci.

Rebus teşekkür edip, telefonu kapattı. Basın sözcülüğü Siobhan için iyi bir basamak olurdu; hele böylesine önemli bir dosyada. Ellen Wylie, Torphichen'da görev alan iyi bir memurdu. Basın sözcülüğünden gelmiş biri olarak Gill Templer'a, atama konusunda fikri sorulmuş olmalıydı. Hatta belki de kararı, Gill'in kendisi vermişti. Her durumda Ellen Wylie seçilmişti. Bu işin içinde bir iş var, diye düşündü Rebus.

Masasından kalkarak, arkasındaki duvar panosuna iğnelenmiş belgeleri inceledi. Görev listeleri, faks metinleri, telefon numaraları, adresler... Kayıp genç kızın iki fotoğrafı. Bir tanesi basına verilmişti. Fotoğrafların kullanıldığı bir düzine haberse kesilmiş, panoda sergileniyordu. Genç kız kısa süre içinde bulunamazsa, panoda ufacık bir yer bile şehrin gözde bir semtinde bir arazi kadar değerleneceğinden, bu gazete haberleri çöpe gidecekti. Her biri bir diğerini yineleyen, hatalı ve duygu sömürüsü yüklü yazılardı. Rebus, bir söze çok takılmıştı: *Acılı sevgili.* Saatine baktı; basın toplantısına beş saat kalmıştı.

Gill Templer'ın terfiiyle, St Leonard's Karakolu'nda Dedektif Başmüfettiş koltuğu boşalmıştı. Dedektif Müfettiş Bill Pryde'nin gözü uzun zamandır o koltuktaydı. Bu sebeple, Balfour dosyası üzerindeki egemenliğini artırmaya çalışıyordu. Rebus, Gayfield'a vardığında karşılaştığı manzara karşısında şaşkınlığını gizleyemedi. Pryde kendine çekidüzen vermişti: Yepyeni bir takım, ütülü bir gömlek, pahalı bir kravat. Siyah mokasenleri ışıl ışıl parlıyordu. Gözleri onu yanıltmıyorsa, Pryde berbere de gitmişti. İki tel saçı olsa da, uğraşı takdire değerdi. Görev dağıtımı işi ona verilmişti. Yani kapı kapı dolaşma, insanlarla görüşme gibi angarya işleri yapacak ekipleri o belirleyecekti. Bu ekipler, komşuları, eş dostu, öğrencileri, üniversite görevlilerini bazen ikinci ya da üçüncü kez sorgulayacak, uçuşları ve deniz seferle-

rini kontrol edecek, genç kızın fotoğrafını tren işletmelerine, otobüs şirketlerine, Lothian ve Borders Bölgesi dışındaki polis karakollarına fakslayacaktı. Bir ekip, İskoçya'nın dört bir yanında yeni ele geçen cesetlerin bilgilerini inceleyecek, bir diğeriyse hastane kayıtlarına odaklanacaktı. Bunlardan başka şehrin taksi durakları ve araba kiralama servisleri de vardı. Ve daha niceleri... Bütün bunlar zaman ve emek gerektiren işlerdi. Bunlar işin görünen yüzü; bir de sahne arkasında kayıp genç kızın ailesine ve yakınlarına sorulan sorular vardı. Rebus bu dosyada, oyunun sahne arkasında oynanacağını düşünüyordu.

Pyrde, çevresini saran memurlara son talimatları verdi. Memurlar dağılırken Rebus'u gördü. Elinin tersiyle alnını silerek yanına yaklaştı.

"Bundan sonra dikkatli olmalısın," dedi Rebus. "Güç insanı şaşırtır derler."

"Kusura bakma," dedi Pryde sesini alçaltarak, "bu işler yüzünden kafayı yemezsem iyidir."

"Neden böyle hissettiğini biliyor musun Bill? Çünkü işini oldukça iyi yapıyorsun. İşin kötüsü şu; Büyük Ev bunu anca yirmi yıl geçtikten sonra fark etti."

Pryde onayladı. "Söylentiye göre bir süre önce başmüfettişlik görevini geri çevirmişsin," dedi.

"Dedikodu Bill. Kötü bir albüm gibi. En iyisi hiç çalmamak."

Odada farklı koreografilerde bir sürü hareket sahneleniyordu. Bu karmaşaya her katılan, kendi görevinin koşuşturmacasını sergiliyordu. Bazısı ceketini giyiyor, anahtarını ya da defterini arıyordu. Diğerleri, artık monitör ya da fare gibi bir parçası oldukları bilgisayarlarının karşısında, kollarını sıvayarak en rahat oturuşlarının hangisi olduğuna karar vermeye çalışıyorlardı. Görünüşe bakılırsa kesenin ağzı açılmış, yeni koltuklar alınmıştı. Cart mavi döner koltuklar. Bir tane kapmayı başarabilen, gözünü üstünden ayırmıyordu. Hatta bazısı, sırf ayağa kalktığı sırada kaptırmasın diye, ofisin uzak köşelerine yürümek yerine, tekerlekli koltuğunun üzerinde gidiyordu.

"Çocuğa dadılık sona erdi," dedi Pryde. "Yeni patronun emri."

"Duydum."

"Ailenin baskısı," diye ekledi Pryde.

"Daha iyi, böylece operasyon bütçesinin üzerinden bir yük kal-

kar," diye yorumladı Rebus, doğrulurken. "Bugün benim için ne işin var Bill?"

Pryde dosyasındaki kâğıtlara bir göz gezdirdi. "Geri dönülmesi gereken otuz yedi arama var," dedi.

Rebus ellerini havaya kaldırdı. "Bana bakma. Kaçıklarla sorunlular çaylakların işi, değil mi?"

Pryde güldü. "Zaten başkasına ayrılmıştı," dedi, üniformadan yeni terfi etmiş, çevresindeki iş yoğunluğunu şaşkın gözlerle izleyen iki çömez dedektif memuru göstererek. Telefonları geri aramak ortalıktaki en berbat işti. Bunun gibi göz önündeki dosyalarda yüzlerce sahte ihbar ya da üstlenme olurdu. Bazı insanlar ilgi çekmek için yanıp tutuşuyordu; polis sorgusunda şüpheli olmak umurlarında bile değildi. Edinburgh'da böyle ün salmış birçok isim vardı.

"Dur tahmin edeyim. Craw Shand aradı, değil mi?" diye sordu.

Pryde dosyasına baktı. "Şimdilik üç kez aradı. Cinayeti üstlenmeye hazır."

"İçeri atın," dedi Rebus. "O heriften kurtulmanın tek yolu bu."

Pryde boşta duran elini, düzgün olduğunu yoklamak istermiş gibi kravatının düğümüne götürdü. "Komşulara ne dersin?" diye önerdi.

Rebus onayladı. "O halde, komşular," dedi.

Daha önceki sorguların notlarını toparladı. Öteki memurlar sokağın öbür ucunu sorgulamakla görevlendirilmiş, Rebus ve diğer üçüne (bu dört kişi ikişerli iki ekip oluşturmuştu) Philippa Balfour'un evinin iki yanındaki daireler kalmıştı. Toplam otuz beş daire, üçü boş, kalır otuz iki. Her ekibe on altı daire düşüyordu. Her birinde on beş dakika kalsalar... Toplam dört saat yapar.

Rebus bu hesabı, o günkü ortağı Dedektif Memur Phyllida Hawes'a merdivenleri çıkarken yaptırmıştı. Çevresine bakınca, birçok sanat galerisine, antika dükkânına ev sahipliği yapan, zengin Gregoryen mimarin şekillendirdiği New Town'un göbeğindeki bu dairelere sadece daire demenin yetmeyeceğini düşündü. Daha dolu bir tanımlama bulmalıydı. Hawes'a danıştı.

"Ev desek?" diye sordu Hawes, gülerek. Her katta bir ya da iki daire vardı. Bazısı pirinçten, bazısı seramikten isim levhalarıyla süslenmişti. Bir iki daireyse kaliteyi düşürerek, bir kart ya da bir parça kâğıdı bantla tutturmuştu.

"Edinburgh'u Güzelleştirme Derneği'ndekiler bunu görseler, yürekleri dayanır mıydı, bilmiyorum," dedi Hawes, gülümseyerek.

Bir kartın üzerine elle üç dört isim yazılmıştı. Öğrenciler, diye tahmin etti Rebus. Philippa Balfour'unkinden çok daha mütevazı bir yaşam süren öğrenciler...

Her kat temizlikten parlıyordu. Gelen konuğu "hoş geldiniz" yazısıyla ve bir gülen yüz çizimiyle buyur eden, gidene "güle güle" deyip, üzgün yüzle uğurlayan ikiyüzlü paspaslar. Kenarda köşede saksı çiçekleri. Tırabzanlara asılmış sepetler. Duvarlar yeni boyanmış, yerler yeni silinmiş gibi duruyordu.

İlk kat karavana! İki dairede de kimse yoktu. Her ikisinin de posta kutusuna not bıraktılar. Diğer dairelerde on beş dakika kadar kaldılar: "Yalnızca bir iki soru... ekleyecek başka bir şeyiniz yoksa..." Ev sahipleri başlarını sallayarak, olayın şokunu hâlâ üzerlerinden atamadıklarını ifade ediyorlardı. Sakin, masum bir sokak...

Giriş katında, antresi siyah-beyaz kare mermerlerle döşeli, diğerlerine göre daha şatafatlı bir daire vardı. "Finans sektörü"nde çalışan ev sahibi, evini uzun süreliğine kiraya vermeyi düşünüyordu. Rebus apartman sakinlerinin mesleklerinde bir düzen fark etti: Grafik tasarımcısı, eğitim danışmanı, organizatör... ve şimdi de bir 'finans sektörcü.'

"Gerçek mesleklerin suyu mu çıktı?" diye sordu Hawes'a. "Bir zamanlar insanlar doktor, manav, fırıncı oluyordu da, o yüzden sordum."

"Bunlar da gerçek meslek." Kaldırımdaydılar. Rebus bir sigara yaktı. Hawes'ın kendisini izlediğini görünce, "Alır mısınız Hanımefendi?" dedi.

Hawes başını salladı. "Kurtulmayı başaralı üç yıl oluyor."

"Senin adına sevindim," dedi Rebus, sokağı bir baştan bir başa incelerken. Sigaradan derin bir nefes çekti. Dumanı bir süre içinde tuttuktan sonra, burun deliklerinden çıkardı. "Biliyor musun, benim gençliğimde New Town'ın hep kendine özgü, bohem bir havası vardı. Kaftanlara sarınıp dolaşan, dünyaya boş vermiş aylak insanlar, marihuana partileri..."

"Şimdi burada onlara yer kalmadı," diye onayladı Hawes. "Nerede oturuyorsun?"

"Marchmont," dedi. "Sen?"

"Livingston. O zamanlar param anca buna yetiyordu."

"Benimkisini dokuz yıl önce aldım; o aralar çift maaş geliyordu..."

Hawes ona bakıyordu. "Özür diler gibi mütevazı davranmana gerek yoktu," dedi. "Sonuçta bir insan yaşadığı yere göre değerlendirilemez."

"Demek istediğim, o aralar fiyatlar bu kadar uçuk değildi." Savunmaya geçmiş görünmek istemiyordu. Hep, sabah Gill'le yaptığı o görüşme yüzünden böyle afallayıp duruyordu. O şakayı bilerek yapmıştı; sırf huzurunu kaçırmak için. Ama ortada bir gerçek vardı ki; o da Costello'ya yaptığı ziyaret, gözetimin kaldırılmasına neden olmuştu. Belki de gerçekten içki sorununu birilerine gösterme zamanı gelmişti... İzmariti yola doğru fırlattı. Yol, parlak karolarla kaplanmıştı. Şehre ilk geldiğinde bunlara 'kaldırım taşı' demek gibi bir hata etmiş, neyse ki bir yerli hatasını düzeltmişti.

"İşimize dönelim," dedi Rebus. "Eğer çay ikram ederlerse içeriz."

Hawes onayladı. Kadın ya otuzlarının sonlarında, ya da kırklarının başlarında olmalıydı. Koyu kestane rengi saçları omuzlarına dökülüyordu. Hafif toplu yüzüne rasgele dağılmış çiller, ona çocuksu bir hava veriyordu. Gri pantolonunun üstüne giydiği zümrüt yeşili gömleğin yakasına, Kelt figürleriyle bezeli gümüş bir broş tutturmuştu. Bir İskoç halk dansının dönme figürlerini sergilerken düşündü onu. İşinde gösterdiği özeni dansta da gösterirdi herhalde.

Giriş katın altında, sarmal bir merdivenle inilen 'bahçeli daire' vardı. Böyle denilmesin sebebi, evin doğrudan bahçeye açılıyor olmasıydı. Önünde bir sürü saksı bulunuyordu. Girişin karşısındaki duvarda, mahzene açılan iki ahşap kapı vardı. Her ne kadar önceden kontrol edilmiş olsalar da, Rebus kapıları açmayı denedi. Her ikisi de kilitliydi. Hawes notlarına bir göz attı.

"Grant Hood'la George Silvers buraya bakmışlar," dedi.

"Kapılar kilitli miymiş, değil miymiş?"

"Kapıları ben kilitledim," dedi bir ses. Arkalarını döndüklerinde, dairenin giriş kapısının hemen içinde duran, orta yaşlı kadını gördüler. "Anahtarları ister misiniz?"

"Sakıncası yoksa, Hanımefendi," dedi Phyllida Hawes. Yaşlı kadın eve girince, Hawes, Rebus'a dönerek, "al işte, sana yine bir iş çıktı," dedi.

Rebus baş parmağını kaldırıp, göz kırptı.

Bayan Jardine'in evi, bir tuhafiyeciyi andırıyordu. Her köşede elişleri, danteller vardı. Koltuğun üzerine serili örtüyü örmek kadının haftalarını almış olmalıydı. Yaşlı kadın ortalığın dağınıklığı için özür diledi. Gerçekten de oda, iri ufaklı biblolarla, süs tabaklarla, kristal vazolarla doluydu. Rebus ne zaman ufacık bir hareket yapacak olsa, örneğin ayağa kalkacak ya da sehpaya uzanacak olsa, bir şeyleri devirmesine ramak kalıyordu. Ortalığa zarar vermemek için yaşlı kadına, çaylarını bahçede içmeyi önerdi. Ancak kısa süre sonra yağmur başlayınca, içeri girmek zorunda kaldılar.

"O kızcağızı tanımıyordum," dedi Bayan Jardine, acıklı bir ses tonuyla. "Belki dışarı daha sık çıksaydım, tanışabilirdik."

Hawes camdan dışarıya bakıyordu. "Bahçeniz ne kadar bakımlı," dedi. Bu cümle bahçeyi anlatmak için yetersiz kalırdı. Her biri, üç numaraya vurulmuş çocuk kafalarını andıran çimen şeritleriyle, kenarlara düzgün aralıklarla yerleştirilmiş büyük saksılarıyla bu upuzun ve dar bahçe, tek kelimeyle bir harikaydı.

"Bahçıvanım sağ olsun," dedi Bayan Jardine.

Hawes, bir önceki sorgunun notlarını karıştırdı. Ardından belli belirsiz başını salladı. Silvers ve Hood bahçıvandan söz etmemişlerdi.

"Bahçıvanınızın adını öğrenebilir miyiz, Bayan Jardine?" diye sordu Rebus, kibarca. Ancak yine de yaşlı kadının bakışlarındaki kaygıya engel olamadı. Zorlama bir gülümsemeyle kadını rahatlatmaya çalıştı. Kurabiye tabağını ona doğru uzatırken: "Benim de bir bahçıvana ihtiyacım var da," diye yalan söyledi.

Gitmeden önce en son yaptıkları şey, mahzenlere bir göz atmak oldu. Birinde Milat'tan öncesine ait bir sıcak su tankı, ötekisinde bahçe toprağı vardı. Bayan Jardine'ye konukseverliği için teşekkür ettikten sonra oradan ayrıldılar.

"Keyfiniz yerinde, karnınız tok sırtınız pek," dedi Grant Hood. Yakasını yağmura siper etmiş, kaldırımda onları bekliyordu. "Şimdiye kadar bize bir şey ikram eden olmadı." Mesai arkadaşı Uzak Daniels'tı. Rebus, arkadaşlarını başıyla selamladı.

"Ne haber Tommy? Çifte mesai mi yapıyorsun?"

Daniels onayladı. "Silvers'le değiştik," dedi, esnemesini bastırmaya çalışırken. Hawes elindeki kâğıtlara göz atıyordu.

"Sen," dedi Hood'a. "İşini her zaman böyle yarım yamalak mı yaparsın?"

"Nasıl yani?"

"Bayan Jardine'in bahçıvanı varmış," diye açıkladı Rebus.

"Sırada sokağın çöpçüsü var," dedi Hood, meseleyi geçiştirmeye çalışarak.

"Biz zaten onunla konuşmuştuk," diye hatırlattı Hawes. "Üstümüze başımıza çöp kokusu sindi."

İki sıfır. Hawes maçı önde götürüyordu. Rebus'sa hakem durumundaydı. Aslında Hood'la aynı karakoldandı; onu savunması gerekliydi. Onun yerine bir sigara yaktı. Hood'un yüzü kıpkırmızı kesilmişti. O da Hawes gibi dedektif memurdu. Ancak Hawes daha uzun süredir Emniyet'teydi. Her ne kadar Hood denemekten yılmasa da, bazen yılların deneyimine karşı koymak güç oluyordu.

"Bu şekilde elimize ne geçecek?" diye sordu Uzak Daniels en sonunda, tartışmaya son vererek.

"Doğru söyledin evlat," dedi Rebus. Büyük soruşturmalar, insanı kör eder. Olanca benciliğinle işlerin akışı için ne denli önemli olduğunu sergilemeye çalışırken, aslında dönmeyen çarkın ufak bir dişlisi olduğunu fark edemezsin. Koltuk kavgası meselenin özü olur çıkar. Çünkü çözümü, tüm koşuşturmacanın kendisinden daha basittir; ya koltuğu kapar, ya da kaptırırsın. Dosyanın bütünü içinse durum tam tersidir. İşlerin akıl almaz bir hızla karmaşıklaştığı, zamanın daralıp, mekânın sürekli genişlediği bu ortamda, kendini iyice küçülmüş bulursun. En sonunda her şeyin temelindeki gerçeği göremeyecek kadar kaybolursun: Işıkları gün be gün sönen karanlık bir dünyada mahsur kalmış birinin ya da birilerinin, senin yardımına ihtiyacı olduğu gerçeğini. O anda akıl hocası Lawson Geddes geldi Rebus'un aklına... Olaylara onun gibi bakmaya başladığını düşündü. Ortada bir dosya vardı; suçlusu, tabii varsa, bulunmalı, adalete teslim edilmeliydi. Ara sıra birinin, unutanlara bu durumu anımsatması iyi oluyordu.

Hawes ve Hood dostça ayrıldılar. Hood, bahçıvanla ilgili ayrıntıları not almış, onunla konuşacağına söz vermişti. Sonra yeniden merdivenlerin yolu göründü. Bayan Jardine'nin evinde yarım saatten fazla oturmuşlardı. Hawes'ın hesapları çoktan yatmış, ancak bu durum bir gerçeği de ortaya çıkarmıştı: Soruşturmalar çok zaman alıyordu.

Soruşturmada günler çabuk geçiyor, insan, saatlerini nasıl tükettiğini anlayamıyordu. Yorgunluğun nedenini açıklamak için yapılan işlere değil, yapılmamış bir düzine işe bakmak gerekiyordu.

İki dairede daha kimsecikler yoktu. Sonra birinci katta bir kapı açıldı. Rebus kapıdaki yüzü bir yerlerden hatırlıyor, ama bir türlü çıkaramıyordu.

"Merhaba Bayım, Philippa Balfour dosyasını araştırıyoruz da," dedi Hawes. "Arkadaşlarımdan ikisi sizinle daha önce görüşmüş olmalı. Bizimkisi yalnızca bilgi doğrulaması niteliğinde."

"Tabii, anlıyorum." Parlak siyah kapı biraz daha aralandı. Adam Rebus'a baktı ve gülümsedi. "Beni hatırlamakta zorlandığınızın farkındayım; ancak ben sizi tanıdım." Gülüşü yüzünün tamamına yayıldı. "Bakireler ilk seferi hiç unutmazlar, öyle değil mi?"

İçeriye geçerlerken, adam kendini tanıttı: Donald Devlin. Rebus ismi anımsadı. Bir SİB memuru olarak ilk katıldığı otopside kesip biçme işlerini Devlin yapmıştı. O zamanlar üniversitede adlî tıp profesörü ve şehrin en önde gelen patologuydu. Yine o sıralar Devlin'in yardımcısı konumundaki Sandy Gates, şimdi Adli Tıp Profesörü kürsüsüne yükselmişti. Yardımcılığını da Dr. Curt yapıyordu. Koridorun duvarlarında, Devlin'in çeşitli ödüller alırken çekilmiş fotoğrafları asılıydı.

"İsminizi bir türlü çıkaramıyorum," dedi Devlin, iki memuru eliyle oturma odasına buyur ederken.

"Dedektif Müfettiş Rebus."

"O sıralar dedektif memur olmalıydınız," dedi Devlin. Rebus onayladı.

"Taşınıyor musunuz, efendim?" diye sordu Hawes, ortalıkta paketlenmiş eşya ve koli bolluğunu görünce. Rebus da o yöne baktı. Ufak bir sarsıntıda yıkılacak, dağ gibi yığılmış kâğıtlar, yerlerinden çıkarılmış, ağzına kadar dolu çekmeceler. Devlin kıkırdayarak güldü. Kısa boylu, iri gövdeli, yetmişlerinin ortasında gösteren bir adamdı. Düğmelerin yarısı eksik gri hırkası giyilmekten paçavraya dönmüştü. Siyah pantolonu belinde tutmak için askı takmıştı. Şişkin yüzündeki ufak, kırmızı damarlar seçilebiliyordu. Metal çerçeveli gözlüğün arkasındaki gözleri, iki mavi noktadan başka bir şey değil.

"Bir anlamda, taşındığımı söylesem yalan olmaz sanırım," dedi, birkaç tel saçını, kubbe gibi sivri kafasının üzerindeki engin boşluğa ata-

rak bir şekle sokmaya çalışırken. "Ya da şöyle diyelim; odasının yan duvarına bardak dayayıp komşularını dinlemekten sıkılan ve kendisine yeni bir eğlence arayan adam, eşyalarını karton kolilere doldurup, nakliyecilerin neler hissettiğini öğrenmeye çalışıyor."

Rebus, Devlin'in oldum olası böyle tuhaf cümleler kurduğunu, üç kelime yeterken on üç kelime kullandığını anımsadı. Devlin otopsi yaparken not tutmak tam bir eziyetti.

"O halde taşınıyorsunuz, değil mi?" dedi Hawes. Yaşlı adam bir kez daha kahkahalara boğuldu.

"Ne yazık ki yine yanıldınız. Henüz rüzgârın esip yelkenlerimi dolduracağı yok. Anlayacağınız gözden çıkardığım gereksiz bazı eşyayı kolilere doldurdum. Böylece bir gün buradan çıkarsam, akrabalarım ev enkazından götüreceklerini bulmakta zorlanmayacaklar."

"Hepsini çöpe atma işini onlara bırakıyorsunuz, öyle mi?"

Devlin Rebus'a döndü. "Meselenin bu kısa ve açık özeti için teşekkür ederim," diye vurguladı, başıyla onaylayarak.

Hawes kolideki deri kaplı bir kitaba doğru uzandı. "Bunların hepsini atıyor musunuz?"

"Olur mu hiç öyle şey?" dedi Devlin, başını sallayarak. "Örneğin elinizdeki o kitap, Donaldson'un anatomik çizimlerinin eski bir baskısıdır. Onu Tıp Fakültesi'ne bağışlamak niyetindeyim."

"Profesör Gates ile hâlâ görüşüyor musunuz?" diye sordu Rebus.

"Sandy'yle ara sıra tıp konferanslarında görüşürüz. Kısa süre sonra onun da emekli olup, gençlere yol açacağından hiç şüphem yok. Budistlerin dediği gibi, tüm yaşam bir çemberin etrafında dönmez mi? Yaşlılar çekilir, gençler ilerler."

"Sırf Budistsiniz diye, 'işte buradayım, bir tur attım geldim' diyerek yine iş başı yapmayı düşünmeyeceksiniz, değil mi?" diye sordu Rebus, şaka yollu. Şöminenin yanında asılı duran, çerçevelenmiş bir haber kupürüne gözü takıldı: 1957 tarihli bir cinayet haberi. "İlk dosyanız mı?" diye tahmin yürüttü Rebus.

"Aslında öyle. Yeni gelin, kocasından aldığı darbe sonucu ölmüştü. Şehirde balayındaydılar."

"Evi neşelendirmek için oldukça iç açıcı bir yöntem," diye atıldı Hawes.

"Eşim de ölümü hatırlattığını düşünürdü," diyerek onayladı Devlin. "Onu kaybettikten sonra yeniden astım."

"O halde," dedi Hawes, kitabı aldığı kutuya geri bırakıp, oturacak bir yer ararken. "Ne kadar çabuk bitirirsek, işinize o kadar çabuk dönersiniz."

"Ne güzel, karşımda bir pragmatist görüyorum." Devlin konuklarıyla birlikte, tel tel olmuş, büyük bir İran halısının ortasında dikilmekten memnun gözüküyordu. Hareket ederlerse, yan yana dizilmiş eşya tepeciklerinin birer domino taşı gibi yıkılacağından korkuyordu.

"Kutular sıralı mı, Profesör?" diye sordu Rebus. "Demek istediğim, birkaç koliyi yere indirebilir miyiz?"

"Bu hoş sohbeti yemek odasında sürdürme taraftarıyım."

Rebus onayladı. Ev sahibinin arkasından yürürken, mermer şöminenin üzerindeki elle yazılmış davetiyeye gözü takıldı. Kraliyet Tıp Fakültesi'nden geliyordu. Üzerinde Cerrahlar Lokali'yle ilgili bir şeyler yazıyordu. "Siyah üstüne beyaz desenli kravat ve nişanlar" cümlesini seçebildi.

Yemek odasını altı adet kabaca işlenmiş sandalyeyle, uzun, ahşap bir masa kaplıyordu. Odanın bir köşesinde, mutfağa açılan bir servis bölmesi, cam ve gümüş tabak çanak sergilemeye yarayan toz içinde bir büfe vardı. Duvardaki fotoğraflar, fotoğrafçılığın ilk örnekleri gibi duruyordu: Venedik sandalları üzerinde, Shakespeare'in yapıtlarından fırlamış gibi poz veren tipler. Uzun sürme pencere, binanın arka bahçesine bakıyordu. Rebus aşağıda, Bayan Jardine'in bahçıvanını seçebiliyordu. Adam, yaşlı kadının bahçesini, bilerek ya da bilmeyerek öyle bir düzenlemişti ki; ortaya çıkan şekil, yukarıdan bakıldığında soru işaretini andırıyordu.

Masanın üzerinde parçalarının yarısı yerleştirilmiş bir resim bulmaca vardı: Edinburgh'un merkezinin yukarıdan çekilmiş bir fotoğrafı. "Her türlü yardım," dedi Devlin, elini bulmacanın üzerinde gezdirerek, "minnetle kabul edilir."

"Bu kadar çok parçayla işiniz zor," dedi Rebus.

"Çok değil, yalnızca iki bin tane."

En sonunda kendini tanıtan Hawes sandalyesinde rahatsızdı. Devlin'e emekliliğinin üzerinden kaç yıl geçtiğini sordu.

"On iki. Yo hayır. On dört yıl." Başını salladı. Zaman hiç farkında olmadan, ne de çabuk geçiyordu.

Hawes notlarına baktı. "İlk sorguda o akşam evde olduğunuzu söylemişsiniz."

"Aynen öyle."

"Ve Philippa Balfour'u görmediniz..."

"Bilgileriniz şu ana kadar doğru."

Hawes gibi sandalyeden rahatsız olan Rebus arkasına yaslandı, ağırlığını pencerenin altındaki duvara vererek, kollarını göğüs hizasında bağladı.

"Ama Bayan Balfour'u tanıyordunuz," dedi.

"Merdivenlerde ara sıra karşılaşır, sohbet ederdik, evet."

"En aşağı bir yıldır komşunuzdu, değil mi?" diye sordu Rebus.

"Müfettiş Rebus, burası Edinburgh. Bu apartmanda neredeyse otuz yıldır oturuyorum; eşimi kaybettiğimde taşınmıştım. Bir insanın komşularını tanıması zaman alıyor. Genellikle de, tam tanışacağınız sırada başka bir yere taşınıyorlar." Omuz silkti. "Bir süre sonra denemeyi bırakıyorsunuz."

"Semtiniz çok sevimli," dedi Hawes.

"Siz nerede oturuyorsunuz?"

"İzninizle," Rebus araya girdi, "konumuza geri dönsek." Sandalyesinden öne doğrulup, ellerini masanın üstüne koydu. Gözü bulmacanın ortalıktaki parçalarındaydı.

"Elbette," dedi Devlin.

"Bütün akşam evdeydiniz ve olağandışı bir şeye tanık olmadınız."

Devlin başını kaldırdı. Belki de Rebus'un yorumu onu memnun etmişti. "Hiçbir şeye," dedi kısa bir sessizliğin ardından.

"Hiçbir şey duymadınız."

"Aynen öyle."

Hawes artık iyiden iyiye rahatsızdı. Bu yanıtlar sinirine dokunmuştu. Rebus karşısına oturup göz temasına girmeye çalıştı; ancak Hawes kendi sorusunu sormaya hazırdı.

"Bayan Balfour'la hiç tartıştığınız oldu mu?"

"Tartışacağımız ne olabilir ki?"

"Artık şey olamaz," dedi Hawes, buz gibi bir ses tonuyla.

Devlin ona şöyle bir bakıp Rebus'a döndü. "Masa ilginizi çekmişe benziyor Müfettiş."

Rebus, ellerini bir süredir masanın üzerinde gezdirdiğini fark etti.

"On dokuzuncu yüzyıldan kalma," dedi Devlin. "Anatomi uzmanı bir meslektaşımın eseri," diye ekledi. Önce Hawes'la, ardından Rebus'la göz göze geldi. "Bir şey hatırlıyorum. Pek önemli değil ama..."

"Sizi dinliyoruz, bayım."

"Dışarıda bir adam vardı."

Rebus, Hawes'ın bir şeyler söyleyeceğini bildiğinden söze atıldı. "Ne zaman?"

"Kızın kaybolmasından birkaç gün önce, hatta önceki gün de oradaydı." Devlin sözlerinin etkisinin farkında, başını yukarı aşağı salladı. Hawes'ın yüzü kıpkırmızı kesilmişti; kendini tutmasa, "niçin daha önce söylemedin be adam?" diye bağıracaktı. Rebus ses tonunun sakinliğini koruyarak: "Dışarıda, kaldırımın üzerinde miydi?" diye sordu.

"Aynen öyle."

"Yeterince görebildiniz mi?"

"Yirmili yaşlarında, kısa siyah saçlı. Saçları düzgün taranmıştı."

"Komşularından biri miydi?"

"Olabilir. Size yalnızca gördüklerimi söylüyorum. Birini bekliyor gibiydi. Aralıklarla saatine baktığını hatırlıyorum."

"Erkek arkadaşı olabilir mi?"

"Yo hayır, David'i tanırım."

"Tanır mısınız?" diye sordu Rebus. Farkında olmadan resim bulmacayla ilgileniyordu.

"Ara sıra konuşacak kadar, evet. Birkaç sefer merdivenlerde karşılaşmıştık. İyi bir delikanlıdır."

"Üzerinde ne vardı?" diye sordu Hawes.

"Kimin? David'in mi?"

"Gördüğünüz adamın."

Devlin, onu meraklandırmaktan hoşlanıyormuş gibi görünüyordu. "Ceket ve pantolon," dedi, hırkasına bakarken. "Daha fazla ayrıntı verebileceğimi sanmıyorum. Giyim kuşam işlerinden pek anlamam da."

Doğru söylüyordu: On dört yıl önce de iş önlüğünün altına böyle hırkalar giyer, papyonu her zaman eğri dururdu. İlk otopsinizi hiçbir zaman unutamazsınız: O görüntüler, kokular, sesler... Metalin kemiği sıyırırken çıkardığı ses, eti bölen neşterin fısıldadığı dehşet verici sözler. Bazı patologların tuhaf bir eğlence anlayışı olurdu. Bunlar, "bakire" dedikleri ilk kez otopsi izleyen memurlara, en özel görsel numaralarını sergilemeye bayılırlardı. Ama Devlin, asla; o işini her za-

man ciddiye alır, sanki odada yalnızca ikisi varmış gibi cesede odaklanırdı. İşinin gereklerini layığıyla yapardı.

"Eğer tüm dikkatinizi toplar, o güne geri dönerseniz," diye söze girdi Rebus, "acaba daha doyurucu bir tarif verebilir misiniz?"

"Sanmıyorum. Ancak bu kadar önemli olduğunu düşünüyorsanız..."

"Daha olayın ilk günleri. Siz de biliriniz, hiçbir ayrıntıyı atlayamayız."

"Elbette, elbette."

Rebus Devlin'le, bir uzmanla tartışıyormuş gibi konuşuyordu. Yöntem işe yarıyordu.

"Hatta bir robot resim çıkarmayı denesek hiç fena olmaz," diye sürdürdü Rebus. "Böylece eğer bir komşu çıkarsa doğrudan eleyebiliriz."

"Mantıklı görünüyor," diye onayladı Devlin.

Rebus cep telefonuyla Gayfield'ı arayarak, ertesi sabah için bir randevu ayarladı. Ardından Devlin'e araca ihtiyacı olup olmadığını sordu.

"Kendim halledebilirim. O kadar yaşlanmadım henüz." Ancak ayağa yavaşça ve güçlükle kalkabiliyordu. Eklemlerindeki sertlik, iki dedektifi kapıya kadar geçirirken kendini belli ediyordu.

"Tekrar teşekkürler," dedi Rebus, profesörün elini sıkarken.

Devlin başıyla karşılık verirken, Hawes'la göz göze gelmekten kaçındı. Hawes'ın de ona teşekkür etmek gibi bir niyeti yoktu. Bir üst kata çıkarlarken söyleniyordu. Rebus duyamamıştı.

"Efendim?"

"Pis herif, dedim." Duraksadı. "Beni takmadı bile." Rebus bir şey demedi; içini tamamen dökmesini bekledi. "Bir saniye dur ve düşün," diye sürdürdü Hawes. "Sence iki bayan memur olsaydık, bu herif tek kelime konuşur muydu?"

"Bence bu durum, nabza göre şerbet vermekle ilgili."

Hawes ters ters baktı. Rebus'tan onay beklemiş, bulamamıştı.

"İşimizin bir kısmı," diye sürdürdü Rebus, "herkesle iyi geçinmeye çalışmak ve söyledikleri her şeyle ilgileniyormuşuz gibi davranmaktır."

"O herif..."

"Sinirine dokundu. Benimkine de. Biraz kibirli; ama bu onun yaşam biçimi. Haklısın; ben de tüm bildiklerini söylemediğini düşünü-

yorum. 'Konuyla ilgisiz' diyerek geçiştirdi. Ardından ne yaptı biliyor musun? Olayı bana açarak seni bir köşeye oturttu." Rebus gülümsedi. "İyi iş," dedi, "bakma, ben de her zaman "iyi polis" gibi ortalarda dolaşmıyorum."

"Olay yalnızca sinirlerimi bozması değil," diye çıkıştı Hawes.

"Ne öyleyse?"

"Tiksindim."

Rebus onu izliyordu. "Aynı şey değil mi?"

Başını salladı. "Bunak seninle oynadı; bu beni çok rahatsız etmedi, çünkü olayda yoktum. Ama o gazete kupürü..."

"Duvardaki mi?"

Hawes onayladı. "İşte o beni tiksindirdi."

"O bir patolog," diye açıkladı Rebus. "Duygularının senden benden daha fazla körelmiş olması çok doğal."

Hawes bu son nokta üzerinde biraz düşündü, ardından ağzının köşesine yaramaz bir çocuk gülümsemesi yerleşti.

"Yine ne var?" diye sordu Rebus.

"Bir şey değil," dedi. "Ayağa kalkarken masanın altında, yerde duran bir bulmaca parçasına gözüm takıldı da..."

"Dur tahmin edeyim, öylece bıraktın değil mi?"

Hawes başıyla onaylarken, gülümsemesi biraz daha hınzırlaştı.

"Yine de bu keskin gözlerle senden iyi bir dedektif çıkartabiliriz," dedi Rebus, gülerek.

Sıradaki kapı zilini çaldı. Yeniden işlerine döndüler.

Basın toplantısı Büyük Ev'de gerçekleşecekti. Gayfield'da birisi, elindeki mendille, toplantının canlı yayında izleneceği televizyonun ekranındaki yağı ve parmak izlerini siliyordu. Bir başkası akşamüstünün ansızın beliren şiddetli güneş ışınlarını engellemek için jaluzileri kapatıyordu. Tüm sandalyeler doluydu. Hatta masaların üzerine üçerli beşerli oturan memurlar vardı. Bazılarının ellerinde kaçırdıkları öğle yemeğinin yerini tutan sandviçler ve muzlar vardı. Bardaklar dolusu çay ve kahve, kutu kutu meyve suları ortalıkta dolaşıyordu. Büyük Ev'de polis kamerasını kim tutuyorsa, Gayfield'da alay konusu olmuştu.

"Nasıl, bizim oğlan güzel çekiyor mu çocuklar? Daha sekiz yaşında..."

"*Blair Cadısı*'nı çeken kameraman işte bu arkadaş."

Gerçekten de kameraman olur olmaz yerlere ansızın yakınlaşıyor, insanları ayaktan bele kadar çekiyor, ayaklara ve sıra arkalarına özel ilgi gösteriyordu.

"Şov daha başlamadı beyler," dedi kendini akıllı sanan bir başkası. Aslında haklıydı: Televizyon kanallarından gelen kameralar henüz yayına geçmemiş, seyirciler henüz tam olarak yerlerini almamıştı. Her köşede bir gazeteci cep telefonuyla konuşuyordu. Konuşulan hiçbir şeyi duymak mümkün değildi. Rebus odanın arkasında duruyordu. Televizyondan biraz uzak olsa da, yer değiştirmeye niyeti yoktu. Bill Pryde hemen yanındaydı; yüzündeki yorgunluğu gizlemeye, uykusunu dağıtmaya çalışıyordu. Bunun için, sanki içinde sihirli bir şekilde yeni emirler belirecekmiş gibi, göğsüne yasladığı dosyasına birer dakika aralıklarla göz atıyordu. Jaluzilerin kapanmasıyla odaya birkaç küçük boşluktan ışık sızıyor, başka türlü görülmeyecek uçuşan tozları belirgin kılıyordu. Rebus çocukluğunda sinemaya gidişlerini anımsadı. Makinistin filmi oynatmaya başlamasını beklediği o heyecan dolu dakikaları.

Kalabalık yerleşmeye başlamıştı. Rebus bu odayı iyi biliyordu. Seminerler ve bu gibi amaçlarla kullanılan, iç karartıcı bir yerdi. Odanın sonunda uzun bir masa, arkasındaki duvarda, Lothian ve Borders armalı bir pano vardı. Kapı açılıp, bir grup memur kapıda göründüğü sırada, polis kameraları hâlâ saçma sapan görüntüler çekmekle meşguldü. Uğultu birden kesildi. Rebus çalışan kameraların çıtırtılarını duyabiliyordu. Flaşlar patladı. İçeri önce Ellen Wylie girdi. Sonra arkasında David Costello ve John Balfour'la Gill Templer göründü.

"Suçlu!" diye bağırdı Rebus'un önündeki bir memur, kamera Costello'nun yüzüne yakınlaşınca.

Grup, mikrofon kalabalığının önündeki yerini aldı. Kameraman hâlâ Costello'yu çekiyor, gövdesini tamamen almakla uğraşıyordu. Önce biri boğazını temizledi. Öksürük sesindeki endişeyi fark etmek güç değildi. Hoparlörden gelen ses Wylie'ye aitti.

"İyi günler, bayanlar baylar. Burada bulunduğunuz için sizlere teşekkür ederiz. Başlamadan önce sizlere, toplantının akışı ve bazı kurallar hakkında bilgi vermek istiyorum."

Siobhan, Rebus'un sol tarafındaydı. Grant Hood'un yanındaki masanın üzerine oturmuştu. Hood yere bakıyordu. Belki Wylie'nin sesine odaklanmaya uğraşıyordu. Rebus, ikilinin birkaç ay önceki Grieve dosyasında beraber çalıştığını anımsadı. Elindeki su şişesinin etiketini soymaya çalışan Siobhan'ın gözü ekranda, ancak aklı başka bir yerdeymiş gibiydi.

Basın danışmanlığını istiyordu, diye düşündü Rebus. Şimdi mutsuzdu. Rebus, Siobhan'ın başını kaldırıp kendisine doğru dönmesini istiyordu. Böylece ufak bir gülüş, bir göz kırpma ya da yalnızca duygularını anladığını ifade eden bir baş hareketiyle ona destek olabilirdi. Ancak Siobhan'ın bakışları yeniden ekrana çivilendi. Wylie konuşmasını noktalamış, sıra Gill Templer'a gelmişti. Gill dosyayı özetleyip, en son ayrıntıları aktarıyordu. Daha ilk cümlesiyle birlikte, sesinde, basın toplantılarına alışık olmanın verdiği kendine güven hissediliyordu. Rebus'un arka planda duyduğu öksürük sesi, yine boğazını temizlemekle uğraşan Wylie'den geliyordu.

Ancak iki SİB memuru, kameraların umurunda bile değildi. Hepsinin ilgi odağında David Costello ve onun kadar olmasa da Philippa Balfour'un babası vardı. İkili yan yana oturuyor, kamera yavaşça birinden ötekine geçiyordu. Kısa bir süre Balfour, ardından tekrar Costello. Yakın çekim, sonra tekrar uzak.

"Suçlu," diye yineledi az önceki ses.

"İddiaya girer misin?" diye karşılık verdi bir başkası.

"Biraz sessizlik beyler," diye bağırdı Bill Pryde. Oda sessizliğe gömüldü. Rebus sessiz bir alkışla kutladı; ancak Pryde önce notlarına, sonra ekrana bakınca onu görmedi. David Costello konuşmasına başlıyordu. Genç adam tıraş olmamıştı. Üzerinde, önceki gecenin giysileri vardı. Cebinden katlanmış bir kâğıt çıkardı; açarak masanın üzerinde düzeltti. Ancak konuşurken kâğıda bakmamıştı bile. Hangisine dönmesi gerektiğini kestiremediğinden, bakışları bir kameradan ötekine geçiyordu. Sesi cansız ve ince geliyordu.

"Flip'in başına ne geldiğini bilmiyor, her ne olursa olsun öğrenmek istiyoruz. Hepimiz. Arkadaşları, ailesi..." O sırada John Balfour'a bakıyordu. "Onu tanıyan ve seven bizler... Tek isteğimiz ondan bir haber almak. Flip, eğer bu yayını izliyorsan, bizlerle temasa geç. Geç ki, sana bir şey... bir şey olmadığını bilelim. Senin için çok endişeleni-

yoruz." Gözleri buğulanmıştı. Bir süre öylece durdu; başını öne eğdi. Ardından yeniden doğrularak dik durmaya çalıştı. Masadaki kâğıda bir göz attı. Söylemeyi unuttuğu hiçbir şey kalmamıştı. Birinin kendisini yönlendirmesini beklermiş gibi yanındakilere baktı. John Balfour, elini genç adamın omzuna koyarak ona destek olmaya çalıştı. Ardından söze başladı.

"Eğer birileri kızımı ellerinde tutuyorlarsa, lütfen benimle temasa geçsinler. Flip'te cep telefonum var. Gece gündüz, her saat bana ulaşabilirsiniz. Her kimseniz, sizinle konuşmak istiyorum. Eğer Flip'in yerini bilen birileri varsa, lütfen beni arasınlar. Yayının sonunda numaram ekranda olacak. Yalnızca Flip'in sağ olduğunu, iyi olduğunu bilmek istiyorum. Beni evlerinde izleyen seyirciler; lütfen Flip'in fotoğrafına dikkatlice bakın." Fotoğrafı havaya kaldırdığında flaşlar patladı. Baba, tüm kameraların görüntü alabilmesi için fotoğrafı yavaşça sağa sola gösteriyordu. "Adı Philippa Balfour. Benim kızım. Yirmi yaşına yeni girdi. Onu ya da o olabileceğini düşündüğünüz birini gördüyseniz, lütfen bana bildirin. Şimdiden teşekkür ederim."

Gazeteciler sorularıyla hazır bekliyordu. Ancak David Costello konuşmalar biter bitmez çıkış kapısına yönelmişti.

Wylie'nin sesi duyuldu: "Şu an sorular için uygun bir zaman değil...Hiç tükenmeyen desteğiniz için sizlere teşekkür ederim..." Ancak dört bir taraftan gelen sorular, onu çapraz ateşin ortasında bırakıyordu. Bu sırada objektifler John Balfour'a yönelmişti. Baba, kendine gelmiş gibi görünüyordu. Ellerini masanın üzerinde bağlamış, flaşlar patlarken gözlerini kırpmamaya çalışıyordu.

"Hayır, aslında ben..."

"Bay Costello!" diye bağırıyordu gazeteciler. "Size şunu sormak..."

"Çavuş Wylie," diye gürledi bir başka ses, "genç kızın kaçırılmasının altında yatan nedenleri bizlerle paylaşabilir misiniz?"

"Şu an ortada bir neden yok." Wylie'nin sesinden afalladığı anlaşılıyordu.

"Yani bunun bir kaçırılma olayı olduğunu kabul ediyorsunuz."

"Hayır... Bakınız... Aslında benim demek istediğim..."

Ekranda, bir gazeteci ordusunun, John Balfour'un etrafını sardığı görülüyordu.

"Ne demek istediniz, Çavuş Wylie?"

"Ben... Ben ortada bir..."

Derken Gill Templer'ın sesi, Ellen Wylie'ninkini bastırdı. Hoparlörden yankılanan sesteki otoriteyi duymak mümkündü. Muhabirler onu, o muhabirleri iyi tanırdı.

"Steve," dedi, "senin de çok iyi bildiğin gibi böyle ayrıntılar üzerine spekülasyon yapamayız. İki gazete fazla satmak için yalan uydurma peşindeysen, o senin sorunun; ancak şu an, Philippa Balfour'un ailesine ve sevdiklerine saygısızlık ettiğini hatırlatırım."

Birkaç soruyu daha sinirlerine hâkim olmaya çalışarak Gill yanıtladı. Her ne kadar Rebus onu göremese de, Ellen Wylie'nin an be an sinişini gözünde canlandırabiliyordu. Siobhan masadan sarkan ayaklarını aşağı yukarı sallamaya başlamıştı. Sanki birden bire kanına adrenalin enjekte edilmişti. Balfour Gill'e, ortaya atılan birkaç noktaya değinmek istediğini belirtti. Soğukkanlılıkla ve uygun bir dille gerekli açıklamaları yaptıktan sonra, toplantı dağılmaya başladı.

"Basının dilinden anlıyor," dedi Pryde, birliklerini gruplandırmaya giderken. Bir kez daha asıl işe geri dönme zamanı gelmişti.

Grant Hood, Rebus'un yanına yanaştı. "Erkek arkadaşa en yüksek veren karakol hangisiydi?"

"Torphichen," dedi Rebus.

"O halde paramı oraya yatırıyorum." Rebus'tan bir tepki bekledi, alamadı. "Yapmayın efendim," diye sürdürdü, "yüzünden okunuyordu!"

Rebus önceki gece Costello'yla ettikleri sohbeti düşünüyordu. Gözbebekleriyle ilgili hikâyeyi hatırladı. Genç adam nasıl da ona yaklaşıp "*iyice bakın*" demişti?

Hood, Rebus'un yanından geçerken başını sallıyordu. Jaluziler açılmıştı. Güneşin gösterisi kısa sürmüş, kalın, kara kara bulutlar şehrin üstüne üşüşmüştü. Costello'nun konuşma kaseti psikologlara gidecek, genç adamın hareketlerinde, sözlerinde, bakışlarında, ses tonunda en ufak bir sıradışılık, bir aşırılık aranacaktı. Rebus bulunabileceğinden emin değildi. Siobhan karşısında durdu.

"İlginçti, değil mi?"

"Wylie'nin sözcülük için doğru isim olduğunu düşünmüyorum," diye yanıtladı Rebus.

"Böyle bir davada ilk deneyim... Aslanların önüne atılmış gibiydi."

"Eğlenceli bulmadın mı?" diye sordu Rebus, muzipçe.

Siobhan dik dik baktı. "Kanlı eğlenceleri sevmem." Uzaklaşırken geri döndü. "Gerçekten, ne düşündün?"

"İlginç olduğu konusunda haklı olduğunu. Son derece ilginç..."

Siobhan güldü. "Sen de yakaladın mı?"

Onayladı. "Costello sürekli 'biz' derken, baba 'ben' diyordu."

"Sanki Flip'in annesinin hiç önemi yokmuş gibi."

Rebus düşünceliydi. "Belki yalnızca Bay Balfour'un ben merkezli, baskın karakterinin göstergesidir." Duraksadı. "Bilgisayar işleri nasıl gidiyor?"

Siobhan güldü. "Bilgisayar işleri..." Rebus'un hard disklerden, CD-ROM'lardan ne kadar anladığını özetleyen bir söz. "Şifresini çözdüm."

"Yani?"

"Yani son aldığı e-postaların çoğunu okuyabilirim. Tabii önce masama dönmem gerek."

"Eskilere erişebiliyor musun?"

"Çoktan eriştim. Ancak doğal olarak silinenlerin ne olduğunu anlamanın hiçbir yolu yok." Bir süre düşündü. "Ya da benim bildiğim kadarıyla yok."

"Silinen bu dosyaların saklandığı bir yer yok mu? Mesela... merkezi işlem birimi gibi."

Siobhan kahkahalarını tutamadı. "Altmışların casus filmlerini düşünüyorsun değil mi? Hani şu bilgisayarların oda boyutlarında olduğu."

"Bu işlerden pek anlamadığımı söylemiştim."

"Boş ver. En azından bilgisayardaki klavyenin müzik yapmaya yaradığını düşünmüyorsun."

"Nasıl yani, o işe yaramıyor muydu?" dedi ciddi bir hava takınarak. Ardından ikisi birden gülmeye başladı.

Ofisten çıktılar. "Ben karakola dönüyorum. Seni de atayım mı?"

Siobhan başını salladı. "Arabayla geldim."

"Pekâlâ," dedi Rebus.

"Görünüşe bakılırsa git gide KASAS'a bağlı hale geliyoruz."

Bu, Rebus'un bile hakkında bir şeyler bildiği bir teknolojiydi: Karakollar Arası Sorgu ve Araştırma Sistemi. Bu sistem, bilgi toplama, derleme ve eleme işlemlerini hızlandırmaya yarayan bir yazılımdı. Kullanımı sayesinde Philippa Balfour'un kayboluşu, şehrin en öncelikli dosyası olmuştu.

"Kimseye haber vermeden alışverişe gitmiş olsa da, bir anda çıkıp geri dönse, ne kadar komik olurdu değil mi?" diye ortaya attı Rebus.

"Herkes için en iyisi olurdu," dedi Siobhan, ciddi bir ses tonuyla. "Ama ben bunun olabileceğini sanmıyorum. Ya sen?"

"Ben de öyle," dedi Rebus sessizce. Ardından karakola dönerken yolda yiyebileceği bir şeyler aramaya çıktı.

Masasında oturuyor, eski dosyalara göz atarak ailenin geçmişi hakkında fikir edinmeye çalışıyordu. John Balfour, bankacı bir ailenin üçüncü kuşaktan üyesiydi. İşler, 1900'lü yılların başlarında, Edinburgh'un Charlotte Meydanı'nda başlamıştı. Philippa'nın büyük dedesi bankayı, 1940'larda dedesine teslim etmiş; ancak etkinliğini, John Balfour 1980'lerde yönetimi ele alıncaya kadar korumuştu. Philippa'nın babasının yaptığı ilk iş, Londra şubesini açarak, tüm ilgisini oraya vermek olmuştu. Philippa, Chelsea'de bir özel okula gitmişti. John'un babasının ölümünden sonra aile, seksenlerin sonunda, kuzeydeki şubesine yeniden işlerlik kazandırdı. Philippa, Edinburgh'da bir okula başlamıştı. Evleri, Gullane ile Haddington arasında, Junipers adında bir yerdeydi. Beş hektarlık bir arazinin ortasında, baron işi bir konak... Rebus, Balfour'un karısı Jacqueline'in neler hissettiğini merak ediyordu. On bir yatak odası, beş salon; kocası haftanın en aşağı dört günü Londra'da. İlk yeri olan Charlotte Meydanı'ndaki Edinburgh şubesini, John'un Ranald Marr adlı bir yakın arkadaşı yönetiyordu. İkili, üniversite yıllarında Edinburgh'da tanışmış, birlikte Amerika'ya gidip, işletme yüksek lisansı yapmıştı. Rebus, Balfour'u tüccar bir bankacı olarak tanımlıyordu; ancak aslında Balfour'unkisi, yatırım danışmanlığı ve portföy yönetimi konularında yardım isteyen, zengin, elit müşterilerin oluşturduğu ufak bir özel bankaydı.

Balfour'a yapılan sorguda, kızının fidye için kaçırılmış olabileceği üzerinde duruldu. Ev telefonlarıyla birlikte, Edinburgh ve Londra şubelerinin telefonları da dinleniyor, e-postaları okunuyordu. Her şey elektronik dünyada gerçekleşiyordu; artık polislikte genel kanı, "ne kadar az parmak iziyle uğraşırsak, o kadar iyi" şeklindeydi. Ancak şu ana kadar elde ettikleri tek şey, birkaç telefon sapığıydı. Genç kızın ortadan kaybolması konusunda bir başka olasılıksa, para kaybeden bir müşterinin intikam almak istemesiydi. Ancak Balfour, düşmanı ol-

madığı konusunda iddialıydı. Aynı gerekçeye dayandırarak, banka müşterilerinin veri havuzuna girilmesini de istemiyordu.

"Bu insanlar bana güveniyorlar. O güven olmazsa, banka biter."

"Öte yandan, bayım, kızınızın iyiliği buna bağlı olabilir."

"Farkındayım!"

O andan sonra sorgu, büsbütün zıtlaşmalara sahne oldu.

Sonuç: Bankanın toplam mevduatı, en ılımlı deyişle yüz otuz milyon sterlindi. Bu rakamın yüzde beşlik bir kısmını, John Balfour'un kendi serveti oluşturuyordu. Genç kızı kaçırmak için altı milyon beş yüz bin tane neden. Ama bir profesyonel şimdiye kadar temasa geçmez miydi? Rebus'un anlayamadığı nokta da buydu.

Jacqueline Balfour'un kızlık soyadı Martin'di. Jacqueline Gil Martin. Diplomat ve toprak sahibi olan babasının Perthshire'daki arazisi, hemen hemen otuz beş hektardı. Babası önceki yıllarda ölmüş, annesi, arazideki küçük bir eve taşınmıştı. Araziyi çekip çevirme işini Balfour'un bankası yapıyordu. Ana bina, yani Laverock Konağı, konferanslar ve başka büyük toplantılar için kullanılıyordu. Burada son zamanlarda bir dizi çekilmiş, ancak Rebus televizyonda gördüğü diziyle ilgilenmemişti. Jacqueline üniversiteyle kafasını yormaya gerek görmüyor, zamanını, işadamlarına sekreterlik yaparak geçiriyordu. John Balfour'la tanıştıkları sırada, Laverock Konağı'nın işlerini yürütüyordu. Tanışma Balfour'un, Jacqueline'in babasının Edinburgh'daki bankasına yaptığı bir ziyarette gerçekleşmişti. Bir yıl sonra evlendiler. Evliliklerinin ikinci yılında Philippa doğdu.

Tek çocuk. John Balfour'un kendisi de tek çocuktu. Ancak Jacqueline'in iki kız bir erkek kardeşi vardı. Hepsi İskoçya'dan ayrılmıştı. Erkek olan, babasının izinde gitmiş, Amerikan Dışişleri'nde memur olarak görev alıyordu. Rebus, Balfour soyunun tehlikede olduğunu fark etti. Philippa'nın "babişko"sunun bankasında çalışma niyeti yoktu. Çiftin neden bir erkek çocuk yapmadığını sordu kendi kendine.

Bu düşündüklerinin, dosyayla hiçbir ilgisi olmadığını biliyor, yine de kendini tutamıyordu. İşinin en çok bu kısmını seviyordu: İlişkiler ağı örmek, insanların yaşamlarının içine dalmak, merak etmek ve sorgulamak...

David Costello hakkındaki notlara döndü. Dublin doğumlu. İyi eğitimli. Ailesi doksanların başında, şehrin hemen güneyindeki Dalkey'e

taşınmış. Baba Thomas Costello, hayatında bir gün bile çalışmamış, müteahhit babasının kurduğu güven fonundan geçinen bir hazır yiyici. David'in dedesinin, Dublin'in en merkezi yerlerinde, rahat geçimini sağlayacak kadar değerli pek çok gayrimenkulü varmış. Birçok yarış atı da cabası. Adam zamanının büyük bölümünü atlara ayırıyormuş.

David'in annesi Theresa da ayrı bir hikâye. Geçmişini özetlemenin en iyi yolu, orta alt sınıftan geldiğini söylemek olurdu. Anne hemşire, baba öğretmen. Theresa sanat okuluna gitmiş; ancak bir süre sonra ayrılıp, bir işe girerek ailesine bakmaya başlamış. Annesi kanser olup, babası üzüntüden çökünce, ailenin geçim yükü omuzlarına çökmüş. İlkin bir mağazada kasiyer olarak çalışmış; ardından perdeci dükkânında. Derken mağazalar için iç tasarımlar yapmaya başlamış. En sonunda da zenginler için. Thomas Costello'yla da böyle tanışmış. Evlendikleri sırada, annesini de babasını da kaybedeli bir süre oluyormuş. Artık çalışmaya ihtiyacı olmasa da, Theresa yine de işlerini sürdürmüş. Önce tek kişilik bir şirket... Sonra iş dünyasına adım atan şirket, kendi hariç, beş çalışanıyla yarım milyonluk iş hacmine ulaşmış. Denizaşırı müşterilerin de bulunduğu müşteri listesi gittikçe kabarıyormuş. Şu anda elli bir yaşında olmasına rağmen hâlâ canla başla çalışıyormuş. Kendisinden bir yaş küçük kocasıysa kaygısız bir kasaba adamı olarak yaşamayı sürdürüyormuş. Rebus'un önünde duran, İrlanda gazetelerinden kesilmiş haber kupürleri, onu at yarışlarında, barbekü partilerinde gösteriyordu. Fotoğrafların hiçbirinde Theresa yanında yoktu. Edinburgh'daki otelde ayrı odalar tutmuşlardı... Ama oğullarının dediği gibi, bu bir suç değildi.

David üniversiteye girmekte biraz geç kalmış, bir yılını dünyayı gezmeye ayırmıştı. Şu an, İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümündeki yüksek lisansının üçüncü yılındaydı. Rebus, genç adamın evinde, oturma odasında gördüğü kitapları anımsadı: Milton, Wordsworth, Hardy...

"Nasıl, hoşuna gitti mi, John?"

Rebus gözlerini açtı. "Derin düşüncelere daldım George."

"Uyumuyordun o halde."

"Keşke uyuyabilsem."

Silvers uzaklaştıktan hemen sonra yanına Siobhan geldi. Masasına yaslandı.

"Derinlerde bir yerde olduğunu duydum da, onun için geldim."

"Diyorum ki..." Bir süre düşündü. "Diyorum ki, acaba Rabbie Burns gibi bir şair, sevdiği kadını öldürebilir miydi? Ya da şiiri seven biri?"

"Neden olmasın. Her akşam Mozart dinleyen katilimizi ne çabuk unuttun?"

"Şimdi keyfim yerine geldi."

"Ne zaman keyfiniz kaçarsa bizi arayın. Alo mutluluk hattı hizmetinizde." Güldü. "Şimdi senden bir şey istesem yapar mısın?"

"Nasıl hayır diyebilirim ki?"

Siobhan elindeki kağıdı uzattı. "O halde şunu oku."

Konu: Cehennem Bayırı
Tarih: 5/9
Kimden: Sorgucu@PaganOmerta.com
Kime: Flipside1223@HXRmail.com

Cehennem Bayırı'nı atlattın mı? Süre daralıyor. Kapanış seni bekliyor. Sorgucu

Rebus başını kaldırdı. "İpucu verecek misin?"

Siobhan kâğıdı yeniden eline aldı. "Bu bir e-posta çıktısı. Philippa'nın, kaybolduğu gün aldığı bir sürü iletisi var; ama yalnız bu farklı bir ada gönderilmiş."

"Farklı bir ad mı?"

"İSS'ler, yani internet servis sağlayıcıları, genellikle kullanıcıya beş altı farklı kullanıcı adı seçme şansı tanırlar."

"Ne amaçla?"

"Böylelikle aynı anda birden çok insan olabilirsin. Flipside1223 bir takma ad. Diğer tüm e-postaları 'Flip. Balfour' adresine gitmiş."

"Yani?"

Siobhan derin bir of çekti. "Benim de bilmek istediğim şey bu. Belki de Flip'in bilmediğimiz bir yanı vardır. Flipside1223 takma adıyla gönderdiği ya da aldığı başka hiçbir ileti yok. Bu durumda iki olasılık ortaya çıkıyor: Ya bu kullanıcı adına gelen tüm e-postalarını siliyordu, ya da bu yanlışlıkla geldi."

"Pek rastlantı gibi gözükmüyor, ne dersin?" diye sordu Rebus.

"Takma adının da Flip olması."

Siobhan başıyla onayladı. "Cehennem Bayırı, Kapanış, PaganOmerta..."

"Omerta, mafyanın suskunluk yasasıdır," diye ortaya attı Rebus.

"Ve Sorgucu..."

"Beni aşar. Ne yapmayı düşünüyorsun Siobhan?"

"Bunu gönderen her kimse izini sürmek istiyorum; ama kolay olacağını hiç sanmıyorum. Düşünebildiğim bir tek yol var, o da yanıt vermek."

"Gönderen kişiye, Philippa'nın kaybolduğunu söylemeyi mi düşünüyorsun?"

Siobhan daha kısık bir sesle: "Flip'in yazacağı gibi bir yanıt yazmayı düşünüyorum."

"İşe yarar mı dersin?" Rebus bir süre düşündü. "Ne yazacaksın?"

"Karar vermedim." Rebus, kollarını göğsünde bağlayışından anlamıştı: Siobhan yanıt vermeyi gerçekten kafasına takmıştı.

"Geldiğinde Başkomiser Templer'a da danış," diye uyardı Rebus. Siobhan onayladı; kapıya doğru yöneldi. Tam çıkacakken Rebus ona seslendi.

"Sen okullusun, üniversiteye gittin. Hiç Philippa Balfour gibilerle takıldın mı?"

"Onların ayrı bir dünyaları vardır," dedi alaycı bir gülümsemeyle. "Derslere girmezler. Bazılarını üniversite boyunca bir kez, o da sınav salonunda gördüğüm olurdu. Bir de ne olurdu biliyor musun?"

"Ne?"

"Bu lanet olası tipler her zaman geçerlerdi..."

O akşam Gill Templer, Balmoral Oteli'nin Palmiye Avlusu'nda, bir kutlama toplantısı düzenlemişti. Smokinler içinde bir piyanist, salonun köşesinde çalıyordu. Buz kovasının içinde bir şişe şampanya duruyordu. Masanın üzerinde kuruyemiş dolu kaseler vardı.

"Akşam yemeğine de yer ayırın," dedi Gill konuklarına. Saat sekiz buçuk için Hadrian'ın Yeri'nde bir masa ayrılmıştı. Şimdiyse saat yedi buçuktu. Son davetli de kapıda göründü.

Siobhan paltosunu çıkarırken özür diledi. Yanına bir garson geldi; paltosunu aldı. Bir başkası kadehine şampanya dolduruyordu.

"Şerefe," dedi, masaya oturup kadehini kaldırırken. "Ve başarınıza."

Gill Templer gülerek kendi kadehini kaldırdı. "Sanırım bunu hak ettim," dedi coşkulu bir sesle.

Siobhan, masadakilerin ikisini tanıyordu. İki kadın da savcı vekiliydi. Birkaç davada onlarla birlikte çalışmıştı. Harriet Brough kırklarının sonundaydı. Yüzü, siyah, permalı, belki de boyanmış saçlarıyla, omzundan attığı kalın İskoç şalı arasında sıkışmış, kaybolmuştu. Sarışın olanı Diana Metcalf'tı. Kırklarının başlarındaki bu kadın, fazlaca sürdüğü far yüzünden, çökük gözlerini ortaya çıkarmak yerine, onları iyice çukurlarına gömmüştü. Her zaman açık renkler giyer, bu seçimi onu çelimsiz bir çocuk gibi gösterirdi.

"Sizi Siobhan Clarke'la tanıştırmak istiyorum," diye söze başladı Gill, aralarına en son katılan konuğunu tanıtırken. "Kendisi, karakolumda dedektif çavuş olarak görev yapıyor." Öyle bir "karakolum" deyişi vardı ki; sanki binasıyla, masalarıyla, bilgisayarlarıyla, insanlarıyla her şeyin sahibi olduğuna inanıyordu. Siobhan, saptamasının hiç de abartılı olmadığını düşünüyordu. "Siobhan, bu Jean Burchill. Jean müzede çalışıyor."

"Öyle mi? Hangisinde?"

"İskoçya Müzesi," diye yanıtladı Burchill. "Daha önce ziyaret etme fırsatınız oldu mu?"

"Bir keresinde Kule'de yemek yemiştim, o kadar," dedi Siobhan.

"O halde ziyaret ettiniz sayılmaz," dedi Burchill, buruk, heyecanını yitirmiş bir sesle.

"Hayır, ben aslında..." Siobhan durumu kurtaracak, politik bir yanıt aradı. "Açıldıktan kısa bir süre sonra yemeğe gittim. Birlikte olduğum adamla... Bilirsiniz işte, kötü bir akşam, kötü bir tecrübe. Bir daha semtine bile uğramak istemedim."

"Mesele anlaşılmıştır," dedi Harriet Brough, sanki dünyadaki bütün olumsuzluklar, karşı cinse yapılacak ufak bir göndermeyle hallolu-yormuş gibi.

"Pekâlâ, kızlar," dedi Gill, "bu gece bizim gecemiz. Erkeklerden söz etmek yok."

"Çıkışta bir gece kulübüne takılsak..." diye sordu Diana Metcalf, hınzır bir kız çocuğu gibi.

Sohbet sürerken Gill, Siobhan'la göz göze geldi. "E-postayı gönderdin mi?" diye sordu.

Jean Burchill araya girdi. "İş konuşmak yasak."

İki hukukçu da aynı fikirde olduklarını söylediler. Siobhan yine de başıyla onaylayarak, Gill'e iletinin gittiğini belli etti. Tabii diğerleri de bu kaçak hareketi gördü, o ayrı mesele. Siobhan'ın davete geç kalmasının nedeni de buydu. Philippa'nın, arkadaşlarına gönderdiği tüm e-postaların üzerinden geçmiş, genç kızın nasıl bir tonla yazdığını, ne tür kelimeler kullandığını anlamaya çalışmıştı. Bir sürü deneme yazısından sonra mesajı kısa tutmaya karar vermişti. Bir taraftan da genç kızın bazı e-postaları vardı ki; bunları son derece uzun cümlelerle oluşturmuştu. Ya Sorgucu'ya yazdığı önceki mesajlar da uzunduysa...? Karşı taraf, bu alışmadığı türden yanıta nasıl karşılık verirdi? En sonunda kafasındaki tereddütü bir kenara bırakmış, kısa bir ileti yazıp yollamıştı: *Sorun var. Seninle konuşmalıyım. Flipside.* Arkasından Siobhan'ın kendi telefon numarası.

"Akşam televizyonda basın toplantısını izledim," dedi Diana Metcalf.

"Az önce ne demiştim?" diye sordu Jean Burchill, bezgin bir sesle.

Metcalf, iri, siyah gözleriyle ona baktı. "Bu işle ilgili değil ki Jean. Herkes bu konuyu konuşuyor," dedi. Ardından Gill'e döndü. "Ben sevgilisinin yaptığını düşünmüyorum, ya sen?"

Gill soruya, bilmediğini göstermek için iki elini açarak yanıt verdi.

"Gördün mü?" dedi Burchill. "Gill bu konu hakkında konuşmak istemiyor."

"Büyük olasılıkla babadır," dedi Harriet Brough. "Kardeşim onunla aynı okula gidiyordu. O zamanlar da soğuk nevalenin tekiymiş." Brough'un her kelimesinde, iyi yetişmiş olmanın getirdiği özgüven ve ağırlık hissediliyordu. Herhalde anaokulundan beri hukukçu olmak istemiştir, diye tahmin yürüttü Siobhan. Brough yeniden Gill'e döndü: "Anne nerelerdeydi?"

"Katılmasını istediğimizde, böyle bir toplantıya dayanamayacağını söyledi," diye yanıtladı Gill, konuyu kapatmak ister gibi.

"Öbür ikisinden daha kötü bir iş çıkarmazdı," dedi Brough, çerez kâsesine uzanırken.

Gill'in yüzüne bir anda bitkinlik çöktü. Siobhan konuyu değiştirmeye karar verdi. Jean Burchill'e müzedeki görevini sordu.

"Müdürüm," diye yanıtladı Burchill. "Uzmanlık alanım on sekizinci ve on dokuzuncu yüzyıllar."

"Uzmanlık alanı," diye araya girdi Harriet Brough, "ölümdür."

Burchill güldü. "İnançlarla ilgi sergiler düzenlerim..."

"Yaptığı iş ne, biliyor musun?" diye bir kez daha sözünü kesti Brough. "Eski tabutlarla, Viktorya Dönemi'ne ait ölü bebek resimlerini toplamak. Hangi kattaydı bilmiyorum, bu tuhaf şeylerin bulunduğu kata adım attım mı, kanımın donduğunu hissediyorum."

"Dördüncü kat," dedi Burchill sessizce. Çok hoş kadın, diye düşündü Siobhan. Ufak tefek, narin bir vücudu vardı. Düz, kahverengi saçları omuzlarına kadar iniyor, inerken hafif kıvrımlar yapıyordu. Çenesinde, yüzüne çocuksu bir hava veren küçük bir çukur vardı. Uçuk pembe yanaklarının yuvarlaklığı, Palmiye Avlusu'nun cimri ışıklandırması altında bile elle çizilmiş gibi belirgindi. Siobhan dikkatlice baktı; yüzünde hiç makyaj yoktu. Zaten ihtiyacı da yoktu. Tüm giysileri yumuşak, pastel tonlardaydı: Mağazalarda büyük olasılıkla boz kahverengi ya da köstebek derisi rengi gibi uzun isimlerle betimlenen şık bir ceket ve pantolon. Ceketin altında kaşmir bir kazak. Rennie Mackintosh marka bir broşla omuza tutturulmuş kızıl kahverengi bir şal. Yaşı kırklarının sonlarındaydı. O anda Siobhan, masanın en genci olduğunu fark etti. Hem de neredeyse on beş yaş farkla.

"Jean benim sınıf arkadaşımdı," dedi Gill. "Sonra görüşemez olduk. Ta ki dört beş yıl önce şans eseri karşılaşana kadar."

Burchill gülümsedi.

"Sınıfımdan biriyle karşılaşmak istemezdim," dedi Harriet Brough, ağzı fıstık dolu. "Hepsinin canı cehenneme."

"Şampanya alır mısınız, hanımlar?" dedi garson, şişeyi buz kovasından kaldırarak. "Tam zamanında," dedi Brough.

Siobhan tatlıyla kahve arasında tuvalete gitti. Koridorda Gill'le karşılaştılar.

"Nasıl memnun kaldın mı?" diye sordu Gill gülerek.

"Çok güzel bir yemekti Gill. Diyorum ki..."

"Cevabım, hayır," diye karşılık verdi Gill buyurgan bir sesle. "Bu akşam bendensiniz. Kutlamaya değer bir şey her gün olmuyor." Yüzündeki gülümseme kayboldu. "Mesajın işe yarar mı?" Siobhan emin değildi. Gill de öyle. "Basın toplantısı için ne diyorsun?"

"Her zamanki gibi; orman kanunları..."

"Bazen işe yarar," dedi Gill, bir süre düşündükten sonra. Şampanyanın üstüne üç kadeh şarap içmişti; ancak azıcık baş dönmesi ve gözkapaklarındaki ağırlık dışında sarhoşluğun hiçbir belirtisini taşımıyordu.

"Bir şey söyleyebilir miyim?" diye sordu Siobhan.

"İşte değiliz Siobhan. İstediğini söyleyebilirsiniz."

"İşi, Ellen Wylie'ye vermemeliydin."

Gill'in bakışları Siobhan'ınkilere kilitlendi. "O halde sana vermeliydim, değil mi?"

"Onu demek istemedim. Ama basın sözcülüğü gibi ağır bir yükü, hiç deneyimi olmayan birinin omuzlarına yüklemek..."

"Yani ondan daha iyi yapacağına inanıyorsun?"

"Demek istediğim o değil."

"Siobhan, Tanrı aşkına ne demek istiyorsun?"

"Şunu demek istiyorum; orası tehlikeli bir ormandı, sen de onu eline bir harita bile vermeden içeriye attın."

"İleri gittiğini düşünüyorum." Gill'in sesindeki sıcaklık bir anda uçup gitmişti. Bir süre düşündü, ardından derin bir nefes aldı. Konuşmaya başlarken bakışları, koridorun bir ucundan diğerine gidip geliyordu. "Ellen Wylie sözcülüğü ne kadar istediğini anlatarak aylardır başımın etini yiyordu. Elime geçen ilk fırsatta işi ona verdim. Acaba düşündüğü kadar iyi yapabilecek mi, onu görmek istedim." İki kadının bakışları karşılaştı. Siobhan, Gill'in nefesinden şarap kokusunu alabiliyordu. "Başaramadı."

"Başarısız olunca ne hissettin?"

Gill işaret parmağını iki yana sallayarak: "Daha fazla zorlama, Siobhan. Bu konu kabak tadı vermeye başladı!" dedi. Başka şeyler daha söyleyecekmiş gibi duruyordu; ancak yalnızca parmağını sallamakla yetindi. "Daha sonra konuşuruz," dedi, zorlama bir gülüşle. Siobhan'ın yanından geçerek tuvaletin kapısını açtı. Tam kapı ağzında geri döndü. Bir süre öylece bekledi. "Ellen'ı basın sözcülüğünden aldım. Yeni isim olarak seni düşünüyordum..."

"Ben..." dedi Siobhan, arkasını dönerken. Kapı kapanmıştı. Ellen Wylie'yi küçük düşürmekle gücünün ilk sinyalini veren Gill, şu beş dakika içinde Siobhan'ın gözünde devleşmişti. Aslına bakılırsa Siob-

han, sözcülüğü ciddi anlamda istiyordu. Ancak Wylie'nin basın toplantısındaki gülünç halini izlemek ona keyif vermişti. Bu yüzden kendini affedemiyordu. Evet, Ellen Wylie'nin düşüşü hoşuna gitmişti.

Gill tuvaletten çıkarken, Siobhan koridordaki bir sandalyede oturuyordu. Gill önünde durdu. Aşağıya doğru baktı.

"Şimdi kafanı yorma, düşünmek için zamanın var," dedi. Arkasını dönüp masaya yöneldi.

ÜÇ

Ben bir taklit sanatçısı beklerdim," dedi Donald Devlin. Rebus'a kalırsa yaşlı adamın üzerindeki giysiler, geçen görüşmede giydikleriyle aynıydı. Emekli patolog, üzerinde bilgisayar bulunan bir masanın arkasına ilişmiş, görünüşe bakılırsa Gayfield Karakolu'nda Yüz Çizim Yazılımı'nı kullanmayı bilen tek dedektifin yanında oturuyordu. Yüz Çizim Yazılımı, binlerce farklı göz, kulak, burun ve dudak çizimi bulunduran ve bunları özel efektler yardımıyla birleştiren bir veri havuzuydu. Rebus, Çiftçi'nin fırlama arkadaşlarının, o üçgen erkek vücutlarıyla Çiftçi'nin yüzünü nasıl birleştirdiklerini şimdi anlıyordu.

"Her şey çok değişti," dedi, Devlin'in yorumuna yanıt verirken. Yakınlardaki bir kahve dükkânından aldığı bir bardak kahveyi yudumladı. *Avukat*'ınkinin hazırladığı kadar lezzetli değilse de, kendi karakolundaki makinelerinkinden daha güzel olduğu kesindi. Kâbus gibi bir gece geçirmişti. Uykusundan defalarca ter içinde uyanmıştı. Kâbuslar ve aşırı terleme... Doktorlar suçu kalbinde bulsalar da, Rebus, kalbinin saat gibi tıkır tıkır çalıştığını hissediyordu.

Artık kahve bile esnemesini kesemiyordu. Bilgisayarın başındaki dedektif taslak çizimi bitirmiş, yazıcıdan "çıktı" alıyordu.

"Durun bir dakika..." dedi Devlin. Bu belki de beşinci oluyordu. "Hatalı olan bir şey var." Rebus kâğıttaki adama baktı. Sıradan bir yüz. Kolay unutulur cinsten. "Kadınsı bir duruşu vardı; ama kadın olmadığından eminim."

"Bu nasıl?" diye sordu dedektif, fareye tıklarken. Ekrandaki adamın yüzünde, bir anda palabıyık belirdi.

"Yo, benimle alay ettiğinizi hissediyorum," dedi Devlin, şikâyetçi.

"Üzgünüm Profesör, Dedektif Memur Tibbet'in espri anlayışı biraz tuhaftır," diye özür dilerdi Rebus.

"Elimden gelenin en iyisini yapıyorum."

"Takdir ediyoruz. Şimdi şu bıyığı yok eder misin, Tibbet?"

Tibbet bıyıkları kaldırdı.

"David Costello olmadığından emin misiniz?" diye sordu Rebus.

"David'i tanırım. O değildi."

"Ne kadar iyi tanırsınız?"

Devlin göz kırptı. "Birkaç kez öyle ayaküstü sohbet ettik. Bir gün merdivende karşılaştığımızda, elinde taşıdığı kitabı sordum. Milton'ın *Kayıp Cennet*'iydi. Üzerine konuşmaya başladık."

"Etkileyici."

"Gerçekten de öyle. Delikanlının kafası çalışıyordu."

Rebus düşünceliydi. "Sizce birini öldürebilir mi Profesör?"

"Birini öldürmek mi? David mi?" Devlin kahkahayı bastı. "Böyle bir şey yapabileceğini hiç sanmam." Bir süre sessizlik... "Hâlâ şüpheli mi?"

"Aynasızlarda işlerin nasıl yürüdüğünü bilirsiniz Profesör. Aksi kanıtlanana kadar bütün dünya suçludur."

"Ben, 'suçu kanıtlanana kadar herkes masumdur' diye bilirdim."

"Bizi avukatlarla karıştırıyorsunuz. Philippa'yı tanımadığınızı söylemiştiniz."

"Onunla da merdivenlerde karşılaşıyorduk. David'le onun arasındaki fark; genç kız durup konuşmak istemiyormuş gibi görünüyordu."

"Biraz kibirliydi o halde?"

"Öyle diyebilir miyim, bilmiyorum. Yine de biraz fazla el bebek gül bebek büyütülmüş gibi geliyordu bana. Sizce de öyle değil mi?" Bir süre düşündü. "Aslında onların bankasının müşterisiyim."

"Babasıyla tanışıklığınız var mı?"

Devlin'in gözleri büyüdü. "Yo yo. Müşteri listesinin sonlarında yer alıyorumdur."

"Bulmacanız nasıl gidiyor?" diye sordu Rebus.

"Adım adım ilerliyorum. Biraz uzun süreceğe benziyor. Yine de işin keyfi orada değil mi?"

"Bulmaca işlerinden pek anlamam."

"Ama kendi bulmacalarınızla uğraşmayı seviyorsunuz. Geçen akşam Sandy Gates'le konuştum. Sizden söz etti."

"Benimle ilgili bildiklerinizi uluorta anlatmasanız iyi edersiniz. Dünya borsalarının çökmesini istemeyiz sanırım."

Bir süre daha güldükten sonra işe geri döndüler.

Bir saat geçmişken Devlin, en son resmin gördüğü adama benzediğini söyledi. Tibbet her çizimi kaydediyordu.

"Evet," dedi Devlin. "Kusursuz olmasa da sınıfı geçer..." Sandalyeden doğruldu.

"Hazır buradayken," dedi Rebus, bir çekmeceye uzanıp. Bir dosya dolusu fotoğraf çıkardı. "Bakmanızı istediğimiz bazı fotoğraflar var."

"Fotoğraflar mı?"

"Bayan Balfour'un komşuları, üniversiteden arkadaşları falan..."

Devlin yavaşça başını sallayarak onayladı. Yüzünden artık gitmek istediği anlaşılıyordu. "Eleme yöntemi mi?"

"Tabii sizi fazla yormazsa, Profesör."

Devlin derin bir nefes aldı. "Dikkatimi toplayabilmem için bir bardak açık çay olursa..."

"Sanırım size bir bardak açık çay bulabiliriz." Rebus, gözünü ekrandan ayırmayan Tibbet'e baktı. Yanına yaklaşınca, ekrandaki yüzün Devlin'inkini andırdığını fark etti. Tabii favorileri saymazsa. "Memur Tibbet hemen getirir," dedi.

Tibbet masasından kalkmadan fotoğrafı kaydettiğini kontrol etti.

Rebus St Leonard's Karakolu'na döndüğü sıralarda, ortalıkta, önemli sonuçlar çıkmayacak bir başka araştırmanın haberleri dolaşıyordu. Bu seferki haberler Calton Yolu'ndan geliyordu. David Costello, son model MG marka spor arabasını garaja bırakmıştı. Howdenhall'dan gelen Adli Tıpçılar içeri girmiş, ancak dişe dokunur bir ipucu bulamamışlardı. Arabanın her yanında Flip Balfour'un parmak izlerine rastlayacaklarını biliyorlardı. Ayrıca genç kızın ruj, güneş gözlüğü gibi bazı eşyalarını bulmalarının da şaşırtıcı herhangi bir yanı yoktu. Garaj temizdi.

"Asma kilit takılı bir derin dondurucu bulamadınız mı?" diye sordu Rebus, yarı alaycı. "Ya da işkence odasına açılan bir kapı."

Uzak Daniels başını salladı. Gayfield ile St Leonard's arasındaki ayak işlerini görüyordu. "MG'si olan bir öğrenci," dedi, başını sallamayı sürdürerek.

"Arabayı boş ver," dedi Rebus. "O garaj, senin evini iki kez satın alır."

"Vay be," dedi içi boş bir gülüşle.

Herkes bir şeylerle meşguldü: Basın toplantısının görüntüleri, Ellen Wylie'nin başarısızlık sahneleri çıkarılarak, akşam haberlerinde yayımlanmıştı. Şimdiyse herkes, kayıp genç kızla ilgili ihbarların peşine düşmüştü. Telefonlar susmak bilmiyordu.

"Müfettiş Rebus," dedi bir ses. Rebus sesin geldiği yana döndü. "Odama!"

Gill'in sesi. Şimdiden 'odama' demeye başlamıştı. Rebus odaya girdiğinde, etrafa yığılmış bir sürü çiçekten mi, yoksa bir oda spreyinden mi kaynaklandığını anlayamadığı bir koku aldı. Çiftçi'nin koltuğu gitmiş, yerine daha konforlusu gelmişti. Çiftçi'nin sağa sola yaslanarak oturduğu koltukta, Gill her an ayağa fırlamaya hazırmış gibi dimdik oturuyordu. Yazıcıya yolladığı belgeyi gösterdi. Rebus konuk koltuğundan uzanıp, kâğıdı aldı.

"Şelale diye bir yer," dedi Gill. "Daha önce duymuş muydun?" Rebus başını yavaşça iki yana salladı. "Ben de öyle," diye karşılık verdi Gill.

Rebus yazıyı okuyordu. Bir telefon mesajı. Şelale'de bir oyuncak bebek bulunmuştu.

"Bir bebek mi?"

Gill onayladı. "Gitip bir bakmanı istiyorum."

Rebus kahkahayı bastı. "Benimle kafa buluyor olmalısın." Ancak başını kaldırıp baktığında, Gill'in gülmediğini gördü. "Cezam bu mu?"

"Ne cezası?"

"Bilmem. Belki de Sayın John Balfour önüne içkili çıkmamın."

"O konu kapanmıştı."

"Dünden beri ne düşünüyorum biliyor musun?" Bir süre bekledi.

Gill, Rebus'u dikkatle dinliyordu. "Devam et, seni dinliyorum."

"Ellen Wylie"

"Ne olmuş ona?"

"Hak etmemişti."

"Sen de hayranlarından birisin herhalde."

"Hak etmemişti."

Gill elini kulağına götürdü. "Oda yankı mı yapıyor?" dedi alaycı bir şekilde.

"Sen dinlemeye başlayana kadar tekrar edeceğim."

Odaya bir anda buz gibi bir sessizlik çöktü. Birbirlerinin gözlerinin içine bakıyorlardı. Telefon çalınca Gill hiç açmayacakmış gibi bir süre bekledi. En sonunda elini uzattı. Konuşurken gözleri hâlâ Rebus'taydı.

"Evet." Bir süre dinledi. "Orada olacağım, efendim." Telefonu kapattı. Göz temasları kopmuştu. "Gitmeliyim," dedi Rebus'a. "Emniyet Müdür Yardımcısı'yla toplantım var. Şelale'ye git, olur mu?"

"Ayağımın altında dolaşma demen yeterliydi."

"Bebek bir tabutun içindeymiş, John." Gill laf anlatmaktan yorulduğunu hissetti.

"Çocukların yaptığı bir şakadır."

"Belki."

Rebus tekrar nota baktı. "Burada yazana göre Şelale denen yere Doğu Lothian'a düşüyormuş. Bırak Haddington ya da başka bir karakol baksın."

"Ben senin bakmanı istiyorum," dedi.

"Ciddi olamazsın. Şaka bu, değil mi? Tıpkı doktora görünmemi istemen gibi."

Gill başını sağa sola salladı. "Şelale yalnızca Doğu Lothian'a düşmüyor. Orası, Balfour'ların yaşadığı yer." Son sözlerinin, Rebus'un kafasına iyice yerleşmesi için zaman tanıdı. "Ve emin ol; doktorla randevun en kısa zamanda alınacak..."

Rebus, Edinburgh'dan ayrılıp A1 karayoluna çıktı. Trafik akıcıydı. Araba sürerken güneş gözünü alıyordu. Doğu Lothian onun için golf sahaları, kayalık sahiller, düzlük tarım alanları, evden işe işten eve yaşayan ve kimliklerini kaybetmeye şiddetle direnen kasaba insanları demekti. Bölge sürprizlerle doluydu. Glascow suçlularının saklanmaya geldiği karavan parkları bunlardan biriydi. Ancak genellikle günübirlik turlar yapmayı sevenlerin, güneye, İngiltere'ye inerken uğramadan geçemeyecekleri bir yerdi. Başkentin süpermarket kültürüne kuşkuyla bakan yerlilerin işlettiği dükkânlarıyla Haddington, Gullane ve Kuzey Berwick gibi huzur dolu şehirler, Rebus'un gözüne her zaman kapalı birer kutu gibi görünürdü. Ancak yine de Edinburgh'un etkisi hissediliyordu: Yüksek ev fiyatlarının kaçırdığı insanlar buralara geliyor, yapılaşma, bölgenin yeşil örtüsünü gitgide tehdit ediyordu. Karakolu, şehrin Edinburgh'un en işlek arteri olan güney doğu yolu üzerinde olduğundan, Rebus, son on yıl içinde artan trafiği yakından gözlemlemişti.

Şelale denilen yeri bulmak hiç de kolay olmamıştı. Elindeki haritadansa, duygularına güvenmeyi tercih ettiği için sapağı kaçırmış, ken-

dini Drem'de bulmuştu. Orada bir bakkaldan patates cipsi ve bir kutu "irn-bru" içeceği almış, arabanın içinde küçük çaplı bir piknik yapmıştı. Hâlâ oraya gönderilmesinin altında bir şeyler arıyordu. Başkomiser'in otorite takıntısı gibi. Atıştırmayı bitirince, ıslıkla, yarım yamalak hatırladığı bir şarkıyı çalmaya başladı. Sözleri, şelale kenarında yaşamanın huzurunu anlatan bir şarkıydı. Siobhan bu şarkıyı, yetmişlerden sonra müziğin gelişimi konulu bir derste öğrenmiş, Rebus için bir kasede çekmişti.

Drem, tek bir ana caddeden oluşan küçük bir kasabaydı. Rebus anacaddenin üzerindeydi. Caddeden yalnızca bir kamyon geçiyordu. Kaldırımlarda kimsecikler yoktu. Dükkânın birinde duran kadın, onu ısrarla sohbete çekmek istiyor, ancak Rebus, kadının havadan sudan konuşmalarına ekleyecek başka bir şey bulamadığından, oradan ayrılmaya çalışıyordu. Şelale'ye nasıl gidildiğini de sormak istemiyor, kahrolası bir turist gibi gözükmekten çekiniyordu.

Onun yerine haritayı açtı. Haritayı çizenler, Şelale'yi neredeyse büyüteçle görülecek kadar küçük bir noktayla işaretlemişlerdi. Şelale adının nereden geldiğini düşündü. Bir İskoç olarak, her yer adının bir sürü farklı söylenişi olabileceğini biliyordu. Yeri anca on dakikada, dolambaçlı yollardan sonra bulabildi. Çıkmaz bir iki yola girmeseydi ya da ikinci vitese kadar düşmesine neden olan bir kamyonun peşine takılmasaydı, on dakikadan daha kısa bir sürede varırdı.

Şelale, pek de beklediği gibi bir yer çıkmamıştı. Köyün ortasından, iki yanına evler dizilmiş bir yol geçiyordu. Bakımlı bahçeleriyle müstakil evler ve dar kaldırımlara yaslanmış kulübeler. Kulübelerden birinin kapısının üstüne, özenlice "Çömlekçi" yazılmıştı. Köyün çıkışına doğru, 1930'lardan kalma bir vakıf mülkü izlenimi veren bir konak vardı. Bahçesini birçok yerden delinmiş bir telörgü çeviriyordu. Önündeki sokağın ortasında, birkaç tane sahipsiz üç tekerlekli bisiklet duruyordu. Konağı yoldan çimenlik bir alan ayırıyor, pek eğleniyormuş gibi görünmeyen iki çocuk, çimenlerin üzeride top oynuyordu. Rebus yanlarından geçerken, çocuklar, soyu tükenmiş bir hayvan görmüş gibi ilgiyle onu izlediler.

Derken, tıpkı nasıl girdiğini anlamadığı gibi, nasıl çıktığını da anlamadan kendini köyün dışında, bomboş kırlarda buldu. Arabayı kenara çekti. Uzakta bir benzin istasyonu gördü. Daha önce solladığı bir traktör yanından geçti; sonra araziye sapmak için yavaşladı. Sürücü,

Rebus'a dikkat etmemişti bile. Traktör can çekişiyormuş gibi titreyerek durdu. Adam araçtan aşağı atladı. Motor sesi kesilince, içeride çalan radyonun sesi dışarıdan da duyulmaya başladı.

Rebus arabanın kapısını açtı; çarparak kapattı. Köylü hâlâ onunla ilgilenmiyordu. Rebus ellerini, bel yüksekliğindeki duvara dayadı.

"İyi günler," dedi.

"İyi günler." Adam, traktörün motorunu onarmaya çalışıyordu.

"Ben polisim. Beverly Dodds'u nerede bulabileceğimi biliyor musunuz?"

"Herhalde evindedir."

"Evi nerede?"

Köylü başını motordan kaldırdı. "Şu evi görüyor musunuz? Üzerinde 'Çömlekçi' yazan."

"Evet."

"İşte orası." Adamın sesi umursamazdı. Konuşmalarına rağmen yine de Rebus'a dönüp bakmamıştı. Yalnızca takım çantasıyla ilgileniyordu. İriyarı adamın siyah dalgalı saçları ve siyah bıyıkları, kırışıklar ve çizgilerle dolu yüzünü daha da ortaya çıkarıyordu. Rebus bir anda çocukluğunun çizgi film kahramanlarını anımsadı; sayfayı düz de tutsa ters de tutsa birmiş gibi görünen, tuhaf, anlamsız suratlar. "O kahrolası oyuncak bebek için geldiniz, değil mi?"

"Evet."

"Saçma sapan şeyler. Bir deli kuyuya bir taş atar, on akıllı çıkaramaz," dedi alaycı bir gülümsemeyle.

"Sizce Bayan Balfour'un kaybolmasıyla ilgisi olabilir mi?"

"Ne ilgisi olabilir ki? Bakın şu Meadowside'ın piçlerinin yaptığına; ortalığı büsbütün karıştıracaklar."

"Sanırım haklısınız. Meadowside ne taraf oluyor, şu evlerin orası mı?" Rebus köyü gösterdi. Çocuklar da Şelale gibi dönemecin arkasında kalmışlardı. Ama futbol topunun sesini duyabiliyordu.

Köylü başıyla onayladı. "Dediğim gibi, zaman kaybı. Ancak zaman sizin, istediğiniz gibi harcarsınız. Olan benim ödediğim vergilere oluyor."

"Aileyi tanır mısınız?"

"Hangi aileyi?"

"Balfourları."

Köylü onayladı. "Bu arazi onlarındır... yani büyük bir kısmı."

Rebus orada dikildiğinden beri ilk kez çevresine baktı; görünürde benzin istasyonundan başka bir tek bina yoktu. "Ben yalnızca evin sahibi olduklarını düşünmüştüm."

Köylü bu sefer başını sağa sola salladı.

"Bu arada evleri nerede?"

Adam ilk kez Rebus'un gözlerine baktı. Bir süre süzdü; incelemesinden tatmin olduktan sonra yağlı ellerini, ağarmış kot pantolonuna sildi. "Köyün öteki ucundaki yol," dedi. "İki kilometre kadar gidin, orada büyük bir kapı vardır. Görmemeniz mümkün değil. Şelale de o yönde, yarı yolda."

"Şelale mi?"

"Çağlayan işte. Gelmişken onu da görmek istersiniz, değil mi?"

"Şelale yalnızca köyün adı sanıyordum."

Köylünün arkasında görünen arazi hafif meyilliydi; ancak bir şelalenin oluşumu için yeterli yüksekliğe erişemiyordu.

"Vergilerinizi turistik etkinliklerimle harcamasam iyi olur," dedi Rebus sonunda, gülerek.

"Tek fakla, bu bir turistik etkinlik değil."

"Ne peki?"

"Kahrolası bir kayıp dosyası." Adamın sesi öfkeyle dolmuştu. "Tanrı aşkına, Edinburgh'da size hiçbir şey söylemiyorlar mı?"

Köyden çıkışta, dar bir yol dolanarak yokuş yukarı gidiyordu. Oradan geçen herkes, tıpkı o an Rebus'un düşündüğü gibi, yolun hiçbir yere çıkmayacağını düşünürdü herhalde. Genişlemeye başladığı bir yerde Rebus, arabasını yolun kenarına çekti. Köylünün sözünü ettiği basamakları gördü. Bir şehirlinin engel olamadığı güvensizliğiyle arabasını kilitledi. Tırmanışı bitince kendini, ineklerin otladığı bir düzlükte buldu. Onlar da köylü kadar ilgisizdiler. Rebus kokularını alabiliyor, otları koparırken çıkardıkları sesleri duyabiliyordu. Yan taraftaki ağaçların yanından geçerken, tezeklere basmamak için bir sağa bir sola sekiyordu. Ağaçların arasından akan dereyi gördü. Şelale bu taraflarda olmalıydı. Öyleyse, önceki sabah Beverly Dodds'un, içine oyuncak bir bebek yerleştirilmiş tabutu bulduğu yer de yakınlardaydı. Şelale Köyü'ne adını veren şelale uzakta göründüğünde, Rebus kendi kendine güldü. Döküldüğü yerin yüksekliği topu topu bir buçuk metreydi.

"Biraz daha büyük olsan, sana Niagara diyebilirdim," dedi Rebus, su birikintisinin yanına çömelirken. Bebeğin nerede bulunmuş olduğunu kestiremese de, yine de etrafına bakındı. Manzaralı bir noktaydı. Yerliler sık sık pikniğe geliyordur, diye düşündü. Ortalıkta birkaç boş bira kutusu, bir iki çikolata ambalajı vardı. Ayağa kalkıp çevresini inceledi. Manzaralı ve sapa. Büyük olasılıkla bebeği buraya kimin bıraktığını gören yoktur, diye tahmin yürüttü. Şelaleden düşmüş olabilir miydi? Şelale deyince gülümsedi. Dere yatağını izlese? Issız bir araziden başka hiçbir şey yoktur, dedi kendi kendine. Haritası dereyi bile doğru dürüst göstermiyordu. Yalnızca hiçbir yerleşimin olmadığı, günlerce yürüse bir tek insanoğlu bile göremeyeceği tepeler... Balfourların evi neredeydi acaba? Cehennemin dibinde, ne önemi var, dedi içinden. Bu kahrolası yere, tabut içinde bir oyuncak bebeğin izini sürmek için gelmişti.

Yeniden yere çömelerek elini suya batırdı. Soğuk ve berrak. Bir avuç aldı; parmakları arasından kayıp giden suyu izledi.

"Yerinizde olsam içmezdim," dedi bir ses. Sese doğru döndü. Gözünü alan ışığa rağmen, ağaçların arasından çıkan kadını seçebiliyordu. Kadın, zayıf bedenini saran uzun bir bez elbise giymişti. Arkasından vuran güneş, elbisenin altından hatlarını belli ediyordu. Yaklaşırken elleriyle, gözünün önüne dökülen uzun, sarı, kıvırcık saçlarını arkaya attı. "Çiftçiler," diye söze girdi. "Kullandıkları tüm ilaçlar topraktan sulara sızıyor. Organofosfatlar ve kim bilir daha neler." Düşüncesi bile kadının içini burkmaya yetmişti.

"Uyarınız için teşekkür ederim," dedi Rebus, ellerini pantolonuna silerken. "Bayan Dodds siz misiniz?"

"Herkes bana Bev der." Çöp gibi bir kolun ucunda sallanan kemik yığını bir el Rebus'a doğru uzandı. Yıllardır bir şey yememiş herhalde, diye düşündü Rebus, uzanan eli fazla sıkmamaya dikkat ederek.

"Dedektif Müfettiş Rebus," dedi. "Burada olduğumu nereden bildiniz?"

"Arabanızı gördüm. Pencereden sizi izliyordum. Patikadan çıkınca buraya geleceğinizi tahmin ettim." Haklı çıkmanın keyfini yaşayan bir çocuğun heyecanıyla parmak uçlarında sekiyordu. Kadın Rebus'a genç bir kız gibi görünse de, yüzü aynı şeyi söylemiyordu: Gözlerinin etrafında derin çizgiler, yanaklarında kırışıklıklar vardı. Ellilerinde olsa da yaşından daha hareketliydi.

"Buraya kadar yürüdünüz mü?"

"Elbette," dedi, önü açık terliklerine bakarak. "Önce bana uğramamanıza şaşırdım."

"Ortalığa bir göz atmak istedim. Bebeği bulduğunuz yer tam olarak neresiydi?"

Şelalenin döküldüğü yeri gösterdi. "Tam dibinde, birikintinin hemen kıyısında. Üzerinde en ufak bir ıslaklık yoktu."

"Niçin öyle söylediniz?"

"Dere mi getirdi, diye soracağınızı bildiğimden."

Rebus sezdirmemeye çalışsa da, o soruyu sormayı tasarlamıştı. Ancak kadın anlamış olacak ki, parmak uçlarında bir iki kez sekti.

"Hem de öylece açıkta duruyordu," diye sürdürdü. "Kazayla düşürülmüş olduğunu sanmıyorum. Öyle olsa, düşüren geri dönüp alırdı."

"Hiç polis olmayı düşündünüz mü, Bayan Dodds?"

"Bana Bev deyin lütfen." Sorusuna yanıt alamayan Rebus, kadının keyiflendiğini fark etti.

"Buraya getirmediniz sanıyorum."

Kadın, başını salladı. Bu hareketi saçlarını tekrar yüzüne dökmüştü. Elleriyle topladı. "Kulübemde duruyor."

Rebus onayladı. "Ne zamandır buradasın, Bev?"

Kadın gülümsedi. "Aksanı tutturamıyorum, değil mi?"

"Daha çok çalışman gerek," dedi Rebus açıkça.

"Bristol'da doğdum. Londra'da o kadar uzun yıllar kaldım ki; şimdi dönüp kaç yıl olduğunu hatırlamaya çalışsam, başaramam. Koşuşturmam, boşandıktan sonra başladı. Nefesim kesildiğinde kendimi burada buldum."

"Kaç yıl önce?"

"Beş ya da altı. Benim evime hâlâ "Swatson Kulübesi" diyor buradakiler."

"Senden önce orada yaşayan aile olmalı."

Kadın onayladı. "Şelale böyle bir yerdir işte... Neden güldünüz, Müfettiş?"

"Şelale," dedi Rebus. "Ben daha farklı bir şeyler hayal etmiştim de."

"Haklısınız. Gülünç, değil mi? Ortada musluktan şiddetli akmayan bir dere varken, niçin tüm yöreye Şelale adını vermişler? Bunu kimse bilmiyor." Bir süre soluklandı. "Bir zamanlar madenci köyüymüş."

"Kömür madenleri? Burada?" Rebus'un şaşkınlığı, kalkan kaşlarından ve alnındaki katlardan okunuyordu.

Kadın eliyle kuzey yönünü gösterdi. "Şu taraflarda bir tane varmış. Çok zengin bir yatak değilmiş. Bu sözünü ettiğim otuzlu yıllar..."

"Yani Meadowside kurulduğu sıralar."

Kadın başıyla onayladı.

"Şimdilerde işletilmiyordur herhalde?"

"Kırk yıldır işletilmiyor. Meadowside'ın çoğunun işsiz olduğunu duyuyorum. O gördüğünüz çorak arazi, eskinden olduğu gibi çayırdı. Sonra ilk evler yapıldı. Ardından daha çok ev, daha çok ev..." Konuşmaya daha fazla içi elvermiyormuş gibi ürperdi. Konuyu değiştirdi. "Siz arabayı çıkarın," diyerek yürümeye başladı. "Ben çay koymaya gidiyorum. Çömlekli Kulübe'de görüşürüz Müfettiş."

"Çömlek," diye söze başladı, çaydanlığa su koyarken.

"İlkin bir terapi gibi başlamıştı," diye devam etti. "Boşanmadan sonra." Bir süre bekledi. "Ama sonra elimin yatkın olduğunu fark ettim. Eski arkadaşlarımdan birçoğu buna şaşırmıştı." Rebus 'eski arkadaşlar' diye düşündü. Herhalde bu insanların, kadının yeni yaşamında yeri yoktu. "Çömlek, bir şeyleri sıfırdan yaratmak demek. Tıpkı yeni bir yaşama başlamak gibi," diye ekledi, tepsiyi alarak 'salon' dediği odaya yönelirken. Rebus onu izledi.

Burası tavanı alçak, küçük bir odaydı. Her yanda, Rebus'un kadına ait olduğunu düşündüğü, parlak mavi renklerle boyanmış toprak tabaklar ve vazolar vardı. Rebus, kadının onu, çömleklerini beğenerek izlerken görmesini istiyordu.

"Bir sürü çanak çömlek," dedi Dodds, ses tonuna önemsemez bir hava vermeye çalışarak. "Bunları özel nedenlerle saklıyorum. Saçlarını arkaya atarken, el yapımı bilezikleri bileğinden aşağı kayıyordu.

"Çok güzel şeyler," dedi Rebus. Kadın çayı mavi renkli, irice bir fincana koydu. Rebus odaya bir göz gezdirdiyse de, ne bebeği, ne de tabutu görebildi.

"Atölyemde," dedi Bev, bir kez daha Rebus'un aklından geçenleri okuyarak. "İsterseniz getireyim."

"Lütfen," diye karşılık verdi Rebus. Kadın ayağa kalkıp odadan ayrıldı. Rebus duvarların üstüne yürüdüğünü hissetti. Kapalı alanları oldum olası sevmezdi. Çay da çay değil, yalnızca tuhaf bitkilerle hazır-

lanmış bir çay taklidiydi. Vazoların birinin içine döksem mi, diye düşündü; ancak onun yerine cep telefonunu çıkarıp, mesajlarına bakarmış gibi yaptı. Böylece çayı unutmuş olacaktı. Telefonu çekmiyordu. Kalın duvarlar, diye düşündü. Ya da Şelale, kapsama alanı dışındaydı. Doğu Lothian'ın bazı bölgelerinde bu sorunun yaşandığını biliyordu. Odadaki küçük kitaplıkta, el sanatı kitapları ve Vika inanışı üzerine birkaç ciltlik bir set vardı. Rebus rasgele bir tanesini açıp sayfalarını çevirmeye başladı.

"Beyaz büyü," dedi arkadan gelen ses. "Doğa'nın gücüne inanış."

Rebus kitabı yerine koydu.

"İşte burada," dedi Bev. Elindeki tabutu, sanki cenaze alayıyla birlikte yürüyormuş gibi ciddi bir biçimde taşıyordu. Rebus bir adım yaklaştı. Kadın tabutu ona doğru uzattı. Rebus yavaşça eline alırken, beyninde yankılanan bir ses ona, *bu kadının birkaç tahtası eksik... tüm bu saçmalıkları o yapmıştır*, diyordu. Dikkatle tabuta baktı. Koyu renk ahşaptan yapılmıştı; meşe olabilir, diye düşündü. Ufak, siyah çiviler kullanılmıştı. Kapağı önce ölçülüp, sonra kesilmiş, kenarları zımparalanmıştı. Tabut hemen hemen on beş santim uzunluğundaydı. Usta bir marangozun elinden çıkmadığı belliydi; Rebus gibi çivi çakmasını beceremeyen biri bile bunu anlayabilirdi. Bev kapağı kaldırdı. Kocaman açtığı gözlerini Rebus'unkilere dikmiş, vereceği tepkiyi bekliyordu.

"Kapağı çivilenmişti," dedi. "Ben açtım."

Tabutun içinde, bez parçaları giydirilip kolları hazır ol duruşundaymış gibi gövdesine birleştirilmiş, yüzünde hiçbir ifade olmayan, küçük bir tahta bebek yatıyordu. Bebeğin yapımı bir miktar işçilik gerektirse de, bu ince bir işçilik değildi. Ayrıntılar için ufak oyuklar iş görecekken, derin yarıklar açılmıştı. Rebus bebeği tabuttan çıkarmaya çalıştıysa da, parmakları, aradaki küçük açıklığa giremeyecek kadar kalındı. O yüzden tabutu ters çevirdi; bebek avucuna düştü. İlk olarak bebeğin üzerindeki bezi, salonda sergilenen eşyalarda kullanılanlarla karşılaştırdı; görünürde bir benzerlik yoktu.

"Elbise oldukça yeni ve temiz," dedi kadın, fısıldayarak. Rebus onayladı. Tabut dışarıda uzun süre kalmış olamazdı; çünkü üzerinde ne bir parça leke vardı, ne de nem.

"Olay yerinde başka herhangi bir şey var mıydı? Örneğin olağanüstü bir durum?" diye sordu Rebus.

Bev yavaşça başını salladı. "Oradan sık sık geçerim. Bu..." dedi tabuta dokunarak, "orada bulduğum tek şey."

"Ayak izi...?" diye söze girdi Rebus; ancak sonra, bu, ondan çok fazlasını istemek olur diye düşünerek soruyu bitirmedi. Ama kadın yanıtını hazırlamıştı bile.

"Gördüğüm kadarıyla yoktu." Bakışlarını tabuttan ayırıp, Rebus'a çevirdi. "Emin olun ben de aradım; mutlaka birilerinin bıraktığını biliyordum."

"Köyde tahta işlemeciliğine meraklı birileri var mı? Bir marangoz...?"

"En yakın marangoz Haddington'da. Açıkçası buralardan birinin kafasını böyle bir şeyle meşgul edeceğini sanmıyorum."

Rebus güldü. "Yine de ben, bütün gün bu konudan başka bir şey düşünmediğinize bahse girebilirim."

Bev de gülerek yanıt verdi. "Hep olanları düşünüyorum Müfettiş. Başka zaman olsa, çocuğun birinin oyuncağıdır der geçerdim. Ama Balfourların kızına olanlardan sonra..."

"Bir şey olup olmadığını henüz bilmiyoruz," diye sözünü kesti Rebus.

"Ama arada kesinlikle bir bağlantı var değil mi?"

"Olsa bile bunun bir deli saçması olmadığını söyleyemeyiz." Rebus son cümleyi söylerken, kadının gözlerinin içine bakıyordu. "Deneyimlerimden şunu biliyorum: Her köyün bir delisi vardır."

"Bunu yapanın ben..." Dışarıdan gelen araba sesini duyunca sözünü yarıda bıraktı. "Gazeteci olmalı," dedi ayağa kalkarken.

Rebus onunla birlikte cama kadar gitti. Kırmızı bir Ford Focus'tan genç bir adam inmiş, yolcu koltuğunda oturan ve fotoğraf makinesinin lensini ayarlayan fotoğrafçıyı bekliyordu. Sürücü, uzun bir yolculuktan gelmiş gibi geriniyordu.

"Daha önce de gelmişlerdi," diye açıkladı Bev. "Balfourların kızı kaybolduğunda.... Bana bir kart bırakmışlardı. Sonra bu olay olunca..." Rebus, dar koridordan geçip kapıya ilerleyen ev sahibini izliyordu.

"Bu hiç de akıllıca bir hareket değil, Bayan Dodds," dedi Rebus, sinirlerine hâkim olmaya çalışarak.

Bev, eli kapı kolu üzerinde, arkasını döndü. "En azından beni delilikle suçlamadılar, Müfettiş."

İçinden *suçlayacaklar* dediyse de kadına söylemedi.

Gazetecinin adı Steve Holly'ydi. Bir Glascow gazetesinin Edinburgh ofisinde çalışıyordu. Yirmilerinin başında, genç bir adamdı. Bu iyi, diye düşündü Rebus, en azından sözden anlar. Gazete yaşlı kurtlarından birini yollamış olsaydı, Rebus konuşmayı denemezdi bile.

Holly kısa boylu, biraz kilolu bir adamdı. Jöleyle dikleştirdiği saçları, Rebus'a bir kirpiyi anımsattı. Bir elinde not defterini ve kalemini tutuyor, diğer eliyle de Rebus'un elini sıkıyordu.

"Daha önce karşılaşmadık," dedi Holly. Rebus, ses tonundan, adının gazeteciye pek de yabancı olmadığını sezdi. "Bu başarılı yardımcım Tony." Fotoğrafçı sırıttı. Fotoğraf makinesini koyduğu çanta, omzundan aşağı sarkıyordu. "Ne düşündük biliyor musun Bev? Seninle birlikte şelaleye gitsek. Sen şöyle eğilerek tabutu alıyormuş gibi poz versen."

"Neden olmasın?"

"İçeride bir sürü fotoğraf çekme derdinden kurtulurduk. Yanlış anlama, Tony nerede olsa çeker. O dört dörtlük bir sanatçıdır."

"Gerçekten mi?" diye sordu Bev, etkilenmiş bir şekilde karşısında duran fotoğrafçıya bakarken.

Holly kadının ağzından girip burnundan çıkıyordu: "Eğer istersen Tony'yi daha sonra yollarım. Güzel bir portreni çeker, belki de atölyede."

"Çok iyi olur," dedi Bev, parmağını boynunda gezdirip, kendini poz verirken düşünmenin keyfini çıkararak. "Hem biliyor musunuz? Siz geleceksiniz diye atölyeye çekidüzen vermiştim. Duvarlara da beyaz kâğıtlar yapıştırmıştım. Işıkla çalışırken hoş bir fon olsun diye."

"Işık demişken," diye sözünü kesti Holly. Bir süre gökyüzünü izledi. "Bir an önce işe koyulsak iyi olur."

"Şu an hava mükemmel," diye açıkladı fotoğrafçı. "Ama çok uzun sürmez."

Bev de gökyüzüne bakarak başıyla onayladı. Rebus kabul etmeliydi: Holly işini biliyordu.

"Burada kalıp bizi beklemeye ne dersiniz?" diye sordu Holly, bu kez Rebus'a dönerek. "On beş dakikaya kalmaz geliriz."

"Edinburgh'a geri dönmeliyim. Telefon numaranızı alabilir miyim, Bay Holly?"

"Şuralarda bir yerde bir kartım olacaktı." Gazeteci ceplerini aramaya başladı. En sonunda bir cüzdan, cüzdanın içinden de bir kartvizit çıkardı.

"Teşekkürler," dedi Rebus, kartı alırken. "Bir iki dakika izin verirseniz Bev'le..."

Holly birkaç adım uzaklaşınca, Rebus Bev'e baktı. Kadın, fotoğrafçıya giysilerinin uygun olup olmadığını soruyordu. Fotoğrafçı, kadını büyülemiş gibi görünüyordu. Rebus hiçbir şey söylememeye karar verdi.

"Şu bebeği siz de gördünüz mü?" diye sordu Holly. Rebus onayladı. Gazeteci yanına sokuldu. "Ne diyorsun, boşa mı zaman harcıyoruz?" diye fısıldayarak sordu, arkadaşça ve ağızdan laf almaya çalışır bir havayla.

"Büyük olasılıkla, evet," dedi Rebus, söylediğine inanmadan. O da biliyordu ki, bebeğin üzerindeki tuhaf oyma işçiliğini gördüğü zaman, Holly de bu işin altında bir iş olduğunu düşünecekti. "Neyse ne, şehirde uzak bir gün geçirdik ya," diye kestirip attı, sesinde en ufak ciddiyet bırakmamaya çalışarak.

"Ben taşraya bir dakika bile dayanamıyorum," dedi Holly. "Alıştığım karbon monoksit burada yok. Bu arada bir müfettiş göndermeleri ilginç..."

"Her işi ciddiye almak zorundayız."

"Bilirim, öylesinizdir. Yine de ben olsam bir memur ya da çavuş yollardım."

"Dediğim gibi..." Ancak Holly çoktan arkasını dönmüştü. Rebus kolundan yakaladı. "Eğer bunun bir kanıt olduğu ortaya çıkarsa, gizli kalmasını isteyebiliriz."

Holly umursamaz bir şekilde onayladı. "Önce bir kanıt olduğu ortaya çıksın," dedi. Kolunu kurtarır kurtarmaz fotoğrafçıyla Bev'in yanlarına döndü. "Bev, o giysi meselesine dönersek... diyorum ki böyle güzel bir havada, belki daha kısa bir etekle..."

Rebus geldiği dar yoldan geri dönerken, bu kez basamakların orada durmadı. Etrafa göz atıp, daha başka bir şeyler bulabilir mi, ona bakmak istiyordu. Arabayı bir kilometre daha sürdükten sonra, pembe çakıllarla döşeli geniş bir yola geldi. Hiç farkına varmadan kendini yolun sonundaki büyük demir kapının önünde buldu. Kapı asma ki-

litle kilitlenmişti. Kapının ardına bakınca, kendisini oraya getiren giriş yolun, ağaçların arasından kıvrılarak ilerlediğini gördü. Ağaçların sıklığı, evi görmesini engelliyordu. Hiçbir tabela olmasa da, buranın Junipers olması gerektiğini biliyordu. Kapının iki yanına doğru yüksek taş duvarlar uzanıyor, bir süre sonra alçalarak, tırmanılabilecek bir düzeye iniyordu. Rebus arabasından indi. Anayol boyunca yüz metre kadar yürüdü. Gözüne kestirdiği bir yerinden duvara tırmanarak ağaçların arasında daldı.

Eğer kestirme bir yol bulmak için uğraşırsa, ormanda kaybolup saatlerce dolaşacağını düşündüğünden, eve giden yolun yakınından yürümeye çalıştı.

Postacı bu eve nasıl geliyordu? Gerçi daha çok evdeki görevlileri ilgilendiren bu gibi konular, John Balfour'un pek de umurunda değildir, diye düşündü. Beş dakikalık yürüyüşten sonra evi görebildi. İki katlı bina, Gotik üslupla yapılmıştı. Duvarları arduvaz kaplıydı. İki yanındaki kuleleri göz kamaştırıcıydı. Rebus eve yaklaşmaktan çekinmiyordu; hatta evde birilerinin olduğundan bile şüpheliydi. Kapıda bir güvenlik görevlisi, evde de telefonları dinleyen, düşük rütbeli bir polis memuru olabilirdi. Ev, iki kenarı çiçeklerle süslenmiş, düzgün biçilmiş bir çimenliğe bakıyordu. Ana binanın arkasına doğru, ahıra benzer bir yer seçiliyordu. Ortalıkta bir tek araba ya da garaj yoktu. Herhalde arka taraftadır, diye düşündü Rebus. Böyle soğuk bir ortamda mutlu olabilecek bir kimse hayal edemiyordu. Binayı, çatık kaşlı bir adama benzetti. Philippa'nın annesini düşündü; kadıncağız kendini, müzeye kapatılmış bir heykel gibi hissediyor olmalıydı. Tüm bu düşünceler içinde yürürken, üst kat pencerelerinden birinde bir figür belirdi; ardından hemen yok oldu. Belki bir hayalettir, diye düşündü Rebus, gülümseyerek. Ancak bir dakika sonra evin kapısı hızla açıldı. Telaş içinde bir kadın koşarak dışarıya çıktı. Kadın Rebus'a yaklaşıyor, koşarken saçları gözlerinin önüne dökülüyor, görüşünü kapatıyordu. Rebus, kadının birden tökezleyip düştüğünü görünce yardım etmek için yanına koştu. Onun kendisine doğru geldiğini gören kadın, soyulmuş dizlerine aldırmadan çabucak ayağa kalktı. Elinden düşen telsizi yerden aldı.

"Uzak dur!" diye çığlığı bastı. Saçlarını gözünün önünden çekince, Rebus, kadının Jacqueline Balfour olduğunu fark etti. Kelimeler ağ-

zından çıkar çıkmaz pişman olan kadın, ellerini havaya kaldırdı. "Bakın, üzgünüm. Size bağırmamalıydım. Yalnız... bizden ne istediğinizi söyleyin."

Rebus meseleyi o anda anladı. Karşısında duran kadın onun, kızını kaçıran adam olduğunu sanıyordu.

"Bayan Balfour," dedi. O da ellerini havaya kaldırdı. "Ben polisim."

Kadın artık ağlamıyordu. Sanki evin onu yeniden esir almasını istemiyormuş gibi girişteki merdivenlere oturmuştu. Rebus da yanına ilişti. Kadın sürekli üzgün olduğunu söylüyor, Rebus'sa özür dilemesi gereken tarafın kendisi olduğunu yineliyordu.

"Düşünemedim," dedi. "Yani evde yalnız olacağınızı."

Gerçi yalnız değildi. Çığlık üzerine bir bayan memur kapıya inmiş, ancak Jacqueline Balfour sert bir üslupla memurdan işine gitmesini istemişti. Rebus Bayan Balfour'a, kendisinin de gitmesini isteyip istemediğini sorunca, kadın başını yavaşça sağa sola salladı.

"Bana bir şey söylemek için mi geldiniz?" diye sordu, ıslattığı mendilini Rebus'a geri verirken. "Sizde kalsın," dedi Rebus. Bunun üzerine kadın mendili güzelce katladı. Daha hâlâ dizlerindeki yaraları fark etmemişti. Oturunca dizlerine değen eteğinde, birkaç öbek kan lekesi belirmişti.

"Henüz hiçbir gelişme yok," dedi Rebus sessizce. Kadının tüm umudunu yitirdiğini görünce: "Bugünlerde aşağıdaki köyde bir araştırma olabilir," diye sürdürdü.

"Hangi köyde?"

"Şelale Köyü'nde."

"Nasıl bir araştırma?"

Birdenbire, keşke konuyu hiç açmasaydım, diye düşündü. "Şu anda tam olarak anlatmam mümkün değil." Bu eski kaçış yöntemi burada işe yaramayabilirdi. Kadının yapması gereken tek şey, kocasına bir şeyler söylemekti. Ardından kocası telefona sarılır, bir yerlerden hesap sorardı. Hadi bunların hiçbiri olmadı ve Rebus gelişmeleri aileden sakladı; medya o kadar düşünceli hareket edecek miydi?

"Philippa'nın oyuncak bebeklere ilgisi var mıydı?" diye sordu Rebus.

"Bebekler mi?" Kadın, elindeki telsizle oynuyordu.

"Birisi şelalenin yanında bir bebek bulmuş da..."

Jacqueline Balfour başını salladı. "Oyuncak bebeklerle işi olmazdı," dedi. Bir an Rebus'a öyle geldi ki, sanki annenin sesinde, geçmişte kızının, diğer çocukların aksine bebeklerle oynamamasının üzüntüsü vardı.

"Çok da önemli bir bulgu değildir herhalde," dedi Rebus.

"Herhalde."

"Bay Balfour evde mi?"

"Daha sonra gelir. Şu anda Edinburgh'da." Gözü telsizdeydi. "Hiç kimse aramayacak, değil mi? John'un iş arkadaşlarına bu hattı aramamaları söylendi. Hattın meşgul olmaması için. Aynı şey aile için de geçerli. Hattı açık tutun; her an birileri arayabilir, dendi. Ama ahiç kimse aramayacak, biliyorum aramayacak."

"Demek ki kaçırıldığını düşünmüyorsunuz, yanılıyor muyum Bayan Balfour?"

Kadın soruya, uzun süre başını sağa sola sallayarak yanıt verdi.

"O halde?"

Ağlamaktan kıpkırmızı olmuş, altları uykusuzluktan morarmış gözleriyle, Rebus'un gözlerinin içine bakıyordu. "Kızım öldü." Kelimeler ağzından bir ıslık gibi dökülmüştü. "Siz de böyle düşünüyorsunuz, değil mi?"

"Bu şekilde karamsar düşüncelere kapılmak için daha çok erken. Kayıplar arasında, haftalar ya da aylar sonra ortaya çıkanları bilirim."

"Haftalar ya da aylar mı? Bu kadar uzun bir bilinmezliğin acısına dayanamam. Ölü ya da diri, yalnızca bilmek istiyorum."

"En son ne zaman görüşmüştünüz?"

"Aşağı yukarı on gün önce. Edinburgh'a alışverişe gitmiştik. Her zaman gittiğimiz yerlere. Aslında öylesine geziyorduk; alışveriş yapmaya pek de niyetimiz yoktu."

"Eve sık gelir miydi?"

Jacqueline Balfour başını sağa sola salladı. "Kızımı zehirledi."

"Pardon?"

"David Costello. Aklını zehirledi. Hiç yaşanamamış şeyleri hatırladığını sanmasına neden oldu. En son görüştüğümüzde... Flip çocukluğu hakkında sorular sordu. Mutsuz bir çocukluk yaşadığını, onu daima ihmal ettiğimizi söyleyip duyuyordu. Tamamı saçmalık."

"Bu fikirleri kafasına sokan David Costello'ydu, diyorsunuz."

Geriye doğru yaslanırken, derin bir nefes alıp verdi. "O olduğuna inanıyorum."

Rebus düşünceliydi. "Niçin böyle bir şey yapmak istesin?"

"Öyle biri olduğu için." Cümleyi havada bırakmıştı. Bir anda çalan telefon, sessizliğin içinde yankılandı. Jacqueline Balfour, el yordamıyla doğru tuşu buldu.

"Alo?"

Yüzü biraz rahatladı. "Alo, hayatım, ne zaman evde olursun?"

Rebus, konuşma bitene kadar bekledi. Aklına basın toplantısı geldi. John Balfour nasıl da her cümleye 'biz' yerine 'ben'le başlamıştı. Sanki karısı aynı acıyı çekmiyor, aynı özlemi duymuyormuş yokmuş gibi. Sanki karısı hiç yaşamıyormuş gibi.

"John'du," dedi.

"Genelde Londra'da, değil mi? Burada yalnızlık çekmiyor musunuz?"

Sözü nasıl bağlayacağını merak eder gibi Rebus'a baktı. "Benim de arkadaşlarım var."

"Eminim vardır. Sık sık Edinburgh'a gidiyor olmalısınız."

"Evet, haftada bir iki kez."

"Kocanızın iş ortağıyla sık görüşüyor musunuz?"

Yine az önceki gibi baktı. "Ranald'la mı? Ranald ve eşi en iyi aile dostlarımızdır... Niçin sordunuz?"

"Bilmem. Yalnızca sohbet ediyorduk."

"O halde etmeyin..." dedi. Sesi gergindi. "Bu konuları konuşmak istemiyorum." Bir süre öylece durdu. "Herkes beni tuzağa düşürmek istiyormuş gibi geliyor. Tıpkı John'un iş yemeklerindeki gibi... 'Kimsenin yanında fazla durma, işimle ilgili konulara girme, buradaki birçok insan bankanın zayıf noktalarını öğrenmek istiyor...' "

"Biz rakip iki firma değiliz, Bayan Balfour."

Başını hafifçe öne eğdi. "Elbette değiliz. Özür dilerim. Ben yalnızca..."

"Özür dilemenize gerek yok," dedi Rebus, ayağa kalkarken. "Sizin eviniz, sizin kurallarınız. Öğle değil mi?"

"Öyle düşünürseniz..." Yüzüne az da olsa memnuniyet yayıldı. Her koşulda, diye düşündü Rebus, oyunun kurallarını koyan, kadının kocasıydı.

Evin içinde iki memuru kanepelere yayılmış buldu. Kadın polis kendini tanıttı: Nicola Campbell. Diğeri Fettes Karakolu'nda SİB görevlisi Eric Bain'di. Soyadından ötürü kendisine genellikle, "Beyin" deniyordu. Bain, üzerinde bir telefon, not defteri, kalem, kayıt cihazı, cep telefonuna bağlanmış bir dizüstü bilgisayarı olan bir masada oturuyordu. Son arayanın John Balfour olduğunu anlayınca kulaklığını indirmiş, boynunun üzerinde tutuyordu. Büyük bir çabayla elindeki çilekli yoğurt kutusunun dibinde kalan son kalıntıları sıyırırken, Rebus'u gördü.

"İyi iş," dedi Rebus, çevresine bakarak.

"Sıkıntıyı saymazsanız öyle," diye atıldı Campbell.

"Dizüstü ne işe yarıyor?"

"Beyin'i tuhaf arkadaşlarıyla konuşturmaya."

Bain parmağını Campbell'e salladı. "İS teknolojisinin bir parçası: İz sürme." Elindeki yoğurdu bitirmeye uğraştığından, Campbell'ın Rebus'a kendisini gösterip, elini başına götürerek, "kafadan sakat" işareti yaptığını görmedi.

"Güzel teknoloji... tabii güzelliğine yakışır bir sonuç çıkarsa."

Bain onayladı. "Aileden ve arkadaşlardan bir sürü telefon geldi. 'Üzgünüz, elimizden bir şey gelirse' telefonları... Şaşırtıcı olan şu; beklediğim kadar kaçık aramadı. Sanırım telefon rehberinde isimleri olmaması sayesinde."

"Yalnız unutmaman gereken bir şey var," diye uyardı Rebus. "Telefon açan her kaçığı hafife alma. Bizim aradığımız da kaçığın teki olabilir."

"Telefon beklemeye gerek yok, ortalıkta tahtaları eksik bir sürü adam var," dedi Campbell, bacak bacak üstüne atarken. Odadaki üç koltuktan birine oturmuş, *Caledonia* ve *Scottish Field* dergilerini önüne açmıştı. Koltuğun önündeki masada başka dergiler de vardı. Rebus, memurun evin bir parçası gibi davranmaya başladığını ve her dergiyi en az bir kez okumuş olabileceğini düşündü.

"Nasıl yani?" diye sordu.

"Köyden geçmediniz herhalde. Orada herkes ayrı bir âlem."

Rebus güldü. Bain, köylülerde bir sorun olmadığını iddia etti.

Campbell'ın bakışları konuşuyordu: *Bir sorun göremezsin, çünkü onların bir tahtası eksikse, senin on tahtan eksik...*

"Siz de dikkat ettiniz mi?" diye ortaya attı Rebus. "Bay Balfour basın toplantısında cep telefonunu verdi."

"Yapmamalıydı," dedi Bain, başını sallayarak. "Yapmamasını söylemiştik."

"Cep telefonuna gelen bir aramayı izlemek daha mı zordur?"

"Bildiğim kadarıyla sabit hatlardan daha yanıltıcıdır."

"Ama yine de izlenebilir herhalde."

"Bir noktaya kadar. Cep telefonu işinde öyle çok üçkağıt var ki... Bir hattı izlersin. Sahibini bulduğunda bir bakarsın, adı, soyadı her şeyi sahte. Hat daha bir hafta önce açılmış."

Campbell esnemesini bastırmaya çalıştı. "Görüyorsunuz değil mi," diye sordu Rebus'a, "işimizin ne kadar heyecan verici olduğunu?"

Geri dönüyordu. İşten çıkış saatiydi. Şoförlerin sürdüğü patron arabaları ters yönde bir trafik oluşturarak, şehir dışına doğru akıyordu. Edinburgh'a her gün ta Borders'dan, Fife'tan, Glascow'dan gelip gidenler biliyordu. Tüm bu insanlar, tüm bu yol sıkıntısını çekmelerine ev fiyatlarının neden olduğundan yakınıyordu. Şehrin güzel bir yerindeki üç odalı bir eve 250,000 sterlin hatta daha fazla değer biçiliyordu. O paraya Batı Lothian'da koca bir konak, Cowdenbeath'te bir sokak alınabilirdi. Rebus'un Marchmont'taki evine niyetsiz alıcılar çıktığı gibi, ara sıra, "Ev sahibine" yazılı mektuplar bırakan istekli müşteriler de çıkıyordu. Edinburgh'un bir ilginç yanı da buydu: Ev fiyatları ne kadar uçuk olursa olsun, her zaman alıcı vardı. Marchmont gibi bir yer düşünüldüğünde, müşteriler genellikle, sahip oldukları evlerin listesine burayı da eklemek isteyen açgözlü para babalarıyla, çocuklarının üniversiteye yakın oturmalarını isteyen kodaman ailelerden oluşuyordu. Rebus en aşağı yirmi yıldır aynı evde oturduğundan, bölgenin değişimini gözleyebilmişti. Az sayıda aile ve yaşlı, çoğunlukla öğrenciler, yeni evli, çocuksuz çiftler... İnsanlar arası kaynaşma neredeyse sıfır. Doğma büyüme Marchmontluların elinden, ev fiyatları yüzünden çocuklarının başka yerlere taşınmasını izlemekten başkası gelmiyordu. Rebus artık ne apartmanındakileri, ne de yan apartmandakileri tanıyordu. Bildiği kadarıyla bölgedeki tek ev sahibi kendisiydi. İşin daha da endişe verici yanı, en yaşlı da kendisiydi. Teklif mektupları gelmeye devam ediyor, her seferinde de fiyat artıyordu.

Taşınmayı kafaya koymasının nedeni buydu. Aslında henüz yeni bir yer bulmamıştı bile. Belki kiraya çıkar, seçme özgürlüğünün keyfini çıkarırdı: Bir yıl bir kır evinde, ertesi yıl deniz kenarında bir kulübede, bir iki yıl da bir barın üst katında... Şimdiki evi ona büyük geliyordu. Boş duran yatak odalarında bir tek kişi bile yatmamıştı. Kendisi bile çoğu geceler oturma odasındaki koltuğunda uyuyordu. Stüdyo tipi bir daire onun için biçilmiş kaftandı; bir oda bile fazlası gereksizdi.

Evlerine dönen zenginlerin sürdüğü Volvo'lar, BMW'ler, spor Audi'ler yanından geçiyordu. Rebus, her gün evden işe işten eve bu şekilde gidip gelebilir miyim, diye sordu kendi kendine. Oysa Marchmont'tan işine yürüyerek gidebiliyordu. Yaptığı tek egzersiz, bu on beş dakikalık yürüyüştü. Şelale'den işe araba sırtında gidip gelmek, ona göre iş değildi. Gördüğünde sokaklar bomboştu; ancak akşam, arabaların dar anayolda kuyruk olacağını tahmin ediyordu.

Marchmont'ta dakikalarca park yeri ararken, oradan taşınmak isteme nedenlerine bir yenisini ekledi. En sonunda Saab'ı bir köşeye bıraktı. En yakın bakkala giderek, gazete, süt, salam ve tuvalet kâğıdı aldı. Karakolu arayıp, kendisine ihtiyaç var mı, diye sordu. Yoktu. Evde ilk iş olarak, dolaptan bir kutu bira aldı. Oturma odası camının yanındaki koltuğuna oturdu. Evdeki elektrik tadilatı yüzünden mutfak, her zamankinden daha dağınıktı. Elektriklere en son ne zaman baktırmıştı, hatırlayamadı. Belki de evi adlığından bu yana hiç... İş bittikten sonrası için bir boyacıyı ayarlamıştı. Bir iki fırça manolya rengi sürdürecekti. Birisi manolya iç açar, demişti. Bir başkası da, fazla yenileme yapmasının gereksiz olduğu, evi alanın her şeyi sil baştan yapacağını anımsatmıştı. Elektrik işleri ve badana... Başka işe girmek yok. Emlakçı, yer için kesin bir rakam vermenin mümkün olmadığını söylemişti. Edinburgh'da evinizi bir fiyattan pazara çıkarabilir, en yüksek teklifin bu fiyatın yüzde otuz, hatta kırk üzerine çıktığını görebilirdiniz. Ilımlı bir tahminle, Arden Caddesi üzerindeki ev, 125,000 ile 140,000 sterline alıcı bulabilirdi. Ödeme peşin ya da banka hesabına...

"O parayla emekli olabilirsin," demişti Siobhan bir keresinde. Belki de haklıydı. Paranın bir kısmını eski eşine verirdi. Ayrıldıktan hemen sonra, karısının ev üzerinde hakkı olduğunu resmi bir belgeyle

belirtmişti. Paranın bir kısmını da kızı Sammy'ye verirdi. Sammy, satışın bir başka nedeniydi. Kazadan sonra nihayet tekerlekli sandalyeden kurtulmuştu; ancak bu kez de koltuk değnekleri kullanıyordu. İki kat merdiven çıkmak ona zor geliyordu... Gerçi ne şimdi, ne de kazadan önce düzenli olarak gelir giderdi, o ayrı mesele.

Evine doğru düzgün misafir gelmezdi; zaten o da ağırlamayı bilmezdi. Eski eşi Rhona gittikten sonra, evdeki boşluğu doldurmayı hiç beceremedi. Biri, bir keresinde evi anlatırken "mağara" demişti. Haklıydı da... Ev, onun için başını sokacağı bir yer demekti; bunu da fazlasıyla buluyordu. Yandaki öğrenciler, yüksek sesle şarkı söylüyordu. Yirmi yıl öncesinden, büyük olasılıkla Hawkwind'in kötü parçalarından biriydi. Ünlü bir grup şimdilerde bunu çalıyordur, diye düşündü. Kendi koleksiyonuna bir göz attı; Siobhan'ın kaydettiği kaseti koydu: The Mutton Birds. Albümlerinden birinin üç parçası. Yeni Zelanda'dan gelen grup, Edinburgh'da kayda girmişti. Siobhan'ın grupla ilgili verebildiği tek bilgi buydu. İkinci şarkıyı çaldı: "Şelale."

Yeniden koltuğa oturup, arkasına yaslandı. Yerde bir şişe duruyordu: Talisker. Keskin, saf İskoç malt viskisi. Yanındaki bardağa doldurdu. "Şerefe," dedi camdaki yansımasına. Arkasına yaslanıp, gözlerini yumdu. Odayı yeniden dekore etmeyecekti. O işi, kısa süre önce eski dostu Jack Morton'ın yardımıyla yapmıştı. Ardından Jack ölmüştü. Ortalıkta dolaşan bir sürü hayaletten biriydi artık. Rebus düşündü; acaba evden çıkınca, onları da geride bırakabilecek miydi? Sanmıyordu ve derinlerinde bir yerde, onları özleyeceğini fısıldayan bir ses duydu.

Şarkı baştan sona kayıpları, apansız ortaya çıkanları anlatıyordu. Yerler değişir, insanlar da birlikte; hayaller kaçar gider, elimizin erişemediği yere... Arden Caddesi'nden, elinde tek bir bavulla çıkmaktan üzüntü duymayacaktı. Bir şeylerin değişme zamanı gelmişti.

DÖRT

Ertesi sabah işe giderken, Siobhan'ın aklı fikri Sorgucu'daydı. Gece cep telefonundan aranmadığı için adama yeni bir ileti göndermeyi düşünüyordu. Acaba erkek miydi, yoksa kadın mı? Aklını her olasılığa açık tutması gerektiğini bilse de, yine de karşısındakini erkek olarak hayal etmekten kendini alamıyordu. Neye göre böyle düşündüğünü açıklayamasa da, "Kapanış", "Cehennem Bayırı" ona erkeksi sözcüklermiş gibi geliyordu. Ayrıca bilgisayar üzerinden oynanan bir oyun... Hepsi bir araya gelince, tam bir erkek işi olup çıkıyordu. İlk ileti, '*Sorun var. Seninle konuşmalıyım. Flipside*' işe yaramamışa benziyordu. Bugün numara yapmaya son verecek, kendi adıyla bir e-posta yollayarak Flip'in kaybolduğunu anlatıp, karşı taraftan kendisiyle temasa geçmesini isteyecekti. Cep telefonunu bütün gece yanından ayırmamış, her saat başı uyanarak, herhangi bir aramayı atlayıp atlamadığını kontrol etmişti. Ancak boşuna... En sonunda gün ağarırken, sırtına bir şeyler atıp hava almaya çıkmıştı. Evi, şimdilerde hızlı bir yeniden yapılaşma sürecine giren Broughton Caddesi'ndeydi. Ev fiyatları her ne kadar komşu New Town'daki kadar yüksek olmasa da, semt, şehir merkezine yakınlığı nedeniyle müteahhitlerin yeni gözdesi haline gelmişti. Caddenin sabah sakinliği öğleye doğru bozulacak, inşaat araçları duracak yer bulabilmek için birbirleriyle yarışacaktı.

Yürüyüşünü, erken açan bir dükkânda, tost ve çaydan oluşan bir kahvaltıyla noktaladı. Çay o kadar demliydi ki; tein zehirlenmesinden korktu. Calton Tepesi'nin zirvesine çıkıp, yeni bir güne uyanan şehri izledi. Leith taraflarında, bir yük gemisi kıyıya yanaşmıştı. Güneyde Pentland Tepeleri, alçaktan süzülen bulutları yakalamış, bembeyaz

bir kuştüyü yorgan gibi üzerlerine çekmişlerdi. Princes Caddesi henüz kalabalıklaşmamıştı. Trafiği yalnızca otobüsler ve taksiler oluşturuyordu. Siobhan Edinburgh'u en çok günün bu saatinde, günlük koşuşturmasından arınmışken seviyordu. Balmoral Oteli, yakınlarda göze çarpan tek binaydı. Gill'in geçenlerde otelde verdiği yemeği hatırladı. Nasıl da bunaldığını ima etmişti? Acaba davayı mı kastetmişti, yoksa yeni görevini mi, diye kendi kendine sordu Siobhan. Gill için yeni görevin en zor yanlarından biri Rebus olmalıydı. Hatta Çiftçi için olduğundan da zor... Karakolda, kayıp kişinin evinde içkili yakalanarak, Rebus'un, daha şimdiden Gill'in başına çorap örmeye başladığı konuşuluyordu. Geçmişte birçok kişi Siobhan'ı, hatalarını olduğu gibi güçlü yanlarını da kaparak, gittikçe Rebus'a benzediği konusunda uyarmıştı. Ama o, bunun doğru olduğunu düşünmüyordu.

Hayır, hayır, doğru değildi...

Tepeden aşağı yürüyünce, kendini Waterloo Yolu'nda buldu. Sağa dönerse, beş dakika sonra evde, sola dönerse on dakikada işyerinde olurdu. Sola dönerek, North Köprüsü'ne doğru yürüdü.

St Leonard's sakindi. Bir sürü insan bütün gün içeri tıkıldığından SİB odası ter kokuyordu. Birkaç pencere açtı. Bir kupa açık çay hazırladıktan sonra masasına oturdu. Flip'in bilgisayarına yeni ileti gelmemişti. Yeni iletiyi yazarken, internete bağlanmayarak hattı açık tutmayı düşünüyordu ki; ekranın altında, bir ileti aldığını söyleyen bir kutucuk belirdi. Sorgucu *günaydın* yazmıştı. *Burada olduğumu nereden bildin?* diye karşılık verdi Siobhan. Yanıt anında geldi.

Bu Flipside'ın asla sormayacağı bir soru. Sen kimsin?

Siobhan o kadar hızlı yazdı ki; yazım hatasını bile fark etmedi. *Edinburgh'da görevli bir polis memruuyum. Philippa Balfour'un kayboluşunu araştırıyoruz.* Bir dakika kadar yanıt bekledi.

Kimin?

Flipside'ın, diyen yazdı.

Bana gerçek adını hiç söylemedi. Kurallardan biri buydu.

Oyunun kuralları mı? diye sordu Siobhan.

Evet. Edinburgh'da mı yaşıyordu?

Burada öğrenciydi. Konuşmamız mümkün mü? Cep telefonumun numarasını daha önce vermiştim.

Bekleyiş yine bir ömür gibi geliyordu.

Böylesi daha iyi.

Pekâlâ, diye yanıtladı Siobhan. Bana Cehennem Bayırı'ndan söz edebilir misin?

Oyunu oynaman gerek. Sana nasıl hitap edeyim?

Adım Siobhan Clarke. Lothian ve Borders Birimi'ne bağlı bir polis memuruyum.

Bana öyle geliyor ki; Siobhan senin gerçek adın. İlk kuralı çiğnedin bile. Nasıl okunuyor?

Siobhan beynine yürüyen kanı hissedebiliyordu. Bu oyun değil, Sorgucu.

Aksine bu tamamen bir oyun. Adını nasıl okuyorsun, diye sormuştum.

Şi-vavn.

Uzun bir süre yanıt gelmeyince Siobhan aynı iletiyi yeniden göndermeye karar verdi. Tam o sırada yanıt geldi.

Soruna cevap olarak, Cehennem Bayırı'nın oyunda bir aşama olduğunu söyleyebilirim.

Flipside de oyunu oynuyor muydu?

Evet. Kapanış, bir sonraki aşamaydı.

Nasıl bir oyun? Başı oyun yüzünden derde girmiş olabilir mi?

Daha sonra.

Siobhan sözcüklere bakakaldı. Ne demek istiyorsun?

Daha sonra konuşacağız.

Yardımına ihtiyacım var.

O halde sabırlı olmasını öğren. Şu anda bilgisayarı kapayabilirim ve beni bir daha asla bulamazsın. Buna ne dersin?

Tamam, dediğin gibi olsun. Siobhan, sinirden ekranı yumruklamak üzereydi.

Daha sonra.

Daha sonra, diye onayladı Siobhan.

Ve yazışma sona erdi. Yeni hiçbir ileti gelmedi. Ya bilgisayarını kapatmıştı, ya da ekranın başındaydı, ancak dünya yıkılsa hiçbir şey yazmayacaktı. Siobhan'ın yapabileceği tek şey beklemekti. Hayır, beklerken boş boş oturmayacaktı. İnternete bağlanıp, bulabildiği tüm arama motorlarına, 'Sorgucu', 'PaganOmerta' sözcüklerini içeren siteleri arattı. İçinde 'Sorgucu' sözcüğü geçen binlerce adresle karşılaşsa

da, içinden bir ses, hiçbirinin işine yaramayacağını söylüyordu. 'PaganOmerta' yazdığında hiçbir sayfa çıkmadı. Ancak sözcüğü ikiye ayırdığında, çoğu, ziyaretçisine yeni bir din satmaya çalışan yüzlerce siteyle karşılaştı. 'PaganOmerta.com" adresini denediğinde, sonuç yine düş kırıklığı oldu. Bir bardak kahve daha aldı. Vardiyanın geri kalanında hiçbir sürpriz yaşanmadı. Gelip geçenlerin bazıları merhaba dese de, Siobhan farkında bile olmuyordu. Aklında başka bir şeylerle meşguldü. Bir yerlerden şehrin telefon rehberini buldu. Koltuğuna yaslanıp, telefonu yanına çekti. Eline kâğıt kalem aldı.

İlkin bilgisayar mağazalarını denedi. Her mağazaya, elindeki sözcüklerle ilgili bir şeyler satıp satmadıklarını soruyordu. En sonunda mağazanın birindeki görevli, onu South Köprüsü'nün oralarda, çizgi roman satan bir dükkâna yönlendirdi. Siobhan için çizgi roman, Tommiks, Teksas, Zagor gibi kitaplar demekti. Bu tür kitaplarla pek arası yoktu. Hatta Zagor delisi olan bir erkek arkadaşından ayrılmasının altında, diğer başka nedenlerin yanı sıra, adamın aşırıya kaçan bu tutkusunun yattığı bile söylenebilirdi. Ama bu dükkân, şimdiye dek gördüklerinden çok farklıydı. Binlerce farklı çizgi roman, bilim kurgu kitapları, çeşit çeşit baskılı tişörtler ve daha bir çok ürün... Kasaya yürürken, kasiyer olduğunu düşündüğü bir gençle iki okul çocuğu, hararetli bir şekilde John Constantine'in gizli güçlerini tartışıyordu. Siobhan bu konulardan öyle uzaktı ki; Constantine'in çizgi roman kahramanı mı, yazar mı, yoksa oyuncu mu olduğunu kestiremedi. Tartışmanın bir yerinde kasiyer onu fark etti. Bir süre Siobhan'a baktı; ardından hiçbir tepki vermeden ufaklıklara geri döndü. Siobhan, orada bir kadın görmeye pek de alışık olmadıklarını anladı.

"Az önce konuşmanıza kulak misafiri oldum," dedi. "Belki bana bir konuda yardımcı olabilirsiniz diye düşündüm." Üçü de tek kelime etmedi. Kasiyer, yağlı çenesindeki kocaman ergenlik sivilcesinin, iltihapla dolmuş sapsarı ucuyla oynuyordu. Patlatmak için can atıyor, ancak bekli de annesinin, 'patlatırsan daha çok çıkar" tembihlerinden etkilendiği için, parmakları bir türlü o son darbeyi indiremiyordu. Bu şekilde oynayarak ufak bir delik açınca olaya kaza süsü verebilecek, ardından vicdan azabından kurtulmuş bir şekilde tuvalete gidip, yarım bıraktığı işi tamamlayabilecekti. Siobhan sivilceden iğrendiği için,

çocuğun çenesine bakmamaya çalışıyordu. "İnternet üzerinden oyun oynar mısınız?"

"Nasıl yani, Dreamcast gibi mi?" diye sordu çocuk. Siobhan kelimenin tanımladığı şeyi gözünde canlandıramıyordu.

"Benim söz ettiğim, bir kişinin diğerlerine e-postalar gönderip, hedefler verdiği oyunlar."

"Rol yapma oyunu," diye atıldı öğrencilerden biri, diğerlerine bakıp onay bekleyerek.

"Hiç o tür bir oyun oynadın mı?" diye sordu Siobhan.

"Hayır," dediler hep bir ağızdan.

"Leith Yolu'nun ortasına doğru o tür oyunların oynandığı bir dükkân var," dedi kasiyer. "Orası daha çok D & D üzerine, ama olsun..."

"D & D nedir?"

"Dungeons & Dragons, zindanlar ve ejderhalar."

"Bu dükkânın bir adı var mı?" diye sordu Siobhan.

"Gandalf'ın Büyü Evi," dedi hepsi birden.

Gandalf'ın Büyü Evi, daracık bir cephesi olan, bir dövmeciyle büfe arasında sıkışıp kalmış bir dükkândı. Pencereleri, kanunsuz işlerin döndüğü bir yeri gizlermiş gibi metal bir kapakla örtülmüş, asma kilitle kilitlenmişti. Ancak kapısı, hiç zorluk çıkarmadan açıldı. İçeri girdiğinde, tavandan sallanan bir sürü çan gördü. Büyük olasılıkla dükkân, eskiden başka bir amaç için kullanılıyordu. Belki bir sahaftı, diye düşündü Siobhan. El değişimi, beraberinde yenilenme getirmemişti. Türlü türlü oyun tahtalarıyla, boyası dökülmüş oyuncak askerlere benzeyen parçaları raflarda duruyordu. Duvardaki posterlerde kıyamet günü, çeşitli uzay araçları, ak sakallı büyücüler resmedilmişti. Sağda solda, oyunların kurallarını anlatan, kenarları kıvrılmış kitaplar vardı. Odanın ortasında duran, etrafına dört tane sandalye yerleştirilmiş katlanabilir masanın üzerine, bir oyun tahtası konmuştu. Görünürde ne bir kasa vardı, ne de kasiyer. Odanın arka kapısı gıcırdayarak açılınca, içeriye, ellili yaşlarının başında bir adam girdi. Sakalları ağarmış adam, uzun saçlarını at kuyruğu gibi toplamıştı. Göbeğinin gerdiği tişörtünün üzerinde Grateful Dead yazıyordu. Herhalde müzik grubunun bir hayranı, diye düşündü Siobhan.

"Aynasızlara benziyorsun," dedi adam asık suratla.

"SİB," dedi Siobhan, kimliğini gösterirken.

"Kirayı alt tarafı sekiz hafta geciktirdim," diye homurdandı adam. Oyun tahtasına doğru ilerleyince, Siobhan, ayaklarındaki önü açık, deri terlikleri gördü. Oldukça eskimiş, paçavaya dönmüşlerse de, adamın ayağında hiç de sırıtmıyorlardı. Tahtanın üzerindeki parçaların yerleşimini kontrol etti. "Oynar mısın?" diye sordu birdenbire.

"Yo, hayır."

"Emin misin?"

"Evet."

Güldü. "O halde Anthony sıçtı... kusura bakma." Saatine baktı. "Bir saate kadar burada olurlar."

"Kimler?"

"Oyuncular. Dün gece dükkânı kapattığımda, oyunu bitirmemişlerdi. Anthony, Will'i yeneyim diye kafayı yiyordu."

Siobhan oyun tahtasına baktı. Oyun parçalarının yapımında öyle abartılı bir özellik göremedi. Adam, oyun kartlarını masaya koydu.

"İşte olayın özü bu," dedi, dalga geçerek.

"Öyle mi?" diye sordu Siobhan. "Korkarım bu işlerden pek anlamam."

"Çok şaşırdım."

"Efendim?"

"Yok bir şey, anlamayacağını biliyordum."

Ancak Siobhan, adamın ne demek istediğini anlamıştı. Burası özel bir kulüptü; erkeklere özel.

"Bana yardımcı olabileceğinizi sanmıyorum," dedi Siobhan açıkça, bir yandan çevresine bakınarak. "Ben daha farklı bir şeylerle ilgileniyorum."

Bu son cümle, adamın ilgisini çekmişti. "Ne gibi?"

"Bilgisayar üzerinden rol yapma oyunları."

"Yani etkileşimli." Gözlerini kocaman açmıştı. Siobhan onayladı. Adam saatini kontrol ettikten sonra, Siobhan'ın yanından geçerek kapıyı kilitledi. Siobhan, damarlarına yayılmaya başlayan adrenalinin etkisiyle, savunmaya hazırlandı. Başında bir sıcaklık, kalbinde hızlanan bir ritim, kaslarında gerilme hissetti. Ancak adam, hiç durmadan yanından geçerek, çıktığı arka kapıya yöneldi. "Bu taraftan," dedi. Siobhan'sa kendini, Harikalar Diyarı'na açılan tünelin başındaki Alice gibi hissederek adamı izledi.

Dört beş basamak inince, nemli, penceresiz, az aydınlatılmış bir odaya geldiler. Girişin hemen yanında bir sürü kutu üst üste yığılmıştı. Oyun kutularıdır, diye düşündü Siobhan. Odanın öbür yanındaki lavabonun kenarında bir çaydanlık ve birkaç kupa vardı. Uzak köşedeki masanın üzerinde, son teknoloji ürünü bir bilgisayar duruyordu. Monitörü, bir dizüstü bilgisayarınınkiyle aynı kalınlıktaydı. Siobhan, adama adını sordu.

"Gandalf," diye yanıtladı, umursamadan.

"Gerçek adınızı sormuştum?"

"Onu sorduğunu biliyorum. Bu dükkânın içinde, adım Gandalf." Bilgisayarın başına oturup, bir şeylerle uğraşmaya başladı. Elini fareden, gözünü ekrandan ayırmadan konuşuyordu. Siobhan, farenin kablosuz olduğunu anca bir süre sonra fark edebilmişti.

"İnternette bir sürü oyun vardır," diyordu. "Bazı gruplar vardır. Onlara katılarak, ya başka gruplarla, ya da bilgisayar programlarıyla mücadele edersin." Ekranı işaret etti. "Mesela bu Doom grubu." Ardından Siobhan'a döndü. "Doom'un ne olduğunu biliyor musun?"

"Bir bilgisayar oyunu."

Adam onayladı. "Ama farklı olarak burada ortak bir düşmana karşı başkalarıyla birleşiyorsun."

Siobhan, ekrandaki takım adlarına bir göz attı. "Ne kadar bilgin var?"

"Nasıl yani?"

"Demek istediğim, her oyuncu, takımındakilerin ya da karşı takımdakilerin kim olduğunu biliyor mu?"

Sakalını ovuşturdu. "Herkesin oyunda kullandığı bir takma adı vardır."

Siobhan, Philippa'nın e-posta adresi olarak seçtiği gizli takma adını hatırladı. "Herkesin birden çok adı olabilir, değil mi?"

"Tabii ki," dedi Gandalf. "Bir sürü ad seçebilirsin. En güzeli de ne, biliyor musun? Her gün yüzüne baktığın insan, bambaşka bir adla karşına gelir ve onu tanıyamazsın."

"O halde kendin hakkında yalan söyleyebilirsin."

"Öyle demek istiyorsan, öyle olsun. Bu sanal bir dünya. Burada gerçek diye bir şey yoktur. İnsanlar kendilerine sanal kimlikler, sanal yaşamlar kurar."

"Üzerinde çalıştığım dosyada bir oyun var."

"Adı ne?"

"Bilmiyorum. Tek bildiğim, içinde Cehennem Bayırı ve Kapanış gibi bölümler olduğu. Bir de Sorgucu adlı birinin yönetiği..."

Adam yeniden, bu kez daha düşünceli bir biçimde sakalını ovuşturuyordu. "Çıkaramadım," dedi en sonunda.

"Kulağa nasıl bir şeymiş gibi geliyor?"

"Basit senaryolu bir rol yapma oyunu gibi... Sorgucu sorular, görevler verir. Tek kişilik de olabilir, çok kişilik de..."

"Takımlar halinde mi?"

"Kestirmek çok zor. Bu işlerden hiç anlamıyorsun değil mi?"

"Anlamıyorum."

Gandalf derin bir iç çekti. "Dosya ne kadar ciddi?"

"Genç bir kız kayıp. Oyunu oynuyormuş."

"Bağlantı var mı, onu öğrenmek istiyorsun."

"Evet."

Arkasına yaslanarak, ellerini göbeğinin üzerinde bağladı. "Bir sorayım," dedi. "Şu Sorgucu'yu bulabilecek miyiz bakalım?"

"Oyunun nasıl yürüdüğü hakkında en ufak bir fikrim olsa..."

Gandalf başıyla onayladı. O sırada Siobhan, Sorgucu'yla olan yazışmasını anımsadı. Cehennem Bayırı'nı sorduğunda, ne demişti?

Oyunu oynaman gerek.

Bir dizüstü bilgisayar talebine geri dönmelerinin uzun zaman alacağını biliyordu. Bilgisayar eline geçse bile, internete girmesi zaman alacaktı. O yüzden karakola dönüş yolu üzerinde bir bilgisayar mağazasına uğradı.

"En ucuz modelimiz dokuz yüz sterlin civarında, Hanımefendi," dedi satış görevlisi kadın.

Fiyat, Siobhan'ı kısa süreliğine afallattı. Kendini toparladıktan sonra: "Peki internete girmem ne kadar zaman alır?" diye sordu.

"Servis sağlayıcınıza bağlı," dedi kadın.

Siobhan buruk bir teşekkür ettikten sonra mağazadan ayrıldı. Aslında Philippa Balfour'un bilgisayarını kullanabilirdi; ancak bunu, sayısız nedenden ötürü istemiyordu. Bir süre durup düşündükten sonra cep telefonuna sarıldı. "Alo, Grant? Ben Siobhan. Sana ihtiyacım var..."

Dedektif Memur Grant Hood'un yeni bir dizüstü bilgisayar alma nedeni, yeni bir mp3 çalar, DVD oynatıcı ve dijital fotoğraf makinesi alma nedenleriyle aynıydı; bu teknolojinin son harikası zımbırtılarla etrafa hava atmak. Gerçekten de, ne zaman karakola bir teknolojik alet getirse, on-on beş dakika kadar tüm ilgiyi üzerine çekiyordu; daha doğrusu ilgi odağı, aletin kendisi oluyordu. Siobhan'ın bu on beş dakikalık hava atma çabalarında gözlemlediği bir şey vardı ki; o da Grant'ın, aleti kim isterse ona ödünç vermeye meraklı olduğuydu. Böylece karşı tarafta oluşan minnettarlık, ilgi süresini günlere hatta haftalara yayabiliyordu. Kendisi büyük olasılıkla bu aletleri hiç kullanmıyor, kullansa da birkaç hafta sonunda bıkıyordu. Belki kullanım kılavuzlarını bile okumuyordu. Siobhan geçenlerde getirdiği kameranın, ansiklopedi kalınlığındaki kullanım kılavuzunu düşününce, az önceki fikrini doğru buldu.

Grant, büyük bir keyifle bir koşu eve gidip, bilgisayarını getirdi. Siobhan yalnızca e-posta için kullanacağını belirtmişti.

"Her şey hazır," dedi Grant.

"Senin e-posta adresine ve şifrene ihtiyacım var."

"Ama o halde benim postalarımı görebilirsin..." dedi masum bir çocuk sesiyle.

"Söylesene Grant, haftada kaç tane e-posta alıyorsun Tanrı aşkına?"

"Biraz alıyorum," dedi Grant, savunmaya geçerek.

"Merak etme. Sana gelenleri açmam, ortalığı kurcalamam."

"Unutmadan, ücreti ne olacak?"

Siobhan gözlerini Grant'ınkilere dikti. "Ücret mi?"

"Neyse sonra konuşuruz," dedi sırıtarak. "Ücret konusunu düşünmem gerek..."

İşlem tamamdı. Siobhan masasına döndü. Cep telefonunu bilgisayara bağlayacak ara kabloyu çoktan ayarlamıştı. İşe girişmeden önce Philippa Balfour'un bilgisayarına bir göz attı; Sorgucu'dan hiçbir mesaj yoktu. Grant'ın bilgisayarıyla internete bağlanmak yalnızca bir iki dakikasını aldı. Sorgucu'ya, Grant'ın adresiyle bir ileti yolladı:

Oyunu oynamak istiyorum. Top sende. Siobhan.

Gönderdikten sonra internetten çıkmadı. Bir sonraki telefon faturasının nasıl da kabarık olacağını düşündüyse de, işin heyecanıyla bu fikri bir kenara attı. Şu an için tek amacı oyunun sırrını çözmekti. Oy-

namak için en ufak bir istek duymasa da, öğrenmenin başka bir yolu olmadığını biliyordu. Odanın sonunda, aralıklarla onun bulunduğu yöne bakarak, yanındaki memurlara bir şeyler anlatan Grant'ı görebiliyordu. Grant anlattıkça, ötekiler de kendisine bakıyordu.

"Baksınlar," dedi Siobhan kendi kendine.

Rebus, Gayfield'daydi. Hiçbir gelişme yoktu. Ortalıkta bir koşuşturmaca varsa da, bu, yayılmaya başlayan umutsuzluğu örtmeye yetmiyordu. Emniyet Müdür Yardımcısı, Gill Templer ve Bill Pryde'dan bilgi almış, 'çabuk ve kesin bir sonuç' istediklerini belirtmişti. Rebus, cümlenin toplantıda geçtiğini, daha sonra Templer ve Pryde'ın aynı cümleyi birkaç kez kullanmalarından anlamıştı.

"Müfettiş Rebus," dedi karşısına dikilen bir üniformalı. "Başkomiser sizinle görüşmek istiyor."

İçeri girdiğinde, Gill, kapıyı kapatmasını istedi. Oda havasızdı. Farklı insanların ter kokularından oluşan karışım, Rebus'u rahatsız ediyordu. Kalabalık yüzünden her köşenin kıymete bindiği karakolda Gill, ofisi, vardiyalı çalışan iki dedektifle paylaşıyordu.

"Hücrelere taşınsak," dedi, masadaki bardakları toplarken, "bundan daha rahat ederdik."

"Fazla uğraşmasaydın," dedi Rebus. "Nasıl olsa fazla kalmayacağım."

"Haklısın, fazla kalmayacaksın." Bardakları yere bıraktı; sonra bir tanesini bir tekmeyle devirdi. Dökülen çaya aldırmadan yerine oturdu. Odada başka sandalye kalmadığından, Rebus ayakta duruyordu. "Şelale'de işler nasıl gitti?" diye sordu Rebus'a.

"Çabuk ve kesin bir sonuca ulaştım."

"Nedir o sonuç?"

"Dosyanın gazetelere güzel bir haber olacağı..."

Gill onayladı. "Dünkü gazetede bir şeyler gördüm."

"Bebeği bulan, ya da bulduğunu iddia eden kadın... Bir süredir gazetelere demeçler veriyormuş."

" 'Ya da bulduğunu iddia eden' demekle ne kastettin? İşin arkasında o mu var?"

Rebus ellerini cebine soktu. "Kim bilir?"

"Bildiğini düşünen bir arkadaşım var, Jean Burchill. Onunla konuşmanı istiyorum."

"Ne konuda konuşacağım?"

"Kendisi İskoçya Müzesi'nin Müdürü'dür."

"Elimizdeki bebek hakkında bir şeyler mi biliyor?"

"Belki de," dedi Gill. Bir süre sessiz kaldı. "Jean'a göre bu olay ilk değil."

Rebus, müzenin içine daha önce hiç girmediğini itiraf etti. "Kızımı küçükken eski müzeye götürürdüm. Ama buraya hiç gelmemiştim."

"Burası özel bir yer, Müfettiş. Burası bizi anlatıyor; kim olduğumuzu, tarihimizi, kültürümüzü..." dedi Jean Burchill.

"Ben henüz doldurulmuş hayvanlar ya da totem direkler göremedim?"

Burchill güldü. Duvarları beyaza boyanmış, devasa giriş salonundan çıkmış, zemin kattaki sergi alanından geçiyorlardı. Küçük bir asansörün önünde durdular. Burchill arkasını dönerek, Rebus'u tepeden tırnağa süzdü. "Gill sizden söz etmişti," dedi. Ardından asansörün kapısı açıldı. İçeri girdiler.

"Umarım iyi şeyler anlatmıştır," dedi Rebus, sıcak bir hava takınmaya çalışarak. Burchill, yalnızca baktı; ardından ağzının kenarında ufacık bir gülümseme belirdi. Yaşına rağmen, Rebus'a bir kız öğrenciyi anımsatıyordu; utangaç ama bilmiş, uslu ama meraklı...

"Dördüncü kat," dedi Burchill, asansörün kapıları açıldığında. Duvarları ölümü çağrıştıran resimlerle dolu, karanlık bir koridora girdiler. "İnançların sergilendiği bölüm," dedi, Rebus'un duymakta zorlandığı bir sesle. "Büyücülük, mezar hırsızlığı, cenaze törenleri..."

"Çok iç açıcı," dedi Rebus, neredeyse kendinin bile duyamadığı bir sesle.

Siyah, tekerlekli bir araç, bir Viktorya dönemi mezarlığına gönderilecek eserin yüklenmesini bekliyordu. Hemen yanda, büyük, demirden bir tabut duruyordu. Rebus, elini uzatıp dokunmaktan kendini alamadı.

"Bir ceset kasası," dedi Burchill, Rebus'un ilgilendiğini, ancak ne olduğunu çözemediğini görünce. "Ölünün ailesi, tabutu altı ay boyunca kilitli tutarak, mezar hırsızlarından korurmuş."

"Mezar hırsızları mı?" Bu konu hakkında biraz tarihsel bilgisi vardı. "Burke ve Hare gibi mi? Mezardan ceset çalıp, üniversiteye satan..."

Kadın Rebus'a, bir öğretmenin bilmiş öğrencisine baktığı gibi bakıyordu. "Burke ve Hare hiçbir zaman mezar kazmadılar. Hikâyelerinin en can alıcı noktası da buydu... Onlar insanları öldürüp, cesetlerini anatomi uzmanlarına satıyorlardı."

"Doğru, haklısınız," dedi Rebus, yanlış bilgisinin ortaya çıkmış olmasının hayal kırıklığıyla.

İskeletlerin sergilendiği bölümden, ölü bebek fotoğraflarının bulunduğu bölüme geçtiler. Biraz yürüdükten sonra, en sondaki camlı bölmenin önünde durdular.

"İşte geldik," dedi Burchill. "Arthur'un Tahtı'nda bulunan tabutlar."

Rebus, Burchill'in gösterdiği yöne baktı. Her biri yaklaşık on santim uzunluğunda, iyi işçilikle yapılmış sekiz tabut gördü. Tabutların içlerinde, bazıları giydirilmiş tahta bebekler vardı. Rebus'un gözü, yeşil beyaz desene takıldı.

"Yapan Hibernian taraftarıymış," dedi.

"Bir zamanlar hepsinin üzerinde giysileri varmış. Ancak zamanla paramparça olmuşlar." Camlı bölmenin içindeki bir fotoğrafı işaret etti. 1836 yılında, Arthur'un Tahtı'nda oynayan çocuklar, bir mağaranın gizli girişini bulmuşlar. İçeride on yedi küçük tabut varmış. Bugün elimizde kalan yalnızca bunlar..."

"Ödleri patlamış olmalı," dedi Rebus, fotoğrafa bakarak, mağaranın, tepenin hangi dik yamacına düştüğünü kestirmeye çalışırken.

"Malzemenin çözümlenmesi sonucunda, tabutların bin sekiz yüz otuzlarda yapıldığı anlaşıldı."

Rebus onayladı. Bu bilgi, bölmenin içine iliştirilen kartlarda da belirtilmişti. O günün gazete haberlerinde, bebeklerin, insanlara ölüm büyüsü yapan cadılar tarafından kullanıldığından söz edilmişti. Bir başka yaygın kurama göre, bebekleri denizciler, deniz seferlerinde şans getirsin diye bırakıyorlardı.

"Arthur'un Tahtı gibi bir tepede denizciler..." diye düşündü Rebus, "pek de inandırıcı değil."

Yeniden tabutları incelemeye koyuldu. Eğer sık sık iddiaya giren bir adam olsaydı, parasını, bu tabutların, Şelale'de bulunanlarla ilişkisi olduğuna yatırırdı. O tabutu yapan ve şelalenin yanına bırakan her kimse, bu sergiyi görmüş ve bir nedenden ötürü buradakileri kopyalamış olmalıydı. Rebus çevresindeki ölümü anlatan kasvetli cisimlere baktı.

"Tüm bunları siz mi topladınız?"

Burchill onayladı.

"Sohbetlerde, anlattıklarınız çok ilgi çekiyor olmalı," dedi Rebus.

"Hem de inanamayacağınız kadar," dedi Jean sessizce. "En fazla merak ettiğimiz şeyler, en çok korktuklarımız değil midir?"

Müzenin alt katında, balina kaburgalarını andıracak şekilde oyulmuş bir banka oturdular. Yan taraftaki akvaryumun etrafına üşüşmüş çocuklar, ellerini, neredeyse balıklara dokunacak kadar suya sokuyor, ardından balıklar yaklaşırken çabucak çekerek, ortalığı kıkır kıkır gülüşleriyle dolduruyorlardı. Burchill'in cümlesi geldi aklına; korku ve merak, ayrılmaz bir ikiliydi gerçekten de...

Koridorun sonunda, karmaşık mekanizması iskeletlerle ve insan başlarıyla süslenmiş, dev bir saat duruyordu. Dikenli telle sarılmış gibi görünen, çıplak bir kadın işlemesi gözüne takıldı. Rebus, binadaki daha birçok parçada, işkence öğelerine rastlanabileceğini düşündü.

"Bin Yıl Saati'miz," diye açıkladı Jean Burchill. Kol saatine baktı. "Çalmasına on dakika var."

"İlginç bir tasarım," dedi Rebus. "Acıyla dolu bir saat..."

Bu saptama, Burchill'in ilgisini çekmişti. "Çoğu ilk bakışta fark etmez."

Rebus tepki vermedi. "Yukarıda," dedi, "camlı bölmenin içinde, bebeklerin Burke ve Hare'la bir ilgisi olduğu yazılıydı."

Burchill onayladı. "Kurbanlar için sahte bir cenaze töreni... Üniversiteye on yedi ceset sattıklarını tahmin ediyoruz. Korkunç bir şey bu. Biliyorsunuz, neşter vurulmuş bir beden, Kıyamet Günü'nde yeniden dirilemez."

"Haliyle, bağırsakları dışarıdayken biraz zor olur..." diye onayladı Rebus.

Burchill aldırmadı. "Burke ve Hare tutuklanıp, yargılandılar. Hare, arkadaşı aleyhine tanıklık etti. Bu yüzden yalnızca William Burke darağacını boyladı. Asıldıktan sonra bedenine ne oldu dersiniz?"

"Neşter altına mı yatırıldı?" diye tahmin etti Rebus, zorlanmadan.

"Aynen öyle. Cesedi, kurbanlarını sattığı Eski Fakülte'ye götürülüp, bir anatomi dersi için kullanıldı. Tarih, Ocak 1829'du..."

"Tabutlar için belirttiğiniz tarihse bin sekiz yüz otuzların başıydı, yanlış hatırlamıyorsam." Rebus düşünceliydi. Biri, bir zamanlar ona,

Burke'ün derisinden yapılmış bir eşyadan söz etmemiş miydi? "Cesede daha sonra ne oldu?" diye sordu.

"Cerrahlar Lokali'ndeki sergide bir cüzdan vardır..."

"Burke'ün derisinden mi yapıldı?"

Burchill onayladı. "Aslında Burke için üzgünüm diyebilirim. Önceden iyi huylu bir adammış. Maddi nedenlerden ötürü göçmüş. Yoksulluk ve şanssızlık bir araya gelince, ilk satışını yapması kaçınılmaz olmuş. Evinde kalan konuğu, kendisine borçlu olarak ölmüş. Burke'ün Edinburgh'daki krizden haberi varmış: Başarılı tıp fakültesinin elinde, incelenebilecek yeteri kadar ceset yokmuş."

"İnsanlar o aralar dünyaya kazık çakmıştı demek ki."

"Nedeni o değil. Size daha önce de söylediğim gibi, neşter vurulmuş bir beden, cennete gidemez. Bu yüzden tıp öğrencilerine kalan tek tük ceset, idam edilen suçlularınkiymiş. 1832 tarihli Anatomi Kanunu, mezar soyma işine bir son vermiş..."

Sesi kısıldı. Bir süre için Edinburgh'un kanlı geçmişini düşününce, bugünle olan bağını kurmakta zorlandı. Rebus da geçmişte bir yerlerde kaybolmuştu. Mezar soyguncuları, insan derisinden yapılan cüzdanlar, büyücülük, darağaçları... Dördüncü katta, tabutların yanındaki bölmede, kendini cadı sanan insanların kullandığı birçok araç gereç de görmüştü: Kemikler, her yerine çiviler çakılmış hayvan yürekleri...

"Tuhaf bir yer..." dedi Rebus.

Aslında Edinburgh'u kastetmişti; ancak Burchill çevresinden söz ettiğini sandı. "Çocukluğumdan beri," dedi, "şehirde en çok huzur bulduğum yer burasıdır. İşimi dehşet verici bulabilirsiniz, Müfettiş; ama eminim birçokları sizinkini daha korkunç buluyordur."

"Sanırım haklısınız."

"Tabutları benim için ilginç kılan şey, onları gizleyen sır perdesi. Müzede tanımlama ve gruplama ilkeleriyle çalışırız. Tarihler ve yerler kesin olmayabilir; ancak çoğunlukla elimizdeki şeyin ne olduğunu biliriz. Bir anahtar, bir kutu ya da Romalılardan kalma mezar kalıntıları..."

"Ama tabutların ne anlama gelmediğini bilmiyorsunuz."

Burchill gülümsedi. "Aynen öyle. İşte bir müze görevlisi için sinir bozucu olan da bu."

"O duyguyu iyi bilirim," dedi Rebus. "Bir dosyayı çözemezsem, kendi kendimi yer bitiririm."

"Binlerce kez baştan alırsınız... Yeni kuramlar, yeni olasılıklar..."

"Yeni şüpheliler."

O anda birbirlerine baktılar. "Belki de sandığımdan daha fazla ortak noktamız vardır," dedi Jean Burchill.

"Belki de..." diye onayladı Rebus.

Yelkovan on ikinin üzerinde olmamasına rağmen, saatten sesler gelmeye başlamıştı. Saatin çevresini bir anda bir kalabalık sardı. Çocuklar, ağızları bir karış açık, mekanizmanın hayat verdiği çeşit çeşit, alacalı bulacalı bebekleri izliyorlardı. Çanın çalması biter bitmez, korku verici bir org sesi duyuldu. Saatin rakkası, parlatılmış bir aynadandı.

"Yakından daha güzeldir," dedi Jean Burchill. Ayağa kalkıp kalabalığa katıldılar. Rebus, gördüğü iki oyma figürün, Hitler ve Stalin'e ait olduğunu düşündü. İkilinin elinde, keskin bir testere vardı.

"Unutmadan, bir şey daha var," dedi Jean Buchill. "Başka bebekler varmış... başka yerlerde."

"Nasıl yani?" diye sordu Rebus. Birden saatle ilgilenmeyi bırakıp, ona döndü.

"En iyisi elimdekileri size yollayayım..."

Rebus günün geri kalanını, mesaisinin bitimesini bekleyerek geçirdi. David Costello'nun garajının fotoğrafları duvardaki yerlerini almış, resimli bulmacanın dağınık parçalarına katılmışlardı. Costello'nun MG'si yumuşak tavanlı, koyu mavi bir arabaydı. Araçtan ve lastiklerinden örnek alma izinleri olmasa da, Adli Tıpçılar yine de etraflıca bir inceleme yapmışlardı. Araba bir süredir yıkanmamıştı. Eğer yıkanmış olsaydı, David Costello'ya bunun nedenini soruyor olacaklardı. Philippa'nın arkadaşlarına ve tanıdıklarına ait daha başka fotoğraflar toplanmış, Profesör Devlin'e gösterilmişti. Costello'nun birkaç fotoğrafı, diğer fotoğrafların arasına karıştırılmıştı. Devlin bu işten, "aşağılık yöntemler" diye yakınıyordu.

Genç kızın kaybolduğu Pazar gününün üzerinden beş gün geçmişti. Rebus duvardaki bulmacaya ne kadar çok bakarsa, o kadar az şey görebiliyordu. Sonra, Bin Yıl Saati'ni düşündü. Onda durum tam tersiydi: Ne kadar çok baktıysa, o kadar çok şey görmüştü. Küçük figürler, bütünün karmaşasından bir anda sıyrılıvermişlerdi. Birden saat,

gerçek anlamıyla bir anıt gibi gözüktü gözüne. Kaybolana ve unutulana adanan bir yapıt... Böyle düşünürse, önünde durduğu fotoğraflarla, faks metinleriyle, görev listeleriyle, robot resimlerle dolu duvar da bir anıttı. Ancak bir farkla; dosya kapanınca bu anıt parçalarına ayrılacak, havasız bir saklama odasına sürgün edilip, tozun ve zamanın insafına bırakılacaktı.

Daha önce de böyle olmuştu: Başka anlarda, başka dosyalarda. Bazıları çözülmemişti bile. Umursamamaya, duygusal olmaya çalışmıştı; tıpkı eğitim seminerlerinde söyledikleri gibi. Ama kolay değildi. Çiftçi'nin aklının bir köşesinde, görevin ilk haftasında masasına yaklaşan çocuğun görüntüsü vardı. Rebus'un kumsalına da nice dalgalar vurmuş, sonunda çekilirken nice taşlar bırakmıştı. Yalnız, soğuk, sevimsiz, eğri büğrü taşlar... İşte yürürken ayağının takıldığı bu taşlar yüzdendi ki; günün sonunda, ılık bir duş aldıktan sonra, koltuğuna oturup, Rolling Stones eşliğinde bir bardak Laphroaig'ini yudumlama ihtiyacı hissediyordu. Bu akşamki albüm *Beggars Banquet*'ti ve açıkçası, Rebus, bir bardakta duracağını sanmıyordu. Koridorla yatak odalarının halıları sarılmış şekilde iki yanında duruyordu. Yataklar, giysiler, çekmeceler... Oda savaş alanıyla eskici dükkanı arasında bir durumdaydı. Ancak kapıdan koltuğuna, koltuğundan müzik setine giden yol açıktı. Bu ona yetiyordu.

Stones'un bitiminde yarım bardak viskisi kalmıştı. Yeni bir albüm koydu: Bob Dylan, Desire. Şarkı: Hurricane. Bir haksızlık ve suçsuz yere hapis yatma hikâyesi. Böyle şeylerin olduğunu biliyordu; kimi zaman kasıtlı, kimi zaman yanlışlıkla. Öyle dosyalar görmüştü ki... Bazılarında, tüm deliller bir kişinin aleyhindeyken, bir başkası çıkıp suçunu itiraf etmişti. Ve çok ama çok eskiden, ya "kamu vicdanını rahatlatmak", ya da onları sokaklardan uzaklaştırmak adına bir iki kişinin, kalıbına uydurularak suçlu çıkarıldığını anımsıyordu. Bazen öyle olur ki, birinin suçlu olduğundan adın gibi eminsindir, ancak ne yaparsan yap, Kamu Savcısı'na kanıtlayamazsın. Önceki yıllarda tanıdığı bir iki polisin çizgiyi fazlasıyla aştığını anımsadı.

Önce penceredeki yansımasına kaldırdı kadehini. Sonra ayağa kalkıp, kendi şerefine içti. Otururken telefona uzandı. Taksi çağırdı.

İstikamet: Barlar.

Derken Oxford Bar'ın gediklilerinden birine, Şelale gezisini anlatırken buldu kendini.

"Adını daha önce hiç duymamıştım," diye itiraf etti adam.

"Öyle mi?" diye sordu akşamcı arkadaşı. "Ben bilirim Şelale'yi. Wee Billy'nin köyü değil mi orası?"

Wee Billy de bir başka gedikliydi. Küçük bir yoklama sonucunda, Billy'nin henüz gelmediği anlaşıldı. Ancak yirmi dakika sonra, çalıştığı köşedeki lokantanın şef önlüğü üzerinde, içeri girdi. Elinin tersiyle, alnındaki teri sildi. Bara yaslandı.

"O önlük de ne oluyor?" diye sordu biri.

"Sigara arası," dedi Billy, saatine bakarak. "Bira lütfen, Margaret."

Barın arkasındaki kadın bardağı doldururken, Rebus kendi boşunu da uzattı. "Billy'ninki benden," dedi.

"Sağ ol John," dedi böyle cömertliklere alışık olmayan Billy. "İşler ne âlemde?"

"Dün Şelale'deydim. Orada büyüdüğünü söylüyorlar, doğru mu?"

"Evet. Ama yıllardır gidip gördün mü diye sorarsan, görmedim."

"O zamanlar Balfour'ları tanımıyordun herhalde."

Billy başını salladı. "Benden sonra John. Onlar döndüğünde ben çoktan fakültedeydim. Sağol, Margaret." Bardağını kaldırdı. "Sağlığına, John."

Rebus kendi bardağını kaldırırken parayı uzattı. İçerken Billy'yi izliyordu. İçkiye susamış adam, koca bardağın yarısını üç yudumda mideye indirdi.

"Oooh, Tanrım... Şimdi kendime geldim."

"Zor gündü anlaşılan," diye tahmin etti Rebus.

"Her zamanki lanet olası işler... Dur tahmin edeyim, Balfour dosyasına bakıyorsun"

"Şehirdeki diğer tüm aynasızlarla birlikte."

"Şelale'den bir şey çıktı mı?"

"Önemsiz şeyler."

Billy cebinden sigara kâğıdını ve tütün kutusunu çıkarırken gülüyordu. "Ben görmeyeli çok değişmiş olmalı."

"Sen de Meadowside çocuğu muydun?"

"Nereden bildin?" Billy özenle sardığı sigarasını yaktı.

"Attım, tuttu."

"Dededen madenciyiz. Dedem bütün gün o mezar gibi yerin içinde çalışırdı. Babam da öyle; ta ki işten çıkarılana kadar."

"Ben de madenci kasabasında büyüdüm," dedi Rebus.

"O halde ocağın kapatılması ne demektir, iyi bilirsin. Meadowside, ocak kapanana kadar güzel bir yerdi." Billy gençliğini hatırlamış, dalmış pencereden dışarıya bakıyordu.

"Kasaba bir yere gitmedi..."

"Öyle ama hiçbir şey eskisi gibi değil... Olamaz da. Anneler, kapılarının önünü siler, kiminki daha temiz olacak diye yarışırlardı. Babalar, karga sesleriyle şarkılar söyleyerek çimleri biçer, ara verdiklerinde yan bahçeye geçip, yeni kiraya verilen bir evden ya da bir maçın sonucundan konuşurlardı." Bir süre durdu. Ardından bardaklarının doldurulmasını istedi. "En son duyduğumda, Şelale sonradan görme züppelerle dolmuştu. Meadowside çevresi yerlilerin kesesine göre değil. Çocuklar evlerinde büyüyor, sonra da uçup gidiyorlar. Tıpkı benim gibi... Sana ocaktan söz ettiler mi?"

Rebus başını salladı. Hikâyenin gerisini merak ediyordu.

"Yanılmıyorsam iki, bilemedin üç yıl önceydi. Kulaktan kulağa, köyün dışında yeni bir ocak açılacağı dedikoduları yayılıyordu. Herkese iş, güç falan... Derken bu kahrolası dilekçe ortaya çıktı. Yanlış anlama; Meadowside'dan bir tek kişi bile imzalamadı. Ardından ne oldu biliyor musun? Ocağın açılmasından vazgeçildi."

"Züppelerin işi mi?"

"İster züppe de, ister başka bir şey. Ama şurası kesin, tokadı yiyen hep yerliler oldu. Belki sizin John Balfour Beyefendi'nin de bu işte parmağı vardı... Bildiğim bir şey varsa..." dedi, başını sallayarak, "Şelale, eski Şelale değil, John." Sarma sigarasını bitirdi; küllüğe kuvvetlice bastırdı. Aklına bir şey geldi. "Müziği seviyordun, değil mi?"

"Kimin çaldığına bağlı."

"Lou Reed. Playhouse'a geliyor. İki biletim boşta."

"Bakarız. Zamanın varsa birer tane daha içelim," Billy'nin bardağında kalan son yudumu işaret ederek.

Şef saate baktı. "Gitmem gerek. Belki başka sefer."

"Ben hep buradayım," dedi Rebus.

"Biletler konusunda haber vermeyi unutma."

Rebus onayladı. Billy kapıdan çıkarak, gecenin karanlığına karıştı. Lou Reed: Eski toprak. "Walk on the Wild Side", Rebus'un en sevdiği şarkılardan biriydi.

"Bir tane daha, John?" diye sordu kadın.

Rebus başını salladı. "Otomatik pilot bozuk," dedi gülerek, "uçağı bu gece ben uçurmalıyım." Tabureden kalkıp, kapıya yöneldi.

BEŞ

Cumartesi Siobhan'la maça gitti. Easter Road'a vuran güneş, birbirinden ayırt edilemeyen yirmi iki gölge adamın oluşturduğu iki takıma birden antrenörlük ediyordu. Bir ara Rebus kendini, oyuncuların maçı yerine gölgelerinkini izlerken buldu. Kuklayı andıran, insana benzemeyen yaratıkların oynadığı, futbola benzemeyen bir oyun... Tribünler derbilerde ya da Glascow ekipleriyle yapılan maçlarda olduğu gibi tıklım tıklımdı. Bugünkü rakip Rangers'tı. Siobhan'ın sezonluk bileti vardı. Yan koltuktaki Rebus, Siobhan'ın işinden ötürü gelemeyen bir arkadaşının sezonluğuyla girmişti.

"Nasıl bir arkadaş?" diye sordu Rebus.

"Bir iki maçtan sonra barda karşılaşmıştık."

"İyi biri mi?"

"İyi bir aile babası," dedi Siobhan, gülerek. "Beni evlendirmekten ne zaman vazgeçeceksin?"

"Yalnızca sordum," diye karşılık verdi Rebus. O da gülüyordu. Maçı çeken kameralara baktı. Onlar için önemli olan maçtı. Taraftarlar, maç içinde bulanık ve gürültücü bir arka plandan başka bir şey değildi. Devre arasındaysa, kanalın reklamlardan kalan üç beş saniyeye sıkıştırdığı, skora göre sinirli, neşeli, umutsuz, coşkulu bir topluluktu. Ama Rebus'un maçtan daha çok ilgisini çeken taraftarlardı. Kim bilir her biri ne yaşamlar eskitmişti? Ne hikâyeler vardı bu türlü türlü insandan oluşan kalabalıkta? Çevresine bakınca, yalnız olmadığını görüyor, başkalarının da maçtan çok, aynı sorulara kafa yorduğunu düşünüyordu. Ancak yanında bir Siobhan vardı ki; iki elini havaya kaldırarak gerdiği taraftar atkısının uçlarını var gücüyle sıkıyor, sahaya işindeki ciddiyetiyle bağırarak emirler yağdırıyor, çevredeki taraftarlarla yanlış kararlar hakkında hararetli tartışmalara tutuşuyordu. Re-

bus'un öteki yanındaki şişman, kırmızı yüzlü, sürekli terleyen adam da kendini kaptırmıştı. Rebus'a kalırsa adam az sonra kalpten gidecekti.

"Yavaş...yavaş ol oğlum," diyordu adam, oyuncuların birine.

"Sende ne haberler var?" diye sordu Rebus Siobhan'a.

"Bugün iş konuşmak yasak, John," dedi gözlerini sahadan ayırmadan.

"Biliyorum, yalnızca..."

"Hadi oğlum...yürü be aslanım, hadi." Terler içindeki adam, önündeki koltuğu ayağıyla kırmak üzereydi.

"Maçtan sonra bir şeyler içeriz," dedi Siobhan.

"Aferin oğlum, işte böyle!" Adam her seferinde sesini daha da yükseltiyordu. Rebus bir sigara yaktı. Aydınlık bir gün olsa da, sıcak değildi. Kuzey Denizi'nden esen rüzgâr insanın yüzüne bir tokat gibi iniyor, uzakta görünen martılar, havada kalmakta güçlük çekiyordu.

"Yürü be aslanım!" diye bağırıyordu adam. "O şişko piçe göster gününü!"

Sonra utangaç bir gülümsemeyle etrafına bakıyordu. Rebus, en sonunda sigarasını yakabilmiş, adama da bir tane ikram etmişti. Gözü maçtan başkasını görmeyen adam, ikramı geri çevirdi.

"Bağırmak stresi alır, biliyor musun?" demişti Rebus'a.

"Seninkini alabilir, dostum," dedi Rebus. Sonra Siobhan'ın da aralarında bulunduğu binlerce kişi ayağa kalkarak, hep bir ağızdan hakeme sövdü.

Siobhan'ın maç çıkışlarında gittiği bar tıklım tıklım doluydu. Daha çok insan da akın akın içeri giriyordu. Rebus başka bir yere gitmeyi önerdi. "Beş dakika uzakta... Hem buradan daha sessizdir."

"Öyle olsun," dedi Siobhan. Sesinden, düş kırıklığına uğradığı anlaşılıyordu. Maç sonrası içkili sohbetlerin ana konusunu, maçın enine boyuna tartışılması oluşturuyordu. Ama Siobhan, Rebus'un bu işlerin adamı olmadığını biliyordu.

"O atkıyı bir kenara koy," dedi Rebus, buyurgan bir sesle. "Nerede bir Rangerslıyla karşılaşacağın belli olmaz."

"Burada karşılaşmayacağımız kesin," diye karşılık verdi Siobhan, kendinden emin. Stadın dışındaki kalabalık polis birimi, Hibernian taraftarlarını Easter Yolu'na, Glascow'dan gelen konuk ekip taraftarları-

nıysa, tepedeki otobüslere ve tren istasyonlarına yönlendiriyordu. Siobhan, Rebus'un peşine takılmış, ikili Lorne Caddesi'nden geçerek, yorgun satıcıların, dükkânlarını kapatıp evlerinin yolunu tutmaya başladığı Leith Yolu'na çıkmıştı. Rebus'un önerdiği birahanenin pencereleri öne doğru eğimliydi. Yerdeki koyu kırmızı halının sayısız yerinde sigara yanıkları, yapışmış ve basılmaktan kararmış sakız parçaları vardı. Televizyondan, maç yorumu yapan bir spikerin sesi geliyor, köşede oturan iki yaşlı adam, ağız dolusu küfürlerle bir sarı kartın haklı mı haksız mı olduğunu tartışıyordu.

"Daha önce hiç, bir bayanla dışarı çıktığın oldu mu?" diye şikâyet etti Siobhan.

"Peki hayatımda ilk kez birlikte dışarı çıktığım bu şanssız Bayan, Bacardi Breezer mı alır acaba? Yoksa Moscow Mule kokteyli mi?"

"Bira," dedi Siobhan, meydan okurcasına. Rebus kendine Eighty söyledi. Yerlerine otururlarken, Siobhan "şehirdeki tüm berbat barların yerlerini biliyorsundur herhalde," dedi.

"Teşekkürler," dedi Rebus. Sesinde alınganlık yoktu. "Şimdi konuya gelelim," dedi bardağını kaldırırken. "Philippa Balfour'un bilgisayarından ne haber?"

"Bir oyun oynuyormuş. Nasıl bir oyun, tam olarak bilemiyorum. Sorgucu adında biri yönetiyor. Onunla temasa geçtim."

"Eee...?"

"Bana dönmesini bekliyorum," dedi düşünceli bir biçimde. Şimdiye kadar bir sürü e-posta gönderdim, ses yok."

"İzini sürmenin başka bir yolu...?"

"Bildiğim kadarıyla yok."

"Oyun nasıl bir şey?"

"Dedim ya, en küçük bir fikrim bile yok," dedi, içkisine saldırırken. "Gill, bu işin bir yere varamayacağını düşünmeye başladı. Bana öğrencileri sorgulama görevi verdi."

"Üniversite mezunu olduğun için."

"Biliyorum. Gill'in tek kusuru varsa, o da sınırlarını kuralların çizdiği yollarda, başını bile kaldırmadan yürümeyi sevmesi."

"Seni her fırsatta övüyor," dedi Rebus, söylediği sözün yapacağı etkiyi tahmin ederek.

Bardağa uzanırken, Siobhan'ın yüzü değişti. "Bana basın sözcülüğü teklif etti."

"Tahmin etmiştim. Kabul edecek misin?"

Siobhan başını salladı.

"Ellen Wylie'nin başına gelenler yüzünden mi?" diyen sordu Rebus.

"Pek sayılmaz."

"O halde...?"

"Belki de kendimi buna hazır hissetmiyorumdur."

"Hazırsın."

"Gerçek polis işi değil gibi geliyor bana."

"Sana önerilen şey ne, biliyor musun Siobhan? Merdivenin bir üst basamağı."

Siobhan elindeki bardakla oynuyordu. "Biliyorum..."

"Şimdi işi kim yapıyor?"

"Sanırım Gill." Durdu. "Flip'in cesedini bulacağız, değil mi?"

"Bilmem..."

Az sonra Siobhan sessizliği bozdu. "Yaşadığına inanıyor musun?"

"Hayır," dedi, karamsarlıkla. "İnanmıyorum."

O gece de barlara takıldı. Başlangıçta evinin yakınlarında dolaşma kararındaydı; ancak Swany'nin Yeri'nden ayrılırken bir taksi çağırdı. "Young Caddesi," dedi şoföre. Adam arabanın içindeki ışığı açmaya uzanmıştı. "Öyle kalsın," dedi Rebus. 'Sigara İçilmez' yazısı gözüne takıldı.

Evden olabildiğince uzak durmaya çalışıyordu. Evi savaş alanına çeviren elektrik işleri, Cuma beşten beri durmuştu. Parkeler kalkık, kablolar ortalıktaydı. Mobilyalar bir kenara toplandığından, duvarın yıllardır gizlenen bölümlerindeki kir birden ortaya çıkmıştı. Ev sahibinin mesleğini bilen ustalar, "buradan daha güvenli neresi olabilir?" diyerek tüm araç gereci evde bırakmışlardı. Cumartesi geri gelebileceklerini söylemiş, ama gelmemişlerdi. Bu yüzden Rebus bütün hafta sonunu kabloların üzerinden atlayarak geçirmektense, kendini sokağa atmıştı. Kahvaltıyı bir büfede etmiş, öğle yemeğini bir birahanede yemişti. Şimdiyse, yanında ızgara sosisle bir tabak soğanlı yahni aklını fena halde çeliyordu. Ama önce Oxford Bar.

Siobhan'a akşam için bir planı olup olmadığını sordu.

"Sıcak bir duş, güzel bir kitap," diye kestirip attı Siobhan. Yalan söylüyordu. Çünkü Grant Hood çenesini tutamamış, karakolda kimi

gördüyse, diz üstü bilgisayarını ödünç vermesine karşılık, Siobhan'ı yemeğe çıkaracağını yumurtlamıştı. Rebus yine de, bilmemi istese kendisi söylerdi, diyerek konuyu hiç açmadı. Ne bir Hint lokantasına gitme önerisinde bulundu, ne de sinemaya... Birahaneden çıkıp Leith Yolu'na ayak bastığında, içini bir tereddüt aldı. Acaba ayıp mı etmişti? Sonuçta ikisinin de planı yoktu; her ne kadar Siobhan'ın Grant'la çıkacağını adı gibi biliyor olsa da. O halde konuyu açıp yemek önermemek saygısızlık değil miydi? Acaba Siobhan alınmış mıydı?

"Yaşam çok kısa," dedi kendi kendine, taksiciye parayı uzatırken. İçeri girip, o tanıdık yüzleri görünce, yine aynı kelimeler döküldü ağzından; yaşam çok kısa. Barmen Harry'ye telefon rehberini sordu.

"Şu yana git görürsün," diye yanıtladı Harry, her zamanki inceliğiyle!

Rebus sayfalara göz gezdirdi. Aradığı numarayı bulamamıştı. Sonra birden anımsadı; kartvizitini vermiş, ev telefonunu da arkasına yazmıştı. Cebindeki kartviziti çıkardı. Sokağa çıkarak, cep telefonunu tuşladı. Evlilik yüzüğü yoktu, hatırlıyordu... Telefon çalıyordu. Cumartesi akşamı herhalde...

"Alo?"

"Bayan Buchill? Ben John Rebus. Akşamın bu saatinde aradığım için üzgünüm. Hem de cumartesi akşamı..."

"Zararı yok. Önemli bir şey mi var?"

"Yo, yo... Ben, acaba görüşebilir miyiz, diye soracaktım. Başka bebekler var demiştiniz ya... kafamda bazı sorular var da."

Burchill güldü. "Şimdi mi?"

"Aslında, aklımdan yarın geçiyordu, tabii sizin için uygunsa... Dinlenme günü olduğunu biliyorum; ama belki işle eğlenceyi bir araya getirebiliriz." Kelimeler ağzından çıkar çıkmaz yüzünü buruşturdu. Önceden ne söyleyeceğini, nasıl söyleyeceğini iyice düşünmesi gerekirdi. Ama ok yaydan çıkmıştı bir kez.

"Nasıl yapacağımızı merak ettim doğrusu?" diye sordu Jean. Sesinden cümlenin hoşuna gittiği anlaşılıyordu. Rebus arkadan gelen müziğin ne olduğunu çıkarmaya çalıştı: Klasik müzik.

"Öğle yemeği?"

"Nerede?"

Güzel soru. Gerçekten nerede? Birini en son öğle yemeğine götürdüğü günü anımsamaya çalıştı, başaramadı. Etkileyici bir yer olmalıydı.

"Durun tahmin edeyim," dedi Jean. "Pazar günü dışarı çıktığınızda, eksiksiz bir masada yemeği sevenlerdensiniz." Sanki karşı tarafın içinde bulunduğu zor durumu anlamış, yardımcı olmaya çalışıyordu.

"Çözmesi kolay biri miyim?"

"Aksine. Tam bir İskoç erkeğisiniz. Bense daha sade, samimi yer, sağlıklı bir yemek düşünmüştüm."

Rebus güldü. "Birde bir... Acaba ayrı dünyaların insanları mıyız?"

"Belki değilizdir. Eviniz nerede?"

"Marchmont'ta."

"Fenwick'in Lokantası'na gideriz o halde," dedi Jean, "çok güzel bir yerdir."

"Harika," dedi Rebus. "Yarım nasıl?"

"Orada olacağım. İyi geceler, Müfettiş."

"Yemek boyunca da bana Müfettiş demeyeceksiniz umarım."

Rebus, araya giren sessizlikte kadının gülüşünü duyabiliyordu.

"Yarın görüşürüz, John."

"İyi gece..." Telefon kapanmıştı. Bara girip, telefon rehberini yeniden eline aldı. Fenwick'in Lokantası, Salisbury Sokağı. Evden en fazla yirmi dakikalık yoldaydı. Önünden binlerce kez geçmiş olmalıydı. O arabanın kızı Sammy'ye çarptığı yerin elli metre ötesi. Bir katilin kendisini bıçaklamaya çalıştığı yerin de öyle. Ertesi gün tüm bu tatsız anıları kafasından atmayı deneyecekti.

"Aynısından, Harry," dedi, parmaklarının ucunda sekerek.

"Herkes gibi sıranı bekleyeceksin," diye hırladı Harry. Rebus aldırmadı.

On dakika erken gelmişti. Jean da beş dakika ardından. "Güzel yer," dedi Rebus.

"Değil mi?" Gri ipek gömleğin üstüne, siyah bir döpiyes giymişti. Göğsüne taktığı kan kırmızı broş, pırıltılar saçıyordu.

"Yakınlarda mı oturuyorsun?" diye sordu Rebus.

"Pek sayılmaz, Portobello'da."

"Portobello'da mı? Aman Tanrım! Orası kilometrelerce uzakta. Baştan söylemeliydin."

"Neden? Ben burayı seviyorum."

"Genelde dışarıda mı yersin?" Rebus hâlâ, Jean'ın bir öğle yemeği

için kalkıp da Edinburgh'a geldiği fikrini, kafasında bir yerlere oturtmaya uğraşıyordu.

"Elimde olsa her gün dışarıda yerdim. Dışarıda yemenin en hoşuma giden yanı ne biliyor musun? 'Dr. Burchill' diyerek yer ayırtmak."

Rebus çevresine bir göz attı. Öteki masaların yalnızca biri doluydu: Altı yetişkin, iki çocuk. Görünüşe bakılırsa aileydiler.

"Bugün yer bulmakta zorlanmadım. Öğlenleri pek dolu olmaz böyle yerler. Bu arada ne alıyoruz...?"

Rebus bir başlangıç ve ana yemek, diye düşündü. Aslında sıkı, doyurucu bir yemek istiyordu. Jean'ın da bu isteğinin farkında olduğunu biliyordu. Rol yapmayacaktı. Mönüdeki en sıkı yemeği aradı. Jean'sa çorba ve ördek yahnisinde karar kıldı. İçecek olarak şarap istediler. Yemeğin üstüne de kahve...

"Tam bir geç kahvaltı," dedi Jean. "Pazar işi."

Rebus onayladı. Jean, isterse sigara içebileceğini söylediyse de, Rebus içmedi. Öbür masada sigara içen üç kişinin dumanı burnuna burnuna gelse de canı çekmiyordu.

Önce biraz, ilk ortak noktaları olan Gill Templer'dan konuştular. Jean'ın soruları temkinli, ama meraklıydı.

"Gill hakkında ne düşünüyorsun, fazla hırslı, öyle değil mi?" diye sordu.

"Yapması gerekeni yapıyor."

"İkiniz bir zamanlar birlikteydiniz yanılmıyorsam."

Rebus'un gözleri bir anda kocaman açıldı. "O mu söyledi?"

"Hayır," dedi Jean. Bir süre peçetesini açarak dizinin üstüne yerleştirmeye uğraştı. "Senden söz edişinden anlamıştım."

"Sana benden mi söz ediyordu?"

Jean'ın dudaklarının kenarına yine o ince gülümseme yerleşti. "Çok eskidendi, değil mi?"

"Asırlar önceydi. Peki ya sen?"

"O kadar yaşlı gözüktüğümü sanmıyorum."

Rebus güldü. "Biraz kendinden söz et demek istemiştim."

"Elgin'de doğdum. Öğretmen çocuğuyum. Glascow Üniversitesi'ni bitirdim. Bir süre arkeolojiyle uğraştım. Ardından Durham Üniversitesi'nde doktora, Amerika ve Kanada'da üst doktora yaptım. On dokuzuncu yüzyıl göçmenlerini inceledim. Vancouver'da müze müdürlü-

ğü yaptım. Derken bir fırsat çıktı, yuvaya döndüm. Eski müzeye nereden baksan on iki yılımı verdim ve şimdi de yenisindeyim." Gülümsedi. "Sanırım hepsi bu kadar."

"Gill'le nasıl tanıştın?"

"Birkaç yıl aynı okulda okuduk. Birbirimizin en iyi arkadaşıydık. Sonra bir süre koptuk..."

"Hiç evlenmedin mi?"

Başını eğip, tabağına baktı. "Kanada'dayken evlendim. Eşim genç yaşta öldü."

"Üzgünüm."

"Bill ölümüne içerdi. Ailesiyse içkiden öldüğüne bir türlü inanmadı. Sonra İskoçya'ya geri döndüm."

"Oralarda yalnız kalmak istemediğin için mi?"

Jean başını salladı. "Eğer kalsaydım, eninde sonunda onların yas dolu hayal dünyaları beni de esir alacaktı."

Rebus anladığını sanıyordu.

"Bir kızın var, değil mi?" diye birden sordu Jean. Konuyu değiştirmek istediği belliydi.

"Samantha... yirmi yaşında."

Jean güldü. "Kaç yaşında olduğunu düşünmeden söyleyemiyorsun."

Rebus gülmeye çalıştı. "Öyle değil. Engelli olduğunu söyleyecektim. Neşeni kaçırmak istemedim."

"Üzgünüm." Bir süre sessiz kaldı. Sonra başını kaldırıp Rebus'a baktı. "Senin için önemli olmalı, engelli oluşu demek istiyorum. Aksi halde, ilk söyleyeceğin şey o olmazdı."

"Haklısın. Ama güzel bir gelişme var; artık değneklerle de olsa yürüyebiliyor."

"Sevindim," dedi Jean.

Tüm hikâyeyi baştan anlatmak istemiyordu; Jean da sormadı.

"Çorba nasıl?"

"Güzel."

Birkaç dakika boyunca ikisi de tek kelime etmedi. Ardından Jean, polislikte işlerin nasıl yürüdüğünü sordu. Yanlarından geçen biri Rebus'un verdiği yanıtları duysa, yeni tanıştıklarını hemen anlardı. Rebus eskiden beri işinden söz ederken kendini tuhaf hissederdi. İnsan-

ların anlattıklarıyla gerçekten ilgilendiklerinden kuşkulanırdı. İlgilenseler bile, sansürlenmemiş halini duymak istemeyeceklerini iyi bilirdi. İntiharlar, otopsiler, küçük sinirlenmelerle ya da karanlık ruh halleriyle başlayıp, hücrede biten hikâyeler. Aile içi şiddet, bıçaklamalar, profesyonel seri katiller, tecavüzcüler, keşler... Ne zaman bu konulardan söz etse, sesinin, işine duyduğu o müthiş tutkuyu açığa vurmasından korkardı. Bazı yöntemlerden ve alınan sonuçlardan her zaman memnun olmasa da, yine de heyecanı hâlâ ilk günkü gibiydi. Ama Jean Burchill gibi biri, yüzeydeki tutkunun altında, ta derinlerde yüzen kimi gerçekleri yakalayabilirdi. Örneğin işine aşkla bağlı bu adamın, gerçekte korkak röntgencinin teki olduğunu. Başkalarının hayatlarını, acılarını, sorunlarını gözleyerek, kendi zayıf noktalarından, kusurlarından kaçtığını...

"O elinde tuttuğun şeyi artık içmeye ne dersin?" diye sordu Jean gülerek. Rebus elinde nereden, nasıl geldiğini anlamadığı bir sigara gördü. Rebus da gülüyordu. Paketi cebinden çıkarıp, sigarayı içine koydu.

"Benim için sakıncası yok, gerçekten," dedi Jean.

"Farkında bile değildim," dedi. Ardından utangaçlığını gizlemeye çalışarak: "Bu arada bana o bebeklerden söz edecektin."

"Yemekten sonra."

Ancak yemekleri biter bitmez Jean hesabı istedi. Yarı yarıya ödedikten sonra, kendilerini dışarıda buldular. Öğleden sonra güneşini, günün soğuğunu bastırmak için elinden geleni yapıyordu. "Yürüyelim mi?" diye sordu Jean, Rebus'un koluna girerken.

"Nereye?"

"Meadows'a."

Güneşi gören insanlar, tek sıra ağaçların çevirdiği çimenliğe doluşmuşlardı. Rengârenk frizbiler havada uçuşuyordu. Her yaştan bisikletliler, koşucular yanlarından geçiyordu. Bazı gençler tişörtlerini çıkarıp yastık yaparak çimlere uzanmışlardı. Jean, bölgenin tarihini anlatıyordu.

"Burada küçük bir gölcük varmış sanırım," dedi. "Bruntsfield taraflarında maden ocakları olduğu biliniyor. Marchmont'sa eskiden tarlaymış."

"Şimdilerde daha çok hayvanat bahçesini andırıyor," dedi Rebus.

Jean başını hafif eğerek gözlerini Rebus'a dikmiş, ağzının kenarına o incecik gülümsemesini kondurmuştu. "Böyle alaycı olabilmek için çok çalışıyorsun, değil mi?"

"Çalışmazsam paslanırım."

Jawbone Yolu'nda yürürlerken, Jean Marchmont'a doğru yöneldi. "Oturduğun yer tam olarak neresi?" diye sordu.

"Arden Caddesi. Warrender Park Yolu'nun hemen ötesinde."

"Uzak değilmiş."

Rebus gülerken, Jean'la göz göze gelmeye çalıştı. "Davet mi bekliyorsun?"

"Açıkçası, evet."

"Önceden söylemedi deme; ortalık çöplükten farksız."

"Aksi olsa şaşardım. Yine de oturacak temiz bir koltuğun vardır herhalde..."

Tuvaletten gelen sifon sesini duyduğu sırada, var gücüyle oturma odasını toplamaya çalışıyordu. Çevresine baktı; bir arpa boyu yol alamamıştı. O an yapmaya çalıştığı işi, bombanın yerle bir ettiği bir evi toz beziyle temizlemeye benzetti. Elinde kalan eşyayı, ilk aldığı yerden daha az ayak altında olacak şekilde bir köşeye attı. Başka çare yoktu; mutfağa gidip, kupalara kahve koydu. Dolaptaki süt Perşembe'den kalmaydı, ama idare ederdi. Jean kapıda durmuş, onu izliyordu.

"Çok şükür, tüm bu karışıklık için elimde hazır bir mazeretim var," dedi Rebus.

"Birkaç yıl önce ben de evimin elektrik tesisatını yeniletmiştim. O aralar satmayı düşünüyordum."

"Ben de satılığa çıkarmayı düşünüyorum," dedi Rebus, rastlantının böylesi der gibi yüzüne bakarak.

"Neden?"

Hayaletlerim yüzünden diyebilirdi, vazgeçti.

"Yeni bir başlangıç olabilir mi?" diye tahmin etti Jean.

"Belki. Şeker alır mısın?" diye sordu Rebus, kupayı uzatırken. Jean, sütlü kahveyi inceliyordu.

"Ben aslında süt bile almayacaktım."

"Tanrım, üzgünüm." Kupayı elinden almaya çalıştıysa da, Jean direndi.

"Zararı yok," dedi. Sonra kahkahayı bastı. "Bir de dedektif olacaksın. Lokantada, karşında iki bardak kahve içtim."

"Ben de fark etmedim," diye yanıt verdi Rebus, gülümseyerek.

"İçeride oturacak bir yer var mı? Artık tanışma faslını geçtiğimize göre, bebekleri gösterme zamanı geldi."

Rebus, yemek masasının üzerinde bir yer açtı. Jean çantasını yere bırakıp, içinden bir dosya çıkardı.

"İşte burada," dedi. "Aslında bunu gören birçok insan kafayı yediğimi düşünebilir. Sanırım seni daha yakından tanımak istememin nedeni buydu. Şimdi, onlar gibi düşünmeyeceğini düşünüyorum."

Dosyayı uzattı. Rebus, içinden bir deste gazete kupürü çıkardı. Bir yandan Jean'ı dinliyor, diğer yandan kâğıtları masaya diziyordu.

"İlki, birisinin müzeye yazdığı mektuptan çıkmıştı. Birkaç yıl önce." Rebus dosyadan bir mektup çıkarıp salladı. Jean onayladı. "Perth taraflarında oturan Bayan Anderson diye biri. Arthur'un Tahtı'nda bulunan tabutlarla ilgili makaleyi okumuş. Huntingtower yakınlarında da benzer bir olayın olduğunu bildirmek istemiş."

Kesilmiş gazete haberi, mektuba iliştirilmiş, kuryeye verilmişti. 'Otel çevresinde Gizemli Bulgu,' diyordu başlığı. Tabut biçiminde tahtadan bir kutu ve yanında bir parça bez. Sahibinin yürüyüşe çıkardığı köpek tarafından, ağaçların arasında bulunmuştu. Köpeğin sahibi, bir oyuncak olabileceğini düşünerek kutuyu odasına götürmüştü. Gerçekte ne olduğuysa anlaşılamamıştı. Yıl, 1995'ti.

"Bayan Anderson," dedi Jean, "bölgenin yerel tarihiyle ilgileniyormuş. O nedenle makaleyi saklamış."

"Bebek?"

Jean başını salladı. "Bir hayvan götürmüş olabilir."

"Belki de," diye hak verdi Rebus. İkinci habere bir göz attı. 1982 tarihli bir Glascow gazetesinden kesilmişti. Başlık: 'Kilise, bir hasta ruhlunun yaptığı şakayı kınadı.'

"Bunu bana anlatan yine Bayan Anderson'du," diye açıkladı Jean. "Kilise avlusunda, mezar taşlarının birinin yanında. Küçük, tahtadan bir tabut. Bu kez içinde bir bebek varmış. O da tahtadan. Ufak bir beze sarılıymış."

Rebus, gazetedeki fotoğrafa baktı. "Buna pek özenilmemiş. Sazdan yapılmış gibi duruyor."

Jean onayladı. "Bu bir rastlantı mı, değil mi diye merak ediyordum. O günden beri benzer olayları araştırıyorum."

Rebus, son iki kupürü ayırdı. "Görünüşe bakılırsa başarılı da oluyorsun."

"Ülkenin değişik yerlerine giderim. Müzecilikle ilgili toplantılarda konuşmalar yaparım. Her gittiğim yerde insanlara, benzer olaylarla karşılaşıp karşılaşmadıklarını sorarım."

"Bir şey çıktı mı bari?"

"Şimdiye kadar iki kez: Yetmiş ikide Dunfermline'de, yetmiş yedide Nairn'de."

İki gizemli bulgu daha. Nairn'deki tabut, deniz kıyısında bulunmuş; Dunfermline'dekiyse kasaba yakınlarındaki derede. Birinin içinde bir bebek duruyormuş; öteki boş. Yine bir hayvanın ya da bir çocuğun işi olabilir.

"Ne diyorsun?" diye sordu Rebus.

"O soruyu benim sormam gerekmez mi?" Rebus kendini, tek tek incelediği haberlere kaptırmıştı. "Şelale'dekiyle bir bağlantısı olabilir mi?"

"Bilmiyorum." Rebus başını kaldırdı. "Neden öğrenmeyi denemiyoruz?"

Pazar trafiği çok yavaş akıyordu. Karşı şeridin durumuysa daha beterdi. Şehirden uzak bir gün geçiren aileler, sonu gelmeyecekmiş gibi uzayan trafikten bezmişlerdi.

"Daha başkaları da olabilir mi?" diye sordu Rebus.

"Neden olmasın? Yörelerinin tarihiyle ilgilenen bu tür insanlar, bazı topluluklar oluştururlar. Bu topluluklarda olaylar, görüşler, hikâyeler paylaşılır. Zaman zaman böyle tuhaflıklarla da karşılaşırlar." Başını cama yasladı. "Bu toplulukların çoğu beni tanır. Başka bulgular olsaydı haberim oludu."

Şelale'ye varmak üzerelerken, Jean durduk yere güldü. "Angoisse'la kardeş," dedi.

"Nasıl?"

"Az önce geçtiğimiz tabela. Şelale Köyü, Angoisse diye bir yerin kardeş köyüymüş. Herhalde Fransa'da olmalı."

"Bunu nereden çıkardın?"

"Yazının yanında Fransız bayrağı vardı."

"O halde doğrudur."

"Hem de *Angoisse* Fransızca bir kelime. 'Keder' demek. Düşünsene; Keder adında bir köy..."

Anayolun her iki yanına park eden araçlar, yolu iyiden iyiye daraltmışlardı. Rebus, yer bulamayacağını anlayınca, dar sokaklardan birine girdi. Bev Dodds'un kulübesine yürürken, arabalarını yıkayan iki yerlinin yanından geçtiler. Adamlar orta yaşlıydı. Üzerlerindeki giysiler her ne kadar rahat olsa da, adamların üzerinde üniforma gibi duruyordu. Bahse girerim hafta içi ne takım giyiyor, ne de kravat takıyorlardır, dedi Rebus içinden. Aklına Wee Billy'nin anlattıkları geldi: Kapı önlerini temizleyen anneler, çimleri biçen babalar... Şimdi benzer bir sahne, gözünün önünde oynanıyordu. Adamların biri "merhaba" dedi; diğeri "iyi günler." Rebus ikisini de başıyla selamlayarak Bev Dodds'un kapısına yöneldi.

"Yürüyüşe gitmiştir," dedi adamlardan biri.

"Birazdan döner," diye ekledi öbürleri.

İkisi de arabalarından başlarını kaldırıp bakmamıştı. Rebus, acaba yarışıyorlar mı, diye düşündü. Acele etmeseler de işlerini pür dikkat yapmaları, bir rekabet kokusu almasına neden olmuştu.

"Çanak çömlek mi alacaksınız?" diye sordu ilki, BMW'sinin ön ızgarasıyla uğraşırken.

"Aslına bakarsanız, şu oyuncak bebeği görmeye geldim," dedi Rebus, ellerini cebine sokarak.

"Görebileceğinizi pek sanmıyorum. Rakiplerinizin biriyle bir sözleşme imzalamış."

"Ben polisim," dedi Rebus.

Rover sahibi, komşusunun hatasına kıs kıs gülüyordu. "O zaman başka."

"Tuhaf işler," dedi Rebus.

"Buralarda tuhaf işten bol ne var?"

"Nasıl yani?"

BMW sahibi elindeki süngeri duruladı. "Birkaç ay önce bir sürü hırsızlık olayı oluyordu, geçenlerde de birileri kilisenin kapısını boydan boya çamura bulamış."

"Malikâne piçleridir," diye araya girdi Rover sahibi.

"Olabilir," dedi komşusu. "İlginç olan şu; daha önce hiç böyle şeyler olmazdı. Bir de Balfourların kızının kayboluşu eklenince..."

"Siz aileyi tanır mısınız?"

"Sağda solda görürüz," dedi Rover sahibi.

"Birkaç ay önce bir çay partisi vermişlerdi. Vakıf yararına. Hangisi, şu an hatırlamıyorum. John ve Jacqueline çifti... Çok mutlu görünüyorlardı." BMW sahibi, Balfourlardan söz ederken komşusuna baktı. Rebus, bu son bakışın da, aralarındaki oyunun bir parçası olduğunu düşündü.

"Kız nasıl biriydi?" diye sordu Rebus.

"İnsanlardan uzak duran bir tipti," diye atıldı Rover sahibi, komşusundan önce söylemek için. "Onunla bir iki kelime konuşmak bile çok zordu."

"Ben onunla bir kez konuşmuştum," dedi rakibi. "Dersleri üzerine uzun uzun sohbet etmiştik."

Rover sahibi ters ters bakıyordu. Rebus, kavga çıkarsa şaşmam diyordu içinden. "Bayan Dodds nasıl? İyi bir komşu mu?"

"Kahrolası çömlekçi," dedi ikisi birden.

"Bu bebek hikâyesi sayesinde işleri yolundadır herhalde."

"Ona ne şüphe!" dedi BMW sahibi. "Birazcık aklı varsa, olayı paraya çevirecektir."

"Her işin can damarı reklamdır," diye ekledi komşusu, bilirkişi havasıyla. Rebus haklı olduklarını düşündü.

"En önemsiz şeyler bile, toplamda büyük paralar edebilir," dedi BMW sahibi. "Çanak çömleğe, çay, kurabiye, incik boncuk satışını da eklersen..."

"Sokaktaki arabayı sizinkine benzetmiştim," dedi Bev Dodds, gruba yaklaşırken.

Çay demlenirken Jean, çömleklere bakmak istedi. Mutfak, sonradan çalışma odasına dönüştürülmüş bir yatak odasıyla birlikte, kulübeye eklenmiş bir bölmenin içindeydi. Jean tabak çanağı beğendiğini söylediyse de, Rebus doğru söylemediğini anlamıştı. Jean, Bev Dodds'un kolundaki ufak taşlardan yapılmış bilezikleri görünce onları da övdü.

"Bunları ben yapıyorum," dedi Bev Dodds.

"Gerçekten mi?" Jean ilgilenmiş görünüyordu.

Dodds, daha yakından bakabilmesi için kolunu sıvadı. "Buranın taşları. Yıkayıp, cilalıyorum. Kristalle aynı etkiyi yapıyorlar."

"Pozitif enerji mi?" diye tahmin yürüttü Jean. Rebus artık, gerçekten ilgileniyor mu, yoksa rol mü yapıyor, karar veremiyordu. "Bunlardan bir tane alabilir miyim?"

"Elbette," dedi Dodds neşeli bir sesle. Saçları rüzgârdan dağılmış, yanakları yürümekten kıpkırmızı olmuştu. Bileziklerden birini bileğinden çekerek çıkardı. "Bu nasıl? Benim en sevdiklerimden biri. Ve yalnızca on sterlin."

Jean fiyatı duyunca bir süre duraksadı; ardından gülümseyerek on sterlini uzattı. Dodds parayı kaptığı gibi cebine tıktı.

"Bayan Burchill müzede çalışıyor," dedi Rebus.

"Gerçekten mi?"

"Müze Müdürü'yüm," dedi Jean, bileziği koluna takarken.

"Ne güzel bir mesleğiniz var. Ben de ne zaman şehre insem, oraya uğramaya çalışırım."

"Arthur'un Tahtı'ndaki tabutlardan haberin var mı?" diye sordu Rebus.

"Steve biraz söz etmişti," dedi Dodds. Rebus, Steve Holly'yi kastettiğini tahmin etti; şu gazeteci çocuk.

"Bayan Burchill o konuyla ilgileniyor," dedi Rebus. "Bulduğun bebeğe bir göz atmak istedi."

"Elbette." Çekmecelerden birini çekip, tabutu çıkardı. Jean dikkatlice eline alarak, incelemek için yavaşça yemek masasının üstüne bıraktı.

"Çok iyi işçilik," dedi. "Ötekilerden çok, Arthur'un Tahtı'ndaki tabutları andırıyor."

"Ötekiler mi?" diye sordu Bev Dodds.

"Arthur'un Tahtı'nda bulunanların birinden kopyalanmış denebilir mi?" diye sordu Rebus, kadının sorusunu önemsemeyerek.

"Birebir kopyası demek güç," dedi Jean. "Çivileri farklı. Yapımı da öyle..."

"Müzedeki sergiyi gören birisi olabilir mi?"

"Neden olmasın? Müzenin mağazasından tabutların kartpostalını satın almak mümkün."

Rebus düşünceli şekilde Jean'a baktı. "Son zamanlarda sergiye ilgi gösteren birileri olmuş muydu?"

"Bilmem."

"Belki bir araştırmacı...?"

Jean başını salladı. "Geçen yıl bir doktora öğrencisi gelmişti... ama kız hemen ardından Toronto'ya geri dönmüştü."

"Neden söz ediyorsunuz?" diye sordu Bev Dodds, kocaman açtığı gözleriyle bir Rebus'a bir Jean'a bakarken. "Müzeyle kaçırılma olayının bir ilgisi mi var?"

"Ortada bir kaçırılma var mı, henüz bilmiyoruz," diye uyardı Rebus.

"Her neyse işte..."

"Bakın Bayan Dodds...Bev..." Rebus gözlerini kadınınkilere dikti. "Bu konuşmaların gizli kalması, dosya açısından çok önemli."

Bev Dodds başıyla anladığını belirtse de, Rebus çok iyi biliyordu ki, onlar kapıdan adım atar atmaz, kadın telefona sarılıp, duyduklarını Steve Holly'ye anlatacaktı.

"Gitsek iyi olacak," dedi Jean, yerinden doğrulurken. Rebus'un aklından geçenleri okumuştu. Bardağını masanın üzerine bırakarak: "Her şey için teşekkürler," dedi.

"Rica ederim. Bileziği aldığınız için ben de size teşekkür ederim. Bugünkü üçüncü satışım."

Sokağa çıktıklarında yanlarından iki araba geçti. Şelaleyi görmeye giden günübirlikçiler, diye tahmin etti Rebus. Dönerken büyük olasılıkla çömlekçide durarak, şu ünlü tabutu görmek isteyeceklerdi. Kim bilir belki bir şeyler de alırlardı...

"Ne düşünüyorsun?" diye sordu Jean, arabaya binince. Bileziğini lambanın altına tutmuş, inceliyordu.

"Hiç," diye yalan söyledi Rebus. Köyün içinden geçmeye karar verdi. Rover ve BMW, sahipleri gibi birbirleriyle rekabet halinde, kim akşamüstünün en son ışıkları altında en erken kuruyacak yarışındaydılar. İki çocuklu genç bir çift, Bev Dodds'un kulübesinin dışındaydı. Adam, elinde bir kamera tutuyordu. Rebus dört beş arabaya yol vererek, Meadowside yoluna doğru sürdü. Üç çocuk çimlerde top oynuyordu. İkisi, belki de önceki ziyaretinde rastladığı çocuklardı. Rebus arabayı durdurdu; pencereyi açıp çocuklara seslendi. Çocuklar yalnızca baktılar. Hiçbirinin oyuna ara vermek gibi bir niyeti yoktu. Rebus, Jean'a hemen döneceğini söyleyip arabadan indi.

"Merhaba çocuklar."

"Sen de kimsin?" Soruyu soran çocuğun, sıskalıktan kemikleri sayılıyordu. Çöp gibi kolları, sıkılmış iki küçük yumrukta son buluyor-

du. Saçları kazınmıştı. Rebus'a gözlerini kısarak, müthiş bir güvensizlikle bakıyordu.

"Ben bir polisim," dedi Rebus.

"Biz bir şey yapmadık."

"Aferin."

Çocuk topa tüm gücüyle vurdu. Top, diğer oyunculardan birinin kasığında patladı; üçüncüsü kahkahalarla gülmeye başladı.

"Merak ediyorum; acaba son zamanlarda artan şu hırsızlık olaylarından haberiniz var mı?"

"Yok."

"Peki ya kilise kapısının çamura bulanmasından...?"

"Ondan da haberimiz yok," dedi çocuk, umursamaz görünmeye çalışarak.

"Yok mu?" diye sordu Rebus, şaşırmış gibi yaparak. "Peki o halde son şansımızı deneyelim; şu küçük tabut...?"

"Ne olmuş ona?"

"Gördün mü?"

Çocuk başını sağa sola salladı. "Buradan gitmesini söylesene Chick," diye akıl verdi arkadaşlarından biri.

"Chick mi?" diye sordu Rebus, başını sallayarak. Çocuk hakkında bilgi topluyormuş gibi davranıyordu.

"Tabut mabut görmedim," dedi Chick. "Hem zaten o kadının kapısını çalacak kadar kafayı yemedim."

"Neden?"

"Çünkü o kahrolası kadın biraz tuhaf," dedi çocuk. Ardından gülmeye başladı.

"Nasıl tuhaf?"

Chick oyuna dönmek için sabırsızlanıyordu. Nasıl olduysa sohbetin içine çekilmişti. "Tuhaf işte, diğerleri gibi."

"Onların hepsi kaçıktır kaçık," dedi çocuklardan biri, arkadaşını kolundan çekerek kurtarmaya çalışırken. "Hadi gidelim Chick." Üçüncü çocuğu ve topu da yanlarına alıp, koşarak uzaklaştılar. Rebus bir süre izledi; ama Chick arkasına bakmadı. Arabaya döndüğünde, Jean'ın penceresi açıktı.

"Tamam," dedi, "çocukları sorguya çekmekte usta olduğum söylenemez."

Jean güldü. "Bence polisliği bırakıp anaokulunda çalışmalısın."

Pazar gecesi geç saatlerde kendini, Philippa Balfour'un evinin karşısındaki kaldırımda oturur buldu. Cebinde anahtarlar olsa da, içeri girmeye hiç niyeti yoktu; özellikle son olaydan sonra. Birileri oturma ve yatak odalarının panjurlarını indirmişti. İçeriye bir damla bile ışık sızmıyor olmalıydı.

Kayboluşunun üzerinden bir hafta geçmiş, olay canlandırma çalışmaları başlamıştı. Kayıp genç kızı az da olsa andıran bir kadın polis, Flip'in kaybolduğu akşam giydiği giysilere benzer şeyler giyecekti. Dolabında, yeni aldığı Versace tişört eksikti. Bu demekti ki, memurun üzerinde de benzer bir tişört olacaktı. Memur evden çıkarken, gazeteciler de bir köşede bekleyeceklerdi. Kadın, caddenin sonuna doğru hızlı hızlı yürüyecek, önceden çağırdığı taksiye binecekti. İndiği yerden tepeye tırmanarak şehir merkezine doğru yönelecekti. Yol boyunca etrafında gazeteciler olacak, üniformalı memurlar, araçları ve yayaları durduracaktı. Kadın polis böylelikle Güney Kısım'daki bara ulaşacaktı.

BBC ve İskoçya Televizyonu'ndan gelen iki yayın ekibi, canlandırmayı çekmek için son hazırlıklarını yapıyordu. Haber programları, ufak kesitler yayımlayacaktı.

Tüm bu canlandırma işi, bir uygulama, polisin bir şeyler yaptığının bir göstergesinden başka bir şey değil.

Gill Templer, sokağın öte yanından izlediği Rebus'un, tüm bu koşuşturmacayı boş iş olarak gören umursamaz tavrının farkındaydı. Emniyet Müdür Yardımcısı Colin Carswell'i dinlemeye koyuldu. Carswell'in birkaç konu üzerinde hararetle durduğu belliydi. Rebus, 'çabuk ve kesin bir sonuç' ifadesini en az bir kez kullandığından adı gibi emindi. Gill'in, siniri bozuk olduğu zamanlar, eğer takmışsa inci kolyesiyle oynadığını geçmiş deneyimlerinden biliyordu. Şimdi de eli sürekli kolyesinin üzerindeydi. Rebus, Bev Dodds'un bileziklerini anımsadı. Bir de Chick denen çocuğun sözlerini: *O kahrolası kadın biraz tuhaf...* Oturma odasındaki Vika kitapları. Derken aklına Stones'un bir parçası geldi: "Spider and the Fly", "Satisfaction" albümü, B yüzü. Örümcek ve sinek, dedi içinden. Bev Dodds'u örümcek, oturma odasınıysa ağ olarak düşündü. Nedense bu hayal ürünü görüntü kafasına takılmıştı...

ALTI

Pazartesi sabahı işe giderken, Jean'ın verdiği haber kupürlerini de yanında götürdü. Masasında Steve Holly'nin bıraktığı üç not buldu. Hemen yandaki Gill'in notu olmalıydı; el yazısını hemen tanıdı. Onun için doktordan saat on bire randevu aldığını yazmıştı. Birkaç mazeret sıralamak için odasına gittiğinde, kapıda, gün boyu Gayfield'da olacağını belirten bir kâğıt gördü. Kendi masasına döndü; sigara paketiyle çakmağını kaparak arabasına gitmek için karakoldan çıktı. Sigarasını yakarken Siobhan geldi.

"Ne var ne yok?" diye sordu Rebus. Siobhan elindeki diz üstü bilgisayarını gösterdi.

"Dün gece," dedi.

"Eee?"

Rebus'un elinde tuttuğu sigaraya baktı. "O elindeki zıkkımı bitirince içeri gel, göstereyim."

Siobhan koşar adımlarla kapıya yürüdü. Rebus, sigarasına baktı; derin bir nefes çekerek yere attı.

SİB odasına geldiğinde, Siobhan bilgisayarı kurmuştu. O sırada bir memur, Steve Holly diye birinin hatta beklediğini söyledi. Rebus 'yokum' anlamında başını salladı. Holly'nin neyin peşinde olduğunu çok iyi biliyordu: Bev Dodds hemen telefona sarılıp, her an aç kurt gibi bekleyen gazeteciye son duyduklarını yetiştirmişti. Siobhan'dan bir dakika beklemesini rica etti. Masadaki telefonu kendine doğru çekerek, müzeyi aradı.

"Jean Burchill'in ofisi, lütfen," dedi. Bir süre bekledi.

"Alo?" Jean'ın sesiydi.

"Jean?" Ben John Rebus."

"John. Ben de tam seni arayacaktım."

"Dur tahmin edeyim; birileri sinirini bozdu..."

"Aslında henüz değil."

"O halde az sonra bozar. Steve Holly denen gazeteci bebekler hakkında konuşmak istiyor."

"Sana da mı yapıştı?" diye sordu Jean.

"Verebileceğim en iyi tavsiye şu: Tek kelime etme. Telefonlarına çıkma. Olur da bir yolunu bulup sana ulaşırsa, söyleyecek hiçbir şeyin olmadığını söyle."

"Anladım. Bev Dodds'un çenesi durmamış anlaşılan."

"Benim hatamdı, konuşulanları yetiştireceğini tahmin etmeliydim."

"Başımın çaresine bakarım John, beni merak etme."

Telefonu kapatıp, Siobhan'ın masasına yanaştı. Bilgisayar ekranındaki iletiyi okudu.

Bu oyun aslında bir oyun değil. Bir macera. Gücün ve direncin sınavı. Elbette zekânın da. Ama ödül çok büyük. Hâlâ oynamakta kararlı mısın?

"Yanıtımda, oyunla ilgilendiğimi ancak ne kadar süreceğini bilmek istediğimi belirttim." Siobhan elindeki fareyi sağa sola oynatıyordu. "Birkaç gün ya da birkaç hafta sürebileceğini söyledi. Ardından Cehannem Bayırı'yla başlayabilir miyim, diye sordum. Cehennem Bayırı'nın dördüncü aşama olduğunu, tüm oyunu baştan oynamam gerektiğini söyledi. Ben de kabul ettim. Gece yarısı şu ileti geldi."

Ekranda başka bir ileti belirdi. "Farklı bir adres kullanmış," dedi Siobhan. "Kaç tane adresi olduğunu tahmin bile edemiyorum."

"İzini sürmemizi zorlaştırıyor," diye fikir yürüttü Rebus. Ardından iletiyi okudu:

Olduğunu söylediğin kişi olduğundan nasıl emin olabilirim?

"E-posta adresimden söz ediyor," diye açıkladı Siobhan. "Önceden Philippa'nınkini kullanıyordum; şimdiyse Grant'ınkini."

"Ne yanıt verdin?"

"Bana güvenebileceğini, isterse bir yerde görüşebileceğimizi söyledim."

"Tatmin oldu mu?"

Siobhan gülümsedi. "Olduğunu söyleyemem. Ama ardından şunu gönderdi." Siobhan ekranda bir yere tıkladı.

Yedi yüzgeç yüksektedir kral. Kraliçe yemek yer büstün önünde.

"Hepsi bu mu?"

"Evet. İpucu verebilir misin, diye sordum. Tek yaptığı iletiyi yeniden göndermek oldu."

"Sanırım bu iki cümle ipucunun kendisi."

Siobhan elini saçlarının arasında gezidirirken, derin bir nefes verdi. "Gecenin bir yarısı uyandım. Sabaha kadar aklımdan çıkmadı... Sana bir şey çağrıştırıyor mu?"

Rebus başını salladı. "Bulmacalardan anlayan birine ihtiyacın var. Dur bir dakika, bizim Grant sürekli kare bulamaca çözüyor ya..."

"Gerçekten mi?" Siobhan odanın öbür ucunda telefon görüşmesi yapan Grant'a baktı.

"Neden gidip sormuyorsun?"

Hood Siobhan'ı, telefon görüşmesini bitirince fark etti. "Bilgisayar nasıl?" diye sordu.

"İyi." Kâğıdı uzattı. "Bulmaca sevdiğini duydum."

Grant kâğıdı aldı; ama ne yazdığına bakmadı. "Cumartesi gecesi nasıldı?"

"Güzel bir geceydi."

Gerçekten fena bir gece geçirmemişti: Birkaç kadeh içki, New Town'da küçük, nezih bir lokantada akşam yemeği. Gerçi başka ortak noktaları olmadığından, bütün gece iş konuşmuşlardı. Yine de eğlenceliydi. Birkaç eski olayı hatırlayıp, bol bol gülmüşlerdi. Grant o gece tam bir centilmendi; Siobhan'a evine kadar yürüyerek eşlik etmişti. Ne var ki Siobhan onu yukarıya, kahve içmeye çağırmamıştı.

Şimdiyse Grant karşısında sırıtıyordu. "Güzel" sıfatı, ona yetiyor da artıyordu bile. Elindeki kâğıdı fark ederek, yüksek sesle cümleyi okudu: "*Yedi yüzgeç yüksektedir kral. Kraliçe yemek yer büstün önünde.*" Bir süre düşündükten sonra: "Bu da neyin nesi?" dedi.

"Ben de senin bilebileceğini umuyordum."

Yazıyı yeniden okudu. "Çevrik sözcük olabilir. Yo yo olamaz. 'Büstün önünde' demekle bir parkı kastediyor olabilir. Olayı baştan anlatsan iyi olur."

Siobhan onayladı. "Kahve içerken anlatırım."

Rebus masasından ikilinin dışarı yöneldiğini görmüştü. Kupürlerden ilkini eline aldı. Yan tarafta birileri, basın toplantısından söz ediyordu. Ortak karar şuydu; eğer Başkomiser Gill Templer işi al dediyse, alacaksın. Rebus kulak kabarttı. Belli ki baştaki önemli birkaç cümleyi kaçırmıştı. Boş verip, işine geri döndü. İlk haber, 1995 tarihliydi:

Olay, Perth yakınlarındaki Huntingtower Oteli'nde geçiyordu. Bir köpek, tahta bir tabut ve bir parça bez bulmuştu. Yazının sonlarına doğru otel yetkililerinden birinin bir demeci dikkatini çekti: 'Dikkatli olmazsak, Huntingtower olarak adımız kötüye çıkabilir.' Ne demekti bu? Telefonu eline aldı. Belki Jean Burchill yanıt verebilirdi. Neden sonra ahizeyi yerine bıraktı; daha şimdiden şey olduğunu düşünebilirdi... Ne olduğunu? Kendi sorusuna yanıt veremedi. Dün güzel vakit geçirmişti; onun da geçirdiğinden emindi. Dönüşte onu, Portobello'daki evine kadar bırakmış, ancak kahve önerisini geri çevirmişti.

"Bugün yeterince zamanını aldım," demişti. Jean ne olumlu, ne de olumsuz bir yanıt vermişti.

"Belki bir dahaki sefere," demişti yalnızca.

Marchmont'a dönerken, aralarında bir şey olmaya başlıyormuş gibi hissetmişti. Eve döndüğünde kendini telefon açmak üzere bulmuş, bir süre düşündükten sonra ahizeyi bırakıp, televizyonu açmıştı. Bir doğa belgeseline takılmıştı. Program bittiğinde hiçbir şey düşünmüyordu. Neden sonra olay canlandırma tatbikatını hatırlayarak dışarı çıkmıştı.

Eli hâlâ ahizenin üzerindeydi. En sonunda kaldırarak, kulağına götürdü. Huntingtower Oteli'ni arayarak, yöneticisiyle görüşmek istediğini söyledi.

"Üzgünüm Beyefendi," dedi danışmadaki kadın. "Kendisi şu an toplantıda. Bir notunuz var mı?"

Rebus kim olduğunu söyledi. "Doksan beş yılında otelde çalışmış biriyle görüşmek istiyorum."

"İsim?"

"Yanlış anladınız, o tarihte görev yapan herhangi biri olabilir."

"Ben 93'ten beri buradayım."

"O halde, otelin yakınlarında bulunan küçük tabutu anımsarsınız."

"Belli belirsiz, ama evet, anımsıyorum."

"Elimde o tarihlere ait bir gazete haberi var. Haberde, otelin adının kötüye çıkabileceğinden söz ediliyor."

"Evet."

"Bu açıklamanın nedenini merak ediyorum."

"Ne söylesem yalan olur ama... belki de o Amerikalı turist olayı düşünülerek söylenmiştir."

"Hangi turist?"

"Şu kaybolan..."

Rebus bir süre sessiz kaldı. Ardından, telefondaki kadından son sözlerini yinelemesini istedi.

Rebus, Ulusal Kütüphane'nin Causewayside'daki ek binasına gitti. Karakoldan en fazla beş dakikalık yürüyüş mesafesindeydi. Kimliğini gösterip, geliş amacını anlatınca, görevli tarafından, üzerinde bir mikrofilm cihazı bulunan bir masaya götürüldü. Cihazın üzerinde iki makara, karşısında geniş bir ekran vardı. Makaraların birine bir film yerleştirilmişti. Boş makaraysa, filmin sarmasını bekliyordu. Rebus bu aleti daha önce kullanmıştı; o zamanlar gazeteler, IV. George Köprüsü taraflarındaki ana binada saklanıyordu. Bugünkü işinin acele olduğunu söylemişse de, görevlilerden birinin, elinde bir film kutusuyla gelmesi yirmi dakikayı bulmuştu. İlk gözüne çarpan film kutusunda, Dundee'nin günlük gazetesi *Courier* vardı. Babası da o gazeteyi okurdu. Sütun şeklinde inen ve ilk sayfayı kaplayan ilanlarıyla bu gazete, geçen yüzyıldan kalma el baskısı görünümünden daha birkaç yıl önce kurtulmuştu. Ne fotoğraf, ne de haber; yanlıca ilan. Gazetenin habere yeterince önem vermemesi, bir aralar alay konusu olmuştu. Diyorlardı ki; *Titanik* battığında *Courier*, "Dundeeli Adam Denizde Kayboldu" manşetiyle yayımlanmıştı.

Rebus, Huntingtower Oteli'yle ilgili haberi yanında getirmişti. Filmi olayın geçtiği tarihe sardı. Bir sayının iç sayfasında, "Turistin Gizemli Kayboluşu" başlığını gördü. Kadının adı Betty-Anne Jersperson'du. Otuz sekiz yaşında, evli. Amerika'dan gelen bir gezi grubundandı. Gezinin adı "Gizemli İskoçya Dağları". Kadının fotoğrafı pasaportundan alınmıştı. Fotoğrafa bakılırsa, iri yapılı, koyu renk saçlı, büyük gözlü bir kadındı. Kocası Garry, karısının kahvaltıdan önce erkenden kalkıp yürüyüş yapma alışkanlığı olduğunu söylemişti. Otelden hiç kimse kadını dışarı çıkarken görmemişti. Kırsal bölge didik didik aranmış, polis, elinde kayıp kadının fotoğraflarıyla Perth'in dört bir yanını dolaşmıştı. Rebus filmi bir hafta ileriye sarınca, olayın yalnızca birkaç paragrafta yer bulduğunu gördü. Ertesi hafta haberler de, Betty-Anne gibi temelli ortadan kaybolmuştu.

Otelin danışma görevlisine göre, Garry Jesperson, o yıl içinde birkaç kez, ertesi yılsa bir sefer bir aylığına bölgeye gelmişti. Ancak en son duyduğuna göre adam, bir süre sonra başka bir kadınla tanışmış,

New Jersey'den Baltimore'a taşınmıştı.

Rebus, ayrıntıları defterine not aldı. Filmi sardığı sırada, ortada dolaşan görevlilerden biri boğazını temizlermiş gibi yaparak, aşırı gürültü yapmaya başladığını hatırlattı.

Elindeki filmleri bitiren Rebus, görevli masasına giderek, *Dunfermline Pres, Glascow Herald ve Inverness Courier* gibi gazetelerin mikrofilmlerini de istedi. Elde yalnızca Herald'ın mikrofilmi bulunduğundan, onunla devam edecekti. Yıl, 1982. Kilise avlusunda bir oyuncak bebek bulunmuştu... Van Morrison o yılın başlarında *Beautiful Vision* albümünü çıkarmıştı. Rebus kendini, "Dweller on the Threshold" şarkısını mırıldanırken buldu; nerede olduğunu hatırlayınca şarkısına son verdi. Seksen iki... O aralar kendi gibi dedektif çavuş olan Jack Morton'la birlikte çalışıyorlardı. Büyük Londra Yolu'ndaki karakolda görev alıyorlardı. Daha sonra karakol yanmıştı. *Herald*'ın filmi geldi. Rebus filmi makaraya sararken, bir sürü bulanık görüntü kafasının içinde oynamayı sürdürüyordu. Londra Yolu Karakolu'ndayken üstünde olan tüm memurlar ya ölmüş, ya da emekli olmuşlardı. Uzun yıllar hiçbiriyle görüşmemişti. Şimdi Çiftçi de gitmişti. İstese de isteme de, kısa zaman sonra sıra ona gelecekti. Uslu uslu gideceğini hiç sanmıyordu. Kolundan tutarak atmaları gerekecekti.

Kilise avlusunda bebek bulunduğunda aylardan Mayıs'tı. İncelemeye Nisan başından başladı. Bu dosyadaki sorun, olayın Glascow gibi, Perth'e kıyasla daha büyük ve daha fazla suçun işlendiği bir şehirde gerçekleşmiş olmasıydı. Aradığını bulabileceğinden kuşku duyuyordu. Bir de şu vardı; büyük bir şehirde kayıp haberleri gazetelerde yer bulabilir miydi? Bu tür kalabalık kentlerde her yıl binlerce insan kaybolurdu. Bazılarını bırakın gazeteleri, bir tek insan bile umursamazdı; örneğin evsizleri, ailesi ya da eşi dostu olmayanları. Burası öyle bir ülkeydi ki; bir ceset, komşular kokudan rahatsız olana kadar şöminenin yanında oturabilirdi.

Nisan ayını incelerken, bir tane bile kayıp kişi haberine rastlamasa da, ikisi kadın, altı ölüm haberi buldu. İlki bar dönüşü bıçaklanma olayıydı. Bir adam, araştırmaları sırasında polise yardımcı olmuştu. Erkek arkadaşıdır, diye tahmin yürüttü Rebus. Okumayı sürdürse, dosyanın mahkemeyle biteceğinden emindi. İkincisi boğulmaydı. Rebus'un adını hiç duymadığı bir nehir: White Cart Nehri. Ceset, nehrin Rosshall Parkı'nın güney bölgesine düşen bölümünde bulunmuştu.

Kurbanın adı Hazel Gibbs'ti. Yaş yirmi iki. Kocası, iki çocuğuyla terk edip gitmişti. Arkadaşları, genç kadının bunalıma girdiğini söylemişlerdi. Önceki gece çocuklarını evde bırakıp, sokaklarda içerken görülmüştü.

Rebus dışarı çıktı. Cep telefonunu çıkarıp, Leith Karakolu SİB'inden Bobby Hogan'ın numarasını tuşladı.

"Bobby, ben John. Sen Glascow'u bilirsin, değil mi?"

"Biraz."

"White Cart Nehri'ni duymuş muydun?"

"İlk kez senden duyuyorum."

"O taraflarda tanıdığın birileri var mı?"

"Birilerine telefon açıp sorabilirim."

"Çok iyi olur." Rebus yerin adını tekrarlayıp, telefonu kapattı. Bir sigara yaktı. Karşı köşedeki yeni açılmış birahane gözüne ilişince, doktorla randevusunu anımsadı. Canı cehenneme, dedi, bir süre daha bekleyecek. Hem yeni bir randevu almaktan kolay ne var? Sigarasının sonuna gelmiş, Hogan'sa geri aramamıştı. Masasına dönüp, seksen iki Mayıs'ının haberlerine baktı. Telefonu çalmaya başladığı an, tüm kütüphane görevlileri ve okuyanlar aynı anda ona dönerek, gırtlağına sarılmak ister gibi bakışlar attılar. Rebus bir yandan söverek telefonu kulağına götürdü. Koşar adımlarla dışarıya doğru yöneldi.

"Benim, Hogan."

"Dinliyorum," diye fısıldadı Rebus, kapıya yaklaşırken.

"Rosshall Parkı Pollok'ta, şehir merkezinin güneybatısına düşüyor. White Cart Nehri, içinden geçiyor."

Rebus doğrulamak için bir kez daha sordu. "Emin misin?" Artık fısıldamıyordu.

"Bana verdikleri bilgi bu."

Rebus masaya döndü. *Herald*'dan kesilen haber, Courier'den kesilenin hemen altındaydı. Emin olmak için tekrar bir göz attı.

"Sağol Bobby," dedi, telefonu kapatırken. Çevresindekiler homurdanmaya başlamışlarsa da umursamadı. *Kilise, bir hasta ruhlunun yaptığı şakayı kınadı.* Kilise avlusunda bulunan tabut. Kilise Potterhill Yolu üzerindeydi.

Yani Pollok'ta.

"Senin birilerine hesap vermek gibi bir alışkanlığın olduğunu bilmezdim," dedi Gill Templer. Rebus arabasına atlayıp Gayfield'a gitmiş,

Gill'le beş dakika görüşmek istemişti. Yine o pis kokulu ofise girmişlerdi.

"Bu kez durum farklı," dedi Rebus. Nefes nefese kalmıştı. Yüzünün alev alev yandığını hissediyordu. Eliyle alnındaki teri sildi.

"Şu sırada doktorun muayenehanesinde olman gerekirdi."

"Bir şey oldu... Tanrım, buna inanmayacaksın."

Gill parmağıyla vurarak, masanın üzerinde açık duran bir gazeteyi gösteriyordu. "Steve Holly tüm bunları nereden biliyor, bu konuda bir bilgin var mı?"

Rebus gazeteyi kendine doğru çevirdi. Adam, bu kadar kısa zamanda nasıl becermişse, Arthur'un Tahtı tabutları, 'İskoçya Müzesi'nden bir uzman' ve Şelale'de bulunan tabutla ilgili bir haber yapmış, haberi 'daha pek çok tabutun varlığıyla ilgili dedikodular kulaktan kulağa yayılıyor' cümlesiyle noktalamıştı.

" 'Daha pek çok tabut' demekle ne kastediyor?" diye sordu Gill.

"Sözünü etmeye çalıştığım şey de bu." Olanları anlatmaya başladı. Aradığını, *Dunfermline Press ve Inverness Courier* gazetelerinin küf kokulu, deri ciltli arşiv sayfalarında bulmuştu. 1977 yılının Temmuz ayında, Nairn'deki tabutun bulunmasından aşağı yukarı bir hafta önce, Paula Gearing'in cesedi yaklaşık beş kilometre ötede karaya vurmuş halde bulunmuştu. Ölümü açıklanamamış, 'talihsiz kaza' olarak nitelendirilmişti. 1972 Ekim'inde, Dunfermline Vadisi'ndeki tabutun bulunmasından üç hafta önce, bir genç kızın kaybolduğu bildirilmişti. Carolina Farmer, Dunfermline Lisesi'nde dördüncü sınıf öğrencisiydi. Kısa süre önce erkek arkadaşından ayrılmış ve genel kanıya göre bu yüzden evi terk etmişti. Aile, kızlarından haber alana dek huzur bulamayacağını söylüyordu. Rebus bir daha bulabileceklerinden şüpheliydi.

Gill Templer, hikâyeyi yorumsuz dinledi. Ardından haber kupürlerine ve Rebus'un kütüphanede aldığı notlara bir göz attı. Sonunda başını kaldırdı.

"İnandırıcı değil John."

Rebus koltuğundan fırladı. Konuştuğu sırada hareket etmesi gerekiyordu; ancak odada yeterince boş alan yoktu. "Bak Gill... bu işte bir iş var."

"Olay yerinin yakınına tabut bırakan bir katil..." Gill ağır ağır başını salladı. "Ben bir şey göremiyorum. Ortada iki boğulma, iki kayıp var, hepsi bu. Arada bir uyum varmış gibi durmuyor."

"Philippa Balfour'u da sayarsan üç kayıp."

"Bir de şu var; Şelale'deki tabut, Balfour'un kayboluşunun üzerinden bir hafta bile geçmeden bulundu. Demek oluyor ki, olaylar arasında bir uyum yok."

"Sence tüm bunları ben mi uyduruyorum?"

"Olabilir."

"En azından peşine düşmeme izin ver."

"John..."

"En fazla bir iki memur istiyorum. Seni ikna edebilmem için bana birkaç gün ver."

"Gereğinden fazla açıldık."

"Açıldık da ne yapıyoruz? Ellimiz cepte, karanlıkta dolaşıp ıslık çalıyoruz. Bekliyoruz ki, kız kendiliğinden dönsün ya da cesedi bulunsun... İki kişi istiyorum, yalnızca iki..."

Gill, senden kurtuluş yok der gibi başını salladı. "Bir memur. En fazla üç dört gün. Anlaşıldı mı?"

Rebus onayladı.

"John, unutmadan... Doktora gitmezsen seni geri hizmete alırım. Anlaşıldı mı?"

"Anlaşıldı. Kimi alıyorum?"

Templer uzun uzun düşündü. "Kimi istersin?"

"Ellen Wylie'yi."

Gill gözlerini Rebus'a dikti. "Herhangi bir nedeni var mı?"

"Gece gündüz uğraşsa da televizyon spikeri olamaz. Ama her şeye rağmen iyi bir polistir."

Gill hâlâ ona bakıyordu. "Öyle olsun," dedi sonunda.

"Bir de şu Steve Holly'yi bizden uzak tutma şansın var mı?"

"Denerim," dedi Gill, parmaklarını masaya vurarak. "Sanırım haberdeki 'bir uzman' Jean oluyor." Rebus başıyla onaylayana kadar bekledi. Derin bir iç çekti. "Sizi bir araya getirirken iyice düşünmeliydim..." Eliyle alnını ovmaya başladı. Bu hareketi Çiftçi de yapardı. Kendi deyimiyle, "Rebus ağrısı" tuttuğu zamanlar...

"Tam olarak neyin peşindeyiz?" diye sordu Ellen Wylie. St Leonard's Karakolu'na Rebus'un sağ kolu olarak çağırılmıştı; bundan pek de heyecan duyuyormuş gibi görünmüyordu.

"İlk olarak," dedi Rebus, "yaş tahtaya basmamak için arkamızı sağlama alacağız. Yani elimizdeki kayıpların, o zamandan bu yana orta-

ya çıkmadıklarını kesinleştireceğiz."

"Aileleriyle mi konuşacağız?" diye tahmin etti Wylie, elindeki deftere ufak bir not düşerken.

"Evet. İki cesede gelirsek... Onlarla ilgili morg kayıtlarına yeniden göz atmamız, patologların gözden kaçırdıkları bir şey var mı denetlememiz gerek."

"1977 ve'82... Kayıtların hâlâ durduğundan emin misin?"

"Umarım duruyordur. Bir de patologlar var. Bu adamların bazısının hafızası çok güçlüdür."

Wylie bunu da not aldı. "Bir daha soruyorum; neyin peşindeyiz? Bu kadınlarla tabutlar arasında bir bağlantı olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Henüz bilmiyorum." Rebus, ne demek istediğini anlamıştı: Bir şeye inanmakla, onu mahkeme önünde kanıtlamak arasında dağlar kadar fark vardı.

"Olumlu ya da olumsuz, bu işin arkasında ne olduğunu görmezsem rahat edemem," dedi Rebus, sessizliği bozarak.

"Tüm bunlar Arthur'un Tahtı'ndaki tabutlardan mı çıktı?"

Rebus onayladı. Heyecanı, Wylie'nin kuşkudan ördüğü zırhı delemiyordu. "Eğer hepsini kafamda kurduğumu düşünüyorsan, bunu söylemek için yeterince fırsatın olacak. Ama önce biraz iş..."

Wylie yeniden kaleme sarıldı. Notunu aldıktan sonra Rebus'a baktı. "Sen mi beni istedin, yoksa beni sana mı verdiler?"

"Ben istedim."

"Başkomiser Templer de kabul etti, öyle mi?"

Rebus başıyla onayladı. "Bir sorun mu var?"

"Bilmem." Uzun uzun düşündü. "Sanırım yok."

"Güzel," dedi Rebus. "O halde işe koyulalım."

Elindeki her şeyi yazıya dökerek tek bir dosyada toplamak iki saatini aldı. Sayfaları numaralandırdı, tarih attı. Kütüphaneden gerekli belgelerin fotokopilerini ayarladı. O sırada Wylie telefonda, Glascow, Perth, Dunfermline ve Nairn'deki polis karakollarıyla görüşüyor, memurların ağzından girip burnundan çıkarak, eğer hâlâ duruyorlarsa, dosyalar hakkındaki notları ve patolog adlarını almaya çalışıyordu. Wylie ne zaman gülse, Rebus, telefonun öbür ucundaki memurun sözlerini tahmin edebiliyordu: "Biraz fazla şey istemiyor musunuz?" Gözünü ekrandan ayırmadan yazı yazsa da, Rebus'un bir kulağı Wyli-

e'deydi. Wylie, ne zaman kur yapacağını, mahcup ya da nazlı davranacağını iyi biliyordu. Sesi hiçbir zaman yüzündeki bezginliği ele vermiyordu.

"Teşekkürler," dedi belki milyonuncu kez ahizeyi yerine bırakırken. Defterine bir şeyler karaladı; saate baktı; onu da bir kenara yazdı. İşini gerçekten iyi yapıyordu. "Söz vermeleri bile bir şeydir," diyordu bir çok telefon görüşmesinin ardından.

"Hiç yoktan iyidir."

"Tabii sözlerinde dururlarsa..." Sonra ahizeyi yeniden kaldırıyor, derin bir nefes alıyor, sıradaki numarayı çeviriyordu.

Tarihler arasındaki boşluk, Rebus'un ilgisini çekti: 1972, 1977, 1982, 1995. Beş yıl, beş yıl, on üç yıl. Belki de şimdi bir beş yıl daha. Beşlerin güzel giden uyumu, '82 ile '95 arasındaki on üç yıllık sessizlikle bozuluyordu. Bu durumun türlü türlü açıklaması olabilirdi: Adam her kimse, uzakta bir yerlerde, belki bir hapishane köşesinde olabilirdi. Tabutların yalnızca İskoçya'ya bırakıldığını kim söyleyebilirdi ki? Daha kapsamlı bir araştırmayla, diğer polis merkezlerinin bu tür gizemli olaylarla karşılaşıp karşılaşmadıkları öğrenilebilirdi. Hapiste yattıysa, kayıtlardan bulunabilirdi. On üç yıl da uzun bir zamandı; yattıysa büyük olasılıkla cinayetten yatmıştır, diye düşündü Rebus.

Bir olasılık daha vardı: Adam hiçbir yere gitmemişti; buradaydı. İşlerine devam etmiş, ama her nedense tabut bırakmaya ara vermiş, ya da bıraktıkları, kimse tarafından fark edilmeden kaybolmuştu. Küçük, tahta bir kutu... Bir köpek dişleriyle rahatlıkla parçalara ayırmış, bir çocuk eve götürmüş, tatsız şakalardan hoşlanmayan biri çöpe atmış olabilirdi. Halk içinde genel bir araştırma faydalı olabilirdi; ancak Templer'ın onay vereceğini hiç sanmıyordu. İlk önce ikna edilmesi gerekiyordu.

"Ne oldu?" diye sordu Rebus, Wylie telefonu kaparken.

"Kimse açmıyor. Kim bilir, belki de haber tüm Edinburgh aynasızlarının kulağına gitmiştir."

Rebus elindeki kâğıdı buruşturup çöpe attı. "Belki de içeride fazla tıkılıp kaldık," dedi. "Biraz hava alalım."

Wylie, marmelatlı çörek almak için pastaneye gitti. Kalabalık caddesiyle St Leonard's pek uygun bir yer olmasa da, Rebus biraz yürümek istiyordu. Bir yandan çevresine bakıyordu. Apartmanlarının uyumuyla, arka plandaki Salisbury Kayalıkları'yla ve hızlı akan trafiğiyle Holyrood Yolu... St Leonard's ile Nicolson Caddesi'ni bağlayan kala-

balık, dar sokaklara girmeye karar verdi. Gördüğü ilk bakkaldan bir kutu "irn-bru" aldı. Yürürken bir yandan içeceğini yudumluyor, bir yandan da çevreye bakınıyordu. Herkes bu meretin akşamdan kalmalara iyi geldiğini söylese de Rebus ona, gerçek bir içkinin yerini tutar umuduyla sarılıyordu. Canı fena halde birahaneye gitmek istiyordu; loş, duman altı bir ortam, televizyonda koşan atlar... Southsider olabilirdi örneğin; nefsine hâkim olamaz girer diye karşıya geçti. Çoğu çekik gözlü bir sürü çocuk kaldırımlarda oynuyordu. Bütün enerjileri, hayal güçleriyle okuldan fırlayıp buraya akın etmişti. Bir an kendi hayal gücünü sorguladı; acaba gereğinden fazla mı çalışıyordu? Gerçekte hiç olmayan bağlantılar görmeye mi başlamıştı? Cebinden, üzerinde bir telefon numarası yazılı bir parça kâğıt ve cep telefonunu çıkardı.

Görevliden Jean Burchill'i bağlamasını rica etti.

"Jean?" Sokağın ortasında durdu. "Ben John Rebus. Senin küçük tabutların arkasından ilginç şeyler çıkıyor." Bir süre dinledi. "Şu an anlatamam." Çevreye bakındı. "Bir toplantıya yetişmeye çalışıyorum. Bu akşam boş musun?" Yine kulak kesildi. "Tüh. Peki ya sonrasında?" Gözleri parladı. "Saat on nasıl? Portobello'da mı, şehirde mi?" Dinledi. "Toplantıdan çıkacaksan şehir daha iyi bir seçim. Seni sonra eve bırakırım. Onda müzede, tamam? Görüşürüz."

Çevresine bir göz attı. Hill Meydanı'ndaydı. Tırabzanlardaki tabelalardan anladı; Cerrahlar Lokali'ne gelmişti. Önünde duran adsız kapı, Jules Thorn Cerrahlık Tarihi Sergisi'nin kapısı olmalıydı. Saatine baktı; kapanış saatine on dakika vardı. Ne olacak yani, deyip kapıyı iterek içeriye girdi.

Önünde, bir sergi salonundan beklenmeyecek kadar sıradan bir apartman merdiveni gördü. İlk kata çıkıp dar bir koridoru izleyince, kendini, karşı karşıya duran iki kapının arasında buldu. İkisi de daire kapısını andırıyordu; bir kat daha çıkmaya karar verdi. Sergi salonunun kapısının eşiğinden geçer geçmez, görevlilere yeni bir ziyaretçinin geldiğini haber veren bir alarm çaldı.

"Hoş geldiniz Beyefendi. Daha önce sergimizi gezmiş miydiniz?" diye sordu kadın görevli. Rebus başını salladı. "Günümüz Cerrahlığı bölümü üst katta. Hemen solunuzdaki bölüm, Dişçilik Sergisi." Rebus teşekkür edince kadın yanından ayrıldı. Çevrede kimsecikler yoktu. Dişçilik Sergisi'nde bir dakika bile geçirmedi. Dişçilikte kullanılan

teknolojinin birkaç yüzyıl içinde fazla yol almadığını düşündü. İki kat yukarıda yer alan ana serginin sunumu özenle yapılmıştı. Sergilenen eşya, iyi aydınlatılmış cam bölmelerin arkasındaydı. Önce eski bir eczane maketi önünde durdu. Ardından Doktor Joseph Lister'ın heykelinin önünde durup, doktorun başarılarını okudu. Bunların en önemlileri fenollü spreyi ve steril katgütü buluşuydu. Biraz daha ilerleyince, bir camekân içinde, Burke'ün derisinden yapılan cüzdanı gördü. Amcasının çocukluğunda doğum günü hediyesi olarak verdiği deri kaplı İncil geldi aklına. Cüzdanın arkasında, Burke'ün kafasının alçıdan yapılmış bir maketini gördü. Ölürken boynunda çıkan ilmik izi unutulmamıştı. Hemen yanında, cesetleri taşımasına yardımcı olan suç ortağı John Brogan'ın maketi duruyordu. Burke, taranmış saçları, huzurlu ifadesiyle çok rahat görünürken, gerilmiş alt çene derisi ve kızarmış, şiş içindeki kafasıyla Brogan'da, işkence görmüş birinin dehşet dolu ifadesi göze çarpıyordu.

Yanda taze cesetleri alan anatomi uzmanı Knox'un portresi vardı.

"Zavallı Knox," dedi bir ses arkadan. Rebus çevresine baktı. Uzak köşede, boynunda papyonu, belinde kuşağı, pırıl pırıl ayakkabılarıyla iki dirhem bir çekirdek bir adam gördü. Rebus adamı çıkartmak için bir süre uğraştı. Flip'in komşusu Profesör Devlin'di. Devlin yanına yanaşarak, sergiye bakmaya başladı. "Olaylarla ilgili ne kadar bilgisi olduğu hâlâ tartışılıyor."

"Burke ve Hare'ı tanıyıp tanımadığını mı kastediyorsunuz?"

Devlin onayladı. "Bana sorarsanız, kesinlikle tanıyordu. O zamanlar anatomi uzmanlarının incelediği tüm cesetler gerçekten de bayattı. Adanın her yerinden Edinburgh'a getirilirlerdi. Bir kısmı da Birleşik Kanal yoluyla. Ceset hırsızları, cesetleri viskiye yatırarak taşırlardı. O günlerde kazançlı bir işti bu."

"Ne şans, adamlar öteki tarafa bile güzel kafayla yollanıyorlarmış."

Devlin kıkırdadı. "Geçim derdi," dedi. "Burke ve Hare'ın İskoçya'ya gelme nedeniydi. Aslında Birleşik Kanal'ın yapımında çalışıyorlardı." Jean da benzer şeyler söylemişti. Devlin konuşmaya bir süre ara verdikten sonra başparmağını kuşağına takarak yeniden söze girdi. "Ama zavallı Knox... adam tek kelimeyle bir dâhiydi. Cinayetlerin suç ortağı olduğuysa hâlâ kanıtlanamadı. Ama asıl mesele neydi, biliyor musunuz? Kilise ona karşıydı. Hatırlasanıza, insan bedeni kutsaldır derler ya... Din adamlarının çoğu cesetlerin incelenmesine karşıy-

dı. Araştırmaları, kutsal insan bedenine yapılan bir saygısızlık olarak görüyorlardı. Milleti Knox'a karşı kışkırttılar."

"Sonra ne oldu?"

"Yazılı kaynaklarda beyin kanamasından öldüğü söylenir. Hare'a gelirsek, o, Kral'a yaranmak için Burke'ün aleyhine tanıklık yapınca, İskoçya'yı terk etmesi koşuluyla canı bağışlandı. Ama gittiği yerde de huzur bulamadı. Gözüne kireç atıldı. Ömrünün son günlerini kör bir dilenci olarak Londra sokaklarında geçirdi. Yanlış anımsamıyorsam Londra'da Kör Dilenci diye bir birahane vardır. Ama bir ilgisi var mı, bilmiyorum."

"On altı cinayet," dedi Rebus, "West Port gibi herkesin birbirini tanıdığı, kendi kabuğuna çekilmiş bir yerde..."

"Bugün böyle şeylerin olabileceğini hayal bile edemeyiz, değil mi?"

"Bugün elimizde adli tıp var, patoloji var..."

Devlin elini kuşağından çekerek, işaret parmağını Rebus'un omzuna dokundurdu. "Çok doğru bir saptama," dedi. "Ama şunu unutmamalıyız; Burke ve Hare gibiler olamasaydı, söylediğiniz bilim dalları, bugünkü düzeylerine erişemezdi."

"Buraya gelmenizin nedeni, onlara saygınızı sunmak mı?"

"Belki de," dedi Devlin. Sonra saatine baktı. "Saat yedide yukarıda akşam yemeğimiz var. Erken gelir, sergide zaman geçiririm diye düşünmüştüm."

Rebus, Devlin'in evindeki davetiyeyi hatırladı: *Siyah üstüne beyaz desenli kravat ve nişanlar...*

"Affedersiniz Profesör Devlin," dedi müze görevlisi. "Kapatmalıyım."

"Tamam Maggie," dedi Devlin. Ardından Rebus'a döndü: "Müzenin geri kalanına da bir göz atmak ister misiniz?"

Rebus'un aklına Ellen Wylie geldi. Şimdiye masasına dönmüştür, diye düşündü. "Çok isterim ama..."

"Rica ederim gelin," diye ısrar etti Devlin. "Cerrahlar Lokali'ne gelip de, Karanlık Müze'yi görmemek olmaz."

Müze görevlisi, onları birkaç kilitli kapıdan geçirdikten sonra birlikte ana binaya girdiler. Sessiz koridorun duvarlarına tıp adamlarının portreleri asılmıştı. Devlin kütüphaneyi işaret ettikten sonra, mermer zeminli yuvarlak bir salonda durdu. "Yemeği burada yiyeceğiz. Nikâha gider gibi giyinmiş bir sürü profesör ve doktor gelecek. Hepsi de, mönüdeki lastik gibi pişmiş tavuğu afiyetle yiyecek."

Rebus yukarıya baktı. Tavanda ufak bir cam kubbe vardı. İlk katı daire biçiminde çevreleyen tırabzanlar. Arkasında uzanan loş bir koridor. "Yemek neyin şerefine?"

"Tanrı bilir neyin şerefine... Zaten pek de önemli değil. Ben şahsen, davetiye geldi mi gider, yemeğimi yerim."

"Gates'le Curt da gelecekler mi?"

"Büyük olasılıkla evet. Sandy Gates böyle bir yemeği geri çevirmez, bilirsiniz."

Rebus, karşısında duran büyük kapıları inceliyordu. Bunları daha önce görmüştü; ama dışarıdan, Nicolson Caddesi'nden arabayla ya da yürüyerek geçerken. Açık gördüğünü hatırlamadığını söyledi.

"Bu akşam açılacaklar," dedi Devlin. "Konuklar doğruca merdivenlere yönelecekler. Gelin göstereyim."

Bir sürü koridor, onlarca basamak. "Öyle sanıyorum ki kilitlemezler," dedi Devlin, bir sıra kapıdan daha geçerlerken. "Konuklar, yemekten sonra ortalığı dolaşmak isterler. Çoğunun gezintisi burada son bulur." Kapı koluna uzandı. Kapı açılınca, karşılarında büyük bir sergi salonu belirdi.

"Karanlık Müze," dedi Devlin, eliyle gösterirken.

"Çok söz etmişlerdi," dedi Rebus. "Görme şansım olmamıştı."

"Halka kapalı," diye açıkladı Devlin. "Gerçi niye böyle yaptıklarını bir türlü anlamam. Hiç olmazsa fakülteye biraz para gelirdi. Hem turizme de faydası olurdu."

Salonun bir adı da Playfair Salonu'ydu. Sergi, bir işkence odasından getirilmişe benzer eski tıp araç gereçleriyle doluydu. Her yanda insan iskeletleri, vücut parçaları ve içinde ne olduğu anlaşılmayan, bulanık camlı kavanozlar vardı. Karşıda duran dar merdivenleri çıkınca, daha çok kavanozun sergilendiği bir kata geldiler.

"İşi gücü formaldehit doldurmak olan zavallılara acıyorum," dedi Devlin, güçlükle nefes alırken.

Rebus, cam silindirin içindeki bebekle göz göze geldi. Suratının biçimi bozulmuş cansız bebek, sıvının içinde öylece yüzüyordu. Derken bebeğin kafasının, iki ayrı beden üzerinde durduğunu fark edince irkildi. Kafaları ortak siyam ikizleri... İkisinin yüzleri birleşip tek bir yüz oluşturmuştu. Bu korku filmi setini andıran ortamdan yeterince payını alan Rebus, dehşet ve merak karışımı bir duygunun iliklerine işlediğini hissetti. Daha görecek çok biçimi bozulmuş cenin var-

dı. Ayrıca çoğu on dokuzuncu yüzyıldan kalma tablolar: Top güllelerinin, tüfeklerin kollarını bacaklarını kopardığı askerlerin resimleri.

"Bu benim en sevdiğim," dedi Devlin, çevresi tiksindirici resimlerle kuşatılmış, genç bir erkek portresinin önünde durarak. Ressamına gülümseyen bu adam, serginin belki de en insancıl parçasıydı. Rebus altındaki yazıyı okudu.

" 'Dr. Kennet Lovell, Şubat 1829.' "

"Lovell, William Burke'ün cesedine neşter vuran anatomi uzmanlarındandı. Hatta Burke darağacında sallanırken, ölümünü o duyurmuştu. Bu portreyi olaydan bir ay kadar sonra yaptırmış."

"Cesedin kendisine düşmüş olmasından memnun görünüyor," dedi Rebus.

Devlin'in gözleri parladı. "Değil mi? Kennet aynı zamanda hünerli bir ustaydı. Tıpkı sizin de tanıdığınızı sandığım Diyakoz William Brodie gibi."

"Gündüz Beyefendi, gece hırsız," diye karşılık verdi Rebus.

"Stevenson'un *Dr. Jekyll ve Bay Hyde*'ı için daha iyi bir örnek olabilir mi? Biliyor muydunuz, çocukken Stevenson'un odasında Brodie'nin yaptığı bir gardırop varmış..."

Rebus hâlâ portreye bakıyordu. Lovell'ın derin derin bakan kapkara gözleri, yarık bir çenesi vardı. Gür siyah saçları lüle lüleydi. Ressam adamı bir güzel pohpohlamış, üstüne de bir tomar parasını almış olmalı, diye geçirdi içinden Rebus. Yine de Lovell yakışıklı adamdı.

"Philippa Balfour olayı çok ilginç bir noktaya geldi," dedi Devlin. Rebus birden irkilerek profesöre döndü. Soluk alıp verişi artık normale dönmüş yaşlı adam, gözünü portreden ayırmıyordu.

"Ne anlamda?" diye sordu Rebus.

"Arthur'un Tahtı'nda bulunan tabutlar... basın niçin durduk yere gündeme getirsin. Kimilerine göre o tabutlar, Burke ve Hare'ın kurbanlarını temsil ediyor."

"Biliyorum."

"Şimdiyse başka bir tabut, Philippa Balfour için bırakılmış gibi..."

Rebus yeniden portreye döndü. "Lovell marangozluk mu yapıyordu?"

"Yemek odamdaki masa," diye gülümsedi Devlin, "onun eseri."

"O yaptığı için mi aldınız?"

"Patolojinin tozlu raflarından çıkarılmış güzel bir anı. Cerrahlık ta-

rihi, Edinburgh tarihidir Müfettiş." Eski günleri anımsayarak derin bir nefes aldı. "O günleri arıyorum."

"Ben arayacağımı sanmam."

Portreden uzaklaştılar. "Bu bir ayrıcalıktır Müfettiş; insan denen hayvanın içinde ne mucizeler yattığını görmek," dedi Devlin, göğsüne vurarak. Rebus'un söyleyecek bir şeyi yoktu. Ona göre beden yalnızca bedendi; ve beden ölünce, insanı mucizevi kılan ne varsa ölüp gitmiş demekti. Bir anda tüm bu düşüncelerini paylaşacak gibi olduysa da; yaşlı profesör kadar usta bir laf cambazı karşısında şansı olmadığını düşününce geri adım attı.

Ana salona geri geldiklerinde Devlin Rebus'a döndü: "Bakın Müfettiş, en derin hislerimle bu akşam burada bulunmanızı istiyorum. Eve dönüp üstünüzü değiştirecek kadar vaktiniz var."

"Davetiniz için teşekkür ederim," dedi Rebus. "Ancak biliyorum ki, bütün gece işten başka bir şey konuşmayacağız." Ayrıca her şeyden öte, akşama giyecek uygun bir takımı da yoktu.

"İnanın çok hoşunuza gidecektir," diye ısrar etti Devlin. "Hele bugünkü söyleşimizi de göz önünde tutarsak. Katolik Kilisesi'nden bir papaz konuşacak. Ruh ve beden ikiliği üzerine..."

"Korkarım beni büsbütün kaybettiniz," dedi Rebus.

"Devlin güldü. "Ne düşünüyorum biliyor musunuz? Olduğunuzdan daha az yetenekli görünmeye çalıştığınızı... Seçtiğiniz kariyer için çok uygun bir tavır, sanırım."

"Konuşmacı Peder Conor Leary, değil mi?"

Devlin gözlerini kocaman açtı. "Onu tanıyor musunuz? Alın size gelmek için bir neden daha."

Rebus bir süre düşündü. "Belki yemekten önce bir iki kadeh içki içmeye gelebilirim."

St Leonard's Karakolu'nda saatlerdir bekleyen Ellen Wylie, bu durumdan hiç de memnun kalmış gibi görünmüyordu.

" 'Kısa bir ara' kavramını algılayışımız biraz farklı sanırım," diye yakındı.

"Bir tanıdığa rastladım," dedi Rebus. Wylie bunun üzerine hiçbir şey söylemese de, Rebus biliyordu ki, her an patlamaya hazırdı. Telefonu ahizesini bir hışımla alırken, yüzündeki gerginlikten hiçbir şey eksilmemişti. Daha fazlasını duymak istiyordu: Doğru dürüst bir özür,

ufak bir güzel söz ya da havayı yumuşatacak bir espri. Sertçe ahizeyi kaldırdı. Rebus bir süre bekledikten sonra: "Bütün bunlar o basın toplantısı yüzünden mi?" diye sordu.

"Ne dedin?" Ahizeyi var gücüyle kapattı.

"Bak Ellen..."

"Sakın bir daha bana patronluk taslama!"

Rebus teslim olmuş gibi iki elini havaya kaldırdı. "Tamam sakin ol, bundan sonra isimle çağırmak yok. Eğer patronluk tasladığımı düşündüyseniz üzgünüm Çavuş Wylie."

Wylie gözlerini Rebus'a dikmiş, ters ters bakıyordu. Derken bir anda yüzü gevşedi. Zorlama bir gülümsemeden sonra elleriyle yüzünü ovuşturdu.

"Üzgünüm," dedi.

"Ben de," dedi Rebus. "Bu kadar geç kaldığım için... Haber vermem gerekirdi." Yüzü birden çocuksulaştı. "Ama artık o müthiş sırrı biliyorsun."

"Hangi sırrı?"

"John Rebus'tan bir özür duymak için, önüne gelen ilk telefonu parçalaman gerektiğini."

Wylie bu kez kendini zorlamasa da, Rebus, gülüşündeki isteriyi fark edebiliyordu. Yeniden işe döndüler.

İşi bitirdiklerinde ellerinde somut hiçbir gelişme yoktu. Rebus, merak etmemesini, zor olsa da başaracaklarını söyledi. Wylie, elleri ceketinin cebinde, Rebus'a, onunla bir şeyler içmeye gelip gelmeyeceğini sordu.

"Üzgünüm, bir randevum var," dedi Rebus, "ama bir başka gece, söz."

"Peki," dedi Wylie. Sesinden bu söze pek de inanmadığı anlaşılıyordu.

Cerrahlar Lokali'ne gitmeden, tek başına bir iki kadeh atmaya karar verdi. "Laphroaig" demişti barmene, yumuşatmak için çok az su eklemesini de istemişti. Ellen Wylie'nin bilemeyeceği bir bar seçmişti; isteğini geri çevirdikten sonra onunla karşılaşmak, isteyeceği son şeydi. Basın toplantısında heyecandan dili tutulduğundan, kariyerinin sona ermeyeceğini söylemek için içmesi gerekti. Gill Templer tarafından tutulmadığı açıktı; ancak Gill, bu işin sonu gelmez bir savaşa dönmesini istemeyecek kadar akıllıydı. Ayrıca Wylie iyi bir polis, ze-

ki bir dedektifti. Bir gün mutlaka şans yeniden kapısını çalacaktı. Gill ısrarla onu ezmeye çalışırsa, bir amir olarak kendisine saygı duyan kalmazdı.

"Bir tane daha?" diye sordu barmen.

Rebus saatine bir göz attı. "Pekâlâ."

Burayı sevmişti. Küçük, yabancı ve gözlerden uzak. Kapıda bir isim tabelası bile yoktu. Arka sokaklardan birinin köşe başında, yalnızca bilenlerin bulabileceği bir yer. Köşede, sandalyelerine yayılmış, gözleri karşılarındaki duvara kilitlenmiş iki yaşlı gedikli gördü. Nadiren sohbet ediyor, konuştuklarında sesleri boğuk ve gırtlaktan geliyordu. Rebus, ikisinin de bu seslerle birbirlerini anladıklarından kuşkuluydu. Televizyonun sesi kısıksa da, barmen büyük bir ilgiyle izliyordu. Bir Amerikan filminin mahkemede geçen sahnesi. Ortalıkta durmak bilmez bir koşuşturma. Zaman zaman telaşlı görünmeye çalışan bir kadın, yakın planda gösteriliyordu. Yüz ifadelerindeki başarısızlığının bilincinde olacak, kadın durumu el kol hareketleriyle kurtarmaya çalışıyordu. Rebus parayı uzattı. Yeni gelen bardağı son damlasına kadar eski bardağa boşalttı. Yaşlılardan biri öksürdükten sonra derin bir nefes aldı. Arkadaşı sessizce bir şeyler söyleyince öteki tek kelime etmeden, yalnızca başıyla onayladı.

"Ne haber?" Rebus sormaktan kendini alamadı.

"Nasıl?"

"Filmden diyorum, ne haber?"

"Her zamanki hikâye," dedi barmen. Bu sözü, sanki her gün benzer filmler izliyormuş gibi söyledi.

"Senden ne haber?" diye sordu barmen. "Günün nasıl geçti?" Kelimeler ağzında eğreti duruyordu. Müşterilerle ufak sohbetler etmek, barmen için, televizyondaki filmleri izlemek kadar olağan bir durum değildi anlaşılan.

Rebus nereden başlasam diye düşündü. Belki de yetmişlerin başından beri cinayet işleyip, elini kolunu sallayarak sokakta gezen seri katilden mi? Kayıp genç kızı büyük olasılıkla ölü bulacaklarından mı? Eğri büğrü yüzüyle korku filmlerinden fırlamışa benzeyen tek kafalı, siyam ikizlerini mi?

"Eh, bilirsin işte," dedi en sonunda. Barmen başıyla onayladı; sanki tam da beklediği yanıtı almış gibi.

Rebus kısa süre sonra bardan ayrılıp, Nicolson Caddesi'ne çıktı.

Profesör Devlin'in tahmin ettiği gibi, Cerrahlar Lokali'nin kapısı açıktı. Davetliler yavaş yavaş içeriye giriyordu. Rebus'un davetiyesi yoksa da, kimlik ve bir açıklama, işi hallederdi. Erken gelenler ellerinde içkileriyle birinci kattaydılar. Rebus yukarıya çıktı. Ziyafet salonu hazırdı; tertemiz beyaz gömleğin üzerine siyah yelek giymiş garsonlar, sağa sola koşuşturarak son dakika hazırlıklarını yapıyorlardı. Hemen girişte bembeyaz örtülü bir masanın üzerinde bir sürü bardak ve kadeh vardı.

"Ne alırdınız efendim?"

Rebus yine viski dedi. Problem şuydu; üç dört bardak viski kanına karıştı mı, durmak istemezdi. Ama bugün Jean'la buluşacaktı.

"Portakal suyu lütfen," dedi.

"Ulu Tanrım, bunu duydum ya, artık huzur içinde ölebilirim."

Rebus gülümseyerek sesin geldiği yöne doğru döndü. "Nedenmiş o?" diye sordu.

"Çünkü üzerinde yaşadığımız bu gezegenin inanılması en güç olayına tanık oldum! Şu adama bir viski ver evlat ve sakın ola cimrilik etme," dedi adam, portakal suyunu bardağa dökmek üzere olan barmene. Barmen, Rebus'a baktı.

"Portakal suyu," diye diretti Rebus.

"Bir saniye," dedi Peder Conor Leary: "Nefesinden viski kokusu alıyorum. İçkiye veda ettiğini düşünmeme gerek yok demektir bu. Ama anlaşılmaz bir nedenden ötürü ayık kalmak istiyorsun..." Bir süre düşündü. "Bunda bir cinsi latifin etkisi mi var acaba?"

"Papaz olarak harcandın," dedi Rebus.

Peder Leary kükrer gibi bir kahkaha attı. "Benden iyi dedektif olurdu diyorsun... Peki geç kaldığımı kim söyledi?" Ardından barmene döndü: "Bana sormana gerek var mı?" Barmen hafif bir gülümsemeyle yanıt verip, viskisini hazırlamaya koyuldu. Viski miktarında bonkör davranmıştı. Leary bardağı aldı.

"Şerefe!"

"Şerefe!" dedi Rebus, içi portakal suyu dolu bardağını uzatırken. Conor Leary çok iyi görünüyordu. Rebus onu en son gördüğünde, peder hastalıktan dökülüyordu; öyle ki buzdolabında ilaç kutularıyla bira şişeleri yer kapma yarışına girmişlerdi.

"Uzun zaman oldu," dedi Leary.

"Bilirsin işte, iş güç..."

"Bilirim. Sizin gibi gençlerin, hasta ve yaşlıları ziyaret etmek için hiç zamanınız yoktur. Nefsin günahları bir hayli zamanınızı alır."

"Nefsim anlatmaya değer bir günah işlemeyeli çok oldu."

"Bırak bunları... Biz kırk kişiyiz, birbirimizi biliriz." Peder eliyle Rebus'un karnına hafifçe vurdu.

"Yutturamayacağımı biliyordum," diye itiraf etti Rebus. "Ya sen?"

"Bir köşede çürüyüp öleceğimi mi sanıyordun? Hayır, ben daha farklı bir yol seçtim: Güzel yemekler, güzel içkiler... Sonuçları mı? Lanet olsun hepsine!"

Leary papaz yakalığını, v-yaka bir kazağın üstüne giymişti. Pantolonu lacivert, parlattığı ayakkabıları siyahtı. Biraz kilo verdiği doğruydu; ancak sarkmış gıdısı hemen göze çarpıyordu. Seyrelip beyazlamış saçları, eğrilmiş yünü andırıyordu. Gözleri yuvalarına gömülmüştü. Viski bardağına, susamış bir işçinin matarasına sarılışı gibi sarılmıştı.

"İkimiz de davet için uygun giyinmemişiz," dedi çevredeki bir dizi takım elbiseki konuğa bakarak.

"En azından sen üniformanla gelmişsin," dedi Rebus.

"Tabii tam anlamıyla üniforma sayılırsa," dedi Leary. "Faal hizmeti bıraktım." Sonra göz kırptı. "Bilirsin, herkesin başına gelir. Savaşın en hararetli anında ateşkes olur, silah bırakırsın. Biliyor musun, ne zaman böyle toplantılar için bu eski yakalığı taksam, papanın casuslarının bir masanın altından fırlayacağını, hançerlerini çekip, yakalığı boynumdan kesip alacaklarını hayal ederim!"

Rebus güldü: "Benim içkiyi bırakmam kadar zor olacağını sanırdım."

"Benim yakalık, senin meyve suyuna benziyor. İkimiz de kendimizi kandırıyoruz."

İkili kahkahalarla gülerken, Devlin yanlarına yanaştı. "Bizimle bu geceyi paylaştığınızı görmek ne büyük keyif!" dedi Rebus'a, Rahibin elini sıkmadan önce. "Bu mucizeyi yaratan siz oldunuz Peder," dedi, yemeğe çağırırken döktüğü dilleri kastederek.

"Peder'in konuşmasını dinlemek isteyeceğinizden şüphem yok." Rebus başını salladı.

"John gibi bir kâfirin son ihtiyaç duyacağı şey, benim gibi bir ihtiyarın, ona neyin doğru olduğunu söylemesidir," dedi Leary.

"Çok doğru," diye yanıtladı Rebus. "Ayrıca eminim ki, bu akşam söyleyeceklerini daha önce de duymuşumdur." O anda Leary ile göz

göze geldiler. Peder'in mutfağında yaptıkları sohbetleri anımsadılar. Buzdolabından içki almaya gittikleri için sık sık yarıda kesilen sohbetlerini... Kalven'den, suçtan konuşurlardı; inançtan, inançsızlıktan... Rebus gerçekte Leary'ye katıldığı zamanlarda bile şeytanın avukatını oynar, kuşkuculuğu ve inatçılığıysa, Peder'in hoşuna giderdi. Uzun ve düzenli yaptıkları sohbetler... Rebus mazeretler uydurmaya başlayıncaya kadar sürmüştü. O gece, tam da o an, Leary niye kaçtığını sorsa, yanıt veremeyeceğini biliyordu. Belki de Peder'in, Rebus'un zaman kaybı olarak gördüğü, kesin kavramlar öne sürmeye başlaması yüzündendi. Hepsi, oynadıkları bir oyunun bir parçasıydı aslında; Leary bu oyunda, "kâfiri" yolundan döndürebileceğine inanıyordu.

"Kafanda bu kadar soru var," derdi Rebus'a, "neden birilerinin yanıtlamasına izin vermiyorsun?"

"Bilmem," diye karşılık verirdi Rebus, "belki de soruları yanıtlara yeğliyorumdur." Leary bunun üzerine ellerini umutsuzlukla havaya kaldırır, dolaptan bir içki daha almaya giderdi.

Devlin Leary'ye, konuşmasının içeriğini sordu. Rebus, Devlin'in bir iki kadeh attığını görüyordu. Profesör, yüzü kızarmış, elleri cepte, keyifli ama bir o kadar da mesafeli gülümsemesiyle karşısında duruyordu. Rebus içkisini doldurturken, kapıda Gates ve Curt göründü. İki patolog tıpatıp aynı giyinmişlerdi. Bu halleriyle komedi filmlerindeki ikilileri andırıyorlardı.

"Vay canına," dedi Gates, "bütün çete burada." Barmene döndü. "Bana viski, yanımdaki Bayana da bir bardak soda."

Curt aldırmadı: "Yalnız değilim," dedi Rebus'u göstererek.

"Aman Tanrım, John, lütfen o zımbırtının içinde votka olduğunu söyle bana!" dedi Gates, gür bir sesle. "Bu arada senin burada ne işin var?" Gates'in alnında irili ufaklı sayısız ter damlacığı belirmişti. Gömleğinin dar yakası, adamı boğuyordu. Yüzü kırmızı tonlarını aşmış, mora yaklaşmıştı. Curt her zamanki gibi çok rahattı. Birkaç kilo almış olsa da hâlâ çelimsizdi. Yüzü genelde kireç gibi bembeyaz olurdu.

"Hiç gün ışığına çıkmıyorum," derdi, beniz solukluğu sorulduğunda. St Leonard's Karakolu'ndaki üniformalıların birçoğu ona Drakula adını takmıştı.

"Güzel yüzlerinizi görmek istedim," dedi Rebus.

"Boşuna çeneni yorma, cevabım hayır," dedi Gates.

"Daha ne söyleyeceğimi bile bilmiyorsun."

"Ses tonun yeterli. Senin için bir şey yapmamızı rica edeceksin. Pek vaktinizi almaz, diyeceksin. Boşuna deme."

"Yalnızca bir iki eski morg kaydı. Bir kez daha incelenmesi gerek."

"Bu aralar çok yoğunuz," dedi Curt, özür dileyen bir sesle.

"Kayıtlar nerede?" diye sordu Gates.

"Henüz elimde değil. Glascow ve Nairn'den gelecek. Diyorum ki, siz rica etseniz, işler daha hızlı yürür."

Gates çevredekilere baktı. "Ne demek istediğimi anladınız mı?"

"Üniversite işleri, John," dedi Curt. "Daha çok öğrenci, daha çok ders, daha az okutman."

"Farkındayım..." dedi Rebus.

Gates kuşağının kenarını indirerek çağrı cihazını gösterdi. "Bu gece bile aranabiliriz. Yeni bir ceset geldi diye..."

"John, görmeyeli ikna yeteneğin zayıflamış," dedi Leary gülerek.

Rebus kaşlarını çatarak Gates'e sert bir bakış attı. "Çok ciddiyim," dedi.

"Ben de öyle. Yıllardan beri ilk kez işten uzak bir gece geçiriyorum. Sense şu ünlü ricalarının peşindesin."

Daha fazla ısrar etmenin anlamı yoktu; Gates hiç de havasında değildi. İşte kötü bir gün geçirmiştir, diye düşündü Rebus, hangimiz geçirmiyoruz ki.

Devlin öksürerek boğazını temizledi. "Belki ben?"

Leary Devlin'in sırtına vurdu. "John, al sana gönüllü bir kurban."

"Emekliye ayrılalı yıllar oldu; ama o zamandan beri ne teorinin ne de pratiğin değiştiğini sanıyorum."

Rebus ona döndü: "Aslında," dedi, "en yakın olay seksen iki yılında olmuş."

"Donald o sıralarda neştere yeni yeni alışıyordu," dedi Gates. Devlin başıyla doğruladı.

Rebus çekiniyordu; o daha çok Gates gibi nüfuzlu birini istiyordu.

"İş hallolmuştur," dedi Curt, onun yerine karar vererek.

Siobhan Clarke oturma odasında televizyon izliyordu. Mutfağa girip kendine güzel bir akşam yemeği hazırlamaya karar vermiş, ancak tam kırmızı biberleri doğrarken, fikir değiştirip buzluktan hazır yemek çıkarmıştı. Boş saklama kabı önünde, yerde duruyordu. Ayaklarını altı-

na alıp koltuğa oturarak yiyordu. Dizüstü bilgisayar sehpanın üzerinde duruyorsa da, cep telefonunun bağlantı kablosunu çıkarmıştı. Sorgucu'nun yeniden ileti yollayacağını sanmıyordu. Not defterini eline alıp ipucuna bir göz attı. Bir düzine kâğıt harcamış, her birinin üzerinde anlamlı çevrik kelimeler oluşturmayı denemişti. Kral, kraliçe... Bunların hepsi bir kâğıt oyununu çağrıştırıyordu. Ama Merkez Kütüphanesi'nden ödünç aldığı kâğıt oyunları kitabı işe yaramamıştı. Son bir kez baştan okusam mı, diye düşünürken telefonu çaldı.

"Alo?"

"Benim, Grant."

Siobhan televizyonun sesini kıstı. "Bir gelişme mi var?"

"Sanırım çözdüm."

Siobhan ayaklarını yere indirdi. "Anlatsana," dedi heyecanla.

"Göstersem daha iyi olur."

Hattan başka gürültüler geliyordu. Siobhan ayağa kalktı. "Bu cep telefonun mu?"

"Evet."

"Neredesin?"

"Hemen dışarıda."

Siobhan pencereye yürüyüp dışarıya baktı. Grant'ın Alfa marka arabası yolun ortasında duruyordu. Siobhan güldü. "Park edecek bir yer bul. Zilim üstten ikinci sırada."

Bulaşıkları lavaboya koymakla uğraşırken, Grant sokak kapısına varmıştı. Kapıyı açmadan yine de bir kontrol etti. Daire kapısını açıp beklemeye koyuldu. Derken merdivenlerin sonunda, nefes nefese kalmış Grant belirdi.

"Bu saatte rahatsız ettim," dedi, "ama anlatmazsam çatlardım."

"Kahve?" diye sordu Siobhan, kapıyı kapatırken.

"İyi olur. İki şeker."

Kahvelerini alıp oturma odasına yöneldiler. "Güzel yer," dedi Grant.

"Bana yetiyor."

Grant koltukta Siobhan'ın yanına oturdu. Kahvesini sehpaya bırakarak, ceketinin cebinden *A'dan Z'ye Londra* adlı bir şehir rehberi çıkardı.

"Londra mı?" diye sordu Siobhan.

"Önce tarihten aklımda kalan tüm kralları düşündüm. Ardından

'kral' sözcüğünün çağrıştırdığı her şeyi." Kitabın, "Londra Metrosu" yazan sayfasındaki haritayı açtı.

"King's Cross..." diye tahmin etti Siobhan.

Grant onayladı. "Yani Kral Kavşağı. Şuraya bir baksana."

Siobhan kitabı eline aldı. Grant yerinde duramıyordu.

"Yedi yüzgeç yüksektedir kral," dedi Grant.

" O halde 'kral'ın King's Cross istasyonu düşünüyorsun, öyle mi?"

Grant yanına yanaştı. Parmağını, istasyondan geçen açık mavi çizgi üzerinde gezdirdi. "Görüyor musun?" diye sordu.

"Hayır," dedi. "Söylesene ne olduğunu?"

"King's Cross İstasyonu'ndan bir durak yukarıya git."

"Highbury and Islington İstasyonu."

"Bir durak daha."

"Finsbury Park... sonra Seven Sisters."

"Şimdi sondan başa doğru say," dedi Grant. Artık koltukta zıplıyordu.

"Dur bakalım," dedi Siobhan. Yeniden haritaya odaklandı. "Seven Sisters... Finsbury Park... Highbury and Islington... King's Cross." Artık Siobhan da görüyordu. Sıra aynıydı; ancak istasyon isimlerinin bazı kısımları alınmış: Seven... Fins... High Is... King. Siobhan kendi kendine tekrarlıyordu: "Yedi... yüzgeç... yüksektedir... kral." Öte yandan Grant, 'gördün mü nasıl çözdüğümü' der gibi başını yukarı aşağı sallıyordu. "Tebrikler," dedi Siobhan en sonunda, içtenlikle. Grant kollarını açıp ona sarıldı. Siobhan kurtulmak için kıpırdansa da, öteki ayağa kalkıp başarısını alkışlamaya başlayana kadar cendereye kısılmış gibi öylece durdu.

"İlk gördüğümde ben de inanamamıştım," dedi Grant. "Ama kâğıdın üzerinde bas bas bağırıyordu: Victoria Hattı."

Siobhan başıyla onaylamaktan başka bir şey yapamıyordu. Gerçekten de ipucu, Londra Metrosu'nun Victoria Hattı üzerine kurulmuştu.

"Buraya kadar tamam da, anlamı ne?"

Grant dirsekleri dizinin üzerinde, elleri yanaklarında, yeniden koltuğa oturdu. "İşte sıradaki soru bu?"

Siobhan koltuğun öte yanına doğru kayıp, Grant'tan uzaklaşmaya çalışarak defterinden okumaya başladı. "Kraliçe yemek yer büstün önünde." İkisi de yanıtı diğerinden beklermiş gibiydi.

"Yanıt Londra'da olabilir mi?" diye sordu Siobhan.

"Bilmem," dedi Grant. "Buckingham Sarayı, Queen's Park Rangers... Bilmem, Londra'da olabilir."

"Bütün bu metro istasyonları... ne demek oluyor bunlar?" diye sordu Siobhan.

"Hepsi 'Victoria Hattı' üzerinde," diye karşılık verebildi Grant yalnızca. Bakışlarını birbirlerine kilitlemişlerdi.

"Kraliçe Viktorya," dedi ikisi birden.

Siobhan'ın hiçbir hafta sonu çıkamadığı bir tatil için aldığı bir gezi rehberi vardı. Bir süre aradıktan sonra bulabildi. O sırada Grant bilgisayarı açıp internette arama yaptı.

"Bir bar adı olabilir," diye ortaya attı.

"Olabilir," dedi Siobhan, gözünü kitaptan ayırmadan. "Belki de Victoria ve Albert Müzesi'dir."

"Victoria İstasyonu'nu unutma; o da Victoria Hattı üzerinde. Orada bir dinlenme tesisi de var. Britanya'nın en kötü yemekleri orada çıkıyor."

"Deneyimlerine dayanarak mı konuşuyorsun?"

"Gençlik yıllarımda birkaç kez yolum düşmüştü. Hiç beğenmemiştim." Grant elindeki bir tomar belgeye göz atıyordu.

"Tesisi mi sevmemiştin, Londra'yı mı?"

"Sanırım her ikisini de."

"Bu büst Kraliçe Victoria'ya ait olabilir," dedi Siobhan, "önünde de bir lokanta olabilir."

Bir süre çıt çıkarmadan çalıştılar. Gözlerine uyku çökmeye başlayan Siobhan, kahve yapmak için yerinden kalktı.

"İki şeker," dedi Grant.

"Hatırlıyorum," dedi Siobhan, bilgisayarın önünde kamburlaşmış, tek ayağını ileri geri oynatan Grant'a bakarak. Az önceki sarılma konusunda bir şeyler söylemek, karşı tarafı uyarmak istiyordu, ama şansını kaybettiğinin farkındaydı.

Elinde bardaklarla içeri girerken Grant'a bir şey bulup bulmadığını sordu.

"Turizm siteleri," dedi Grant. Teşekkür ederek bardağını aldı.

"Neden Londra olsun ki?"

"Nasıl yani?" Konuşurken gözü ekrandaydı.

"Demek istiyorum ki, neden eve daha yakın bir yer varken Londra?"

"Belki Sorgucu'nun kendisi Londra'da yaşıyordur, olamaz mı?"

"Olabilir."

"Ayrıca Flip Balfour'un tek oyuncu olduğunu nereden biliyoruz? Bahse girerim böyle bir oyun ancak bir internet sitesiyle oynanabilir. Katılmak isteyen herkes siteye girer. Böylelikle bu insanlar yalnızca İskoçya'dan değil, dünyanın dört köşesinden katılabilir."

Siobhan onayladı. "Benim merak ettiğim... Flip bu ipucunu çözecek kadar zeki miydi?"

"Görünüşe bakılırsa evet, başka türlü bir sonraki aşamaya geçemezdi."

"Belki bizimki yeni bir oyundur," dedi Siobhan, "yalnızca bizim içindir belki."

"O piçi bir yerlerde görürsem, emin ol soracağım."

Yarım saat daha geçmişti. Grant, Londra'daki lokantalar listesine göz atıyordu. "Bu kahrolası yerde kaç tane Victoria Yolu, Victoria Caddesi olduğuna inanamazsın. En az yarısında da lokanta var."

Arkasına yaslanıp gerindi. Tüm enerjisi çekilmiş gibiydi.

"Daha barlar var," dedi Siobhan, ellerini saçında gezdirirken. "Tamam, ipucunun ilk bölümü zekiceydi. Ama bu... tam bir angarya! Londra'ya gidip önünde Kraliçe Victoria'nın büstü olan ne kadar büfe, bar, lokanta varsa aramamızı beklemiyor herhalde."

"Fena mı? Londra'yı gezeriz." Grant kendi esprisine kendi gülüyordu.

Siobhan kâğıt oyunları kitabına göz atıyordu. Birkaç saat boyunca tüm ilgisini ona vermişti. Her baktığı sayfanın konuyla ilgisiz olduğunu biliyordu. Oysa kütüphaneye yetişmek için ne kadar da acele etmişti. Vardığında kapanmasına beş dakika vardı. Arabasını alelacele Victoria Caddesi'ne bırakırken, ceza almamayı umuyordu.

"Victoria Caddesi," dedi yüksek sesle.

Grant arabasına gitmiş, bir Orta ve Doğu İskoçya haritası getirmişti. Haritanın dizinini açtı; parmağını bir isimden diğerine gezdirdi.

"Victoria Bahçeleri... Kirkcaldy'de Victoria Hastanesi... Edinburgh'da Victoria Caddesi ve Sokağı." Siobhan'a döndü. "Ne yapıyoruz?"

"Victoria Caddesi'nde bir kaç lokanta var diye biliyorum."

"Ya heykel?"

"Caddede yok."

Grant saatine baktı. "Bu saatte açık olmazlar, değil mi?"

Siobhan başını salladı. "Yarın ilk işimiz bu olsun," dedi. "Kahvaltılar benden."

Rebus ve Jean, Palmiye Avlusu'nda oturdular. Jean votka, Rebus'sa on yıl bekletilmiş Macallan viskisi söylemişti. Rebus, Balmoral Oteli'ne gelmeyeli yıllar oluyordu. Öyle ki, otelin adı o zamanlar adı Kuzey Britanya'ydı. O günden bugüne adından başka hiçbir şeyi değişmemişti. Jean'ın o an ilgilendiği asıl konu tabutlar olmasaydı, ona otelin tarihini sorabilirdi.

"Yani hepsi öldürülmüş olabilir diyorsun," dedi Jean. Yüzü solgundu. Salondaki ışıklar azaltılmış, köşede bir piyanist piyano çalıyordu. Rebus bir yandan giriş melodilerinden şarkıları çıkarıyor, öte yandan Jean'ın tüm bu şarkıları bildiğinden şüphe ediyordu.

"Olabilir," dedi soruya yanıt olarak.

"O halde her şeyi bebeklere dayandırıyorsun."

Göz göze geldiler. Rebus onayladı. "Belki konuyu fazla didik didik ediyorum," dedi, "ama incelenmesi gerek."

"Tanrı aşkına, meselenin neresinden başlayacaksın?"

"Eski dava notlarını bekliyoruz." Rebus birden durdu. "Sorun ne?"

Jean'ın gözlerinde yaşlar belirmişti. Burnunu çekerek mendil almak için çantasına uzandı. "Birden düşündüm de... Tüm bu süre içinde o haber kupürleri bendeydi... Belki polise daha önce verseydim, o insanlar..."

"Jean." Rebus elini tuttu. "Senin elindekiler yalnızca tabut içindeki oyuncak bebeklerle ilgili haberlerdi. Onları kimse umursamazdı bile."

"Sanırım haklısın," dedi Jean.

"Bu arada gerçekten yardımcı olabilirsin."

Jean çantasında mendil bulamamıştı. İçkisinin yanında gelen peçeteyle gözyaşlarını sildi. "Nasıl?"

"Hikâye ta yetmiş iki yılına kadar gidiyor. Bilmem gereken, o yıllarda Arthur'un Tahtı tabutlarının yer aldığı sergiye kimlerin özel ilgi gösterdiği. Bu da biraz dosya karıştırma işi demek oluyor. Yapabilir misin?"

"Elbette."

Rebus bir kez daha elini tuttu. "Sağ ol."

Jean gülümsemeye çalıştı. Kalan içkisini bitirdi.

"Bir tane daha alır mısın?"

Jean başını salladı. Çevresine bakındı. "Böyle yerleri pek sevmiyorsun."

"Öyle mi? Peki nereleri seviyorum?"

"Bence sen hayatın yaraladığı adamlarla dolu, ufak, duman altı barlarda rahat hissediyorsun."

Yüzünde bir gülümseme belirdi.

"İnsanları çabuk çözüyorsun," dedi Rebus.

Çevreye yeniden bakınca, Jean'ın yüzündeki gülümseme uçup gitti. "Daha geçen hafta buradaydım. Ne kadar da neşeli bir toplantıydı... Aradan yüzyıl geçmiş gibi geliyor."

"Niçin toplanmıştınız?"

"Gill'in terfii için. Nasıl, üstesinden gelebiliyor mu?"

"Gill'i bilirsin, er geç altından kalkar." Rebus bir süre durdu. "O gazeteci seni hâlâ rahatsız ediyor mu?" dedi ardından.

Jean, ağzının kenarına incecik bir gülümseme kondurmuştu. "İnatçı biri. Bev Dodds'un evinde sözünü ettiğim 'başkaları'nın ne anlama geldiğini öğrenmek istiyor."

"Benim hatamdı, üzgünüm." Jean biraz sakinleşmiş gibiydi. "Gitmem gerek. Sanırım bir taksi..."

"Eve bırakacağımı söylemiştim," dedi Rebus, garsonu çağırırken.

Arabasını North Köprüsü'ne bırakmıştı. Soğuk bir rüzgâr yüzlerine vursa da, Jean aldırmadı; durup manzarayı izlemeye koyuldu: Scott Anıtı, Kale, Ramsy Bahçeleri.

"Ne güzel bir şehir," dedi Jean. Rebus katılmaya çalışsa da, artık şehrin hiçbir güzelliğini fark edemiyordu. Onun için Edinburgh, bir ruh hali olmuştu. Kâh suç düşüncelerinin, kâh rezil içgüdülerin teslim aldığı... Küçük, kısa ve öz bir şehirdi; bu yönü hoşuna gidiyordu. Barları da öyle. Ne var ki, şehrin dış görünüşünü saran albeniye karşı içinde en ufak bir kıpırtı uyanmayalı yıllar oluyordu. Jean paltosuna sıkıca sarındı. "Nereye baksan bir hikâye, bir tarih parçası." Rebus'a bakıyor, Rebus'sa başıyla onaylıyordu. Ama aklı hep, elinden geçen sayısız intihar dosyasındaydı. North Köprüsü'nden kendilerini ölüme bırakan insanlar... Belki de bu yolu seçmelerinin nedeni, Jean'ın gördüğü şehri görememeleriydi.

"Bu manzaraya bin yıl baksam bıkmam!" dedi Jean, arabaya yönelirken. Rebus yine inanmadan onayladı. Ona göre ortada bir manza-

ra bile yoktu; gördüğü yalnızca işlenmeyi bekleyen bir suçun olay yeriydi.

Yola çıktıklarında Jean müzik dinlemek istedi. Rebus teybi açınca, bir anda tüm gürültüsüyle Hawkwind'den *In Search of Space* çalmaya başladı.

"Affedersin," dedi Rebus, kaseti çıkarırken. Jean torpidodaki kaset kutusuna uzanıp kasetlerden birini aldı: Hendrix, Cream and the Stones. "Seveceğini sanmam," dedi Rebus.

Jean elindeki Hendrix kasetini ısrarla salladı. "Bir yerlerde *Electric Ladyland* albümü var mı?"

Rebus güldü. Hendrix'in parçaları, Portobello'ya kadar fon müzikleri oldu.

"Nasıl polis oldun?" diye sordu Jean.

"İlginç bir kariyer seçimi mi?"

"Bu, sorumun yanıtı değil."

"Doğru." Rebus Jean'a bakarak gülümsüyordu. Jean, bu soruya yanıt alamayacağını anlamış, müziğe odaklanmıştı.

Rebus, Arden Caddesi'nden taşınırsa yerleşebileceği yerler arasında Portobello'yu da görüyordu. Kumsalı ve küçük yerel dükkânların bulunduğu bir ana caddesi vardı. Bir zamanlar gösterişli bir yerleşimdi. Zenginler, temiz havasını almak ve soğuk denizinde sağlık bulmak için buraya üşüşürlerdi. Şimdilerde eski gösterişi kalmamıştı. Ama ev piyasasındaki fiyatlar, bölgenin yeniden doğuşunu haber veriyordu. Şehirde küçük bir ev edinemeyenler, Gregoryen üslupla yapılmış, fazla pahalı olmayan büyük evleri bulunan 'Porty'ye yerleşiyorlardı. Jean'ın evi, yürüyüş yoluna yakın dar bir sokaktaydı. "Hepsi sana mı ait?" diye sordu Rebus, ön cama doğru eğilip bakarak.

"Yıllar önce almıştım. O zamanlar Porty revaçta değildi." Bir süre sustu. "Bu sefer bir kahvemi içer misin?" diye sordu çekinerek.

Gözleri buluştu. Rebus'unkiler kararsız, Jean'ınkiler çekingendi. Derken ikisi de aynı anda gülümsedi.

"Neden olmasın?" dedi Rebus. Tam kontağı kapatırken cep telefonu çaldı.

"Bilmek isteyeceğinizi düşündüm," dedi Donald Devlin. Sesi de vücudu da hafifçe titriyordu.

Rebus onayladı. Cerrahlar Lokali'nin gösterişli kapısının önünde duruyorlardı. Üst kattaki insanlar bir şeyler fısıldaşıyorlardı. Dışarıda, morgdan gelmiş gri bir minibüs, arkasındaki polis aracıyla birlikte bekliyordu. Aracın tepe ışıkları yanıyor, binanın duvarlarını aralıklarla maviye boyuyordu.

"Nasıl oldu?" diye sordu Rebus.

"Görünüşe bakılırsa kalp krizi. İnsanlar tırabzanlara yaslanmış, yemeğin üstüne sohbet ediyorlardı." Devlin parmağıyla üst katı işaret etti. "Ansızın beti benzi attı. Tırabzanlara yaslandı. Herkes fenalaştığını düşündü. Birden oracığa yığıldı. Ağırlığı onu aşağıya çekti."

Rebus mermer zemine bakınca, koca bir kan birikintisi gördü. Birikintinin çevresine insanlar toplamıştı. Kimi sigara içiyor, kimi yaşadığı dehşeti sözcüklere dökmeye çalışıyordu. Dönüp Devlin'e baktığında, profesörün onu, cam kavanozdaki bir örnek gibi incelediğini gördü.

"İyi misiniz?" diye sordu Devlin. Rebus onayladı. "İkiniz çok yakındınız sanırım."

Rebus bu kez yanıt vermedi. Sandy Gates, elindeki yemek masasından alınmış gibi duran peçeteyle yüzünü silerek yanlarına geldi.

"Berbat bir sahne," dedi yalnızca. "Sanırım otopsi de gerekecek."

Ceset sedyeyle götürülüyordu. Ceset torbasının üzeri battaniyeyle örtülmüştü. Rebus'un içinden yerinden fırlamak, görevlileri durdurup torbanın fermuarını açmak geçtiyse de kendini tuttu. Conor Leary'ye dair son anılarının, içkisini paylaştığı o yaşam dolu adama ait olmasını istiyordu.

"Ne kadar da harikulade bir konuşma yapmıştı," dedi Devlin. "Konusu, insan bedenin tarihine dinsel bir bakıştı. Kutsal ekmek ayininden, bir haruspeks olarak Karındeşen Jack'e kadar her şey..."

"Ne olarak?"

"Haruspeks. Yani, hayvanın iç organlarına bakarak gelecekle ilgili kehanetlerde bulunan din adamı."

Gates geğirdi. "Yarısı beni aşan tarih konularıydı."

"Öbür yarısında da uyudun," dedi Devlin gülerek. "Konuşma boyunca tek kelime not kullanmadı," diye ekledi hayranlıkla. Yeniden üst kata baktı. "İnsanoğlunun düşüşüydü konuşmasının çıkış noktası." Cebini karıştırıp mendilini aradı.

"Al," dedi Gates, elindeki mendili uzatarak. Devlin gürültülü biçimde burnunu sildi.

"İnsanoğlunun düşüşü dedi ve düştü," diye belirtti Devlin. "Belki de Stevenson haklıydı."

"Hangi konuda?"

"Edinburgh'un 'uçurumun ağzında bir şehir' olduğunu söylemişti. Belki baş dönmesi, şehrin tabiatında vardır."

Rebus, Devlin'in ne demek istediğini anlıyordu. Uçurumun ağzında bir şehir... İçinde yaşayan her insanın, farkında olmadan, yavaş yavaş aşağıya doğru kaydığı...

"Kahrolası yemek de berbattı," dedi Gates. Bunu, sanki Conor Leary'yi mükemmel bir ziyafetten sonra kaybetmek istermiş gibi söylemişti. Conor da öyle isterdi şüphesiz, dedi Rebus kendi kendine.

Dr. Curt dışarıda sigara içenlerden biriydi. Rebus da ona katıldı.

"Sana ulaşmaya çalıştım," dedi Curt, "sonra yolda olduğunu öğrendim."

"Profesör Devlin haber verdi."

"Söyledi. Sanırım Conor'la aranızda bir bağ sezdi." Rebus başıyla onayladı. "Oldukça hastaydı, biliyorsun," diye sürdürdü Curt, her zamanki yavan ses tonuyla. "Sen gittikten sonra hep senden söz etti."

Rebus boğazını temizledi. "Ne söyledi?"

"Senin, hayatının kefareti olduğunu düşünürmüş hep," dedi Curt, sigarayı sallayıp külünü dökerken. Yüzü, ışıklarla mavileşiyordu.

"Dostumdu," dedi Rebus yalnızca. İçten içe günah çıkartmak istiyordu. O karanlık odada, pencere kenarındaki koltuğunda otururken camda gördüğü yanısıma dışındaki tüm dostlarını elinin tersiyle bir kenara itmişti. Bunu, hepsinin iyiliği için yaptığını düşünürdü ara sıra. Geçmişte kendine yakın tuttuğu insanlar sürekli acı çeker, hatta ölür giderlerdi. Ama mesele bu değildi, biliyordu. Birden Jean geldi aklına; bu işin sonu ne olacaktı? Kendini, camdaki buğulu görüntüden başkasıyla paylaşmaya hazır mıydı? Sırlarını açmaya, karanlığını bir kâbus gibi bir başkasının üstüne örtmeye. Hâlâ emin değildi. Conor Leary'yle sohbetlerinin hepsi birer günah çıkartma gibi geçerdi. Kendini en çok açtığı insan oydu belki; karısına, kızına, sevgililerine bile bu kadar aralamamıştı aklına açılan kapıyı. Artık o yoktu... Belki cennete giderdi. Orada da ortalığı karıştırırdı, ona ne şüphe! Meleklerle tartışır, bir şişe bira bulmak için bulutların altını üstüne getirir, cehennemde dopdolu bir sohbet var deseler, kimseye sormadan vurur kapıyı çıkar giderdi.

"İyi misin John?" dedi Curt, elini omzuna götürürken.

Rebus ağır ağır başını salladı. Gözlerini kısmıştı. Curt ilk anda anlayamadığından Rebus, bu kez daha yüksek bir sesle yineledi:

"Cennete inanmıyorum."

İşin en korkunç yanı da buydu: Yaşam, elinde olan tek şanstı. Elinden uçup gitti mi, ne geri alıp kaldığın yerden devam edebilirdin, ne de ellerini yıkayıp sil baştan başlayabilirdin.

"Haklısın," diyordu Curt sürekli. Teselli edici rolü, üzerinde bol duruyordu. Ne de olsa Rebus'un omzundaki el, insan organları kavramaya alışkındı. "İyi olacaksın."

"Öyle mi?" dedi Rebus. "Bu dünyanın hiç adaleti yok."

"Bunu benden daha iyi bildiğine eminim."

"Haklısın, üç insana yetecek kadar örneğini gördüm." Rebus derin bir nefes alıp verdi. Gömleği terden sırılsıklamdı. Gece ayazı terle birleşip iliklerine işliyordu. "İyi olacağım," dedi sessizce.

"Elbette olacaksın." Curt sigarasını bitirmiş, ayağıyla söndürüp çimlerin arasına atmıştı. "Tıpkı Conor'ın dediği gibi: Söylenenlere kulak asma; sen meleklerin tarafındasın." Elini Rebus'un kolundan çekti. "İstesen de, istemesen de..."

Donald Devlin koşturarak geldi. "Taksi çağırayım mı, ne dersiniz?"

Curt ona döndü. "Sandy ne diyor?"

Devlin gözlüklerini çıkarıp, camlarını temizlemeye koyuldu. " 'Kahrolası bir edimbilimci gibi konuşmaya son ver' diyor." Gözlüklerini yeniden taktı.

"Bende araba var," dedi Rebus.

"Sürebilecek misiniz?" diye sordu Devlin.

"Babamı kaybetmişim gibi davranmayı keser misiniz?" diye parladı Rebus. Ardından özür diledi.

"Hepimizin yoğun duygular içinde olduğu bir zaman," dedi Devlin. Yeniden gözlüklerini çıkarıp silmeye başladı; sanki bundan sonra yaşam, gözüne hiçbir zaman eskisi gibi görünmeyecekmiş gibi.

YEDİ

Salı sabahı saat on birde, Siobhan Clarke ve Grant Hood Victoria Caddesi'ne doğru yola koyuldular. Caddenin tek yönlü olduğunu unutup, IV. George Köprüsü'nden geçtiler. Grant 'Girilmez' işaretine sövüp, Lawnmarket Kavşağı ışıklarının yol açtığı karmaşa yüzünden öylece bekleyen araba kalabalığına katıldı.

"Kaldırıma park etsene," dedi Siobhan. Grant başını salladı.

"Neden?" diye sordu Siobhan.

"Trafik zaten berbat. İşleri daha da karıştırmanın gereği yok."

Siobhan güldü. "Her zaman kurallara göre mi oynarsın Grant?"

Grant ona döndü. "Nasıl yani?"

"Boş ver."

Grant hiçbir şey demeden, sola sinyal verdi. Işıkların üç araba gerisindeydiler. Siobhan gülmekten kendini alamıyordu. Altındaki arabayı, uslu bir çocuğun, oyuncak yarış arabasını yalnızca ileri geri kullanması gibi maceraya kaçmadan sürüyordu.

"Bu aralar biriyle takılıyor musun?" diye sordu Siobhan, ışık değişirken.

Grant yanıt üzerinde bir süre düşündü. "Bu aralar, hayır," dedi sonunda."

"Bir aralar Ellen Wylie'yle aranızda..."

"Kahrolası bir dosyada birlikte çalıştık, hepsi bu!" diye çıkıştı Grant.

"Tamam, tamam, sakin... İyi anlaşıyormuş gibi duruyordunuz da..."

"İdare ediyorduk."

"Benim de demek istediğim oydu. O halde mesele neydi?"

Grant'ın yüzü kızardı. "Ne demek istiyorsun?"

"Acaba üst-ast meselesi miydi, diye düşündüm de. Bazı erkekler buna katlanamaz."

"Onun çavuş benim memur olmamı mı kastediyorsun?"

"Evet."

"Yanıtım; hayır. Aklımdan bile geçmedi."

The Hub'ın dışındaki döner kavşağa geldiler. Sağdaki yol Kale'ye gidiyordu; sola döndüler.

"Nereye gidiyoruz?" diye sordu Siobhan.

"West Port'a. Şansımız varsa Grassmarket'te yer buluruz."

"Bahse girerim parkmetreye para da atarsın sen."

"Elbette. Tabii sen benim yerime atmak istersen, o ayrı."

"Ben çizgiden yürüyenlerden değilim evlat."

Park yeri buldular. Grant, parkmetreye birkaç bozukluk attı. Makinenin verdiği fişi alıp, arabanın ön camına iliştirdi.

"Yarım saat yeter mi?" diye sordu.

"Bilmem, ne bulacağımıza bağlı."

Son Damla adlı bir barın önünden geçtiler. Bu ad, şehrin tarihinde bir dönem kurulmuş Grassmarket darağaçlarında sallandırılan suçlulara ithaf edilmişti. Victoria Caddesi yokuş yukarı kıvrılarak IV. George Köprüsü'ne uzanıyordu. İki tarafında barlar ve hediyelik eşya satan dükkânlar vardı. Caddenin sonlarına doğru barlar, gece kulüpleri ve birahaneler iyiden iyiye sıklaşmaya başlıyordu. Bar olarak da işletilen bir Küba lokantası, diğerlerine kıyasla daha büyüktü.

"Ne diyorsun?" diye sordu Siobhan.

"Ortada heykel meykel yok, Castro'nunki dışında."

Cadde boyunca yürüdüler; sonra tekrar geriye. Bir tarafta üç lokanta, bir peynirci, fırça ve telden başka bir şey satmayan bir dükkân vardı. İlkin Pierre Victoire'da durdular. Pencere aralığından bakan Siobhan, içerisinin geniş alanlı, fazla dekore edilmemiş bir yer olduğunu gördü. Yine de bir göz atmak için içeri girdiler. Kendilerini tanıtmaya gerek bile görmeden şöyle bir göz gezdirip, bir çırpıda yeniden kaldırıma çıktılar.

"Biri gitti, ikisi kaldı," dedi Grant. Sesi hiç de umutlu gelmiyordu.

İkincisi, bir koridorun sonundaki tek kat merdivenler çıkılarak ulaşılan, Grain Store adında bir yerdi. Masalar, öğle yemeği için hazırlanıyordu. Ortalıkta heykel göremediler.

Sokağa çıktıklarında Siobhan, ipucunu tekrarlamaya başladı. "Kraliçe yemek yer büstün önünde." Umutsuzca başını salladı. "Belki de yanlış anladık."

"Şu halde yapabileceğimiz tek şey var; o da bir e-posta atıp Sorgucu'dan yardım istemek."

"Umursayacağını hiç sanmıyorum."

Grant çaresizlik içinde elini alnına götürdü. "Bir sonraki yerde en azından bir kahve içsek. Bu sabah kahvaltı etmedim."

"Sana hiç yakıştıramadım," dedi Siobhan. "Annen duysa kim bilir ne derdi?"

"Geç kalktığımı sanırdı. Ben de ona derdim ki; anne, bütün gece lanet olası bir bulmacayla uğraştım." Bir süre durdu. "Ayrıca anne, birileri bana verdiği kahvaltı sözünü de unuttu."

Bleu Lokantası son duraklarıydı. Mekân her ne kadar 'dünya mutfaklarından örnekler' sunduğunu iddia etse de, kapıdan girer girmez ortamdaki geleneksel hava göze çarpıyordu: Eski, verniklenmiş sandalyeler, ortamın kasvetli havasını yok edemeyen ufacık pencereler. Siobhan çevresine bakındı, birkaç vazodan başka bir şey göremedi.

Grant karşıdaki merdivenleri gösterdi. "Üst katı da var."

"Yardımcı olabilir miyim?" dedi garson kız.

"Bir dakika içinde olabilirsiniz," dedi Grant. Siobhan önde, o arkada üst kata çıktılar. Küçük bir oda, bir diğerine açılıyordu. Siobhan, ikinci odada gördükleri karşısında, odaya girerken tuttuğu nefesini birden verince, Grant yine bulamadıklarını düşündü. Ardından "bulduk" diye bir ses duydu. Gerçekten de büst karşısında duruyordu. Kraliçe Victoria'nın siyah mermerden yapılmış, yaklaşık bir metre boyundaki büstü...

"Vay canına, bulduk," dedi gülerek.

Grant sarılmaya hazırlanmış, Siobhan'sa olacakları bildiğinden büstün yanına kaçmıştı. Masaların arasına sıkışmış büst, alçak bir kaidenin üzerinde duruyordu. İki yanında sütunlar vardı. Siobhan, çevrede göze çarpan bir şey var mı diye baktıysa da göremedi.

"Ben tutarım," dedi Grant. Heykeli başından tutup aşağıya eğerek kaidesinden ayırdı.

"Affedersiniz," dedi garson kız arkadan. "Bir sorun mu var?"

Siobhan elini büstün altına sokup, katlanmış bir kâğıt parçası çıkardı. Sevinç içinde Grant'a döndü.

"İki çay lütfen," dedi Grant garson kıza.

"Onunki iki şekerli," diye ekledi Siobhan.

En yakındaki masaya oturdular. Siobhan sayfayı köşesinden tutuyordu. "Parmak izi var mıdır?" diye sordu.

"Denemekte yarar var," dedi Grant.

Siobhan yerinden kalktı. Köşedeki çatal bıçak tepsisinden bir çatal ve bir bıçak aldı. Bu iki müşteriden oldukça tedirgin olan garson kızın elleri titriyordu. Bardakları düşürmek üzereyken Grant elinden alıp teşekkür etti. Sonra Siobhan'a döndü. "Ne yazıyor?"

Siobhan hâlâ garson kıza bakıyordu. "Bunu orada bulduk," dedi, büstü göstererek. "Oraya nasıl geldiği hakkında bir fikriniz var mı?" Küçük, ürkek bir hayvan gibi gözlerini kocaman açan kız başını salladı. Grant, genç kıza güven vermeye çalışıyordu.

"Biz polisiz, " dedi.

"İşletmeciyle görüşmemiz mümkün mü?" diye sordu Siobhan.

Kız çekilince Grant az önceki sorusunu yineledi.

"Kendin bak," dedi Siobhan, elindeki çatal bıçak yardımıyla kâğıdı ona doğru çevirirken.

B4 İskoç Kanunu değerli gibi gelir.

"Bu da ne demek şimdi?" diye sordu Grant.

"Sen daha iyi bilirsin."

"Bu sefer pek şansımız yok gibi," dedi Grant, kafasını kaşıyarak.

"Geçen sefer de şansımız yok gibi görünüyordu."

"Ama geçenkinde daha çok ipucu vardı."

Siobhan, Grant'ın şekeri karıştırmasına dalmıştı. "Sorgucu bunu buraya bıraktığına göre..."

"Buralı biri mi?" diye tahmin etti Grant.

"Ya buralı, ya da buralı birinden yardım alıyor."

"Bu lokantayı biliyor," dedi Grant, çevresine bakınırken.

"Her içeri giren, merdivenleri çıkıp üst kata oturma zahmetine girmez."

"Sürekli geldiğini mi düşünüyorsun?"

Grant dudağını büktü. "Çevrede neler var bir düşünelim: IV George Köprüsü, Merkez Kütüphanesi, Ulusal Kütüphane. Akademisyenlerle kitap kurtları bulmacadan anlarlar."

"Güzel saptama. Ayrıca müze de pek uzakta değil."

"Mahkemeler... Parlemento..." dedi Grant gülerek. "İşleri kolaylaştıracağımızı sanmıştım."

"Belki de kolaylaştırıyoruzdur," dedi Siobhan, çay bardağını havaya kaldırarak. "Her neyse, ilk ipucunu çözmedeki başarımıza içiyorum."

"Cehennem Bayırı'na kadar daha kaç aşama var?"

Siobhan bir süre düşündü. "Orası Sorgucu'ya kalmış. Bana dördüncü aşama olduğunu söylemişti. Bu arada geri döndüğümüzde bir e-posta atıp, çözdüğümüzü bildireceğim." Elindeki kâğıdı özenle kanıt torbasına koydu. Grant ipucunu incelemekle meşguldü. "İlk izlenimlerin?" diye sordu Siobhan.

"B4... bir adresin parçası olabilir."

"Belki bir koordinattır."

"Harita koordinatı gibi mi?" diye sordu Grant.

"Evet. Peki ama nerenin haritası?"

"Belki ipucunun gerisi onu anlatıyordur. İskoç Hukuku'nu hatırlar mısın?"

"Okulda sınava girerdik, yıllar önce."

"Aynen. Belki Latince'de 'değerli' anlamına gelen bir sözcük vardır, hukukla ilgili."

"Olabilir. En iyisi kütüphaneye gitmek," diye önerdi Siobhan.

Grant saatine baktı. "Ben gidip parkmetreye para atayım," dedi.

Rebus masasının üzerine beş sayfa yaymış, geri kalan tüm eşyayı yere indirmişti. Ofis sakindi; vardiyadakilerin çoğu bir brifing için Gayfield Meydanı Karakolu'na gitmişti. Geri döndüklerinde, ortalığın dağınıklığı için ona teşekkür etmeyecekleri açıktı. Bilgisayar monitörünü ve klavyesini, masalar arasındaki geçiş yoluna yığmıştı.

Masada beş dosya; beş dosyada büyük olasılıkla beş kurban... En gençleri Caroline Farmer, kayıplara karıştığında daha yeni on altısına basmıştı. Rebus, en sonunda sabahleyin annesine ulaşabilmişti. Kolay bir telefon görüşmesi olmamıştı.

"Aman Tanrım, kızımdan bir haber olduğunu söyleyin lütfen." O bir anda yeşeren kör olası umut, gelen yanıtla yeniden söndü. Ancak Rebus, öğrenmesi gereken şeyi öğrenmişti: Caroline bir daha geri dönmemişti. İlk günler, boy boy fotoğrafları gazetelerde yayımlandığında asılsız telefonlar gelmişti, o kadar.

"Geçen yıl taşındık," dedi annesi, "odasını boşaltmak zorunda kaldık..."

Çeyrek yüzyıl önce, diye düşündü Rebus, o oda Caroline'i umutsuz beklemişti: Duvardaki posterleriyle, çekmecelerinde katlı duran yetmişlerin genç kız giysileriyle...

"O aralar, ona bir şey yaptığımızı düşünmüşlerdi," diye sürdürdü anne. "Biz, yani ailesi. Hiç olacak iş mi?"

Rebus söylemek istemese de, işin arkasından genelde ya baba, ya amca, ya da kuzen çıkardı.

"Sonra Ronnie'ye taktılar," diye sürdürdü anne.

"Caroline'in erkek arkadaş mı?" diye tahmin etti Rebus.

"Evet. İyi bir delikanlıdır."

"Ayrılmışlardı değil mi?"

"Gençleri bilirsiniz," dedi anne, sanki bir iki hafta önce olan bir olaydan söz ediyormuş gibi. Rebus, anıların hâlâ capcanlı olduğundan, kadına hâlâ gece gündüz acı verdiğinden emindi.

"Yani bitmişti."

"Evet. O günden sonra da hiç görüşmediler. Ailece başka bir yerlere taşınmışlardı. Birkaç yıl bana mektup yazmıştı."

"Bayan Farmer..."

"Artık Bayan Colquhoun. Joe beni terk etti."

"Üzgünüm."

"Ben hiç değilim."

"Kızınızın kaybolmasıyla?" Rebus bir anda durdu. "Affedersiniz, beni ilgilendirmez."

"O günden sonra bu konuyla ilgili fazla konuşmadı," dedi anne. Rebus merak ediyordu; acaba Caroline'in babası, annesinin aksine genç kızı bu kadar çabuk unutabilmiş miydi?

"Bayan Colquhoun, bu soracağım soru biraz tuhaf gelebilir ama... Dunfermline Vadisi'nin kızınız için bir anlamı, önemi var mıydı?"

"Ben... ben tam olarak ne demek istediğinizi anlayamadım."

"Ben de öyle. Aslında durum şu; dosyada ufak bir ayrıntı dikkatimizi çekti. Kızınızın kaybolmasıyla arasında bir bağlantı kurulabilir mi, onu araştırıyoruz."

"Nedir bu ayrıntı?"

Vadi'deki tabutun, kadına verilebilecek güzel bir haber olmadığı açıktı. Bu nedenle en kolay kaçış yolunu seçti: "Dosyanın ilerleyişi gereği şu anda bu bilgiyi paylaşma hakkına sahip değilim."

Hatta bir süre sessizlik hüküm sürdü. "Vadi'de yürümeyi severdi."

"Yalnız başına mı?"

"Canı sıkıldığı zamanlar." Kadının sesi telaşlı gelmeye başlamıştı. "Bir şeyler mi buldunuz?"

"Bayan Colquhoun, sizin düşündüğünüz gibi değil."

"Ölü değil mi?"

"Hayır hayır. Hiç ilgisi yok."

"Ne öyleyse?" diye çığlığı bastı.

"Dosyanın ilerleyişi..."

Kadın telefonu kapattı. Rebus bir süre elindeki ahizeye bakakaldı, ardından o da aynısını yaptı.

Tuvalette gidip yüzüne bir avuç su çarptı. Gözleri şişmiş, altları morarmıştı. Geçen gece Cerrahlar Lokali'nden ayrıldıktan sonra Portobello'ya gitmiş, Jean'ın sokağında durmuştu. Tam arabanın kapısını açarken birden fikir değiştirmişti. Ne diyecekti? İstediği şey neydi? Elinden geldiğince sessizce kapıyı kapatmış, farları sönük bırakıp motoru çalıştırmadan, Hendrix'in "The Burning of the Midnight Lamp" parçası eşliğinde öylece durmuştu.

Masasına döndüğünde, karakolun sivillerinden biri, elinde bir evrak kutusuyla bekliyordu. Rebus kutuyu açıp elini içine daldırdı. Kutu yarısına kadar bile dolu değildi. En üstteki dosyayı çıkarıp, üzerindeki yazıları okudu: Paula Jennifer Gearing (Doğum Yeri: Mathieson), Doğum Tarihi: 10.04.1950, Ölüm Tarihi: 06.07.1977. Nairn'de boğulma. Rebus sandalyesini masaya yaklaştırarak, okumaya başladı. Yirmi dakika geçmeden, elindeki bir başka kâğıda bakarken, Ellen Wylie geldi.

"Geç kaldığım için özür dilerim," dedi, paltosunu çıkarırken.

"İşbaşı zamanı anlayışlarımız biraz farklı sanırım," dedi Rebus. Wylie, dün söylediklerini hatırlayınca kıpkırmızı oldu. Ama başını kaldırıp Rebus'a baktığında gülen bir yüz görünce rahatladı.

"Bir gelişme var mı?" diye sordu Wylie.

"Kuzeyli dostlarımız sağlam çıktı."

"Paula Gearing dosyası geldi mi?"

Rebus onayladı. "Öldüğünde yirmi iki yaşındaymış. Kuzey Denizi Petrol İşletmeleri'nde çalışan bir adamla dört yıl evli kalmış. Şehir dışında güzel bir bungalov evleri varmış. Çocukları yokmuş. Kadın, bir

haber ajansında yarım gün çalışıyormuş... büyük olasılıkla para kaygısından ötürü değil, bir şeylerle meşgul olma isteğinden ötürü."

Wylie yanına yanaştı. "Cinayet olabilir mi?"

Rebus notlarını karıştırdı. "Okuduğum kadarıyla, kimse tam olarak açıklayamıyor. İntihar etmesini gerektirecek bir neden bulunmadığı söyleniyor. Ayrıca suya tam olarak kıyının neresinden girdiği de bilinmiyor."

"Otopsi raporu ne diyor?"

"Dosyada o da var. Donald Devlin'i arayıp bize zaman ayırabilir mi, sorar mısın?"

"Profesör Devlin'i mi?"

"Dün karşılaştım dediğim kişi oydu. Otopsi raporlarına bizim için bir göz atabileceğini söyledi." Rebus, Gates ve Curt'ün isteğini geri çevirdiğini söylemedi. "Numarası dosyalardan birinin üzerinde yazılı," dedi Rebus. "Kendisi Philippa Balfour'un komşusu aynı zamanda."

"Biliyorum. Bu sabahki gazeteye baktın mı?"

"Yooo."

Çantasından katlanmış bir gazete çıkarıp, iç sayfalardan birini açtı. Bir robot resim: Devlin'in, Philippa'nın kayboluşundan bir gün önce, evinin dışında gördüğü adam.

"Herkes olabilir," dedi Rebus.

Wylie başıyla onayladı. Kısa siyah saçlı, düz burunlu, kısık gözlü, ince dudaklı bir adamdı. "Umutlar azalıyor, değil mi?"

Bu sefer onaylama sırası Rebus'taydı. Robot resmi, hem de bu kadar genel bir çizimi basına vermek, umutların azaldığının göstergesiydi. "Devlin'i ara," dedi Rebus.

"Tamam, efendim."

Wylie, gazeteyi alıp, boş bir masaya oturdu. Son hazırlıklarını yapıyormuş gibi bir iki kez derin soluk alıp verdi. Sonra telefonu eline alarak, yeni bir günün ilk telefon görüşmesi için tuşlara basmaya başladı.

Rebus bir süre daha dosyaları okumayı sürdürdü. Çok geçmeden Nairn dosyasında görev almış bir memurun adı gözüne takıldı.

Watson soyadlı bir dedektif müfettiş.

Çiftçi.

"Sizi burada bile rahatsız ettiğim için üzgünüm efendim."

Çiftçi gülümseyerek Rebus'un sırtına bir tokat indirdi. "Bana artık 'efendim' demene gerek yok John. Şu sizli bizli konuşmalara da bir son ver."

Eliyle salonu gösterdi. Ev, çevre yolu yakınlarında bir çiftlik eviydi. Duvarlar uçuk yeşil, ellilerin ya da atmışların işi olması gereken mobilyalar birinci sınıf işçilikti. Mutfakla salon arasındaki duvar yıkılmış, böylece arada bir bar ve bir yemek yeme alanı oluşturulmuştu. Yemek masası temizlikten parıldıyordu. Mutfak tezgâhı da aynı şekilde pırıl pırıldı. Ocağın üstünde en ufak bir leke, lavaboda bir tek bulaşık bile yoktu.

"Kahveye ne dersin?" diye sordu Çiftçi.

"Çayı tercih ederim."

Çiftçi kıkırdıyordu. "Kahvemden hep nefret ederdin değil mi?"

"Sonlara doğru becermeye başlamıştınız aslında. "

"Bir yerlere otur, hemen geliyorum."

Rebus salonu şöyle bir dolaştı. Camlı dolabın içinde, çekik gözlü balıkçı bibloları, porselen fincanlar duruyordu. Çerçeve içindeki aile fotoğraflarını gördü. Rebus bunlardan birkaçını, Çiftçi'nin ofisinden hatırlıyordu. Halı süpürülmüştü. Aynada ve televizyon ekranında zerre toz yoktu. Rebus, Fransız balkonun boydan boya camlı, sürgülü kapılarına yanaştı. Bir süre, ilerledikçe dikleşen, en sonunda çimenlik bir alana ulaşan geniş bahçeyi izledi.

"Bugün temizlikçi geldi, değil mi?"

Çiftçi bir çay tepsisi çıkarırken kahkahayı bastı. "Ev işleri hoşuma gidiyor," dedi. "Arlene'i kaybettiğimden beri..."

Rebus arkasını döndü; az önce gördüğü, çerçeve içindeki fotoğrafı aradı. Çiftçi ve karısı birilerinin nikâhında, torunlarıyla poz vermişlerdi. Çiftçi'nin yüzü güleç, ağzı her zamanki gibi hafifçe aralıktı. Öte yandan karısı daha çekingen duruyordu. Boyu da kilosu da kocasının yarısı kadardı. Birkaç yıl önce ölmüştü.

"Belki de bu, onu hatırlama yolumdur," dedi Çiftçi.

Rebus konun derinine inmek istemediğinden yalnızca başıyla onayladı. Öte yandan, kadının giysilerinin hâlâ gardıropta, mücevher kutusunun hâlâ çekmecede durup durmadığını merak etmiyor da değildi.

"Gill nasıl, iyi gidiyor mu?" diye sordu Çiftçi.

"Çok hızlı başladı," dedi Rebus mutfaktan. "İlk işi bana doktor bulmakla, Ellen Wylie'yi harcamak oldu."

"Basın toplantısını ben de izledim," dedi Çiftçi, elindeki tepsiyi kontrol ederken. "Gill, Ellen'e ayaklarının üstüde duracak kadar zaman tanımalıydı."

"Bilerek böyle yaptı," diye ekledi Rebus.

"Belki de..."

"Sizi ortalarda görmemek çok tuhaf, efendim," dedi Rebus, son sözcüğün üstüne basa basa. Çiftçi gülümsedi.

"Teşekkür ederim, John." Kaynamaya başlayan çaydanlığı almak için içeri gitti. "Bensiz bir şeylerin değiştiğini sanmam. Bu arada bu küçük ziyaretinin arkasında yalnızca duygusal nedenler yatmıyor sanırım."

"Aynen öyle. Eski bir Nairn dosyası hakkında bilgi almak istedim."

"Nairn mi?" Çiftçi tek kaşını kaldırdı. "Yirmi küsur yıl önce. Batı Lothian'dan gönderilmiştim. Inverness Karakolu'ndan."

"Boğulma olayıydı, değil mi?"

Çiftçi bir süre düşündü. "Evet," dedi sonunda. "Adı neydi o kızcağızın?"

"Paula Gearing."

"Gearing, evet Gearing..." Anımsadığı için memnun görünüyordu. "Ama o dosya kapanmıştı diye hatırlıyorum."

Rebus, Çiftçi'nin çaydanlığa su koymasını izliyordu. "Pek sanmıyorum efendim," dedi ardından.

"O halde, salona geçelim de şu meseleyi bana güzelce bir anlat."

Rebus hikâyeyi baştan aldı; Şelale'deki oyuncak bebeği, Arthur'un Tahtı'nın gizemini, 72 yılından 95 yılına kadarki boğulma ve kaybolma olaylarının hepsini bir bir anlattı. Getirdiği haber kupürlerini Çiftçi'ye verdi. Çiftçi de her birini ilgiyle inceliyordu.

"Nairn sahilindeki bebekten haberim bile yoktu," dedi. "O aralar Inverness'taydım. Benim için Gearing dosyası sonsuza dek kapanmıştı."

"O zaman kimse bağlantıyı göremedi. Paula'nın cesedi kasabanın beş kilometre ötesinde karaya vurmuş halde bulunmuştu. Birileri bebeği fark etse bile, onun anısına bırakılmış bir şey olduğunu düşünürdü." Rebus bir süre durdu. "Gill'i arada bir ilişki olduğuna ikna edemiyorum."

"Onun derdi bulguların mahkemede kanıt niteliği taşıması. Seninkilerse doğrudan kanıt değil, ikinci derecede önem taşıyan bulgular."

"Biliyorum."

"Yine de..." dedi Çiftçi, arkasına yaslanarak, "yabana atmamak gerek."

Rebus, derin bir soluk alırken omuzlarını serbest bıraktı. Çiftçi bu son hareketi görmüş olacak, gülümsedi. "Kötü zamanlama, değil mi John? Tam da beni büyük bir balık yakaladığına ikna etmişken, emekliye ayrılmış olmam..."

"Belki Gill'le bir iki kelime konuşur, onu da ikna edersiniz."

Çiftçi başını salladı. "Dinleyeceğini sanmam. Artık kaptan o... Yol gösterme işlerinin benden geçtiğini iyi bilir."

"Kendinize haksızlık ediyorsunuz."

"Öyle olduğunu sen de biliyorsun. İnandırman gereken o; terliklerini giyip köşesine çekilmiş yaşlı bir adam değil."

"Benden, taş çatlasın, on yaş büyüksünüzdür."

"Umarım o günleri görecek kadar yaşarsın John; altmışlı yaşlar, ellililerden çok farklıdır. Belki de o doktor işi hiç de fena bir fikir değildir, ne dersin?"

"Adamın ne söyleyeceğini harfi harfine bilsem de mi?" Rebus fincanını kaldırıp çayını bitirdi.

Çiftçi, Nairn'le ilgili haberi yeniden eline aldı. "Senin için ne yapmamı istiyorsun?"

"Dosya kapanmıştı dediniz. Belki yeniden anımsamaya çalışabilirsiniz. O aralar kafanıza takılan bir şey var mıydı? Nispeten küçük, ikinci plana attığınız bir şey." Bir süre düşündü. "Ayrıca bebeğe ne olduğunu da soracaktım?"

"Ama şimdi ilk kez senden duyduğumu biliyorsun."

Rebus onayladı.

"Beş oyuncak bebek istiyorsun, değil mi?" diye sordu Çiftçi.

"Evet. Arada bir bağlantı olduğunu kanıtlamanın tek yolu bu olsa gerek."

"Yani ilkini yetmiş iki yılında bırakan her kimse, Philippa Balfour için de bir tane bırakmış."

Rebus bir kez daha onayladı.

"Eğer biri bu işi çözerse, o da sensin. Senin dikkafalılığına ve üstlerini dinlememe huyuna her zaman güvenmişimdir."

Rebus fincanını tepsiye bıraktı. "Bunu bir iltifat olarak alıyorum," dedi. Çevresine şöyle bir bakıp, ayağa kalmaya hazırlandığı sırada bir

şeyi fark etti: Artık Çiftçi'nin idare ettiği tek şey bu evdi. St Leonard's gibi buraya da düzen getirmişti. Eğer yaşlılık gibi bir nedenden ötürü burayı da kontrol edememeye başlarsa, bir köşeye kıvrılıp oracıkta ölürdü.

"Hiç umut yok," dedi Siobhan Clarke.

En aşağı iki saatlerini Merkez Kütüphanesi'nde geçirmişler, üstüne de bir kitapçıya giderek, İskoçya haritalarına ve turizm rehberlerine elli sterlin harcamışlardı. Şimdiyse Elephant House adlı bir kafeteryada, saat altı için ayırttıkları masada oturuyorlardı. Masa, arka taraflarda, pencere kenarındaydı. Grant Hood, Greyfriars Kilisesi'nin avlusuyla Kale'den oluşan manzarayı izliyordu.

Siobhan kafasını işaret ederek: "Kontağı kapattın mı?" diye sordu.

"Arada bir dinlenmek gerek," dedi Grant, gözü manzarada.

"Bu arada desteğin için teşekkür ederim," dedi Siobhan. Sözcükler, beklemediği kadar soğuk bir tonla döküldü ağzından.

"Rica ederim," dedi Grant, aldırmadan. "Bazı günler bulmacanın birinde takılır kalırım. Öyle durumlarda fazla kafa patlatmam; bir kenara bırakır, daha sonra tekrar bakarım. Böyle yapınca çoğu kez yanıt kendiliğinden gelir. Sorun ne biliyor musun?" dedi manzarayı bırakıp, Siobhan'a dönerek, "bazen bir şeyin üstüne öyle çok düşersin ki, sonunda gözün, diğer çıkar yolları görmez olur." Ayağa kalkarak köşedeki gazeteliğe yöneldi. Elinde Scotsman'la geri döndü. "Peter Bee," dedi, bulmacaların bulunduğu arka sayfa başa gelecek biçimde gazeteyi çevirirken. "Onunkiler de gizemlidir, ama başkalarınınki kadar çevrik sözcüğe dayanmaz."

Gazeteyi uzatınca Siobhan, Peter Bee'nin bulmacaları hazırlayan adam olduğunu anladı.

"Soldan sağa on iki," dedi Grant. "Eski bir Roma silahı sandığım şey, sonunda çevrik kelime çıktı."

"Çok ilginç," dedi Siobhan, elindeki gazeteyi, masadaki haritaların üzerine atarken.

"Demek istediğim, ara sıra kafanı boşaltman, her şeye sıfırdan başlaman gerekebilir."

Siobhan kaşlarını çatmış, ona bakıyordu. "Yarım günü boşa harcadığımızı mı söylüyorsun?"

Grant onayladı.

"Gerçekten çok rahatlattın, teşekkür ederim!" Bir hışımla sandalyesini iterek yerinden fırladı; sert adımlarla tuvalete yöneldi. İçeride lavaboya dayanıp, parlak, beyaz yüzeyine boş gözlerle baktı. İşin kötü yanı, Grant'ın haklı olduğunu biliyordu. Ancak o, Grant kadar umursamaz davranamıyordu. Önceleri kendisi oynamak isterken, şimdi oyun onu içine çekiyordu. Acaba Flip Balfour da oyunu bu kadar kafaya takmış mıydı? Eğer bir yerde takıldıysa, yardım alabilmiş miydi? Siobhan, henüz Flip'in arkadaşlarından ya da ailesinden hiç kimseye oyun konusunda soru sormadığını anımsadı. O kadar basın açıklamasında, röportajda hiçbiri oyundan söz etmemişti. Peki neden etsinlerdi ki? Belki de onlar için yalnızca ufak bir eğlence kaynağından, bir bilgisayar oyunundan başkası değildi.

Gill Templer, Ellen Wylie üzerinden sergilediği küçük aşağılama gösterisinin ardından, basın sözcülüğünü kendisine önermişti. Aslında öneriyi geri çevirerek, Wylie'ye bu zor zamanında destek olup, güzel bir dayanışma örneği ortaya koyduğu için mutlu olması gerekirdi; ama olamıyordu. Korkusu, işin altında John Rebus'un etkisinin yatmasıydı. Siobhan, onunla uzun yıllar çalışmış, gerek güçlü yanlarını, gerekse zayıf noktalarını çözmüştü. Birçok memur gibi Siobhan da başına buyruk, aykırı polisi oynamak istiyor, bir gün Rebus gibi olmaya can atıyordu. Ama polisliğin kuralları ayrı şeyler söylüyordu. Tüm ekipte bir tek Rebus'a yer vardı. Kendisiniyse terfilerle dolu, parlak bir gelecek bekliyordu. Gerçekten de Gill Templer'in yolunu seçebilirdi: Emirleri dinlemek, amirlerine karşı gelmemek, asla riske girmemek yeterdi. Böylece her zaman güvende olur, bir rütbeden bir üsttekine atlardı. Dedektif müfettiş, sonra belki kırklarında başkomiser.. Şimdi Gill'in neden yemeklere, içkili buluşmalara kendisini de çağırdığını anlıyordu; işin nasıl yürüdüğünü göstermek için. Doğru dostluklar kurarsın, onlarla iyi geçinirsin. Sabırlı da oldun mu, çok geçmeden ödülünü alırsın. Aslında Ellen Wylie'nin aldığı ders de buydu.

Masadaki yerini aldı. Bulmacayı bitiren Grant Hood, elindeki gazeteyi masaya bırakıp, arkasına yaslanırken, meydan okur bir havayla kalemini cebine attı. Yan masada tek başına oturup kahvesini içen, ara ara başını okuduğu kitaptan kaldırıp, takdir edici bakışlarla kendisini süzen kadına bakmamak için kendini zorluyordu.

"Aynı bulmacayı ikinci çözüşün sanmıştım," dedi Siobhan, Scotsman'ı göstererek.

"İkincisi daha kolay olur artık," dedi Grant, böbürlenerek. "Niye öyle sırıtıyorsun?"

Yan masadaki kadın, kitabına geri dönmüştü. Okuduğu, Muriel Spark'ın bir kitabıydı. "Eşsesli ne demek, biliyor musun?"

"Eşcinseli andırıyor."

"Şakayı bırak. Okunuşları aynı, anlamları farklı sözcüklere denir. Bulmacalara sık sık koyarlar. Hatta bugünkünde de vardı. Onu gördüğümde aklıma bir şey geldi."

"Ne geldi?"

"Şu son ipucu... Onda da eşsesli sözcük kullanılmış olabilir? 'Değerli gibi gelir' demekle, kulağa öyle geldiği söyleniyor olabilir. Yani 'değerli' sözcüğünün, dilimizdeki eşseslisini düşünmemiz gerekir."

"Tekrar al, anlayamadım," dedi Siobhan. Bir ayağını altına alıp, masaya doğru eğildi.

"Dilimizde değerli nasıl yazılır? 'D-e-a-r' biçiminde. Örneğin geyik sözcüğü nasıl yazılır? 'D-e-e-r' diye. Peki sana bir soru, bunların okunuşları aynı mı?"

"Evet."

"İşte 'değerli gibi gelir' diyerek anlatmak istediği şey, geyik olabilir."

Siobhan kaşlarını çattı. "O halde elimizde 'B4 İskoç Kanunu geyik' gibi daha da salakça bir cümle olur."

Grant dudak bükerek pencere tarafına döndü. "Öyle diyorsan öyle olsun," dedi, masum bir çocuk sesiyle.

Siobhan, dizine bir tokat attı. "Böyle yapma."

"Alıngan olmaya yalnızca senin mi hakkın var?"

"Özür dilerim."

Grant arkasını döndüğünde Siobhan gülümsüyordu. "Böyle daha iyi," dedi. "Şimdi... Holyrood bölgesinin adını nasıl aldığıyla ilgili bir öykü yok muydu? Eskilerden bir kral, bir geyiğe ok atıyordu, yanlış hatırlamıyorsam."

"Affedersiniz." Ses, yan masadan geliyordu. "Elimde olmadan sözlerinize kulak misafiri oldum." Kadın, kitabını masanın üzerine bırakıtı. "O sözünü ettiğiniz kral, on ikinci yüzyılda yaşamış I. David'dir.

Söylenceye göre avlanırken karşısına çıkan erkek geyik, kralı yere yıkmış. Boğuşurken elini hayvanın boynuzlarına atan kral, bir de bakmış ki tuttuğu boynuz haça dönüşmüş. 'Holy' kutsal, 'rood' da haç demek. David bunu tanrısal bir işaret olarak görmüş ve Holyrood Manastırı'nı yaptırmış."

"Teşekkürler," dedi Grant. Kadın, başıyla karşılık verip kitabına döndü. "İyi eğitimli birini görmek ne güzel," dedi Grant, Siobhan'a dönerek. Siobhan gözlerini kısmış, yüzünü buruşturmuştu. "Holyrood Sarayı'yla ilgisi olabilir," dedi Grant.

"Okulun birinde, B4 diye bir sınıf da olabilir," dedi Siobhan alaycı bir şekilde. Az önceki eğitim konusuna takmıştı anlaşılan.

"İskoç Hukuku'yla Holyrood Sarayı arasında bir bağlantı vardır belki. O durumda tıpkı Victoria gibi, bunun da kraliyetle ilgili bir ipucu olması gerekir."

"Belki de."

"Şu anda yapmamız gereken tek şey, tanıdık bir hukukçu bulmak."

"Kamu Savcılığı'ndan biri olabilir mi?" diye sordu Siobhan. "Eğer olursa, bize yardımcı olabilecek kişiyi buldum..."

Sulh Mahkemesi, müze alanının karşısındaki Chambers Caddesi'nde, yeni bir bina içindeydi. Siobhan'ın tüm tepkisine ve ceza alsa daha az para ödemiş olacağına dair ikna çalışmalarına rağmen, Grant bir koşu parkmetreye bozukluk atmaya gitmişti. Siobhan onu beklemek yerine mahkemede dolaşmış, Harriet Brough'u bulana kadar sağa sola sormuştu. Savcı vekili, omzuna, tıpkı tanıştıkları günkü gibi tüvit döpiyesiyle uyumlu bir İskoç şalı atmıştı. Gri çoraplar, topuksuz, siyah ayakkabılar giymişti. Siobhan, bileklerinin inceliğini hemen fark etti.

"Benim sevgili kızım, bu ne fevkalade bir sürpriz!" dedi Brough, Siobhan'la el sıkışıp, kolunu tulumba kolu gibi bir aşağı bir yukarı sallarken. "Gerçekten fevkalade." Siobhan, karşısında duran orta yaşlı kadının kırışıklarını kapatmak için yaptığı makyajın, yüzüne cırtlak tonlardan oluşan gülünç bir görünüm verdiğini fark etti.

"Umarım sizi rahatsız etmiyorumdur," diye söze girdi Siobhan.

"Hiç ilgisi yok." İkili, mahkemenin giriş salonunda duruyordu. Yanlarından, her biri kendi koşuşturması içindeki avukatlar, mübaşirler, güvenlik görevlileri, telaşlı aileler geçiyordu. Konuştukları sırada

binanın başka köşelerindeyse, suçluyla suçsuz ayırt ediliyordu. "Davan mı var?"

"Hayır, kafama takılan bir soru var da... Sizin yardımcı olabileceğinizi düşündüm."

"Seve seve."

"Elimde bir not var. Bir dosyayla ilgisi olabileceğinden kuşkulanıyoruz. Ama işin ilginç yanı, bu not şifreli olarak yazılmış."

Savcı Yardımcısı'nın gözleri heyecandan kocaman açıldı. "Çok heyecan verici!" dedi derin bir soluk alarak. "İstersen bir yerlere oturalım da gerisini öyle anlat."

Boş bir bank bulup oturdular. Brough notu, politen kanıt torbasının üzerinden okudu. Siobhan, dikkatle onu izliyordu. Savcı Yardımcısı dudaklarını oynatıyor, kaşlarını kaldırıp alnını kırıştırıyordu.

"Üzgünüm, çıkaramadım!" dedi en sonunda. "Belki dosyadan biraz söz etsen..."

"Kayıp kişi dosyası," diye açıkladı Siobhan. "Bir oyuna katıldığından kuşkulanıyoruz."

"Demek bir sonraki aşamaya geçmek için, bunu çözmeniz gerek. Ne kadar ilginç."

Grant Hood soluk soluğa geldi. Siobhan onu, Harriet Brough'la tanıştırdı.

"Bir şey bulabildiniz mi?" diye sordu Grant. Siobhan başını salladı. Grant, Savcı Yardımcısı'na döndü. "B4'ün İskoç Hukuku'nda bir anlamı var mı? Bir fıkra numarası gibi?

"Güzel oğlum," dedi Brough gülerek, "bunun yüzlerce örneği olabilir, ama kanun maddelerine genellikle B4 gibi değil, 4B gibi adlar verilmiştir."

Grant onayladı. "4. fıkranın B bendi gibi olabilir mi örneğin?"

"Tam üstüne bastın."

"İlk ipucunun," diye söz aldı Siobhan, "kraliyetle ilgisi vardı. Yanıtı Victoira'ydı. Bunun, Holyrood'la bağlantılı olup olmadığını merak ediyoruz." Bu açıklamadan sonra Brough notu bir kez daha eline aldı.

"Çocuklar, siz ikiniz benden daha genç beyinlersiniz," dedi. "Benim hukukçu beynim, sınırlar içinde düşünmeye alışık." Notu Siobhan'a uzatırken aklına bir şey gelmiş olacak ki, yeniden geri aldı. "Acaba 'İskoç Kanunu' sözü, sizi yoldan saptırmak için mi konulmuş?"

"Nasıl yani?" diye sordu Siobhan.

"Şöyle; bu kişi eğer ipucunu bilerek çarpıtmak istemişse, büyük olasılıkla sandığınızdan çok daha etraflıca düşünmüştür."

Siobhan Grant'la göz göze geldiler. Brough, notu gösteriyordu.

"Dağ yürüyüşlerim sırasında öğrendiğim bir şey," dedi. "Eski İskoç dilinde 'kanun' kelimesinin, tepelik arazileri anlatmak için kullanılan bir eşseslisinin olduğu..."

Rebus telefonda, Huntinhtower Oteli'nin işletmecisiyle konuşuyordu.

"Depoda olabilir diyorsunuz..."

"Emin değilim," dedi işletmeci.

"Baktırmanız mümkün mü? Ya da çalışanlara sormanız?"

"Onarım sırasında atılmış olabilir."

"Umarım atılmamıştır, Bay Ballantine."

"Belki de bulan müşteri..."

"Size teslim ettiğini söylüyor." Rebus daha önce Courier'i aramış, dosyaya bakan gazeteciyle görüşmüştü. Gazeteci meraklanınca Rebus, Edinburgh'da bir başka tabutun bulunduğunu söylemek zorunda kalmış, ancak hemen ardından 'arada bağlantı kurmanın çok zor olduğunu' vurgulamıştı. En son istediği şey, medya ordusunun başına üşüşmesiydi. Gazeteciden, tabutu bulan köpeğin sahibinin kim olduğunu öğrendikten birkaç telefon sonra adama ulaşmış, ancak adamdan, tabutu Huntingtower Oteli'ne bıraktığı, sonrasında bir daha konuyla ilgili hiçbir şey yapmadığı yanıtını almıştı.

"Pekâlâ," dedi işletmeci, "ama söz veremiyorum."

"Bulur bulmaz haber vereceğinizden eminim," dedi Rebus, adını ve telefon numarasını tekrar ederek. "Çok acil bir konu, Bay Ballantine."

"Elimden geleni yaparım," dedi adam, iç çekerek.

Rebus konuşmasını bitirince, Donald Devlin'le Ellen Wylie'nin oturduğu masaya döndü. Devlin yine o eski püskü hırkalarından birini giymişti; ama Rebus'u şaşırtan, bu kez bütün düğmelerinin yerli yerinde oluşuydu. İkili, Glascow'daki boğulma olayının otopsi raporlarını inceliyordu. Wylie'nin yüzünden anlaşılan, işler yolunda gitmiyordu. Wylie telefonda konuşurken, Devlin hemen yanında duran sandalyesinden hafif doğrulup, Wylie'ye doğru eğiliyordu. Belki yalnızca gelişmeleri merak ediyordu; ama Wylie'nin bundan pek de hoş-

nut olmadığı ortadaydı. Çaktırmadan sandalyesini çaktırmadan, ufak hamlelerle öteye kaydırıyor, patologa sırtını dönmeye çabalıyordu. Şimdiye kadar Rebus'la göz göze gelmekten kaçınmıştı.

Rebus, Huntingtower Oteli'yle ilgili bir not aldıktan sonra yeniden telefonu eline aldı. Glascow tabutunu bulması daha zordu. Olayı yazan gazeteci işten ayrılmıştı. Haber dairesinden hiç kimse, olayla ilgili bir şey hatırlamıyordu. Rebus en sonunda kilise lojmanının telefonunu alıp, Peder Martine'i aradı.

"Tabuta ne olduğu hakkında herhangi bir fikriniz var mı?" diye sordu Rebus.

"Gazeteci aldı sanırım."

Rebus teşekkür edip, yeniden gazeteye telefon açtıktan sonra, en sonunda editörle görüşmeyi başardı. Ama o, adamdan bir şeyler öğrenme niyetindeyken, adam ondaki bilgileri almaya çalışıyordu. Kaçarı yok, 'Edinburgh tabutundan' söz edecekti. Ardından, önceki gazeteciye söylediği gibi aslında boşuna çabaladığını düşündüğünü ekledi.

"Şu 'Edinburgh tabutu', tam olarak nerede bulunmuştu?"

"Kale yakınlarında," dedi Rebus, kaygısızca gülümseyerek. Editörün derhal kaleme kâğıda sarıldığını, konuşulanları not aldığını, kafasında bir haber başlığı kurmakla uğraştığını görür gibi oldu.

Rebus bir dakika bekledikten sonra, insan kaynaklarına bağlandı. Oradan, gazeteci Jenny Gabriel'in adresini aldı. Adres Londra'daydı.

"Büyük gazetelerden birine gitti," dedi İnsan Kaynakları Müdürü. "Jenny'nin en büyük hedefi buydu."

Görüşmeden sonra dışarı çıktı; kahve, çörek ve dört gazete aldı: *The Times, Telegraph, Guardian ve Independent.* Her birinin künyesine göz attıysa da, Jenny Gabriel adına rastlayamadı. Yılmadan her birine telefon açarak, gazeteciyi sordu. Üçüncü denemesinde santral, hatta kalmasını istedi. Devlin, Wylie'nin masasını çörek kırıntıları içinde bırakmakla meşguldü.

"Bağlıyorum."

Rebus'un gün boyunca duyduğu en güzel söz buydu.

"Haber dairesi."

"Jenny Gabriel lütfen."

"Benim."

Ve yine aynı seyyar satıcı ağızları.

"Ulu Tanrım!" dedi gazeteci sonunda. "Bu sözünü ettiğiniz olayın, sağlam yirmi yılı var."

"Aşağı yukarı," diye hak verdi Rebus. "Bebeğin hâlâ sizde olduğunu sanmıyorum."

"Bende değil." Rebus'un hevesi az da olsa kırılmıştı. "Güneye taşındığımda, bir arkadaşıma bırakmıştım. İlk gördüğünden beri çok ilgisini çekmişti."

"Bir dakika, numarasını alayım..." Bir süre sessizlik. Rebus beklerken elindeki tükenmez kalemle oynuyordu.

"Aslında kendisi Edinburgh'da," dedi Jenny Gabriel. Ardından numarasını verdi. Adamın adı Dominic Mann'dı.

"Çok teşekkür ederim," dedi Rebus, telefonu kapatırken. Dominic Mann evde değildi, ama telesekreter, cep telefonunun numarasını verdi.

"Alo?"

"Dominic Mann'la mı?" Bu kez şanslıydı. Tabut hâlâ Mann'daydı ve adam gün içinde St Leonard's Karakolu'na bırakabileceğini söylemişti.

"Çok iyi olur," dedi Rebus. "Bu arada niçin bu kadar yıl sakladınız?"

"Eserlerimde kullanmayı tasarlıyordum."

"Eserler?"

"Ben bir sanatçıyım. En azından öyleydim. Bu aralar galeri işletiyorum."

"Resim yapmayı sürdürüyor musunuz?"

"Nadiren. Görüyorsunuz ya, bebekle uğraşacak zaman bulamadım. Mümkün olsaydı eğer, kafamda, onu sargıya sarıp boyayarak bir koleksiyoncuya satmak vardı."

Rebus adama teşekkür edip, telefonu kapattı. Devlin çöreğini bitirmişti. Yaşlı adamın gözü şimdi de, Wylie'nin yemeyip bir kenara koyduğu çörekteydi. Nairn tabutunun işi daha kolay olmuş, iki telefon, Rebus'u sonuca götürmeye yetmişti. İlk telefondaki gazeteci, sağa sola bakması gerektiğini söylemiş, bir süre sonra geri arayarak Rebus'a, Nairn'de yaşayan birinin numarasını vermişti. Bu kişi de ortalığı araştırdıktan sonra tabutu, komşusunun kulübesinde bulmuştu.

"Size postayla mı yollayayım?"

"Lütfen," dedi Rebus. "Acele posta servisiyle." Aklından bir araba göndermek geçtiyse de, pahalıya patlayacağı için vazgeçti.

"Posta ücreti ne olacak?"

"Adınızı, soyadınızı ve banka hesap numaranızı ekleyin. Size geri ödeme yapılacak."

Adam bir süre düşündü. "Olabilir sanırım. Tabii size güvenmem gerekecek, değil mi?"

"Polise de güvenemezseniz, kime güveneceksiniz?"

Ahizeyi yerine koyarken Wylie'ye döndü. "Ne haber?"

"Geliyorum," dedi Wylie, sesi bitkin ve sinirli geliyordu. Devlin, kucağına biriken kırıntıları dökerek ayağa kalkıp, tuvaletin yerini sordu. Rebus eliyle sağı gösterdi. Devlin o yöne yürürken Rebus'un önüne gelince durdu.

"Bu işten ne kadar keyif aldığımı bir bilseniz."

"Hiç değilse birilerinin mutlu olduğunu görmek güzel Profesör."

Devlin parmağıyla Rebus'un kolunu dürttü. "Bence sizin de keyfiniz yerinde." Gülerek odadan çıktı. Rebus, Wylie'nin masasına gitti.

"Adamın ağzından akan sular seni boğmadan o çöreği yesen iyi olur."

Bu sözü bir süre değerlendiren Wylie, çöreği ortadan bölüp, yarısını ağzına attı.

"Bebek meselesinde gelişme var," dedi Rebus. "İkisinin izini buldum, birininkini bulmak üzereyim."

Wylie, çöreği boğazından aşağı itmek için kahvesinden bir yudum aldı. "Bizden daha iyi durumdasın demek ki." Çöreğin öbür yarısını inceledikten sonra çöpe attı. Ardından, "Buna mecburum," dedi suçlu bir sesle.

"Çöreği göremeyince çok üzülecek."

"Ben de onu istiyorum."

"Bize yardım etmek için burada."

Wylie ona baktı. "Ama leş gibi kokuyor."

"Gerçekten mi?"

"Fark etmedin mi?"

"Yo..."

Wylie'nin omuzları birden çöküverdi. "Neden beni yanında istedin? Ben işe yaramazın, konuşma özürlünün tekiyim. O kadar muhabir, televizyoncu gözleriyle gördü bunu. Herkes biliyor. Senin özürlülere karşı zaafın mı var ne?"

"Benim kızım da özürlü," dedi Rebus sessizce.

Wylie'nin yüzü kıpkırmızı olmuştu. "Tanrım, ben öyle demek..."

"Soruna dönersek; çevrede Ellen Wylie ile sorunu olan tek insan, Ellen Wylie'nin kendisi."

Wylie, elini yüzüne götürmüş, üşüşen kanı itmeye çalışıyormuş gibi yüzünü ovuşturuyordu. "Onu Gill Templer'a anlat," dedi sonunda.

"Gill, her şeyi berbat etmiş olabilir. Ama bu, dünyanın sonu değil." Rebus'un telefonu çaldı. Masasına dönerken "anlaştık mı?" diye sordu. Wylie onayladı. Telefon, Huntingtower Oteli'ndendi. Tabutu, kayıp eşyalar için ayrılmış bir depoda bulmuşlardı. Otuz kırk yıllık şemsiyelerin, gözlüklerin, şapkaların, ceketlerin ve fotoğraf makinelerinin arasında.

"Orada öyle ilginç şeyler var ki," dedi Bay Ballantine. Rebus'un ilgisini çeken tek şeyse tabuttu.

"Acele postayla göndermeniz mümkün mü? Geri ödemenizi hemen..."

Devlin geri döndüğünde Rebus, Dunfermline tabutunun peşine düşmüştü; ancak bu kez duvara toslamıştı. Ne yerel basının, ne de polisin, tabutun başına ne geldiğinden haberi vardı. Rebus, araştırılacağına dair söz alsa da, işin olumlu sonuçlanacağından pek de umutlu değildi. Üzerinden neredeyse otuz yıl geçmişti; bundan sonra kolay kolay ortaya çıkarılamazdı. Karşıki masadaki Wylie konuşmasını bitirince, Devlin sessizce alkış tutmaya başladı. Wylie, Rebus'a döndü.

"Hazel Gibbs'in otopsi raporları yolda," dedi. Rebus bir süre gözünün içine baktı, ardından gülümseyerek başıyla onayladı. Yine telefonu çalıyordu; bu kez Siobhan'dı.

"David Costello'yla görüşeceğim," dedi, "eğer işin yoksa..."

"Grant'la eşleşmemiş miydiniz siz?"

"Kendisini birkaç saatliğine Başkomiser Templer'a kaptırdım."

"Kim bilir, belki de senin geri çevirdiğin basın sözcülüğünü ona öneriyordur."

"Beni kafaya almaya başlama. Geliyor musun, gelmiyor musun?"

Costello evdeydi. Kapıyı açtığında irkilmiş görünüyordu. Siobhan, kötü haber getirmediklerini söyleyerek, onu rahatlatmaya çalıştı. Costello, pek de inanmışa benzemiyordu.

"Girebilir miyiz David?" diye sordu Rebus. Costello ilk kez gözlerinin içine bakıyordu; ardından başıyla onayladı. Rebus'a kalırsa çocuğun üzerindeki giysiler, son görüşmelerindekilerle aynıydı; oda, o zamandan beri toplanmamış gibi duruyordu. Genç adamın sakalları uzamış, yüzüne sıkılgan bir hava gelmişti. Bu durum, ara sıra bir eliyle sakalını sıvazladığında, daha da göze çarpıyordu.

"Hiç haber de mi yok?" diye sordu, Rebus ve Siobhan'ı ayakta bırakıp, koltuğa çökerken.

"Ufak tefek parçalar," dedi Rebus.

"Ama hâlâ ayrıntılara ulaşamadınız sanırım?" dedi Costello, koltukta sağa sola kıpırdanıp, rahat oturmaya çalışırken.

"Bak David, aslında," dedi Siobhan, "bizi buraya getiren şey, bazı ayrıntılar." Elindeki kâğıdı Costello'ya uzatırken.

"Bu ne?"

"Bir oyunun ilk ipucu. Flip'in oynadığını sandığımız bir oyun bu."

Costello koltuktan doğrularak nota dikkatlice baktı. "Nasıl bir oyun?"

"İnternette bulmuş. Sorgucu adlı biri yönetiyor. Her ipucunu çözmek, oyuncuyu bir sonraki seviyeye yükseltiyor. Flip, Cehennem Bayırı adlı seviyenin ipucu üzerinde çalışıyordu. Belki de çözmüştür, onu bilemiyoruz."

"Flip mi?" diye sordu Costello. Söylenenleri inandırıcı bulmadığı sesinden anlaşılıyordu.

"Böyle bir şeyden söz etti mi?"

Costello başını salladı. "Tek kelime bile etmedi." Şimdi eline bir şiir kitabı almış olan Rebus'u izliyordu.

"Oyunlara ilgi duyar mıydı?" diye sordu Siobhan.

Costello dudak büktü. "Arkadaş gruplarıyla oynanan oyunlar. Bilirsiniz işte, Tabu türü saçma sapan şeyler..."

"Peki ya kurgu oyunları? Rol yapma oyunları?"

Costello kendinden emin, başını salladı.

"İnternet üzerindekiler olabilir mi?" diye sordu Siobhan.

Sakalını sıvazladı. "Bunları ilk kez sizden duyuyorum." Bir Rebus'a, bir Siobhan'a bakıyordu. "Sözünü ettiğiniz kişinin Flip olduğundan emin misiniz?"

"Hem de fazlasıyla," diye atıldı Siobhan.

"Bu oyunun kaybolmasıyla ilgisi olduğundan mı kuşkulanıyorsunuz?"

Siobhan başıyla onayladıktan sonra, eklemek istediği başka bir şey var mı görmek için Rebus'a döndü. Ancak Rebus, kafasını kurcalayan düşüncelerle boğuşuyordu. Flip Balfour'un annesinin sözleri gelmişti aklına; Costello'nun, kızını kendilerine düşman ettiğini iddia ediyordu. Rebus neden böyle düşündüğünü sorunca ne demişti? *Öyle biri olduğu için...*

"İlginç bir şiir," dedi Rebus, elindeki kitabı sallarken. Kitapçık, daha doğru bir tanımlama olurdu. Birkaç dize okudu:

" 'kötü olduğun için değil,

ölürsün, elde edilebilir olduğun için.' "

Rebus kitabı kapatıp bir köşeye koydu. "Daha önce hiç böyle düşünmemiştim," dedi, "ama yanlış sayılmaz." Sigarasını yakmak için bir süre sustu. "Sohbet ettiğimiz günü anımsıyor musun, David?" Derin bir nefes çekti; sigarayı Costello'ya uzattıysa da, genç adam geri çevirdi. Yarım şişe viski artık boştu; tıpkı bir sürü bira kutusu gibi. Rebus mutfağın girişinde, kutularla yan yana duran kupaları, tabakları, çatalları, yiyecek ambalajlarını da seçebiliyordu. Costello'yu iyi bir içici olarak görmemişti; belki de bu fikrini yeniden gözden geçirmesi gerekiyordu. "Hatırlıyor musun? Sana, Flip biriyle tanışmış olamaz mı, diye sormuştum; sen de, öyle olsa bana söylerdi gibisinden bir şeyler demiştin. Hiçbir şeyi kendine saklayamadığını söylemiştin."

Costello onaylıyordu.

"Ama ortada hiç sözünü etmediği bir oyun var. Hem kolay bir oyun da değil; bir sürü bulmaca, kelime oyunu... Yardıma ihtiyaç duymuş olabilir."

"Benden yardım istemedi."

"İnternetten, ya da Sorgucu diye birinden de mi söz etmedi?"

Costello başını salladı. "Bu arada Sorgucu dediğiniz kişi kim?"

"Bilmiyoruz," diye itiraf etti Siobhan, kitaplığın yanından.

"Mutlaka ortaya çıkacaktır, değil mi?"

"Biz de kendiliğinden çıkmasını istiyoruz," dedi Siobhan, raftaki oyuncak askeri eline alırken. "Bu bir oyun parçası, değil mi?"

Costello o yana döndü. "Öyle mi?"

"Bununla oynuyor musunuz?"

"Açıkçası nereden geldiğinden emin değilim."

"Ama zorlu savaşlar gördüğü belli," dedi Siobhan, kırık tüfeği incelerken.

Rebus, Costello'nun açık duran dizüstü bilgisayarına baktı. Yanında ders kitapları, yerde bir yazıcı duruyordu. "Sen de internete giriyorsun sanırım?" diye sordu.

"Kim girmiyor ki?"

Siobhan zorlama bir gülümsemeyle, elindeki oyuncak askeri yerine koydu. "Müfettiş Rebus, hâlâ elektrikli daktilolarla cebelleşiyor."

Rebus, Siobhan'ın ne yapmak istediğini anlıyordu: Kendisini alaya alarak, Costello'yu yumuşatacaktı.

"Benim için internet," dedi, "Milan'ın ezeli rakibinden başkası değil."

Bu yorum üzerine, Costello'nun yüzüne bir gülümseme belirdi. *Öyle biri olduğu için...* Peki gerçekten kimdi David Costello? Rebus bunu merak etmeye başlamıştı.

"Flip bunu senden sakladığına göre," diye söze girdi Siobhan, "sakladığı başka şeyler de olamaz mı?"

Costello onayladı. Hâlâ rahat bir oturma biçimi bulamamış, koltukta kımıldanıyordu. "Belki de onu hiç tanımamışımdır," diye itiraf etti. Yeniden ipucuna baktı: "Anlamı ne, biliyor musunuz?"

"Siobhan çözdü," dedi Rebus. "Ama eline geçen tek şey, ikinci ipucu oldu."

Siobhan, ikinci ipucunun yazılı olduğu kâğıdı uzattı. "İlkinden daha saçma," dedi Costello. "Gerçekten Flip'ten hiç beklemeyeceğim şeyler bunlar. Bu söylediklerinizin hiçbiri ona göre değil." Kâğıdı geri uzattı.

"Peki ya arkadaşları?" diye sordu Siobhan, "onların arasında oyunlarla, bulmacalarla ilgilenen birileri var mı?"

Costello'nun gözleri onunkilere kilitlendi. "Onlardan biri mi olduğunu?"

"Ben yalnızca, Flip yardım almak için başkalarına gitmiş olabilir mi, onu merak ediyorum."

Costello bir süre düşündü. "Hatırlayabildiğim hiç kimse yok." Siobhan, ikinci ipucunu elinden aldı.

"Bunu çözebildiniz mi?" diye sordu Costello.

Siobhan belki de kırkıncı kez ipucuna bakıyordu. "Hayır," dedi, "henüz değil."

Evden ayrıldıktan sonra Siobhan, Rebus'u karakola bıraktı. İlk birkaç dakika sessizdiler. Trafik akmıyordu. Her geçen hafta, akşam koşuşturmacası daha erken başlıyor gibiydi.

"Ne düşünüyorsun?" diye sordu Siobhan.

"Yürüsek daha çabuk varacağımızı..."

Siobhan'ın beklediği yanıt da buna benzer bir şeydi. "Tabut içinde bebekler... bunu düşünen beyin, sıradan oyunları sevmiyor olmalı."

"Bana sorarsan, kahrolası bir kaçık olmalı."

"Bebek bırakmak, internet üzerinde bulmaca çözmek kadar tuhaf."

Rebus hiçbir şey söylemeden, başıyla onayladı.

"Bebekler arasında bağlantı arayan ben olmak istemezdim," diye ekledi Siobhan.

"İşin düğümü orada çözülecek," diye karşılık verdi Rebus.

Bu kez Siobhan hak verdi. "Tabii bağlantı kurulabilirse."

"Biraz zaman..." dedi Rebus. "Bu arada sevgili Bay Costello hakkında küçük bir araştırma hiç fena olmaz."

"Bana yeterince samimi göründü. Kapıyı açtığında yüzünde beliren ifade... sanki kötü bir şey duyacakmış gibi dehşete düşmüştü. Ayrıca hakkında araştırma yapılmamış mıydı?"

"Yine de bu hiçbir şey atlamadık anlamına gelmiyor. Yanlış hatırlamıyorsam, iş Silvers'a verilmişti. Tembellik yarışması açılsa, o herif uzak ara birinci gelir." Siobhan'a döndü. "Sen ne yapıyorsun?"

"En azından bir şeyler yapıyormuş gibi görünmeye çalışıyorum."

"Demek istediğim, şimdi ne yapacaksın?"

"Dosdoğru eve gidip, biraz keyif çatmayı düşünüyorum."

"Dikkatli olsan iyi edersin. Başkomiser Templer, memurlarının dolu dolu sekiz saat çalışmasını ister."

"O halde kaç saat alacaklıyımdır herhalde. Tabii sen de. Söylesene, en son ne zaman yalnızca sekiz saat mesai yaptın?"

"Eylül bin dokuz yüz seksen altı," dedi Rebus, gülümseyerek.

"Ev nasıl gidiyor?"

"Kablo işleri bitti sayılır. Şimdi boyacılar geliyor."

"Dişine göre bir yer buldun mu?"

Rebus başını salladı. "Seni sinir ediyor, değil mi?"

"Eğer satmak istiyorsan, bu beni ne ilgilendirir?"

Rebus gözlerini kısarak bakıyordu. "Ne demek istediğimi biliyorsun."

"Sorgucu'yu mu kastediyordun?" Bir süre vereceği yanıtı tasarladı. "Neredeyse eğlenmeye başladığımı söyleyebilirdim, tabii eğer..."

"Eğer?" diye sordu Rebus.

"Tabii eğer onun da bu işten keyif aldığını hissetmemiş olsaydım."

"Seni işleterek keyif aldığını..."

Siobhan onayladı: "O herif beni işletiyorsa, Philippa Balfour'a da aynısını yapmıştır."

"Israrla Sorgucu'nun erkek olduğunu farz ediyorsun," dedi Rebus.

"Ağzımdan öyle çıkıyor." Bir cep telefonu sesi geldi. "Benimki," dedi Siobhan, tam da Rebus elini cebine atmışken. Telefon, araç teybinin hemen yanındaki küçük şarj aletine takılıydı. Siobhan yalnızca düğmeye bastı; gerisi dahili mikrofonun ve hoparlörlerin işiydi.

"Serbest el sistemi..." dedi Rebus, kendi kendine.

"Alo?"

"DC Clarke'la mi görüşüyorum?"

Siobhan sesi tanıdı. "Bay Costello? Sizin için ne yapabilirim?"

"Az önce düşünüyordum da... oyunlar hakkında söylediklerinizi."

"Evet?"

"Şey, aslında bu işlerle ilgilenen birini tanıyorum. Daha doğrusu kendisi Flip'in bir tanıdığı."

"Adı ne?"

Siobhan Rebus'a dönmüş, Rebus'sa çoktan kalem kâğıt elde, hazır bekliyordu.

David Costello adı söylediyse de, Siobhan hışırtıdan duyamadı. "Anlayamadım," dedi Siobhan. "Yeniden alabilir miyim?"

Bu kez her ikisi de net duydu: "Ranald Marr." Siobhan, adı sessizce yinelerken kaşları çatılmıştı. Rebus, Ranald Marr'ın kim olduğunu çok iyi biliyordu: John Balfour'un iş ortağı, Balfour Bankası'nın Edinburgh Şube Müdürü.

Karakol sakindi. Memurlar ya mesailerini doldurdukları için gitmişlerdi, ya da Gayfield'da toplantıdaydılar. Her ne kadar sayıları azaltılmış olsa da, devriyeler dışarıda olmalıydı. Çünkü sorguya alacak kimse kalmamıştı. Bir gün daha geçmiş, ne Philippa'yı gören, ondan haber alan birileri çıkmış, ne de genç kıza dair en ufak bir iz bulunmuştu. Kredi kartlarına, banka hesaplarına el sürülmemiş, arkadaşlarıyla ya

da ailesiyle iletişim kurulmamıştı. Kısacası dosyada bir arpa boyu yol alınamamıştı. John Balfour baskısını artırmış, basınla yaptığı röportajlarda, hiçbir gelişme olmayışını eleştirmişti. Emniyet Müdürü, yardımcısından, durum değerlendirme raporu istemişti; bu demek oluyordu ki, Müdür Yardımcısı herkesin tepesine binecekti. Yeni hiçbir ipucu olmadığından, aynı kişiler ikinci, hatta üçüncü kez sorguya alınıyordu. Herkesin cinleri tepesindeydi. Rebus, Gayfield'dan Billy Pryde'a ulaşmayı denediyse de başaramadı. Ardından Büyük Ev'e telefon açarak, Cinayet Masası İkinci Şube'den Claverhouse ya da Ormiston'la görüşmek istediğini söyledi. Claverhouse hattaydı.

"Ben Rebus. Senden bir ricam var?"

"Sana iyilik edecek kadar salak olduğumu nereden çıkardın?"

"Her zaman böyle kaba mısınızdır Beyefendi?"

"Toz ol Rebus, hangi cehennemden geldiysen oraya..."

"Annene diyeceğin bir şey var mı? Onun yanından geliyorum da..." Claverhouse'la baş etmenin tek yolu buydu; bayağı şakalar.

"Bir şey söylemene gerek yok. Oğlunun ne edepsiz bir piç olduğunu biliyor. Bu da bizi doğrudan ilk sorduğum soruya götürüyor?"

"Kaba olana mı? İstersen şöyle diyelim: Bana ne kadar çabuk yardımcı olursan, o kadar çabuk barlara düşer, kafayı bulana kadar içerim."

"Tanrım! Neden daha önce söylemedin?"

Rebus gülümsedi. "Bana içeriden biri gerek."

"Hangi içeriden?"

"Dublin polisinden."

"Niçin?"

"Philippa Balfour'un erkek arkadaşının geçmişini incelemem gerek."

"Suçlu o. Bahisler bire iki. Benden tek onluk çalışır."

"Bana yardım etmen için daha iyi bir neden olamazdı."

Claverhouse bir süre düşündü. "On beş dakika ver. Bu numaradan ayrılma."

"Bekliyorum."

Rebus telefonu kapatıp, arkasına yaslandı. Derken odanın diğer ucunda bir şey dikkatini çekti; Çiftçi'nin eski koltuğu. Gill, birileri alsın diye kapı önüne koymuş olmalıydı. Rebus koltuğu kendi masasına sürdü; iyice yayılarak oturdu. Birden Claverhouse'a söyledikleri geldi aklına: *O kadar çabuk barlara düşer, kafayı bulana kadar içe-*

rim. İçmek, her ne kadar günlük akışın sıradan bir parçası haline gelmiş olsa da, yine de bir tarafının deli gibi arzuladığını gözardı edemezdi. O dumanlı kayıtsızlığı, boş vermişliği, içkiden başka ne sağlayabilirdi? Telefonu eline aldığında, zil sesinin kesilmediğini fark etti. Elindeki sabit telefon, çalansa cep telefonuydu.

"Alo?"

"John?"

"Merhaba Jean. Ben de seni aramayı düşünüyordum."

"Rahatsız etmiyorum, değil mi?"

"Elbette etmiyorsun. O gazeteci bozuntusu hâlâ peşinde mi?" Sabit telefon çalmaya başladı; Claverhouse'tu herhalde. Rebus, Çiftçi'nin koltuğundan kalktı, ofis kapısından çıktı.

"Ben onu hallederim," dedi Jean. "İstediğin gibi eskileri karıştırdım. Korkarım pek bir şey bulamadım."

"Boş ver."

"Yine de tüm günümü aldı."

"Yarın bir göz atarım; senin için sakıncası yoksa."

"Yarın uygun."

"Tabii bu gece işin yoksa...?"

Jean bir süre sessiz kaldı. "Bir arkadaşıma söz verdim. Daha yeni bebeği oldu da?"

"Ne güzel."

"Üzgünüm."

"Üzülme. Yarın görüşürüz. Karakola gelebilir misin?"

"Gelirim."

Zamanda anlaşıp görüşmeyi sona erdirdiler. Rebus SİB odasına geri döndü. Jean'ın memnun olduğunu düşünüyordu; bu akşam buluşmak istemesi hoşuna gitmiş olmalıydı. Aralarındaki her neyse, yalnızca işle ilgili olmadığını duymak istemişti.

Bir olasılık da, Rebus kendini fazla kaptırmıştı.

Masasına döner dönmez Claverhouse'u aradı.

"Beni hayal kırıklığına uğrattın dostum," dedi Claverhouse.

"Masamdan ayrılmayacağımı söyledim; ayrılmadım da."

"Peki neden telefonu açmadın?"

"Biri cepten aradı."

"Senin için benden daha önemli biri olmalı. Bak, bu beni çok incitti."

"Bizim bahisçi. Adama iki yüz papel borcum var."

Claverhouse'dan bir süre ses gelmedi. "İşte buna çok sevindim," dedi. "Görüşmen gereken kişi Declan Macmanus."

Rebus kaşlarını çattı. "Bu, David Costello'nun gerçek adı değil mi?"

"Görünüşe bakılırsa ihtiyacı olan birine vermiş." Claverhouse Rebus'a, uluslararası koduyla birlikte Dublin'deki numarayı verdi. "Gerçi St Leonard's Karakolu'nun adi piçleri sana uluslararası arama yaptırmaz ya..."

"Önce form doldurmak gerek," diye hak verdi Rebus. "Sağol Claverhouse."

"Şimdi içmeye gidiyor musun?"

"Gitsem iyi olacak. Bahisçi bulduğunda ayık olmak istemem."

"Haklısın. İçelim; kötü atların, iyi viskinin ülkesine!"

"İçelim," diye katıldı Rebus, telefonu kapatırken. Claverhouse'un hakkı vardı: Karakoldaki ana telefonlar, uluslararası aramalara kapalıydı. Ancak Başkomiser'inki açık olmalıydı. Tek sorun, Gill'in kapısını kilitlemiş olmasıydı. Rebus bir süre düşündükten sonra, Çiftçi'nin, acil durumlar için bir anahtar sakladığını anımsadı. Kapının önüne çömelip, halının, kapı çerçevesine değdiği yeri kaldırdı. Anahtar orada duruyordu. Kilide soktu; kapıyı açıp, ofise girerken, kapıyı arkasından kapattı.

Gill'in yeni koltuğu rahat görünse de, Rebus, oturmak yerine masanın kenarına yaslanmayı tercih etti. Aklına sürekli çocukluğundan kalma o masal geliyordu: Koltuğuma kim oturduuuu? Kim telefonumla uluslararası görüşme yaptıııı?

Defalarca çaldıktan sonra birileri nihayet telefonu açmaya karar vermişti. "Merhaba, ben..." Birden aklına geldi; Macmanus'un rütbesini bilmiyordu. "Declan Macmanus'u bağlar mısınız lütfen?" dedi sonunda.

"Kim arıyor diyeyim?" Seste, İrlanda kadınına özgü o baştan çıkarıcı iniş çıkışlar hemen fark ediliyordu. Rebus, kadını gözünde canlandırabiliyordu: Kuzguni siyah saçlar ve dolgun bir vücut.

"İskoçya Lothian ve Borders Polisi'nden Dedektif Müfettiş John Rebus."

"Ayrılmayın lütfen."

"Müfettiş Rebus?" Ses oldukça canlı geliyordu.

"Numaranızı, İskoçya Cinayet Masası'ndan Müfettiş Claverhouse verdi."

"Size yardım mı ediyor?"

"Ara sıra kendini tutamıyor işte."

"Sizin için ne yapabilirim?"

"Elimizdeki dosyadan haberiniz var mı bilmiyorum; Philippa Balfour adında bir kayıp."

"O banka sahibinin kızı mı? Burada bütün gazeteler o dosyayı yazıyor."

"David Costello'yla bağlantısı yüzünden mi?"

"Costellolar tanınmış bir ailedir Müfettiş; deyim yerindeyse aile, sosyal dokunun önemli bir parçasıdır."

"Benden daha iyi bilirsiniz. Sizi arama nedenim de bu. Aile hakkında biraz daha fazla bilgi almak istiyorum." Önündeki kâğıda bir şeyler karalamaya başladı. " 'Lekesiz' bir aile olduklarından eminim; ama bunun kanıtını görürsem, aklım kalmaz."

" 'Lekesiz' oldukları konusunda sizi temin edebileceğimi sanmıyorum."

"Gerçekten mi?"

"Her ailenin kirli çamaşırları vardır, değil mi?"

"Öyle sanıyorum."

"O halde belki size Costelloların kirli çamaşır listesini göndersem daha iyi olur. Ne dersiniz?"

"Çok sevinirim."

"Faks numaranız var mı?"

Rebus numarayı verdi. "Uluslararası kod gerek," diye uyardı.

"Sanırım o işi hallederim. Bu bilgiler ne kadar gizli kalacak?"

"Gizli kalması için, elimden geleni yapacağım."

"Sözünüze güvenmem gerek sanırım. Ragbi sever misiniz?"

Rebus'un içinden bir ses, 'evet' demesi gerektiğini söylüyordu. "Yalnızca izleyici olarak."

"Altılı Turnuva için Edinburgh'a gelmek istiyorum. Yolum düştüğünde beraber bir şeyler içeriz."

"Keyif duyarım. Durun size birkaç numara vereyim." Bu kez Rebus, ofis ve cep telefonunu verdi.

"Arayacağım."

"Beklerim. Koca bir bardak biranız benden."

"Sözünüzü unutmam." Bir süre sessizlik. "Ragbiden anlamıyorsunuz, değil mi?"

"Anlamıyorum," diye itiraf etti Rebus. Hattın iki ucunda gülüştüler.

"Ama en azından dürüstsünüz. Görüşmek üzere Müfettiş."

Rebus, ahizeyi yerine bıraktı. Macmanus'un rütbesini hâlâ bilmiyordu. Önündeki kâğıda baktı; konuşurken bir sürü tabut çizmişti. Faks makinesi doğru düzgün çalışmadığından, Macmanus'un gönderdikleri anca yirmi dakika sonra eline ulaşabilmişti.

Yine barların yolunu tutmuştu. Önce Maltings, ardından Royal Oak ve en sonunda Swany'nin Yeri. Her barda bir tek içki; o da bir şişe Guinness. Bir süredir bu birayı içmemişti; tadı güzel olsa da, nedense biraz fazla şişkinlik yapıyordu. Bu yüzden fazla içemediği için önce IPA'ya, en sonunda azıcık suyla karıştırdığı Laphroaig'e döndü. Ardından bir taksi tutup Oxford Bar'a gitti. Orada mısır unlu sığır eti, pancar salatası ve İskoç yumurtasından oluşan bir yemek yedi. Yemekle birlikte iyi gidiyor diye yeniden IPA'ya dönmüştü. Gediklilerden birkaçı ortalıktaydı. Arka oda, bir grup öğrencinin işgali altındaydı. Ön taraftaki gediklilerin hiçbiri tek kelime etmiyor, hepsi, arkadan gelen neşeli sesleri duydukça içinden sövüyordu. Harry barın arkasından, yaygaracı genç tiplerin ayrılışını keyifle izlerdi. Böyleleri, önüne dikilip bir içki daha isteyince, Harry başlardı verip veriştirmeye: "Birazdan bir köşede eşekler gibi sızarsın... bar senin neyine... gecenin çömezi seni..." Sözleri umursamayan genç adamın, içkinin etkisiyle parlayan yüzüne, anlamsız bir gülümseme yerleşirdi. Harry, bezginlikle karışık bir hor görmeyle başını sallardı. Genç adam tepsiyi sağa sola savurup, bardaklardaki biranın yarısını dökerek yürürken, gediklilerden biri Harry'ye, artık sözlerinin eskisi gibi etkili olmadığını söylerdi. Harry bayramlık ağzını açtı mı, başta onu kızdıran gedikli olmak üzere herkes, barmende daha çok hünerler olduğunu kahkahalar içinde izlerdi.

Rebus buraya, kafasının içini dolduran o küçük tabutlardan kurtulmak gibi boş bir amaçla gelmişti. Elinde değildi; her an gözünün önüne, tabut yapmakla uğraşan bir adam, bir katil geliyordu. Acaba başkaları da var mıydı? Çorak bir dağ yamacına atılmış, bir yarık içine saklanmış... Arthur'un Tahtı ve Şelale'de bulunanlar; bir de Jean'ın ortaya çıkardığı dört tabut. Ortada birbirini izleyen bulgular vardı ve bu onu dehşete düşürüyordu. Cesedimi yaksınlar, diyordu içinden, ya da Avustralya yerlileri gibi ağaçta sallandırsınlar. Her şeye razıyım; yeter ki bir kutunun içine hapsetmesinler.

Kapı açıldığında, herkes yeni müşterinin kim olduğunu öğrenmek için meraklı gözlerle kapıya döndü. Rebus doğruldu. Yüzündeki şaşkınlık belirtilerini silmeye çalıştı. Gelen, Gill Templer'dı. Gill, Rebus'u hemen gördü ve gülümsedi. Paltosunun düğmelerini çözüyor, atkısını çıkarıyordu.

"Seni burada bulabileceğimi düşündüm," dedi. "Telefonundan aradım ama düşmedi."

"Ne alırsın?"

"Cin-tonik."

Harry çoktan bardağa uzanmıştı. "Buz ve limon alır mısınız?"

"Evet, lütfen."

Rebus, diğer içkicilerin biraz sıkışarak Gill'le kendisine, barın elverdiği ölçüde yer açmaya çalıştıklarını fark etti. İçkinin parasını öderken, Gill'in, bardağı kocaman bir yudumla yarılamış olduğunu gördü.

"Buna ihtiyacım vardı," dedi Gill.

Rebus bardağını kaldırıp, onunkine tokuşturdu. "Şerefe." Ufak bir yudum aldı. Gill gülümsüyordu.

"Özür dilerim," dedi, "seni beklemeden saldırmakla kabalık ettim."

"Zor bir gün olmuşa benziyor."

"Daha iyi günlerim olmuştu."

"Hangi rüzgâr attı seni buralara?"

"Birkaç neden var. İlk olarak her zamanki gibi, beni hiçbir gelişmeden haberdar etmemen."

"Bildirecek fazla bir şey yok," dedi Rebus.

"O halde bir çıkmaz sokakta yürüyorsun."

"Öyle bir şey demedim. Birkaç güne daha ihtiyacım var." İçkisinden bir yudum daha aldı.

"Bu arada ufak bir neden de, doktorla olan randevun."

"Evet, biliyorum. Sorunu halledeceğim, söz." Gözleriyle bardağını işaret etti. "Bu akşamki ilk içkim."

"Ya, aynen öyle," diye mırıldandı Harry, elindeki bardakları kurularken.

Gill gülümserken, gözlerini Rebus'a kilitlemişti. "Jean'la aranız nasıl?"

Rebus omuz silkti. "İyi. İşin tarihle ilgili kısmına o bakıyor."

"Ondan hoşlanıyor musun?"

Bu kez Rebus gözlerini Gill'inkilere dikmişti. "Alo Çöpçatan Hattı'nı aramıştım; seni oradan mı gönderdiler?"

"Yalnızca merak ettim."

"Bu kadar yolu, sormak için mi teptin?"

"Jean daha önce alkoliğin birinden çok çekti; kocası içkiden ölmüştü."

"Anlattı. O konuda endişelenme."

Gill elindeki içki bardağıyla oynuyordu. "Ellen Wylie'yle nasıl gidiyor?"

"Hiçbir sıkıntım yok."

"Benim hakkımda bir şey söyledi mi?"

"Pek sayılmaz." Rebus içkisini bitirmişti; yeniden doldurması için, bardağı Harry'ye doğru salladı. Harry, elindeki bezi omzuna attı; bardağı doldurmaya başladı. Rebus tuhaf hissediyordu. Gill'in orada bulunması, onu bu şekilde hazırlıksız yakalaması hiç hoşuna gitmemişti. Gediklilerin, konuştukları her kelimeye kulak kabartması sinirine dokunuyordu. Gill, bu rahatsızlığını sezmiş gibiydi.

"Bunları burada değil, ofiste konuşmamızı ister misin?"

Rebus yine omuz silkti. "Senden ne haber?" diye sordu. "Yeni işinden memnun musun?"

"Sanırım üstesinden geleceğim."

"Bahse girerim gelirsin." Rebus Gill'e, boşalmış bardağını gösterdi. Gill başını salladı. "Gitmem gerek. Eve giderken ayaküstü uğrayayım dedim."

"Ben de öyle." Rebus yalandan saatine baktı.

"Arabam dışarıda..." dedi Gill.

Rebus başını sallayarak, teklifi geri çevirdi. "Yürüsem iyi olur. Hem böylece zinde kalıyorum."

Harry barın arkasından, at horuldamasına benzer bir kahkaha attı. Gill, atkısını boynuna sardı.

"O halde yarın görüşürüz," dedi.

"Masamın yolunu biliyorsun."

Gill çevresine bir göz attı: İçilmiş sigara filtresi renkli duvardaki, tozlu çerçeveler. İçlerinde Robert Burns'ün yazıları. "Evet," dedi Gill, "biliyorum." Kapıya yaklaşıp el sallarken, bardaki herkesin ilgisi üzerindeydi.

"Patronun mu?" diye tahminde bulundu Harry. Rebus onayladı. "Yer değişelim," dedi barmen. Gedikliler hep bir ağızdan kahkahayı bastılar. Arka taraftan, elinde bir zarfın arkasına karalanmış sipariş listesiyle bir öğrenci geldi.

"Üç IPA," diye yüksek sesle okumaya başladı Harry, "iki büyük bardak bira, bir cin, bir limonlu soda, iki şişe Becks ve bir kadeh sek beyaz şarap." Notu geri uzattı.

Öğrenci, elindeki nota baktı; barmenin tüm sipariş listesini aklında tutacak olmasından dolayı şaşırmıştı. Harry, göz kırparak hayranını selamladı.

"Öğrenci olabilirler; ama kendilerini buraların tek akıllı piçleri sanıyorlarsa, yanılıyorlar."

Siobhan oturma odasındaki koltuğa yayılmış, dizüstü bilgisayarın ekranındaki iletiye dalmıştı. Sorgucu'ya, ikinci ipucu üzerinde çalıştığını bildirdiği e-postanın yanıtıydı.

Söylemeyi unuttum. Bundan böyle zamana karşı yarışıyorsun. Yirmi dört saat sonra, bir sonraki ipucu geçersiz olacak.

Siobhan klavyeye sarıldı: *Sanırım görüşmemiz gererek. Bazı sorularım var.* 'Gönder' tuşuna tıkladı ve bekledi. Yanıtı hemen geldi.

Sorularına, oyun yanıt verecek.

Flip'e yardım eden birileri var mıydı? Oynayan başkaları da var mı?

Bir süre daha bekledi; ses yok. Dizüstünden 'ileti var' sesi geldiğinde, mutfakta kendine bir kadeh kırmızı Şili şarabı doldurmakla meşguldü. İçeriye koşarken, şarap elinin üstüne sıçramıştı.

Merhaba Siobhan.

Nefesini tutmuş, ekrana bakıyordu. Gönderen bölümünde adres olarak bir dizi rakam gözüküyordu. Daha yanıt vermeden, bilgisayar, yeni bir iletisi olduğunu söylüyordu.

Işıkların açık olduğuna göre içeridesin.

Siobhan olduğu yerde dondu kaldı. Oradaydı! Kapının önünde! Telaş içinde pencereye yürüdü. Perdeyi aralayarak baktığında, aşağıda farları yanan, park etmiş bir araba gördü.

Grant Hood'un Alfa'sı.

Hood aşağıdan el sallıyordu. Siobhan, bildiği tüm küfürleri ederek merdivenlerden indi.

"Senin şaka anlayışın bu mu?" diye bağırdı sinirle.

Hood, sürücü koltuğundan inerken, bu tepkiden ötürü sersemlemiş gibi görünüyordu.

"Az önce Sorgucu'yla yazışıyordum," diye açıkladı Siobhan. "Seni o sandım." Bir süre durdu, siniri yatıştıktan sonra gözlerini kısarak: "Bunu nasıl yaptın?" diye sordu.

Hood, cep telefonunu havaya kaldırdı. "Wap," diye açıkladı tek sözcükle. "Daha bugün aldım. E-posta falan gönderebiliyorsun."

Siobhan telefonu elinden kaptı; incelemeye koyuldu. "Aman Tanrım, Grant..."

"Özür dilerim. Yalnızca şey yapmak istemiştim..."

Siobhan, telefonu geri verirken, Grant'ın ne yapmak istediğini adı gibi biliyordu: Hava atmak.

"Bu arada burada ne işin var senin?"

"Sanırım çözdüm."

Siobhan bir anda ona döndü. "Yine mi?" Grant omuz silkti. "Neden hep çözmek için gecenin bu saatini buluyorsun?" diye sordu Siobhan.

"Bilmem... Belki de kafam en iyi bu saatlerde çalışıyordur." Başını kaldırıp, eve doğru baktı. "Beni içeri davet etmeyi düşünüyor musun? Yoksa burada durup komşulara bedava tiyatro izletmeyi sürdürecek miyiz?"

Siobhan çevresine şöyle bir baktı. Gerçekten de birkaç pencerede, gölgeden kafalar belirmişti. "Haydi gel," dedi.

Yukarıya çıkınca ilk işi bilgisayarı kontrol etmek oldu; ama Sorgucu'dan yanıt yoktu.

"Bence adamı korkutup kaçırmışsın," dedi Hood, ekrandaki yazıyı okuduktan sonra.

Siobhan koltuğa çöküp, kadehini eline aldı. "Söyle bakalım Einstein, bu akşam bizim için ne buldun?"

"Şu Edinburgh konukseverliğine bayılıyorum," dedi Hood, gözü kadehte.

"Araba süreceksin."

"Bir kadehten bir şey olmaz."

Siobhan söylenerek ayağa kalıp, mutfağa yöneldi. Hood, yanında getirdiği çantadan haritalar, şehir rehberleri çıkarmaya başladı.

"Onlar da ne?" diye sordu Siobhan, konuğunun eline bir kadeh tutuşturup, doldurmaya başlarken. Sonra kendisi de bir köşeye oturdu.

Şarabını bitirip, yeniden doldurduktan sonra, şişeyi yere bıraktı.

"Seni rahatsız etmediğimden emin misin?" dedi Hood, takılmaya çalışarak. Ama Siobhan gününde değildi.

"Ne bulduğunu hemen söyler misin?"

"Peki peki... gerçekten rahatsız etmediğimi düşünüyorsan..." Siobhan az sonra gırtlağına sarılacakmış gibi baktığından, Hood kısa kesip, haritalara bakmaya başladı. "Savcı vekilinin söyledikleri üzerine düşündüm."

"Harriet'ın mı?" diye sordu Siobhan, kaşları hâlâ çatık. " 'Kanun' sözcüğünün, tepelik arazileri tanımlayan bir eşseslisi olduğunu söylemişti."

Hood onayladı. " 'İskoç Kanunu' sözüyle anlatılmak istenen belki de yüksek bir arazidir."

"Yani?"

Hood, cebinden çıkardığı katlanmış kâğıdı açıp yazdıklarını yüksek sesle okumaya koyuldu.

"Tepe, dağ, bayır, yamaç, yayla, yar, doruk, sırt, kayalık..." Kâğıdı Siobhan'a uzattı. "Eşanlamlılar sözlüğü bunun gibi bir sürü sözcükle dolu. Hepsi de bir yükseltiyi ifade ediyor."

Siobhan, elindeki kâğıdı bir kez de kendi okudu. "O kadar haritaya baktık," diye yakındı.

"Baktık ama, ne aradığımızı bilmiyorduk. Bazı rehberlerin arkasında, dağların ve tepelerin sıralandığı dizinler var. Olmayanların üzerlerindeki koordinatlardan B4'ü arayacağız."

Siobhan onayladı. "Peki tam olarak neyi arıyoruz?"

"İpucunun 'değerli gelir' bölümünü hatırla. Dilimizde söylediğinde, kulağa 'değerli' gibi gelen sözcük ne? Geyik... Ama tıpkı 'kanun' sözcüğünde olduğu gibi benzer kavramlar da kullanılmış olabilir. O halde aradığımız olası yer adlarından bazıları Geyik Dağı, Ceylan Bayırı, Karaca Sırtı..."

"Peki eşsesli olma durumunun, hem 'kanun' hem de 'değerli' sözcükleri için geçerli olduğunu nasıl varsayabiliyorsun?"

Hood, şarabından bir yudum aldı. "Aslında birçok şeyi varsayıyorum. Boş boş oturmaktan iyidir."

"Sabaha kadar bekleyemez miydi?"

"Baksana, Sorgucu 'zamana karşı yarışıyorsunuz' diyor, sen hâlâ sabaha kadar beklemekten söz ediyorsun." Hood en yakındaki harita kitabını eline alıp, dizin sayfasını açtı.

Siobhan, dikkatle Hood'u izliyordu. O bile cep telefonundan e-posta atabildiğine göre, Sorgucu kim bilir nasıl gezici çalışıyordu. Adama adını, yaşadığı şehri söylemişti. Günümüzde, birinin adresini bulmak ne kadar zaman alabilirdi ki? İnternet üzerinden bilemedin beş dakika.

Hood, Siobhan'ın bir süredir ona baktığının farkında değildi. *Belki sandığından daha yakındadır*, diye düşündü Siobhan kendi kendine.

Aradan yarım saat geçmiş, Siobhan, bir Mongwai albümü koymuştu. Albüm, grubun en yumuşak müzik yaptığı albümlerindendi. Hood'a kahve isteyip istemediğini sordu. Hood sırtını koltuğa dayayıp, ayaklarını uzatarak yere oturmuştu. Elinde bir başka harita kitabı vardı. Önünde açık olan sayfadaki küçük yazıları incelemekten gözleri yorulmuştu. Başını kaldırarak kahve istedi.

Siobhan, kahveleri getirdikten sonra Ranald Marr'dan söz etti. Grant kaşlarını çattı.

"Sır olarak saklayacaktın, değil mi?"

"Sabaha kadar bekler diye düşündüm." Siobhan'ın yanıtı yeterince tatmin edici gelmemiş olacak ki; Hood kahveyi alırken homurdandı. Siobhan, damarlarındaki kanın yeniden beynine yürümeye başladığını hissetti. Burası kendi eviydi. Onun burada ne işi vardı ki? İş ofiste yapılırdı; oturma odasında değil. Yarın öbür gün, Grant onu, çalışmak için evine de çağırabilirdi. Düşündükçe, Grant'ı ne kadar az tanıdığının farkına varıyordu. Hatta hiç tanımadığının... Aslında daha önce birlikte çalışmışlar, topluca gidilen bir iki partide bulunmuşlar, bir de o gece yemeğe çıkmışlardı; ancak bütün bunlara rağmen karşısındaki insan hakkında en ufak bir fikri yoktu. Grant'ın hiç kız arkadaşı olmamıştı herhalde. Karakoldakilerden bazıları ona, televizyonda yayımlanan bir çizgi film karakterine gönderme yaparak Dedektif Gadget adını takmıştı. Her şeye rağmen hem yararlı bir memur, hem de karakolun eğlence kaynağıydı.

Siobhan'ınsa, onunla hiçbir ortak noktası yoktu. Yine de boş zamanını onunla paylaşıyor, işle doldurmasına izin veriyordu.

Siobhan, harita kitaplarından bir başkasını eline aldı: *Kullanışlı İskoçya Yol Haritası*. Birinci sayfada B4 koordinatı Man Adası'nı gösteriyordu. Bu durum biraz sinirine dokundu; çünkü Man Adası İskoçya'da bile değildi! Bir sonraki sayfada B4, Yorkshire Vadisi'ne denk geliyordu.

"Yok artık!" dedi Siobhan.

"Ne oldu?"

"Bu haritaya göre Yakışıklı Prens Charlie'nin tüm savaşları kazanmış olması gerekirdi," dedi Siobhan. Sonraki sayfada B4'le gösterilen yer, Kintyre Burnu'ydu. Bir sayfa daha çevirince, gözüne 'Loch Dağı' adı takıldı. Dağ, B4 koordinat karesi içinde bulunuyordu. Karenin içini daha yakından incelemeye koyuldu. M74 Karayolu oradan geçiyordu. Moffat kasabası da oradaydı. Siobhan kasabayı biliyordu: Kartpostal fotoğraflarını andıran bir yerdi. Kasabada, bir keresinde öğle yemeği için uğradığı güzel bir otel vardı. B4 karesinin en üstünde, doruk noktasını işaret eden küçük bir üçgen gördü. Sekiz yüz sekiz metre yüksekliğindeki dağın adı 'Karaca Dağı'ydı. Siobhan, Hood'a döndü.

"Karaca bir geyik çeşidi, değil miydi?"

Hood yerinden kalkıp, onun yanına oturdu. Haritayı incelerken, omzu Siobhan'ınkine değiyor, Siobhan, uzaklaşmaya çalışsa da başaramıyordu. "Tanrım," dedi Hood, "burası cehennemin dibi."

"Belki de rastlantıdır," diye ortaya attı Siobhan.

Ama Hood'un yüzünden, ikna olduğu anlaşılıyordu. "B4 karesi," diyerek sesli düşünmeye başladı. "İskoç dilinde 'dağ' ile 'kanun', 'değerli' ile 'geyik' eşsesli. 'Karaca' da bir geyik türü olduğuna göre..." Kafasını toplayınca Siobhan'a döndü. "Rastlantı değil bu."

Siobhan televizyonu açıp, teleteks sayfalarından birine girdi.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu Hood.

"Yarınki hava durumuna bakıyorum. Fırtına varsa, hiçbir güç beni o lanet olası Karaca Dağı'na çıkaramaz."

Rebus karakola uğrayıp, Glascow, Dunfermline, Perth ve Nairn dosyaları hakkında aldığı notları toparladı.

"İyi misiniz, efendim?" diye sordu üniformalılardan biri.

"Olmamam için bir neden mi var?"

Alt tarafı biri iki kadeh atmıştı, hepsi bu. Bu kadarcık içki adamı elden ayaktan düşürmezdi ya... Taksi dışarıda bekliyordu. Beş dakika sonra, evinin merdivenlerini tırmanıyordu. Bir beş dakika daha sonra, bir elinde sigarası, diğerinde çay fincanı, ilk dosyayı açtı. Pencere kenarındaki koltuğuna oturmuştu; burası, bütün yaşamını kaplayan çölün tam ortasındaki serin vahasıydı. Uzaklardan, Melville Yolu

taraflarından bir siren sesi geliyordu. Ambulanstır, diye düşündü. Önünde, dört kurbanın gazetelerden kesilmiş fotoğrafları duruyordu. Bu siyah beyaz yüzler, ona gülümsüyorlardı. Aklına, ufak şiir parçaları geliyordu ve biliyordu ki; bu kadınların hepsinin ortak bir noktası vardı.

Hepsi ölmüşlerdi, elde edilebilir oldukları için.

Fotoğrafları, büyük bir mantar panoya iğnelemeye koyuldu. Elinde, müzedeki hediyelik eşya mağazasından aldığı, Arthur'un Tahtı tabutlarının kapkaranlık bir fon önünde çekilmiş yakın plan görüntüsünün bulunduğu kartpostal da vardı. Arkasını çevirip, yazıyı okudu: 'Bu bez elbise giydirilmiş oyma figürler, 1826 yılının Haziran ayında, çam ağacından yapılmış minik tabutlar içinde, Arthur'un Tahtı'nın kuzeydoğu yamacındaki kayalık bir oyukta, toplu olarak bulunmuştur.' O zamanın polisi, bu bulgulardan haberdar edilmiş olmalıydı; o halde bir yerlerde bu konuyla ilgili belgeler bulunmalıydı. Ancak o zamanın polisi ne kadar düzenli çalışıyor olabilirdi ki? Şimdiki modern SİB'lere benzer birimleri olduğunu sanmıyordu. Büyük olasılıkla istihbarat adına yaptıkları en önemli çalışma, kurbanın gözbebeklerini inceleyerek, katile dair bir iz aramaya çalışmaktı. Öte yandan bu uğraşın, bebekleri yaratan büyücülükten ne farkı vardı ki?

Yerinden kalkıp, müzik setini açtı: Dr. John, *The Night Tripper*. Sonra masaya yönelip, sönmek üzere olan, ufalmış sigarasını kullanarak, yeni bir tane yaktı. Dumanın sulandırdığı gözlerini kapayıp açınca, bulanık bir hayal perdesi arkasında dört kadın görür gibi oldu. Birkaç kez gözlerini kırpıp başını sallayarak, perdeyi yıkmaya çalıştı.

Bir iki saat sonra uyandığında, kolları başının altında, masaya dayanmış buldu kendini. Dört kadın fotoğrafı yine karşısındaydı; belki de hiçbir zaman rahata eremeyecek bu huzursuz yüzler, adım adım beyninin içine sokuluyor, rüyalarına giriyordu.

"Keşke elimden bir şey gelse," dedi fotoğraflara seslenerek, mutfağa gitmek için ayağa kalkarken. Elinde bir kupa çayla geri döndü. Pencere kenarındaki koltuğuna oturdu. Bir gece daha böyle geçiyordu. Mutlu olmaması için bir neden mi vardı sanki!

SEKİZ

Rebus'la Jean Burchill, Arthur'un Tahtı'nda yürüyorlardı. Aydınlık bir sabahtı, ancak insanın içine işleyen, soğuk bir rüzgâr esiyordu. Bazıları Arthur'un Tahtı'nı aslana benzetse de, tepe, Rebus'un gözüne daha çok, yuvarlak kafasıyla, çukurdaki boynuyla, kocaman gövdesiyle bir fil ya da mamut gibi görünürdü.

"Burası eskiden bir yanardağdı," diye açıkladı Jean, "tıpkı Kale Kayalığı gibi. Daha sonraları çiftlikler ve taşocakları kuruldu. Bir de küçük kiliseler..."

"İnsanlar buraya ibadet için gelirlermiş, değil mi?" dedi Rebus. Elindeki üç beş parça bilgiyi sergilemekten memnundu.

Jean onayladı. "Borçlular, işlerini yoluna koyuncaya dek buraya sürülürlerdi. Birçok kişi tepeye adının, Kral Arthur'a gönderme yapılarak verildiğini söyler."

"Sence?"

Jean başını sağladı. "Gaelce olma olasılığı daha yüksek: *Ard-na-Said*. Yani "Acılar Tepesi."

"Ne kadar da neşeli bir isim."

Jean gülümsedi. "Park böyle isimlerle dolu: Mezar Kayası, Baruthane Geçidi. Peki ya bunlara ne dersin: Cinayet Düzlüğü, Cellat Kayalar."

"İçim açıldı doğrusu. Bu son söylediklerin ne yana düşüyor?"

"Duddingston Gölü'ne doğru. Masum Hat yakınlarına."

"Bak bunu biliyorum. 'Masum' denmesinin nedeni, tren yerine atların kullanılması, öyle değil mi?"

Jean'ın gülümsemesi, yüzünün tamamına yayıldı. "Olabilir. Başka varsayımlar da dar," dedi parmağıyla gölü göstererek. "Samson'un Kaburgası," dedi. "Romalıların o bölgede bir kalesi vardı." Hınzır bir

kız çocuğu bakışı attı. "Bu kadar kuzeye geldiklerini düşünmezdin belki de"

Rebus omuz silkti. "Tarihten hiç anlamam. Tabutların nerede bulunduğunu biliyor muyuz?"

"O devirden kalan belgeler yanıltıcı. *Scottsman*, Arthur'un Tahtı'nın kuzeydoğusunu gösteriyor. Gözden uzakta bir çıkıntının, açıkta kalan bölümü, diye ekliyor." Jean dudak büktü. "Buralarda ne kadar dolaştıysam da, tam noktayı bulamadım. Gazete bir de, tabutların sekizerli iki grup halinde yapıldığını, üçüncü grubun yapımına yeni başlandığını söylüyor."

"Yani tabutları her kim yaptıysa, daha işini bitirmemişti..."

Jean, ceketini sırtına attı. Rebus'a kalırsa, Jean'ı ürperten yalnızca soğuk rüzgâr değildi. Masum Hat geldi aklına. Şimdilerde orası yürüyüş yapanlarla, bisiklete binenlerin uğrak yeriydi. Bir ay kadar önce birileri orada gasp edilmişti. Hikâyenin, Jean'ı saracak türden olmadığını düşününce anlatmaktan vazgeçti. Yoksa öyle hikâyeler geliyordu ki aklına... Örneğin intiharlar... Yol kenarında bulunmuş içi kanlı şırıngalar. Bir an durup düşündü; Jean'la aynı yolda yürüyor olsalar da, bambaşka yerlerdeydiler.

"Korkarım verebileceğim tek şey tarihsel bilgi," dedi Jean bir anda. "Sağa sola sordum; ama hiç kimse, ara sıra gelen öğrencilerden ve turistlerden başka, tabutlara özel ilgi göstermiş bir ziyaretçi anımsayamıyor. Tabutlar bir süre özel koleksiyonda tutuldu; ardından Antik Çağları Araştırma Derneği'ne verildi. En sonunda da bize, Müze'ye geldi." Omuz silkti. "Pek yardımcı olduğum söylenemez, değil mi?"

"Bak Jean, böyle bir dosyada her bilgi işe yarar. Yeni bir şey katmayan bir bilgi, bir şeylerin elenmesine yardımcı olabilir."

"Nedense sesinden, buna benzer bir konuşmayı daha önce de yaptığını hissediyorum."

Gülümseme sırası Rebus'taydı. "Belki yapmışımdır; ama yürekten söylemediğim anlamına gelmez. Gün içinde boş musun?"

"Niçin?" diye sordu Jean, Bev Dodds'dan aldığı yeni bileziğiyle oynarken.

"Yirminci yüzyıl harikası tabutlarımızı bir uzmana göstereceğim de... Biraz tarih bilgisi gerekebilir." Sözlerini bitirince ayaklarının altında uzanan Edinburgh'u izledi. "Tanrım, ne güzel bir şehir!"

Jean dikkatle onu inceliyordu. "Duymak istediğimi düşündüğün için mi böyle söylüyorsun?"

"Nasıl?"

"Geçen gece, North Köprüsü'nde durup şehre baktığımızda, manzaradan hiç etkilenmediğini düşünmüştüm."

"Genellikle bakar, ama görmem. Ama şu an görüyorum." Tepenin batı yamacında olduklarından, şehrin yarısı bile önlerine serilmemişti. Rebus, yukarı çıkınca üç yüz altmış derece görebileceklerini biliyordu. Ama bu da yeterliydi; şehrin dört bir yanından göğe yükselen kuleler, kiremit bacalar, üçgen damlar... Sonra güneyde Pentland Tepesi, kuzeyde, ardında boylu boyunca serilmiş Fife Kıyısı'yla Forth Körfezi...

"Belki de görmeyi bilmiyorsundur," dedi Jean, gülerek. Ardından parmak uçlarında yükselerek, Rebus'a doğru eğildi. Dudakları, yanağına bir nefes kadar yakındı. "Öğrenmen gerek," dedi sessizce. Rebus yalnızca başıyla onayladı. Jean artık iyiden iyiye titriyordu.

"Karakolun arka sokağında bir kafeterya var," Rebus. "Kahveler benden. Her şey karşılıklı değil, yanlış anlama ama, senden kocaman bir iyilik isteyeceğim."

Jean bir anda kahkahayı bastı. Ardından eliyle ağzını kapatıp, özür diledi.

"Ne dedim ki?" diye sordu Rebus, suçunu bilmeyen bir çocuk gibi.

"Gill bana bunun olacağını söylemişti. Eğer seninle yakınlaşırsam, 'büyük iyilik' isteklerine hazırlıklı olmam konusunda uyarmıştı."

"Gerçekten mi?"

"Haklıymış."

"Tam olarak değil. İstediğim büyük bir iyilik değil, kocaman bir iyilik..."

Siobhan, polo yaka bir tişört üzerine kalın bir yelek, en üste de v-yaka, yün bir kazak giymişti. Kalın çoraplarını eskilerin arasından çıkarmıştı. Eskimiş yürüyüş botlarına biraz boya sürmüştü; şimdi yeni gibi duruyorlardı. Barbour marka mantosunu yıllardır giymemişti; bundan daha iyi fırsat mı olur, diyordu içinden. Bunlar yetmiyormuş gibi, başına kalın bir bere takmıştı. Çantasına şemsiye, bir şişe su, bir termos çay ve cep telefonunu koymuştu.

"Yeterince hazır olduğundan emin misin?" diye sordu Grant Hood, gülerek. O, kot pantolon ve spor ayakkabıylaydı. Cart sarı yağmurluğu yepyeni duruyordu. Güneş gözlüğünün hünerlerini sergilemek istermiş gibi yüzünü güneşe döndü. Arabayı yol kenarındaki bir cebe bırakmışlardı. Önlerindeki parmaklığın ötesi, önce hafif eğimli giden, ardından bir anda yükselen bir alandı. Arazi, tek tük görülen karaçalılar dışında çorak ve kayalıktı.

"Ne dersin?" diye sordu Grant. "Doruğa bir saatte varır mıyız?"

Siobhan, sırt çantasını sırtına attı. "İşimiz rast giderse varırız."

İkili parmaklığa tırmanırken, meraklı bir koyun sürüsü onları izliyordu. Parmaklığa bir sıra dikenli tel sarılmış, bu kısımlar gri bir bezle işaretlenmişti. Grant, ellerini birleştirerek Siobhan'ın basması için destek oldu. Adından, telleri tutan direklerden birinden destek alarak yukarıya sıçradı.

"Dağcılık oynamak için fena bir gün değil," dedi, parmaklığı aşıp tırmanmaya koyuldukları sırada. "Flip bütün işi kendi mi başardı dersin?"

"Bilmem," diye yanıtladı Siobhan.

"Bence bu işlere gelecek tiplerden değildir. Şu dağı görünce gözü korkmuş, son model VW Golf GTI serisi arabasına atlayıp, evinin yolunu tutmuştur."

"Yanıldığın bir nokta var: Kızın arabası yoktu."

"Bu daha da ilginç. O halde bu cehennemin dibindeki yere nasıl geldi?"

Güzel bir noktaya parmak basmıştı: Gerçekten de cehennemin dibindeydiler. Çevrede bulunan birkaç kasaba, oradan kilometrelerce uzaktaydı. Yakınlardaki tek yerleşim, ortasında tuhaf bir kulübe bulunan çiftlikti. Edinburgh'dan yalnızca yetmiş kilometre uzakta olsalar da, bulundukları yer, onlara dünyanın öbür ucu gibi geliyordu. Siobhan, buraya ayda yılda bir otobüs uğrar, diye düşündü kendi kendine. Flip buraya kadar gelebilmişse, birilerinden yardım almış olmalıydı.

"Belki taksiyle gelmiştir."

"Buraya getirmesi için taksiciye bir servet ödemesi gerekir," diye karşılık verdi Grant.

"Haklısın." Öte yandan halk araştırması yapılmasına ve gazetelerde Flip'in boy boy fotoğraflarının sergilenmesine rağmen, hiçbir taksici ortaya çıkıp genç kızı gördüğünü söylememişti. "Belki henüz izini sürmediğimiz bir arkadaşı getirmiştir."

"Olabilir," dedi Grant, ancak sesinden, aklına pek de yatmadığı anlaşılıyordu. Siobhan, Grant'ın zorlanarak soluk almaya başladığını fark etti. Birkaç dakika sonra Grant yağmurluğunu çıkardı, katlayarak koltuğunun altına aldı.

"O kadar çok şeyi nasıl giydin, şaşıyorum," dedi.

Siobhan beresini çıkarıp, mantosunun fermuarını açtı.

"Şimdi nasıl?"

Grant omuz silkti.

En sonunda, daha dik bir yamaca geldiklerinde, ellerini de kullanmaya başladılar. Kayalara tutunup, kendilerini yukarı itiyorlardı; her seferinde arkalarından ufalanıp, kayan taşların sesleri geliyordu. Siobhan dinlenmek için yere çömelerek, çantasından su şişesini çıkardı.

"Bakıyorum da çok çabuk yorulmuşsun," dedi Grant, ondan iki üç metre daha yukarıdan. Siobhan şişeyi uzattıysa da, Grant başını sallayıp yeniden tırmanmaya başladı. Alnının her yanını saran boncuk boncuk ter damlaları, aşağıdan, Siobhan'ın oturduğu yerden bile görünüyordu.

"Yarış yapmıyoruz Grant," diye bağırdı arkasından. Grant karşılık vermedi. Birkaç dakika sonra Siobhan da tırmanmaya koyuldu. Grant arayı gittikçe açıyordu. Ne güzel bir takım çalışması, diye düşündü Siobhan. Grant, tanıdığı diğer erkeklere benziyordu: Azimliydi; ama bunun nedenini bir türlü sözcüklere dökemiyordu. Bu tür güç gösterileri, erkekler için mantıksal gerekçeleri olmayan, basit içgüdüsel gereksinimler olmalıydı.

Yamaç, eğimini yitirmeye başlamıştı. Grant, elini beline koymuş, büyük bir keyifle manzarayı izliyordu. Öne eğilmiş, yere tükürmeye çalışırken, salyası ağzından aşağı uzuyor, Siobhan'sa bu manzarayı izliyordu. Grant cebinden bir mendil çıkarıp, ağzını sildi. Yanına gelen Siobhan, su şişesini yeniden uzattı.

"Bir yudum iç," dedi. Grant ilk önce biraz nazlanır gibi ettiyse de, bir süre düşündükten sonra koca bir yudum aldı. "Bulutlar yaklaşıyor," dedi Siobhan. Onu aşağıdaki manzaradan çok, yukarısının durumu ilgilendiriyordu. Bulutlar kalın ve kapkaraydı. İskoçya'da havanın bir saniyesi, diğerini tutmazdı. Bu kısa süre içinde sıcaklık üç dört derece, hatta daha fazla düşmüş olabilirdi. "Sağanak yapabilir," dedi Siobhan. Grant şişeyi uzatırken, başıyla onayladı.

Siobhan saatine baktığında, yirmi dakikadır tırmanıyor olduklarını gördü. İnişin çıkıştan daha kolay olacağını düşünürse, bu, arabadan aşağı yukarı on beş dakika uzaktalar demekti. Başını kaldırdığında, daha on on beş dakikalık yolları olduğunu gördü. Grant, canını teslim ediyormuş gibi gürültülü bir nefes verdi.

"İyi misin?" diye sordu Siobhan.

"İyi bir egzersiz oldu," diye boğuk bir sesle karşılık verdi Grant. Sonra yeniden tırmanmaya koyuldu. Lacivert kazağının arkası terden sırılsıklamdı. Kazağı çıkararak yalnızca bir tişörtle kaldı.

"Hava soğuyor," diye uyardı Siobhan.

"Ama ben ısınıyorum."

"En azından yağmurluğunu al sırtına."

"Pişerim," dedi Grant, inatçı bir çocuk gibi.

"Pişmezsin."

Bir süre daha itiraz edecekti ki, Siobhan'ın, mantosunun fermuarını çektiğini görünce direnmeye son verdi. Aşağıdaki manzara sisin ya da başlayan sağanağın etkisiyle git gide silikleşiyordu.

Daha beş dakika geçmemişti ki, yağmur baladı. Önce çiseledi, ardından düşen damlalar irileşti. İkisi aynı anda berelerini taktılar. Sert esmeye başlayan rüzgâr, bir anda kırbaç gibi yüzlerine iniyordu. Ayağı kayan Grant, tek dizinin üzerine düşmüş, sövüyordu. Bir süre tek eli bacağında, topallayarak yürüdü.

"İstersen iki dakika dinlenelim," dedi Siobhan. Alacağı yanıtı çok iyi biliyordu: Sessizlik.

Yağmur şiddetini artırdıysa da, uzaklarda hava açmaya, bulutlar seyrelmeye başlamıştı. Az sonra dinerdi. Siobhan'ın üstü başı sırılsıklamdı; pantolonu bacaklarına yapışıyordu. Grant'ın spor ayakkabılarından tuhaf sesler geliyordu. Her ne olursa olsun doruğa ulaşmak için canını dişine takmış, gözü hiçbir şey görmeden var gücüyle tırmanıyordu.

Yamacın sonuncu dik bölümünü aşmışlardı. Arazi düzleşmişti. Doruktaydılar. Yağmur azalıyordu. Üç beş metre ötelerinde bir taş yığını vardı. Siobhan, dağ yürüyüşü yapanların doruğa vardıklarında tırmanışın bitişi şerefine, bir taş parçası bıraktıklarını biliyordu. Belki bu taş yığını da öyle oluşmuştu.

"Ben ortalıkta lokanta falan göremiyorum," dedi Grant alaycı bir şekilde. Yere çömelmiş, soluk almaya çalışıyordu. Yağmur tamamen

durmuş, güneşin, insanı dehşete düşürecek kadar parlak ışınları bulutları yararak, dağın yamaçlarını silme aydınlık içinde bırakıyordu. Grant tir tir titriyordu. Yağmurluğundan sızan damlalar, kazağında kuru bir yer bırakmamıştı. Kot pantolonu ıslaklıktan koyu laciverte dönmüştü.

"Sıcak çayım var," dedi Siobhan. Grant başıyla onaylayıp, Siobhan'ın doldurduğu bardağa doğru uzandı. Yudumlarken taş yığınını inceliyordu.

"Karşılaşacağımız şeyden korkuyor muyuz, ne dersin?"

"Belki hiçbir şeyle karşılaşmayacağız."

"Sen bak," dedi Grant. Siobhan, termosun kapağını kapatıp, taş yığınına doğru yürüdü. Bir süre çevresini dolaştı. Ortada çakıl taşlarından başka bir şey yoktu. "Burada bir şey yok," dedi. Yere çömelip, daha yakından baktı.

"Olması gerek," dedi Grant, ayağa kalkarken. "Başka yolu yok."

"Varsa da iyi gizlenmiş."

Grant, bir süredir ayağının ucuyla dokunduğu yığını tekmeleyerek yıktı. Aklını kaçırmış gibi duruyordu. Bir iki tekmeden sonra taş yığını tamamen yerle bir olmuştu. Siobhan artık taşlarla ilgilenmiyor, sağı solu araştırıyordu. Grant, eline cebine attığı gibi, yanında getirdiği iki plastik delil torbasını çıkardı. Siobhan'ın bakışları altında, torbaları, taşlardan en büyüğünün altına sokup, yığını yeniden dizmeye başladı.

"Daha fazla uğraşma Grant," dedi Siobhan.

"Kahretsin!" diye bağırdı. Siobhan, bu sözlerin neye ya da kime gittiğinden emin değildi.

"Grant," dedi sessizce. "Hava yine bozacak. Geri dönelim."

Grant isteksiz görünüyordu. Yere oturmuş, ayaklarını uzatıp ellerin toprağa dayamıştı.

"Yanlış çözmüşüz," dedi ağlamaklı bir ses tonuyla. Siobhan onu izliyor, bir iki güzel sözle aşağıya inmeye ikna etmesi gerektiğini biliyordu. Karşısına geçip çömeldi.

"Güçlü olman gerek," dedi, ellerini Grant'ın dizine koyarak. "Sen böyle kendini kaybedersen, asla başaramayız. Unuttun mu, biz bir takımız."

"Takımız," diye karşılık verdi Grant. Siobhan başıyla onayladı.

"O halde bir takım gibi hareket edip, kıçımızı şu lanet olası yerden kurtaralım."

Grant hamle yaparak, Siobhan'ın bir süredir izlediği ellerini tuttu. Siobhan ayağa kalktıktan sonra onu da kaldırdı. "Haydi Grant," dedi. Şimdi ikisi de ayaktaydı. Grant, gözlerini ondan alamıyordu.

"Ne sormuştun, hatırlıyor musun?" diye sordu en sonunda. "Victoria Caddesi'nde arabayı park etmeye çalıştığımız sırada...?"

"Ne?"

"Niçin her zaman kurallara göre oynadığımı..."

"Grant..." Sesine acıyan değil, anlayışlı bir ton vermeye çalışıyordu. "İstersen bozmayalım," dedi sessizce, ellerini kurtarmaya çalışırken.

"Neyi bozmayalım?"

"Dedim ya, biz bir takımız."

"Hepsi bu mu?" diye sordu Grant, gözlerinin içine bakarak.

Siobhan başıyla onaylarken, Grant avuçları arasındaki bir çift eli serbest bıraktı. Siobhan arkasını dönüp, aşağıya inmeye koyuldu. İki üç adım gitmişti ki, Grant aklını oynatmış gibi hızla yanından geçti. Birkaç kez ayağı kaydıysa da doğrulup, kaldığı yerden devam etti.

"Sakın dolu yağdığını söyleme!" diye seslendi bir ara. Ama gerçekten de dolu yağıyordu: Taneler, yaklaşmaya çalışan Siobhan'ın yüzün sızlatıyordu. Grant parmaklığa tırmanırken, dikenli teller üzerindeki yağmurluğu yırttı. Siobhan'a yardım ederken bir yandan da sövüyordu. Kendilerini zar zor arabaya atıp, bir süre öylece soluklandılar. Ön camın buharlanmaya başladığını gören Siobhan, camını açtı. Dolu durmuştu. Güneş yeniden yüzünü gösterdi.

"İskoçya'nın kahrolası havası," dedi Grant. "Sinirlenmemek elde değil."

"Sinir mi? Kim sinirli, ben fark etmedim," diye takıldı Siobhan.

Grant artık burnundan solumuyor, gülümsüyordu. Siobhan ona bakarken, dağdaki konuşmadan sonra aralarının bozulmamı olduğunu umuyordu. Grant'ın hareketlerinden, sanki az önce olanları yaşanmamış saydığı anlaşılıyordu. Siobhan mantosunu çıkarıp, arka koltuğa koydu. Grant, üzerindeki yağmurluğu çıkardığında, tişörtünden buhar çıktığını fark etti. Siobhan'sa o sırada, koltuğunun arkasına bıraktığı dizüstü bilgisayarını almış, aleti, cep telefonuna bağlamakla meşguldü. Telefon zayıf çekse de, işe yarardı.

"Ona piçin teki olduğunu söyle," dedi Grant.

"Bunu duymak hoşuna gidecektir, eminim," dedi Siobhan, iletiyi yazmaya başlayarak. Grant, ona doğru eğilmiş, yazdıklarını okuyordu.

Az önce Karaca Dağı'ndaydım. Ortalıkta ipucu yoktu. Yanlış yere mi gitmişim?

'Gönder' tuşuna basıp beklerken, kendine bir bardak çay koydu. Grant, ıslak kotunu baldırlarından ayırmaya çalışıyordu. "Yola çıkalım, ısıtıcıyı çalıştıracağım," dedi. Siobhan başıyla onaylarken, bir bardak çay da Grant'a uzattı. "Bankacıyla görüşme ne zaman?" diye sordu, bardağı alırken.

Siobhan saatine baktı. "Birkaç saatimiz daha var. Eve gidip, üstümüzü değiştirmeye yeter."

Grant'ın gözü yine bilgisayarın ekranındaydı. "Yanıt vermedi, değil mi?" Siobhan başını sallayınca, arabayı çalıştırdı. Yolda bir süre ikisinden de çıt çıkmadı. Hava git gide açıyordu. Görünüşe bakılırsa yağmurlu olan tek yer dağ başıydı. O kadar ki, Innerleithen'a geldiklerinde yerde bir damla ıslaklık yoktu.

"Acaba A701'den mi gitseydik?" diye sordu Grant. "Dağın batı yamacından daha çabuk tırmanırdık."

"Ne önemi var?" diye karşılık verdi Siobhan. Grant'ın aklının hâlâ dağda olduğunu görüyordu. Derken ansızın bilgisayardan 'iletiniz var' uyarısı geldi. Siobhan uyarıya tıklayınca, karşısına porno içerikli bir sitenin reklamı çıktı. "Bu ilk değil," dedi Siobhan. "Bilgisayarı ne amaçla kullandığını çok merak ediyorum?"

"Rasgele adresler seçiyorlar," dedi Grant. Yüzü kıpkırmızı olmuştu. "Sanırım kullanıcı internette olduğu zaman, haber veren bir sistemleri var."

"İnansam mı?"

"Doğru söylüyorum!" dedi sesini yükselterek.

"Peki peki. İnandım. Gerçekten..."

"Siobhan, ben öyle işlere asla bulaşmam."

Siobhan başıyla onayladıysa da yanıt vermedi. Tam Edinburgh'a yaklaşırlarken, yeni bir ileti geldi. Bu kez Sorgucu'ydu. Grant arabayı kenara çekip, motoru durdurdu.

"Ne diyor?"

"Bak," dedi Siobhan, bilgisayarı ona doğru çevirirken. Ne de olsa bir takımdılar...

Karaca Dağı demeniz yeterliydi. Tırmanmanıza gerek yoktu.

"Piç herif!" dedi Grant, dişlerini sıkarak.

Siobhan yanıtını yazdı: *Flip bunu biliyor muydu?* Birkaç dakika karşılık gelmedi. Ardından ekranda yeni bir ileti belirdi: *Cehennem Bayırı'na iki aşaman kaldı. İpucu yaklaşık on dakika içinde elinde olacak. Çözmek için yirmi dört saatin var. Oyuna devam etmek istiyor musun?*

Siobhan Grant'a döndü. "Evet," diye karşılık verdi Grant.

"Hayır, henüz değil." Grant, bu yanıt üzerine ona baktı. "Bence bizim ona duyduğumuz kadar, o da bize ihtiyaç duyuyor," diye açıkladı Siobhan.

"Bunu göze alabilir miyiz?"

Ancak Siobhan çoktan yazmaya koyulmuştu bile: *Önce bilmem gerek; Flip birilerinden yardım aldı mı? Oynayan başkaları da var mıydı?"*

Yanıt hemen geldi: *Son kez soruyorum. Devam etmek istiyor musun?*

"Herifi kaçıracaksın," diye uyardı Grant.

"O dağa tırmanacağını biliyordu. Tıpkı Flip'in tırmanmayacağını bildiği gibi." Düşünürken, alt dudağını ısırıyordu. "Bence biraz daha zorlayabiliriz."

"Cehennem Bayırı'na iki aşama daha var. Flip en son o seviyeye ulaşmıştı, değil mi?" Siobhan onayladı. Sonra yeniden yazmaya başladı: *Bir sonraki aşamayla devam edeceğim ama lütfen söyle; Flip'e yardım eden birileri var mıydı?*

Grant koltuğa yaslanıp, derin bir soluk aldı. Siobhan saatine baktı. "On dakika demişti."

"Zar atmayı seviyorsun değil mi?"

"Risksiz bir yaşam nasıl olurdu, düşünemiyorum."

"Huzurlu ve az gerilimli."

Ön cam sileceğini çalıştırıp, su damlalarını sildi. "Merak ediyorum, Flip ipucunu çözmek için neden bu kadar uzağa gelmiş olsun? Bulmacayı yatak odasında çözmüş olamaz mı?"

"Ne demek istediğini anlamadım."

"Demek istediğim, başını derde sokacağı bir yere gitmemiştir."

Siobhan onayladı. "Kim bilir? Belki bunun yanıtını yeni ipucu verir."

"Tabii yeni ipucu varsa..."

"İnanmaaaaan gereeeeek..." diye şarkı söyler gibi mırıldandı Siobhan.

"Benim için inanç, George Michael'ın şarkısından başkası değil."

Bilgisayar, yeni bir ileti geldiğini haber veriyordu. Grant merakla ekrana doğru eğildi.

Masonun rüyasının sona erdiği yerde, başlar mısırlar bitmeye.

İletinin ne anlama geldiğini tartıştıkları sırada, bilgisayardan yine aynı ses geldi: *Flipside'ın yardım aldığını sanmıyorum. Sana yardım eden biri mi var, Siobhan?*

Siobhan 'yok' yazıp, 'gönder' tuşuna tıkladı.

"Neden 'var' demedin?" diye sordu Grant.

"Çünkü kafası atar, kuralları değiştirebilir. Flip'in tek başına çözdüğünü söylüyor; benim için de aynısını düşünmesini istiyorum." Bakışlarını Grant'a çevirdi. "Niye, bir sorun mu var?"

Grant bir süre değerlendirdikten sonra başını salladı. "Peki bu ipucu da ne demek oluyor tanrı aşkına?"

"En ufak bir fikrim bile yok," dedi Siobhan. Kısa bir sessizlikten sonra, "Sen, Mason musun?" diye sordu.

Grant başını salladı. "Yolum locaya düşmedi henüz. Bizim bir Mason bulmamız gerek, ama nereden?"

Siobhan gülümsedi. "Lothian ve Borders Polisi'nde mi? Pek zorlanacağımızı sanmıyorum..."

Tabutlar da, otopsi raporları da St Leonard's Karakolu'na ulaşmıştı. Yalnız ortada ufak bir sorun vardı; Şelale'de bulunan tabut, Steve Holly'nin elindeydi. Bev Dodds gazeteciye, fotoğraflarını çekmesi için vermişti. Rebus, Holly'nin ofisine gitmeliydi. Ceketini kapıp, Ellen Wylie'nin masasına uğradı. Wylie, gözlerini elinde tuttuğu dosyadan ayırmadan derin derin düşünen Donald Devlin'in yanında sıkılmış gibi görünüyordu.

"Çıkmam gerek," dedi Rebus.

"Ne şans! Sana eşlik edeyim mi?"

"Profesör Devlin'le ilgilen. Hemen dönerim."

Devlin, adının söylendiği yöne baktı. "Rüzgâr bu sefer nereye esiyor?"

"Konuşmam gereken bir gazeteci var."

"Ah o dördüncü erk yok mu?"

Devlin'in konuşma şekli, Rebus'un sinirine dokunuyordu. Gerçi

yalnız değildi; Wylie için de durum aynıydı. Wylie, elinden geldiğince profesörden uzakta, hatta mümkünse masanın öteki yanında oturmaya çalışıyordu.

"Çabuk dönmeye çalışacağım," diyerek rahatlatmaya çalıştı Rebus. Ancak arkasını dönüp kapıya yürümeye başlar başlamaz, Wylie'nin öfkeli bakışlarının üzerinde olacağından kuşkusu yoktu.

Bir de şu vardı: Devlin inanılmaz bir özveriyle çalışıyordu. Uzun yıllar sonra yeniden bir işe yaramak, yaşlı adama canlılık vermişti. Otopsi raporlarını büyük bir keyifle inceliyor, ilgisini çeken yerleri yüksek sesle okuyor ve ne zaman Rebus, tüm dikkatiyle bir şeyler üzerinde yoğunlaşmaya çalışsa, mutlaka soracak bir şeyler buluyordu. Rebus her seferinde, içinden Gates ve Curt'e küfür ediyordu. Wylie meseleyi, Rebus'a sorduğu tek bir soruyla özetlemişti: "Söylesene, o mu bize yardımcı oluyor, yoksa biz mi ona? Demek istediğim, bakıcı olmak isteseydim, huzurevine başvururdum."

Arabayla giderken, barların önünden her geçişinde, Rebus'un içi müthiş bir arzuyla doluyor, geride kaç tane bıraktığını saymak istemiyordu.

Holly'nin çalıştığı Glascow gazetesinin Edinburgh ofisi, Queen Caddesi üzerinde, BBC'nin iki üç sıra ötesinde bulunan bir binanın en üst katındaydı. Rebus şansını deneyip, 'park edilmez' levhalı alana park etti. Binanın ana kapısı açıktı. Üç kat merdiven çıkınca, karşısına camlı bir kapı geldi. Kapının ardındaki koridor, daracık bir bekleme salonuna açılıyordu. Santraldeki kadın, çalmakta olan telefonu yanıtlarken, Rebus'un yaklaştığını görüp gülümsedi.

"Üzgünüm efendim, şu anda dışarıda. Sizde cep telefonu numarası var mı?" Kadın kısa, sarı saçlarını kulağının arkasına atmıştı. Başında, mikrofonu ağzına doğru uzanan bir kulaklık vardı. "Teşekkür ederim," dedi konuşmayı noktalayıp, bir diğer telefonu yanıtlarken. Ona doğru bakmadıysa da, işaret parmağını havaya kaldırıp, Rebus'a, onu unutmadığını belirtmişti. Rebus oturacak bir yer aradı; ama bekleme salonunda, bitkin bir adam gibi yapraklarını eğmiş bir saksı çiçeğinden başka bir şey yoktu.

"Üzgünüm efendim, şu anda dışarıda," dedi kadın arayana. "Sizde cep telefonu numarası var mı?" Numarayı verip, telefonu kapattı.

"Kusura bakmayın, beklettim," dedi Rebus'a dönerek.

"Önemli değil. Steve Holly'yle görüşmek istiyorum; ama nedense içimden bir ses, ne yanıt vereceğinizi bildiğimi söylüyor."

"Üzgünüm efendim, şu anda dışarıda."

Rebus onayladı.

"Sizde cep telefonu..."

"Evet var."

"Geleceğinizden haberi var mıydı?"

"Bilmiyorum. Aslında buraya gelme nedenim elindeki oyuncak bebek. Eğer işini bitirdiyse almak istiyorum."

"O lanet bebek mi?" Kadın birden ürperdi. "Bu sabah sandalyemin üstüne bırakmış. Steve'in espri anlayışı..."

"Başka türlü zaman geçmiyor olmalı."

Kadın gülümsüyor, iş arkadaşına kurduğu küçük komplonun tadını çıkarıyordu. "Masasında."

"Fotoğrafları çekildi değil mi?"

"Evet."

"O halde almamda?" Başparmağıyla, Steve'in olduğunu tahmin ettiği bir masayı gösterdi.

"Elbette." Bir kez daha telefon çaldı.

"Siz rahatsız olmayın, ben bulurum," dedi Rebus. Masanın hangisi olduğunu biliyormuş gibi sağdaki koridora yöneldi.

Masayı bulması hiç de zor olmadı. Koridorun sonunda birbirlerinden yalnızca alçak plastik paravanlarla ayrılmış dört masa vardı. Hiçbirinde oturan yoktu. Tabut, birkaç deneme fotoğrafıyla birlikte Holly'nin klavyesinin yanında duruyordu. Rebus bir an için, hedefine ulaşırken sergilediği üstün oyunculuk için kendisiyle gurur duydu. Holly orada olsaydı tabutu yine alabilirdi; ama belki tatsız, can sıkıcı yollara başvurarak. Çalışma ortamına bir kez daha göz attı: Duvar panolarına iğnelenmiş telefon numaraları, monitör kenarlarında çizgi film kahramanlarının maskotları. Masanın birindeki Simpsons takviminin sayfaları, üç haftandan beri çevrilmemişti. Bir köşede, pilleri çıkartılmış bir ses kayıt cihazı duruyordu. Monitörlerden birinin kenarına, "Rangers'tan Celtic'e Futbol Dersi" başlıklı bir haber kupürü yapıştırılmıştı. Bu, Rebus'u gülümsetti. Belki Holly, bir Rangers taraftarıydı. Tam ofisten ayılmak için arkasını dönmüştü ki, masanın yanındaki mantar panoda Jean'ın adını ve telefon numarasını gördü. Kâğı-

dı koparıp cebine attı. Ama panoda yalnızca Jean'ın numarası yoktu: Kendisinin, Gill Templer'ın, Bill Pryde'ın, Siobhan Clarke'ın, Ellen Wylie'nin... Hatta Templer'ın ve Clarke'ın ev telefonları da yazılıydı. Her ne kadar Holly'nin elinde bu numaraların başka bir kopyası var mıydı bilmese de, kâğıtların hepsini yanında götürmeye karar verdi.

Dışarıya çıktığında Siobhan'ı aradı. Telesekreter yanıt verdi. Arabanın sileceğinin altına bir trafik cezası iliştirilmişti. Rebus memura bakındıysa da, adamı bulamayınca küfrederek, fişi cebine attı. Karakola dönerken yolda bir sigara yaktı. Yeni düzenlemelerden sonra, bir çok sokağa giriş yoktu. Sola, Princes Caddesi'ne dönemiyordu. Waverley Köprüsü'nde arabalar, yol çalışması yüzünden adım adım ilerliyordu. Market Caddesi'nden sapınca, kendini Mound'da buldu. Teypte Janis Joplin çalıyordu: Burried Alive in the Blues.

Karakola döndüğünde bu kez Ellen Wylie'yi, neredeyse şarkı söylemeye başlayacak kadar sıkıntılı gördü.

"Küçük bir gezintiye ne dersiniz?" diye sordu Rebus.

Wylie birden heyecanlandı. "Nereye?"

"Profesör Devlin, siz de davetlisiniz."

"Ne harikulade!" Bugün o eski püskü hırkalarından birini giymemişti. Üzerinde kolları sarkan, boyun kısmı dar, v-yaka bir kazak vardı. "Bu da esrarlı bir gezi mi olacak?"

"Pek sayılmaz. Aslında mezarlığa gidiyoruz diyebilirim."

Wylie ona döndü. "Şaka yapıyor olmalısın."

Rebus başını sallayarak, masasının üzerindeki tabutu işaret etti. "Eğer uzman görüşü istiyorsan," dedi, "gerçek bir uzmana sormalısın."

Cenaze levazımatçısı, St Leonard's Karakolu'na yürüyüş mesafesindeydi. Cenaze işleriyle uğraşan bu dükkânlardan birine en son, babası öldüğünde gitmişti. O günü anımsadı: Babasının cansız bedeninin yanına gelmiş, yaşlı adamın buz gibi alnına dokunmuştu. Tıpkı öğrettiği gibi. Annesi öldüğünde ne demişti: *Johnny, eğer ölüye bir kez dokunursan, bir daha asla ölülerden korkmazsın.* Şehrin bir başka köşesinde Conor Leary de kendi tahta kutusuna giriyordu. Paylaşılan iki şey: Ölüm ve vergiler. Gerçi birçok kişi, hayatında hiç vergi ödememiş olsa da, ilki, yani ölüm için böyle bir kaçış söz konusu değildi; zamanı geldi mi herkes, kendisini bekleyen tahta kutuya uzanırdı.

Vardıklarında Jean Buchill oradaydı. Bekleme salonundaki koltuklardan birine oturmuştu. Onları gördüğüne memnun görünüyordu. Her ne kadar bahar çiçeği kokulu oda parfümü insanı biraz ferahlatır gibi olsa da, ortam son derece kasvetliydi. Rebus'un aklına, acaba çelenkleri aldıkları firmaya tabut indirimi yapıyorlar mı, gibi boş bir soru takılmıştı. Duvardaki ahşap panolardan, baygın bir ahşap cilası kokusu geliyordu. Pirinç kapı tokmakları, ışık vurunca parıldıyordu. Zemin, satranç tahtası modeli siyah beyaz mermerlerle döşenmişti. Rebus, tanıştırma işine girişti. "İhtisas alanınızı lütfeder misiniz?" diye sordu Devlin, Jean'la el sıkışırken.

"On dokuzuncu yüzyıl," diye açıkladı Jean. "İnanç sistemleri, sosyal yaşam öğeleri..."

"Bayan Burchill bize tarihsel açıdan destek oluyor," dedi Rebus.

"Tam olarak anladığımı söylesem, yalan olur," dedi Devlin.

"Arthur'un Tahtı'nda bulunan tabutları sergiye koyan bendim."

Devlin gözlerini kocaman açarak, "Ne kadar büyüleyici bir iş yapmışsınız. Son olayın ardından ortaya çıkan bu tabut bolluğuyla bir ilgisi olabilir mi?"

" 'Bolluk' diyebilir misiniz, bilmiyorum," diye söz aldı Ellen Wylie. "Elimizde yalnızca, otuz yıla yayılmış beş tabut var."

Devlin geri adım atar gibi göründü. Görünüşe bakılırsa kullandığı sözcüklerden ötürü eleştirilmek, Devlin'in sık sık karşılaştığı bir durum değildi. Wylie'ye bir bakış attıktan sonra Rebus'a döndü. "Peki arada bir ilişki var mı?"

"Bilemiyoruz. Burada bulunmamızın nedeni de o."

Bekleme salonuna açılan kapının ağzında, ellisinde gösteren, tertemiz, beyaz bir gömlek üstüne siyah takım elbise giymiş, gri kravat takmış, uzun yüzlü, soluk benizli bir adam göründü. Kısa saçları ağarmıştı.

"Bay Hodges?" diye sordu Rebus. Adam başını hafifçe eğerek karşılık verdi. El sıkıştılar. "Telefonda konuşmuştuk. Ben Dedektif Müfettiş Rebus." Ardından yanındakileri tanıttı.

"Telefon etme nedeniniz bir hayli ilginçti," dedi Bay Hodges, fısıldar gibi. "Bay Patullo sizi ofisimde bekliyor. Size çay ikram etsem?"

Rebus gerek olmadığını söyledikten sonra, Hodges'dan yolu göstermesini rica etti.

"Telefonda da söylediğim gibi, günümüzde tabutların çoğu montajla yapılıyor. Bay Patullo hâlâ sipariş üzerine el işçiliğiyle üreten nadir marangozlardan biridir. Burada çalışmaya başladığımdan beri, firmamıza hizmet ediyor."

Topluca girdikleri salonun duvarları, tıpkı bekleme salonununki gibi ahşap panolarla kaplanmıştı; tek fark burada dıştan aydınlatma bulunmamasıydı. Hodges kapıyı açıp, konukları içeriye buyur etti. Ofis oldukça ferah ve düzenliydi. Aslında Rebus'un içeri girmeden, karşılaşacağı manzara hakkında en ufak fikri bile yoktu; belki duvarlarda yas tutan insanların fotoğrafları, sehpanın üzerine dizilmiş tabut broşürleri olacaktı. Ancak ofise girdiğinde, buranın bir cenaze levazımatçısı olduğuna dair tek ipucunun, dış dünyadan hiçbir iz bulunmaması olduğunu gördü. Bu durum, ticari nedenlerin gerektirdiği bir şeydi. Müşterilerin burada bulundukları süre içinde hatırlamak isteyecekleri son şey, geliş nedenleri olmalıydı. Yoksa ölenin yakınları ortamın etkisiyle her iki dakikada bir gözyaşlarına boğulacak olsalardı, firmanın işleri hiç de yolunda gitmezdi, diye düşündü Rebus.

"Sizi yalnız bırakacağım," dedi Hodges, kapıyı kapatırken. Konuklar için önceden yeteri kadar sandalye ayarlamıştı. Patullo'ysa ayakta, masanın arkasında duruyordu. Başında tüvitten bir kasket vardı. Eli, kasketin siperliğindeydi. Adamın parmakları tombul tombul, derisi parşömen gibiydi. Rebus'a kalırsa Patullo yetmişini yarılamıştı. Yine de ağarmış saçları gür, bakışları kararlı ve tedbirliydi. Ancak yine de kambur duruşu ve tokalaşmak için uzattığı elinin titremesi, Rebus'un gözünden kaçmamıştı.

"Bay Patullo," dedi Rebus, "bizimle görüşme inceliğini gösterdiğiniz için teşekkür ederim."

Patullo başını yavaşça öne eğerek karşılık verdi. Rebus yanındakileri bir kez daha tanıttı. Ardından bir çanta içinde getirdiği tabutları bir bir çıkarak, Bay Hodges'ın ışıl ışıl parlayan masasına dizdi. Dördü de oradaydı: Perth, Nairn, Glascow ve Şelale tabutları.

"İncelemenizi rica ediyorum," dedi Rebus. "Ve gördüklerinizi bizimle paylaşmanızı..."

"Ufak tefek tabutlar görüyorum." Patullo'nun sesi boğuk geliyordu.

"Demek istediğim, işçilik yönünden ne görüyorsunuz?"

Patullo cebinden gözlüğünü çıkarıp masaya doğru eğildi.

"Dilerseniz elinize alın," dedi Rebus. Patullo dediği gibi yaptı. Bebekleri, kapakları, çivileri yakından inceledi.

"Ufak halı ve tahta çivileri kullanılmış. Ek yerleri biraz kaba olsa da, bu boydaki bir iş için..."

"Evet?"

"Küçük oldukları için, sandık işçiliği kadar ayrıntılı işçilik bekleyemezsiniz." Dikkatle gözden geçirmeye kaldığı yerden devam etti. "Bunları bir tabutçunun yapıp yapmadığını mı öğrenmek istiyorsunuz?" Rebus onayladı. "Sanmam. Ustalık var ama, fazla değil. Oranlar hatalı, baksanıza hepsi elmas şeklinde yapılmış." Tabutları ters çevirip, arkalarını incelemeye koyuldu. "Şu çizimleri görüyor musunuz? Önce kurşun kalemle ana hatlarını çizmiş."

Rebus başıyla onayladı.

"Önce ölçü almış, sonra testereyle kesmiş.Yine de fazla özenmemiş; biraz zımpara, hepsi o kadar." Gözlüklerinin üstünden Rebus'a bir bakış attı: "Siz hepsinin aynı elden çıkıp çıkmadığını sormuştunuz."

Rebus yine onayladı.

"Bu biraz daha üstünkörü yapılmış," dedi Patullo, Glascow tabutunu kaldırıp. "Ahşabı da farklı. Öbürleri çamdan, bu balsadan yapılmış. Lakin ek yerleriyle, ölçüler hepsinde aynı."

"O halde aynı kişinin elinden çıkmış olduğunu söyleyebilir misiniz?"

"Ölüm kalım meselesi değilse, evet, bu kadar kesin bir yargıya varabilirim." Patullo başka bir tabutu eline aldı. "Ancak bunun ölçüleri farklı. Ek yerlerine çok özen gösterilmemiş. Ya alelacele yapılmış, ya da başka bir elden çıkmış."

Rebus hangi tabut olduğuna baktı; Şelale'de bulunandı.

"Öyleyse elimizde iki ayrı insan olma olasılığı var, değil mi?" dedi Wylie. Patullo onaylayınca, Wylie derin bir iç çekti. Ortada iki suçlu olması demek, iki kat iş, sonuca ulaşma olasılığınınsa yarıya inmesi demekti.

"Diğerlerinden kopyalanmış olabilir mi?" diye sordu Rebus.

"Orasını bilemem," diye itiraf etti Patullo.

"Bu durumda elimdekine de bakmamız gerekecek..." Jean Burchill elini, omzunda asılı çantasına daldırıp, bir kutu çıkardı. Kutunun içinde, Arthur'un Tahtı tabutlarından biri, bir parça beze sarılı olarak du-

ruyordu. Rebus masaya bırakmasını isterken, Jean'ın bakışları ona, daha önce kafeteryada konuştukları bir noktayı hatırlatıyordu: Tabutu oraya getiriken, mesleğini ortaya koyduğunu. Eğer böyle bir tarihi eseri müzeden dışarı çıkardığı anlaşılırsa, ya da eserin başına bir şey gelirse, çok zor bir duruma düşerdi. Rebus ağır bir baş hareketiyle, anladığını belirtti. Jean bunun üzerine yerinden kalkıp, tabutu masaya koydu.

"Çok narin," dedi Patullo'ya. Devlin'le Wylie de ayağa kalkmış, daha iyi görebilmek için masaya yaklaşmışlardı.

"Aman Tanrım!" dedi Devlin, nefesini tutarak. "Bu, tahmin ettiğim şey mi?"

Jean yalnızca başıyla onayladı. Patullo küçük tabutu eline almak yerine, gözleriyle cisim arasında bir karıştan az uzaklık bırakacak biçimde öne eğildi.

"Sizden öğrenmek istediğimiz bir başka şey de," dedi Rebus, "diğerlerinin bundan kopyalanmış olup olmadığı."

Patullo eliyle yüzünü ovuşturdu. "Bu çok daha sade bir tasarım. Her ne kadar kenarları daha düz olsa da, yine de ustaca yapılmış. Günümüzde tercih edilen bir tabut modeli değil. Örneğin, kapakları iri başlı çivilerle süslenmiş." Elini yeniden yüzünde gezdirdikten sonra, bir eliyle masanın kenarını kavrayarak doğruldu. "Sorunuza gelince; bundan kopyalanmamışlar. Size ancak bu kadar yardımcı olabilirim."

"Daha önce bunlardan birini müze dışında hiç görmemiştim," dedi Devlin, Patullo'nun bıraktığı yeri almak için öne atılırken. Ardından Jean Burchill'e dönerek gülümsedi. "Bunları kimin yaptığına dair bir varsayımım var."

Jean tek kaşını kaldırdı. "Kim?"

Devlin, Rebus'a döndü: "Size gösterdiğim portreyi anımsadınız mı? Dr. Kennet Lovell'ınkini?" Rebus'tan onay alınca, yeniden Jean'a döndü. "Kendisi, Burke'ün otopsisini yapan anatomi uzmanıydı. Sonrasında suçun büyük bir kısmı üzerinde kalmıştı sanırım."

Konu, Jean'ın ilgisini çekmişti. "Burke'ten ceset mi satın alıyordu?"

Devlin başını salladı. "Böyle bir durumun tarihsel kanıtı yok. Lakin o günün birçok anatomi uzmanı gibi o da, cesetleri, üzümü yiyip bağını sormadan alıyor olmalıydı. Asıl önemli nokta şu," dedi Devlin, "bizim Dr. Lovell marangozlukla da ilgileniyordu."

"Profesör Devlin'in evinde, onun yaptığı bir masa var," diye açıkladı Rebus Jean'a.

"Lovell iyi bir adam, dindar bir Hıristiyan'dı," dedi Devlin.

"Tabutları, ölüleri anmak için mi bırakıyordu?" diye sordu Jean.

Devlin dudak büktü. "Elbette bu konuda kesin bir şey söylemem mümkün değil." Varsayımının anlamsız görüldüğünü düşünmüş olacak ki, son cümlesini söylerken sesi git gide azaldı. Yüzü çocuksulaştı.

"İlginç bir varsayım," dedi Jean. Devlin'se bu şekilde koruma altına alındığını hissedip, daha da alındı.

"Söylediğim gibi, iyi bir işçilik..." dedi Patullo.

"Bu arada başka varsayımlar da var," diye söz aldı Jean. "Tabutları cadıların ya da denizcilerin bıraktığını söyleyen varsayımlar."

Patullo onayladı. "Eskiden denizciler aynı zamanda usta marangozlardı. Marangozluk bazıları için bir gereksinim, bazıları içinse uzun yolculuklarda zaman geçirmek için bir uğraştı."

"Peki," dedi Rebus, "zaman demişken, zaman ayırdığınız için tekrar teşekkür ederiz. Sizi evinize bırakacak bir araç bulmamızı ister misiniz?"

"Gerek yok, teşekkürler."

Vedalaşmadan sonra Rebus, yanındaki grubu Metropole adlı bir kafeteryaya götürdü; kahveler söylendi.

"Bir adım ileri, iki geri," dedi Wylie.

"Ne düşünüyorsun?" diye sordu Rebus.

"Öteki tabutlarla Şelale'de bulunanlar arasında bir ilişki yoksa, boşa kürek çekiyoruz."

"Bence öyle değil," diye araya girdi Jean. "Sözünü kestiğim için özür dilerim ama, o tabutu Şelale'ye bırakan her kimse, bu fikri bir yerden almış olmalı."

"Katılıyorum," dedi Wylie, "ama böyle bir fikri, bir müze ziyareti sırasında edinmiş olması daha akla yatkın geliyor. Sen ne dersin?"

Rebus, Wylie'yi izliyordu. "Elimizdeki dört dosyayı bir kenara bırakalım mı demek istiyorsun?"

"Demek istediğim şu; bu dört tabutun, Şelale'de bulunanın Balfour'un kayboluşuyla bir ilgisi varsa dosya için anlamlı olacağı. Ama biz henüz böyle bir ilişkinin varlığından bile emin değiliz." Rebus yanıt verecekti ki, Wylie sözlerini sürdürdü. "Başkomiser Templer'a böyle

gidersek, o da aynı şeyleri söyleyecektir. Balfour dosyasından git gide uzaklaşıyoruz." Fincanı ağzına götürüp, bir yudum aldı.

Rebus, yanında oturan Devlin'e döndü. "Siz ne dersiniz, Profesör?"

"Yeniden, emekliliğin pas tutmuş, aylaklıkla geçen kara günlerine geri dönecek olduğumu bilsem de, ne yazık ki söylenenlerin doğruluğunu kabul etmek zorundayım."

"Otopsi raporlarında bir şeye rastladınız mı?"

"Henüz bir şey yok. Her iki kadın da suya girerken canlıymış gibi görünüyor. İkisinde de bazı yara izleri olsa da, bu sıradışı bir durum değil. Başlarını deredeki kayalara çarpmış olabilirler. Nairn'deki kurbana gelince, gelgitler ve deniz canlıları bir cesedi tanınmaz hale bile getirebilir; hele bu ceset uzun süre suda kalmışsa. Bundan başka işe yarar bir şey söyleyebileceğimi sanmıyorum."

"Her bilgi işe yarar," dedi Jean. "Yeni bir şey katmayan bir bilgi, bir şeylerin elenmesine yardımcı olabilir."

Rebus'un kendi cümlelerini duyunca bir gülümsemeyle karşılık vereceğini ummuştu; ama onun aklı başka yerlerdeydi. Wylie'nin haklı oluşu kafasına takılıyordu. Dört tabutu bırakanla, sonuncusunu bırakan faklı kişilerdi; o halde dosyalar arasında bir ilişki olamazdı. Ancak sorun şuydu; o böyle bir ilişkinin varlığını hissediyordu. Ve biliyordu ki; Wylie'nin böyle bir önseziyi anlaması olanaksızdı. İçgüdülerin, açık gerçeklerden üstün geldiği zamanlar vardı. Bunun da o zamanlardan biri olduğuna inanıyor, Wylie'nin de aynı inancı taşımasının bir o kadar zor olduğunu biliyordu.

Bunun için onu suçlayamazdı elbette.

"Belki raporları son bir kez gözden geçirseniz..." dedi Devlin'e.

"Seve seve," diye karşılık verdi yaşlı adam, başını öne eğerek.

"Bir de önceden dosyaları incelemiş patologlarla da konuşmanızı isteyeceğim. Bazen yararlı şeyler hatırlarlar."

"Elbette."

Rebus yeniden Ellen Wylie'ye döndü. "Belki Başkomiser Templer'a gelişmeleri bildirsen iyi olur. Peşinde olduğumuz işi de anlat ona. Eminim ana dosyada sana uygun bir görev vardır."

Wylie oturduğu yerde doğruldu. "Pes etmiyor musun?"

"Etmeme az kaldı," diye yanıt verdi Rebus, zorlama bir gülüşle. "Birkaç gün daha uğraşacağım."

"Tam olarak ne için?"

"Kendimi, bir çıkmaz sokağa girdiğime inandırmak için."

Rebus, masanın öteki ucundan izleyen Jean'ın bakışlarından, rahatlamasını sağlayacak bir şeyler yapmak istediğini anlıyordu; elini tutmak, iyi niyetli, umut dolu iki çift söz söylemek gibi. Diğerlerinin o an orada bulunup, bu tür bir davranışa engel olmalarından memnundu. Aksi halde, ağzından, beklemediği bir şeyler kaçırabilirdi. Şimdi ihtiyaç duyduğu son şey rahatlamaktı.

Tabii rahatlamakla her şeyi boş vermek aynı şey değilse.

Gündüz içilen içkinin tadı başka olurdu. Barda zaman kavramı ve onunla birlikte dış dünya anlamını yitirirdi. İnsan barda bulunduğu sürece ölümsüz olduğunu, hiç yaşlanmadığını hissederdi. Ve ne zaman bu dumanaltı alacakaranlıktan çıkıp, dış dünyanın göz alıcı ışık seline düşse, akşamüstü işinden dönen o kalabalık, yepyeni, parlayan yüzüyle belirirdi karşında. Sonuçta insanoğlu yüzyıllardır aynı kör olası şeyi yapıyordu: Bilinçaltındaki delikleri, fıçılar dolusu alkolle yamıyordu. Ama bugün... Bugün Rebus yalnızca iki tane içecekti. İkiden sonra çekip gidebileceğini biliyordu. Üçü dördü görmek, ya kepenkleri bar sahibiyle birlikte kapatmak, ya da bir köşede sızıp kalmak demekti. İki gerçekten de... makul, evet makul bir rakamdı. Sözcük aklına gelince gülümsedi: 'Makul' bir rakam. Aklı başında, iradeli, bilinçli bir matematiksel işaret.

Votka ve taze sıkılmış portakal suyu. İlk tercihi olmasa da, ağızda koku bırakmazdı. Karakola döndüğünde, kimse anlamazdı. Yalnızca kendi bilirdi içtiğini; o da hatları daha yumuşamış bir dünya gördüğünden. Derken telefonu çaldı. Açmamayı düşünündüyse de, zil sesi, çevresindeki içkicileri rahatsız edince, yanıtlamaya karar verdi.

"Alo?"

"Dur tahmin edeyim..." dedi Siobhan.

"Merak ediyorsan söyleyeyim, barda değilim." Yan taraftaki oyun makinesinin başında duran haydut kılıklı adam, büyük bir gürültüyle dökülen bozuklukları topluyordu.

"Neredesin?"

"Biriyle görüşüyorum."

"Ne zaman inandırıcı mazeretler uydurmaya başlayacaksın?"

"Bırak bunları da ne istediğini söyle."

"Bir Mason'a ihtiyacım var."

"Üzgünüm. Seçmelerini geçemedim."

"Ama tanıdıkların vardır."

Rebus bir süre düşündü. "Hâlâ ne yapacağını söylemedin?"

Siobhan son ipucundan söz etti.

"Bir düşüneyim," dedi. "Çiftçi var."

"O, Mason mu?"

"El sıkışmasına bakılırsa, evet."

"Sence aramamın sakıncası var mı?"

"Yo aksine." Bir süre sessizlik oldu. "Şimdi ne soracağımı biliyorum; bende ev telefonunun olup olmadığını. Şanslı günündesin." Rebus defterini çıkarıp, numarayı okudu.

"Sağol John."

"Bu arada senin işler nasıl gidiyor?"

"Fena değil."

Rebus yanıttan tatmin olmadı. "Grant'la aranız nasıl?"

"İyi."

"Orada, yanında değil mi?"

"Evet."

"Anlaşılmıştır. Sonra görüşürüz.... Bir saniye."

"Ne oldu?"

"Steve Holly diye biriyle işin oldu mu?"

"O da kim?"

"Lanet olası bir yerel gazeteci."

"O mu? Evet bir iki kere konuştuk sanırım."

"Seni hiç evden aradı mı?"

"Saçmalama John. O numarayı babama bile vermem."

"Öyle mi? Ben ofisindeki panoda gördüm de." Siobhan şaşkınlıktan bir süre yanıt veremedi. "Oraya nasıl geldiği konusunda bir fikrin var mı?"

"Bilmem, birçok şekilde olabilir. Ona dosyayla ilgili tüyo vermiyorum, eğer kastettiğin buysa."

"Benim kastettiğim, Siobhan, dikkatli olman gerektiği. O herif bir fahişe gibi, herkesin altına yatıyor."

"Pekâlâ. İşe dönemem gerek."

"Evet, benim de." Rebus telefonu kapatırken, ikinci bardağın dibinde kalan son damla içkiyi de yudumladı. İşlem tamamdı; o andan sonra gün güne benzerdi. İşe koyulmalıydı; ama televizyonda heye-

canlı bir yarış da vardı. Bir bardak fazladan ne çıkardı ki...? Derken cep telefonu çaldı. Küfrederek dışarı çıktı. Ansızın gelen gün ışığı, gözünü aldı.

"Evet?"

"Ben görmeyeli 'alo' biraz kabalaşmış."

"Kimsin?"

"Steve Holly. Bev'in evinde tanışmıştık."

"Ne rastlantı! Az önce senden söz ediyordum."

"İyi ki o gün karşılaşmışız. Yoksa Margot'un tarifinden çıkaramayacaktım." Margot, gazete santralindeki kadın olmalıydı.

"Ne demek istediğini anlayamadım."

"Bırak bunları Rebus. Tabuttan söz ediyorum."

"Onunla işini bitirdiğini duydum."

"O halde dosya için önemli bir kanıt olmalı."

"Hayır, yalnızca Bayan Dodds'a geri verecektim."

"Bahse girerim öyledir. Bir şeyler dönüyor."

"Akıllı çocuk seni. O, 'bir şeyler' dediğine, biz polis soruşturması diyoruz. Hatta gırtlağıma kadar içine batmış durumdayım! Şimdi izin verirsen..."

"Bev öteki tabutlar hakkında bir şeyler söyledi..."

"Öyle mi? Herhalde yanlış duymuş."

"Sanmıyorum." Holly bir süre beklediyse de, Rebus karşılık vermedi. "Peki," dedi gazeteci. "Sonra görüşürüz."

Sonra görüşürüz... Az önce Siobhan'a söylediği söz. Bir an aklından, Holly telefonlarımı mı dinliyor, sorusu geçti. Böyle bir şey mümkün değildi tabii. Telefonu kapattıktan sonra Rebus iki şey fark etti. İlkin Holly, panodaki numaralardan söz etmemişti; büyük olasılıkla henüz fark etmemiştir, diye düşündü. İkincisiyse, kendisini doğrudan cep telefonundan aramıştı; yani cep telefonu numarasını biliyordu. Rebus genellikle cep telefonu yerine çağrı cihazının numarasını verirdi. Acaba Bev Dodds'a hangisini vermişti?

Balfour Bankası, bir bankaya hiç benzemiyordu. Öncelikle Charlotte Meydanı gibi New Town'ın en gözde yerlerinden birinde bulunuyordu. Dışarıda insanlar, hiç gelmeyecek bir otobüs için amansız bir sıra kapma yarışına girmişlerdi. İçerideyse durum bambaşkaydı: Yerde kalın halılar, görkemli merdivenler, tavandan tüm heybetiyle sarkan

koca bir avize, duvarları yakın zamanda beyaza boyanarak dehşet verici bir enginlik kazandırılmış bir ortam. Görünürde ne bir veznedar, ne de sıra vardı. İşleri, konuşulanların duyulmaması için birbirinden uzakta bulunan üç masadaki görevliler yapıyordu. Çalışanlar genç ve iyi giyimliydi. Müşteriler, özel odalardaki görüşmeleri için çağırılmayı beklerken, rahat koltuklara kurulmuş, sehpanın üzerinden seçtikleri dergi ve gazeteleri okuyorlardı. Ortam her şeyiyle son derece seçkindi. Burası paraya tapanların, ona saygı gösterenlerin yeriydi. Siobhan'a bir tapınağı anımsatıyordu.

"Ne dedi?" diye sordu Grant Hood.

Siobhan, cep telefonunu cebine koydu. "Çiftçi'yle görüşmemiz gerektiğini düşünüyor."

"Bu onun numarası mı?" dedi Grant, Siobhan'ın defterini göstererek.

"Evet." Numaranın yanına Çiftçi anlamına gelen bir Ç harfi koymuştu. Bu yöntemle, defterindeki çeşitli adreslerin ve cep telefonlarının kime ait olduğunun bulunmasını olanaksız hale getiriyor, böylece yanlış ellere geçmesi durumunda ortaya çıkacak sakıncaları aza indiriyordu. Doğru dürüst tanımadığı bir gazetecinin, ev telefonunu bulmuş olması, fena halde canını sıkmıştı. Adam şimdiye kadar aramamış olsa da, durum yine de sinirine dokunuyordu.

"Ne dersin, buradakilerin limitsiz kredisi var mıdır?" diye sordu Grant.

"Belki çalışanların vardır. Müşterilerden emin değilim."

Arkadaki kapıların birinden orta yaşlı bir kadın çıktı. Kapıyı arkasından yavaşça kapattı. Onlara doğru sanki uçuyormuş gibi hiç ses çıkarmadan yürüdü.

"Bay Marr sizinle şimdi görüşecek."

Arka kapıya doğru götürülmeyi beklerlerken, kadın merdivenlere yöneldi. Kadın hızlı adımlarla, dört beş adım önlerinde yürüyor, bu yüzden onunla konuşamıyorlardı. Görevli, birinci kat koridorunun sonundaki kapıyı çaldı.

"Gir!" Bunun üzerine kapıyı açıp, iki dedektifi içeri buyur etti. Yerden tavana kadar uzanan büyük camları, açık renkli stor perdeleriyle oda gerçekten görkemliydi. Meşeden yapılmış, pırıl pırıl parlayan toplantı masasının üzerine not kâğıtları, kalemler ve sürahiler dizilmişti. Bu dev gibi masa, alanın yalnızca üçte birini kaplıyordu. Bir

başka köşedeki, koltuk ve sandalyeden oluşan oturma grubunun karşısında, borsadaki iniş çıkışların gözlenebildiği bir televizyon vardı. Ranald Marr, ceviz ağacından yapılmış masasında oturuyordu. Kavruk tenini görenler, adamın Nicholson Caddesi'nden değil, Karayipler'den geldiğini düşünürlerdi. Uzun boyluydu. Yer yer ağarmış saçları, özenle tıraş edilmişti. Çizgili kruvaze ceket ve pantolondan oluşan takım elbisesi, özel diktirilmiş gibi duruyordu. Lütfedermiş gibi yerinden kalkıp, konuklarını karşılamaya yöneldi.

"Ranald Marr," dedi sanki adını söylemesine gerek varmış gibi. Sonra kadına dönerek, "Teşekkür ederim Camille," dedi.

Kadın çıkarken kapıyı kapattı. Marr, dedektifleri oturma grubuna buyur etti. Kendisi koltuklarla uyumlu deri kaplı bir sandalyeye oturup, bacak bacak üstüne attı.

"Nasıl, bir gelişme var mı?" diye sordu, meraklı bir yüz ifadesiyle.

"Soruşturma süreci süratle ilerlemekte efendim," diye bilgi verdi Grant Hood. Siobhan, iş arkadaşına gülmemek için kendini zor tutuyordu. Soruşturma süreci süratle ilerlemekte... Bu cümleyi hangi televizyon programından aşırdığını merak ediyordu.

"Burada bulunma nedenimiz, Bay Marr," diye söze girdi Siobhan, "Philippa Balfour'un bir tür rol yapma oyununa katıldığını düşünüyor olmamız."

"Gerçekten mi?" Marr şaşırmış görünüyordu. "Peki bunun benimle ne ilgisi var?"

"Şöyle efendim," dedi Grant, "son aldığımız bir bilgiye göre, siz de bu tür oyunları seviyormuşsunuz."

"Bu tür oyunlar?" Marr ellerini kavuşturdu. "Şimdi neden söz ettiğinizi anladım. Askerlerim değil mi?" Kaşları çatıldı. "Flip'in oynadığı oyun bu muymuş? İlgilendiğinden hiç söz etmemişti."

"Bu oyunda bulmaca biçiminde bazı ipuçları veriliyor ve oyuncunun, bir üst aşamaya geçmek için bunlarının her birini çözmesi gerekiyor."

"Benimkiyle hiç ilgisi yok," dedi Marr, dizlerine vurup, yerinden kalkarken. "Gelin, kendi gözlerinizle görün." Masasına dönüp, çekmeceden bir anahtar aldı. "Bu taraftan," dedi koridorun kapısını açarken, emreder gibi sert bir ses tonuyla. İkinci kata çıkan dar bir merdivene geldiler. "Buradan." Siobhan, Marr'ın topalladığını fark etti.

Ustaca gizliyor olsa da, yine de topallıyordu. Baston kullanması gerekiyor olabilirdi; ama bu kibirli adamın böyle bir şeyi kendine yediremeyeceğini düşündü. Yürürken Siobhan'ın burnuna aralıklarla hoş bir parfüm kokusu geliyordu. Marr'ın parmağında evlilik yüzüğü yoktu. Anahtarı kilide sokmak için kolunu uzattığında, deri kayışı tenine uygun, ince işçilik saati göründü.

Ranald Marr kapıyı açıp, eliyle yolu gösterdi. Odanın pencereleri siyah örtülerle kapatılmıştı. Işıkları açtı. Oda, ofisinin yarısı büyüklüğündeydi. Üzerinde ilginç bir nesne bulunan büyük masa, odanın çoğunu kaplıyordu. Siobhan masaya yaklaşınca, üzerindeki şeyin, inişli çıkışlı tepeleriyle, mavi deresiyle sekiz metre boyunda, üç metre eninde bir arazi maketi olduğunu gördü. Ağaçlar, yıkık yapılar ve arazinin yarısına yayılmış iki ordu gözüne ilişti. İki alaya bölünmüş, boyları iki üç santimi geçmeyen, ancak buna rağmen oldukça ayrıntılı yapılmış birkaç yüz asker.

"Çoğunu ben boyadım. Her birinin az da olsa farklı görünmesi için uğraştım. Onlara kişilik verdim."

"Yaşanmış savaşları yeniden mi canlandırıyorsunuz?" diye sordu Grant, toplardan birini eline alırken. Marr, sözünün kesilmesinden hoşlanmamış gibi görünüyordu. Başıyla onayladı. Grant'ın tuttuğu parçayı başparmağı ve işaretparmağı yardımıyla kavrayarak, büyük bir özenle yerine bıraktı.

"Aynen öyle. Savaş oyunu diyebilirsiniz buna."

"Paintball oynamıştım bir keresinde," dedi Grant. "Siz hiç oynadınız mı?"

Marr, soruya hafif bir gülümsemeyle yanıt verdi. "Banka çalışanlarını götürmüştük. Pek keyif aldığımı söyleyemem; çok düzensiz bir oyun. Ama John'un çok hoşuna gitmişti. Konu ne zaman açılsa, rövanş maçı önerir."

"John dediğiniz Bay Balfour mu?" diye tahmin yürüttü Siobhan.

Odada, kimi maketlerle, kimi savaşlarla ilgili bir raf dolusu kitap vardı. Diğer raflardaysa, plastik kutular içinde zafer kazanmayı bekleyen başka ordular yer alıyordu.

"Savaşın sonucunu değiştirdiğiniz oldu mu?" diye sordu Siobhan.

"Onu strateji belirler," diye açıkladı Marr. "Kaybeden tarafın nerede hata yaptığını bulmaya çalışır, tarihi yeniden yazarsınız." Sesi birdenbire tutkulu çıkmaya başlamıştı. Siobhan, köşede duran üniforma

giydirilmiş mankenin yanına gitti. Camlı bölmenin içinde daha iyi durumda olan başka üniformalar sergileniyordu. Görünürde silah yoktu; yalnızca askerlerin bir zamanlar giydikleri üniformaların taklitleri.

"Kırım Savaşı," dedi Marr, giysilerden birini göstererek.

Grant Hood yine bir soruyla araya girdi. "Başka oyunculara karşı mı oynarsınız?"

"Ara sıra."

"Buraya mı gelirler?"

"Hayır, burada oynamayız. Garajımda çok daha büyük bir maket var."

"Evinizde varsa, bu odayı niçin kurdunuz?"

Marr gülümsedi. "Beni rahatlattığını, düşünmeme yardımcı olduğunu sanıyorum. Ayrıca iş aralarımı değerlendiriyorum." Birden durdu. "Çocukça bir hobi olduğunu düşünüyorsunuz, değil mi?"

"Hiç ilgisi yok," dedi Siobhan, yanıtına pek inanmadan. Bu koskocaman adamın çocuk gibi oyuncaklarla oynaması ilginçti. Oyuncak askerleri incelerken Grant'ın da yüzü çocuksu bir ifade almıştı. "Başka türlü oynadığınız oldu mu?" diye sordu.

"Ne gibi?"

Siobhan, soruya sohbet havası vermek için omuz silkip, "bilmem," dedi. "Postayla gönderilen hamleler. Satranç oynayanların benzer bir şey yaptıklarını duymuştum. Ya da internet üzerinden?"

Gelmek istediği noktayı anlayan Grant, bakışlarını ona çevirdi.

"Bazı internet siteleri biliyorum," dedi Marr. "O kameralardan alıyorsunuz."

"İnternet kameralarından mı?"

"Evet onlardan. Sonra dünyanın öteki ucundan insanlarla oynuyorsunuz."

"Oyunu bu şekilde oynadınız mı daha önce?"

"Bu tür teknolojik işlerden anlamam."

Siobhan ilgisini yeniden kitaplığa çevirdi. "Gandalf diye bir ad duydunuz mu?"

"Hangisi?" Siobhan ona döndü. *Yüzüklerin Efendisi*'ndeki büyücü mü, yoksa Leith Yolu'nda bir oyun dükkânı işleten o tuhaf adam mı?"

"Demek ki dükkâna gittiniz..."

"Geçtiğimiz yıllarda bazı parçalar aldım ondan. Ancak genellikle internet yoluyla. O da bir iki kez." Marr bir süre düşündü. "Bu arada size tüm bunları söyleyen kim?"

"Oyunları sevdiğinizi mi?" diye sordu Grant.

"Evet."

"Ben de ne zaman soracaksınız diye merak ediyordum," dedi Siobhan.

Marr ters bir bakış attı. "Ne önemi var? Şimdi soruyorum."

"Dosyanın ilerleyişi gereği söyleyemiyoruz."

Yanıt hoşuna gitmese de, Marr üstelemedi. "Doğru mu düşünüyorum?" dedi onun yerine. "Flip'in oynadığı o oyun her neyse, benimkiyle uzaktan yakından benzerliği yok."

Siobhan başını salladı. "Hem de hiç."

Marr derin bir nefes aldı. "Her şey yolunda mı, efendim?" diye sordu Grant.

"Yolunda. Yalnızca... bu durum hepimizi çok üzdü."

"Öyle olduğuna eminim," dedi Siobhan. Son bir kez ortalığa göz attı. "Oyuncaklarınızı görmemize izin verdiğiniz için teşekkürler Bay Marr. Daha fazla zamanınızı almasak iyi olur." Tam arkasını dönmek üzereyken birden durdu. "Bu askerlerden birini daha önce bir yerlerde görmüştüm," dedi, sesli düşünür gibi. "Yanılmıyorsam David Costello'nun evinde..."

"Sanırım David'e bir asker vermiştim," dedi Marr. "Yoksa o mu?" Sözünü yarıda kesti. "Hay aksi, dosyanın ilerleyişi gereği söyleyemediğinizi unuttum," dedi gülümseyip başını sallayarak.

"Gerçekten durum bu, efendim," dedi Hood. Binadan ayrılırlarken Grant kıkır kıkır gülmeye başladı. "Onlara 'oyuncak' demen adamın hiç hoşuna gitmedi."

"Biliyorum, o yüzden söyledim."

"Sakın bankada hesap açtırayım deme."

Siobhan gülümsedi. "İnternetten anlıyor Grant. Bu tür oyunlar oynadığına göre, kıvrak bir zekâsı var."

"Sorgucu o mu?"

"Emin değilim. Demek istediğim, neden böyle bir şey yapsın ki? Eline ne geçebilir?"

Grant dudak büktü. "Çok bir şey geçmez... Balfour Bankası'nın kontrolünden başka."

"Evet, bu da bir olasılık," dedi Siobhan. Aklı, David Costello'nun evindeki oyuncak askerdeydi. Ranald Marr'dan ufak bir hediye... Tüfeği kırılmış, boynu döndürülmüş bir asker. Costello nereden geldiği-

ni bilmediğini söylemiş, ardından telefonda, Marr'ın küçük hobisinden söz etmişti.

"Bu arada," dedi Grant, "ipucunu tamamen boşladık."

Siobhan bir anda, içinde kaybolduğu derin düşüncelerden sıyrılıp, ona döndü. "Bana söz ver Grant."

"Ne hakkında?"

"Gecenin bir yarısı evimin önüne gelmeyeceksin."

"Korkarım söz veremeyeceğim," dedi Grant, gülümseyerek. "Zamana karşı yarışıyoruz, hatırlasana."

Karaca Dağı'ndaki hali Siobhan'ın gözünün önüne geldi. Nasıl olmuştu da elini tutmuştu. Şimdi görünüşe bakılırsa, kovalamaca biraz fazla hoşuna gidiyordu.

"Söz mü?" diye sordu yeniden.

"Tamam," dedi Grant, "söz."

Sonra dönüp, göz kırptı.

Siobhan, karakolun tuvalet kabininde oturmuş, hafifçe titreyen eline bakıyordu. İnsan gerçekten tuhaf yaratıktı; içi ürperirken, hiçbir şeyi dışa vurmamayı becerebiliyordu. Yine de Siobhan, bedeninin böyle durumlarda verdiği bazı tepkileri iyi biliyordu: Ara sıra döktüğü kurdeşen, çenesinde ve boynunda beliren sivilceler, sol el başparmağıyla işaretparmağı arasında ortaya çıkan mayasıl.

Şu anki el titremesinin nedeni, neyin önemli olduğuna karar veremiyor olmasıydı. İşini iyi yapmak önemliydi; Gill Templer'ı kızdırmamak da öyle. Ama işi Rebus'unki kadar zor değildi. Dosya önemliydi; hatta belki Sorgucu da. Ama ikincisinin öneminden tam anlamıyla emin olamamak canını sıkıyordu. Bildiği tek şey şuydu: Oyun, gittikçe bir takıntı haline geliyordu. Kendini sürekli Flip Balfour'un yerine koyuyor, onun gibi düşünmeye, onun gibi hareket etmeye çalışıyordu. Ne ölçüde başardığından emin olamıyordu. Bir de gittikçe yük olduğunu hissettiği bir Grant vardı. Yine de onsuz bunca yol alamazdı; bu yüzden ondan kopmamak da önemliydi. Sorgucu'nun erkek olup olmadığından bile emin değildi. İçinden bir ses erkek olduğunu söylese de, buna güvenmek tehlikeliydi. Rebus'un daha önce birçok kez, içinden gelen sese güvenerek işleri berbat ettiğine, suçluyu suçsuzdan ayıramadığına tanık olmuştu.

Aklında hâlâ basın sözcülüğü görevi ve köprüleri yakıp yakmadığıyla ilgili sorular vardı. Gill'in başarılı olmasının nedeni, çevresindeki erkek memurların, örneğin Emniyet Müdür Yardımcısı Carswell'in yolunda gitmesiydi. Büyük olasılıkla düzeni parmağında oynattığına inanıyor olmalıydı; ama Siobhan bu konuda kuşkuluydu: Düzen Gill'i avucuna almış oynuyor, yoğuruyor, değiştiriyor, kalıbına uyduruyordu. Tüm bunlar Ellen Wylie gibi insanlarla araya mesafe koyma, onlara ders verme gereksinimini beraberinde getiriyordu.

Kadınlar tuvaletinin kapısı gıcırdayarak açıldı. Bir süre sonra kabinin kapısı yavaşça çalındı.

"Siobhan? İçerideki sen misin?"

Ses tanıdıktı: Dilys Gemmill, bayan memurlardan biri. "Ne var Dilys?" diye seslendi.

"Bu akşam çıkıyoruz; sen de gelir misin?"

Alışılmış bir etkinlikti; dört beş bayan memur, bir de Siobhan. Gürültülü müzik çalan bir bar, "Moscow Mule" kokteyli eşliğinde bol bol dedikodu. Siobhan, davet edilen tek 'üniformasız' olarak bu gecelerin onur konuğuydu.

"Pek sanmıyorum, Dilys."

"Hadi kızım..."

"Bir dahaki sefere, söz."

"Sen bilirsin, git de evine tıkıl," dedi Gemmill çıkarken.

Siobhan, kapıyı açtı.

Rebus, kilisenin bulunduğu yolun karşısında duruyordu. Eve gidip üstünü değiştirmişti. Ayakları onu bir türlü içeriye götürmüyordu. Yanaşan bir taksiden Dr. Curt indi. Ceketinin düğmelerini iliklemek için durduğu sırada Rebus'u gördü. Kilise, Leary'nin arzu ettiği gibi yakın çevrede, küçük bir kiliseydi. Bu arzusunu Rebus'la söyleşileri sırasında sık sık dile getirirdi.

"Kısa, temiz, sade bir iş," derdi. "Başka türlüsü olursa, kabul etmem."

Kilise küçük olsa da, kalabalık gözüküyordu. Töreni, Roma İskoç Fakültesi'nde Leary'yle birlikte okumuş bir başpiskopos yönetecekti. Bir sürü papaz ve din adamı kiliseyi çoktan doldurmuştu. 'Temiz' bir iş olabilirdi; ancak Rebus, 'kısa' ve 'sade' bir tören izleyeceğinden pek de emin değildi.

Curt karşıdan karşıya geçiyordu. Rebus son bir nefes çektikten sonra sigarasını yere atıp, ellerini cebine soktu. Koluna bir parça kül düştüğünü fark ettiyse de, silmek için uğraşmadı.

"Tam da günü," dedi Curt, kara bulutların seyrelerek grileştiği gökyüzünü incelerken. İnsan açık alanda bile boğulduğunu hissediyordu. Rebus, elini boynuna götürdüğünde, ter damlacıklarını hissedebiliyordu. Böyle akşamüstleri Edinburgh bir hapishane, dört duvara arasında sıkışmış bir şehir gibi gelirdi insana.

Curt gömleğinin kollarını birkaç santim aşağı çekip, kol düğmelerinin, ceketinin altından görünmesini sağlamakla meşguldü. Takımı lacivert, gömleği beyaz, kravatı düz ve siyahtı. Cilalanmış ayakkabıları ışıl ışıl parlıyordu. Her zamanki gibi kusursuz giyinmişti. Rebus en iyi, en resmi giysilerini giyinmiş olsa da, yine de takımının başkalarınınkinin yanında hırpani göründüğünden emindi. Pantolonu altı yedi yıl önce aldığından, şimdi içine girerken epey zorlanmıştı. Ceketini düğmelemekle uğraşmamıştı bile. Belki kısa zaman içinde bir mağazaya uğramalıydı; çünkü bu aralar sık sık nikâhlara, dini törenlere davet ediliyordu. Cenazelerse, diğerlerine göre ani davetler oluyordu. İş arkadaşları, içkici dostları... Hepsi teker teker uçup gidiyordu. Daha üç hafta önce, karakoldan bir memurun cenazesine katılmıştı. Adam, emekliye ayrıldıktan bir yıl sonra bu dünyadan da ayrılmıştı. Beyaz gömlekle siyah kravat, o günden beri dolaptan çıkıp, dış dünyayı görmemişti. Bu yüzden Rebus, o akşam Leary'nin cenazesine gelmeden önce gömleğin yakalarını gözden geçirmişti.

"Girelim mi?" diye sordu Curt.

"Sen gir."

"Bir sorun mu var?"

Rebus başını salladı. "Yok bir şey. Yalnızca emin değilim..." Ellerini cebinden çıkarıp, oyalanmak için bir sigara daha yaktı. Curt'e da ikram etti.

"Emin olmadığın şey ne?" diye sordu patolog. Rebus elini ona doğru uzatıp, sigarasını yaktı. Rebus kendininkini yakana kadar bekledi. Bir iki derin nefesin ardından çevrelerini yoğun bir duman kapladı.

"Onu olduğu gibi, bıraktığım gibi hatırlamak istiyorum. Oraya girdiğimde konuşmalar yapılacak, anılar anlatılacak. Ama sözü edilen, benim tanıdığım Conor olmayacak."

"İkiniz bir aralar çok yakındınız," diye hak verdi Conor. "Ben o kadar tanımazdım kendisini."

"Gates de geliyor mu?

Curt başını salladı. "İşten kafasını kaldıramıyor ki..."

"Otopsiyi siz ikiniz mi yaptınız?"

"Evet. Beyin kanaması."

Kimi arabalarıyla, kimi yaya bir sürü insan kiliseye akın ediyordu. Yanaşan bir taksiden bu kez Donald Devlin indi. Rebus, Profesörün ceketinin altında gri bir hırka görür gibi oldu. Devlin hızlı adımlarla kilise merdivenlerini tırmanıp, gözden kayboldu.

"Sana yardımcı olabildi mi?" diye sordu Curt.

"Kim?"

Curt başıyla, giden taksiyi gösterdi. "Bizim ihtiyar."

"Pek sayılmaz. Ama elinden geleni yaptı."

"O halde benim ya da Gates'in edebileceği kadar yardım etmiştir."

"Bilmem." Rebus, Devlin'in masada ayrıntılara gömülüşünü, Ellen Wylie'nin ondan köşe bucak kaçışını gözünde canlandırdı. "Bir zamanlar evliydi, değil mi?" diye sordu.

Curt onayladı. "Eşini kaybetti, neden sordun?"

"Önemli bir nedeni yok."

Curt saatine baktı. "İçeriye girsem iyi olacak." Sigarasını yere atıp, ayağıyla söndürdü. "Geliyor musun?"

"Sanmıyorum."

"Ya mezarlığa?"

"Ona da gelmem herhalde," dedi Rebus.

Curt onayladı. "Sonra görüşürüz o zaman."

"Yeni bir cinayette..." dedi Rebus; sonra arkasını dönüp gitti. Kafasının içinde morga ve otopsiye ait kareler dolaşıyordu: Ölünün buz kesmiş başının yaslandırıldığı tahta parçaları, masanın her yanındaki, vücut sıvılarını boşaltmaya yarayan küçük hortumlar, kesme biçme aletleri, örnek parça kavanozları... Karanlık Müze'de gördüğü kavanozları anımsadı; dehşet ve hayranlığın birbiriyle iç içe geçtiği o tuhaf anı. Günün birinde, belki de çok yakın bir gelecekte, masaya yatırılan kendi bedeni olacak, otopsisi, Curt ve Gates'e günlük işlerden biri gibi gelecekti. Ne de olsa onlar için alışılmış bir durumdu; tıpkı bu cenaze törenine katılmak gibi. Umarım bir kısmı Latince olur, diye düşündü Rebus. Leary tam bir Latince hayranıydı. Tek kelime an-

lamadığını bilse de, Rebus'a saatlerce Latince dinsel metinleri okurdu; hem de ezberden.

"Senin zamanında Latince öğretmiyorlar mıydı?" diye sormuştu papaz bir keresinde.

"Belki gösterişli okullarda," diye yanıtlamıştı Rebus, "bizimkindeyse marangozluk ve maden işçiliği."

"Sanayi dininin hizmetkârları," demiş, ardından göğsünü şişirerek kıkır kıkır gülmüştü. Leary'nin buna benzer seslerini anımsıyordu Rebus; ters ya da saçma bir şeyler söylediğinde papazın 'cık cık' sesleriyle kınayışını, buzdolabına birkaç şişe daha bira almaya giderkenki abartılı inlemesini.

"Ah Conor," dedi Rebus birden. Çevresinden geçenlerin gözyaşlarını görmemeleri için, başını öne eğdi.

Siobhan telefonda Çiftçi'yle görüşüyordu.

"Sesini duymak beni çok memnun etti Siobhan."

"Rahatınızı kaçırdığım için özür dilerim ama, aslında sizden bir ricam var efendim."

"Rahatın fazlası bazen zararlıdır," dedi Çiftçi. Emekliliğin bu yönünü pek de ciddiye almıyormuş gibi görünmek için bir kahkaha attıysa da, Siobhan, sözcüklerin arkasındaki burukluğu hemen fark etmişti.

"Hayata tutunmak gerek," dedi Siobhan. Bu sözlerden sonra gaf yapmış gibi yüzünü buruşturdu.

"Öyle derler." Çiftçi bu sefer daha da zorlama bir kahkaha attı. "Ne gibi bir hobi önerirsin?"

"Bilmem." Siobhan, bu beklemediği diyalogun verdiği huzursuzlukla koltuğunda kıvranıyordu. Grant Hood yanda, Rebus'un masasından çektiği koltukta oturuyordu. Siobhan, bunu Çiftçi'nin eski koltuğuna benzetti. "Golf olabilir örneğin."

Konuşmayı dinleyen Grant kaşlarını çatmış, neden hâlâ asıl meseleye gelmediklerini soruyordu kendi kendine.

"Ben her zaman yürüyüşü, golfe tercih ederim," dedi Çiftçi.

"Sizin için yürüyüş de iyidir."

"Öyle mi? Önerilerin için teşekkürler." Çiftçi'nin sesi artık alınganlığını iyiden iyiye ele veriyordu. Siobhan, neden durup dururken baltayı taşa vurduğunu tam olarak kestiremiyordu.

"Sizden ricama gelirsek..." diye söze girdi Siobhan.

"Evet, bir an önce sorsan iyi edersin. Yürüyüşe geç kalmamalıyım da..."

"Aslında bir bulmacanın ipucu."

"Kare bulmaca gibi mi?"

"Hayır, efendim. Üzerinde çalıştığımız bir dosyayla ilgili. Philippa Balfour bu ipuçlarını çözmekle uğraşıyormuş; şimdi biz de aynısını yapıyoruz."

"Peki ben nasıl yardımcı olabilirim?" Sesindeki burukluk biraz gitmiş, ilgisi artmış gibiydi.

"Efendim, ipucu şu: 'Masonun rüyasının sona erdiği yerde, başlar mısırlar bitmeye.' Buradaki 'mason' sözcüğünün 'Mason Locası'yla bir ilgisi var mı, onu merak ediyoruz."

"Biri sana Mason olduğumu mu söyledi?"

"Evet."

Çiftçi bir süre düşündü. "Bir kalem bulayım," dedi. Sonra Siobhan'a ipucunu bir kez daha tekrarlatıp, kelimesi kelimesine not etti. "Mason sözcüğünden sonraki ek ayrılmış mı?"

"Hayır efendim. Bir şey değişir mi?"

"Emin değilim. Genellikle özel ad olarak kullanıldığından, ekin ayrılması daha mantıklı geldi."

"Yani duvarcı, ya da taş ustası anlamına geliyor olabilir diyorsunuz, öyle mi?"

"Dur bir dakika, kesin bir şey söyleyemem. Belki de senin yaklaşımın doğrudur. Bana yarım saat kadar süre verebilir misin?"

"Elbette."

"Karakolda mısın?"

"Evet, efendim."

"Siobhan, bana bundan böyle 'efendim' demene gerek yok."

"Anlaşıldı... efendim." Siobhan gülümsedi. "Üzgünüm, elimde değil."

Çiftçi'nin keyfi az da olsa yerine geldi. "Bir süre kafa yorduktan sonra seni ararım. Kıza ne olduğunu bulabildiniz mi?"

"Gece gündüz çalışıyoruz, efendim."

"Ondan eminim. Gill nasıl, ayak uyduruyor mu?"

"Keyfi yerinde sanırım."

"O, en tepeye kadar yükselecek Siobhan, söylemedi deme. Gill

Templer'dan öğrenebileceğin o kadar çok şey var ki..."

"Evet efendim. Sizi daha sonra arayacağım."

"Görüşmek üzere Siobhan."

Telefonu kapattı. "Sakin kafayla düşünecek," dedi Grant'a.

"Güzel ama, bu arada zaman bize karşı işliyor."

"Peki zeki çocuk, senin fikrini alalım o zaman."

Grant, karşı tarafın sözlerindeki meydan okumayı sezmiş, altta kalmamak için kendinden emin görünmeye çalışıyordu. İşaret parmağın havaya kaldırdı. "Bir, cümle çok şiirsel. Belki bir eserden alınmıştır." Parmaklar iki oldu. "İki, 'mısır' demekle mısırın yetiştiği bir yeri de kastedebilir, bildiğimiz ülke olan Mısır'ı da."

"Umarım ikincisi değildir."

"Ben de."

"Mısırın ilk yetiştirildiği yer olmasın?"

Grant dudak büktü. "Üç, 'mason' sözcüğü özel ad olarak kullanılmadığı için taş işçisi anlamına geldiğini varsayalım. Mezar taşı kastediliyor olabilir. Sonuçta rüyalarımızın sona erdiği yer, mezar değil midir? Düşündüğümüz taş, mısır şeklinde oyulmuştur belki. Şu ana kadar aklıma bunlar geldi."

"Söylediğin gibi mezar taşıysa, hangi mezarlıkta olduğunu bulmamız gerekir." Siobhan, ipucunu üzerine yazdığı kâğıdı eline aldı. "Bunda hiçbir şey yok; ne bir harita koordinatı, ne de sayfa numarası."

Grant onayladı. "Bu farklı bir ipucu."

"Gittikçe daha mı zorlaşıyor, yoksa benim kafam çalışmamaya mı başladı?" diye sordu Siobhan.

"Belki bir süre ara vermemiz gerek," dedi Grant, koltukta rahat oturmaya çalışırken. "Hatta paydos etsek hiç fena olmaz."

Siobhan duvardaki saate baktı. Grant haklıydı; şimdiden on saat mesai yapmışlardı. Bütün sabahı, güneye anlamsız bir gezi yaparak harcamışlardı. Tırmanış yüzünden bacaklarının ağrıdığını hissediyordu. Şöyle bir küvet dolusu sıcak suya banyo tuzu döküp, içine uzanmak... Yanında bir kadeh Chardonnay... Düşüncesi bile baştan çıkarıcıydı. Ancak biliyordu ki; ertesi sabah kalktığında ipucunun geçersiz olmasına yalnızca saatler kalmış olacaktı. Tabii Sorgucu kurallara sıkı sıkıya bağlıysa. Bu noktada ne denli sözünün eri olduğunu anla-

manın tek yolu, ipucunu bilerek çözmemek ya da geciktirmekti. Yine de bu riski göze alabileceğini sanmıyordu.

Balfour Bankası'na yapılan küçük ziyaret... Acaba o da mı bir zaman kaybı olmuştu? Ranald Marr ve kurşun askerleri... David Costello'dan gelen küçük tüyo... Evdeki kırık asker... Costello, Marr hakkında bir şeyler anlatmaya mı çalışıyordu? Ne olabilirdi ki? Beyninin uzak köşelerinde, tüm bu işlerin zaman kaybından başka bir şey olmadığına, Sorgucu'nun, Flip'in kayboluşuyla ilgisi bulunmadığına ve başından beri kendileriyle eğlendiğine ilişkin bir düşünce geziyordu. Belki de kızlarla içmeye gitse hiç fena olmazdı. Çalmaya başlayan telefonunu birden kaptı.

"Dedektif Memur Clarke, Suç İstihbarat Birimi," dedi ezberden.

"Memur Clarke, danışmada sizinle görüşmek isteyen biri var."

"Kim?"

"Bay Gandalf diye biri." Memurun sesi boğuk geliyordu. "Tuhaf bir herif. Maymunla palyaço arası bir şey."

Siobhan alt kata indi. Gandalf, elindeki koyu kahverengi fötr şapkanın çevresindeki saç bandından çıkan, uzun, rengârenk tüyü okşuyordu. Geçen görüşmelerinde üzerinde olan Grateful Dead yazılı tişörte, bu defa kahverengi bir deri yelek eşlik ediyordu. Ayağındaki önü açık plaj ayakkabıların gören, adama büyük dedesinden miras kaldığını sanırdı.

"Merhaba," dedi Siobhan.

Adam, sanki karşısındakini seçememiş gibi gözlerini kocaman açtı.

"Ben Siobhan Clarke," dedi elini uzatırken, "Dükkânınızda görüşmüştük."

"Evet evet," diye mırıldandı. Uzanan eli sıkmak yerine, hayatında ilk kez görmüş gibi yalnızca izleyince, Siobhan elini geri çekti.

"Seni buraya getiren nedir Gandalf?"

"Şu Sorgucu kimin nesiymiş, arayacağımı söylemiştim."

"Evet," dedi Siobhan. "Yukarıya gelmek ister misin? Birer bardak kahve içeriz."

Gandalf, Siobhan'ın az önce çıktığı kapıyı bir süre inceledikten sonra, başını salladı. "Karakollardan hiç hoşlanmam," dedi büyük bir ciddiyetle. "Ortalıktaki koşuşturma bana kötü enerji veriyor."

"Eminim öyledir," diyerek hak verdi Siobhan. "Dışarıda konuşma-

mıza ne dersin?" İş saatinin kendini belli ettiği, arabaların adım adım ilerlediği caddeye baktı.

"Köşede bir dükkân var. Tanıdığım birileri işletiyor..."

"İyi enerji mi veriyor?" diye tahmin yürüttü Siobhan.

"Mükemmel," dedi Gandalf. Sesi ilk kez neşeli geliyordu.

"Açık mıdır?"

"Hâlâ açıklar. Gelirken baktım."

"Tamam o zaman. Bana bir iki saniye izin verirsen..." Siobhan danışmaya yürüdü. Camlı bölmenin arkasından kendisini izleyen memura, "Memur Hood'u arayıp, on dakika içinde geleceğimi söyler misin?" diye sordu.

"Olur efendim."

"Haydi gidelim," dedi Gandalf'a dönerek. "Gittiğimiz yerin adı ne bu arada?"

"Göçebe Çadırı."

Siobhan, yeri biliyordu. Dükkândan çok bir depoyu andıran bu yerde, birbirinden güzel halılar ve el işleri satılıyordu. Bir keresinde halılardan birine içi gitmiş, ancak çok pahalı olduğundan yanına bile yanaşamamıştı. Malların çoğu, Hindistan ve İran'dan geliyordu. İçeri girdiklerinde Gandalf, mal sahibini el sallayarak selamladı. Adam öylesine bir selam verdikten sonra, yeniden, önündeki dosyaların içine gömüldü.

"İyi enerji diye buna denir," dedi Gandalf gülümseyerek. Siobhan, kendini gülümsemek zorunda hissetti.

"Banka hesabımın aynı fikirde olacağını sanmam."

"Para dediğin nedir ki?" diye karşılık verdi Gandalf, sanki bilgece bir şey söylemiş gibi.

Siobhan omuz silkti; bir an önce işe girmek istiyordu. "Konumuza gelirsek, bana Sorgucu hakkında ne söyleyebilirsin?"

"Fazla bir şey değil. Yalnızca başka isimleri de olabileceğini söyleyebilirim."

"Örneğin?"

"Sorucu, Soru İşareti, Sır, Büyücü, Bilge... Daha sayayım mı?"

"Peki ne demek oluyor tüm bunlar?"

"Bunlar, internet üzerinden oyun oynatanların kullandığı adlar."

"Bizim peşinde olduğumuz oyun gibi mi?"

Gandalf duvardaki halıyı okşuyordu. "Bu oyunların arkasındaki düzeni yıllarca araştırsan da, tamamen kavrayamazsın. "

Siobhan sorusunu yineleyince, Gandalf daha açık konuştu: "Hayır, bunlar eski oyunlar. Bazıları mantık bulmacalarından, sayıbilimden oluşur... Bazılarındaysa rol yaparsın; şövalye ya da büyücü çırağı gibi." Bakışlarını halıdan ayırıp, Siobhan'a çevirdi. "Sanal bir dünyadan söz ediyoruz. Sorgucu'nun sanal dünyada kullandığı bir sürü adı olabilir."

"O halde izini sürmek olanaksız diyorsun..."

Gandalf dudak büktü. "Belki CIA ya da FBI'dan yardım alabilirsiniz."

"Aklımda olsun."

"Bir şey daha öğrendim."

"Nedir o?"

Pantolon cebinden bir parça kâğıt çıkarıp, Siobhan'a uzattı. Üç yıl önceki bir haber kupürü. Haber, Almanya'daki evinden çıktıktan sonra, sırra kadem basan bir öğrenciyle ilgiliydi. İskoçya'nın kuzeyinde, sapa bir dağ yamacında cesedi bulunmuştu. Ceset haftalarca, hatta aylarca orada kalmış, doğal hayattan zarar görmüş, öğrencinin bedeninden geriye yalnızca kemik ve deri kalmıştı. Bu nedenle kimlik saptama işlemleri güçlükle yürütülmüştü. Alman öğrencinin ailesi araştırmalarını genişletince, yamaçta bulunan cesedin Jürgen'e ait olduğu belirlenmişti. Cesetten beş altı metre ötede, bir tabanca bulunmuştu. Tek kurşun gencin kafatasını delip geçmişti. Polis intihar olduğunu söylemiş, tabancanın uzakta bulunuşunuysa, koyun ya da başka bir hayvanın, silahı yerinden oynatmasına bağlamıştı. Siobhan'ın aklına yattı. Ancak aile için aynı şeyi söylemek mümkün değildi; onlar, oğullarının öldürüldüğüne inanıyorlardı. Tabanca ona ait değildi; izi sürülemiyordu, sahibi saptanamıyordu. En önemli soruysa genç adamın İskoçya dağlarında ne işi olduğuydu. Siobhan kaşlarını çattı; haberin son paragrafını baştan okumaya koyuldu:

Jürgen rol yapma oyunlarına meraklıydı; saatlerce internette gezinirdi. Aileye kalırsa, oğulları, trajik sonuçları olan bir oyun oynamış olabilirdi.

Siobhan elindeki kupürü göstererek, "Hepsi bu mu?" diye sordu.

Gandalf onayladı. "Tek bir haber."

"Nereden buldun?"

"Bir tanıdıktan." Elini uzattı. "Kendisi geri istiyor."

"Neden?"

"Çünkü sanal dünyanın tehlikeleri hakkında bir kitap yazıyor. Aklıma gelmişken, bir ara seninle röportaj yapmak istiyor."

"Belki daha sonra," dedi Siobhan, geri vermek gibi bir niyeti yokmuş gibi elindeki kâğıt parçasını katlarken. "Bunun bende kalması gerek Gandalf. Arkadaşın işim bittiğinde geri alabilir."

Gandalf hayal kırıklığına uğramış görünüyordu.

"İşim bitince geri vereceğim, söz!" dedi Siobhan.

"Hiç olmazsa fotokopisini alsam."

Siobhan omuz silkti. Bir saat içinde, az önce düşlediği küvette olacağını umuyordu; yalnız yanında bir kadeh şarap yerine bir bardak cin-tonik olacaktı. "Tamam," dedi, "Karakola gel..."

"Burada bir fotokopi makinesi olacak," dedi Gandalf, dükkân sahibinin oturduğu köşeyi göstererek.

"Tamam, sen kazandın."

Göçebe Çadırı'nın önünde Gandalf'tan ayrılıp karakola döndüğünde, Grant'ı, kağıttan top yapıp, çöp sepetine basket atmaya çalışırken buldu. Atışlarının çoğu girmemişti.

"Ne haber?" diye sordu Siobhan.

"Çevrik sözcükler oluşturmayı deniyorum."

"Bir şey bulabildin mi bari?"

"Saçma sapan şeyler... Sorgucu'ya bir e-posta atıp, takıldığımızı söyleyelim mi?"

"Belki sürenin dolmasına doğru," diye yanıtladı Siobhan. Grant'ın, üzerinde çevrik sözcükler denediği kâğıt gözüne ilişti."

"Paydos edelim mi?" diye sordu Grant.

"Olabilir."

Grant, Siobhan'ın sesinde tuhaf bir şeyler sezdi. "Bir şey mi var?"

"Gandalf," dedi Siobhan, ardından gazete kupürünü uzattı. Grant, dudaklarını kıpırdatarak haberi baştan sona okudu. Her zaman böyle mi okuyordu acaba?

"İlginç," dedi Grant bitirince. "İnceleyecek miyiz?"

"Sanırım incelemeliyiz; sen ne dersin?"

Grant başını salladı. "Soruşturma ekibine ver gitsin. Zaten şu kahrolası ipucuyla yeterince meşgulüz..."

"Ver gitsin mi?" dedi Siobhan dehşet içinde. "Bu bizim Grant. Ya dosya için çok önemli bir şey olduğu ortaya çıkarsa?"

"Tanrım! Siobhan, ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu senin? Bu bir soruşturma. Herkes bir işin ucundan tutuyor. Bize ait olan hiçbir şey yok. Böyle hassas bir konuda bencil davranmamalısın."

"Ben yalnızca bizim başarımızın kaymağını bir başkasının yemesini istemiyorum."

"Ucunda Flip Balfour'u sağ olarak bulmak olsa bile mi?"

Siobhan bir süre duraksadı; yüzüne tuhaf bir şekil verdi. "Saçma sapan konuşma!"

"Bütün bunlar John Rebus'tan kalma alışkanlıklar, değil mi?"

Siobhan'ın beynine kan yürüyor, yüzü kıpkırmızı kesiyordu. "Hangileri?"

"Her şeyi kendine saklamak; sanki tüm soruşturma sensiz hiçbir işe yaramayacakmış gibi."

"İleri gidiyorsun Grant."

"Sen de söylediklerimin farkındasın. Anlamak için yüzüne bakmam yeterli."

"Bunları duyduğuma inanamıyorum."

Grant ayağa kalktı. Yüz yüze geldiler. Çok yakınlardı. Ofis boştu. "Sen de farkındasın," diye yineledi Grant fısıldayarak.

"Bak, söylemek istediğim yalnızca..."

"Yalnızca paylaşmak istemediğindi. Rebus gibi konuşmadıysan, kim gibi konuştun, merak ediyorum."

"Senin sorunun ne biliyor musun?"

"Sanırım az sonra öğreneceğim."

"Ödleğin tekisin. Kurallar olmadan adım bile atamazsın."

"Ben bir polisim, özel dedektif değil."

"Her ne olursan ol, ödleksin!" diye patladı Siobhan.

"Peki," dedi Grant, başını aşağı yukarı sallayarak. Sakinleşmeye çalıştığı belli oluyordu. "Haklısın, sürekli kurallara göre oynuyorum."

"Bak, benim demek istediğim..."

Grant, Siobhan'ı kolundan tutup kendine çekti. Dudakları, onunkileri arıyordu. Siobhan'ın bedeni kaskatı kesilmişti. Yüzünü çevirmeye çalışıyordu. Kolları öyle sıkı kavranmıştı ki; onları kımıldatamıyordu. Arkadaki masaya yaslanıp, öylece kalakaldı.

"Yakın iş arkadaşlığı diye buna derim," diye gürledi, kapının ağzından gelen ses. "Benim görmek istediğim de bu."

Rebus içeri girerken, Grant, Siobhan'ın kollarını bıraktı.

"Rica ederim, bana aldırmayın," diye sözlerini sürdürdü Rebus, "bu son moda polis yöntemlerini anlamıyor olmam, onları onaylamadığımı göstermez."

"Yalnızca şey yapıyorduk..." dedi Grant. Ardından sesi kısıldı. Siobhan masanın çevresini dolaşıp, koltuğuna oturdu. Eli ayağı zangır zangır titriyordu. Rebus yanlarına yanaştı.

"Bununla işin bitti mi?" Çiftçi'nin koltuğundan söz ediyordu. Grant'tan onay alınca, koltuğu masasına doğru itti. Ellen Wylie'nin masasının üzerinde duran, otopsi raporlarının içinde bulunduğu dosyanın ağzı bağlanmıştı; demek ki Profesör incelemelerini tamamlamış, bir sonuca varmıştı. "Çiftçi'den bir şey çıktı mı?"

"Henüz geri aramadı," dedi Siobhan, sesini kontrol etmeye çalışarak. "Ben de onu aramak üzerindeydim."

"Görünüşe bakılırsa ahizeyle Grant'ın bademciklerini karıştırmışsın."

"Efendim, ben..." dedi sesinin düzeyini koruyarak. Öte yandan kalbi küt küt atıyordu. "Az önce burada olanları yanlış anlamanızı..."

Rebus elini havaya kaldırdı. "Beni ilgilendiren bir konu değil Siobhan. En iyisi konuyu kapatmak."

"Yalnız benim söylemek istediğim bir çift söz var," dedi Siobhan, sesini yükselterek. Grant tüm bedeniyle yana dönmüş, göz göze gelmekten kaçınıyordu.

Ancak Siobhan içinden yalvardığını biliyordu. Bay Ödlek! Bay Kuralcı!

Banyo yaparken içeceği bir bardak cin-tonik vardı ya; işte onu bir şişeye, hatta bir sandığa çıkarsa yeriydi.

"Öyle mi?" diye sordu Rebus, bu kez gerçekten meraklanmış bir şekilde.

Şimdi, şuracıkta mesleğini sona erdirebilirim Grant. "Önemli değil," dedi Siobhan, bir süre düşündükten sonra. Rebus gözlerini ona dikmişse de, Siobhan, önündeki kâğıtlarla ilgileniyordu.

"Senin tarafta durumlar nasıl Grant?" diye sordu Rebus koltuğuna kurulurken, neşeli bir ses tonuyla.

"Nasıl?" Grant'ın yüzüne yeniden renk geldi.

"Son ipucu diyorum, çözebildin mi?"

"Pek sayılmaz, efendim." Grant masalardan birine yaslanmış, kenarıyla oyuyordu.

"Senden ne haber?" diye sordu Siobhan, koltuğa yerleşmeye çalışırken.

"Benden mi?" Rebus, elindeki kalemle oynuyordu. "Bugün herifin birinin canına okudum sanıyorum. O yüzden içkiler benden."

"İlk içkin olmayacak herhalde," dedi Siobhan.

Rebus gözlerini kıstı. "Birkaç kadeh attım. Bir dostumu toprağa verdiler bugün. Bu akşam yalnız içmeyi tasarlıyordum; ama bana eşlik etmek isterseniz, beklerim."

"Eve gitmem gerek," dedi Siobhan."

"Ben gelirim."

"Haydi o zaman Grant. Senin için de iyi olur."

Grant, ufak bir yorum ya da bir uyarı için Siobhan'a baktı. "Sanırım bir bira içebilirim," dedi sonunda.

"Aferin oğlum," dedi Rebus. "Bir biradan zarar gelmez."

Rebus iki duble viski ve iki bira devirmiş, Grant'sa, yarıladığı birasını tamamlamak isteyen Rebus'a ürkek gözlerle bakıyordu.

"Arabayla döneceğim," diye uyardı.

"Canı cehenneme Grant," diye yakındı Rebus, "geldiğinden beri hep aynı sözler."

"Özür dilerim."

"Bir de özürler. Siobhan'ı öpmende özür dilenecek bir şey görmüyorum."

"Nasıl olduğunu anlayamadım bile."

"Anlamaya çalışma zaten."

"Sanırım bu dosya..." Boğuk bir cep telefonu sesi, Grant'ın sözünü yarıda kesti. "Seninki mi, benimki mi?" diye sordu, elini cebine atarken. Rebus'un telefonuydu. Rebus başını yana eğerek Grant'a dışarı çıkacağını belli etti.

"Alo?" Dışarıda serin bir alacakaranlık. Taksiler müşteri bekliyordu. Bir kadın kaldırım taşına takıldı; az kalsın düşüyordu. Saçlarını usturaya vurdurmuş, burnu hızmalı bir genç adam, kadına, yere düşen portakallarını toplamasında yardım ediyordu. Küçük bir nezaket gösterisi... ama Rebus yine de tetikteydi; ne olur ne olmaz.

"John? Ben Jean. İşte misin?"

"Gizli takip," dedi Rebus.

"Tatlım, daha sonra aramamı..."

"Önemli değil Jean. Şaka yaptım. Bir şeyler içiyorum."

"Cenaze nasıldı?"

"Gitmedim. Aslında gittim ama, katılmayı içim kaldırmadı."

"Şimdiyse içiyorsun..."

"Alo yardım hattı gibi konuşmaya başlama lütfen."

Jean güldü. "Öyle bir niyetim yok. Yalnızca diyordum ki...Bir şişe şarapla, televizyona karşı oturuyorum..."

"Ve?"

"Eşlik edecek biri olsa diyordum."

Rebus araba sürecek durumda olmadığını biliyordu. Hatta hiçbir şey yapacak durumda değildi. "Bilmiyorum, Jean. Beni hiç içkili görmedin."

"Canavara mı dönüşüyorsun?" diye sordu Jean, gülerek. "Kocam da öyleydi. Alışık olmadığım bir şeyler gösterebileceğini sanmam." Sesinde bir genç kız hoppalığı hissedilse de, ölçüsünü tutturmaya çalışıyordu. Sonuçta hiç kimse reddedilmek istemezdi.

"Sanırım bir taksi bulabilirim." Üstüne başına bir baktı: Hâlâ cenaze giysileriyleydi; kravatı cebinde, gömleğinin üstten iki düğmesi açık. "Eve gidip, üstümü değiştirsem iyi olur."

"Nasıl istersen."

Karşı kaldırıma baktı. Az önce tökezleyen alışveriş çantalı kadın, şimdi otobüs bekliyordu. Sürekli torbalarına göz atıyor, hiçbir şeyin eksik olmadığını denetliyordu. Şehir yaşamı... Herkesin üzerinde bir güvensizlik zırhı. İyi niyet diye bir şeyi ara ki bulasın.

"Görüşürüz," dedi Rebus.

Grant bıraktığı yerde, barın önünde duruyordu. Birasını bitirmişti. Rebus gelince, teslim olmuş gibi ellerini havaya kaldırdı.

"Gitmem gerek."

"Benim de," dedi Rebus.

Grant biraz düş kırıklığına uğramış gibiydi; sanki Rebus'un küfelik olana kadar içmesini istiyordu. Rebus, Grant'ın önündeki boş bardağa baktı. Acaba barmenden lavaboya dökmesini mi istemişti?

"Araba sürebilecek durumda mısın?" diye sordu Rebus.

"Evet, ben iyiyim."

"Güzel," dedi Rebus, Grant'ın omzuna vurarak. "Beni Portobello'ya atarsın artık."

Siobhan son bir saati, kafasını dosyayla ilgili her şeyden arındırmaya çalışarak geçirdiyse de, başarılı olamamıştı. Ne banyo işe yaramıştı, ne de cin-tonik. Müzik setinde çalan Mutton Birds de her zamanki etkisini yapamıyordu. Son ipucu her an aklında dolanıyor, her otuz saniyede bir ortaya çıkıyordu. Yine gelmişti işte! Ya son olaylar. Grant'ın kollarını tutuşu, tam da o anda, dünyada başka adam yokmuş gibi içeri Rebus'un girmesi, kapıdan izlemesi. Acaba geldiğini belli etmese neler olacaktı? Orada ne kadar süre beklemişti? Tartışmalarını duymuş muydu?"

Koltuktan fırlayıp, odanın içinde elinde bardak, hızlı adımlarla bir o yana bir bu yana dolaşmaya başladı. Hayır, hayır, hayır... Sanki sözcüğü yinelemek, yaşananları silip atacaktı. Ancak hiçbir şeyi olmamış kılmak mümkün değildi.

"Sersem fahişe," dedi peş peşe, şarkının melodisi eşliğinde; ta ki sözcükler anlamlarını yitirip, tek bir sözcük oluncaya dek.

Sersemfahişesersemfahişe...

Hayır hayır hayır...

Masonun rüyası...

Flip Balfour... Gandalf... Ranald Marr...

Grant Hood.

Sersemfahişesersemfahişe...

Şarkı sona erdiğinde, kendini pencerenin yanında önünde. İki şarkı arasında yaşanan sessizlikte, bir arabanın sokağa girdiğini duydu. Hisleri kim olduğunu söylüyordu. Odanın ışıklarını söndürdü. Koridorda zayıf bir ışık olsa da, dışarıdan görülemezdi herhalde. Hareket ederse, gölgesinin ele vereceğini biliyordu. Araba durmuş, müzik seti, bir sonraki şarkıyı çalmaya başlamıştı. Kumandaya uzanıp, CD çaları kapattı. O anda, arabanın hâlâ çalıştığını duydu. Kalbi küt küt atıyordu.

Kapı zili çaldı. Siobhan yerinden kımıldamadı. Bardağı öyle sıkı tutuyordu ki, parmakları acımaya başlamıştı. Bardağı öteki eline aldı. Zil yeniden çaldı.

Hayır hayır hayır...

Çek git Grant. Arabana atla git buradan. Yarın hiçbir şey olmamış gibi davranabiliriz. Ama şimdi git.

Yine zil sesi.

Kafadan uydurduğu bir şarkının ezgisini, ıslıkla çalmaya koyuldu.

Zilin ve kulaklarında gümbürdeyen damarların sesini bastırmak için...

Bir araba kapısının kapandığını duyunca rahatladı. Derken telefonu çalınca, az kalsın elindeki bardağı düşürüyordu.

Sokak lambasının ışığından dışarıyı seçebiliyordu. Koltuğun önünde, yerde duruyordu. Altı kez çaldı mı, telesekreter devreye girecekti. İki...üç...dört...

Ya arayan Çiftçi'yse!

"Alo?" Ahize kulağında, koltuğun üzerine çöktü.

"Siobhan? Ben Grant."

"Neredesin?"

"Az önce kapını çaldım."

"Bozuk olmalı. Senin için ne yapabilirim?"

"İçeri girmeme izin verebilirsin ilk olarak."

"Yorgunum Grant. Yatmak üzereyim."

"Beş dakika Siobhan."

"Üzgünüm."

"Öyle mi?" Uzun süre sessiz kaldılar.

"Bence eve git. Sabaha konuşuruz."

"Sorgucu için çok geç olabilir."

"İş konuşmaya mı geldin?" Siobhan boşta duran elini, koltuğunun altına aldı.

"Pek sayılmaz," diye itiraf etti Grant.

"Ben de öyle düşünmüştüm. Bak Grant, gel şu son olaya anlık bir delilik diyelim. Sanırım bununla yaşayabilirim."

"Öyle mi görüyorsun?"

"Sen görmüyor musun?"

"Korktuğun şey ne Siobhan?"

"Ne demek istiyorsun?" Sesi sertleşiyordu.

Kısa bir sessizliğin ardından, "Hiçbir şey. Bir şey demek istemedim. Özür dilerim," dedi Grant.

"Ofiste görüşürüz o halde."

"Tamam."

"Bu gece iyi bir uyku çek. Yarın ipucunu çözeriz."

"Sen öyle diyorsan..."

"Öyle diyorum. İyi geceler Grant."

"İyi geceler Shiv."

Adının Shiv diye kısaltılmasından nefret ettiğini söylemeden telefonu kapattı. Okul yıllarında kızlar böyle derlerdi ona. Üniversitedeki erkek arkadaşlarından biri de bu kısaltmayı severdi. İngiltere'deki öğretmenleri bile hep yanlış söylerlerdi; Siobhan her seferinde onları uyarırdı.

İyi geceler Shiv.

Sersemkaltak...

Grant'ın arabası uzaklaşırken, farlardan gelen ışık, evin eşyalarına çarparak tavanda gölge oyunları oynatıyordu. Karanlıkta öylece oturup, içkisini keyfine varamadan, bir dikişte bitirdi. Telefonu bir kez daha çalınca, yüksek sesle küfrü bastı.

"Bak," diye gürledi, "sana unut artık dedim."

"Peki... eğer istiyorsan öyle olsun," dedi Çiftçi.

"Kahretsin! Efendim çok üzgünüm."

"Başka birinden telefon mu bekliyordun?"

"Yo... Sabah aramanızı bekliyordum."

"Haklısın. Birkaç yerle görüştüm. Masonluğu benden daha iyi bilen tanıdıklarım var. Belki onlar seni aydınlatabilirler, diye düşündüm."

Ses tonu, Siobhan'a öğrenmek istediğini söylüyordu. "Bir şey çıkmadı mı?"

"Henüz çıkmadı. Ama bazılarından yanıt bekliyorum; evde olmadıkları için not bıraktım. Ne derler: *Nil Desperandum.* Yani, umutsuzluğa kapılma."

Siobhan'ın gülümsemesi yavandı. "Evet, derler."

"O zaman yarın sabah ararım. Süre kaçta doluyor?"

"Öğleye doğru."

"Demek ki sabah ilk işim bir kez daha telefon açmak."

"Teşekkürler, efendim."

"Yeniden işe yaramak güzel şey!" Bir süre sessiz kaldı. "Her şey senin üstüne mi yıkıldı Siobhan?"

"Üstesinden geleceğim."

"Bahse girerim gelirsin. Yarın görüşürüz."

"İyi geceler efendim."

Siobhan telefonu kapattı. İçkisi bitmişti. Grant'ın söylediği sözler geldi aklına: *Bütün bunlar John Rebus'tan kalma alışkanlıklar, değil mi?* Şimdi elinde boş bir içki bardağı, karanlıkta oturmuş, pencereden dışarıya bakıyordu.

"Ona benzemiyorum," dedi yüksek sesle. Ardından telefonu yeniden eline alıp, Rebus'u aradı. Telesekreter... Cep telefonunu denedi. Yanıt vermediğine göre büyük olasılıkla kalabalık bir yerdeydi. Kendimi sokağa vursam, şehirde geç açan ne kadar bar varsa dolaşsam, bir yerlerde bulurum, diye düşünüyordu.

Ama gidince konuşacakları tek şeyin, Grant'la yaşadıkları son olay olacağını iyi biliyordu. Bir süre düşündükten sonra, ne olursa olsun, cep telefonunu yeniden aramaya karar verdi. Bu kez alet kapalıydı. Bir telesekreter daha çıktı; ona da not bırakmadı. Son şansı çağrı cihazıydı; ancak denemekten vazgeçti. Bir kupa çay fena olmazdı. Yatağa götürür, orada içerdi. Çaydanlığa su koyup, demlik poşetlerini aradı. Kutuda birkaç poşet papatya çayı gibi bitki çayından başkası kalmamıştı. Canonmills'deki benzin istasyonunun süpermarketi açık mıydı acaba? Ya da Broughton Caddesi'ndeki büfe. Evet, sorununun çözümünü anlamıştı; kendini sokaklara vurmalıydı! Paltosunu sırtına atıp, ayakkabılarını ayağına geçirdi. Cüzdanının ve anahtarının cebinde olup olmadığını yokladı. Kapıyı kilitledikten sonra iterek bir kez daha kontrol etti. Merdivenlerden inip karanlığa karışırken, aklında, her zaman, her durumda güvenebileceği biricik dostu vardı:

Çikolata.

DOKUZ

Telefonun ziliyle uyandığında saat sabahın yedi buçuğuydu. Sendeleyerek yatağından kalkıp, oturma odasına doğru yürüdü. Bir eli alnında, öbürü ahizeyi tutuyordu.

"Alo?"

"Günaydın Siobhan. Uyandırmadım, değil mi?"

"Hayır, kahvaltıyı hazırlıyordum." Birkaç kez yarı açık gözlerini kırpıştırarak uyanmaya çalıştı. Çiftçi'nin canlı sesinden, saatlerdir uyanık olduğu anlaşılıyordu.

"Öyleyse seni fazla oyalamadan konuya geleyim. Az önce çok ilginç bir telefon görüşmesi yaptım."

"Arayacağınızı söylediğiniz kişilerden biri mi?"

"Benim gibi bir başka erkenci. Bu aralar Tapınak Şövalyeleri'yle Masonlar arasında ilişki kuran bir kitap yazıyor. Belki de bu yüzden meseleyi hemen anladı."

Siobhan şimdi mutfaktaydı. Çaydanlıkta su var mı diye kontrol ettikten sonra ocağı yaktı. Kavanozda iki üç bardaklık neskafe kalmıştı. Görünüşe bakılırsa en kısa zamanda süpermarkete gitmeliydi. Tezgâhın üzerindeki çikolata kırıntılarının üzerine parmağını bastırıp ağzına attı.

"Neyi anladı?"

Çiftçi kahkahayı bastı. "Hâlâ uyanamamışsın."

"Biraz uyku sersemliği, hepsi bu."

"Geç mi yattın?"

"Biraz... Neyi anladı efendim?"

"İpucunun ne demek istediğini. Sözü edilen şey, Rosslyn Şapeli. Yerini biliyor musun?"

"En son kısa zaman önce uğramıştım." Rebus'la birlikte çalıştığı başka bir dosya için...

"O halde belki de fark etmişsindir. Pencerelerden birinin kesimi, mısırı andırır."

"Anımsayamadım." Siobhan, yavaş yavaş ayılmaya başlamıştı.

"Bir de şu var, şapelin yapılma tarihi, mısırın Britanya'da yetişmeye başlamasından önce."

" 'Başlar mısırlar bitmeye...' " dedi Siobhan.

"Aynen öyle."

"Peki ya masonun rüyası...?"

"Dikkat ettiysen şapelde iki tane son derece ayrıntılı işlenmiş sütun vardır. Birine Mason Sütunu, ötekineyse Çırak Sütunu derler. Hikâyeye göre Üstat Mason, yapacağı sütuna örnek bulmak için ülke ülke dolaşmış. Üstat dünyayı gezerken, çıraklardan biri rüyasında, sütunun bitmiş halini görmüş. Bunun üzerine Çırak Sütunu'nu yapmış. Üstat Mason geri döndüğünde, o kadar kıskanmış ki; çırağın peşine düşmüş, bulduğu yerde sopasıyla döverek öldürmüş."

"Yani 'masonun rüyası' sütunun yapımıyla sona ermiş."

"Doğru."

Siobhan hikâyeyi kafasında bir kez daha yineledi. "İpucuna uyuyor," dedi sonunda. "Çok teşekkür ederim efendim."

"Görev tamamlandı mı?"

"Pek sayılmaz. Şimdi gitmem gerek."

"Sonra beni ara, Siobhan. Hikâyenin nasıl bittiğini duymak istiyorum."

"Ararım. Tekrar teşekkürler."

Ellerini saçlarının arasında gezdirdi. *Masonun rüyasının sona erdiği yerde, başlar mısırlar bitmeye.* Rosslyn Şapeli, şehrin on kilometre güneyindeki Roslin kasabasındaydı. Siobhan, Grant'ı aramak için telefona sarıldı. Ancak sonra yerine bırakıp, dizüstü bilgisayarına koştu. Sorgucu'ya bir e-posta yazdı:

Çırak Sütunu, Rosslyn Şapeli.

Bir süre bekledi. İki parasetamolü bir bardak kahveyle içti. Duş aldı. Oturma odasına dönerken, saçlarını kuruluyordu. Sorgucu'dan hâlâ yanıt gelmemişti. Bir köşeye oturdu. Meraktan alt dudağını kemiriyordu. Karaca Dağı'na gitmelerinin gereksiz olduğunu, yalnızca adını

yollamalarını istediğini söylemişti. Üç saat sonra süre dolacaktı. Acaba Sorgucu bu kez Rosslyn Şapeli'ne gitmesini istiyor muydu? Yeniden yazmaya başladı:

Kalıyor muyum, gidiyor muyum?

Yine bir süre bekledi. İkinci kahveyi ilkinden daha açık yaptı. Kavanoz artık bomboştu. Bundan sonra anca papatya çayı içebilirdi. Sorgucu bir yerlere mi gitmişti? İçinden bir ses, adamın diz üstü bilgisayar kullandığını, gittiği her yere onu da götürdüğünü söylüyordu. Belki o da, tıpkı kendisi gibi bilgisayarı yedi-yirmi dört açık tutuyordu. Oyunculardan bir ileti alıp almadığını bilmek isterdi herhalde.

Peki şimdi ne diye bekliyordu?

"Riski göze alamam," dedi Siobhan yüksek sesle. Son bir ileti daha yazdı: *Şapele gidiyorum.* Sonra giyinmeye başladı.

Arabaya bindiğinde ilk işi, bilgisayarı yolcu koltuğuna koymak oldu. Grant'ı aramayı düşündüyse de, vazgeçti. Onsuz da yapabilirdi. Eleştirilerini alsın, başına çalsındı! Ne demişti?

... Paylaşmak istemiyorsun. Rebus gibi konuşmadıysan, kim gibi konuştun, merak ediyorum.

Tekrar düşününce, Roslin gibi sapa bir yere tek başına gitmek üzere olduğunu fark etti. Hem de Sorgucu'ya haber vererek. Leith Yolu'na varmadan, kararını vermişti. Grant'ın evine doğru giden yöne döndü.

Rebus, sekizi çeyrek geçe çalan cep telefonunun ziliyle uyandı. Gece en son yaptığı iş, şarja bırakmak olmuştu. Yataktan yavaşça kalkarken, ayağı, yere saçılmış giysilere takıldı. Dizlerinin üstüne çöküp, telefonu aradı.

"Ben Rebus," dedi açarken. "Umarım iyi bir gerekçen vardır."

"Kaçırdın," dedi Gill Templer.

"Neyi?"

"Büyük bombayı."

Rebus konuşurken, emekleyen bir çocuk gibi durmayı sürdürüyordu. Yatağa baktı; Jean yoktu. İşe mi gitti acaba, diye düşündü.

"Ne bombası?"

"Holyrood Parkı'na gitmen gerekiyor. Arthur'un Tahtı'nda bir ceset bulundu."

"O mu?" Rebus birden soğuk terler döktüğünü hissetti.

"Şu aşamada bir şey söylemek olanaksız."

"Aman Tanrım!" Başını kaldırıp, gözlerini tavana dikti. "Nasıl olmuş?"

"Ceset bir süredir oradaymış."

"Gates ve Curt olay yerine geldiler mi?"

"Neredeyse orada olurlar."

"Ben doğrudan oraya gidiyorum."

"Rahatsız ettiğim için üzgünüm. Bu arada Jean'da olma olasılığın var mı acaba?"

"Nereden bildin?"

"Kadınsı sezgiler diyelim."

"Görüşürüz Gill."

"Görüşürüz John."

Telefonu kapatırken, kapıdan Jean Burchill girdi. Üzerine bir mutfak önlüğü giymişti. Elindeki tepside bir bardak portakal suyu, tost ve bir fincan kahve vardı.

"Tatlım," dedi, "bu halinle çok çekici görünüyorsun."

Ancak Rebus'un yüzündeki ifadeyi görünce, gülümsemesi birden kayboldu. "Sorun mu var?" diye sordu.

Rebus az önce duyduklarını anlatmaya başladı.

Grant hâlâ esniyordu. Köşedeki kafeteryadan iki bardak kahve alıp içtiyse de, henüz kendine gelememişi. Saçının arka tarafı dikilmişti. Bundan rahatsız olmalıydı ki; eliyle sürekli bastırarak düzeltmeye çalışıyordu.

"Akşam iyi uyuyamadım," dedi Siobhan'a bakarak. Siobhan'ın gözü yoldaydı.

"Gazetede bir şeyler var mı?"

Kahvelerle birlikte satın aldığı gazete kucağında açıktı. "Pek sayılmaz."

"Dosyayla ilgili?"

"Sanmam. Çoktan unutulmaya terk edildi." Birden aklına bir şey geldi; elini cebine attı.

"Ne oldu?" diye sordu Siobhan, yaşamsal önemi olan bir şey unuttuğunu düşünerek.

"Cep telefonum... Masanın üzerinde unutmuş olmalıyım."

"Benimki var."

"Evet orada unutmuşumdur. Hem de kapalı. Ya bir arayan olursa?"

"Not bırakır."

"Haklısın... Bak, dün hakkında..."

"Hiç yaşanmamış gibi davranalım, olur mu?"

"Her zaman kurallara göre oynamamdan yakınan sendin..."

"Konu kapanmıştır Grant." Ardından ona döndü. "Çok ciddiyim. Ya kapanır, ya da patrona söylerim."

Grant bir şey diyecekti ki, kollarını göğüs hizasında bağlayarak, susmayı seçti. Radyoda hareketli bir şeyler çalıyordu. Siobhan müziği sevmişti; kendine gelmesine yardımcı oluyordu. Grant'sa İskoçya Radyosu'nda bir haber programı dinlemek istemişti.

"Benim arabam, ben seçerim," diye karşılık vermişti Siobhan.

Grant Siobhan'dan, Çiftçi'yle olan görüşmesini bir kez daha anlatmasını istedi. Öteki, dün akşam olanlardan söz etmediği için hoşnut, hikâyeyi baştan anlatmaya koyuldu.

Grant dinlerken bir yandan kahvesini yudumluyordu. Hava kapalı olmasına rağmen, Ray-Ban marka güneş gözlüğünü gözünden çıkarmıyordu.

"Mantıklıca," dedi hikâyenin sonunda.

"Bence de," diye hak verdi Siobhan.

"Çok kolaymış aslında."

"O kadar kolay ki, az kalsın çözemiyorduk."

Grant omuz silkti. "Demek istediğim, yetenek isteyen bir yanı yok. Ya bilirsin, ya da bilmezsin. O türden bir şey."

"Dediğin gibi, değişik bir ipucu."

"Sence Philippa Balfour kaç Mason tanıyordur?" diye sordu Grant.

"Nasıl?"

"Sen de bir Mason'un yardımıyla buldun. O nasıl bulmuştur sence?"

"Sanat tarihinde okuyordu, değil mi?"

"Doğru. Rosslyn Şapeli daha önce derslerinde karşısına çıkmış olabilir."

"Neden olmasın?"

"Peki Sorgucu bunu nereden biliyordu?"

"Belki kendisi söylemiştir."

"Olabilir."

"Yoksa bakarsan, bu tür bir ipucunu çözebilmesi pek olası gözükmüyor. Şimdi ne demek istediğimi anladın mı?"

"Diğer ipuçlarının aksine bunun, bir uzman görüşü gerektirdiğini söylüyorsun."

"Ona benzer bir şey. Elbette bir olasılık daha vardı."

"Nedir?"

"Genç kızın kendisi söylemiş olsun ya da olmasın, Sorgucu, Flip'in Rosslyn Şapeli hakkında az da olsa bilgisi olduğunu biliyordu."

Siobhan, nereye varmak istediğini anladı. "Kızı tanıyan biri... Sorgucu'nun, arkadaşlarından biri olduğunu mu düşünüyorsun?"

Grant, Ray-Ban'larının üzerinden bir bakış attı. "Ranald Marr, Mason çıkarsa hiç şaşmam."

"Ben de öyle," dedi Siobhan, düşünceli bir şekilde. "Geri dönüp, kendisine sormalıyız."

Anayoldan, Roslin Köyü'ne giden yola saptı. Arabayı, şapelin yanındaki hediye dükkânının önüne park etti. Şapelin bahçe kapısı kilitliydi.

"Onda açılıyor," dedi Grant, tabeladan okuyup. "Ne kadar zamanımız var?"

"Ona kadar beklersek, pek zamanımız kalmaz." Siobhan arabada oturmuş, yeni e-posta gelip gelmediğini kontrol ediyordu.

"Birileri olmalı." Grant kapıya bir yumruk attı. Bu arada Siobhan arabadan inmiş, şapel arazisini çevreleyen duvarı inceliyordu.

"Tırmanabilir miyiz?" diye sordu Grant'a."

"Deneriz," dedi Grant. "Ama ya şapelin kapısı da kapalıysa?"

"İçeride temizlik yapan birileri olmalı."

Grant hak verdi. Derken kapının arkasından, kaldırılan bir demir sürgünün sesi geldi. Kapı açıldı. Dışarı bir adam çıktı.

"Kapalıyız," dedi sert bir ses tonuyla.

Siobhan kimlik kartını gösterdi. "Biz polisiz Beyefendi. Korkarım açılmanızı bekleyemeyeceğiz."

Şapele açılan yol boyunca adamı izlediler. Yapının üstü dev bir kubbeyle örtülmüştü. Şapel, dışarıdan küçük görünse de, içerinin süslü mimarisi, ortama bir genişlik kazandırıyordu. Tavanın kendisi her ne kadar çok güzel olsa da, nemden ve çürümeden oldukça za-

rar gördüğü açıktı. Siobhan, Grant'ı sıraların arasındaki boşlukta durmuş, ağzı bir karış açık çevresini seyrederken görünce, ilk gelişini anımsadı.

"İnanılmaz," dedi Grant sessizce; sesi duvarlarda yankılandı. Her yer oymalarla, işlemelerle doluydu. Ancak Siobhan aradığı şeyin nerede olduğunu biliyordu; dosdoğru Çırak Sütunu'na yürüdü. Üç metre yüksekliğindeki sütun, kiliseye ait eşyaların saklandığı bölmenin yanındaydı. Üzeri şeritler halinde oyulmuştu.

"Bu mu?" diye sordu Grant.

"Evet, bu."

"Ne aradığımızı biliyor musun?"

"Bulunca göreceğiz." Siobhan, ellerini taşın soğuk yüzeyinde gezdirdi, ardından yere çömeldi. Sütunun tabanında bulunan, birbirine dolanmış iki ejderhadan birinin, kendi üstüne doğru kıvrılmış kuyruğu, ufak bir boşluk yaratmıştı. Siobhan, iki parmağını boşluğun içine sokup, ufak bir kâğıt parçası çıkardı.

"Aman Tanrım!" dedi Grant.

Siobhan, eldivenle delil torbasıyla uğraşmadı; çünkü artık Sorgucu'nun, adli tıpçılara iş bırakmayacağını iyi biliyordu. Siobhan, üç kez katlanmış kâğıdı açarken, Grant yazıyı görmek için yanına yanaşmıştı.

Sen bir Arayıcı'sın. Bir sonraki hedefin Cehennem Bayırı. Açıklama gelecek.

"Anlamıyorum," dedi Grant. "Bütün bu zahmet bunun için mi?" Sesi git gide yükseliyordu.

Siobhan iletiyi yeniden okuduktan sonra kağıdın arkasını çevirdi; boştu. Grant boşluğa bir tekme savurdu.

"Piiiiiiç!" diye bağırdı, kapıyı açan adamın kızgın bakışlarını üstüne çekerek. "Biz ortalıkta sersemler gibi dolanırken, o kahrolası herifin halimize güldüğünden eminim."

"Sanırım haklısın," dedi Siobhan, sessizce. "Bizimle oynamak hoşuna gidiyor olmalı."

"Bizi izliyor mu sence?"

"Bilmiyorum. Bazen izlediğini hissediyorum."

Grant birden onlara yol gösteren adama döndü. "Adın ne?"

"William Eadie."

Grant not defterini çıkardı. "Adresini de ver Bay Eadie." Adamın verdiği bilgileri not aldı.

"O Sorgucu değil Grant," dedi Siobhan.

"Öyleyse kim?" diye sordu Eadie.

"Boş verin siz," dedi Siobhan, Grant'ı kolundan tutup çekerken. Arabaya döndüklerinde Siobhan, yeni bir e-posta yazmaya başladı.

Cehennem Bayırı ipucuna hazırım.

Gönderdikten sonra arkasına yaslandı.

"Şimdi ne olacak?" diye sordu Grant. Siobhan dudak büktü. Derken bilgisayardan 'ileti var' sesi geldi. Siobhan pencereye tıkladı.

Ruh rahatından tut, bırak gerisini.

Grant tuttuğu soluğunu birden bıraktı. "İpucu mu, yoksa alay mı ediyor?"

"Belki de her ikisi." Hemen sonra bir ileti daha geldi.

Cehennem Bayırı için saat altıya kadar süren var.

Siobhan başıyla onayladı. "Her ikisi de," dedi, az önceki yanıtını kesinleştirerek.

"Altı mı? Yalnızca sekiz saat veriyor."

"O halde zamanımızı boşa harcamayalım. *Ruh rahatından tut, bırak gerisini* da ne demek?"

"Hiçbir fikrim yok. Bir daha bakalım." Siobhan iletiyi dosyasını yeniden açtı. "Neye benziyor biliyor musun?"

"Neye?"

"Bulmaca ipuçlarına. Yani, dilbilgisi ve yazım kuralları açısından doğru değil. Ne tam anlamıyla bir şeyler anlatıyor, ne de anlatmıyor." Grant işe dalınca, kaşlarının arasında ufak bir kırışıklık belirdi. "Eğer bu bir ipucuysa, 'bıraksın gerisini' demekle cümlenin bir kısmını hesaba katma demek istiyor olabilir. Ne demek istediğimi anladın mı?"

Ceplerini yoklayıp, not defteriyle kalemini çıkardı. "Yazılı olarak görmem gerek," dedi, ipucunu yazarken. "Bu çapraz bulmacaların klasik kurgusudur; cümlenin bir bölümü sana ne yapman gerektiğini söyler. Söylediğini yaparsan, geri kalan bölümü aradığın anlamı verir."

"Devam et. Yavaş yavaş anlıyorum."

Grant gülümsedi; ancak gözünü kâğıttaki cümleden ayıramıyordu. "Diyelim ki bir çevrik sözcük. '*Ruh rahatından tut... bırak gerisini.*' İkinci bölümü, yani 'gerisini' bir kenara bırakıp, ilk parçayla uğraşırsak..."

"Ne buluruz?"

"Bilmem, göreceğiz."

"Tabii bu varsayımın, çevrik sözcükten kurulu bir ipucuysa geçerli."

"Aynen öyle."

"Peki bütün bunların, Cehennem Bayırı denen şey her neyse onla ne ilgisi var?"

"Bilmiyorum."

"Peki düşündüğün gibi çevrik sözcükse, aşırı kolay olmaz mı?"

"Kolay gelmesi için bulmacalardan anlaman gerek. Öteki türlü gerçek anlamıyla okur, hiçbir şey anlayamazsın."

"Az önce açıkladın ama, bana yine saçma sapan geliyor."

"O halde burada olduğum için şanslı gününde değilsin de nesin? Haydi," dedi Grant. Boş bir kağıt koparıp, Siobhan'a uzattı. "*Ruh rahatından tut* bölümünden bir şeyler çıkıyor mu, bak bakalım."

"Bulabilir miyim sence?"

"Evirip çevirmen için on altı harfin var," dedi Grant.

"Bunu yapacak bir bilgisayar programı yok mudur?"

"Olması gerekli. Ama bu hile yapmak olur."

"Şu an hile yapmak hiç de yanlış görünmüyor gözüme."

Ancak Grant kulak asmadı. Çoktan işe dalmıştı.

"Daha dün buradaydım," dedi Rebus. Bill Pryde, dosyasını Gayfield'da bırakmıştı. Tırmanırken derin derin soluyordu. Çevrede üniformalı memurlar vardı. Olay yeri bantları ellerinde, alanı çevrelemek için emir bekliyorlardı. Arabalar aşağıdaki yola dizilmişti. Gazeteciler, fotoğrafçılar ve en az bir televizyon ekibi ortalıkta dolanıyordu. Olay kulaktan kulağa çabucak yayılmış, herkes olay yerine koşarak curcunaya katılmıştı.

"Bize gelişmelerle ilgili ne söyleyebilirsiniz, Dedektif Rebus?" diye sordu Steve Holly.

"Yalnızca sinirime dokunduğunu..."

Bir başka köşede Pryde, cesedi yürüyüş yapan bir vatandaşın bulduğunu açıklıyordu. "Çalılar arasında. Görünüşe bakılırsa her kimse, saklama girişiminde bulunmamış."

Rebus hiç konuşmuyor, yalnızca düşünüyordu. İki kadın bulunamamıştı... Öbür ikisinin cesedi suda bulunmuştu. Şimdi de bu; dağ başında. Sonuncusu, diziye tamamen aykırıydı.

"O mu?" diye sordu en sonunda.

"Versace marka tişörtüne bakılırsa, evet."

Rebus bir süre etrafına bakındı. Edinburgh'un göbeğinde el değmemiş bir alan. Arthur'un Tahtı, çevresi bir kuş cenneti ve üç gölle çevrili sönmüş bir yanardağdı. "Cesedi buraya kadar çıkarmak çok zor iş," dedi.

Pryde hak verdi. "Büyük olasılıkla burada öldürülmüş."

"Buraya mı çekilmiş?"

"Belki de ufak bir yürüyüşe çıkmıştır."

Rebus başını salladı. "O tiplerden olduğunu sanmıyorum." Olay yerine yaklaşmaya başladılar. Yamaç boyunca gördüğü beyaz önlüklü, başlıklı insanlar vardı. Rebus, Profesör Gates'in tırmandığı için kıpkırmızı kesmiş yüzünü uzaktan seçebiliyordu. Yanında hiç konuşmadan, yalnızca çevreyi izleyen Gill Templer duruyordu. Olay yeri inceleme ekipleri, genel gözlemlerini yapmakla meşguldü. Daha sonra, ceset kaldırıldığında üniformalılarla birlikte ayak ve parmak izi araştırması yapacaklardı. İşlerinin kolay olmayacağı kesindi; çünkü çimenler uzun ve gürdü. Bir başka köşede bir polis fotoğrafçısı objektifinin ayarlarını yapıyordu.

"Daha ileriye gitmesek iyi olur," dedi Pryde. Sonra memurlardan birini çağırıp, iki önlük getirmesini istedi. Rebus, ayaklarını içinden geçirip, önlüğü yukarı çekmeye başladı. İnce malzemesi, hafif esen rüzgârla hışırdıyordu.

"Siobhan Clarke'tan haber var mı?" diye sordu.

"Grant Hood'a da ona da ulaşmaya çalışıyorum," diye karşılık verdi Pryde. "Şu ana kadar sonuç yok."

"Gerçekten mi?"

"Bilmem gereken bir şey mi var?"

Rebus başını salladı. "Ölmek için korkunç bir yer, değil mi?"

"Öldükten sonra her yer korkunç değil mi?" Pryde önlüğünün fermuarını çekip, cesede doğru ilerledi.

"Boğulma," diye bilgi verdi Gill Templer.

"Şu aşamada en iyi tahminler bunu gösteriyor," diye düzelti Gates. "Günaydın John."

Rebus başıyla selamladı. "Dr. Curt senle değil mi?"

"Telefon açıp, hasta olduğunu söyledi. Bu aralar çok sık hastalanıyor." Gates bir yandan cesedi inceliyor, diğer yandan çevresindekilerle sohbet ediyordu. Sağa sola uzanan bacakları ve kollarıyla ceset çok biçimsiz duruyordu. Yanındaki çalılar iyi gizlemiş, diye düşündü Re-

bus. Seçebilmek için iki üç metreden daha yakınına gelmek gerekirdi. Giysiler de kamuflaja yardımcı olmuş olmalıydı: Açık yeşil pantolon, haki tişört, gri mont. Flip'in kaybolduğu gün üzerindeki giysiler.

"Aileye haber verildi mi?" diye sordu Rebus.

Gill onayladı. "Bir ceset bulunduğunu biliyorlar."

Rebus, daha iyi inceleyebilmek için genç kızın cansız bedeninin çevresini dolaşıyordu. Cesedin yüzü öteye dönüktü. Saçlarında yapraklar ve bir sümüklü böcek vardı. Teni, leylak rengini almıştı. Gates, cesedi azıcık yerinden oynatmış olmalıydı. Kanın çökmesi nedeniyle, bedenin yere yakın bölgeleri morarmıştı. Yıllar yılı bir sürü ceset görmüştü; hiçbiri bundan az üzücü ve can sıkıcı görünmemişti gözüne. Can, bedenin olmazsa olmazıydı; onsuz bir bedene insan demek güçtü. Nice yaslı ölü yakınları görmüştü; cansız yatan bedenleri sanki yaşama döndürebileceklermiş gibi sallayan. Dönüşü yoktu; Philippa Balfour geri gelmeyecekti.

"Parmakları kemirilmiş," dedi Gates, seyircilerinden çok elindeki ses kayıt aletine seslenerek. "Büyük olasılıkla yerli yabanıl yaşam."

Çakallar ya da tilkilerdir, diye tahmin yürüttü Rebus. Yaşamın, televizyondaki belgesellerinde bulunamayacak bir yönü...

"Herif işini biliyormuş," diye ekledi Gates. Rebus ne demek istediğini biliyordu: Eğer Philippa saldırganına karşı koymuş olsaydı, parmak uçlarından çok şey anlaşılırdı; tırnaklar arasında deri parçaları ya da kan.

"Yazık," dedi Pryde birden. Rebus, bu sözleri Philippa'nın ölümü için değil, genç kızın kayboluşundan beri harcadıkları çaba boşa gittiği için söylediğini hissediyordu. Deniz, hava ve karayollarındaki kontroller örneğin... Belki yaşıyordur diye düşünülerek yapılan onca çalışma. Ve bu süre içinde genç kız, oracıkta yatıyordu; bütün olası ipuçlarını ve kanıtları kendilerinden gizleyerek.

"Bu kadar çabuk bulunduğu için şanslıyız," dedi Gates, Pryde'ı rahatlatmak için. Birkaç ay önce bir başka kadınının cesedi de aynı parkın farklı bir bölümünde, hem de sık kullanılan bir yürüyüş yolunun yakınında bulunmuştu. Ancak ceset, bir aydan uzun bir süre orada öylece yatmıştı. Sonunda cinayetin 'aile içi' olduğu ortaya çıkmıştı. İnsanların, sevdiklerince kurban edildikleri cinayetlerden.

Rebus aşağıdan, yaklaşan morg arabasını fark etti. Ceset, torbaya

konulup, Gates'in otopsi yapacağı Western General Hastanesi'ne götürülecekti.

"Topuklarında sürüklenme izleri var," dedi Gates kayıt aletine, bir metni ezberden okurmuş gibi. "Aşırı şiddet belirtisi yok. Kan oturmalarından kaynaklanan morarma tutarlı, cesedin konumuyla uyuşuyor; o halde buraya sürüklendiğinde ya canlıydı, ya da henüz ölmüştü."

Gill Templer çevresine baktı. "İnceleme alanını ne kadar daha genişletmemiz gerek."

"Elli, belki yüz metre," dedi Gates.

Rebus, Templer'ın gözlerindeki umutsuzluğu seçebiliyordu. Genç kızın tam olarak nereden sürüklendiğini belirlemeleri zor görünüyordu; tabii bir şeyi yere düşmediyse.

"Ceplerinden bir şey çıktı mı?" diye sordu Rebus.

Gates başını salladı. "Ellerinde bazı takılar; ayrıca çok pahalı bir de saat."

"Cartier marka," diye ekledi Gill.

"En azından hırsızlık olasılığını atabiliriz," diye mırıldandı Rebus. Gates bunun üzerine gülümsedi.

"Giysiler de zarar görmemiş," dedi patolog, "elin değmişken, cinsel nedenleri de atabilirsin."

"Güzel," dedi Rebus, Gill'e dönerek. "Elde var iki."

"Öyle olsun bakalım," dedi Gill, ciddi bir havada.

St Leonard's Karakolu'nda haberler ortalıkta uçuşuyordu; ancak Siobhan sersemlemiş ve uyuşmuş halde Sorgucu'nun oyununu oynuyordu. Tıpkı büyük olasılıkla Philippa'nın oynadığı gibi. Bu ortak noktaları, içinde kayıp genç kıza karşı bir sevgi uyandırmıştı. Gerçi artık Kayıplar Listesi'nde değildi; korkulan başa gelmişti.

"Baştan beri böyle olacağını biliyorduk, değil mi?" diye sordu Grant. "Mesele, cesedin ne zaman bulunacağı meselesiydi yalnızca." Elindeki defteri masaya bıraktı. Üç dört sayfa, çevrik sözcüklerle doluydu. Yeni bir sayfa açıp, kalemi eline aldı. George Silvers ve Ellen Wylie de, SİB odasındaydılar.

"Daha geçen hafta bizim çocukları Arthur'un Tahtına götürmüştüm," diyordu Silvers.

Siobhan, cesedi kimin bulduğunu sordu.

"Yürüyüş yapan biri," diye karşılık verdi Wylie. "Sanırım orta yaşlı bir kadın. Günlük yürüyüşlerinden biri sırasında bulmuş."

"Uzun süre o yoldan geçemez artık," dedi Silvers kendi kendine.

"En başından beri orada mı yatıyormuş?" Siobhan, odanın öbür yanında harfleri dizmekle uğraşan Grant'ı izliyordu. Belki de çalışmayı sürdürmekle en doğrusunu o yapıyordu. Ancak böyle düşünse de, duyduklarından sonra Siobhan'ın eli bir türlü işe varmıyordu. Peki Grant nasıl oluyordu da, haberlerden etkilenmemeyi beceriyordu? İşi gücü dünyayla alay etmek olan George Silvers bile az da olsa şoktaydı.

"Arthur'un Tahtı," diye yineledi Silvers. "Daha geçen hafta..."

Wylie en sonunda Siobhan'ın sorusuna yanıt vermeye karar verebilmişti. "Başkomisere kalırsa öyle." Konuşurken masasına bakıyordu. Sonra, tozlarını silermiş gibi elini üzerinde gezdirdi.

Canı yanıyor, diye düşündü Siobhan... 'Başkomiser' derken bile, televizyonda yayımlanan o basın toplantısını anımsıyor, kendisine yapılana fena halde içerliyor olmalıydı.

Derken çalan telefonu Silvers yanıtladı.

"Hayır, burada değil," dedi arayana. Ardından: "Bekleyin, bir sorayım." Eliyle ahizenin mikrofonunu kapatarak, "Ellen, Rebus'un ne zaman döneceği hakkında bir fikrin var mı?" diye sordu.

Wylie başını salladı. Birden Siobhan'ın aklına geldi; Rebus, Arthur'un Tahtı'nda olmalıydı. İşin ilginç yanı, takım arkadaşı olan Wylie'nin bunu bilmemesiydi. Gill Templer'ı, Rebus'a, 'sana orada ihtiyacımız var' derken gözünün önüne getirebiliyordu. Rebus'sa büyük olasılıkla ok gibi fırlayıp, Wylie'yi bırakarak olay yerine koşmuştu. Siobhan, Templer'ın bu işi, Wylie'yi adam yerine koymadığını göstermek için kasıtla yaptığını düşünüyordu. Wylie'nin neler hissedeceğini adı gibi biliyor olmalıydı.

"Üzgünüm, hiçbir fikrimiz yok," dedi Silvers, telefonu yeniden eline alarak. "Bir saniye bekleyin," dedi hemen ardından. Telefonu Siobhan'a doğru gösterdi.

"Hanımefendi seninle görüşmek istiyor."

Siobhan telefona doğru giderken, sessizce 'kim' diye sorduysa da, Silvers yanıtlamak yerine yalnızca elinde tuttuğu ahizeyi uzattı.

"Alo, ben Memur Clarke."

"Siobhan, benim Jean Burchill."

"Merhaba Jean, senin iç ne yapabilirim?"

"Kimliğini doğruladınız mı?"

"Yüzde yüz değil. Sen nereden biliyorsun?"

"John söyledi; sonra alelacele gitti."

Siobhan'ın şaşkınlığı yüzünden okunuyordu. John Rebus'la Jean Burchill... Hadi bakalım. "Aradığını iletmemi ister misin?"

"Cep telefonunu denedim ama..."

"Kapatmış olabilir; olay yeri incelemesi sırasında dikkat dağıtacak şeyler istemeyiz."

"Arthur'un Tahtı değil mi? Daha dün oradaydık."

Siobhan, Silvers'a baktı. Son zamanlarda herkesin yolu Arthur'un Tahtı'na düşmüşe benziyordu. Ardından başını çevirdiğinde Grant'ın, önündeki not defterine büyülenmiş gibi baktığını fark etti.

"Arthur'un Tahtı'nın neresinde olduğunu biliyor musun?" diye soruyordu Jean.

"Dunsapie Gölü'nden gelen yolun karşısında. Azıcık doğuya doğru," diye yanıtladı Siobhan. Gözü hâlâ Grant'ın üzerindeydi. Derken Grant defterini alıp ayağa kalktı. İkilinin bakışları buluştu.

"Tam olarak nerede?" diye sordu Jean. Sorusunun yanıtını biliyor, yalnızca yeri kafasında şekillendirmeye çalışıyordu. Grant elinde defterle ilerliyordu. Ancak yine de Siobhan'ın, yazıları seçebileceği kadar yakında değildi. Harfler ve yuvarlak içine alınmış bazı kelimeler belli belirsiz görülüyordu. Siobhan gözlerini kıstı.

"Tamam," dedi Jean birden. "Nereden söz ettiğini şimdi anladım. Sanırım Cehennem Bayırı dedikleri yerden..."

"Cehennem Bayırı mı?" diye yüksek sesle sordu Siobhan, Grant'ın da duyması için. Ancak ötekinin aklı başka yerdeydi.

"Oldukça dik bir yamaçtır," diyordu Jean, "adı da bunu anlatır aslında. Ancak folklor, cadılarla, şeytanlarla açıklamayı yeğler."

"Eveeeet," dedi Siobhan. "Bak Jean, ufak bir işim çıktı da." Grant'ın defterinde yuvarlak içine aldığı sözcüklere bakıyordu. Bulmacayı çözmüştü: Ruh rahatından tut bölümü, Arthur'un Tahtı'nda oluyordu.

Siobhan telefonu kapattı.

"Belki de bizi Flip'e götürüyordu," dedi Grant sessizce.

"Olabilir."

"Ne demek 'olabilir'?"

"Flip'in ölü olduğunu biliyor demek istiyorsun. Ama bundan emin olamayız. Yaptığı tek şey, bizi Flip'in gittiği yerlere yönlendirmekti."

"Ama bu kez ölü bulunduğu yere yönlendirdi. Kızın orada olacağını Sorgucu'dan başka kim bilebilirdi ki?"

"Biri izlemiş ya da orada rastlamış olabilir."

"Hiç de inandırıcı değil," dedi Grant, kendinden emin.

"Şeytanın avukatını oynuyorum Grant, hepsi bu."

"O öldürdü."

"Öyleyse neden oyunu oynamamıza yardım ediyor."

"Kafamızın içine etmek için," dedi Grant. Sonra bir süre sessiz kaldı. "Senin kafanın içine etmek için diyelim. Ya da daha fazlası için..."

"O halde şimdiye kadar beni de öldürmesi gerekirdi."

"O neden?"

"Çünkü artık oyunu oynamama gerek kalmadı. Flip'in geldiği yere kadar geldim."

Grant yavaşça başını salladı. "Diyorsun ki, sonraki aşamanın ipucunu... neydi adı?"

"Kapanış."

"İşte onun ipucunu gönderirse, bu senin aklını çelmez mi?"

"Çelmez," dedi Siobhan.

"Yalan söylüyorsun."

"Şu saatten sonra hiçbir yere tek başıma gitmeyeceğimi biliyordur." Bir süre düşündü. "Kapanış," dedi ardından.

"Ne olmuş kapanışa?"

"Flip'e e-posta attı... kızın ölümünden sonra. Tanrı aşkına neden böyle bir şey yapsın?"

"Psikopatın teki olduğu için."

"Ben öyle düşünmüyorum."

"İnternete girip, kendisine sormalısın."

"Psikopat olup olmadığını mı?"

"Her şeyi bildiğimizi söyle."

"Büsbütün kaybolur. Kabul et Grant, sokakta yanından geçsek tanımayız. Bizim için yalnızca bir isim, o da gerçek bir isim bile değil."

Grant masaya bir yumruk attı. "Peki ama bir şeyler yapmalıyız. Radyodan ya da televizyondan cesedin bulunduğunu duyması an meselesi. Bizden de bir hamle bekleyecektir."

"Haklısın," dedi Siobhan. Dizüstü bilgisayar, hâlâ cep telefonuna takılı olarak çantasında duruyordu. Her ikisini de çıkarıp, şarja bıraktı.

Grant bu süre içinde konuyu bir daha, etraflıca düşünmüştü. "Dur bir dakika," dedi, "Başkomiser Templer'a bilgi vermeliyiz."

Siobhan ters bir bakış attı. "Kurallara göre oynamaya geri döndün, ha?"

Grant, yüzü kızarsa da onaylamak zorunda hissetti. "Böyle bir durumda mutlaka ona danışmalıyız."

Konuşmaya başından beri kulak kabartan Silvers'la Wylie, ortada önemli bir şeyler döndüğünü anlamışlardı.

"Ben Siobhan'dan yanayım," dedi Wylie. "Sıcağı sıcağına mı derler, işte öyle hareket edin."

Silvers bu görüşe katılmadı. "Sonucunu bilmeniz gerekir: Başkomiser, arkasından iş çevirdiğinizi öğrenirse kafalarınızı uçurur."

"Arkasından iş çevirmiyoruz," dedi Siobhan. Gözü Wylie'nin üzerindeydi.

"Çeviriyoruz," dedi Grant. "Bu artık kayıp dosyası olmaktan çıktı Siobhan. Bu bir cinayet dosyası. Oyun oynama zamanı sona erdi." İki elini masanın üzerine koydu. "O iletiyi gönderirsen, tek başınasın, haberin olsun."

"Belki ben de bunu istiyorumdur," dedi Siobhan sert bir ses tonuyla. Ancak ağzından çıkar çıkmaz, sözünden ötürü pişmanlık duydu.

"Açık konuşmak iyidir," dedi Grant.

"Bence de," dedi Rebus kapının ağzından. Ellen Wylie yerinden doğrulup, kollarını göğsünde birleştirdi. "Bu arada," diye sürdürdü, "üzgünüm Ellen, arayıp haber vermem gerekirdi."

Wylie, "Unuttum bile," diye yanıt verdiyse de, odadaki herkes, unutmayacağının farkındaydı.

Rebus, sabahki olayları Siobhan'dan dinledi. Grant sık sık araya girip yorumlar yapıyor, konuya farklı bakış açılarından yaklaşıyordu. En sonunda odadaki herkes, kararı için Rebus'a döndü. Rebus, parmağını diz üstü bilgisayarın ekranında gezdirdi.

"Az önce bana anlattığın her şeyin, Başkomiser Templer'a da anlatılması gerek," diye akıl verdi Rebus.

Haklı çıkmanın sevincini yaşayan Grant, Siobhan'ın gözüne daha önce hiç bu kadar iç bulandırıcı ve kendini beğenmiş görünmemişti. Öte yandan Ellen Wylie, birileriyle kavga etmek için kaşınıyormuş gibi duruyordu; hem de konu her ne olursa olsun. Kesin olan bir şey varsa, o da mükemmel bir cinayet ekibi olmadıklarıydı.

"Pekâlâ," dedi Siobhan, barış değil ateşkes masasına oturmuş gibi. "Başkomiserle konuşalım." Rebus, bir baş hareketiyle takdir ettiğini belli etti. Bunu gören Siobhan, "ama bahse girerim, sen olsan böyle davranmazın," diye ekledi.

"Ben mi?" dedi Rebus. "Ben olsam ilk ipucunu bile çözemezdim. Neden biliyor musun?"

"Neden?"

"E-postaların postaneden gelmediğini geçenlerde öğrendim de ondan."

Bu söz, Siobhan'ı az da olsa gülümsetmeyi başarmıştı.

Gayfield Meydanı Karakolu'nun daracık bir ofisinde altısı bir aradaydı: Gill Templer ve Bill Pryde; Rebus ve Ellen Wylie; Siobhan ve Grant. Templer dışında hepsi ayaktaydı. Siobhan yazıcıdan, gelen bütün e-postaların çıktısını almıştı. Templer bunlara sessizce göz atıyordu. En sonunda başını kaldırdı.

"Sorgucu'nun kimliğini saptamamızın bir yolu var mı?"

"Bildiğim kadarıyla yok," dedi Siobhan.

"Bir yolu var," diye düzeltti Grant. "Tam olarak emin değilsem de, bunun mümkün olduğunu sanıyorum. Virüsleri ele alın; her nasılsa Amerikalılar izlerini sürmeyi başarabiliyor."

"Doğru," diye hak verdi Templer.

"Metropolitan Polisi'nde bilgisayar suçları diye bir bölüm var, değil mi?" diye sözünü sürdürdü Grant. "Onların FBI'la bağlantıları olabilir."

Templer Grant'ı dikkatlice süzdü. "Sen bu işi yapabilir misin, Grant?"

Grant başını salladı. "Bilgisayarları severim, ama bu beni aşar. Yine de yardımcı olmaya çalışırım..."

"Pekâlâ," dedi Templer, Siobhan'a dönerken. "Sözünü ettiğin şu Alman öğrenci..."

"Evet?"

"O konuyla ilgili daha fazla ayrıntı istiyorum."

"Zor olacağını sanmam."

Templer birden Wylie'ye döndü. "Ellen'le birlikte çalışır mısın?"

Wylie'nin şaşkınlığı yüzünden okunuyordu. "Neden olmasın?"

"Bizi dağıtıyor musun?" diye araya girdi Rebus.

"Dağıtmamam için güzel bir nedenin varsa söyle."

"Şelale'de bir tabut bırakılmıştı; şimdiyse ceset bulundu. Eski olaylardaki düzenin aynısı."

"Sizin tabutçuya göre pek de aynı sayılmazlar. Yanlış hatırlamıyorsam tabutların farklı ellerden çıktığını söylemişti."

"Olanlara rastlantı deyip geçiyor musun yani?"

"Hiçbir şey deyip geçmiyorum. Dosyayla ilgili yeni bir şeyler ortaya çıkarsa, kaldığın yerden sürdürebilirsin. Ama şu an bir cinayet dosyasıyla karşı karşıyayız. Bu her şeyi değiştiriyor."

Rebus, içi içini yiyen Wylie'ye baktı. Tozlu otopsi sayfalarına gömülme görevinden, bir öğrencinin geçmişini araştırma görevine... Bu değişim pek de hoşuna gitmişe benzemiyordu. Öte yandan Rebus'un gölgesinde kalmaya da hiç niyeti yoktu.

"Tamam," dedi Templer, sessizliğe son vererek. "Bir süreliğine soruşturmanın merkezinde görev alacaksınız." Elindeki kâğıtları düzenleyip, Siobhan'a geri uzattı. "Bir iki dakika görüşelim mi?"

"Elbette," dedi Siobhan. Geri kalanlar, temiz hava soluyacak olmanın keyfiyle kendilerini daracık odadan dışarı attılar. Ancak Rebus, Templer'ın kapısının önünde oyalanıyordu. Ofisteki panoya asılmış bir dizi faks metinine ve fotoğrafa bakıyordu. Memurlardan biri, panodakileri sökmekle uğraşıyordu; çünkü artık dosya, bir kayıp dosyası olmaktan çıkmıştı. Soruşturmanın ilerleyişi gitgide yavaşlamışa benziyordu; içinde bulunulan şok ya da ölüye saygıdan ötürü değil, dışarıda kurtarılmayı bekleyen bir Phlippa Balfour kalmadığından.

Templer ofisinde Siobhan'a, basın sözcülüğü görevini düşünüp düşünmediğini sordu.

"Teşekkürler," diye yanıtladı Siobhan. "Ama düşünmüyorum."

Templer arkasına yaslandı. "Nedenini benimle paylaşmak ister misin?"

Siobhan, sanki yanıt boş duvarlarda yazılıymış gibi sağına soluna bakınıyordu. "Şimdi aklıma gelmiyor," dedi omuz silkerek.

"Bir daha sormam ama."

"Biliyorum. Belki dosyaya kendimi fazlasıyla kaptırdığım için, üzerinde çalışmak istiyorumdur."

"Pekâlâ," dedi Templer, sözcüğü uzatarak. "O halde söyleyecek başka bir söz yok."

"Tamam," diye karşılık verdi Siobhan, kapı koluna uzanırken. 'Pekâlâ' sözcüğün aslında ne anlama geldiğini irdelemek istemiyordu.

"Bu arada Grant'a bir iki dakika uğramasını söyleyebilir misin?"

Siobhan kapının ağzında bir süre durdu; ardından baş hareketiyle onaylayıp, odadan ayrıldı. Rebus başını kapıdan içeri uzattı.

"Zamanın var mı, Gill?"

"Olduğunu söyleyemem."

Ancak Rebus yine de içeriye daldı. "Söylemeyi unuttuğum bir şey var..."

"Unuttuğun mu?" diye sordu Templer, yüzünü buruşturarak.

Rebus'un elinde üç tane faks kâğıdı vardı. "Bunlar Dublin'den geldi."

"Dublin'den mi?"

"Declan Macmanus adlı bir tanıdığımdan, Costellolar hakkında bilgi istemiştim."

Templer belgelere bir göz attı. "İsteğinin özel bir nedeni var mı?"

"Bir önsezi diyelim."

"Aileyi önceden araştırmıştık."

Rebus onayladı. "Elbette araştırdınız: Kısa bir telefon görüşmesi ve ardından bir 'hapis cezası yok' raporu. Ama sen de bilirsin ki, bu gibi bilgiler hikâyenin sonu değil, anca başı olabilir."

Nitekim Costellolar için, hikâye oldukça uzundu. Rebus, konunun Templer'ı sardığının farkındaydı. Grant kapıyı çaldığında, Templer ondan, beş dakika sonra gelmesini istedi.

"En iyisi on olsun," diye ekledi Rebus, genç adama dönüp, göz kırparak. Ardından, koltuğun üzerinde duran dosyaları kaldırıp oturdu.

Macmanus haklı çıkmıştı. David Costello gençliğinde oldukça çılgındı; "fazla para, az ilgi yüzünden," diye açıklıyordu Macmanus, kendi cümleleriyle. Çılgın demekle, spor arabalarını, aşırı hız cezalarını, aldığı sözlü uyarıları kastediliyordu. Ayrıca listede bar kavgaları, pencerelere ve telefon kulübelerine zarar vermesi ve O'Connel Köprüsü gibi bir kamu alanında çıkardığı en az iki olay da vardı. En sonuncusu Rebus'u bile bir hayli şaşırtmıştı: Söylenene göre, o aralar on sekiz yaşında olan genç David, kovulduğu ya da girişinin yasaklandığı bar sayısıyla, bir rekora imza atmıştı; Stag's Head, J. Grogan'ın Yeri, Davie Byrnes, O'Donoghue'un Yeri, Doheny ve Nesbitt'in Yeri, Shelbourne... Toplam on bir. Önceki yıl, eski kız arkadaşı polise şikâyette bulunarak, David'in, Liffrey adlı barın önünde kendisini dövdüğünü belirtmişti. Templer, yazının o bölümüne geldiğinde başını kaldırdı.

"Benzer olaylar birkaç kez yaşanmış," dedi Rebus. "Kız, en sonunda uğraşmaya son vermiş."

"İşin içine para girmiş olamaz mı?"

Rebus dudak büktü. "Okumaya devam et."

Macmanus, David Costello'nun geçmişine sünger çekmeye karar verdiği o dönüm noktasını, bir arkadaşının cesaretini sergilemek için bir çatıdan ötekine atlamayı deneyip, yere çakıldığı on sekizinci doğum günü partisi olarak gösteriyordu.

Çocuk ölmemişti. Ancak beyni ve omuriliği feci şekilde zarar görmüş, her saat başı ihtiyaçları görülen bir bitkiye dönmüştü. Rebus'un aklına David'in evindeki yarım şişe Bell's viski geldi... İyi içici değil, diye düşünmüştü o zaman.

"O yaştaki biri için büyük bir ruh sarsıntısı," diye yazmıştı Macmanus. "Bu sarsıntı kısa sürede aklını başına toplamasını sağladı. Aksi halde babası gibi bir adam olup çıkması işten değildi."

Baba ve oğul... Thomas Costello sekiz arabayı hurdaya çıkarmış, ancak sürücü belgesi hiçbir zaman elinden alınmamıştı. Karısı Theresa, kocasının gazabından kurtulmak için eve iki kez polis çağırmıştı. Polisler her defasında kadını tuvalette, kapıyı içeriden kilitlemiş şekilde bulmuşlardı. Ayrıca Thomas'ın kapının kenarına, bıçakla oyuklar açtığını görmüşlerdi. "Yalnızca lanet olası kapıyı açmaya çalışıyordum," diye açıklamıştı Thomas ilk seferinde memurlara. "Kendini geberteceğini sandım."

"Gebermesi gereken ben değilim!" diye bağırmıştı Theresa. (Macmanus sayfanın kenarındaki boşluğa el yazısıyla, Theresa'nın iki kez aşırı dozda ilaç kullanarak intihar ettiğini ve bu olayın tüm şehri üzdüğünü eklemişti: O çalışkan kadının, ağzı bozuk, tembel, hazır yiyici o kocaya düşmesi, herkesi mutsuz etmişti.)

Thomas bir keresinde, bir turiste küfür ettiği gerekçesiyle Curragh Hipodromu görevlilerince kovulmuştu. Bir kez de, yaşadığı büyük kayıplardan ötürü aylardır biriken bahis borçlarını ödemesini isteyen ganyan bayiini, cinsel organını kesmekle tehdit etmişti.

Liste uzadıkça uzuyordu. Karı kocanın, Caledonian Oteli'nde iki ayrı oda ayırtmalarının nedeni şimdi daha iyi anlaşılıyordu...

"Ne güzel bir aile," dedi Templer.

"Dublin'in en iyisi."

"Tüm bunlar polis tarafından örtbas edilmiş, öyle mi?"

"Aynen öyle," dedi Rebus. "Biz olsak böyle şeyler yapmazdık, değil mi?"

"Olur şey değil! Hayır," dedi Gill yüzünü ekşiterek. "Tüm bu yazılanlar üzerine sen ne düşünüyorsun?"

"David Costello'nun şimdiye kadar bilmediğimiz bir yanı vardı. Aynı şey ailesi için de geçerli. Bu arada hâlâ şehirdeler mi?"

"Birkaç gün önce İrlanda'ya döndüler."

"Ama geri gelecekler, değil mi?"

Gill onayladı. "Philippa bulunduğuna göre, evet..."

"David Costello'ya haber verildi mi?"

"Duymuş olmalı. Philippa'nın ailesi söylemediyse, medyadan öğrenmiştir."

"Orada olmak isterdim," dedi Rebus kendi kendine.

"Aynı anda her yerde olamazsın."

"Bence de."

"Tamam o zaman. Geldiklerinde aileyle görüş."

"Ya erkek arkadaş?"

Gill onayladı. "Ama çok ileri gitme... yasta olan birini daha fazla üzmemek gerek."

Rebus bu söz üzerine gülümsedi. "Her zaman medyayı düşünerek hareket edersin ."

Gill bir bakış attı. "Grant'ın yollar mısın, lütfen?"

"Genç memurumuz hemen geliyor," dedi Rebus. Kapıyı açtığında Grant orada, topuklarının üzerinde sekerek bekliyordu. Rebus hiçbir şey söylemedi; yalnızca yanından geçerken bir kez daha göz kırptı.

Grant on dakika sonra, kahve makinesinden kahve alan Siobhan'la karşılaştı.

"Templer ne istiyormuş?" diye sordu Siobhan. Kendini tutamamıştı.

"Sözcülük önerdi."

Siobhan kahvesini karıştırmakla meşguldü. "Tahmin ettiğim gibi..."

"Televizyona çıkacağım!"

"Çok etkileyici."

Grant ona uzun uzun baktı. "Daha iyisini deneyebilirdin."

"Haklısın." Bakışları kilitlendi. "İpuçlarında yardımcı olduğun için sağ ol. Sensiz çözemezdim."

Grant o anda takım arkadaşlıklarının sona erdiğini anladı. "Önemli değil," dedi. "Bak Siobhan..."

"Evet?"

"Ofiste olanlar için... gerçekten üzgünüm."

Siobhan'ın yüzünde zorlama bir gülümseme belirdi. "Seni ele vereceğimi mi sandın?"

"Hayır...o yüzden değil."

Ancak o yüzdendi; bunu ikisi de biliyordu. "Bu hafta sonu ilk işin saçlarını kestirmek ve yeni bir takım almak olsun," diye önerdi Siobhan.

Grant üzerindeki cekete baktı.

"Televizyona çıkacaksan düz gömlek; çizgili ya da kareli değil, unutma. Grant bu arada..."

"Evet?"

Siobhan iki parmağıyla Grant'ın kravatını kavradı.

"Bu da düz olsun. Çizgi film karakterleri hiç de eğlenceli durmuyor."

"Başkomiser Templer de aynı şeyi söyledi." Sesi şaşırmış gibi geliyordu. Başını eğince, kravatındaki Temel Reis'le göz göze geldi.

Grant Hood'un televizyonda ilk görünmesi o öğleden gerçekleşti. Cesedin bulunmasıyla ilgili kısa bir açıklama metni okuyan Gill Templer'ın yanında oturuyordu. Ellen Wylie'nin gözü, ofisteki televizyona kilitlenmişti. Her ne kadar toplantı planına göre Hood açıklama yapmayacak olsa da, sorular arka arkaya yağmaya başlayınca, yeni sözcü Templer'ın kulağına eğilmiş, bir şeyler fısıldamıştı. Başkomiser'se başıyla onaylayarak yanıt vermişti. Templer'ın diğer yanında, soruların çoğuyla baş eden Bill Pryde oturuyordu. Herkes, cesedin Philippa Balfour'a ait olup olmadığını, bir de ölüm nedenini merak ediyordu.

"Henüz kimlik saptaması yapma aşamasına gelmedik," dedi Pryde, araya boğaz temizleme amaçlı küçük öksürükler katarak. Heyecanlı görünüyordu; Wylie küçük öksürüklerin, bu tür bir ortamda kaçınılmaz olduğunu kendi deneyiminden biliyordu. Gill Templer Pryde'a bakınca, Hood sıranın kendine geldiğini anladı.

"Ölüm nedeni henüz belirlenemedi," dedi, "bu akşam otopsi yapılacak. Bildiğiniz gibi, akşam saat yedide bir toplantımız daha olacak. O zamana kadar daha fazla ayrıntıya ulaşacağımızı umuyoruz."

"Ama bu aşamada ölüm kuşkulu görülüyor, öyle değil mi?"

"İçinde bulunduğumuz ilk aşamada, evet, ölümü kuşkulu olarak değerlendiriyoruz."

Wylie, elindeki tükenmez kalemin tepesini ısırıyordu. Hood kesinlikle çok soğukkanlıydı. Her zamankinden farklı giyinmişti; üzerindeki takım yepyeni duruyordu. Sonunda saçlarını da yıkamış, diye düşündü Wylie.

"Şu an ekleyebileceğimiz fazla bir şey yok," diyordu medya ordusuna, "ve bunu anlayışla karşılayacağınızdan eminim. Kimlik saptaması yapıldığında, ilk iş olarak ailenin aranması ve saptamanın doğrulanması gerekir."

"Philippa Balfour'un ailesi Edinburgh'a geliyor mu?"

Hood soruyu sorana yüzünü ekşiterek bir bakış attı. "Bu sorunuzu yanıtlamayacağım." Gill Templer de bir baş hareketiyle hak vererek, kendi hoşnutsuzluğunu belirtti.

"Müfettiş Pryde'a bir sorum olacak. Acaba kayıp soruşturması sürüyor mu?" diye sordu bir başka gazeteci.

"Evet, soruşturma sürüyor," dedi Pryde kararlılıkla, Hood'un başarılı yanıtlarından cesaret alarak. Wylie televizyonu kapatmak istiyordu; ancak yanında izleyen başkaları da vardı. O yüzden yerinden kalkıp, hazır kahve makinesine gitmeye karar verdi. Geri döndüğünde toplantı sona ermek üzereydi. İzleyenlerden biri televizyonu kapatınca, o da bu eziyetten kurtulmuş oldu.

"Yeni basın sözcüsü iyi görünüyordu, değil mi?"

Wylie, soruyu soran üniformalıya bir bakış attıysa da, soruda art niyet göremedi. "Evet," diye hak verdi. "İyi iş çıkardı."

"Bazılarından daha iyiydi," diye laf attı bir başkası. Wylie arkasını döndü; memurların hepsi Gayfield'dandı. Hiçbiri ona doğru bakmıyordu. Kahvesini almak için uzandıysa da, elinin titremesi belli olur diye geri çekti. Onun yerine Siobhan'ın Alman öğrenciyle ilgili notlarını okumaya koyuldu. İşe başlayabilir, sağa sola telefon açarak oyalanabilirdi.

Tabii önce şu *bazılarından daha iyi* sözünü aklından çıkarması gerekiyordu.

Siobhan yirmi dakikadır, Sorgucu'ya yeni bir ileti yazmakla meşguldü.

Cehennem Bayırı çözüldü. *Flip'in cesedi orada bulundu. Konuşmak ister misin?*

Yanıt kısa sürede geldi.

Nasıl çözdün?

İpucu, Arthur'un Tahtı'nda sözcüklerinin çevrilmiş haliydi. Cehennem Bayırı, dağın yamacının adı.

Cesedi bulan sen miydin?

Hayır. Onu öldüren sen miydin?

Hayır.

Ama ölüm oyunla ilişkili. Flip'e yardım eden birileri var mıydı?

Bilmiyorum. Devam etmek istiyor musun?

Devam mı?

Kapanış seni bekliyor.

Siobhan ekrana bakakaldı. Flip'in ölü bulunması, onun için hiç mi bir şey ifade etmiyordu?

Flip öldü. Birisi onu Cehennem Bayırı'nda öldürdü. Ortaya çıkman gerek.

Yanıt uzun süre sonra geldi.

Yapamam.

Bence yaparsın Sorgucu.

Kapanış'ı geç. Belki o zaman karşılaşabiliriz.

Siobhan bir süre düşündü. *Oyunun amacı ne? Ne zaman bitiyor?*

Yanıt gelmedi. Arkasında duranın Rebus olduğunu tahmin ediyordu.

"Gene ne diyor bizim Gece Kuşu?"

" 'Gece Kuşu' mu?"

"Bir rumuz," diye açıklamak zorunda kaldı Rebus. "Gazete sütunlarından kız arkadaş bulmak isteyen erkeklerin bir numaralı rumuzuydu bir zamanlar. Gece Kuşu'yla bu aralar çok sık görüşüyorsun."

"İşim bu."

"Eminim öyledir. Ne diyor?"

"Oynamayı sürdürmemi istiyor."

"Başından def olup gitmesini söyle. Artık ona ihtiyacın kalmadı."

"Öyle mi?"

Telefon çaldı; Siobhan açtı.

"Evet... tamam... tabii ki." Konuşma boyunca yerinden ayrılmayan Rebus, telefon kapanıca meraklı bir bakış attı.

"Başkomiser," diye açıkladı Siobhan. "Grant sözcü olduğuna göre, bilgisayar işi bana kaldı."

"Yani?"

"Yani Sorgucu'nun izini bulmanın herhangi bir yolu var mı, araştıracağım. Ne dersin, Cinayet Masası bu işlerden anlar mı?"

"O heriflerin hayatlarında modem gördüklerinden kuşkuluyum."

"Ama Özel Birim'le bağlantıları olmalı."

Rebus onayladı.

"Bir de Flip'in arkadaşlarını ve ailesini yeniden sorgulamalıyım."

"O neden?"

"Çünkü ben Cehennem Bayırı'na tek başıma gidemezdim."

Rebus varmak istediği noktayı anlamıştı. "Biriyle gittiğini düşünüyorsun..."

"Aynı anda Londra Metrosu, coğrafya, İskoç Dili, Rosslyn Şapeli ve bulmaca çözme teknikleri hakkında bilgi sahibi olması pek de akla yatkın gelmiyor."

"Olanaksız mı?"

"Bence öyle."

Rebus düşünceliydi. "Sorgucu her kimse, saydığın şeylerin hepsini bilmesi gerekir."

"Aynen öyle."

"Ayrıca genç kızın her ipucunu çözme olasılığının bulunduğunu da hesap etmiş olmalı diyorsun."

"Bence başka oyuncular da olabilir... Demek istediğim, benimle değil, Flip'le birlikte oynayan. Bu durum yalnızca zamana karşı değil, birbirlerine karşı da yarışmalarını da gerektiriyor olmalı."

"Sorgucu bu konuda ne diyor?"

"Hiçbir şey."

"Neden acaba?"

Siobhan dudak büktü. "Kendince nedenleri olmalı."

Rebus ellerini masaya dayadı. "Yanılmışım. Ona hâlâ ihtiyacımız var."

"İhtiyacımız mı?" diye sordu Siobhan, '-mız' ekinin üzerine basarak.

Rebus ellerini havaya kaldırdı. "Demek istediğim, dosyanın ihtiyacı var."

"Güzel. Az kalsın her zamanki numaralarından birini yapacaksın sandım."

"Neymiş o numaralarım?"

"Dosyanın her aşamasını kendine ait görmek."

"Böyle düşünmekten vazgeç Siobhan." Bir süre sessiz kaldı. "Kızın soruşturmaya alacağın arkadaşları arasında..."

"Evet?"

"David Costello da var mı?"

"Onunu zaten sorguya aldık. Oyun hakkında hiçbir şey bilmediğini söylemişti ya..."

"Ama yine de onunla konuşmayı düşünüyorsun."

Siobhan gülümsedi. "Ne düşündüğümü anlamak bu kadar kolay mı?"

"Belki insanların yüzlerinden ne düşündüklerini okuyabiliyorumdur. Bu arada benim de ona sormak istediğim birkaç soru var."

"Ne gibi?"

"Sana bir bardak kahve ısmarlayayım, konuşuruz..."

John Balfour o akşam, yanındaki aile dostuyla birlikte Philippa'nın kimlik doğrulamasını yaptı. Karısı, Ranald Marr'ın sürdüğü, Balfour Bankası'na ait Jaguar'ın arka koltuğunda bekliyordu. Kimlik Tespit Bölümü'ndeki zor anlarında Bay Balfour'a eşlik eden Bill Pryde'dan, işlemlerin yirmi dakika kadar süreceğini öğrenen Marr, arabayı parka çekmek yerine, yakın caddelerde tur atmayı tercih etmişti.

Birkaç hırslı muhabir dışında ortalıkta fotoğrafçı yoktu; İskoç basınının hâlâ bir iki ilkesi kalmıştı demek ki. Kimse, yaslı babaya soru sormayacaktı; orada bulunanlar, yalnızca gelecek haberlere renk katacak gözlemler yapmaya çalışıyorlardı. Pryde iş bitince Rebus'a telefon açarak, haber verdi.

"Oymuş," dedi Rebus yanındakilere. Oxford Bar'da Siobhan, Ellen Wylie ve Donald Devlin'le oturuyordu. Grant Hood, listesinden basın mensuplarının adlarını ve yüzleri ezberlemekle uğraşacağını söyleyerek, içki önerisini geri çevirmişti. Toplantı akşam saat dokuza alınmıştı; o zamana kadar otopsinin tamamlanacağı, ilk sonuçlara varılacağı umuluyordu.

"Sizin gibi bir Hanımefendi'ye hiç yakıştıramadım," dedi Devlin, ellerini hırkasının kocaman ceplerine sokarken.

"Özür dilerim, geç kaldım," dedi Jean Burchill, paltosunu çıkarırken. Rebus sandalyesinden kalkmış, Jean'ın paltosunu tutuyor, bir yandan da ne içeceğini soruyordu.

"Bu turu ben ısmarlayayım," dedi Jean. Ancak Rebus hemen başını sallayarak reddetti.

"Ben davet ettim. En azından ilk tur benden olmalı."

Arka tarafın en güzel masasını kapmışlardı. Bar kalabalık değildi; karşıdaki televizyonun sesi, olası bir kulak misafirliğini önlüyordu.

"Rahatlama toplantısı mı?" diye sordu Jean, Rebus gittikten sonra.

"Kısa bir ara diyelim," dedi Wylie.

"Ceset onun muymuş?" diye sordu Jean. Sessizlik, soruyu yanıtlamaya yetiyordu.

"Sen büyücülük hakkında araştırmalar yapıyordun, değil mi?" diye sordu Siobhan Jean'a.

"İnanç sistemleri," diye düzeltti Jean, "ama, elbette büyücülüğü de kapsıyor."

"Tüm bu tabutlar; sonra Flip'in cesedinin Cehennem Bayırı diye bir yerde bulunması... Bir aralar, bu işin büyücülükle ilgisi olabileceğini söylediğini hatırlıyorum."

Jean onayladı. "Cehennem Bayırı adının böyle bir şey çağrıştırması çok doğal."

"Peki Arthur'un Tahtı tabutlarıyla büyücülük arasında bir ilişki olabileceği doğru mu?"

Jean, dalgı dalgın konuşmayı dinleyen Devlin'e baktı. İçinden, profesör az önceki karşılamanın üzerine söz alır da soru sorarsa, nasıl bir tavır takınması gerektiğini düşünüyordu.

"Arthur'un Tahtı tabutlarında büyücülük öğelerinin varlığına inanıyorum dersem yalan söylemiş olurum. Ama ortaya koyduğunuz varsayım ilginç; çünkü her ne kadar bilginin ışığını üzerimizde topladığımıza kanaat getirsek de, bilmediğimiz, bizi şaşkına çevirecek gelişmelere açık olmalıyız her zaman," dedi Devlin; ardından Siobhan'a gülümsedi. "Bir polis dedektifinin bu kadar zeki olabileceğini söyleseler, inanmazdım."

"O kadar zeki olduğumu iddia etmiyorum," diye yanıtı yapıştırdı Siobhan.

"O halde umutsuzluk içinde her çareye başvuruyorsunuz diyelim."

Rebus, elinde Jean'ın limonlu sodasıyla döndüğünde, masaya çöken sessizliği hemen fark etti.

"Madem," diye sabırsızca söze girdi Wylie, "herkes burada..."

"Herkes burada," diye yineledi Rebus, bardağını havaya kaldırarak,

"Şerefe!"

İçkisini yudumlamadan, herkesin kadehini havaya kaldırmasını bekledi. İskoçya insanı için kadeh tokuşturma teklifi reddedilemezdi.

"Pekâlâ," dedi Rebus, bardağını masaya bırakırken, "ortada aydınlatılması gereken bir cinayet dosyası var. Ben bu konuda herkesin neler düşündüğünü öğrenmek istedim."

"O işin yeri, sabah toplantıları değil mi?"

Rebus, Wylie'ye döndü. "O zaman buna gayri resmi toplantı diyelim."

"İçki de toplantıya katılmamız için rüşvet mi oluyor?"

"Özendirici yöntemler denemeyi her zaman sevmişimdir," diye yanıtladı Rebus, Wylie'den zorlama bir gülümseme koparmayı başararak. "Şimdi, elimizde şunlar var: Tarih sırasına göre gidersek Burke ve Hare, onlardan hemen sonraysa Arthur'un Tahtı'nda bulunan küçük tabutlar." Başını çevirdiğinde, Jean'ın, Devlin'in yanda boş yer varken, karşı masadan sandalye çekerek, Siobhan'a yakın oturduğunu fark etti. "Ayrıca, arada bağlantı olsun olmasın, elimizde kadınların kaybolduğu ya da ölü bulunduğu yerlerde ortaya çıkan, bir dizi benzer tabut var. Bunlara benzer bir başkası, Philippa Balfour'un kayboluşundan hemen sonra Şelale'de bulunuyor. Son olarak da genç kız, ilk tabutların yeri olan Arthur'un Tahtı'nda ölü olarak bulunuyor."

"Ki bu yer, Şelale'den oldukça uzak," diye açıklama gereği duydu Siobhan. "Demek istediğim, diğer tabutlar, olay yeri yakınlarında bulunmuştu, öyle değil mi?"

"Ayrıca Şelale tabutunun işçiliği, diğerlerininkinden farklı," diye ekledi Ellen Wylie.

"Ben aksini iddia etmiyorum," diye araya girdi Rebus. "Arada olası bağlantılar gören tek ben miyim, onu öğrenmeye çalışıyorum."

Hiçbiri bir şey söylemedi; ta ki Wylie Kanlı Mary kokteylini kaldırıp, kırmızı yüzeyini incelerken, Alman öğrenciden söz edinceye kadar. "Kılıç ve büyücülük, rol yapma... Sonunda İskoçya'nın bir tepesinde ölü bulunuyor."

"Aynen öyle."

"Ama," diye sürdürdü Wylie, "senin elindeki ölüm ve boğulma olaylarına bağlamak güç."

Devlin, Wylie'nin ses tonundan cesaret almışa benziyordu. "Boğulma olayları, o aralar şüphe uyandırmış ya da bulgularım beni aksine

ikna etmemiş olsaydı, arada bir bağlantı olduğunu düşünebilirdim." Ellerini ceplerinden çıkarıp, kemiklerinin seçilebildiği pantolonunun parlak dizlerine koydu.

"Pekâlâ," dedi Rebus, "yani az da olsa inanan tek kişi ben miyim?"

Bu kez Wylie bile yanıt vermedi. Rebus birasından büyük bir yudum aldı. "O halde," dedi, "güveniniz için teşekkür ederim."

"Baksana, bizi buraya neden topladın?" diye sordu Wylie, ellerini masanın üzerine koyarak. "Takım olarak çalışmaya ikna etmek için mi?"

"Ben yalnızca tüm bu küçük ayrıntıların karşımıza, aynı hikâyenin parçaları olarak çıkabileceğini anlatmaya çalışıyorum."

"Burke ve Hare ile Sorgucu'nun Hazine Avı oyununun mu?"

"Evet." Ancak Rebus'un kendisi bile, söylediklerine eskisi kadar inanmıyor gibi görünüyordu. "Tanrım, bilmiyorum..." Elini alnına götürdü.

"Bak, içki için sağol..." dedi Wylie, içkisini bitirdikten sonra. Çantasını alıp ayağa kalktı.

"Ellen..."

Rebus'a döndü. "Yarın büyük gün John. Cinayet dosyasının ilk günü..."

"Patologlar bildirene kadar resmi olarak cinayet dosyası değil," diye anımsattı Devlin. Wylie bir şeyler söylemek üzereydi ki, karar değiştirip, Profesöre gülümsemelerin en soğuğuyla karşılık verdi. Sandalyelerin arasından güçlükle geçtikten sonra herkese toptan veda ederek bardan ayrıldı.

"Arada bir bağlantı var," dedi Rebus kendi kendine sessizce. "Bir türlü bulamıyorum; ama orada, biliyorum..."

"Okyanus ötesi dostlarımızın söylediği gibi," dedi Devlin. "Kafayı bir dosyaya fazla takmak zararlı olabilir. Hem dosyaya, hem de kişiye."

Rebus, Ellen Wylie'nin az önceki gülümsemesinin aynısını denedi. "Bir sonraki içkiler sizden," dedi.

Devlin saatine baktı: "Aslına bakarsanız, korkarım oyalanmayacağım." Masadan kalkarken canı acıyordu sanki. "Genç Hanımefendi'lerden biri beni bırakabilir mi?"

"Benim yolumun üzerindesiniz," dedi Siobhan.

Rebus, birden anladı: Siobhan, Jean'la ikisini yalnız bırakmak istiyordu.

"Ama gitmeden, içki ısmarlama sıramı savmak istiyorum."

"Başka zaman," dedi Rebus, göz kırparak. Jean'la ikisi bir süre sessizce oturdular; tam konuşmaya başlayacaklardı ki, Devlin, ayağını sürüyerek geri geldi.

"Acaba sağladığım yararın," dedi, "burada sona erdiğini farz etsem doğru olur mu?" Rebus onayladı. "O halde dosyaların geldikleri yerlere gönderilmesi gerek," dedi Devlin.

"İlk iş, Çavuş Wylie'nin o işi halletmesini sağlayacağım," diye söz verdi Rebus.

"O halde bana teşekkür etmekten başka ne kalıyor?" dedi Devlin; Jean'a dönüp gülümsedi. "Sizi tanımak büyük bir mutluluktu bendeniz için."

"Benim için de öyle," dedi Jean.

"Bir gün mutlaka müzeye uğrayacağım. Belki eserleri sizinle birlikte gezmek onuruna..."

"Seve seve."

Devlin başıyla selamlayıp, yeniden merdivenlere yöneldi.

"Umarım uğramaz," diye söylendi Jean, Profesör gözden kaybolurken.

"Neden?"

"Sinirime dokunuyor da ondan."

Rebus Devlin'e son bir bakış attı; belki bu sözlere hak verebilir diye. "İlk söyleyen sen değilsin," dedi. "Ama merak etme, benim yanımda güvendesin."

Jean'ın ışıl ışıl parlayan gözleri, kadehinin üzerinden ona bakıyordu.

Haber geldiği sırada yataktaydılar. Rebus yatağın kenarında çırılçıplak oturmuş, Jean'a sergilediği manzaradan dolayı huzursuz, telefonla konuşuyordu. Göbeğinde iki kocaman kat oluşmuştu; kollarını saran kastan çok yağdı. İşin iyi yanı Jean'ın arkasında bulunmasıydı; aksi halde karşılaşacağı manzara daha beter olurdu.

"Boğulma," dedi Jean'a, yeniden çarşafın altına girerken.

"Çabuk bir ölüm o halde?"

"Kesinlikle. Boyunda, karotis arteri üzerinde ezilme varmış. Kızı, bayılttıktan sonra boğmuş olmalı."

"Neden böyle bir şey yapsın ki?"

"Karşı koymayan birini öldürmek daha kolaydır. Boğuşmaya gerek kalmaz."

"Bu işte uzmanısın, değil mi John? Daha önce hiç birini öldürdün mü?"

"Tahmin edebileceğin gibi öldürmedim."

"Yalan söylüyorsun."

Rebus ona döndü. Başını ağır ağır sallayarak onayladı. Bunun üzerine Jean yanına yatıp, omzuna bir öpücük kondurdu.

"Konuşmak istemiyorsan, sakıncası yok."

Rebus onu kollarına alıp, saçlarını öptü. Odada bir ayna vardı; ayaklı bir boy aynası. Yatağa arkası dönük. Acaba bile bile mi çevirmiş, diye düşündü Rebus, ama bunu ona sormayacaktı.

"Karotis arteri ne bu arada?" diye sordu Jean.

"Şahdamarı."

"Peki nerede oluyor?"

Rebus elini, boynuna götürüp bastırdı. "Üzerine basınç uygularsan, kişi birkaç saniye içinde bayılır."

Jean damarı bulana kadar, elini boynunda gezdirdi. "İlginç," dedi. "Benim dışımda herkes biliyordur."

"Neyi?"

"Şahdamarının nerede olduğunu, ne işe yaradığını."

"Sanmam. Nereye varmaya çalışıyorsun?"

"Cinayeti işleyen her kimse, bunu biliyor olmalı."

"Polisler bilir," diye yanıtladı Rebus. "Ancak tahmin edebileceğin nedenlerden ötürü bugünlerde pek kullanılmıyor bu yöntem. Ne var ki eskiden azılı tutukluları zapt etmenin en etkili yolu buydu. Spak vuruşu derdik o zamanlar..."

Jean gülümsedi. "Ne vuruşu?"

"Uzay Yolu'ndaki Spak'ı bilirsin." Rebus, Jean'ın kürek kemiğini kavradı. Jean kendini kurtarıp, Rebus'un göğsüne, ona askerlik günlerini hatırlatan bir tokat patlattı. Orada şahdamarına vurmayı da içeren saldırı tekniklerini öğrenmişti.

"Doktorlar bilir mi?" diye sordu Jean.

"Tıpla haşır neşir olmuş herkes büyük olasılıkla bilir."

Jean düşünceli görünüyordu.

"Neden sordun?" dedi Rebus en sonunda.

"Gazetede gördüğüm bir haber geldi aklıma. Philippa'nın o gece buluşacağı arkadaşlarından biri, tıp öğrencisi değil miydi?"

On

Adı Albert Winfield'dı; arkadaşları arasındaysa kısaca 'Albie.' Polisin kendisiyle yeniden görüşmek istemesine şaşırdıysa da, ertesi sabah çağırıldığı saatte St Leonard's Karakolu'na geldi. Rebus ve Siobhan, genç adamı on beş dakika kadar yalnız bırakıp, başka işlerle ilgilendiler. Bu arada Winfield'ı, bir on beş dakika daha bekleyeceği sorgu odasına götürmeleri için iki iri yarı memuru görevlendirdiler. Odanın kapısında duran Rebus ve Siobhan, birbirleriyle göz göze geldikten sonra içeri girdiler. Rebus, kapıyı sertçe açtı.

"Buraya kadar geldiğiniz için çok teşekkürler Bay Winfield," dedi buyurgan bir ses tonuyla. Genç adam neredeyse oturduğu sandalyeden sıçrıyordu. Pencere kapalı, oda boğucuydu. İçeride, ikisi dar masanın bir yanında, biri öbür yanında toplam üç sandalye vardı. Winfield, iki sandalye karşısında kalacak biçimde oturtulmuştu. Ses ve görüntü kayıt aletleri, masayla duvarın birleştiği yere konmuştu. Odanın önceki ziyaretçilerinin, masanın üzerine kazıdıkları adlar ve takma adlar hemen göze çarpıyordu. Duvarda asılı duran 'Sigara İçilmez' levhasının her yerine tükenmez kalemle bir şeyler karalanmıştı.

Rebus, sandalyelerden birini masaya doğru iterken, sandalyenin ayaklarını yere sürtüp olabildiğince ses çıkarmaya çalıştı. Üzerinde hiçbir yazı bulunmayan kalın bir dosyayı masaya attı. Winfield afallamış görünüyordu; dosyanın içinin, fotokopi makinesinden gelen boş kâğıtlarla dolu olduğunu nereden bilecekti?

Rebus ellerini dosyanın üzerine koyarak, Winfield'a gülümsedi.

"Büyük bir şok olmalı." Yardımcı olmaya çalışan, anlayışlı bir sesti gelen... Siobhan, haydut gibi giriş yapan meslektaşının arkasında oturuyordu. "Bu arada ben Dedektif Memur Clarke. Bu da Dedektif

Müfettiş Rebus."

"Ne?" dedi genç adam. Alnındaki ter damlaları ışıkta parlıyordu. Kahverengi saçları, kısa perçemle bitiyordu. Çenesinde ucu yeşermiş bir sivilce vardı.

"Flip'in öldürülmesi," diye sürdürdü Siobhan. "Sizin için şok edici olmalı."

"Evet... kesinlikle." İngiliz aksanıyla konuşsa da, Rebus İngiliz olmadığını biliyordu. Sınırın güneyindeki bir özel okula gitmesi, İskoçya'ya ait tüm özelliklerinin silinmesine neden olmuştu. Hong Kong'da çalışan bir işadamı olan babasıyla annesi, üç yıl önce boşanmışlardı. Kadın Pertshire'da yaşıyordu.

"Onu iyi tanıyorsunuz o zaman."

Winfield'ın gözleri, Siobhan'a kilitlenmişti. "Öyle sanıyorum. Aslında Camille'in arkadaşıydı."

"Camille kız arkadaşınız mı?" diye sordu Siobhan.

"Yabancı, değil mi?" diye kükredi Rebus.

"Hayır..." Gözlerini bir saniye kadar Rebus'a çevirdiyse de, hemen kaçırdı. "Hayır, Staffordshire'dan."

"Yani yabancı..."

Siobhan, ölçüyü kaçırmasından korkarak Rebus'a baktı. Rebus'sa Winfield'ın masanın üzerine baktığı bir anda Siobhan'a göz kırptı: Her şey kontrol altındaydı.

"Burası biraz sıcak değil mi Albert?" Siobhan bir süre duraksadı. "Albert dememin bir sakıncası var mı?"

"Hayır, hayır. Sakıncası yok." Başını kaldırıp Siobhan'a bakmak istediyse de, gözleri hep Rebus'a doğru kayıyordu.

"Pencereyi açmamı ister misin?"

"Evet, çok iyi olur."

Rebus, bu kez de sandalyesini olabildiğince fazla gürültü çıkartacak biçimde kendine çekti. Pencere küçücüktü; duvarın tavana yakın bir yerine yerleştirildiğinden, Rebus anca parmak ucunda yükselerek açabildi. Dışarıdan gelen serin hava bir anda yüzünü okşayarak odaya yayıldı.

"Böyle iyi mi?" diye sordu Siobhan.

"Evet, teşekkürler."

Rebus, Winfield'ın solunda dikiliyordu. Kollarını göğsünde bağlayıp, kameranın hemen altında, duvara yaslandı.

"Gelişmelerşe ilgili birkaç soru soracağız aslında," dedi Siobhan.

"Tamam... olur," diye karşılık verdi Winfield, isteklice.

"Dediğine göre Flip'i o kadar iyi tanımıyorsun."

"Birlikte dışarı çıkıyorduk... grup olarak, demek istiyorum. Bazen akşam yemeğine..."

"Onun evine gittiğin oldu mu?"

"Bir iki kez. Bana da gelirlerdi."

"Botanik Bahçesi civarında oturuyorsun, değil mi?"

"Evet."

"Şehrin güzel semtlerinden."

"Babamın evi."

"Baban orada mı kalıyor?"

"Hayır. Babam... orayı bana aldı."

Siobhan Rebus'a döndü.

"Kaç öğrenci böyle bir evde oturuyor, merak ediyorum," dedi Rebus. Kolları hâlâ bağlıydı.

"Babamın parası varsa, ben ne yapabilirim?" diye yakındı Winfield.

"Elbette bir şey yapamazsın," diye hak verdi Siobhan.

"Flip'in erkek arkadaşı hakkında ne düşünüyorsun?" diye sordu Rebus.

Winfield, Rebus'un ayakkabılarına dalmıştı. "David hakkında mı?"

Rebus öne eğilerek, Winfield'ın daldığı yöne doğru el salladı. "Yukardayım evlat." Sonra yeniden doğruldu. Birkaç saniye boyunca genç adamı izledi.

"Yalnızca onu arkadaş olarak görüp görmediğini merak ediyorum," dedi ardından.

"Bilmem, şimdi biraz tuhaf görünüyor... daha doğrusu o zamanlar da görünüyordu. Sürekli ayrılıp, bir araya geliyorlardı..."

"Ve sen Flip'in tarafındaydın..."

"Mecburdum. Camille ile arkadaşlıkları falan yüzünden..."

"Sürekli ayrıldıklarından söz ettin. Kimin davranışları yüzünden ayrılıyorlardı?"

"Bence kişilik çatışması denen şey yaşanıyordu onlar arasında... Zıt kutupların birbirini çektiğini bilirsiniz. Bazen tam tersi oluyor."

"Ben üniversitede okuma ayrıcalığına sahip değildim, Bay Winfield," dedi Rebus. "Konuyu biraz açsanız iyi edersiniz."

"Demek istediğim birçok yönden birbirlerine benziyorlardı; bu da ilişkilerini içinden çıkılmaz hale getiriyordu."

"Tartışıyorlar mıydı?"

"Bir tartışmaya tutuştular mı, sonunu getiremiyorlardı. Mutlaka bir kazanan, bir de kaybeden olmalıydı; beraberliğe yer yoktu."

"Bu tartışmaların şiddete dönüştüğü oldu mu?"

"Hayır."

"David çabuk öfkelenen biri, değil mi?" diye diretti Rebus.

"Sıradan bir insandan daha çabuk öfkelendiğini söyleyemem."

Rebus birkaç adım atarak, masaya yanaştı. Gölgesi Winfield'ı kapatacak şekilde öne eğildi. "Ama onun zıvanadan çıktığını görmüş olmalısın..."

"Pek sayılmaz."

"Öyle mi?"

Siobhan boğazını temizleyerek, Rebus'a, duvara tosladığını belirten bir işaret yolladı. "Albert," dedi ardından, yumuşak bir ses tonuyla. "Flip'in bilgisayar oyunları oynamaktan hoşlandığını biliyor muydun?"

"Hayır," dedi Winfield. Şaşırmış görünüyordu.

"Sen oynar mısın?"

"Okulun ilk yılında Doom diye bir oyun oynardım...Bir de öğrenci lokalinde tilt."

"Bilgisayar oyunu olan tilt mi?"

"Yo, bildiğimiz tilt."

"Flip internet üzerinde bir oyun oynuyordu; hazine avına benzer bir oyun." Siobhan bir cebinden çıkardığı katlı bir kâğıt parçasını masaya bırakıp, ileriye uzattı. "Bu ipuçları sana bir şey ifade ediyor mu?"

Genç adam kâğıdı okuduktan sonra, derin bir nefes alıp verdi. "Hiçbir şey..."

"Tıpta okuyordun, değil mi?" diye araya girdi Rebus.

"Evet. Üçüncü sınıftayım."

"Çok zor olduğuna bahse girerim," dedi Siobhan, kâğıdı yeniden önüne doğru çekerken.

"İnanamayacağınız kadar," diye karşılık verdi Winfield, gülerek.

"İnanabileceğimize emin ol," dedi Rebus. "İşimiz gereği sürekli doktorlarla birlikteyiz." Her ne kadar bazılarımız, onlardan kaçmak için elinden geleni yapsa da, diye ekledi içinden.

"O halde karotis arteri hakkında bir şeyler bileceğini sanıyorum," dedi Siobhan.

"Nerede olduğunu biliyorum," diye kabul etti Winfield. Soru, genç adamı şaşırtmışa benziyordu.

"Ne işe yaradığını?"

"Boyunda bir damar. Daha doğrusu iki damar."

"Beyine kan mı taşıyorlar?" diye sordu Siobhan.

"Sözlükten baktım," dedi Rebus. Winfield'a. "Yunanca'dan geliyor. Anlamı: Uyku. Neden böyle dendiğini biliyor musun?"

"Çünkü karotis arterine, ya da diğer adıyla şahdamarına yapılan bir baskı, kişinin bayılmasına neden olur."

Rebus onayladı. "Aynen öyle, derin bir baygınlık. Ve eğer baskıyı sürdürürsen..."

"Aman tanrım, Flip böyle mi öldürülmüş?"

Siobhan başını salladı. "Önce bayıltılıp etkisiz hale getirildiğini, ardından boğulduğunu sanıyoruz."

Araya giren sessizlikte Winfield, aklını yitirmiş gibi bir dedektiften ötekine dönüyordu. Derken masanın kenarlarına tutunarak ayağa kalkmaya çalıştı.

"Ulu Tanrım, onu benim... Tanrı aşkına, benim öldürdüğümü mü düşünüyorsunuz?"

"Otur yerine!" diye emretti Rebus. Aslında Winfield yerinden olsa olsa bir karış kalkabilmişti; dizleri kilitlenmiş gibiydi.

"Senin yapmadığını biliyoruz," dedi Siobhan, güven veren bir sesle. Genç adam kendini sandalyeye öyle bir bıraktı ki, neredeyse ikisi birlikte yere yuvarlanacaklardı.

"Senin yapmadığını biliyoruz; çünkü o akşam Flip'i bekleyenler arasında sen de vardın."

"Aynen öyle," dedi Winfield, "aynen öyle."

"O halde endişelenecek bir şeyin yok," dedi Rebus, masaya belini dayayarak. "Tabii söyleyebileceğin daha başka şeyler varsa..."

"Ben, şey..."

"Grubunuzda oyun oynamayı seven başka birileri var mı, Albert?" diye sordu Siobhan.

"Yok. Aslında Trist'in oynadığı, Tomb Raider gibi bir iki bilgisayar oyunu var. Ama o oyunu oynamayan yok ki..."

"Sanırım öyledir," diye hak verdi Siobhan. "Çevrenizde başka tıp öğrencisi var mı?"

Winfield başını salladı; Siobhan, genç adamın kafa yorduğunu görüyordu. "Claire var," dedi Winfield sonunda. "Claire Benzie. Onunla bir iki partide karşılaşmıştım; ama Flip'in arkadaşı olduğunu biliyorum... Sanırım okul yıllarından..."

"Tıpta mı okuyor?"

"Evet."

"Ama onu yakından tanımıyorsun..."

"Benim bir alt dönemim. Uzmanlık dalı da farklı. Tanırım, tabii ya..." Önce Siobhan'a, ardından Rebus'a baktı. "Patolog olmak istiyordu..."

"Evet, Claire'i tanırım," dedi Dr. Curt, onları koridorda yönlendirirken. Tıp Fakültesi'nin McEwan Amfisi'nin hemen arkasındaki binadaydılar. Rebus buraya daha önce de gelmişti; Curt ve Gates'in ofisleri bu binadaydı. Ancak şimdi Curt'ün kendilerini götürdüğü amfileri hiç görmemişti. "Çok iyi bir kızcağız," dedi Curt, "çok da iyi bir öğrenci. Umarım bizimle kalır."

"Nasıl yani?"

"Henüz ikinci sınıfta; karar değiştirip, başka bir dala yönelebilir."

"Çok sayıda kadın patolog var mı?" diye sordu Siobhan.

"Hayır, çok yok... en azından bu ülkede."

"Biraz tuhaf bir seçim, değil mi?" dedi Rebus. "Yani genç yaşta..."

"Pek sayılmaz," dedi Curt. "Biyoloji dersinde kurbağaları hep ben keserdim." Gülümsedi. "Ayrıca ölülerle çalışmayı, dirilerle çalışmaya tercih ederim: Ne ortalığı birbirine katan saptamalar vardır, ne de ameliyathane kapılarında umutla bekleyen hasta yakınları... İhmal suçlamalarının az olması da cabası..." Bir sıra kapının önünde durdu; bir tanesine yaklaşıp, camdan içeriye bir göz attı. "Evet, burada," dedi.

Derslik küçük ve eski görünüyordu: Duvarlar kaplama tahtalarıyla örülmüştü. Sıralar eğimli bir şekilde yükseliyordu. Curt saatine baktı. "Bir iki dakika sonra çıkarlar."

Rebus içeriye baktı. Kalabalık öğrenci grubuna, tanımadığı biri ders veriyordu. Tahtada şekiller vardı. Kürsüdeki okutman, eline bulaşan tebeşir tozlarını silmekle uğraşıyordu.

"Ortalıkta kadavra göremiyorum," dedi Rebus.

"Onları pratisyenlere ayırıyoruz."

"Hâlâ Western General Hastanesi'nde mi yapıyorsunuz?"

"Evet, ama orada da trafik gibi bir baş belası var."

Otopsi bölümünün morg odası iş göremez durumdaydı. Odanın altın çağları, hepatit riski ve havalandırma problemiyle sona ermişti. Yeni bir oda için hiçbir maddi destek gelmiyordu. Bu durumda şehir hastanelerinden biri, patologlara gereksinim duydukları olanakları tanımalıydı.

"İnsan bedeni, akıllara durgunluk veren bir makinedir," dedi Curt. "Buna anca otopside tam anlamıyla tanık olabilirsiniz. Cerrahlar, bedenin bir bölümüyle ilgilenirler; bizimse her yerini görme olanağımız vardır."

Yüzündeki ifadeye bakılırsa Siobhan, Curt'ten, böyle bir konuda bu kadar acımasız bir neşeyle konuşmaya son vermesini istiyordu. "Ne kadar eski bir bina," diye ortaya attı, konuyu değiştirmek için.

"Üniversitenin geçmişiyle karşılaştırırsan, o kadar da eski sayılmaz. Tıp Fakültesi önceleri Eski Bina'daydı."

"Orası, Burke'ün cesedini götürdükleri yer değil mi?" diye sordu Rebus.

"Evet, asıldıktan sonra cesedi bir tünelden geçirilerek Eski Bina'ya getirilmiş. Aslında tüm cesetler aynı yoldan getiriliyormuş. Cinayet kurbanları da..." Siobhan'a döndü. "Mezar hırsızları."

"Bir müzik grubuna iyi ad olurdu: Mezar Hırsızları," dedi Rebus, alaycı bir şekilde.

Curt, bu ciddiyetsizliğe kaşlarını çatak yanıt verdi.

"Burke'ün derisini de yüzmüşlerdi sanırım," diye sürdürdü Rebus.

"Konuyu biliyorsun."

"Son zamanlara kadar bilmezdim. Peki tünel gerçekten var mı?"

"Bir bölümü."

"Bir ara görmek isterim."

"O halde aradığın adam Devlin."

"Öyle mi?"

"Elbette. Resmi olmasa da, Tıp Fakültesi'nin ilk tarihsel kayıtlarını o tutuyordu. Konuyla ilgili kitapçıklar yayımladı... Kendi bastırdı; ancak yine de oldukça kapsamlı ve aydınlatıcı."

"Bundan haberim yoktu. Ama Burke ve Hare hakkında bir şeyler bildiğini biliyorum. Dr. Kennet Lovell hakkında bir varsayımı var: Ona kalırsa, tabutları Arthur'un Tahtı'na bırakan Lovell'miş."

"Hangilerini, şu son günlerde gazetelere çıkan tabutları mı?" Curt, varsayımı aklından geçirirken kaşlarını çattı. "Lovell mi? Peki bu varsayımı ya da aksini kim kanıtlayabilir?" Konuşmaya ara verdi; bir süre düşündü. "Lovell'dan söz etmen çok tuhaf geldi."

"Neden?"

"Çünkü geçenlerde Claire bana, Lovell'ın soyundan geldiğini söylemişti." Amfiden ayak sesleri geliyordu. "Dr. Easton dersi bitirdi. Herkes bu kapıdan çıkacak. Geri çekilsek iyi olur; yoksa bizi mermerden kazırlar."

"İstekliler o zaman," dedi Siobhan.

"Evet öğrencilerimiz son derece isteklidirler; temiz hava alma konusunda."

Öğrencilerden yalnızca birkaçı dönüp yüzlerine baktı. Curt'ü tanıyanlar, ya bir baş hareketiyle, ya bir gülümsemeyle ya da bir çift sözle doktoru selamladılar. En sonunda dersliktekilerin çoğu çıktığında, Curt kapıya yanaştı.

"Claire? Bir iki dakikanı alabilir miyim?"

Genç kız uzun boylu ve zayıftı. Sarı saçları kısa, burnu uzun ve düzdü. Badem gözleri, Uzakdoğulular andırıyordu. Kolunun altında iki dosya taşıyordu. Amfiden çıkarken, elindeki cep telefonuyla ilgileniyor, belki iletilerine bakıyordu. Gülümseyerek yaklaştı.

"Merhaba Dr. Curt." Sesinde çocuksu bir sevinç vardı.

"Claire, polis memurları seninle konuşmak istiyorlar."

"Flip hakkında, değil mi?" O anda, yüzünden düşen bin parça olurdu. Sesi ciddileşti.

Siobhan yavaş bir baş hareketiyle onayladı. "Son gelişmelerle bağlantılı birkaç soru."

"Belki o değildir diye düşünüyorum sürekli; belki bir yanlışlık vardır diye..." dedi genç kız, patologa dönerek. "Siz ne dersiniz?"

Curt, soruyu anlamazdan çok, yanıtlamaktan kaçınma anlamında başını salladı. Rebus'la Siobhan, Curt'ün, Philippa Balfour'un otopsisine giren patologlardan biri olduğunu biliyorlardı. Öbürüyse Profesör Gates'ti.

Claire Benzie de biliyordu bunu. Bakışları hâlâ Dr. Curt'ün üzerindeydi. "Siz hiç... tanıdığınız birinin otopsisine girmek zorunda kaldınız mı?"

Curt, Rebus'a baktı. İkisi de diğerinin hangi ismi düşündüğünü biliyordu: Conor Leary.

"Öyle bir durumda zorunluluk diye bir şey söz konusu değildir," diye açıkladı Curt öğrencisine. "Duygusal nedenlerden ötürü katılmayabilirsin."

"Yani duygularımızla hareket edebiliriz?"

"Gerektiğinde ve aşırıya kaçmadan, evet." Bu yanıt genç kızın yüzünde, geçici de olsa bir gülümseme belirmesini sağladı.

"Size nasıl yardımcı olabilirim?" diye sordu Claire, Siobhan'a.

"Flip'in ölümünü, cinayet olarak değerlendirdiğimizi biliyorsundur."

"Bu sabah haberlerde duydum."

"Birkaç soruya yanıt bulmamıza yardım etmeni istiyoruz."

"Odamı kullanabilirsiniz," dedi Curt.

Koridorda ikişerli gruplar halinde yürürlerken, arkadan gelen Rebus, Claire Benzie'yi inceliyordu. Genç kız, dosyalarını önünde tutarak taşıyor, son derste öğrendiklerini Dr. Curt'le tartışıyordu. Siobhan, Rebus'u dalgın görünce göz kırpıp, ne düşündüğünü sordu. Rebus, 'önemli değil' der gibi başını salladı. Gerçekte düşündüğü, Claire Benzie'nin tuhaf bir tip olduğuydu. Daha o sabah yakın arkadaşının öldürüldüğünü öğrenmiş olmasına rağmen, dersine girebilmiş, konu hakkında konuşmayı kabul etmişti. Hem de iki dedektifle...

Bir açıklama: Flip'le ilgili düşünceleri aklından çıkarıp, günlük işlerle uğraşarak, kafa dağıtmak istiyor olabilirdi. Böylece oturup ağlamak yerine, bir şeylerle meşgul olurdu.

Bir diğeri: Genç kız, olaya mantıkla yaklaşıyor, Flip'in ölümünü dünyanın sonu olarak görmüyordu.

Rebus ne hangisini seçmesi gerektiğinden, ne de doğru seçeneğin bunlar arasında olduğundan emindi.

Dr. Curt ile Profesör Gates'in sekreteri aynı kişiydi. Sekreterin odasından geçtiklerinde, Curt ve Gates'in yan yana bulunan odalarını gördüler. Curt kapıyı açıp, diğerlerini içeriye buyur etti.

"Benim biraz işim var," dedi. "İşiniz bitince kapıyı çekip, çıkarsınız."

"Teşekkürler," dedi Rebus.

Ancak, öğrencisini iki dedektifle baş başa bırakmak istemiyormuş gibi oyalanıyordu.

"Beni merak etmeyin Dr. Curt," dedi Claire. Sanki adamın tereddüdünü anlamıştı. Curt başıyla onaylayıp, odadan ayrıldı. İçerisi daracık ve havasızdı. İçi bir sürü kitapla dolu camlı bir kütüphane, odanın çoğunu kaplıyordu. Raflardaki en küçük boşluğa bile bir kitap sıkıştırılmıştı. Rebus masanın üzerinde bir bilgisayar olduğunu anımsıyor, ama dağ gibi yığılmış kitaplar, dosyalar, klasörler ve belgeler arasında, nerede olduğunu bir türlü seçemiyordu.

"Hiçbir şeyi atmaz," dedi Claire Benzie. "Kadavralara yaptıklarını düşünürseniz, ironi dolu bir durum."

Bu önemsenmeden söylenen söz, Siobhan'ı irkiltmeye yetti.

Rebus, eskiden tanık olduğu otopsileri anımsadı; kovalara doldurulan organları...

Siobhan masaya yaslanmıştı. Clarie, yetmişli yıllardan kalma bir yemek odası takımının parçasıymış gibi duran konuk sandalyesine oturmuştu. Rebus ayakta durmakla, Curt'ün koltuğunu çekmek arasında kalmıştı; ikincisini seçti.

"Evet," diye söze girdi Claire, dosyalarını yere, ayağının yanına bırakırken. "Benden ne öğrenmek istiyorsunuz?"

"Flip'le aynı okula gittiniz, değil mi?"

"Birkaç yıl."

Gelmeden önce Rebus da, Siobhan da, Claire Benzie'nin ilk sorgu notlarının üzerinden geçmişti. Sorguyu Gayfield'dan iki memur yapmış, fazla bilgi alamamışlardı.

"Ondan sonra görüşmediniz mi?"

"Öyle de denebilir... Birkaç mektup ve e-posta. O sanat tarihi öğrenimine başlamış, bense Edinburgh'dan kabulümün geldiğini öğrenmiştim."

"Yüz yüze görüştünüz mü?"

Claire onayladı. Otururken bir ayağını altına almış, şimdiyse bilekliğiyle oynuyordu. "Bir e-posta gönderdim; buluştuk."

"Buluşmadan sonra daha sık görüşmeye başladınız mı?"

"Sık görüştüğümüzü söyleyemem. Derslerimiz, dolayısıyla iş yükümüz apayrıydı."

"Arkadaşlarınız?" diye sordu Rebus.

"Evet, ortak arkadaşlarımız vardı..." diye onayladı Claire.

"Okuldan başka arkadaşlarınla da görüşüyor muydun?"

"Bir iki kişiyle."

"Ya Flip?"

"Görüşmezdi."

"David Costello'yla nasıl tanıştığını biliyor musun?" Rebus sorusunun yanıtını biliyordu: Bir partide. Asıl öğrenmek istediği, Claire'in Costello'yu ne kadar yakından tanıdığıydı.

"Yanlış hatırlamıyorsam bir partiden söz etmişti..."

"Nasıl biri sence?"

"David mi?" Bir süre düşündü. "Kendini beğenmiş, gıcık herifin teki." Rebus az kalsın aklından geçenleri söyleyiverecekti: *Tıpkı senin gibi.* Onun yerine cebindeki kâğıdı çıkarmak için hamle yapan Siobhan'a döndü.

"Claire," dedi Siobhan. "Flip oyun oynamayı sever miydi?"

"Oyun mu?"

"Rol yapma oyunları... bilgisayar oyunları... internette örneğin."

Claire'in aklından bir şeyler geçiyordu. Rebus biliyordu ki, bu tür düşünme araları, hikâye uydurmanın da göstergesi olabilirdi.

"Okulumuzda zindanlar ve ejderhalar kulübü vardı."

"İkiniz de üye miydiniz?"

"Evet. Ta ki oyunun erkek işi olduğunu anlayıncaya kadar." Burnunu çekti. "Okul yıllarında David de aynı oyunları oynuyordu."

Siobhan elindeki ipucu kâğıdını uzattı. "Bu yazıyı önce görmüş müydün?"

"Nedir o?

"Flip'in oynadığı bir oyun. Neden güldün?"

"Yedi yüzgeç kadar uzundur...Ne kadar da mutluydu bu cümleyi söylerken."

Siobhan'ın gözleri büyüdü. "Pardon?"

"Neşe içinde yanıma geldi. Bir bardaydık...Şimdi hangisi olduğunu çıkaramıyorum. Sanırım Barselona'ydı." Siobhan'a baktı. "Buccleuch Caddesi üzerinde."

Siobhan onayladı. "Seni dinliyorum."

"Yalnızca... yalnızca gülüyordu... ardından bu cümleyi söyledi." Claire kâğıdı gösterdi. "Yedi yüzgeç yüksektedir kral. Ardından ne anlama geldiğini bana sordu. En ufak bir fikrim olmadığını söyledim. 'Victoria Hattı,' dedi mutluluktan uçarcasına. Bir şey başarmanın gururunu yaşıyor gibiydi."

"Ne anlama geldiğinden söz etmedi mi?"

"Az önce söyledim ya."

"Demek istediğim bir bulmacanın ipucu olduğunu..."

Claire başını salladı. "Şey diye düşünmüştüm... Ne düşündüğümü şu an hatırlayamıyorum."

"Yanınızda başkaları da var mıydı?"

"Hayır. O geldiğinde, ben tek başıma bir şeyler içiyordum."

"Başka birisine de söylemiş olabilir mi?"

"Bilmem."

"Başka ipuçlarından da söz etti mi?" Siobhan eliyle kâğıdı gösterdi. Bir anda içinde sonsuz bir rahatlama hissetti. Gerçekten de Flip'le aynı ipuçlarını çözmüş olmalıydı. Bir yanı, Sorgucu'nun yeni sorular, yalnızca ona özel sorular hazırlıyor olmasından korkuyordu. Kendini Flip'e hiç bu kadar yakın hissetmemişti...

"Bu oyunun, Flip'in ölümüyle bir ilgisi mi var?" diye sordu Claire.

"Henüz bilmiyoruz," diye yanıtladı Rebus.

"O halde elinizde şüpheli yok."

"Bir sürü var," diye atıldı Rebus. "David Costello'nun kendini beğenmişin teki olduğunu söylemiştin. Daha ötesi var mı?"

"Nasıl yani?"

"Flip'le aralarında sert tartışmalar yaşandığını, sık sık ayrıldıklarını duyduk."

"Flip'le ilişkilerinde ne ekersen onu biçersin." Birdenbire durdu; gözlerini boşluğa dikti. Rebus, yaşamı boyunca defalarca istediği gibi, bu kez de akıl okuyabilme yeteneğine sahip olmayı arzuladı. "Boğularak öldürülmüştü, değil mi?" diye sordu Claire.

"Evet."

"Adli Tıp dersinde, kurbanların katilleriyle boğuştuğunu, ısırıp, tekme, yumruk attıklarını öğrenmiştim."

"Tabii bilinçleri açıksa..." dedi Rebus sessizce.

Claire bir an gözlerini kapadı. Açtığında, ışıl ışıl parlayan birer damla yaş belirdi.

"Karotis arterine baskı," diye ekledi Rebus.

"Yani bayıltılmış, öyle mi?"

Siobhan başıyla onayladı.

"Daha dün okul yolunda yürüyen iki küçük kız çocuğuyduk..."

"Edinburgh'da mı yaşıyordun?" diye sordu Rebus. Claire'in onaylamasını bekledi. İlk sorguda, Flip'le ilgili sorular dışında, genç kızın geçmişiyle ilgili ayrıntılara inilmemişti. "Ailen burada mı?"

"Şimdilerde evet. O zamanlar Causland'de oturuyorduk."

Rebus düşünceli bir şekilde kaşlarını çattı. "Causland mı?" Bu adı bir yerlerden anımsıyordu.

"Bir köy... Aslına bakarsanız köyden de küçük bir yer. Şelale'ye iki üç kilometre uzaklıkta."

Rebus farkında olmadan, Dr. Curt'ün koltuğunun kenarını eliyle sıkıyordu. "Şelale'yi bilirsin o halde."

"Bilirdim."

"Peki ya Junipers'ı, Balfourların konağını?"

Claire onayladı. "Bir aralar sık sık onlara giderdim."

"Ardından ailen taşındı."

"Evet."

"Neden?"

"Babam..." Claire bir süre durdu. "İşi yüzünden taşınmak zorunda kaldık." Rebus'la Siobhan göz göze geldiler: Kızın söylemek üzere olduğu şey, bu değildi.

"Flip'le birlikte suyun oraya, şelaleyi görmeye gittiğiniz oldu mu?" diye sordu Rebus, öylesine.

"Orayı bilir misiniz?"

Rebus onayladı. "Birkaç kez gitmiştim."

Genç kız dalmış, gülümsüyordu. "Bir zamanlar orada oynardık. Orası, sevgili krallığımızdı bizim. Ölümsüzlük Pınarı derdik suyuna... Her şeyin böyle bitmesi ne acı..."

Genç kızın gözyaşlarına boğulduğunu gören Siobhan, yanına gitmiş, avutmaya çalışıyordu. Bu arada Rebus odadan dışarı çıkıp, sekreterden bir bardak su rica etmişti. Kadın elinde bir bardak suyla kapıda göründüğünde, Claire kendine gelmeye başlamıştı. Siobhan, elini kızının omzuna koymuş, sandalyesinin yanına çömelmiş durumdaydı. Rebus bardağı sekreterin elinden alıp, Claire'e uzattı. Genç kız, elindeki mendille burnunu temizliyordu.

"Teşekkür ederim," dedi.

"Sanırım bu kadar yeter," dedi Siobhan. Rebus, içinden bu görüşe katılmasa da, başını eğerek onayladı. "Bize çok yardımcı oldun Claire."

"Gerçekten mi?"

Siobhan onayladı. "Daha sonra yeniden görüşmemiz gerekebilir; tabii eğer sakıncası yoksa."

"Olur, fark etmez."

Siobhan kartını uzattı. "Ofiste olmasam da, çağrı cihazımdan ulaşabilirsin."

"Tamam," dedi Claire, kartı poşet dosyalarından birinin içine atarken.

"İyi hissettiğinden emin misin?"

Claire başıyla onayladı; ayağa kalkıp, dosyalarını göğsüne çekti. "Dersim var," dedi. "Kaçırmak istemiyorum."

"Dr. Curt, Kennet Lovell'ın akrabası olduğunu söyledi."

Genç kız Rebus'a döndü. "Anne tarafından." Sorunun devamını beklermiş gibi bir süre durdu; ancak Rebus başka bir şey sormadı.

"Tekrar teşekkürler," dedi Siobhan.

Genç kızı, Rebus'un açtığı kapıya doğru yürürken izlediler. "Son bir soru, Claire."

Claire karşısında durup, gözlerini Rebus'a dikti. "Evet?"

"Şelale'yi eskiden bildiğini söyledin." Rebus, genç kız onaylayana kadar bekledi. "Bu, son zamanlarda uğramadığın anlamına mı geliyor?"

"Yakınlarından geçtim."

Rebus başını eğerek onayladı. Genç kız tam çıkmak için hamle yapıyordu ki, bir sonraki soru geldi: "Beverly Dodds'u tanır mısın?"

"Kimi?"

"Kolundaki bilezik, onun yaptıklarına benziyor."

Claire kolunu kaldırdı. "Bu mu?" Parlatılıp ipe dizilmiş taşlarıyla, gerçekten de Jean'ın satın aldığına çok benziyordu. "Flip vermişti. Uğuru olduğunu söylemişti." Omuz silkti. "İnandığımdan değil..."

Rebus genç kızı, gözden yitene kadar izledi; sonra kapıyı kapattı. "Ne dersin?" diye sordu, odaya dönerken.

"Bilemiyorum," diye itiraf etti Siobhan.

"Sana da biraz rol yapıyor gibi geldi mi?"

"Gözyaşlarına ne diyorsun?"

"Oyuculuk denen şey o değil mi zaten?"

Siobhan, Claire'in sandalyesine oturdu. "Eğer içinde bir katil varsa, oldukça derinlere saklanmış."

"Yedi yüzgeç yüksektedir kral: Ya Flip barda yanına gelmediyse; ya Claire ipucunun anlamını biliyorduysa.

"Sorgucu olduğu için mi?" Siobhan başını salladı.

"Belki de oyunculardan biri olduğu için."

"Peki neden bize söylemedi?"

"Çünkü..." Ancak Rebus bu soruya bir türlü yanıt bulamadı.

"Neyi merak ettiğimi söyleyeyim..."

"Babasını?" diye tahmin yürüttü Rebus.

Siobhan onayladı. "Söylemekten kaçındığı bir şey vardı."

"Ailesinin neden taşındığı konusundan söz etmek istemiyordu."

Siobhan derin düşüncelere dalmıştı; ancak nedeni bir türlü bulamadı.

"Eski okulundan öğrenebiliriz," dedi Rebus. Siobhan şehrin telefon rehberini almak için sekreterin yanına giderken, Rebus Bev Dodds'a telefon açtı. Kadın, anca altıncı çalışta yanıt verdi.

"Ben Dedektif Müfettiş Rebus."

"Müfettiş şu an çok meşgulüm..."

Rebus, arkadan gelen sesleri duyabiliyordu. İncik boncuk almaya gelen turistlerdir, diye düşündü. "Yanlış hatırlamıyorsam, sana Philippa Balfour'u tanıyıp tanımadığını hiç sormadım."

"Öyle mi?"

"Evet. Şimdi sormamın sakıncası var mı?"

"Yok." Bir süre sessizlik. "Yanıt, hayır."

"Hiç karşılaşmadınız mı?"

"Hiç. Neden soruyorsunuz?"

"Arkadaşlarından biri, Philippa'nın kendisine armağan ettiğini söylediği bir bilezik takıyor. Senin yaptıklarına çok benziyor."

"Çok doğal."

"O halde Philippa'ya satan sen değildin?"

"Benimkilere benziyorsa, büyük olasılıkla bir mağazadan almıştır. Haddington'da benim elişimi satan bir mağaza var. Bir diğeri de Edinburgh'da."

"Edinburgh'dakinin adı ne?"

"Vika Elişleri. Eğer ilginizi çekerse, Jeffrey Caddesi'nde... Şimdi izin verirseniz..." Ancak Rebus çoktan telefonu kapatmıştı. Siobhan, Flip'in eski okulunun telefon numarasıyla geri döndü. Rebus numarayı çevirirken, telefonun hoparlörünü açtı; böylece konuşmayı her iki-

si de duyabilecekti. Müdire, Flip'le Claire'in zamanında öğretmendi.

"Vah zavallı Philippa'ya! Ne acı haber... Ailesi kim bilir ne durumdadır?" dedi kadın.

"Herkes onlara destek olabilmek için didiniyor," dedi Rebus, kadının üzüntüsünü paylaşarak.

Hattın öteki ucunda uzundan derin bir iç çekme sesi geldi.

"Aslında ben, Claire'le ilgili bir konu için aramıştım."

"Claire?"

"Claire Benzie. Philippa'nın geçmişinin kapsamlı bir resmini çıkarmaya çalışıyoruz da... Bir zamanlar Claire'le aralarında güzel bir dostluk olduğunu sanıyorum."

"Evet, çok yakınlardı."

"Evleri de yakındı yanılmıyorsam..."

"Aynen öyle. Doğu Lothian'a doğru."

Rebus'un aklına bir soru geldi. "Okula nasıl gidip geliyorlardı?"

"Claire'in babası bırakıyordu. Ya o, ya da Philippa'nın annesi. Ne tatlı bir kadındı; onun için ne kadar üzgünüm, bir bilseniz..."

"Claire'in babası Edinburgh'da çalışıyordu o halde..."

"Evet. Avukattı sanırım."

"Taşınmalarının nedeni, babasının işi miydi?"

"Yo, hayır. Evden çıkarılmışlardı diye anımsıyorum."

"Evden çıkarılmışlar mıydı?"

"Dedikodu yapmak gibi olmasın; gerçi şu an hayatta değil ama..."

"Merak etmeyin; konuştuklarımız yalnızca ikimizin arasında kalacak," dedi Rebus, hoparlörden dinleyen Siobhan'a bakarak.

"Peki öyleyse... Zavallı adam yaptığı yatırımlarda zarar etti. Sanırım biraz da kumarbazdı; son oyununda çok ileri gitti. Evini, parasını, her şeyini yitirdi."

"Ölümü nasıl gerçekleşti?"

"Tahmin etmişsinizdir. Olaydan hemen sonra deniz kıyısında bir otelde oda tuttu. Aşırı doz ilaç... Hafife alınmayacak bir çöküş, değil mi? Bir avukattan, batmış bir adama."

"Gerçekten de öyle," diye hak verdi Rebus. "Yardımınız için çok teşekkürler."

"Evet, işe dönsem iyi olacak. Ders programlarını konuşacağımız bir toplantıya girmem gerek." Rebus kadının sesinden, bu tür toplantıları sıradan, keyifsiz bulduğunu anladı. "Yazık. İki aile de acı çekiyor."

"İyi günler," dedi Rebus, telefonu kapatırken. Siobhan'la göz göze geldiler.

"Yatırım?"

"Kızının en yakın arkadaşının, bankacı babasına güvenmezsin de, kime güvenirsin?"

Siobhan onayladı. "John Balfour kızını toprağa verecek," diye anımsattı Siobhan, aklından geçenleri okumuş gibi.

"O halde bankadan bir başkasıyla görüşürüz."

Siobhan gülümsedi. "Adamımızı biliyorum..."

Ranald Marr Junipers'da olduğu için, Şelale'ye gidiyorlardı. Siobhan, Rebus'a şelaleyi görmek istediğini söyleyip, arabayı oraya sürmesini rica etti. Aynı amaçla yöreye gelen birkaç turistle karşılaştılar. Bir tanesi, karısının fotoğrafını çekiyordu. Adam, Rebus'tan karısıyla birlikte bir fotoğraflarını çekmesini istedi. Konuşmasından, Edinburgh'dan geldiği anlaşılıyordu.

"Sizi buraya kadar getiren ne?" diye sordu Rebus, hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi görünmeye çalışarak.

"Büyük olasılıkla sizi buraya getiren şeyle aynı," dedi adam, karısının yanındaki yerini alırken. "Şelalede görünsün."

"Tabutlar için mi geldiğinizi söylüyorsunuz?" dedi Rebus, gözünü bakaca dayarken.

"Evet. Kız ölmüş yanılmıyorsam."

"Ölmüş.

"İkimizi de alıyor musunuz?" diye sordu adam kaygılanarak.

"Harika, bozmayın," dedi Rebus, deklanşöre basarken. Filmi banyo ettirdiklerinde, gökyüzü ve ağaçlardan başka bir şey göremeyeceklerdi.

"Sağ olun," dedi adam, fotoğraf makinesini geri alırken. Bir baş hareketiyle ağaçlardan birini gösterdi. "Tabutu o bulmuş."

Rebus adamın gösterdiği yöne baktı. Ağacın birine çivilenmiş kaba tahtanın üzerinde, Bev Dodds'un Çömlekçi Dükkânı yazılıydı. Elle çizilmiş ufak bir kroki, kulübenin yerini gösteriyordu. En alttaysa, "Çömlek Satışı, Çay, Kahve" yazıyordu. Kadın işi büyütmüştü.

"Size de gösterdi mi?" diye sordu Rebus, alacağı yanıtı bilerek. Şelale tabutu, St Leonard's Karakolu'nun dolaplarından birinde kilitli duruyordu.

Turist düş kırıklığıyla başını salladı. "Polisteymiş."

Rebus başıyla onayladı. "Buradan sonra yolculuk nereye?"

"Junipers'a bir göz atarız diye düşünmüştük," dedi karısı. "Tabii yolu bulabilirsek. Burayı bulmak yarım saatimizi aldı." Kadın Siobhan'a baktı. "Buralarda hiç yol levhası yok."

"Ben Junipers'ın nerede olduğunu biliyorum," dedi Rebus, güven veren bir ses tonuyla. "Geldiğiniz dar yoldan geri dönün. Sola sapıp, köyü geçin. Sağınızda kalacak evlerin olduğu yer Meadowside. O evlerin arasından gidin. Az ötede Junipers'ı göreceksiniz."

Adamın yüzü parladı. "İnanılmaz, çok teşekkür ederim."

"Ne demek," dedi Rebus. Turistler arabalarına binip, yeniden yola çıkmanın neşesiyle el sallayarak uzaklaştılar.

Siobhan, Rebus'un yanına yanaştı. "Kafadan attın, değil mi?"

"Meadowside'dan sağlam dört tekerlekle çıkarlarsa, şükretsinler," dedi Rebus, sırıtarak. "Bugünün iyiliği bu olsun."

Arabaya bindiklerinde Rebus, Siobhan'a döndü. "Şimdi ne yapıyoruz?"

"Öncelikle Marr'ın Mason olup olmadığını öğrenmek istiyorum."

Rebus onayladı. "O işi ben hallederim."

"Öyleyse doğrudan Hugo Benzie işini halledelim."

"Soruları kim soruyor?"

Siobhan arkasına yaslandı. "Kulağımız açık olsun. Marr hangimizi yeğlerse, o sorsun." Rebus bakışlarını ona çevirdi. "Olmaz mı?" diye sordu Siobhan.

Rebus başını salladı. "Yo, öyle değil."

"Ne o halde?"

"Yalnızca ben olsam aynısını söylerdim; o tuhaf geldi."

Siobhan bir süre ona baktı. "Bu iyi bir şey mi, kötü bir şey mi?"

Rebus gülümsemeye başladı. "Karar vermeye çalışıyorum," dedi; ardından motoru çalıştırdı.

Junipers'ın kapıları, iki üniformalı tarafından korunuyordu. Biri, ilk gelişinde karşılaştığı kadın memur Nicola Campbell'dı. Görünürdeki tek gazeteci, arabasını yolun kenarına park etmişti. Adam ufak bir şişeden bir şeyler içiyordu. Yanaşan arabanın içindeki Rebus ve Siobhan'ı görünce, yeniden elindeki bulmacayı çözmeye koyuldu. Rebus camı açtı.

"Telefon nöbeti bitti mi?"

"Kaçırılma olasılığı ortadan kalktı ya..." diye karşılık verdi Campbell.

"Bizim Beyin nerede?"

"Büyük Ev'de. Bir iş çıkmış."

"Ben yalnızca bir tane akbaba görüyorum," dedi Rebus, gazeteciyi kastederek. "Başka yok mu?"

"Gitmişler."

"Birkaç tane daha üşüşecektir. İçeride kim var?" diye sordu Rebus, demir parmaklıklı kapının ötesini göstererek.

"Başkomiser Templer'la Dedektif Memur Hood."

"Bir sonraki basın toplantısı hakkında görüşüyorlardır," diye tahmin yürüttü Siobhan.

"Başka kim var?" diye sordu Rebus Campbell'a.

"Anne baba, evde çalışanlar... Cenaze evinden biri. Bir de aile dostları."

Rebus onayladı. Ardından Siobhan'a döndü. "Çalışanlarla görüşüldü mü, merak ediyorum; ara sıra kimsenin görmediği, duymadığı şeylere tanık olurlar." Campbell kapıyı açtı.

"Onlarla Çavuş Dickie görüştü," dedi Siobhan.

"Dickie mi?" Rebus arabayı vitese takıp, kapıdan geçti. "Her gün mesai bitsin diye saatine bakan o herif mi?"

Siobhan ona döndü. "Her şeyi kendin yapmak istiyorsun, değil mi?"

"Evet. Çünkü başkalarının yaptığı işin doğruluğuna güvenemiyorum."

"Teşekkür ederim."

Gözünü yoldan ayırıp, Siobhan'a döndü. "İstisnalar var elbette."

Eve giden yolun kenarına dört araba park etmişti. Rebus, Jacqueline Balfour'un tökezleyerek aynı yoldan üzerine doğru koştuğu günü anımsadı; onu nasıl da kızını kaçıran adam sanmıştı.

"Grant'ın Alfa'sı," dedi Siobhan.

Rebus'a kalırsa siyah Volvo S40, cenaze evine ait olmalıydı. Geriye tunç rengi Maserati ve yeşil Aston Martin DB7 kalıyordu. Peki hangisi Ranald Marr'ın, hangisi Balfourlarındı?

"Aston, John Balfour'a ait," dedi Siobhan. Rebus ona döndü.

"Bu bir tahmin mi?"

Siobhan başını salladı. "Notlarda yazıyor."

"Adamın ayakkabı numarasını da söylersen, şaşmam."

Kapıyı hizmetçi kadın açtı. Kimlik kartlarını gösterip, içeri girdiler. Kadın hiçbir şey söylemeden yanlarından uzaklaştı. Rebus hayatında ilk kez, gerçek anlamıyla parmak ucunda yürüyen birini görüyordu. Ortalıkta ses seda yoktu.

"Saray gibi," diye mırıldandı Siobhan, duvarları kaplayan tahta panelleri, Balfour Ailesi'nin büyüklerinin portrelerini incelerken. Merdivenlerin bitiminde bir zırh sergileniyordu. Hemen yandaki masanın üzerinde, açılmamış bir düzine mektup vardı. Derken, az önce hizmetçinin çıktığı kapı açıldı. Kapıda beliren uzun boylu, orta yaşlı, iyi giyimli bir kadın, onlara doğru yürümeye başladı. Gülmeyen yüzündeki ağırbaşlılık hemen kendini gösteriyordu.

"Ben Bay Balfour'un kişisel işlerinden sorumlu yardımcısıyım," dedi fısıldar gibi.

"Bay Marr'la görüşmeyi umuyorduk."

Kadın, başını hafifçe öne eğerek konudan haberi olduğunu belli etti. "İçinde bulunduğumuz günlerin, herkes için çok zor zamanlar olduğunu takdir etmelisiniz..."

"Bizimle görüşmeyecek mi?"

"Mesele 'görüşmemek' meselesi değil." Kadın yavaş yavaş sinirlenmeye başlıyordu.

Rebus başını bir aşağı bir yukarı sallıyordu. "Öyleyse size ne yapacağımı söyleyeyim. Başkomiser Templer'a gidip, Bay Marr'ın, Bayan Balfour'la ilgili soruşturmaya engel olduğunu anlatacağım. Yolu gösterirseniz sevinirim..."

Burnundan soluyan kadın, Rebus'a dik dik bakıyordu; ötekiyse, geri adım atmak bir yana, gözünü bile kırpmadan bakışlara karşılık veriyordu.

"Burada beklerseniz," dedi kadın en sonunda pes ederek. Arkasını dönüp kapıya yönelirken, Rebus zorlama bir kibarlıkla 'teşekkürler' dedi.

"Etkileyici," dedi Siobhan.

"O mu, ben mi?"

"Çarpışmanın geneli."

Rebus onayladı. "İki dakika daha direnseydi, şu zırhı kullanacaktım."

Siobhan masanın yanına gelmiş, zarfları karıştırıyordu. Rebus da ona katıldı.

"Bizimkilerin hepsini tek tek açması gerekmez miydi," dedi, "içinde fidye isteği var mı diye."

"Sanırım gerekirdi," diye yanıtladı Siobhan, posta damgalarını incelerken. "Hepsi dün ya da bugün gelmiş."

"Postacının canı çıkmıştır." Zarfların birkaçı kart boyutlarındaydı.

Ruh hastaları, diye düşündü Siobhan. Onlar için tanınmış birinin ölümü, yeni bir takıntı edinme fırsatı olurdu. Bu başsağlığı kartlarını gönderenin kim olduğu çoğu kez bilinmezdi. "Bunları biz denetlemeliyiz."

"Haklısın." Sonuçta katilin ruh hastası olmadığını, kurbanının ailesine başsağlığı dilemeyeceğini kim söyleyebilirdi ki?

Kapı yeniden açıldı. Bu kez gelen, beyaz gömleği, siyah kravatı ve takımıyla Ranald Marr'dı. Sert adımlarından, rahatsız edilmekten hoşlanmadığı anlaşılıyordu.

"Yine ne var?" diye sordu Siobhan'a.

"Bay Marr?" Rebus elini uzattı. "Ben Dedektif Müfettiş Rebus. Davetsiz konukluğumuzla görüşmenizi bölmek zorunda kaldığımız için üzgünüz."

Marr, özrü de kendisine uzanan eli de geri çevirmedi. Rebus 'duvarcılara' katılmamıştı; ancak onlu yaşlardayken, babası sarhoş olduğu bir gece ona, Mason'ların nasıl el sıkıştıklarını göstermişti.

"Uzun sürmeyecekse, sakıncası yok," dedi Marr, üstünlüğü ele almaya çalışarak.

"Konuşabileceğimiz bir yer var mı?"

"Bu taraftan." Marr önde, onlar arkada, karşılarına gelen iki koridordan birine girdiler. Rebus'la Siobhan göz göze geldiler. Rebus ufak bir baş hareketiyle Siobhan'a beklediği yanıtı verdi: Marr, Mason'du. Siobhan'ın düşünceli olduğu, dudaklarını buruşturmasından belliydi.

Marr bir başka kapıyı açınca, duvarları boydan boya kitaplık haline getirilmiş, geniş bir odayla karşılaştılar. Odanın ortasında kocaman bir bilardo masası vardı. Marr ışıkları açınca, evin tamamını kaplayan yas havası, bu odada da kendini gösterdi. Odanın döşemeleri yeşil ağırlıklıydı. Duvara dayanmış iki sandalyenin arasına bir sehpa yerleştirilmişti. Sehpada duran gümüş tepsinin üzerinde, bir viski sürahisi ve kristal bardaklar vardı. Marr, sandalyelerin birine oturup, kendine bir bardak viski koydu. Bardağını önce Rebus'a, sonra Siobhan'a

doğru göstererek ikramda bulunmak istediyse de, her ikisi de başını sallayarak öneriyi geri çevirdi.

"Rahat uyu, Philippa," dedi. Ardından büyük bir yudum aldı. Büyük olasılıkla o günkü ilk içkisi değildi; çünkü Rebus, adamın ağzından yayılan viski kokusunu daha ilk karşılaştıklarında almıştı. Eğer ikisi yalnız olsalardı, Rebus, belki viskiye hayır diyemez, içkinin etkisiyle söylememesi gerek şeyleri ağzından kaçırabilirdi; ama Siobhan yanındayken güvendeydi. Bilardo masasına yaslanıp, kırmızı topu yuvarladı. Top masa boyunca ilerleyip, karşı banttan sekti.

"Sizi dinliyorum," dedi Marr. "Bu kez ne soracaksınız?"

"Hugo Benzie'yi," dedi Rebus.

Marr, adı duyunca şaşırdı. İçkisinden bir yudum daha aldı.

"Onu tanıyor musunuz?" diye sordu Rebus.

"Pek iyi tanıdığımı söyleyemem. Kızı, Philippa'yla aynı okula gidiyordu."

"Sizin bankanıza para yatırmış mıydı?"

"Bankanın işlerini herkese anlatamam. Bu meslek ahlakına aykırı olur."

"Siz doktor değilsiniz, Bay Marr," dedi Rebus. "Yalnızca insanların parasını, onlar adına değerlendiriyorsunuz."

Marr gözlerini kıstı. "Meseleye, sizinkinden daha geniş bir bakışımız var."

"Ne gibi? İnsanların parasını, onlar adına kaybetmek gibi mi?"

Marr birden yerinden sıçardı. "Tanrı aşkına, bütün bu söylediklerinizin Philippa'nın öldürülmesiyle ne ilgisi var?"

"Yalnızca sorumu yanıtlayın: Hugo Benzie parasını sizde mi işletiyordu?"

"Bizde değil, bizim *aracılığımızla* işletiyordu."

"Yani önerilerde bulunuyordunuz..."

Marr bardağını yeniden doldurdu. Rebus, Siobhan'a döndü. Öteki, bu durumda ne yapması gerektiğini biliyordu: Sessizce arka planda kalmak.

"Ona öneride bulundunuz mu?" diye yeniden sordu Rebus.

"Riske girmemesi konusunda önerilerimiz oldu."

"Ama o sizi dinlemedi."

"Biraz risk olmadan hayat neye yarar; Hugo'nun yaşam felsefesi buydu. Bir kumar oynadı, kaybetti."

"Balfourları sorumlu tuttu mu?"

Marr başını salladı. "Sanmam. Herif ektiğini biçti."

"Ya karısı ve kızı?"

"Ne olmuş onlara?"

"Kin beslemiş olabilirler mi?"

Marr yine başını salladı. "Adamın ne mal olduğunu biliyorlardı." Bardağını bilardo masasının kenarına bıraktı. "Peki tüm bunların..." Sonra birden meseleyi anlamış gibi başını salladı. "Hâlâ bir gerekçe arıyorsunuz ve ölmüş bir adamın mezarından çıkıp, Balfour Bankası'ndan öç almak için böyle bir şey yaptığını düşünüyorsunuz."

Rebus masanın üzerindeki toplardan bir diğerini yuvarladı. "Tuhaf şeyler oldu."

Siobhan Marr'ın yanına yanaşıp, kâğıdı uzattı. "Oyunlar hakkında konuşmuştuk, hatırlıyor musunuz?"

"Evet."

"Bu bir ipucu." Rosslyn Şapeli'ne yönlendiren ipucunu gösteriyordu. "Size ne çağrıştırıyor?"

Marr gözlerini kısarak, ilgisini kâğıda verdi. "Hiçbir şey," dedi geri uzatırken.

"Mason olup olmadığınızı sormamın bir sakıncası var mı, Bay Marr?"

Marr, Siobhan'ın gözlerinin içine baktı. Ardından bakışları Rebus'a doğru kaydı. "Bu sorunuza yanıt vermek zorunda olduğumu sanmıyorum."

"Bakın, bu ipucu, çözmesi için Philippa'ya verildi; tıpkı bana verildiği gibi. Ben 'masonun rüyası' sözcüklerini gördüğümde, bir Mason'a danışmak zorunda kaldım."

"Peki anlamı ne çıktı?"

"Çok önemli değil. Önemli olabilecek şey, Philippa'nın da aynı ipucu için birinden yardım alıp almadığı..."

"Size daha önce söyledim, bu konu hakkında en ufak bir bilgim bile yok."

"Konuşmalarınızın arasına sıkıştırıp sormuş olamaz mı?"

"Öyle bir şey olmadı."

"Çevresinde başka Mason var mıydı, Bay Marr?" diye sordu Rebus.

"Onu bilemem. Bakın, size yeterince zaman ayırdığımı sanıyorum... Hele böyle bir günde..."

"Evet," dedi Rebus. "Bizimle görüştüğünüz için teşekkürler." Marr, bu kez uzanan eli sıkmadı. Sessizce kapıya yürüdü; yavaşça açıp dışarı çıktı. Rebus ve Siobhan koridor boyunca onu izlediler. Templer ve Hood antrede duruyorlardı. Marr tek söz etmeden yanlarından geçip, gözden kayboldu.

"Tanrı aşkına, ne işiniz var sizin burada?" diye sordu Templer, fısıldar gibi.

"Katili yakalamaya çalışıyoruz," dedi Rebus. "Ya siz?"

"Televizyonda çok iyi görünüyordun," dedi Siobhan Grant'a.

"Sağ ol."

"Evet, şaka maka Grant mükemmeldi," dedi Templer, Siobhan'a dönerek. "Daha memnun kalamazdım."

"Ben de öyle," dedi Siobhan, gülümseyerek.

Evden çıkıp, arabalarına bindiler. Templer giderayak bombayı patlattı: "Burada bulunma nedeninizle ilgili bir rapor istiyorum. Bu arada John... doktor seni bekliyor..."

"Doktor mu?" diye sordu Siobhan, kemerini bağlarken.

"Önemli bir şey değil," diye karşılık verdi Rebus, arabayı çalıştırırken.

"Benimkine karıştığı gibi senin yaşamına da mı karışıyor?"

Rebus ona döndü. "Gill seni yanında istedi. Sen onu geri çevirdin."

"Hazır değildim," dedikten sonra bir süre sessiz kaldı Siobhan. "Biliyorum, bu çok saçma gelecek ama... bence kıskanıyor."

"Seni mi?"

Siobhan başını salladı. "Seni."

"Beni mi?" Rebus kahkahayı bastı. "Peki beni neden kıskanıyormuş?"

"Çünkü kurallara göre oynamıyorsun; o oynamak zorunda. Çünkü kendin dışındaki bütün insanların her zaman senin için çalışmasını sağlıyorsun; yapmalarını istediğin şeyi onaylamasalar bile..."

"Vay canına! Sandığımdan daha iyi olmalıyım."

Siobhan kurnaz bir bakış attı. "Bırak şimdi; ne kadar iyi olduğunu bildiğinden eminim. Ya da iyi olduğunu sandığından..."

Rebus ona döndü. "Son sözün altında bir yerlerde, lâfı gediğine oturtma çabası var ama, nedense ben göremiyorum."

Siobhan arkasına yaslandı. "Eee, şimdi ne yapıyoruz?"

"Edinburgh'a dönüyoruz."

"Ve?"

Rebus, otoyola saptı. Aklı karışıktı. "Bilmiyorum," dedi. "Oradayken bir şeye dikkat ettin mi, bilmem. Marr sanki kendi öz kızını kaybetmiş gibi konuşuyordu."

"Ne düşünüyorsun?"

"Yüzü kızı andırmıyor muydu? Ben pek anlamam da..."

Siobhan, bu varsayım üzerine düşürken dudaklarını ısırıyordu. "Tüm zenginler bana bir görünür. Marr'la Bayan Balfour'un kaçamak ilişkileri olduğunu mu düşünüyorsun?"

Rebus dudak büktü. "Kan testi olamadan kanıtlamak zor," dedi Rebus, Siobhan'a dönerek. "Gates ve Curt'ten, kan örneklerini saklamalarını isteyelim."

"Claire Benzie'ye ne diyorsun?"

Rebus, Memur Campbell'a el salladı. "Claire ilginç bir tip. Kafasını fazla bozmamak gerek."

"Nedenmiş o?"

"Çünkü kendileri üç dört yıl sonra, pek sevgili patologumuz olabilir. Ben ortalarda olmayabilirim; ama senin işinin düşeceği kesin."

Siobhan düşünceye daldı. "Ama nereden bakarsan bak, kızın Balfourlara kızmaya hakkı var."

"Öyleyse neden Flip'le arkadaşlık etmeyi sürdürdü?"

"Belki o da kendi oyununu oynuyordur." Dar sokaktan inerlerken, Siobhan'ın gözü turistleri aradıysa da, görünürde kimsecikler yoktu. "Meadowside'a bir baksak mı, her şey yolunda mı diye?"

Rebus başını salladı. Şelale'yi arkalarında bırakana kadar ikisinden de çıt çıkmadı.

"Marr'ın Mason olduğunu biliyoruz," dedi Siobhan, sessizliği bozarak. "Ayrıca oyun oynamayı seviyor."

"O halde Sorgucu Claire Benzie değil, Marr mı?"

"Flip'in babası çıkmasından daha akla yatkın!"

"Pardon, pardon. Fikrimi söylediğim için üzgünüm," dedi Rebus. Aklında Hugo Benzie vardı. Şelale'ye gitmeden önce, bir avukat arkadaşına telefonda sormuştu. Benzie, veraset ve emanet davalarına bakan, çalışkan ve şehrin önde gelen avukatlarından biriydi. Kumara olan ilgisini kimse bilmediği gibi, bu alışkanlığının işine engel olmasına izin vermezdi. Söylentiye göre, aldığı tüyolara ve günlük gazetesinin ekonomi sayfalarına güvenerek, parasını Uzakdoğu hisselerine yatırmıştı. Eğer gerçek buysa, Rebus, Balfour Bankası'nı kusurlu bu-

lamazdı. Büyük olasılıkla bankanın yaptığı tek şey, parayı, adamın kendi yönergesine göre yönlendirmekti. Benzie yalnızca parasının tamamını kaybetmemişti. Sonuçta bir avukattı ve aynı paraları yeniden kazanması işten değildi. Rebus'a göre adamın kaybettiği, paradan çok daha değerli bir şeydi: Kendine olan inancı. Kendine inanmayı bırakan insan için, intiharın bir çözüm, hatta mutlak bir zorunluluk olduğuna inanmaya başlamak, çok zor olmamalıydı. Rebus da aynı duruma düşmüştü birkaç kere; bir şişe viski ve karanlık eşliğinde... Pencereden atlayamazdı; çünkü askerlik günlerinde helikopterden atıldığı günden beri yükseklik korkusu vardı. Sıcak suyla dolu bir küvet, bileğe bir jilet darbesi... Bu yöntemin sorunu, tiksinç olmasıydı; tanıdık tanımadık hiç kimsenin, oluşacak kötü sahneyle karşılaşmasını istemezdi. Alkol ve haplar... İş her zaman dönüp dolaşır, haplara gelirdi. Ev dışında bir yerde olmalıydı; örneğin bilinmedik bir otel odasında. Cansız bedeni, görevlilerce bulunmalıydı. Otellerinde intihar edenlere bir yenisinin daha eklenmesi, onlar için pek bir şey ifade etmezdi herhalde.

Boş düşüncelerdi bunlar. Yine de bir an için kendini Benzie'nin yerine koydu. Karısına, kızına rağmen onun yaptığını yapamazdı. Ardında yıkık bir aile bırakarak ölüme gidemezdi. Claire'se patolog olmak istiyordu; soğuk, penceresiz odalarda, cesetlerle dolu geçen bir meslek yaşamı... Üzerinde çalıştığı her cesette, babasını görmez miydi?"

"Daha başka ne diyorsun?" diye sordu Siobhan.

"Üzgünüm, yorum yok," dedi Rebus, gözünü yoldan ayırmadan.

"Neşelen biraz," dedi Silvers, "bugün Cuma. Hem de akşamüstü oldu."

"Eee?" dedi Ellen Wylie.

Silvers bir bakış attı. "Hafta sonu biriyle çıkmayacağını söyleme sakın."

"Bir erkek arkadaş mı demek istiyorsun?"

"Bilirsin işte: Güzel bir akşam yemeği, ardından bir gece kulübünde dans... Sonra

onun evinde bir kahve..."

Wylie yüzünü buruşturdu. "Ben daha doğru dürüst bir öğle yemeği bile yiyemiyorum..."

Masasında sandviç kırıntıları vardı; mısırlı, mayonezli, tonbalıklı sandviç. Tonbalığı
biraz ekşiydi; yedikten sonra midesinden tuhaf sesler gelmeye başlamıştı. Neyse ki Silvers duymuyordu.

"Ama erkek arkadaşın vardır, değil mi Ellen?"

"Merak etme, çok umutsuzluğa düşersem seni ararım."

"Cuma ya da cumartesi geceleri olmasın da... Onlar benim içki gecelerim."

"Aklımda olsun George."

"Ve elbette pazar öğleden sonra da..."

"Elbette." Wylie düşünmeden edemedi; bu küçük randevulara en çok sevinen, Bayan Silvers olurdu herhalde.

"Ama fazla mesai yaparsak, iş değişir. Ne dersin, yapar mıyız?"

"Belli olmaz." Wylie, fazla mesai olasılığının neye bağlı olduğunu biliyordu: Çabuk sonuçlar isteyen medyanın baskısına. Ya da John Balfour'un yükseklerden bir iki kişinin daha kulağını çekmesine. SİB'dekiler, büyük dosyalarda günde on iki saatten yedi gün çalışıyor, ona göre ödeme alıyorlardı. Ancak bu aralar bütçe kısılmıştı. CHOGM, yani İngiliz Uluslar Topluluğu Hükümet Başkanları Doruğu'nun şehirde yapıldığı günler geldi aklına. Polisler, yaptıkları fazla mesailer sayesinde, hiçbir zaman, o dönemde kazandıkları kadar iyi kazanmamışlardı herhalde. Ancak tüm bunlar birkaç yıl öncesinde kalmıştı. Ne var ki bugün bile, aralarında Silvers'ın de bulunduğu pek çok memurun ağzından doruğun adı, kutsal bir sözcükmüş gibi çıkıyordu. Silvers, aklında fazla mesai hayalleriyle yanından ayrılınca Wylie, Alman öğrenci Jürgen Becker'le ilgili gazete haberine döndü. Soyadı, en sevdiği tenisçi Borris Becker'inkiyle aynıydı. Acaba akrabalar mı, diye düşündü boş boş. Sonra olamayacaklarına karar verdi. Öğrenci, ünlü birinin akrabası olsaydı, tıpkı tanınmış bir ailenin kızı olan Philippa Balfour'un dosyasındaki gibi, herkes onu bulmak için aşırı çaba harcardı.

Peki bu kadar çabanın sonunda, ellerine ne geçmişti? Kayıp soruşturmasının başladığı günden beri bir arpa boyu yol aldıkları söylenemezdi. Tamam, Rebus'un aklında bir sürü düşünce vardı; ancak onları da bir noktada birleştirmek güçtü. İş o noktaya gelmişti ki; Rebus, sanki bir ağacın dallarından meyve toplar gibi bir sürü farklı olasılığı bir araya getirmiş, insanların tüm bunları bir anda sindirmesini bekli-

yordu. Wylie, onunla daha önce de bir dosyada birlikte çalışmıştı: Queensberry Konağı'nda bulunan ceset dosyası. Tam her şeyi çözdüklerine inanmışken hiçbir sonuç çıkmamıştı. Ardından Rebus onu her fırsatta ekmiş, dosya hakkında konuşmaktan kaçmıştı. Ellerinde, mahkemeye sunacak geçerli hiçbir şey yoktu.

Ancak yine de... Ortada kalmaktansa, Rebus'un ekibinde olmayı yeğlerdi. Öte yandan Rebus ne derse desin, Gill Templer, aralarındaki köprüleri çoktan yakmıştı. Hem de tüm bunlar kendi hatası yüzünden başına gelmişti. Görevi elde edebilmek için çok uğraşmıştı; hatta Templer'ı sıkboğaz edecek kadar. Yaptığı bir tür tembellikti: Mesleğin basamaklarını çalışarak değil, göz önünde olacağı işler yaparak tırmanacağını ummuştu. İyi biliyordu ki, Templer bu niyetini sezmiş ve sırf bu yüzden önünü kesmeye karar vermişti. Gill Templer tepeye çıkarken, Wylie'nin yoluna benzer bir yol izlememişti. Başından beri elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışmıştı.Varlığı hiçbir zaman tartışılmayan ve kabul edilmeyen bir engelle, kadın memurlara karşı beslenen önyargıyla kıyasıya savaşmıştı.

Wylie, başını işten kaldırmaması, çenesini tutması gerektiğini biliyordu. Örneğin Siobhan Clarke öyle yapıyordu; bir yandan dikkatleri üstüne çekmek istiyormuş gibi görünmemeye çalışıyor, öte yandan her adımını yükselme hesabıyla atıyordu. Aynı zamanda bir rakipti... Wylie ne yaparsa yapsın, Siobhan'ı rakip olarak görmekten vazgeçemiyordu. Çünkü Siobhan, baştan beri Templer'ın gözdesiydi. Wylie'nin durmaksızın yürüttüğü ilgi çalışmasının altında yatan neden de bu rekabetti. Sonunda yıpranan yine kendisi olmuştu; eline Jürgen Becker'i araştırmak gibi saçma sapan bir iş tutuşturulup, bir köşeye atılmıştı. Bu cuma akşamında telefonlarını kim açacak, sorularına kim yanıt verecekti ki? Zaman kaybından başka bir şey değildi.

Zaman kaybı.

Grant Hood'un düzenlemesi gereken bir basın toplantısı daha vardı. Artık kafasındaki adlarla yüzleri eşleştirebiliyordu. Polis muhabirliğine yıllarını verdikleri için 'babalar' diye bilinen, daha saygın gazetecilerle kısa tanışma toplantıları yapmıştı.

"Bak Grant," diye mesleğin inceliğinden söz etmeye başlamıştı Başkomiser Templer, "bazı gazetecilere 'bizden' diyebiliriz. Onlar sürekli avucumuzdadır... Söz dinlerler, bizim istediğimiz bir haberin ya-

yımlanmasını sağlar, istemediğimizi yayımlamazlar. Ortada hazır bir güven vardır; ama unutma, her şey karşılıklı. Biz de onlara haberin en doğrusunu, en iyisini veririz. Elbette rakiplerinden bir iki saat önce almak isterler."

"Anladım efendim."

"Daha bitmedi. Toplantıda onları birbirlerine düşmanmış gibi görürsün; ama değildirler. Ara ara işbirliği yaparlar; örneğin pek önemli olmayan ya da zahmetli işlere dönüşümlü olarak adam yollayıp bilgiyi paylaşırlar."

Grant, başını durmadan yukarı aşağı sallayarak anladığını göstermeye çalışıyordu.

"Onun dışında atış serbesttir. En istekliler, çömezlerden çıkar; bunlarda meslek ahlakı yoktur. Uygun ortamı buldular mı, çek defterlerini çıkarıp, adamı satın almaya çalışırlar. Parayla değilse bile, içkilerle, armağanlarla, akşam yemekleriyle. Kendini arkadaşları sanmanı sağlarlar; ve en sonunda gözüne kötü görünmemeye başlarlar. İşte o an başın dertte demektir. Çünkü bütün bu süre içinde ağzını aramışlar, sense ayakta uyumuşsundur. Her şeyin farkında olduğunu göstermek için ara sıra ortaya bir yem at. Ağzından çıkan her neyse, ertesi gün yuvarlak ifadelerle yayımlanacağına emin olabilirsin. 'Polisin içinde bir kaynak' olursun. Ya da iyi günündeyseler, 'soruşturmaya yakın bir kaynak'. Eğer bir açığını yakalarlarsa, istediklerini yaptırmaya çalışırlar. Ya ayrıntılı bilgi isterler, ya da sana kafayı yedirtecek başka şeylerle gelirler." Templer sözünü bitirken, elini Grant'ın omzuna koymuştu. "Uyarması benden, gözünü dört açması senden."

"Tamam efendim. Teşekkür ederim efendim."

"Hepsine arkadaşça davranmanın sakıncası yok. Önemli olanlara kendini tanıt. Ve hiçbir zaman kimin tarafında olduğunu unutma... Ya da taraflar olduğunu. Tamam mı?"

Grant başıyla onaylayıp, Templer'dan 'babalar' listesini almıştı.

Her görüşmede kahve ve portakal suyunu seçmişti; tıpkı muhabirlerin çoğu gibi.

" 'Babalar' viski ya da cin içebilir," demişti genç bir muhabir özel görüşmeleri sırasında, "ama biz içmeyiz."

Ondan sonraki görüşme, 'babalar' takımının en saygınlarından biriyleydi. Adam yalnızca bir bardak su istemişti: "Gençler küpüne düş-

müş gibi içiyorlar; bense artık o kadar içemediğimi görüyorum. Sizin içkiyle aranız nasıl, Memur Hood."

"Bu resmi bir görüşme değil, Bay Gillies. Bana yalnızca Grant deyin lütfen."

"O halde siz de bana Allan demelisiniz..."

Grant yine de Templer'ın uyarılarını aklından çıkarmıyordu. Sonuç olarak, tanışma toplantılarını samimi bir havaya sokabildiğini düşünüyordu. İşin bir güzel yanı da, Templer'ın ona Fettes Karakolu'nda, en azından soruşturma süresince kullanabileceği bir ofis ayarlamasıydı. Templer, bunu bir önlem olarak düşünmüştü; Grant her gün bir sürü muhabirle görüşeceğinden, basın sözcüsünün ofisinin, ana soruşturmanın yapıldığı karakollardan uzak olması en doğrusu olurdu. Bir muhabirin yolu bilgi almak ya da yalnızca selam vermek için bile Gayfield ya da St Leonard's Karakolu'na düşse, adamın nelere kulak misafiri olabileceğini, neler gözlemleyebileceğini kestirmek güçtü.

"Çok yerinde bir önlem," demişti Grant, başıyla onaylayarak.

"Aynısı telefonlar için de geçerli," diye sürdürmüştü Templer. "Bir gazeteciyi aramak istersen, ofisinden ara. Kapıyı kapatmayı unutma. Arka planda duymamaları gereken şeyler konuşuluyor olabilir. Eğer biri telefon açar da, seni SİB ofisinde falan bulursa, sonra arayacağını söyle."

Grant başını durmadan aşağı yukarı sallıyordu.

Bu hareketi Templer'a, arabaların içine konan ve sürekli kafa sallayan oyuncak köpekleri anımsatmış olmalıydı. Şimdiyse Grant, bu tuhaf görüntüyü gözünün önünden silip, ilgisini önündeki ekrana vermeye çalıştı. Basına verilecek belgenin, Bill Pryde'ın, Gill Templer'ın ve Emniyet Müdür Yardımcısı Carswell'in onayından geçecek son halini hazırlamaya çalışıyordu.

Carswell aynı binanın başka bir katındaydı. Grant'ın odasına gelmiş, başarılar dilemişti. Grant kendini Dedektif Memur Hood diye tanıtınca, Carswell onu iyice bir süzmüştü.

"Güzel," demişti Carswell, "bu işten alnının akıyla çıkarsan, senin için bir şeyler düşüneceğiz."

Bu, dedektif çavuşluğa yükselme demekti. Hood, Carswell'in dediğini yapabileceğini biliyordu. Örneğin kanatları altına aldığı genç bir memur vardı: Dedektif Müfettiş Derek Linford. Sorun şuydu; ne Linford'un, ne de Carswell'in John Rebus'la arası iyiydi. Bu da Grant'ın

dikkatli olmasını gerektiriyordu. Geçenlerde Rebus'un ve ekibin geri kalanının içki davetini geri çevirmiş, ama yalnızken Rebus'la zaman geçirmeyi ihmal etmemişti. O gece barda içki içtiklerini anımsadı. Bu tür şeyler Carswell'in kulağına gidebilir, işleri berbat edebilirdi. Aklına Templer'ın sözleri geldi: *Eğer bir açığını yakalarlarsa, istediklerini yaptırmaya çalışırlar...* Birdenbire gözünün önüne, Siobhan'la aralarında yaşanan o olay geldi. Bundan böyle her şeyine dikkat etmeliydi: Kimle konuştuğuna, ne dediğine, kimle ve nasıl zaman geçirdiğine.

Düşman kazanmamaya dikkat etmeliydi.

Kapı çaldı. Sivillerden biriydi. "Sana bir şey geldi," dedi kadın, elindeki kutuyu uzatırken. Ardından gülümseyip, gitti. Grant kutuyu açtı. İçinden bir şişe José Cuervo Gold çıktı. Yanında da küçük bir kart:

Yeni görevinizde başarılar dileriz. Bizi, her gece hikâyesini duymadan uyumayan küçük çocuklar olarak düşünün.

Dostunuz, Dördüncü Erk.

Grant gülümsedi. Bu işte Allan Gillies'in parmağı olmalıydı. Birden, Gillies'in en sevdiği içkiyle ilgili sorusunu yanıtsız bıraktığını anımsayınca şaşkına döndü; adam sevdiği içkiyi nereden bilmişti? Bu tahminden öte bir şeydi; birilerinden öğrenmiş olmalıydı. Yüzündeki gülümseme bir anda uçup gitti. Tekila bir armağan değil, bir güç gösterisiydi. Derken cep telefonu çaldı.

"Alo?"

"Memur Hood?"

"Benim."

"Henüz görüşmeye çağrılmadığım için kendimi tanıtayım istedim."

"Kiminle görüşüyorum?"

"Steve Holly. Adımı listede görmüş olmalısınız."

"Evet, gördüm." Holly'nin adının, Templer'ın 'babalar' listesinde yer almadığından adı gibi emindi. Templer'ın onunla ilgili kısa ve öz yorumu şuydu: "Boktan herifin tekidir!"

"Aslında basın toplantılarında falan sık sık görüşeceğiz; yine de önceden bir merhaba diyeyim, dedim. Şişeyi aldınız mı?"

Grant'tan ses çıkmayınca, Holly bastı kahkahayı.

"Yaşlı kurt Allan bunu her zaman yapar. Çok akıllıca olduğunu sanıyor. Ama siz de ben de biliyoruz ki, bu tür bayat numaralar gece

kulüplerinde söker."

"Öyle mi?"

"Ben onun gibi saçma sapan yöntemlere başvuranlardan değilimdir. Bunu kendi gözlerinizle göreceksiniz."

"Görecek miyim?"

"Bir düşünün Memur Hood." Bu son cümleden sonra karşı taraf telefonu kapattı.

Grant, elindeki telefona bakakaldı. Derken aklına bir şey takıldı. Şu ana kadar gazetecilere yalnızca iş telefonunun, faks ve çağrı cihazlarının numaralarını vermişti. Çok düşündü; hiçbirine cep telefonu numarasını vermemişti. Hem Templer, bu konuda da öğüt vermişti:

"Onları yeterince tanıdığında, gerçekten kafa dengi bulduğun bir iki tanesi olacaktır. Bunlar, her basın sözcüsü için aynı kişiler olmaz. Seçeceğin bu kişilere cep telefonu numaranı verebilirsin. Bu güvenin bir göstergesidir. Diğerlerine vermeyi aklının ucundan bile geçirme; yoksa 'benim' diyebileceğin bir özel yaşamın kalmaz. Bir de şunu düşün; hepsi cep telefonundan ararsa, iş arkadaşların sana nasıl ulaşabilirler? Biz ve onlar diye bir ayrım yap Grant, biz ve onlar..."

Şimdiyse 'onlardan' biri, cep telefonu numarasını bulmuştu. Bu işin tek çıkar yolu vardı; hattı değiştirmek.

Ayrıca bir sonraki basın toplantısında bu aralar içkiyi bıraktığını söyleyip, tekilayı Allan Gillies'e geri verecekti.

Bu bahanesi pek de gerçekten uzak sayılmazdı. Eğer bu yolda ilerlemek istiyorsa, yaşamında bir çok değişiklik yapması gerekliydi.

Grant, kendini bu değişim rüzgârına hazır hissediyordu.

St Leonard's Karakolu'nun SİB odası boştu. Cinayet dosyasında görevli olmayan memurların hafta sonu tatili çoktan başlamıştı. Emir alan bazıları, cumartesi mesaisi yapacaklardı. Diğerleriyse soruşturulması gereken yeni bir dosya çıkar diye kulakları telefonda bekleyeceklerdi. Yine de çoğunun önünde koca bir hafta sonu olduğundan, keyiflerine diyecek yoktu. Mesai bitimine doğru hep bir ağızdan eski pop şarkıları söylüyorlardı. Aslında şehir son zamanlarda oldukça sakindi. Birkaç aile içi şiddet, bir iki uyuşturucu olayı, hepsi bu. Ancak Uyuşturucuyla Mücadele Ekibi, müdahale ettiği son ihbardan sonra ortalıkta gözükmemeyi yeğliyordu. İhbarda sözü edilen yer, Gracemount'ta bir binaydı. Üst kat pencereleri tuhaf bir örtüyle kaplanmış,

içerisi gece gündüz gizli tutuluyordu. Ekip, Edinburgh'un son zamanlarda gördüğü en büyük hintkeneviri deposuna el koyacağını düşünerek yaptığı baskında, yeni döşenmiş bir çocuk odasıyla karşılaşmıştı. Çocuğun annesi, göze güzel görünür diye perdeleri sökmüş, yerine pencereyi koyu renkli, üzerine aydede resmi işlenmiş bir battaniyeyle kapamıştı.

Son zamanlarda birkaç olay daha olmuştu; ancak bunlara suç dalgası demek mümkün değildi. Siobhan saatine baktı. Cinayet Masası'nı daha önce aramış, bilgisayarla ilgili işi anlatmıştı. Daha aklından geçenlerin yarısını bile söylemeden, Claverhouse sözünü kesmiş, "işle ilgilenen biri var; size onu yollayacağız," demişti. Böylece Siobhan beklemeye koyulmuştu. Daha sonra Claverhouse'u yeniden aradıysa da, ona ulaşamamıştı. Büyük olasılıkla Claverhouse ya evin ya da birahanenin yolunu tutmuştu. Belki de pazartesine kadar kimseyi göndermeyeceklerdi. En fazla on dakika daha beklerdi, daha fazla değil. Sonuçta onun da kendi özel yaşamı vardı. Belki ertesi gün futbol maçına giderdi; her ne kadar deplasman olsa da fark etmezdi. Pazar günüyse arabaya atlar, gezerdi. Daha çevrede gitmediği birçok yer vardı: Linlithgow Sarayı, Falkland Sarayı, Traquair. Aylardır görmediği bir arkadaşı, onu cumartesi yapacağı doğum günü partisine çağırmıştı. Gitmeyi düşünmese de,
belli olmaz diyordu...

"Memur Clarke siz misiniz?"

Adam, elindeki evrak çantasını yere bıraktı. Bu haliyle Siobhan'a, kapı kapı gezen pazarlamacıları anımsatıyordu. Ayağa kalkınca, adamın göbekli biri olduğunu fark etti. Kısa saçlarının arkası dikilmişti. "Eric Bain," diye tanıttı kendini.

"Adınızı daha önce duymuştum," dedi Siobhan. "Size 'Beyin' demiyorlar mı?"

"Bazen. Ama açık konuşmak gerekirse, Eric'i yeğlerim."

"Öyleyse ben de Eric derim. Otursana."

Bain bir sandalye çekti. Oturduğunda açık mavi gömleği gerginleşti; düğmelerin arasında kalan boşluktan, solgun pembe renkli derisi göründü.

"Şimdi," dedi, "elimizde ne var?"

Siobhan olanları baştan sona anlatırken, Bain tüm dikkatini ona

verdi. Kesik kesik hırıltılar şeklinde soluk alıyordu.

Siobhan göz teması kurmayı denediyse de, karşısındaki adamın iri bedeni ve aşırı yakınlığı, onu rahatsız ediyordu. Parmakları yumuk yumuktu. Yüzüğü yoktu. Saatinin üzerinde bir sürü düğme vardı. Çenesinde, kötü olunmuş bir tıraşın sakal kalıntıları vardı.

Bain uzun süre yalnızca dinlemiş, bir tek soru bile sormamıştı. Siobhan'ın anlatmayı bitirmesinin ardından, e-postaları görmek istedi.

"Ekranı mı, çıktıları mı?"

"İkisi de olur."

Siobhan, çantasından kağıtları çıkardı. Bain, kâğıtları masa üstüne yayabilmek için sandalyesini daha da yaklaştırdı. Sayfaları, üzerlerindeki tarihlere bakarak kronolojik bir sıraya koydu.

"Bunlar yalnızca ipuçları," dedi.

"Evet öyle."

"Tüm iletileri görmem gerek."

Bunun üzerine Siobhan, dizüstü bilgisayarını açıp, cep telefonuna bağladı. "Yeni iletilere bakayım mı?"

"Neden olmasın?"

Sorgucu'dan iki ileti gelmişti.

Zaman daralıyor. Devam etmek istiyor musun Arayıcı?

Bir saat sonra da şu gelmişti:

Tamam mı, devam mı?

"Kadın işini biliyor," dedi Bain. Siobhan ona döndü. "Sürekli erkekmiş gibi söz ediyorsun," diye ekledi Bain. "Kadın olduğunu söylersem, aklımız her olasılığa açık olur diye..."

"Peki," dedi Siobhan, onaylayarak. "Her neyse."

"Yanıt vermek istiyor musun?"

"Ne yazmak istediğimi bilmiyorum."

"Bilgisayarını kapamazsa, izini sürmemiz daha kolay olur."

Siobhan Bain'le göz göze geldikten sonra, yanıtını yazdı: *Düşünüyorum.* Ardından 'gönder' yazan yere tıkladı. "Ne dersin, oldu mu?" diye sordu.

"Bu ne 'tamam', ne de 'devam' oldu," diye karşılık verdi Bain, gülümseyerek. "Şimdi şu öbür iletilere bir göz atayım."

Siobhan yazıcıya baktığına, içinde kâğıt kalmadığını gördü. "Kahretsin," dedi. Depo kilitliydi; anahtarının nerede olabileceği hakkında hiçbir fikri yoktu. Derken Rebus'un, tıp öğrencisi Albie'nin sorgusu-

na girerken elinde tuttuğu, boş kâğıtlarla dolu dosyayı anımsadı. Rebus'un masasına gidip, çekmeceleri kurcalamaya başladı. İşte, dosya oradaydı! Hem de içinde bir tomar kâğıtla. Aradan iki dakika bile geçmemişti ki; Sorgucu'yla yaptığı tüm yazışmayı kâğıda döktü. Bain kâğıtları masanın tamamını kaplayacak şekilde dizdi.

"Bunları görüyor musun?" dedi, bazı sayfaların alt yarısını göstererek. "Bunlara hiç bakmıyorsundur, yanılıyor muyum?"

Siobhan yanılmadığını itiraf etmek zorunda kaldı. 'Başlık' sözcüğünün altında, fazladan bir düzine yazı vardı: Dönüş-Yolu, İleti Kimliği, X-Mailer... Gerçekten de bunlar, Siobhan için hiçbir şey ifade etmiyordu.

"Bu," dedi Bain, dudaklarını yalayarak, "işin özü."

"Bu bilgilerle Sorgucu'nun izini bulmamız mümkün mü?"

"Hemen değil. Bu daha başlangıç."

"Nasıl oluyor da, bazı iletilerin başlığı olmuyor?" diye sordu Siobhan.

"İşte kötü olan da o. Bir iletinin başlığı yoksa, gönderen, seninle aynı İSS'yi, yani internet servis sağlayıcısını kullanıyor demektir."

"Ama..."

Bain başıyla onayladı. "Sorgucu'nun birden fazla hesabı var."

"Sürekli İSS mi değiştiriyor?"

"Az rastlanan bir durum değil. İnternet'e girmek için para ödemeyi enayilik olarak gören bir arkadaşım var. Bir aralar her ay farklı bir İSS'ye abone oluyordu. Bu sayede 'ilk ay ücretsiz' kampanyalarından yararlanıyordu. Süresi doldu mu, üyeliğini iptal ettiriyor, bir başkasına yazılıyordu. Koca bir yıl boyunca beş kuruş ödemedi. Sorgucu'nun yaptığı da buna benzer bir şey." Bain parmağını başlık listesinin üzerinde gezdirip, dördüncü satırda durdu. "İSS'nin adı burada yazar. Gördün mü? Ortada üç farklı servis sağlayıcısı var?"

"Yakalanması zorlaşıyor mu?"

"Evet. Ama adamın ödemeler için..." Siobhan'ın yüzündeki değişikliği fark etti. "Ne oldu?" diye sordu.

" 'Adam' dedin de..."

"Öyle mi dedim?"

"Erkek olarak kabul etsek daha kolay olmaz mı, ne dersin? Yanlış anlama, aklımızı her olasılığa açık tutmamız konusundaki görüşüne

hak veriyorum ama..."

Bain bir süre düşündü. "Pekâlâ," dedi. "Ne diyordum? Adamın ya da kadının, her İSS için bir ödeme hesabı açtırmış olması gerekir. En azından, ben öyle sanıyorum. Bir aylık bedava kampanyasından yararlanman için bile, bazı bilgilerini vermelisin; kredi kartı ya da banka hesap numarası gibi."

"Yapacağın zaman aşımını ücretlendirmek için."

Bain onayladı. "Herkes iz bırakır," dedi sessizce, önündeki sayfaları incelerken. "Bırakmadığını düşünse de..."

"Adli Tıp gibi, değil mi? Saç teli, doku parçası..."

"Aynen öyle." Bain gülümsüyordu.

"Öyleyse servis sağlayıcılarıyla konuşmalı, onlardan, adamın bilgilerini almalıyız."

"Tabii bizimle konuşurlarsa."

"Bu bir cinayet soruşturması," dedi Siobhan. "Konuşmak zorundalar."

"Birimler var Siobhan?"

"Birimler mi?"

"Özel Birim'in, yalnızca ileri teknoloji suçlarıyla ilgilenen bir kolu var. Daha çok cinsel nitelikli suçlarla ilgileniyorlar; çocuk pornosu falan gibi konularla. Nelere tanık oluyorlar bilemezsin: Hard disk içine gizlenen hard diskler, pornografik fotoğraflarla dolu ekran koruyucular..."

"Onların iznine mi ihtiyacımız var?"

Bain başını salladı. "Onların yardımına ihtiyacımız var." Saatine baktı. "Bir şey yapmak için çok geç bir saat."

"Neden?"

"Çünkü şu an Londra'da da cuma akşamı. Sana bir içki ısmarlayayım mı?"

Kabul etmeyecekti: bunun için elinde bir sürü bahane vardı. Ancak nedense hayır diyemedi; kendilerini yolun karşısındaki The Maltings'de buldular. Bain, bar sandalyelerine otururlarken çantasını yine ayağının dibine bıraktı.

"İçinde ne var?"

"Sence?"

Siobhan dudak büktü. "Dizüstü bilgisayarı, cep telefonu... bil-

mem."

"Öyle düşünmeni bekliyordum." Çantayı kaldırıp, barın üzerine koydu. Tam açacakken birden durup başını salladı. "Yo," dedi. "Belki birbirimizi daha iyi tanıdığımızda..." Çantayı yeniden ayaklarının arasına aldı.

"Benden bir şeyler saklıyorsun, öyle mi?" dedi Siobhan. "İş ortaklığına güzel bir başlangıç."

İçkileri gelirken, ikisi de gülümsüyordu. İkisi de bira söylemişti. Görünürde boş masa yoktu.

"St Leonard's nasıl bir yer?" diye sordu Bain.

"Diğer karakollardan pek farklı olduğunu sanmam."

"Her karakolda bir John Rebus bulamazsın."

Siobhan ona döndü. "Nasıl yani?"

Bain dudak büktü. "Claverhouse, senin, Rebus'un çırağı olduğundan söz etmişti de."

"Çırağı mı!" Ortamdaki gürültüye rağmen bağırtısını duyan herkes bir anda ona dönmüştü.

"Tamam, tamam sakin ol," dedi Bain, "Claverhouse dedi."

"O halde Claverhouse'a söyle, kıçıyla değil ağzıyla konuşmayı öğrensin."

Bain kahkahayı bastı.

"Şaka yapmıyorum," dedi Siobhan. Sonra o da gülmeye başladı.

Bain iki içkiden sonra midesinin kazındığını söyleyerek, Howie'nin Yeri'nde bir şeyler yemeyi önerdi. Siobhan evet demeyi düşünmüyordu; üstelik karnı da aç değildi. Ama nedense yine hayır diyemedi.

Jean Burchill bir süredir geç saatlere kadar müzede çalışıyordu. Profesör Devlin, Dr. Kennet Lovell'dan söz ettiğinden beri, Jean'ın konuya ilgisi artmıştı. Kendi kendine araştırma yapmaya, Profesör'ün varsayımı kanıtlanabilir mi, onu öğrenmeye çalışmaya karar verdi. Kestirmeden gidip, Devlin'le konuşabileceğini biliyordu; ancak bilmediği bir nedenden ötürü bundan vazgeçiyordu. Profesör aklına geldikçe, adamın tenine sinmiş formaldehit kokusunu alıyor, ceset soğukluğundaki elini, kendi elini sıkarken hissediyordu. Tarihle ilgilenmek Jean'ı yalnızca çok eskiden ölmüş insanlara götürüyordu; bunlar da en fazla ya kitap aralarında geçen adlar, ya da kazılarda gün ışığına

çıkarılan kalıntılar oluyordu. Kocasının otopsi raporu geldi aklına. Raporun içeriği dehşet vericiydi; ancak yazan, işinden büyük keyif alıyor olacaktı ki, karaciğerin anormalliklerini, şişmesini, aşırı yüklenmesini ballandıra ballandıra anlatmıştı. 'Aşırı yüklenme...' Kullanılan kelime buydu. Alkolizme bağlı ölümleri tanılamak oldukça kolay olmalı, diye düşündü.

John Rebus'un içki alışkanlığını düşündü. Onunkiyle, Bill'inki arasında fark vardı. Bill kahvaltıyı alelacele yapar, sonra doğru garaja, sakladığı şişesinin yanına koşardı. Arabaya binmeden kemerinin altına ufak şişeler sıkıştırırdı. Jean'ın eline sürekli yeni kanıtlar geçiyordu. Kilerde ve giysi dolabının en üst rafında boş viski şişeleri buluyordu. Yine de hiçbir zaman ağzını açıp tek söz söylemiyordu. Bill, o her zamanki 'yaşam dolu', 'sağlam ve güvenilir', 'neşeli' adamdı; ta ki hastalığı yüzünden çalışamaz duruma gelip, yatağa düşene kadar.

Bu anlamda Rebus'un gizli içici olduğunu düşünmüyordu. O içmeyi seviyordu; hepsi bu. Eğer yalnız içiyorsa, bu fazla arkadaşı olmadığındandı. Bir keresinde Bill'e neden içtiğini sormuş, öteki yanıt verememişti. Ancak John Rebus'un verecek yanıtları olmalıydı; her ne kadar vermeye isteksiz olsa da. Jean, söyleyeceklerini tahmin edebiliyordu: Dünyaya boş verebilmek, aklını sorunlardan, yıllardır içinde saklı duran sorulardan arındırabilmek için.

Yine de bunların hiçbiri içki alışkanlığını haklı çıkaramazdı; ne var ki Rebus'u henüz sarhoş görmediği de bir gerçekti. Ona kalırsa Rebus, sızıp kalan türdendi; ama o duruma gelmesi, bilincini yitirmesi için oldukça fazla içmesi gerekirdi.

Telefonu çaldığında açmak için acele etmedi.

"Jean?" Rebus'un sesiydi.

"Merhaba John."

"Çıkmışsındır diyordum."

"Geç saate kadar çalışacağım."

"Acaba bu gece..."

"Bu gece olmaz John. Bitirmek istediğim o kadar çok iş var ki."

"Pekâlâ." Rebus, sesindeki düş kırıklığını saklayamıyordu.

"Hafta sonuna ne dersin; herhangi bir planın var mı?"

"Aslında ben de sana onu söyleyecektim..."

"Neyi?"

"Yarın Playhouse'a Lou Reed geliyor. İki biletim var."

"Lou Reed mi?"

"Müziği iyi de olabilir, kötü de. Öğrenmenin tek yolu gidip dinlemek."

"Dinlemeyeli yıllar oldu."

"Bu arada şarkı söylemeyi öğrendiğini sanmam."

"Ben de... Peki, o halde gidiyoruz."

"Ne zaman buluşalım?"

"Sabah biraz alışveriş yapacağım... Öğlene ne dersin?"

"Harika."

"Başka işin yoksa, hafta sonunun tadını çıkaralım."

"Çok isterim."

"Ben de. Yarın alışveriş yapacağım... Acaba Café St Honore'de bir masa ayarlayabilir miyiz?"

"O hangisi? Oxford Bar'ın ilerisindeki mi?"

"Evet," dedi Jean, gülümseyerek. O, Edinburgh'un lokantalarıyla, Rebus'sa barlarıyla ilgileniyordu.

"Ben arayıp yer ayırtırım."

"Saat on için ayırt. Eğer yerimiz yok derlerse, beni ara."

"Yerleri olmak zorunda. Şef, Oxford'un gediklilerindendir."

Jean daha sonra dosyanın ne durumda olduğunu sordu. Rebus soruyu geçiştirmeyi düşünüyordu ki, aklına bir şey geldi.

"Profesör Devlin'in sevdiği şu anatomi uzmanının adı neydi?"

"Kim? Kennet Lovell mi?"

"İşte o. Philippa'nın tıpta okuyan bir arkadaşını sorguladım. Kız, adamın soyundan çıktı."

"Gerçekten mi?" Jean aşırı meraklanmış. "Peki soyadları aynı mı?"

"Hayır. Kızın adı Claire Benzie. Anne tarafından akrabasıymış."

Birkaç dakika daha sağdan soldan konuştular. Jean telefonu kapattıktan sonra çevresine bir göz attı. 'Ofisim' dediği küçük odanın yaşama alanı, masa, koltuk, dosya dolabı ve kitaplığın işgali altındaydı. Kapının arkasına, aralarında Arthur'un Tahtı tabutlarını gösteren, müzenin mağazasından aldığının da bulunduğu kartpostallar asmıştı. Sekreterlerle destek ekibi, hemen kapının önündeki daha büyükçe bir ofisi paylaşıyorlardı. Binada yalnızca temizlikçiler ve nöbet bekleyen güvenlik görevlisi kalmış olmalıydı. Daha önce geceleri müzenin içinde dolaştığı olmuş, en ufak korku duymamıştı. Her yerde içi doldurulmuş hayvanların sergilendiği eski müzede bile ürkmemişti.

Cuma akşamları, müzenin terasındaki lokanta kalabalık oluyordu. Lokantanın kendi asansörü vardı. Kapısında, müşterilerin müzeye girmesini engellemek için bir görevli bekliyordu.

Siobhan'la tanıştıkları günü ve 'kötü maceranın' hikâyesini anımsadı. Lokantanın yemekleri iyiydi; yalnızca bazen hesap, insanın üzerinde soğuk duş etkisi yapabiliyordu. Acaba biraz sonra bir şeyler yese miydi? Akşam saat ondan sonra yemek ücretleri düşüyordu; belki onu bir yerlere sıkıştırabilirlerdi. Eliyle karnını yokladı. Yarın öyle yemeği... Akşam yemeğini atlasa ölür müydü? Hem saat ona kadar müzede kalacak mıydı sanki? Kennet Lovell'ın yaşamıyla ilgili araştırmasından yeterli bir sonuç elde edememişti.

Kennet. Önce adın yanlış yazılmış olabileceğini düşündü. Doğrusu Kenneth olmalıydı. Ancak farklı belgelerde çok kereler bu şekilde karşısına çıkınca, bir yanlışlık olmadığı sonucuna vardı. 1807 yılında Ayrshire'ın Coylton bölgesinde doğmuştu. Bu duruma göre Burke'ün idamı sırasında yirmi bir yaşında olmalıydı. Çiftçi bir ailenin çocuğuydu. Babası bir aralar Robert Burns'ün babasına iş vermişti. Kennet, yakınlardaki kilisede görev yapan papazlarından Peder Kirkpatrick'in desteğiyle, yörenin okullarından birinde öğrenim görmüştü...

Dışarıdaki ofiste bir su ısıtıcısı vardı. Ayağa kalkıp, odadan çıktı. Açık bıraktığı kapıdan süzülen gölgesi, odanın zemini boyunca uzanıyordu. Işıkları söndürmekle uğraşmadı. Isıtıcıyı çalıştırıp, içine önceden çay poşeti ve süt tozu koyduğu kupasına sıcak su ekledi. Yarı aydınlık odada, tezgâha dayanmış, kollarını göğsünde bağlamış şekilde bir süre öylece kaldı. Koridordan bakınca masasını, o ana kadar Dr. Kennet Lovell hakkında bulabildiği belgelerin tamamını oluşturan fotokopilerini görebiliyordu. Bu belgelerde, doktorun, bir katilin otopsisine ve Willian Burke'ün derisinin yüzülmesi işlemine katıldığı yazıyordu. Birincil otopsiyi, aralarında bir frenolog ve bir heykeltıraşın, ayırca filozof Sör William Hamilton ve cerrah Robert Liston'un bulunduğu seçilmiş bir gözlemci topluluğu eşliğinde, Dr. Monro üstlenmişti. Otopsiden sonra, bilgiye aç, heyecanlı tıp öğrencilerinin akbabalar gibi üşüşüp, tıklım tıklım doldurdukları anatomi amfisinde yapılan parçalara ayırma işlemi gerçekleşmişti. Bileti olmayıp içeri giremeyenler, kapıları yumruklamış, polisle kavga etmişlerdi.

Bu bilgileri, kimi Burke ve Hare dosyası, kimiyse İskoçya'da yürütülen tıp uygulamaları hakkındaki tarih kitaplarından bulmuştu. Merkez

Kütüphanesi'ndeki Edinburgh Bölümü, hiç bu kadar işe yaramamıştı; tıpkı Ulusal Kütüphane'deki tanıdığı gibi. Her ikisi de ona, istediği kaynakların fotokopilerini sağlamıştı. Cerrahlar Lokali'ne de gitmiş, oranın kütüphanesinden ve veri havuzundan da yararlanmıştı. Ancak Rebus'a bunların hiçbirinden söz etmemişti. Bunları yapıyordu, çünkü Rebus için endişeleniyordu. Arthur'un Tahtı'nın çıkmaz bir yoldan başka bir şey olmadığını düşünüyordu. Eğer sorularına yanıt bulamazsa John, kendini daha da kaptırabilirdi. Profesör Devlin'in bu konuda hakkı vardı: Takıntı her zaman düşülebilecek bir tuzaktı. Arthur'un Tahtı, Balfour dosyası için eski bir hikâyeden öteye gidemezdi. Katilin, Arthur'un Tahtı tabutlarından haberi olup olmadığı, konuyla ilgisiz gözüküyordu. Jean tüm bu araştırmayı yalnızca kendi hoşnutluğu için sürdürüyordu: John'un kendini daha fazla yiyip bitirmesini istemiyordu; zaten yeterince yiyip bitirmişti.

Koridordan sesler geliyordu. Su ısıtıcısı kendi kendine kapandığında, kafasındaki düşüncelere yol verdi. Kupayı sıcak suyla doldurdu; çay poşetini birkaç kez sallayıp çöpe attı. Kupası elinde, kapıyı açık bırakarak odasına döndü.

Kennet Lovell, 1822 yılının Aralık ayında Edinburgh'a geldiğinde, daha on beş yaşındaydı. Acaba yürüyerek mi, yolcu vagonuyla mı gelmişti? O yıllarda böyle uzak yerlere yürümek, çok seyrek görülen bir durum değildi; hele bir de kişinin parasal kaygıları varsa. Bir tarihçi, Burke ve Hare üzerine yazdığı kitabında, Lovell'ın yolculuk giderlerini Peder Kirkpatrick'in karşıladığını öne sürmüştü. Ayrıca Peder'in genç Kennet'i, aralarında Waterloo'da askeri doktorluğun, Afrika ve Paris'te araştırmaların bulunduğu denizaşırı görevlerinden geri dönen arkadaşı Dr. Knox'la tanıştırdığını belirtmişti. Knox, Lovell'ı, Edinburgh'da geçirdiği ilk yıl boyunca evinde ağırlamıştı. Ancak görünüşe bakılırsa ikilinin yolları, Lovell'ın üniversiteye girip, West Port'ta bir pansiyona taşınmasıyla ayrılmıştı.

Jean bir yandan çayını yudumluyor, öte yandan fotokopilere göz atıyordu. Kâğıtlarda, bu görünür 'gerçeklerin' kaynağını gösteren ne bir dipnot, ne de bir imge vardı. Batıl inançlarla uğraşan biri olarak, sapla samanı, nesnel gerçeklerle, öznel hikâyeleri ayırmanın ne kadar zor olabileceğini biliyordu. Kulaktan dolma bilgilere ve söylentilere, yazılı kaynaklarda da rastlamak mümkündü. Bunlar, ara sıra büyük yanlışlıklara yol açabiliyordu. Hiçbir şeyin doğruluğunu kontrol ede-

meyecek olması, Jean'ın sinirini bozuyordu. Şu an için yalnızca yorumlara güvenmekten başka çaresi yoktu. Burke ve Hare davası gibi bir dava, o aralar, kendi açıklamalarını tek doğru ve güvenilir bilgi sayan bir sürü 'uzmanın' türemesine neden olmuş olmalıydı.
Yine de bu onlardan birine inanması gerektiği anlamına gelmiyordu. Daha da sinir bozucu olanı, Kennet Lovell'ın, Burke ve Hare davasının yalnızca o tüyler ürpertici sahnesinde oynayan bir figüran olmasıydı; tıpkı Edinburgh tıp tarihinde kayda değer bir rolü bulunmadığı gibi. Özgeçmişi, pek çok eksikle doluydu. Jean okumayı bitirdiğinde, yalnızca adamın öğrenimini tamamlayıp, okutmanlık ve pratisyenlik yapmaya başladığını öğrenebilmişti. Burke'ün otopsisinde görev almıştı. Üç yıl sonra bu kez Afrika'da, o aralar çokça gereksinim duyulan tıp bilgilerini, Hıristiyan misyonerlik çalışmalarıyla birleştiriyordu. Orada kaç yıl kalmıştı, Jean bunu da bilmiyordu. 1840'lı yılların sonlarında, yeniden İskoçya'ya dönmüş, New Town'da bir muayenehane açmıştı. Müşterileri büyük olasılıkla semtin zenginleriydi. Bir tarihçinin varsayımına göre Peder Kirkpatrick yüklü mirasını, 'yıllardır düzenli olarak mektuplaştığı o iyi niyetli delikanlıya' bırakmıştı. Jean, sözü edilen mektupları da görmek isterdi; ne var ki başka hiçbir kitapta bunlara gönderme yapılmamıştı. Konuyu incelemeyi unutmamak için bir köşeye not aldı. Ayrshire'da bazı kayıtlar bulunabilir, Cerrahlar Lokali'nde çalışan birileri bir şeyler bilebilirdi. Büyük olasılıkla Lovell'ın ölümünden sonra yok edilmiş, ya da denizaşırı ülkelere yollanmışlardı; o durumda mektupları bulmak zordu. Birçok tarihi belgeye, denizaşırı ülkelerin müzelerinde rastlanıyordu. Çoğu da Kanada ve Amerika'daydı. Yine birçoğu, özel koleksiyon kapsamına giriyordu. Bu durum, haklarında bilgi edinmeyi büsbütün zorlaştırıyordu.

Daha önce birçok belgenin izini sürememiş, bu yüzden deliye dönmüştü. Sonra aklına Profesör Devlin geldi. Evindeki yemek masasını Lovell'ın yaptığını söylemiş, doktorun aynı zamanda amatör olarak marangozlukla uğraştığını öne sürmüştü. Lovell'ın bu uğraşından söz ediliyor mu diye kâğıtlara yeniden göz attı; hiçbir şey bulamadı. Ya Devlin'in elinde, Jean'ın henüz denk gelmediği bir kaynak vardı, ya da profesör palavra uyduruyordu. Öyle insanlar görmüştü ki; evlerindeki antika eşyalar ya Yakışıklı Prens Charlie'ye, ya da Sör Walter Scott'a ait oluyordu. Yalnızca Devlin'in sözüyle, Lovell'ın marangozluk yaptığını kabul ederse, tabutları Arthur'un Tahtı'na bırakan kişi-

nin Lovell'ın kendisi olduğu görüşünü sağlam bir temele oturtamamış olacaktı. Arkasına yaslandı. Canını sıkan şey, baştan beri yanlış çıkabilecek bir varsayımla uğraşıyor olmasıydı. Lovell Edinburgh'dan 1832 yılında ayrılmıştı; çocuklarsa tabutların bırakıldığı mağarayı 1836 yılının Haziran ayında bulmuşlardı. Bu kadar uzun süre kimsenin fark etmemiş olması mümkün müydü?

Masada duran, kendi çektiği bir fotoğrafı eline aldı: Lovell'ın Cerrahlar Lokali'ndeki portresinin fotoğrafı. Afrika'nın perişan günlerini görmüş, acılar çekmiş bir adama hiç benzemiyordu. Teni soluk ve pürüzsüz, yüzü yaşını hiç göstermiyordu. Jean, ressamın adını fotoğrafın arkasına not almıştı. Yerinden kalkıp, bir kez daha odadan çıktı. Müze Genel Müdürü'nün odasına girip ışıkları yaktı. Odada bir raf dolusu kalın kaynak kitap vardı. İşine yarayanı bulup, ressamın adını aramaya koyuldu: J. Scott Jauncey. "1825-35 yıllarında Edinburgh'da bazı çalışmalara imza atmıştır." Jean okumayı sürdürdü: "Çoğu manzara resimlerinden oluşan eserlerinin arasında, portreler de vardır." Ressam, daha sonra uzun yıllar Avrupa'nın faklı yerlerinde kalmış, en sonunda Hove'a yerleşmişti. Öyleyse Lovell portresini, kendi yolculuklarından önce, Edinburgh'da bulunduğu ilk yıllarda yaptırmış olmalıydı. Jean o zamanlar portre yaptırmanın, düşündüğü gibi zengini işi olup olmadığını merak ediyordu. Sonra aklına Peder Kirkpatrick geldi... Portre onun isteği üzerine yapılmış olabilirdi. Belki de Lovell'dan, bitince Ayrshire'daki kiliseye göndermesini istemişti.

Cerrahlar Lokali'nden bu durumla da ilgili bir ipucu çıkabilirdi; örneğin portrenin lokale geliş tarihi gibi bilgiler içeren kayıtlar.

"Pazartesi," dedi Jean yüksek sesle. İşler Pazartesi'ni bekleyebilirdi. Önünde iple çektiği bir hafta sonu vardı. Bir de nasıl geçeceğini bilmediği bir Lou Reed konseri...

Odanın ışığını söndürürken, bu kez çok daha yakından gelen bir ses duydu. Odanın kapısı açıldı; ışıklar yeniden yandı. Jean bir adım geriledi. Gelenin temizlikçi olduğunu fark edince, "korkuttun beni," dedi. Eli, küt küt atan kalbinin üzerindeydi.

Temizlikçi gülümseyip, çöpe yeni bir torba geçirdikten sonra, elektrikli süpürgesini getirmek için koridora çıktı.

"Süpürmemin sakıncası var mı?" diye sordu.

"Süpürebilirsin," diye yanıt verdi Jean. "Burada işim bitmişti zaten."

Masasını toplarken, kalbinin hâlâ yerinden fırlayacakmış gibi çarptı-

ğını, ellerinin titrediğini fark etti. Müzede geceleri o kadar dolamış, ilk kez o an korktuğunu hissetmişti. Kennet Lovell gözlerini dikmiş, fotoğrafın içinden ona bakıyordu. Görünüşe bakılırsa Jauncey, modelini yeterince pohpohlayamamıştı. Evet, Lovell oldukça genç görünüyordu; ancak bakışları soğuktu. Yüzünde, poz veriyor olmanın yapmacık ifadesi vardı.

"Doğru eve mi gidiyorsunuz?" diye sordu temizlikçi, çöpünü boşaltmak için eğilirken.

"Belki bir şeyler içerim."

"Kafa dağıtmak için mi, kafa bulandırmak için mi?"

"İçmeden bilemezsin," diye yanıt verdi Jean. Hiç istemese de o an gözünün önünden kocası geçti. Sonra aklına bir şey geldi. Masasına dönüp eline bir kalem alarak, o ana kadar aldığı notlara bir isim ekledi. Claire Benzie.

On Bir

Tanrım, o ne gürültüydü öyle!" dedi Rebus. Playhouse Gösteri Merkezi'nin önündeki kaldırımdaydılar. İçeri girdiklerinde aydınlık bıraktıkları hava şimdi karamıştı.

"Bu tür yerlere pek gitmiyor olmalısın," dedi Jean. Onun da kulakları çınlıyordu. Gereğinden yüksek sesle konuştuğunun farkındaydı.

"Uzun zamandır gitmiyorum," diye itiraf etti Rebus. Kalabalık, gençlerin, eski aylakların, Rebus'un yaşındakilerin karışımından oluşuyordu. Reed, Rebus'un çıkaramadığı bir sürü yeni parçasını çalmış, ancak araya bir iki klasiğini de karıştırmayı unutmamıştı. Playhouse'a en son bir UB40 konseri için gelmişti. Grup, o aralar ikinci albümünü çıkarmış olmalıydı. Aradan kaç yıl geçtiğini düşünmek bile istemiyordu.

"Bir şeyler içelim mi?" diye öneride bulundu Jean. Öğleden beri aralıklarla içmişlerdi: Öğle yemeğiyle şarap, sonra Oxford'da ayaküstü bir şeyler... Ardından Leith Nehri boyunca, Dean Köyü'ne doğru uzun süren bir yürüyüş yapmışlardı. Ara ara banklara oturup sohbet ederek Leith'e kadar gelmişlerdi. Kıyıdaki barlardan birinde iki kadeh daha içtikten sonra, akşam yemeğini erken yemeye karar vermişler, ancak daha Café St Honore'de yediklerini eritemedikleri için vazgeçmişlerdi. Leith Yolu'ndan yukarıya çıkıp, Playhouse'a vardıklarında, konserin başlamasına daha vardı. O yüzden önce Conan Doyle'a girdiler, ardından Playhouse'un barında bir şeyler içtiler.

Konuşmalarının bir anında Rebus kendini, "Olanlardan sonra içkinin adını bile ağzına almayacağını sanmıştım," derken buldu. Sözler ağzından çıkar çıkmaz, pişman oldu. Jean omuz silkti.

"Bill'in başına gelenlerden mi söz ediyorsun? Düşündüğün gibi olmuyor. Demek istediğim herkes için genelleme yapmak güç. Bu tür

durumlarla karşılaşan bazıları ya kendini büsbütün içkiye veriyor, ya da ağzına bir damla koymayacağına yeminler ediyor. Ama suç içkinin değil, iradesini ona karşı kullanamayan insanın. Bill'in içkiyle başının dertte olduğu günlerde ona asla nasihat çekmedim. Öte yandan içkiden de vazgeçmedim... Çünkü böyle bir tavrı anlamsız buluyordum." Bir süre sessiz kaldı. "Peki ya sen?"

"Ben mi?" Bu kez omuz silkme sırası Rebus'taydı. "Ben yalnızca sosyal yaşama karışmak için içiyorum?"

"İşe yarıyor mu bari?"

Bir süre güldükten sonra, konuyu kapattılar. Cumartesi gecesi saat on birde, sokaklar içkicilerin gürültüsüyle çınlıyordu.

"Nereyi önerirsin?" diye sordu Jean. Rebus saatine bakarmış gibi yaptı. Aklına bir sürü bar geliyordu; ancak Jean'ın oraları görmesini istemiyordu.

"Kulakların biraz daha müziği kaldırabilir mi?"

"Ne tür?"

"Akustik. Masa falan yok; ayakta duruluyor."

Jean bir süre düşündü. "Burayla, evinin arasında bir yerlerde mi?"

Rebus onayladı. "Ev çok dağınık."

"Biliyorum, daha önce de gördüm." Gözleri buluştu. "Eee... Sormayacak mısın?"

"Geceyi birlikte geçirelim mi?"

"İstediğini göster bana."

"Yer yatağından başka yatak yok."

Rebus'un elini tutarak kahkahayı bastı. "Bilerek mi yapıyorsun?"

"Neyi?"

"Beni atlatmaya çalışıyorsun."

"Hayır, yalnızca..." dedi Rebus. "Rahatsız olmanı..."

Jean, sözünü dudağına kondurduğu bir öpücükle kesti. "Olmam," dedi.

Rebus, Jean'ın omzundan tuttu. "Yine de o içkiyi istiyorsun, değil mi?"

"Sanırım evet. Yer çok uzakta mı?"

"Köprüyü geçince. Adı Royal Oak."

"O halde götür beni."

El ele yürürlerken Rebus, elinden geldiğince tuhaf hissetmemeye çalışıyor, yine de her geçenin yüzüne, tanıdık olabilir mi diye bakmaktan kendini alamıyordu. İş arkadaşlarından biri de çıkabilirdi kar-

şına, tanıdığı eski sabıkalılardan biri de. Hangisinin çıkmasını daha az istediğine bir türlü karar veremedi.

"Kendini bir an olsun rahat bırakmaz mısın sen?" diye sordu Jean bir ara.

"İyi rol yaptığımı sanıyordum."

"Konserde de fark ettim; aklının bir yanı hep başka yerlerde."

"İşimin getirdiği bir şey bu."

"Ben öyle düşünmüyorum. Gill, yeri geldiğinde işi kafasından atabiliyor. Sanırım aynısı SİB'in geri kalanı için de geçerlidir."

"Yanılıyorsun." Evinde bile, dizüstü bilgisayarının ekranından gözünü ayırmayan Siobhan geldi aklına... Sonra Ellen Wylie'nin işle ilgili tuhaf düşüncelerle aklını içten içe zehirlemesi... Sonra yatağının üstünü kâğıtlarla doldurup, isimleri, yüzleri ezberlemeye çalışan Grant Hood. Çiftçi ne yapıyordu acaba? Elinde bez, zaten tertemiz olan yerlerin üzerinden mi geçiyordu? Silvers, Joe Dickie gibileri vardı ki; bunlar, beyinlerinin işle ilgili bölümünü gün sonunda kapatmak bir yana, gün boyunca da açık tutmazlardı. Bill Pryde, Bobby Hogan gibileriyse çok çalışıyor, ama nasıl becerebiliyorlarsa, işi ofiste bırakıp kişisel yaşamlarından ayrı tutabiliyorlardı.

Bir de, yıllardır işini her şeyin önünde tutan kendisi vardı. Böyle yaparak, yaşamının bazı gerçekleriyle yüzleşmekten kurtuluyordu.

Jean'ın sorusuyla daldığı düşüncelerden uyandı. "Yolumuzun üzerinde yirmi dört saat açık bir dükkân var mı?"

"Bir sürü var. Neden?"

"Kahvaltı için... İçimden bir ses, buzdolabını açınca, Alaaddin'in Mağarası'yla karşılaşmayacağımı söylüyor."

Pazartesi sabahı Ellen Wylie, polislerin deyimiyle 'Batı Yakası'na, yani Torphichen Caddesi'ndeki eski karakoluna geri dönmüş, masasındaki yerini almıştı. Dönüş isteğinin arkasında yatan neden, orada çalışmanın daha kolay olacağıydı. Yer sıkıntısı yoktu. İş yoğunluğu da fazla sayılmazdı: Üç aile içi şiddet ve her hafta sonu yaşanan birkaç bıçaklanma olayı, bir gasp, bir de kundaklama. Çalışma arkadaşları bu işlerle meşguldü. Her yanına gelen, Balfour dosyasını soruyordu. Herkesten çok Reynolds ve Shug Davidson'un, televizyondaki basın toplantısıyla ilgili bir şeyler demelerini, ya da daha kötüsü ikisinin aynı anda üzerine gelmelerini beklediyse de, beklediği gerçekleşmedi.

Kim bilir, belki zavallı deyip, ona acımışlardı. Ya da büyük olasılıkla dayanışma ruhuyla hareket ediyorlardı. Edinburgh gibi küçük bir şehirde bile, karakollar arasında hissedilir bir rekabet vardı. Balfour soruşturmasında yenilen Dedektif Çavuş Ellen Wylie değil, tüm Batı Yakası'ydı.

"Göreve geri mi döndün?" diye tahmin yürüttü Shug Davidson.

Wylie başını salladı. "Bir araştırma üzerindeyim. Burada çalışmak daha rahat olur diye düşündüm."

"Ama burada, asıl şatafatlı koşuşturmadan uzaktasın."

"Nereden uzağım?"

Davidson gülümsedi. "Resmin bütününden, ünlü soruşturmadan, işlerin ağırlık merkezinden..."

"Olsun, en azından Batı Yakası'ndayım," diye karşılık verdi Wylie. "Bu bana yeter." Son sözleri üzerine Davidson göz kırpmış, Reynolds'sa alkışlamıştı. Gülümsedi; yuvaya dönmüştü.

Bütün hafta kafasını bir tek şey kurcalamıştı: Basın sözcülüğünden, Rebus'un gölgesine, oradan da yıllar önce ölen bir turistle ilgili araştırmaya düşürülüşü.

Kararını vermişti; eğer kimse onu istemiyorsa, onun da kimseye ihtiyacı yoktu. Batı Yakası'na yeniden hoş geldin, dedi kendi kendine. Gelirken yanında getirdiği tüm notlar, masasının üzerinde duruyordu. En sonunda yeniden, bir sürü insanla paylaşmak zorunda kalmayacağı bir masaya kavuşmuştu. Sürekli telefon çalmayacak, elinde dosyasıyla Bill Pryde nikotinli sakızını cak cak çiğneyerek yanından geçmeyecekti. Burada rahattı. Ve bu rahatlıkla düşününce, yine abuk subuk bir işin peşine düşmekle görevlendirildiğini görebiliyordu.

Bir de yaptığı işi, Gill Templer'a beğendirmesi gerekti.

Sağa sola telefon açacaktı. İlk önce Fort William Karakolu'nu aradı; dosyayı oldukça iyi anımsayan, çok yardımsever bir çavuşla, Donald Maclay'le görüştü.

"Dorchory Tepesi'nin yüksek bir yamacında," dedi Maclay. "Ceset birkaç ay boyunca orada durmuştu. Issız bir noktaydı. Adamın biri cesedi av sırasında bulmuştu; aksi halde yıllarca fark edilmeden, öylece yatardı. Her zamanki işlemleri uyguladık. Ölünün üzerinde, kimliğini saptayabileceğimiz hiçbir şey yoktu. Cepleri bomboştu."

"Para da mı yoktu?"

"Bulamadık. Mantosuyla gömleğinin markası fikir vermiyordu. Barlara, otellere sorup kayıp listelerini gözden geçirdik."

"Tabanca?"

"Tabancaya ne olmuş?"

"Üzerinde parmak izi yok muydu?"

"Geçen onca zamandan sonra mı?"

"Evet, haklısınız."

Wylie bazı sözcükleri kısaltarak, her ayrıntıyı not ediyordu. "Barut izi?"

"Efendim?"

"Deride barut izi var mıydı? Kafasından vurulmuştu sanıyorum."

"Evet. Yalnız patologlar kafa derisinde yanığa ya da ize rastlamamıştı."

"Tuhaf değil mi?"

"Kafanın yarısı uçmuş ve yörenin yaban yaşamı tarafından yenmişse, değil."

Wylie yazmaya ara verdi. "Gözümün önünde canlandırabiliyorum," dedi.

"Demek istediğim, bulunan bir insan bedeninden çok, korkuluğu andırıyordu. Derisi parşömene dönmüştü. O yamaçta aklınızın alamayacağı kadar berbat bir rüzgâr eser."

"Kuşkulu sınıfına sokmadınız o halde."

"Otopsi sonuçlarına göre hareket ettik."

"Dosyaları göndermeniz mümkün mü?"

"Yazılı istek alırsak, neden olmasın?"

"Teşekkürler." Elindeki kalemin arkasını masaya vurdu. "Tabancayı ne kadar uzakta bulmuştunuz?"

"On metre kadar."

"Bir hayvanın ittiğini mi düşünüyorsunuz?"

"Evet. Ya öyle, ya da geri tepme. Alnınıza bir silah dayayıp, tetiği çekin; doğal olarak geri tepme meydana gelecektir. Haksız mıyım?"

"Haklısınız." Wylie bir süre sessiz kaldı. "Peki daha sonra ne yaptınız?"

"Yüzün görüntüsünü yeniden şekillendirmeye çalışıp, ardından birleştirdiğimiz yüzün bir fotoğrafını yayımladık."

"Sonra?"

"Sonrasında fazla bir şey olmadı. Yalnız, ölen kişinin daha yaşlı olduğunu düşündük; belki kırklarında... Fotoğraf da aynı şeyi düşündürüyordu... Haberi nasıl aldıklarını Tanrı bilir?"

"Kimlerin, anne babasının mı?"

"Evet. Oğulları en az bir yıldır, belki daha uzun zamandır kayıptı. Bir gün Münih'ten bir telefon aldık; karşı tarafın ne dediğini bir türlü anlayamıyorduk. Sonra yanlarında bir çevirmenle karakola geldiler. Gösterdiğimiz giysilerin birkaçını tanıdılar; mantosunu, kol saatini..."

"Sesinizden pek de ikna olmadığınızı anlıyorum."

"Doğruyu söylemek gerekirse, evet olmadım. Bir yıl boyunca deliler gibi oğullarını aramışlar, sonra çocuğu, bir parça alelade, yeşil kumaştan tanımışlardı. Aynısı kol saati için de geçerliydi."

"Oğullarının öldüğüne inanmak için ikna olmaya çalıştıklarını mı söylemek istiyorsunuz?"

"Evet, cesedin oğullarına ait olduğunu düşünmek istiyorlardı. Ne var ki çocuk yirmi, bulunan cesetse -uzmanlara göre- kırklarındaydı... Sonra ne oldu diye soracaksınız? Kahrolası gazeteler olayı yine de yazdılar."

"Şu kılıç ve büyücülük oyunu hikâyesi nasıl gündeme geldi?"

"Bir saniye bekler misiniz?" Maclay'in telefonu masaya bıraktığını fark etti. Adam, birine bir şeyler anlatmaya başladı. "Balıkçıları geç... Orda, Aly'nin teknesini kiralamak için kullandığı bir kulübesi var." Wylie'nin gözünün önüne Fort William geldi: Batıya doğru uzanan adalara bakan, sessiz bir kumsal. Balıkçılar ve turistler. Çığlıklarıyla göğü yırtan martılar. Keskin bir yosun kokusu.

"Kusura bakmayın," dedi Maclay.

"Sizi meşgul etmiyorumdur umarım."

"Buranın koşuşturmacası bitmez," diye karşılık verdi Malcay gülerek. Wylie ise şu an orada olmak isterdi. Limana iner, balıkçıların önünden geçerdi. "Nerede kalmıştık?" diye sordu Maclay.

"Kılıç ve büyücülük oyunlarında."

"Biz o konuyu, gazeteden öğrendik. Aile, bir gazeteciye anlatmıştı."

Haberin fotokopisi, Wylie'nin önünde duruyordu. Başlık: "Genç Öğrenciyi Rol Yapma Oyunları mı Öldürdü?" Haberi yazan gazetecinin adı, Steve Holly'ydi.

Jürgen Becker, Hamburg'un dış mahallelerinde ailesiyle yaşayan, yirmi yaşında bir öğrenciydi. Yakınlardaki bir üniversitede, psikoloji

alanında öğrenim görüyordu. Rol yapma oyunları tutkunu Becker, internet üzerinde yapılan üniversiteler arası turnuvalara katılan takımda yer alıyordu. Sınıf arkadaşları, kaybolmasından önceki hafta boyunca 'kaygılı ve sıkıntılı' göründüğünü belirtmişlerdi. Evden son çıkışında yanına bir sırt çantası almış, içine, ailesine kalırsa pasaportunu, birkaç değişimlik giysisini, fotoğraf makinesini, CD çalarını ve on tane kadar CD'sini koymuştu.

Babası mimar, annesi okutmandı; ancak her ikisi de oğullarını aramaya odaklanmak için, işlerini bırakmışlardı. Haberin son paragrafı koyu harflerle yazılmıştı: "Gözü yaşlı anne baba, sonunda oğullarına kavuştu. Ne var ki onlar için, oğulların ölümünün arkasındaki gizem daha da derinleşti. Jürgen, İskoçya'nın çorak dağlarında ne arıyordu? Olay yerinde başka kim vardı? Silah kime aitti? Ve en önemlisi onu, genç öğrencinin yaşamına son vermek için kullanan kimdi?"

"Sırt çantası ve içindekiler bulundu mu?" diye sordu Wylie.

"Hayır bulunamadı. Ölen o değilse, bulunmasını beklemek de saçma olurdu."

Wylie gülümsedi. "Ne kadar yardımcı olduğunuzu anlatamam, Çavuş Maclay."

"İsteğinizi yazılı olarak gönderin, dosyalar elinizde."

"Çok teşekkür ederim. Hemen halledeceğim." Bir süre sessiz kaldı. "Burada, Edinburgh SİB ofislerinden birinde, Maclay soyadlı biri var. Sanırım Craigmillar'da..."

"Evet, kuzenim. Bir nikâhlarda, bir de cenazelerde karşılaşırız. Bizim züppe, Craigmillar'da mı oturuyor?"

"Size öyle mi söyledi?"

"Beni işletiyor mu yani?"

"Gelin, kendiniz görün."

Wylie, telefonu kapatırken neden güldüğünü, ofisin bir ucundan iki adımda masasına gelen Shug Davidson'a anlatmak zorunda kaldı. Çevresine bakındı; SİB odası büyük sayılmazdı: Dört masa, eski dosyalara ait belgelerin saklandığı dolap odalarına açılan kapılar. Davidson, haber kupürünü eline alıp, okumaya başladı.

"Holly yine kafasından uydurmuş gibi görünüyor," diye yorumladı.

"Onu tanıyor musun?"

"Bir iki kez kapışmıştık. Holly'nin uzmanlık alanı, hikâyeler uydurmaktır."

Wylie, haberi geri aldı. Gerçekten de, fantezi oyunlarıyla ilgili bölümün ucu açık tutulmuş, yazı, yanıtı belirsiz sorularla, olasılığı belirten "belki, muhtemelen" gibi sözcüklerle şişirilmişti.

"Onunla konuşmalıyım," dedi Wylie, telefonu eline alırken. "Numarasını biliyor musun?"

"Hayır. Ama gazetenin Edinburgh ofisinden ulaşabilirsin." Davidson masasına doğru yöneldi. "Sarı Sayfalar'da, "Topluma Zararlılar" başlığı altında bulabilirsin."

Steve Holly, cep telefonu çaldığında işe gidiyordu. New Town'da, son yazılarından birinde 'trajik ölüm evi' diye nitelediği apartman dairesinin üç sokak ötesinde oturuyordu. Ancak evi, aynı semtte olsa bile, Flip Balfour'unkinin yanına yaklaşamazdı. Daire, New Town'da tek tük kalan restore edilmemiş eski binalardan birinin en üst katındaydı. Tıpkı evi gibi, sokağı da Flip'inki gibi şehrin kaliteli sokaklarından biri değildi. Yine de dairesine gazetelerde biçilen değerin sürekli yükseldiğini gözlemliyordu. Şehrin bu taraflarında yaşamaya dört yıl önce karar vermişti; ancak fiyatların, alım gücünün çok çok üzerinde olduğunun farkındaydı. Bir gün gazetede bir ölüm ilanına rastladı. Ölenin adresi New Town'daydı. Hemen bir şeyler karalayıp, üzerinde "Acil" ve "Ev Sahibine" yazan bir zarfla adrese gitti. Yazdığı mektup kısa ve özdü. Kendini, semtin falanca caddesinde doğmuş, orada büyümüş biri olarak tanıtmış, ailece taşınmalarından sonra şanssızlığın bir türlü yakalarını bırakmadığını belirtmişti. Anne babasını kaybettikten sonra, her köşe başının güzel anılarıyla dolu olduğu semtine geri dönmek istediğini eklemişti. Acaba ev sahibi satmayı düşünür müydü?

Ne şans ki, numara işe yaramıştı! On yıl boyunca evden çıkmayan yaşlı kadın ölmüş, yaşayan tek yakını olan yeğeni, Holly'nin mektubunu okumuş, aynı gün öğleden sonra telefon açmıştı. Holly, hemen eve bakmaya gitmişti: Üç odalı daire, biraz karanlık ve kötü kokulu olsa da, böyle şeylerin çaresi vardı. Yeğen, çocukken kaç numarada yaşadığını sorduğunda bir ara bocaladıysa da, Holly, durumu kurtarmayı bilmişti. Pazarlıktan önce hazırladığı sözleri söylemişti: Gelin uygun bir fiyatta anlaşıp, paragöz emlakçıları devreden çıkartalım.

Yeğen Borders'da yaşadığından, Edinburgh'da evlerin kaça gittiğinden, hatta bütünüyle alım satım işlerinden habersizdi. Öyle ki, evi mobilyalı diye satmak yerine, ölen kadının birçok eski püskü eşyası-

nı kapının önüne koymuştu. Holly, bunun için kadına defalarca teşekkür etmekle kalmamış, ilk hafta sonu eşyanın geri kalanını da kendisi atmıştı.

Şimdi satmaya kalksa, en aşağı yüz tane binliği cebe indirirdi. Daha o sabah, aynı yöntemi Balfourların evi için denemeyi aklından geçirmişti. Ancak ailenin, evin değerinin bilincinde olacağını düşündüğünde, bu işten vazgeçmişti. Dundas Caddesi'nin yarısına kadar tırmanmıştı ki, çalan cep telefonuna yanıt vermek için durdu.

"Ben Steve Holly."

"Bay Holly. Ben Lothian ve Borders SİB'inden Dedektif Çavuş Wylie."

Wylie? Bu soyadını bir yerlerden anımsıyordu, ama nereden? Tabii ya! O, harikulade basın toplantısından! "Evet Çavuş Wylie. Size bu sabah saatinde nasıl yardımcı olabilirim?"

"Üç yıl kadar önce yaptığınız bir haber hakkında bilgi almak istiyordum. Şu Alman öğrenci..."

"Şu ölmek için dünyanın öbür ucuna kadar giden öğrenci mi?" diye sordu sırıtarak. Bir sanat galerisinin önünde durmuş, resimlerden çok fiyatlara bakıyordu.

"Evet, o."

"Katili yakaladığınızı söylemeyin."

"Yakalamadık."

"O halde?"

Wylie bir an çekindi; Holly'yse dikkat kesilmişti. "Yeni delillerin ortaya çıkmış olabilir."

"Ne yeni delili?"

"Korkarım şu an açıklayamayacağım..."

"Tabii tabii... Bana her gün duymadığım bir şey söyleyin. Sizinkiler hep bir şey vermeden almak isterler."

"Sizinkiler farklı mı?"

Holly vitrine bakmayı bırakıp arkasını dönünce, ışıklardan hızlanarak geçen yeşil, Aston Martin marka bir araba gördü. Yaslı babanın arabası olmalıydı... "Philippa Balfour dosyasıyla ne ilgisi var?"

Wylie'den bir süre ses çıkmadı. "Anlamadım?"

"Bu pek de tatmin edici bir yanıt değil, Çavuş Wylie. Sizi en son gördüğümde, Balfour dosyasıyla ilgileniyordunuz. Birdenbire Lothian ve Borders bölgesinin bakmadığı bir dosyaya atandığınızı mı söylüyorsunuz?"

"Ben..."

"Durun tahmin edeyim; büyük olasılıkla dosyanın ilerleyişi gereği bu bilgiyi paylaşamıyorsunuz. Doğru mu? Öte yandan ben, istediğiniz her şeyi söyleyebilirim, değil mi?"

"O kılıç ve büyücülük hikâyesini nereden uydurdunuz?"

"Uydurmadım. Aileden öğrendim."

"Rol yapma oyunlarıyla ilgilendiğini, evet. Peki ya, onu İskoçya'ya getiren şeyin o olduğunu?..."

"Biz buna eldeki delillere göre spekülasyon yapma diyoruz."

"Ancak onu böyle bir oyunun buralara kadar sürüklediğiyle ilgili bir kanıt yok, yanılıyor muyum?"

"İskoçya dağları... Kelt mitolojisinin saçmalıklarına inanan Jürgen gibi birinin yolunun buralara düşmesi hiç de şaşırtıcı değil. Oyun içinde bir görev gereği dağ başına çıkmış. Vardığında bir de bakmış ki, kendisini bir tabanca bekliyor..."

"Haberinizi okudum."

"Her nasılsa Flip Balfour dosyasıyla bir ilgisi var, ama siz bunu bana söylemeyeceksiniz." Holly dudaklarını yalıyordu. Sabah sabah bu iş çok hoşuna gitmişti.

"Aynen öyle," dedi Wylie.

"İçinize oturmuş olmalı?" dedi Holly, ilgi gösterdiğini belli eden bir ses tonuyla.

"Ne?"

"Sözcülük görevini elinizden almaları. Sizin suçunuz değildi oysa... Bazen o kadar vahşice, o kadar çığırından çıkmışçasına hareket ediyoruz ki! Sizi daha iyi hazırlamış olmaları gerekirdi. Tanrım, Gill Templer yıllarca sözcülük yaptı... Olacakları bilmesi gerekirdi."

Hat, bir kez daha sessizliğe gömüldü. Holly sesini iyice yumuşattı. "Sonra gidip görevi bir dedektif memura veriyorlar. Memur Grant Hood'a. O herif kadar kendini beğenmiş bir piç kurusu görmedim. Açıkçası benim de içime otururdu. Peki, size ne oldu Çavuş Wylie? Dağ başında yolunuzu kaybetmiş, düşmanınız olan bir gazeteciden medet umuyorsunuz."

Önce telefonun kapandığını sandı. Ardından Wylie'den onaylamaya benzer bir ses geldi.

Stevie oğlum, sen bu işi biliyorsun, diye düşündü. Bir gün öyle yükseleceksin, öyle çok para kazanacaksın ki, duvarlarını süsleyecek resimleri görenlerin ağzı açık kalacak.

"Çavuş Wylie?"

"Ne var?"

"Yaranızı deştiysem özür dilerim. Ama bakın, eğer isterseniz görüşebiliriz. Sanırım ufak da olsa bir yardımım dokunabilir."

"Nasıl?"

"Yüz yüze görüşelim."

"Olmaz." Wylie'nin sesi gittikçe sertleşiyordu. "Şimdi söyleyin."

"Pekâlâ... Üzerinde çalıştığınız bu konu çok gizli, değil mi?" Derin bir nefes aldı. "Yanıt vermenize gerek yok. İkimiz de ne kadar gizli olduğunu biliyoruz. Ama biri... örneğin bir gazeteci... bu bilgileri ele geçirmiş olsa... İnsanlar nasıl öğrendiğini merak ederler. Ve ilk olarak kime giderler?"

"Kime?"

"Basın Sözcüsü Dedektif Memur Grant Hood'a. Basınla ilgili her şey, onun kontrolünde değil mi? Eğer kendisine bilgi sızdırılan gazeteci çıkıp her şeyi ondan öğrendiğini söylerse... Ama tüm bu anlattıklarım size önemsiz gelecektir. Memur Hood'un yeni gömleğine çamur sıçradığını görmek istemeyeceksinizdir; ya da Başkomiser Templer'ın başına çorap örüldüğünü... Bir şeyler düşünmeye başladım mı, sonuna kadar gitmeliyim. Ne demek istediğimi anladınız mı?"

"Evet."

"Görüşme önerim hâlâ geçerli. Bütün sabahım boş. Size dağcı çocukla ilgili bilmeniz gereken her şeyi anlattım; ama yine de görüşebiliriz..."

Rebus, Ellen Wylie geldiğini fark edinceye kadar masasının önünde dikilmişti. Wylie önündeki kâğıtlara dalmıştı; ama Rebus'a kalırsa amaçsızca bakıyordu. Yanından geçen Shug Davidson omzuna vurarak: "Günaydın John" deyince, Wylie başını kaldırdı.

"Hafta sonun pek iyi geçmemiş gibi görünüyor, yanılıyor muyum?" dedi Rebus.

"Senin ne işin var burada?"

"Sana bakmaya gelmiştim; ama şimdi neden böyle bir zahmete girdiğimi sorgulamaya başlıyorum."

Wylie kendini toparlamaya çalışıyormuş gibi, elini yüzünde gezdirirken, özüre benzer bir şeyler mırıldandı.

"Bildim mi? Hafta sonun gerçekten de kötü mü geçti?"

Davidson elinde kâğıtlarla yanlarından geçti. "On dakika öncesine kadar bir şeyi yoktu. Holly olacak o kahrolası herif yüzünden mi?" dedi

"Hayır," dedi Wylie.

"Bahse girerim onun yüzündendir," dedi Davidoson, yanlarından uzaklaşırken.

"Steve Holly mi?" diye tahmin yürüttü Rebus.

Wylie gazete haberini gösterdi. "Onunla konuşmam gerekti."

Rebus başını sallayarak, anladığını gösterdi. "Yalnız sen sen ol, ona dikkat et Ellen."

"Hallederiz, meraklanma!"

"Hâlâ bana bir iyilik yapamayacak kadar kötü mü hissediyorsun?"

"İyiliğin ne olduğuna bağlı."

"Hislerim bana, bu Alman öğrenci işinin kafanı fazlasıyla yorduğunu söylüyor... Bu yüzden mi Batı Yakası'na geri geldin?"

"Yalnızca burada daha çok iş yapabileceğimi düşündüm," diye yanıt verdi Wylie, kalemini masaya atarak. "Görünüşe bakılırsa yanılmışım."

"Aslında buraya, biraz ara vermeni önermeye geldim. Yapmam gereken birkaç sorguda, bir ortağa ihtiyacım var."

"Kimi sorgulayacaksın?"

"David Costello'yu ve babasını."

"Neden ben?"

"Daha önce açıkladığımı sanıyordum."

"Hayır işi yapmış oluyorsun, değil mi?"

Rebus derin bir nefes verdi "Tanrım! Ellen, bazen insanı o kadar yoruyorsun ki..."

Wylie saatine baktı. "On bir buçukta bir randevum var."

"Benim de; doktorla. İşimiz uzun sürmez." Rebus duraksadı. "Bak, eğer istemiyorsan..."

"Pekâlâ," dedi Wylie. Omuzları çökmüştü. "Belki de sen haklısın."

Anlamakta geç kaldın, diye düşündü Rebus. Wylie, sanki tüm gücünü yitirmişti. Rebus, nedenini bildiğini sanıyordu; öte yandan yapacak pek fazla şeyi olmadığının da farkındaydı.

"Harika," dedi.

Reynolds ve Davidson, bir başka masadan onları izliyorlardı. "Baksana Shug," dedi, Reynolds, "muhteşem ikili geri döndü!"

Bu yorum, koltuğundan doğrulmaya çalışan Ellen Wylie'nin tüm hevesini kursağında bırakmışa benziyordu.

Rebus, gerekli bilgileri arabada verdi. Wylie'yse fazla soru sormuyor, ilgisini, geçip giden yayaların oluşturduğu kalabalığa veriyordu. Rebus arabasını Caledonian Oteli'nin otoparkına bıraktı. Otele girerlerken Wylie birkaç adım gerisinde yürüyordu.

Tek parça kırımızı taşlı otel, Princes Caddesi'nin bitiminde bir anıt gibi yükseliyordu. Rebus'un, odaların gecelik ücreti hakkında en ufak bir fikri yoktu. Bir keresinde lokantasında karısıyla ve onun, balaylarını şehirde geçiren arkadaşlarıyla birlikte yemek yemişlerdi. Çift, yemeği kendi oda ücretlerine ekletmekte ısrar ettikleri için, Rebus yemeğin ne kadar tuttuğunu öğrenememişti. Bir dosyanın tam ortasında olduğundan, bütün akşamı huzursuz geçirmiş, bir an önce işine dönmek istemişti. Bu durumun farkında olan Rhona, onu sohbetlerin dışında tutmuş, eski günlerden konuşan arkadaşlarına katılmıştı. Balayı çifti her fırsat bulduğunda ele ele tutuşuyordu. Evlilikleri iyiden iyiye sallantıda olan Rebus'la Rhona'ysa iki yabancı gibiydi.

"Millet yaşıyor," dedi Rebus Wylie dönerek. Danışmadaki görevli David Costello'nun odasını arıyordu. Önceden David Costello'nun evine telefon açmış, kimse yanıt vermeyince karakoldakilerden, ailesinin pazar günü şehre geldiğini, bu yüzden David'in günü onlarla geçireceğini öğrenmişti.

"Daha önce içeriye girdiğimi sanmıyorum," diye yanıt verdi Wylie. "Altı üstü bir otel."

"Bunu duymak, otel yöneticilerinin hoşuna giderdi."

"Yalan mı?"

Rebus, Wylie'nin düşünmeden konuştuğunu hissediyordu. Aklı başka bir yerdeydi; konuşmuş olmak için konuşuyordu.

Danışmadaki görevli gülümsedi. "Bay Costello sizi bekliyor." Kadın oda numarasını verip, onları asansöre doğru yönlendirdi. Valizleri taşımakla görevli üniformalı çocuk etraflarında bir süre dolaştı; ancak Rebus'a bakınca, orada kendisine göre iş olmadığını anladı.

Oda sıradan bir oda değil, bir süitti. Ortasındaki kapı, yandaki süite açılıyordu. Rebus, Theresa Costello'yu kocası kapıyı kapamadan önce kısa süre de olsa görebildi. Oturma alanında her şey sadeydi: Koltuk, sandalye, masa, televizyon... Dairede bundan başka bir ya-

tak odası ve koridorun sonunda bir banyo vardı. Rebus'un burnuna sabun, şampuan ve yeterince havalandırılmamış otel odası kokularının karışımı geliyordu. Masanın üzerinde bir sepet meyve vardı. David Costello oturduğu yerden uzanıp, bir elma aldı. Genç adam bu kez tıraş olmuştu; ne var ki saçları uzun süre yıkanmamış gibi yağlı görünüyordu. Gri tişörtü, tıpkı siyah kot pantolonu gibi yeni duruyordu. Ayakkabısının bağları yerlerde sürünüyordu; ya bağlamayı unutmuştu, ya da bu, tutturmaya çalıştığı tarzın bir parçasıydı.

Thomas Costello, Rebus'un düşündüğünden daha kısa boyluydu. Omzunun üzerine bir havlu atmış olarak yanlarına doğru yürüdü. Mor tişörtünün yakası açıktı. Pantolonunu, açık pembe bir kuşak tutuyordu.

"Buyurun, içeri gelin," dedi, "rahatınıza bakın." Eliyle koltuğu gösterdi. Rebus sandalyeye otururken, Wylie ayakta durmayı yeğledi. Adam koltuğa tek başına çöküp, kollarını iki yana uzattı. Bir iki saniye geçmişti ki, ellerini alkışlar gibi birleştirdi. Konuklarına, bir şey içmek isteyip istemediklerini sordu.

"Almayalım Bay Costello," dedi Rebus.

"Emin misiniz?" diye sordu Costello, Ellen Wylie'ye dönerek. Öteki ağır ağır başını salladı.

"Pekâlâ." Ellerini yeniden iki yanına doğru uzattı. "Sizin için ne yapabilirim?"

"Böyle bir zamanda rahatsız ettiğimiz için üzgünüz," dedi Rebus, sorguya Wylie gibi ilgi göstermeyen David'e bakarak.

"İşinizi yapmak zorunda olduğunuzun farkındayız Müfettiş. İnanın hepimiz, Philippa'ya bunu yapan o ruh hastası piçi yakalamanıza yardımcı olmak için elimizden geleni yapmaya hazırız," dedi Costello, sanki katili kendi elleriyle cezalandırmak istiyormuş gibi yumruğunu sıkarak. Adamın yüzünün genişliği, neredeyse uzunluğundan fazlaydı. Kısa saçlarını fırçayla alnından geriye yatırmıştı. Gözlerinin hafif kısıklığı Rebus'a, kontak lens taktığını ve düşürmek korkusuyla gözlerini tam açamadığını düşündürdü.

"Bakın Bay Costello, oğlunuza, gelişmeler hakkında sormamız gereken bazı sorular..."

"Siz sorularınızı sorarken burada kalmamın sakıncası var mı?"

"Kesinlikle yok. Hatta belki yardımcı bile olabilirsiniz."

"Buyurun o halde. Davey! Dinliyor musun?"

David Costello başını sallayarak dinlediğini belirtti. Sonra elmasından hışırtılı bir ısırık daha aldı.

"Sahne sizin Müfettiş," dedi baba.

"Belki David'e bir iki soru sorarak başlasam iyi olur." Her ne kadar soracağı soruları iyi biliyor olsa da, cebinden, not aldığı defteri çıkardı. Bazen bir defterin varlığı, küçük mucizeler yaratabiliyordu. Sorguya alınanlar yazılı belgelere güveniyorlardı: Defterinde bir şey yazılıysa, doğruluğu kanıtlanmıştır. Bir de, yanıtlarının not edildiğini bildiklerinde ya her sözcüğü daha dikkatli seçiyor, ya da heyecanlanıverip, bir anda gerçekleri ağızlarından kaçırıyorlardı.

"Oturmamakta kararlı mısınız?" diye Wylie'ye sordu baba, eliyle koltuğun boş yerine vurarak.

"Böyle iyiyim," diye yanıtladı Wylie, soğuk bir ses tonuyla.

Numara bu kez sökmemişe benziyordu; David Costello, defterin varlığından en ufak rahatsızlık duymuyordu.

"Sizi dinliyorum," dedi Rebus'a.

"Sana Flip'in oynadığını düşündüğümüz oyunu sormuştuk, değil mi?"

"Evet."

"Sen de haberin olmadığını ve bilgisayar oyunlarından pek anlamadığını söylemiştin."

"Evet."

"Ancak son aldığımız bilgiye göre okul yıllarında zindanlar ve ejderhalar oyununda ustaymışsın."

"Ben de anımsıyorum," diye araya girdi Thomas Costello. "Arkadaşlarınla odana kapanır, gece gündüz oynardınız." Sonra Rebus'a döndü. "İnanabiliyor musunuz, Müfettiş? Gece günüdüz..."

"Koca adamların da benzer eğlenceleri var..." dedi Rebus. "Bir deste kâğıt ve yeteri kadar fiş..."

Kumarı seven Costello bu yorum üzerine gülümsedi.

"Benim 'usta' olduğumu kim söyledi?" diye sordu David.

"Kuşlar," dedi Rebus, omuz silkerek.

"O halde söyleyeyim; uzman falan değildim. Zindanlar ve ejderhalar hevesim bir ay sonra geçmişti."

"Okul yıllarında Flip'in de aynı oyunu oynadığını biliyor muydun?"

"Emin değilim."

"Sana söylemiş olmalıydı... İkiniz de aynı oyunla ilgileniyordunuz çünkü."

"Tanıştığımızda ilgilenmiyorduk. Konu bir kez olsun açılmadı."

Rebus, David Costello'nun kan çanağına dönmüş gözlerinin içine baktı.

"Peki bundan Flip'in arkadaşı Claire'in nasıl haberi oldu?"

"O mu söyledi? İnek Claire mi?" dedi genç adam küçümseyerek.

Thomas Costello cık cık sesler çıkararak başını salladı.

"Ama öyle," diye atıldı David. "Dost görünerek, bizi sürekli ayırmaya çalışıyordu."

"Seni sevmiyor muydu?"

David yanıt vermeden önce bir süre düşündü. "Bence ondan çok, Flip'i mutlu görmeye dayanamıyordu. Bunu Flip'e söylediğimde, güldü geçti. Gerçeği göremedi. Sanırım eskiden ailesiyle Claire'inki arasında bir sorun yaşanmış. Flip'se kendini suçlu hissediyordu. Kafasındaki kabullenme, işin aslını görmesini engelliyordu."

"Bunu bize neden daha önce söylemedin?"

David ona baktı ve güldü. "Çünkü Flip'i Claire öldürmedi."

"Öyle mi diyorsun?"

"Tanrım, onun öldürdüğünü düşündüğünüzü söylemeyin..." Başını salladı. "Claire'in kötü niyetli olduğunu söylerken yalnızca sesli düşünüyordum." Duyduklarını bir süre değerlendirdi. "Siz ne düşünüyorsunuz?"

"Aklımızı her olasılığa açık tutmaya çalışıyoruz," diye karşılık verdi Rebus.

"Tanrım, Davey," diye atıldı baba, "memurlara söylemen gereken bir şey varsa, söyle de kurtul!"

"Davey değil, David!" diye kestirip attı genç adam. Babası sinirli görünse de, hiçbir şey söylemedi. "Yine de Claire olduğunu sanmıyorum," diye ekledi David, Rebus'a dönerek.

"Ya Flip'in annesi," diye sordu Rebus öylesine. "Onunla aran nasıldı?"

"İyi."

Rebus bir süre sessizliği bozmadı; ardından David'in son yanıtını, bu kez soru olarak yineledi.

"Annelerin kızlarıyla ilgili tutumlarını bilirsiniz," dedi David. Ardından bir şeyler ekleme gereksinimi duydu: "Korumacı falan..."

"Haksız sayılmazlar, değil mi?" dedi Thomas Costello Rebus'a göz kırparak. Rebus, bu son konuşmanın Ellen Wylie'yi canlandıracağı umuduyla ona döndü. Wylie'yse dalmış, pencereden dışarıya bakıyordu.

"Ancak görünen o ki, David," dedi Rebus sessizce, "elimizdeki bulgular, bizi, Bayan Balfour'la aranızda anlaşmazlık olduğuna inandıracak türden."

"Nasıl yani?" diye sordu Thomas Costello.

"Belki buna David yanıt verse, daha iyi olur," diye karşılık verdi Rebus.

"David?" diye sordu Costello oğluna.

"Ne dediği hakkında hiçbir fikrim yok."

"Demek istediğim," dedi Rebus, notlarına göz atarmış gibi yaparak, "Bayan Balfour kızının aklını zehirlediğini düşünüyormuş."

"Hanımefendi'nin sözlerini yanlış anlamış olmalısınız," dedi Thomas Costello, yumruklarını sıkarak.

"Sanmıyorum Beyefendi."

"İçinden geçtiği zor zamanları düşünün... Ne söylediğinin farkında değildir."

"Bence farkındaydı," dedi Rebus, gözlerini David'den ayırmadan.

"Doğru söylüyorsunuz," dedi David sonunda. Elindeki kararmaya başlayan elmayla ilgilenmeyi bıraktı. Babası, meraklı bakışlarla oğlunu izliyor, ağzından çıkacakları bekliyordu. "Bayan Balfour sürekli, Flip'in kafasına bazı fikirler soktuğumu düşünüyordu."

"Ne tür fikirler?"

"Mutlu bir çocukluk geçirmediğine, anımsadığı her şeyin yanlış olduğuna ilişkin fikirler..."

"Gerçekten öyle olduğunu mu düşünüyordun?" diye sordu Rebus.

"Öyle düşünen ben değildim; Flip'in kendisiydi," diye yanıtladı David. "Sürekli aynı rüyayı gördüğünü söylüyordu: Eski günlerdeki gibi Londra'daydı. Evlerinin merdivenlerinde bir aşağı bir yukarı koşuyor, bir şeylerden kaçıyordu. İki hafta boyunca neredeyse her gece aynı rüyayı görmüştü."

"Sen ne yaptın?"

"Birkaç kitaba baktım; bastırılan anılarla ilgisi olabileceğini söyledim."

"Vay canına! Bizim oğlanda ne işler varmış," dedi babası. David ona döndü.

"Yıllarca bunun farkına varmamak için elinden geleni yaptın. Bu yüzden başkalarını kıskanırdım." Birbirlerine baktılar. Rebus, David'in ne demek istediğini anladığını sanıyordu: Thomas Costello'nun ya-

nında büyümek, hiç de kolay olmamalıydı. Bu durum, David'in gençlik yıllarında yaptıklarını açıklamaya yeterdi.

"Bu anıların neler olduğundan hiç söz etti mi?" diye sordu Rebus.

David başını salladı. "Büyük olasılıkla önemli şeyler değillerdi; rüyalar bin türlü anlama gelebilir."

"Peki Flip söylediklerine inanmış mıydı?"

"Bir süreliğine, evet."

"Sonra da annesine anlattı, öyle mi?"

David onayladı. "O da her şeyi benim üzerime yıktı."

"Kahrolası kadın!" dedi Thomas Costello, sesini bastırmaya çalışarak. Eliyle alnını ovuşturdu. "Zor günler geçirmesine vermek gerek..."

"Bunlar, Flip'in kaybolmasından önce yaşandı," diye anımsattı Rebus.

"Onu demek istemedim. Demek istediğim Balfourlar ..." dedi Costello hırıltıyla. Hareketlerinden oğlunu hâlâ küçümsediği anlaşılıyordu.

Rebus meraklanarak kaşlarını çattı. "Ne olmuş onlara?"

"Dublin'de paralı adam çoktur. Her birinden ayrı bir söylenti gelir."

"Balfourlarla ilgili mi?"

"Ben onların işlerinden pek anlamam: Aşırı esnemeler... likidite oranları... Bana Japonca gibi gelir."

"Balfour Bankası'nın zor durumda olduğunu mu söylüyorsunuz?"

Costello başını salladı. "Bir şeyler yapmazlarsa o yolda ilerlediklerini öne sürenler olduğunu söylemeye çalışıyorum. Bankacılığın en önemli özelliği, işlerin güvene bağlı olmasıdır, öyle değil mi? O nedenle bugünlerde çıkan haberler, büyük zararlara neden olabilir."

Rebus, Jacqueline Balfour'un, oğluyla ilgili suçlamalarını dile getirmemiş olsaydı, Costello'nun ağzından bunların hiçbirini alamayacağını düşünüyordu. Sorgunun ilk notu aldı: "Balfour Bankası'nı denetle."

Kendi içinde bir şeyi değerlendiriyordu: Acaba baba ve oğlun Dublin'de geçirdikleri hareketli günleri masaya yatırsa mıydı? David artık ergenlik çağlarını çoktan geride bırakmış, oldukça durulmuş gibi görünüyordu. Babaya gelince... Görünüşe bakılırsa adamın birden sinirlenen bir yapısı vardı. Rebus şu kısa görüşmelerinde bu duruma ilişkin birkaç örnek gözlemlemiş, yenileriyle karşılaşmak istemiyordu.

Odaya yeniden sessizlik çöktü.

"Şimdilik bu kadarı yeterli mi, Müfettiş?" diye sordu Costello. Ce-

binden köstekli saatini çıkararak ufak bir gösteriş yaptı. Kapağını açıp saate baktıktan sonra, yeniden kapattı.

"Bitmek üzere," dedi Rebus. "Cenaze ne zaman, biliyor musunuz?"

"Çarşamba," dedi Costello.

Bazen cinayet dosyalarında kurban, son anda ortaya çıkabilecek deliller göz önünde tutularak, mümkün olduğunca geç toprağa verilirdi. Definin erken yapılacak olması, Rebus'a, John Balfour'un ipleri elinde tuttuğunu, her şeyin yine istediği gibi yürümesini sağladığını düşündürttü.

"Defin mi olacak?"

Costello onayladı. Defnedilecek olması iyiydi; yakılacak olsaydı, herhangi bir özel durumda, bedenin yeniden incelenmek üzere çıkarılması olanaksız hale gelirdi.

"Pekâlâ," dedi Rebus, "sizin ekleyecek bir şeyiniz yoksa, bize müsaade..."

İkisinden de ses çıkmadı. Rebus ayağa kalktı. "Çavuş Wylie," diye seslenince, öteki uykusundan uyanmış gibi ürperdi.

Costello ikiliyi kapıya kadar geçirip, her ikisinin de elini sıktı. David'se yerinden kalkmadı. Rebus veda ederken, öteki elmasını ısırmakla meşguldü.

Kapı kapandı. Rebus bir süre olduğu yerde kaldı; ancak içeriden ses gelmiyordu. Yan odanın kapısının bir karış kadar açık olduğunu fark etti. Theresa Costello başını çıkardı.

"Her şey yolunda mı?" diye sordu kadın, Wylie'ye.

"Evet Hanımefendi, her şey yolunda," diye yanıtladı Wylie.

Rebus yanlarına gelmeden kapı kapandı. Acaba Theresa Costello neden bir tutuklu gibi hareket etti, diye düşündü.

Asansörde Wylie'ye onu arabayla bırakabileceğini söyledi.

"Gerekmez," dedi Wylie. "Yürümek istiyorum."

"Emin misin?" diye sordu Rebus. Wylie başıyla onaylayınca, saatine baktı. "On bir buçuktaki randevu," diye tahmin yürüttü.

"Evet," dedi Wylie sessizce.

"Pekâlâ. Yardımın için sağ ol."

Wylie gözlerini kapatıp açtı. Sanki sözleri sindirmekte güçlük çekiyordu. Rebus giriş salonunda durmuş, Wylie'nin döner kapıdan çıkmasını izledi. Bir süre sonra dışarı çıkıp peşine takıldı. Princes Cadde-

si'nde, çantası önünde koşar adımlarla karşıdan karşıya geçiyordu. Fraser's mağazasının yanından geçip, Balfour Bankası'nın merkezinin bulunduğu Charlotte Meydanı'na doğru yürüdü. Rebus, Wylie'nin nereye gittiğini merak ediyordu: George Caddesi'ne mi? Belki de Queen Caddesi'ne ya da New Town'a. Anlamanın tek yolu izlemeyi sürdürmekti; ancak Wylie'nin bu merakını hoş karşılayacağını hiç sanmıyordu.

"Tanrım," diye mırıldandı kendi kendine, yaya geçidine yönelirken. Karşıya geçmek için trafiğin durmasını bekledi. Karşı kaldırıma çıktığında, Wylie'yi bir anlığına yolun öteki yanında, Charlotte Meydanı'na doğru hızla yürürken gördü. George Caddesi'ne ulaştığında, onu kaybetmişti. Kendi kendine gülümsedi: Bir de dedektif olacaksın! Castle Caddesi'nin sonuna kadar yürüyüp geri döndü. Mağazalardan ya da kafeteryalardan birine girmiştir, diye düşündü. Canı cehenneme! Arabaya binip, otelin otoparkından çıktı.

Bazı insanın şeytanı bol olurdu. İçinden bir ses, Ellen Wylie'nin de onlardan biri olduğunu söylüyordu. Bunca yılın deneyimiyle artık insan sarrafı olmuştu.

St Leonard's Karakolu'na dönünce, bir pazar gazetesinin ekonomi servisini aradı.

"Balfourlar sağlam mıdır?" diye sordu, hiçbir giriş konuşmasına gerek duymadan.

"Bankadan söz ettiğini sanıyorum..."

"Evet."

"Ne duydun?"

"Dublin'de kulaktan kulağa bazı söylentiler dolaşıyor."

Gazeteci kıkır kıkır güldü. "Ah o söylentiler yok mu? Onlar olmasa dünya ne yaşanmaz bir yer olurdu, kim bilir?"

"O halde bankanın bir sorunu yok."

"Öyle bir şey demedim. Gazeteler Balfour'un işlerinin tıkırında olduğundan söz ediyor. Ama her zaman kenarda köşede kalmış bir şeyler vardır."

"Yani?"

"Yani yarıyıl tahminlerini gözden geçirip, bankanın notunu düşürdüler. Gerçi bu durum büyük yatırımcıyı etkilemediyse de, küçük yatırımcının, Balfour Bankası'ndan uzaklaşmasına neden oldu. Küçük yatırımcıyı bilirsin, çoğu kuruntuludur."

"Toparlarsak Terry?"

"Balfour Bankası varlığını sürdürür. Ancak yıl sonu bilançosu kötü çıkarsa, birilerinin kellesi uçabilir."

Rebus bir süre düşündü. "Kim gider?"

"Bence Ranald Marr. Böylece Balfour, günümüzün, hatta çağımızın gerektirdiği acımasızlık denen güce sahip olduğunu göstermiş olur."

"Eski arkadaşlıklara yer yok mu?"

"Doğruyu söylemek gerekirse, hiçbir zaman yoktu."

"Sağol Terry. Oxford'da koca bir bira seni bekliyor."

"Bir süre daha beklemesi gerekecek."

"Neden, ciğerini tatile mi yolladın?"

"Doktorun emri... Birer birer öteki tarafa gidiyoruz John."

Rebus birkaç dakika boyunca arkadaşının derdini paylaştı. O sırada aklına kendi doktoruyla olan randevusu geldi. Bu telefon görüşmesini yaparak kaçırdığı randevusu... Telefonu kapattığında, not defterine Marr'ın adını karalayıp, daire içine aldı. Son model Maserati'si ve oyuncak askerleriyle Ranald Marr. *Sanki kendi öz kızını kaybetmişti*... Rebus bu yorumu yeniden değerlendirmeye başlıyordu. Peki ya Marr, işteki görevinin ne denli sallantıda olduğunun bilincinde miydi? Küçük yatırımcıların, paralarının başına en ufak bir iş gelmesi durumunda, kurban isteyeceklerinin...

Ardından, yaşamı boyunca bir gün olsun çalışmamış Thomas Costello'yu gözünün önünde canlandırdı. Hazır yemek nasıl bir şeydi acaba? Rebus bu soruya yanıt veremiyordu. Anne babası, ölümlerine kadar fakirlik içinde yaşamışlardı. Hiç kendilerine ait bir evleri olmamıştı. Babası öldüğünde ona, erkek kardeşiyle paylaşması için dört yüz sterlin bırakmıştı. Cenaze masrafını sigorta karşılamıştı. Rebus, paranın kendi payına düşen miktarını, Banka Müdürü'nden almıştı. Düşündükçe şaşırmadan edemiyordu: Ailesinin yaşam boyu dişinden tırnağından artırdığı para, şimdi kendisinin bir haftada aldığı ücrete denk geliyordu.

Aylığına pek dokunmadığından, bankada birikmişi vardı. Evin borcunu kapatmıştı. Ne Rhona'nın, ne de Samantha'nın kendisinden bir şey istediği vardı. Kişisel giderleri yeme içmeden, bir de arabanın vergilerinden oluşuyordu. Hiçbir zaman tatile çıkmadığından, öyle bir masrafı da yoktu. Haftada bir, bir iki CD alıyordu. Birkaç ay önce, bir

müzik seti almayı düşünmüş, ancak bir mağaza çalışanı, stoklarında o üründen kalmadığını, geldiği zaman kendisini arayacağını söylemesine rağmen aramayınca, iş yatmıştı. Lou Reed biletlerine de para vermemişti; hatta Jean, kendi biletinin parasını alması için ısrar etmişti. Israrı sonuçsuz kalınca ödeşmek için sabah kahvaltı hazırlamıştı.

"İşte, 'Güler Yüzlü İskoç Polisi' karşınızda!" diye seslendi Siobhan, ofisin öteki ucundan. Yanında Fettes'ten Beyin vardı. Rebus bir süredir kendi kendine sırıtmakta olduğunu fark etti. Yerinden kalkıp, ofisin öteki ucuna yürüdü.

"Sözümü geri aldım," dedi Siobhan çabucak, ellerini havaya kaldırıp, teslim olarak.

"Merhaba Beyin," dedi Rebus.

"Soyadı Bain," diye düzeltti Siobhan. "Ayrıca kendisine Eric denmesini yeğliyor."

Rebus aldırmadı. "Burayı iyice uzay üssüne çevirdiniz." Bu sözleri söylerken yan yana dizilmiş bilgisayarlara bakıyordu: İki dizüstü, iki masaüstü. Masaüstü bilgisayarlardan birinin Siobhan'a, öbürünün Flip Balfour'a ait olduğunu biliyordu. "Sana bir soru," dedi Siobhan'a dönerek. "Philippa'nın Londra'daki çocukluk yılları hakkında ne kadar bilgimiz var?"

Siobhan burnunun üzerini kaşıyarak bir süre düşündü. "Pek fazla sayılmaz. Neden sordun?"

"Çünkü erkek arkadaşına göre genç kız kâbuslarında bir aralar kendini, Londra'daki evlerinde bir aşağı bir koştururken, bir şeyler tarafından kovalanırken görüyormuş."

"Londra'daki ev olduğuna emin misin?"

"Nasıl yani?"

Siobhan dudak büktü. "Junipers bana korku veriyor da ondan: Zırhlar, eksi, tozlu bilardo masaları... O evde büyüdüğünü bir düşünsene."

"David Costello Londra'daki ev olduğunu söyledi."

"Psikolojik aktarım," dedi Bain, konunun uzmanıymış gibi kendinden emin. İkisi birden ona döndüler. "Yalnızca fikrimi söyledim," dedi ardından.

"O halde gerçekte korktuğu Juipers'dı diyorsun, öyle mi?" diye sordu Rebus.

"Haydi ruhunu çağırıp soralım," dedi Siobhan bir anda. Sonra ağzından çıkan sözün farkına varınca birden ürperdi. "Yapılabilecek en kötü espriyi yaptığım için özür dilerim."

"Daha kötülerini de duydum," dedi Rebus.

"Tam Hitchcock işi, " dedi Bain. "*Marnie*'yi bilirsiniz, onun gibi bir şey."

Rebus'un aklına, Costello'nun evindeki şiir kitabı geldi: *Alfred Hitchcock'u Düşlüyorum.*

kötü olduğun için değil,
ölürsün, elde edilebilir olduğun için...

"Sanırım haklısın," dedi.

Siobhan, Rebus'un aldığı notlara göz attı. "Yine de Flip'in Londra yıllarını incelemek istiyorsun."

Rebus önce onayladı; arından başını salladı. "Hayır," dedi, "siz haklısınız... Bu dosyadan uzaklaşmak olur."

Rebus yanlarından ayrılınca, Siobhan Bain'e döndü. "Öyle söylediğine bakma, iş tam onun kalemi," dedi. "Ana soruşturmadan ne kadar uzaklaşırsa, hevesi o kadar artar."

Bain gülümsedi. Çantası yine yanındaydı; hâlâ açmamıştı. Cuma akşamı yemekten sonra veda edip ayrılmışlardı. Siobhan cumartesi günü arabasına atlayıp kuzeydeki deplasman maçına gitmişti. Yolda kimseyi arabaya almakla uğraşmamıştı. Çantasını sırtına vurmuş, sokak sokak dolaşarak bir pansiyon bulmuştu. Öğleden sonraki maç, Hibernian için iyi bir galibiyetle sona ermişti. Ardından biraz çevreyi dolaşmış, akşam yemeği yemişti. Yanında kaset çalar, kasetler ve bir iki kitap götürmüş, dizüstü bilgisayarınıysa evde bırakmıştı. Doktorun önerdiği gibi, Sorgucu'suz bir hafta sonu geçirmişti. Bir de yeni ileti yolladı mı diye merak edip, sürekli düşünmeye son verebilseydi... Pazar gecesi eve elinden geldiğince geç dönmeye çalıştı. Yatmadan önce çamaşırları yıkamaktan başka bir iş yapmadı.

Şimdi dizüstü bilgisayarı masanın üzerinde duruyordu. Siobhan ona dokunmaktan, içinde kımıldanan arzuya yenik düşmekten korkuyordu.

"Hafta sonun iyi miydi?" diye sordu Bain.

"Fena değildi. Seninki?"

"Sakin. Cuma akşamı birlikte yediğimiz yemek, en sıra dışı olaydı."

Siobhan bu iltifatı gülümseyerek karşıladı. "Şimdi ne yapıyoruz? Özel Birim'e telefon açıyor muyuz?"

"Cinayet Masası'yla konuşalım. İsteğimizi iletirler."

"Aracıları devreye sokmasak olmaz mı?"

"Aracılar, bu sözünü duymasın."

Siobhan'ın aklına Claverhouse geldi: Bain'in hakkı vardı. "Pekâlâ," dedi.

Bunun üzerine Bain Genel Müdürlüğe telefon açarak, Müfettiş Claverhouse'a uzun uzun konuştu. Siobhan, parmaklarını dizüstü bilgisayarının klavyesinin üzerinde gezdirdi. Cep telefonuna çoktan bağlamıştı. Cuma gecesi telefonuna, son zamalarda kullanım süresinin aşırı artış gösterdiğini belirten bir ileti gelmişti. Olsun, dedi içinden. Bain Claverhouse'a bir şeyler anlatadursun, o internete bağlanıp, oyalanacak bir şeyler bulmaya karar verdi.

Sorgucu'dan iki ileti gelmişti. İlki cuma akşamı, eve vardığı sıralarda ulaşmıştı.

Arayıcı, sabrım tükeniyor. Oyun senin için sona ermek üzere. Acil yanıt bekleniyor.

İkincisinin tarih bilgileri, cumartesi öğleden sonrayı gösteriyordu:

Siobhan? Beni düş kırıklığına uğrattın. Şimdiye kadarki başarından ötürü seni kutlarım. Oyun şu andan itibaren bitti.

Bitti dese de, pazar akşamı yeni bir ileti yollamıştı:

Benim izimi sürmekle mi meşgulsün? Benimle hâlâ görüşmek istiyor musun?

Görüşmesini bitirip, telefonu yerine bırakan Bain, ekrana bakıyordu.

"Sen yanıt vermeyince, adamın çenesi düşmüş."

"Yeni bir İSS mi kullanmış?" Bain iletilerin başlıklarına bakıp onayladı.

"Servis sağlayıcısı yeni, adı yeni, her şeyi yeni. Artık izinin sürülemeyeceğine ilişkin inancını kaybediyor olmalı."

"O halde neden bilgisayarını kapatıp, bir köşeye çekilmiyor?"

"Bilmem."

"Sence oyun gerçekten bitti mi?"

"Öğrenmenin tek yolu..."

Siobhan'ın parmakları klavyenin bir tuşundan ötekine gidiyordu.

Bütün hafta sonu dışarıdaydım, hepsi bu. Soruşturma sürüyor. Bu arada, evet, hâlâ görüşmek istiyorum.

İletiyi gönderdi. İkili kahve almaya gidip geri döndüğünde, yanıt gelmemişti.

"Bize küstü mü acaba?" diye sordu Siobhan.

"Belki de bilgisayarın başında değildir."

Siobhan ona döndü. "Yatak odanın her köşesinde bilgisayar eşyası mı var?" diye sordu.

"Ne o? Yatak odama davet mi bekliyorsun?"

Siobhan gülümsedi. "Hayır, yalnızca merak ettim. Bazıları gece gündüz bilgisayarın başından ayrılmadan yaşayabiliyor da, ondan... Öyle değil mi?"

"Aynen öyle. Ama ben onlardan değilim. Düzenli olarak yazıştığım üç tane sohbet odası var. Arada bir sıkıldım mı, internette dolaşıyorum."

"Takıldığın sohbet odaları neyle ilgili?"

"Teknoloji falan," diye yanıtladı Bain, koltuğunu masaya doğru iterken. "Şimdi, hazır beklerken, Bayan Balfour'un silinmiş dosyalarına bir göz atsak iyi olur." Siobhan'ın bakışlarındaki değişikliği fark etti. "Silinmiş dosyaların kurtarılabildiğini biliyorsun, değil mi?"

"Elbette. Anlık iletilerine baktık."

"Peki ya e-postalarına baktınız mı?"

Siobhan bakmadıklarını itiraf etmek zorunda kaldı. Daha doğrusu Grant böyle bir işlemin mümkün olup olmadığını bilmiyordu.

Bain, Flip'in masa üstü bilgisayarı üzerinde çalışmaya koyuldu. Çok geçmeden, genç kıza gelen ve ondan giden silinmiş iletilerin listesini elde ettiler.

"Ne kadar zaman öncesine gidiyor?" diye sordu Siobhan.

"İki yıldan biraz fazla. Bilgisayar ne zaman satın alınmış?"

"On sekizinci yaş gününde," diye yanıtladı Siobhan.

"O yaşta bir çocuk için oldukça iyi bir bilgisayarmış."

Siobhan hak verdi. "Armağanlar arasında bir de ev var."

Bain, Siobhan'ın söylediklerini inanılması güç bulmuş, başını ağır ağır sallıyordu.

"Bana kol saatiyle fotoğraf makinesi almışlardı."

"Saat bu mu?" diye sordu Siobhan, Bain'in bileğini göstererek.

Ötekininse aklı başka yerdeydi. "Elimizde, bilgisayarı kullanmaya başladığı ilk günlere kadar uzanan e-postalar var." Yakın tarihli olanlardan birine tıkladı; ancak bilgisayar ekranında beliren uyarı, bu iletiyi açamayacağını söylüyordu.

"Dönüştürme gerekli," dedi. "Hard disk dosyayı sıkıştırmış olmalı."

Siobhan, yaptığı işi takip etmeye çalışıyorduysa da, Bain'in elleri makineli tüfek gibi işliyordu. Çok geçmeden, Flip'in bilgisayarından yolladığı ilk e-postaya eriştiler. Babasının iş adresine göndermişti:

Deneme yapıyorum. Umarım bu postamı almışsındır. Bilgisayarım harika! Akşama görüşürüz. Flip.

"Ne dersin, hepsini okumamız gerekmez mi?" diye sordu Bain.

"Sanırım haklısın," diye karşılık verdi Siobhan. "Hepsini tek tek dönüştürmek mi gerek?"

"Hayır. Bana bir bardak çay getirirsen, elimden geleni yaparım... Sütlü ve şekersiz."

Siobhan, elinde iki kupayla geri döndüğü sırada, Bain yazıcıdan iletilerin dökümünü alıyordu. "Ben yeni desteyi hazırlarken, sen de bunlara göz atabilirsin."

Siobhan işe tarih sırasıyla giderek başladı. Çok geçmeden gözüne, Flip'in arkadaşlarıyla son dedikoduları paylaştığı iletilerden daha ilginç bir şey takıldı.

"Şuna bir baksana," dedi Bain'e.

Öteki e-postayı okudu. "Balfour Bankası'ndan geliyor," dedi. "RAM diye birinden."

"Ranald Marr olduğuna bahse girmeye hazırım," dedi Siobhan, kağıdı geri alırken.

Flip, Sonunda sanal dünyanın bir parçası olmana çok sevindim! Umarım bol bol eğlenirsin. İnternetin çok iyi bir araştırma aracı olduğunu göreceksin; umuyorum ki bu anlamda derslerine yararlı olur... Evet haklısın, iletileri silebilirsin. Böylece bilgisayarın hem daha hızlı çalışır, hem de hafızasında yer açılır. Ama unutma; bazı işlemler uygulanmazsa, silinen iletilere ulaşılabilir. İşte sana, bir iletiyi tamamen silmenin yöntemi.

Postayı yazan, işlemin nasıl yapıldığını anlatmakla devam etmiş, iletinin sonuna R harfiyle imzasını atmıştı. Bain, parmağını ekranın kenarında gezdirdi.

"Aradaki iletilerin neden eksik olduğu şimdi anlaşılıyor," dedi. "Nasıl yapıldığını öğrenince, temelli silmeye başlamış."

"Neden Sorgucu'dan gelen ya da ona yollanan bir tek ileti bile bulunmadığı da şimdi ortaya çıktı," dedi Siobhan, elindeki kâğıtları incelerken. "RAM adlı kişiye yazdığı iletinin aslı bile yok."

"Sonrası da öyle."

Siobhan şakaklarını ovaladı. "Neden her şeyi silmek istemiş ki?"

"Bilmem. Her kullanıcının yapacağı bir iş değil."

"Şimdi her şeyi anlarız," dedi Siobhan, üzerinde oturduğu tekerlekli koltuğu ayaklarıyla iterken. Balfour Bankası'nda çalışan RAM adlı kişiye gidecek yeni bir e-posta yazmaya koyuldu.

Ben Memur Clarke. Benimle acilen temasa geçmeniz gerekiyor.

St Leonard's Karakolu'nun telefonunu ekleyip, iletiyi yolladı. Ardından bankaya telefon açtı.

"Bay Marr'ın ofisi, lütfen." Marr'ın sekreterine bağlandı. Bay Marr orada mı?" Bir yandan da çayını yudumlayan Bain'i izliyordu. "Bana siz de yardımcı olabilirsiniz. Ben St Leonard's SİB'den Dedektif Clarke. Az önce Bay Marr'a bir e-posta yolladım; ulaştı mı, onu merak ettim de. Görünüşe bakılırsa bizim sistemde bir problem var..." Sekreter kontrol ederken Siobhan bir süre sessizce bekledi.

"Ulaşmamış, öyle mi? Peki Bay Marr'ın nerede olduğunu öğrenebilir miyim?" Sekreterin yanıtını bekledi. "Oldukça önemli bir durum da... Prestonfield Konağı'nda mı? Buradan pek uzak sayılmaz. St Leonard's Karakolu'na uğramasını rica ediyorum. İletebilir misiniz? Beş dakika, fazla sürmez. Böylesi, kendisini işyerinde ziyaret etmemizden daha uygun olur." Yeniden sekretere kulak verdi. "Teşekkür ederim. E-posta ulaştı diyorsunuz, öyle mi? Harika, tekrar teşekkürler."

Telefonu yerine bırakırken, çayını bitiren Bain sessizce alkış tuttu.

Marr, kırk dakika sonra karakolun kapısında göründü. Siobhan, üniformalılardan birini, üst kattaki SİB odasına kadar eşlik etmesi için Marr'ın yanına yolladı. Rebus henüz ortalarda yoktu; ancak ofis oldukça işlekti. Üniformalı memur, Marr'ı, Siobhan'ın masasına getirdi. Siobhan ufak bir baş hareketiyle selam verdikten sonra, bankacıdan oturmasını istedi. Marr çevresine bakındı; ortalıkta boş sandalye yoktu. Tüm gözler üzerindeydi; diğer memurlar kim olduğunu merak ediyorlardı. Yepyeni duran çizgili takımı, beyaz gömleği ve açık sarı kravatıyla karşılarında duran bu adam, karakolun sürekli ziyaretçilerinden çok, ünlü bir avukatı andırıyordu.

Bain yerinden kalkıp sandalyesini Marr'a verdi.

"Şoförüm 'Park Yapılmaz' yazan yere park etti," dedi Marr, saatine bakma numarası yapıp, karakoldan çarçabuk ayrılmak istediğini belli etmeye çalışarak.

"Uzun sürmeyecek efendim," dedi Siobhan. "Bu bilgisayarı bir yerlerden anımsıyor musunuz?" diye sordu, parmaklarını monitörün kenarına dokundurarak.

"Nasıl?"

"Philippa'ya aitti."

"Öyle mi? Peki bunu ben nereden bilebilirim?"

"Bilememeniz doğal. Ancak birbirinize e-postalar gönderiyordunuz."

"Ne?"

"RAM: Sizin adınızın kısaltması değil mi?"

"Olsa ne fark eder?"

Bain bir adım öne çıkıp, Marr'a bir kâğıt uzattı. "Bunu ona siz yollamışsınız," dedi. "Philippa Balfour da bunun üzerine gerekeni yapmış."

Marr kâğıdı okuyup başını kaldırdığında, bakışlarını Bain yerine, az önceki çıkıştan hiç de memnun olmadığı, yüzünü hafifçe buruşturmasından anlaşılan Siobhan'a çevirdi.

Büyük bir hata yaptın, Eric! Böyle demek geliyordu içinden. Çünkü Marr artık ellerinde, ikilinin birbirlerine yolladığı iletilerden yalnızca birinin bulunduğunu biliyordu. Aksi halde Siobhan, ellerinde başka e-postalar varmış gibi hissettirmeyi sürdürebilir, Marr'ın bundan rahatsızlık duyup duymadığını gözlemleyebilirdi.

"Eee?"

"Yalnızca biraz tuhaf," dedi Siobhan, "ona yolladığınız ilk ve tek e-postanın, e-postaların nasıl silineceğiyle ilgili olması..."

"Philippa özel yaşamını gizli tutardı," diye açıklama getirdi Marr. "Kişisel şeylerin özelliğini korumayı seviyordu. Bana ilk sorduğu soru, belgelerin nasıl silineceği olmuştu. Ben de bu yanıtı yollamıştım. Birilerinin yazdıklarını okuyabilecek olması fikri, hiç hoşuna gitmemişti."

"Neden?"

Marr zarif omuzlarını silkti. "Hepimizin içinde ayrı ayrı kişilikler var, öyle değil mi? Yaşlı bir akrabasına bir ileti yazan 'siz'le, bir arkadaşına yazan 'siz', aynı kişiler değilsiniz. Örneğin ben, sekreterimin, savaş oyunu oynadığım bir arkadaşıma attığım e-postayı okumasını istemem. Okursa, yanında çalıştığı adamdan çok daha farklı bir 'ben' görecektir."

Siobhan sürekli onaylıyordu. "Sanırım sizi anlıyorum."

"Gizlilik aynı zamanda işimde de yaşamsal öneme sahip. O kadar çok çeşit ticaret hilesi var ki... Bu yüzden gereksiz belgeleri bile yırtmadan atmaz, e-postaları düzenli olarak sileriz. Tüm bunları, müşterilerimizi ve kendimizi korumak için yaparız. İşte bu yüzden Flip iletilerini silmekten söz edince, konun benim için önemini düşünerek hareket etmiştim." Bir süre sessiz kaldı. Bir Siobhan'ın, bir Bain'in yüzüne bakıyordu. "Bilmek istediğiniz her şeyi açıklayabildim mi?"

"Yazışmalarınızda başka nelerden söz ederdiniz?"

"Uzun süre hiç yazışmadık. Benim e-posta adresimi biliyordu. Bu konularda bilgili olduğumu düşünerek, bana danışıyordu. Başlarda bir sürü soru soruyordu. Ama çabuk öğrenenlerdendi.

"Bilgisayarından silinen iletileri araştırmayı sürdürüyoruz," dedi Siobhan, kendinden emin. "Ondan gelen ya da ona yolladığınız en son iletinin tarihini anımsayabiliyor musunuz?"

"Belki bir yıl kadar önceydi." Marr ayağa kalkmak için hamle yaptı. "Şimdi, eğer sormanız gerekenleri sorduysanız, gerçekten gitmek zorundayım..."

"Flip'e şu silme işini anlatmamış olsaydınız, adamı çoktan yakalamıştık."

"Kimi?"

"Sorgucu'yu."

"Şu sözünü ettiğiniz oyundaki adamı mı? Hâlâ ölümüyle bir ilgisi olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

"Bilmek istediğimiz de bu?"

Marr ayağa kalkmış, ceketini düzeltmekle uğraşıyordu. "Şu... Sorgucu dediğiniz adam olmadan öğrenmeniz mümkün değil mi?"

Siobhan Bain'e dönünce, öteki sıranın kendisine geldiğini anladı.

"Elbette mümkün," dedi kendinden emin bir ses tonuyla. "Biraz daha fazla zaman alacak, ama eninde sonunda izini bulacağız. İlerlerken arkasında bir sürü ipucu bırakmış."

Marr sırayla dedektiflere baktı. "Harika," dedi gülümseyerek. "Eğer daha fazla yardımım dokunursa..."

"Şu ana kadar fazlasıyla yardımcı oldunuz, Bay Marr," dedi Siobhan, gözlerini üzerinden ayırmadan. "Üniformalı memurlardan birine, size kapıya kadar eşlik etmesini söyleyeceğim."

Marr gittikten sonra Bain, sandalyesini yeniden Siobhan'ın yanına çekti.

"Sence o, değil mi?" diye sordu sessizce.

Siobhan, gözünü Marr'ın az önce çıktığı koridordan ayırmadan, başını sallayarak Bain'e hak verdiğini gösterdi. Derken omuzları çöktü. Gözlerini kısıp, elleriyle ovuşturdu. "Aslına bakarsan, en ufak bir fikrim bile yok."

"Ayrıca kanıtın da yok."

Siobhan onayladı. Gözlerini hâlâ açmamıştı.

"İçine doğuyor, değil mi?" diye sordu Bain.

"Önsezilerime fazla bel bağlamamam gerektiğini biliyorum," diye karşılık verdi Siobhan, gözlerini açarak.

"Bunu duyduğuma sevindim," dedi Bain, gülümseyerek. "Bir de elimizde kanıt olsa, ne iyi olurdu, değil mi?"

Telefon çaldığında Siobhan'ın aklı başka yerde olduğundan, Bain yanıt verdi. Arayan, Özel Birim'den Black diye bir memurdu. Memur, doğru yeri arayıp aramadığını sordu. Bain, doğru yeri aradığını söyledi. Bunun üzerine Black Bain'e, bilgisayarlardan ne kadar anladığını sordu?

"Biraz anlarım."

"Güzel. Bilgisayar önünüzde mi?" Bain önünde olduğunu söyleyince Black ne yapmasını istediğini anlattı. Aradan beş dakika geçmişti ki, Bain, telefonu kapatıp Siobhan'ın yanına geldi. Konuşmadan önce derin bir of çekti.

"Şu Özel Birim'i bir türlü anlayamıyorum," dedi, "ne zaman konuşsak, kendimi beş yaşında, okula yeni başlayan bir çocuk gibi hissetmeme neden oluyorlar."

"Oldukça güzel konuştun," diye destek verdi Siobhan. "Neye ihtiyaçları varmış?"

"Seninle Sorgucu arasındaki yazışmaların tam metnini. Ayrıca Philippa Balfour'un ve senin İSS hesaplarınızı, kullanıcı adlarınızı, bunun gibi ayrıntıları..."

"Yalnız bilgisayar Grant Hood'un," dedi Siobhan, dizüstü bilgisayarına dokunarak.

"O halde onun hesap ayrıntılarına ihtiyacımız var." Bir süre sessiz kaldı. "Black, kuşkulandığımız birileri olup olmadığını da sordu."

"Söylemedin, değil mi?"

Bain başını salladı. "Ama bence Marr'ın adını verebiliriz. Hatta e-posta adresini bile."

"İşe yarar mı?"

"Yarayabilir. Amerikalıların uydu aracılığıyla e-postaları okuyabildiğini biliyor muydun? Dünya üzerindeki bütün e-postaları..." Siobhan'ın şaşkın bakışlarıyla karşılaşınca kahkahayı bastı. "Elbette bizim Özel Birim'in böyle bir teknolojiye sahip olduğunu kastetmiyorum. Ama kim bilir, ummadık taş baş yarar derler."

Siobhan son öneriyi bir süre değerlendirdi. "Pekâlâ, şu ana kadar ne elde ettiysek, hepsini onlara bildir. Ranald Marr'ın adını ver."

Dizüstü bilgisayarı, bir ileti geldiğini haber verdi. Siobhan iletinin üzerine tıkladı. Sorgucu'dandı.

Arayıcı. Kapanış'ın bitişinde görüşüyoruz. Uyar mı?

"Vay," dedi Bain, "baksana, sana soruyor."

Yani oyun bitmedi, öyle mi? Diye yazdı Siobhan.

Özel durum.

Siobhan bir kez daha yazmaya koyuldu: *Ortada şu an yanıtlanması gereken sorular var.*

Yanıt anında geldi: *Sor Arayıcı.*

Oyunu Flip'ten başka oynayan var mıydı?

Yanıtı bir dakika kadar beklediler.

Evet.

Siobhan bu karşılık üzerine Bain'e döndü. "Daha önce olmadığını söylemişti."

"Ya o zaman yalan söylemişti, ya da şimdi söylüyor. Soruyu yeniden soruyor olman, ilk yanıtı inandırıcı bulmadığını gösteriyor."

Kaç kişi?

Üç.

Birbirlerine karşı mı yarışıyorlardı? Birbirlerinden haberleri var mıydı?

Vardı.

Kime karşı oynadıklarını biliyorlar mıydı?

Otuz saniye boyunca yanıt gelmedi. *Kesinlikle hayır.*

"Doğru mu söylüyor, yalan mı?" diye sordu Siobhan Bain'e.

"Bay Marr'ın bu kadar kısa sürede ofisine gitmesi zor görünmüyor mu?"

"Arabasında diz üstü bilgisayar bulunduruyorsa, hiç şaşırmam."

"İstersen ofisini arayabilirim..." dedi Bain, telefona uzanarak. Siobhan bankanın numarasını ezbere söyledi.

"Bay Marr'ın ofisi, lütfen," dedi Bain. "Siz Bay Marr'ın yardımcısı mısınız? Ben Lothian Polisi'nden Dedektif Çavuş Bain. Bay Marr'la görüşmem mümkün mü acaba?" Siobhan'a baktı. "Neredeyse gelir diyorsunuz... Oldu, teşekkür ederim." Aklına bir şey geldi. "Kendisine arabasının içinde ulaşma şansım var mı? Arabada e-postalarına ulaşamaz, değil mi?" Bir süre dinledi. "Yo, önemli değil. Teşekkürler. Ben daha sonra yeniden ararım." Telefonu kapattı. "Arabada e-postalarına ulaşamıyormuş."

"Yardımcısı bilmiyor olabilir," dedi Siobhan sessizce.

Bain onayladı.

"Günümüzde," diye ekledi Siobhan, "tek ihtiyacın olan şey, cep telefonu." Aklından geçen, Grant'ınki gibi WAP özelliği olan bir telefondu. Her nedense gözünün önüne, Grant'la Elephant House adlı kafeteryada oturdukları o sabah geldi. Grant, daha önceden çözdüğü bir bulmacaya kafa yoruyormuş numarası yaparak, yan masadaki kadını etkilemeye çalışmıştı... Tüm bu düşünceleri bir kenara bırakıp, Sorgucu'ya yollayacağı yeni iletiyi hazırlamaya koyuldu.

Oyuncular kimlerdi, söyleyebilir misin? Onları tanıyor muydun?
Yanıt bir iki saniye sonra geldi.

Hayır.

Bu söylemem mi demek oluyor, söyleyemem mi?

İkisi de. Kapanış seni bekliyor.

Son bir sorum daha var, Üstat. Flip'i nasıl buldun?

O beni buldu; tıpkı senin gibi.

O seni nasıl buldu?

Kapanış ipucu kısa süre sonra elinde olacak.

"Sanırım fazlasıyla dinledi," dedi Bain. "Kölelerinin bu kadar fazla soru sormasına alışkın olmamalı."

Siobhan yazışmayı sürdürmeyi düşündüyse de, ardından Bain'i haklı bularak vazgeçti.

"Grant Hood kadar iyisini yapabileceğimi sanmıyorum," diye ekledi Bain. Siobhan bu sözü anlamadığından kaşlarını çattı. "Bulmaca çözme konusunda," diye açıkladı Bain.

"Dur bakalım. Orası hiç belli olmaz."

"Bu arada ben gerekli bilgileri Özel Birim'e aktarayım."

"Tamam," dedi Siobhan. Aklına yine Grant geldi. Onsuz oyunda bu kadar ilerleyemezdi. Öte yandan Grant, yeni görevine başladığın-

dan bu yana en ufak ilgi göstermemiş, çözülmeyi bekleyen yeni ipucu var mı diye merak edip aramamıştı. Odaklandığı konudan nasıl bu kadar çabuk vazgeçebiliyordu, hayret! Televizyonda gördüğü Grant'la, gece yarısı kapısının önünde dikilen, Karaca Dağı'nda tüm savaşma gücünü yitiren Grant arasında dağlar kadar fark vardı. Siobhan, ikinci Grant'ı yeğlediğini düşünüyordu. Bu tercihin altında kıskançlığın yatmadığından emindi. Artık Gill Templer'la ilgili bir şeyi anladığına inanıyordu. Gill, yeni görevinin ağırlığından korkmaya ve tüm yükü, altında çalışanların sırtına bindirmeye başlamıştı. Belki de ısrarla keskin ve kendinden emin bir kılığa bürünmeye çalışmasının nedeni, kendine güvenmeyişiydi. Siobhan, bunun yalnızca bir geçiş dönemi olmasını umuyordu.

Umduğu bir şey daha vardı; o da Kapanış ipucu geldiğinde Grant'ın, omuz omuza çarpıştığı eski takım arkadaşına bir iki dakikasını ayırmasıydı.

Grant güne basın görevlileriyle uğraşmakla başladı. Ardından eldeki haberleri, ilerleyen saatlerdeki yayınlara hazırlamak için yeniden gözden geçirdi. Bu kez hem Başkomiser Templer'a, hem de Emniyet Müdür Yardımcısı Carswell'e beğendirebilmeyi umuyordu. İşleri arasında bir de, kurbanın babasının telefonlarına yanıt vermek vardı. Kızgın baba, konuyla ilgili haberlere neden daha fazla yayın zamanı ayrılmadığından yakınıyordu.

"*Crimewatch* olabilir mesela," demişti defalarca. Grant içten içe *Crimewatch* programının harika bir fikir olduğunu düşünüyordu. BBC'nin Edinburgh Haber Dairesi'ni aradığında, kendisine Glascow Haber Dairesi'nin telefon numarası verildi. Glascow'sa, Londra'nınkini verdi. Son durağında santral kendisini bir araştırmacı-gazeteciye başladı. Adam, yaptığı işi bilen, doğru düzgün bir basın sözcüsünün bunu bilmesini bekliyor olacak ki, küçük görür şekilde Grant'a, *Crimewatch*'un yayına ara verdiğini, yeniden ekrana dönmesinin birkaç ayı bulabileceğini söyledi.

"Haklısınız, unutmuşum. Yine de teşekkür ederim," dedi Grant, durumu kurtarmaya çalışarak. Ardından telefonu kapattı.

Tıpkı altı saat önce kantinden aldığı bir sandviçle geçiştirdiği sabah kahvaltısı gibi, öğle yemeğine de zamanı kalmamıştı. Aklında sürekli Polis Merkezi'nin olağan güç savaşları vardı. Carswell'le Templer ba-

zı konulardan uzlaşabilseler de, bu kesinlikle her konu için geçerli değildi. İşte kendisi, bu ikilinin tam ortasında bir yerdeydi. Birinin adamı olup ötekinden kopmamak için elinden geleni yapıyordu. Asıl ipler Carswell'in elindeydi; ancak Templer, Grant'ın amiriydi. İstese onu çıkardığı yerden aşağı atabilirdi. Bu yüzden Grant'a düşen, Templer'a böyle bir fırsat verecek ya da onda bu anlamda bir istek yaratacak gerekçeleri önlemekti.

Şu ana kadar, uykusundan, yemeğinden ve boş zamanından vazgeçmek pahasına işlerin üstesinden geldiğinin farkındaydı. Ancak olumlu yanından bakarsa, dosya dışarıdan büyük ilgi görmeye başlamıştı. Yalnız Londra'dan değil, New York, Sydney, Singapur ve Toronto'dan birçok uluslar arası haber ajansı, ellerindeki ayrıntıların güncellenmesi için başvuruda bulunuyordu. Hatta ortalıkta gazetecilerle Edinburgh'da bir araya gelme önerileri dolaşıyor, ilgilenen ajanslardan, kısa bir basın toplantısına zaman ayırıp ayıramayacağına ilişkin sorular geliyordu.

Grant bu sorulara her defasında olumlu yanıt veriyordu. Her gazeteciden, bağlantı kurabileceği bir telefon numarası alıyor, hatta ülkeleri arasındaki saat farkını bile not ediyordu.

"Gecenin bir yarısı faks göndermemin ne anlamı var?" demişti bir Yeni Zelandalı bir haber editörüne.

"E-postayı tercih ederim, dostum."

Böylece Grant e-posta adreslerini de almaya başlamıştı. Birden aklına Siobhan'a ödünç verdiği diz üstü bilgisayarı geldi. Şu an ona çok ihtiyacı vardı. Ya geri isteyecek, ya da daha yeni bir tane satın alacaktı. Dosyanın internet adresini kullanması gerekebilirdi. Hemen bir kopyası Templer'a gitmek üzere, Carswell'e durumu anlatan bir dilekçe yazdı.

Ah bir zamanı olsa ne aletler alırdı...

Dizüstü deyince aklına, birkaç gündür hiç düşünmediği Siobhan geldi. Ona olan ilgisi uzun sürmemişti. Yeni görevinin aralarına bir set çekeceğini sanıyordu. Ayrıca ofiste geçen olayı rahatlıkla hiç yaşanmamış sayabilirlerdi. Tek tanık Rebus'tu; ama eğer ikisi birden olanları reddeder, Rebus'u yalancı çıkarırsa, o da bir süre sonra unuturdu.

Grant iki şeyden emindi: Basın sözcülüğünün sürmesini istediğinden ve işini iyi yaptığından.

Başarısını, günün altıncı bardak kahvesiyle kutlamak için kahve makinesine gitmiş, geri dönerken koridorda, merdivenlerde karşılaştığı yabancılara selam vermişti. Ötekiler onu tanıyor ve görünüşe bakılırsa onun tarafından tanınmak istiyorlardı. Odanın kapısını açtığında telefonun çaldığını duydu. Odası, neredeyse bazı karakollarda bulunan dolaplar kadar küçüktü. Pencere olmadığından, içeriye doğal ışık girmiyordu. Koltuğuna oturup, telefonu açtı.

"Ben Memur Hood."

"Sesin çok neşeli geliyor."

"Kimle görüşüyorum?"

"Steve Holly. Bu adı anımsıyor musun?"

"Elbette Steve. Sizin için ne yapabilirim?" Sesini derhal resmileştirdi.

"Ne yapabilirsin? Bir düşünelim Grant. Şu an üzerinde çalıştığım habere bir konu arıyorum da..."

"Evet?" Grant yerinde rahat oturamadığından öne doğru eğildi.

"İskoçya'da kaybolan kadınlar... Olay yerinde bulunan bebekler... İnternet üzerinde oynanan oyunlar... Dağ başında ölü bulunan öğrenciler... Sence hangisi daha çok gürültü koparır?"

Grant elindeki ahizeyi parçalayacakmış gibi sıkıyordu. Masa, duvar, bütün görüntüler birdenbire bulanıklaştı. Gözlerini kapayıp, kendine gelmek için silkindi.

"Böyle bir dosyada, Steve," dedi ciddiye almaz bir şekilde, "bir muhabirin kulağına olur olmaz her şey gelir."

"Sanırım internetteki ipuçlarının bazılarını sen çözmüşsün. Cinayetle ilgisi olmalı, yanılıyor muyum?"

"Bu konu hakkında yorum yapmayacağım, Bay Holly. Bakın, bildiğinizi sandığınız şey doğru ya da yanlış her neyse, soruşturmaya onarılması güç zararlar verebilir. Özellikle bu kadar hassas bir aşamada olan bir soruşturmaya..."

"Balfour soruşturması hassas bir aşamada mı? Bunu duymamıştım..."

"Demek istediğim..."

"Bak Grant, kusura bakma ama bu işte sıçtın. Şu an yapabileceğin en iyi şey, adımı elindeki o küçük listeye eklemek."

"Bunu yapacağımı hiç sanmıyorum."

"Emin misin? Yeni görevinin tadını çıkaramadan başının belaya girmesini hiç istemem."

"Bana kalırsa dünyada daha çok istediğin bir şey yoktur, Holly."

Steve kahkahayı bastı. "Önce Steve, sonra Bay Holly, şimdi de Holly... Biraz sonra yeni yeni isimler takmaya başlayacaksın."

"Kim söyledi?"

"Bu kadar büyük işleri gizli tutmak zordur."

"Köstebek kim?"

"Sağdan soldan bir sürü bilgi gelir...bilirsin işte," dedi Holly. Ardından bir süre düşündü. "Doğru ya, sen bu işleri ne bilirsin... İlk günden benim gibilere diş geçirebileceğini mi sandın?"

"Ne demek istediğini..."

"Sevgili süs köpeklerinle yaptığın birebir görüşmeler var ya; onların canı cehenneme Grant. Dikkat etmen gerekenler benim gibiler. Bu son sözümü istediğin yere çekebilirsin."

"Teşekkürler, dikkate alırım. Gazeteye ne zaman dönüyorsun?"

"Ne o, yoksa bizi geçici yasaklamayla mı susturmaya çalışacaksın?" diye sordu Holly. Ardından kahkahayı bastı. "Şimdi sen jargonu da bilmiyorsundur."

"Biliyorum, mahkemenin tedbir kararı," diye tahmin yürüttü Grant. Bu mahkeme kararı, bir dosya hakkında haber yapmayı geçici olarak yasaklıyordu. "Bak," diye konuşmayı sürdürdü, "sözünü ettiğin şeylerden hiçbirinin dosyayla ilgisi olduğundan emin değiliz."

"Bu, haber olamayacağı anlamına gelmez."

"Ayrıca dosyanın ilerleyişine zararlı."

"O halde beni dava edersin."

"Böyle aşağılık oyunlara girişenleri asla unutmam."

"Adımı ömür boyunca unutmayacak o kadar çok insan var ki. Kuyruğa gir de onların hakkını yeme."

Tam telefonu kapatacaktı ki, Holly ondan önce davrandı. Bunun üzerine yerinden kalktı. Önce iki kere masaya, ardından çöp kutusuna, sonra hafta sonu aldığı evrak çantasına, en sonunda da iki duvarın birleştiği köşeye tekme attı. Başını duvara dayayıp düşünmeye başladı.

Hemen Carswell'e gitmeliyim. Hayır, hayır, Gill Templer'a söylemem gerek!

Emir komuta zinciri gereği önce Templer geliyordu. Sonra Emniyet Müdür Yardımcısı'na anlatması gerekirdi. Bu durumda Carswell doğal olarak, Emniyet Müdürü'ne çıkacaktı. Öğleden sonra... Acaba

en geç ne zaman bildirebilirdi? Belki de Holly, Templer'ı ya da Carswell'i kendi arardı. Eğer Grant gün sonuna kadar hiçbir şey yapmazsa, başı daha büyük dertte demekti. Belki de mahkeme kararı için hâlâ zaman vardı.

Telefonu eline alırken gözlerini kapatıp, içinden kısa bir dua okudu. Sonra numarayı tuşladı.

Akşamüzeriydi. Rebus en az beş dakikadır tabutlara dalmıştı. Ara sıra içlerinden birini seçiyor, işçiliğini inceliyor, diğerleriyle karşılaştırıyordu. Aklına en son, uzman bir antropologdan yardım almak geldi. Kullanılan araçlar, tabutların üzerinde yarık gibi çeşitli izler bırakmış olmalıydı. Bir uzman hangi araçların kullanıldığından bir sonuç çıkarabilirdi. Eğer her birleşim yerinde aynı malzeme kullanıldıysa, bu durum, arada bir ilişki olduğunu kanıtlamada kullanılabilirdi. Belki kenarda köşede bir deri parçası, bir saç teli ya da bir parmak izi kalmış olabilirdi... Bebeklere giydirilmiş kumaş parçalarının izi sürülebilir miydi? Kurbanların listesini, rahat görebileceği şekilde masaya yaydı: 1972... 1977... 1982 ve 1995 yılları. İlk kurban Caroline Farmer, yaşamın olgunluk dönemi sayılabilecek yirmili otuzlu yaşlarında öldürülen diğer kurbanlarla karşılaştırıldığında oldukça gençti. Boğulma ve kayıp. Eğer ortada bir ceset yoksa, bir cinayet işlendiğini kanıtlamak neredeyse olanaksızdı. Boğulma sonucu ölümlerde patologlar, ölen kişinin suya girmeden önce canlı mı, yoksa ölü mü olduğunu söyleyebiliyorlardı, o kadar. Daha fazlasını kestiremiyorlardı. Örneğin birini bayıltıp suya attınız: Dosya mahkemeye ulaşmış olsa bile, cinayet savını sağlam bir zemine oturtmak güçtü. Rebus bir keresinde bir itfaiyecinin kendisine söylediği, en iyi cinayet işleme yolu hakkındaki sözleri anımsadı: Kurban adayını mutfakta sarhoş et; ardından tencerenin altını açık bırak.

Kolay ve akıllıca.

Rebus, düşmanının ne kadar akıllı olduğunu kestiremiyordu. Fife, Nairn, Glascow ve Perth... Adamın geniş bir alanda, birbirlerinden uzak noktalarda çalıştığı açıktı. Belki çok gezen biriydi. Aklına Siobhan'ı oradan oraya koşturan Sorgucu geldi. Tabutları bırakan her kimse onunla Sorgucu arasında bir ilişki kurmak mümkün müydü acaba? Defterine karaladığı 'adli tıp patologu' notuna bir yenisini ekledi:

'Suçlu profili'. Üniversitede bu alanda uzmanlaşmış psikologlar vardı. Bunlar, delillerden suçlunun kişiliğiyle ilgili sonuçlar çıkartıyorlardı. Rebus, hiçbir zaman işe yaradığını düşünmediyse de, uzun süredir yumrukladığı bu kilitli kapıyı, yardım almadan açamayacağının farkındaydı.

Derken Gill Templer, SİB ofisinin koridorundan fırtına gibi geçti. Rebus, kendisini görmediğini düşündü. Ancak Templer küplere binmiş bir yüz ifadesiyle, bir anda Rebus'a doğru yöneldi.

"Sana söylemiştim," dedi Templer.

"Neyi söylemiştin?" diye sordu Rebus, masum bir çocuk gibi.

Templer eliyle tabutları gösterdi. "Bunlarla uğraşmanın zaman kaybı olduğunu." Sinirden sesi titriyordu. Tüm vücudu yay gibi gerilmişti.

"Gill, Tanrı aşkına, ne olduğunu söyler misin?"

Öteki hiçbir şey söylemeden, tabutları bir vuruşta havaya savurdu. Rebus yerinden fırlayıp, tabutları yerden toplamaya başladı. Her eline aldığı tabutun sağını solunu, zarar görmüş mü diye iyice inceliyordu. Çevresinde baktığında, kapıya doğru yönelen Gill'in birden arkasını döndüğünü gördü.

"Yarın öğreneceksin," dedi kapıdan çıkarken.

Rebus odaya bakındı. Silvers'la sivillerden biri sohbetlerine ara vermiş, olanları izliyorlardı.

"Git gide kendini kaybediyor!" diye yorumladı Silvers.

"Yarın demekle neyi kastetti?" diye sordu Rebus. Silvers yalnızca dudak büktü.

"Kendini kaybediyor..." dedi yeniden.

Belki de haklıydı.

Rebus yerine oturup, bu son sözü enine boyuna düşündü: Ona göre 'kendini kaybetmenin' bir sürü şekli vardı. Hangi şekli olduğunu bilmese de, tıpkı Gill gibi kendini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu biliyordu.

Jean Burchill gününün büyük bir bölümünü, Kennet Lovell'la Peder Kirkpatrick arasındaki yazışmaların izini sürmekle geçirmişti. Alloway ve Ayr'daki kiliselerdeki görevlilerle, bir yerel tarihçiyle ve Kirkpatrick'in torunlarından biriyle konuşmuştu. Glascow'daki Mitchell Kütüphanesi'yle yaptığı telefon görüşmesi, bir saatten uzun sürmüştü. Müzeden Ulusal Kütüphane'ye kısa bir yürüyüş yapmış, oradan da

Hukuk Fakültesi'ne geçmişti. Son olarak Chambers Caddesi'nden geçip, Cerrahlar Lokali'ne yönelmişti. Lovell'ın ressam J. Scott Jauncey tarafından yapılan ve lokalin sergi salonunda bulunan portresini uzun uzun incelemişti. Resimdeki Lovell, yakışıklı, genç bir delikanlıydı. Çoğu ressam portrelerinde, resmini yaptığı insanın kişiliğine ilişkin ipuçları bırakırdı. Ancak Lovell'ınki sıradan bir üst gövde çalışmasıydı. Arka plan, Lovell'ın yüzünde kullanılan parlak sarı ve pembe tonlarıyla kontrast oluşturacak şekilde düz siyahtı. Lokaldeki diğer portreler modellerini, önlerinde açık bir kitapla, ellerinde kalem kâğıtla, bir kütüphanede poz verirken ya da bir kafatasını incelerken sunuyordu. Lovell'ın portresindeki sadelik, Jean'ı rahatsız etmişti. Ya ressam çalışmaya iş gözüyle bakmış, bu yüzden kendini verememişti, ya da modeli fazla gösterişli bir şeyden kaçınmasını istemişti. Peder Kirkpatrick'i, ressamın parasını verirken gözünde canlandırdı. Acaba portrede Lovell'ın kusursuz görünmesi için mi çalışılmıştı, Jean bunu merak ediyordu. Onlu yaşlarını yeni geçmiş bu genç adam, Burke'ün otopsisine katılmıştı. O günlerden bir gazete haberine göre, 'otopsi sırasında aşırı kan fışkırmış, ders bittiğinde sınıf kesimhaneye dönmüştü.' Betimlemeyi ilk okuduğunda Jean'ın midesi bulanmıştı. Acaba Burke'ün kurbanı olarak, içkinin etkisiyle bir şey hissetmez durumu getirildikten sonra boğazlanarak öldürülmek daha mı iyi olurdu, diye düşünmüştü bir an. Kennet'in gözlerinin içine bakmıştı yeniden. Tanık oldukları onca dehşete rağmen, kapkara gözbebekleri yine de ışıl ışıl görünüyordu.

Ya da bu gözlerin arkasında saklı düşünceler, birçok kötülüğün meydana gelmesinde rol oynamıştı.

İşte Jean bunu kestirmekte zorlanıyordu. Lokalin Müdürü'yle görüşüp görüşmemekte kararsız kalmıştı. Ancak Müdür Bruce Cawdor yakın ilgi göstermişse de, Jean'ın bildiklerine yeni şeyler ekleyememişti.

"Görünüşe bakılırsa elimizde," dedi Müdür, ofisinde otururlarken, "Lovell'ün portresinin fakülte sergisine nasıl geldiğiyle ilgili hiçbir kayıt yok. Bana kalırsa bir hediyedir." Müdür kısa boyuyla, iyi giyimiyle, kanlı canlı oluşuyla ve güler yüzüyle hemen göze çarpan bir adamdı. Jean'a çay ikram etmişti.

"Lovell'ın yazışmalarıyla da ilgileniyorum."

"Anlıyorum, burada olsa bizim de ilgimizi çekerdi."

"Elinizde hiçbir şey yok mu?" diye sordu Jean, şaşırmış bir ifadeyle.

Müdür başını salladı. "Ya Dr. Lovell'ın kalem kâğıt işleriyle arası yoktu, ya da belgeler hepten yok oldu. Bir olasılık da, adı sanı duyulmamış bir serginin parçası olması." İç çekti. "Ne üzücü! Afrika'da geçirdiği günlerle ilgili o kadar az bilgimiz var ki..."

"Durum Edinburgh günleri için pek farklı değil."

"Burada gömüldüğünü biliyoruz. Ama mezarının pek ilginizi çekeceğini sanmam?"

"Nerede?"

"Calton Mezarlığı'nda. Mezarı David Hume'ünkine uzak sayılmaz."

"Bir göz atsam fena olmaz."

"Daha fazla yardımcı olamadığım için çok üzgünüm." Derken bir süre düşündü; yüzü parladı. "Donald Devlin'de, Lovell'ın yaptığı bir masa olacak."

"Evet, biliyorum. Öte yandan yazılı kaynaklarda, marangozluğa ilgi duyduğuyla ilgili tek satır geçmiyor."

"Bir yerlerde geçtiğinden eminim; çünkü okuduğumu anımsıyorum..." Adam, her ne kadar aklına getirmeye çalıştıysa da, kaynağın adını ya da bulunduğu yeri çıkaramadı.

O akşamüstünü Portobello'daki evinde Rebus'la geçirdi. Bir Çin lokantasından paket servis alıp, içki eşliğinde yediler. Jean, Chardonnay şarabını seçerken, Rebus'sa biradan şaşmadı. Yanında müziği de eksik etmediler: Nick Drake, Janis Ian, Pink Floyd'dan *Meddle*. Rebus düşüncelere dalmış gitmiş, Jean, kendisi de aynı durumda olduğu için yakınamıyordu. Yemekten sonra yürüyüşe çıktılar. Kaykaylarıyla Amerikalı yaşıtlarını andıran gençler kendi aralarında, biraz da küfürlü konuşmaya başladılar mı, Portyli olduklarını hemen belli ediyorlardı. Açık bir büfe gördüler. Her ikisinin de aklına, çocukluklarının yanık yağ ve sirke kokusu geldi. Pek fazla konuşmuyorlar, bu yüzden yanlarından geçen çiftlerden pek de farklı görünmüyorlardı. Suskunluk, Edinburgh'a özgü bir gelenekti. Burada insan, duygularıyla işini kendine saklardı. Bazıları bunu Kilise'nin ya da John Knox gibi kişilerin etkisine bağlıyordu. Hatta yabancılardan, geldikleri yerlerde şehre 'Knox'un Kalesi' dendiğini duymak mümkündü. Ancak Jean'a göre konunun, Edinburgh'un coğrafyasıyla, yani sarp kayalarıyla, şehrin üstünü her zaman kalın bir yorgan gibi örten kara bulutlarıyla, Kuzey Denizi'nden kopup gelen, derin kanyonları andıran sokaklardan hız-

la geçip, insanın yüzüne tokat gibi çarpan rüzgârıyla ilgisi vardı. İnsan her defasında, çevresini saran ortamın, gırtlağına sarıldığını hissederdi. Jean, Portobello'dan şehre indiğinde, bu örselenmiş ve insanı örseleyen havayı sezebiliyordu.

O sırada John Rebus'un da aklından Edinburgh geçiyordu. Evinden taşındı mı, nereye gidecekti? Diğerlerinden daha çok hoşuna giden bir semt var mıydı, bilemiyordu. Portobello oldukça güzel, sakin bir yerdi. Ama kafasında, güneydeki ya da batıdaki kırsal bölgelere yerleşebilme olasılığı da vardı. Bazı arkadaşları Falkirk'e, Linlithgow'a kadar gitmişlerdi. Ne var ki kendisini, öyle yerlerde yaşamaya hazır hissetmiyordu. Bu anlamda Portobello oldukça uygundu. Tek sorun vardı: Jean'la deniz kıyısında her yürüyüşe çıktıklarında, tıpkı Nairn'de bulunan küçük tabut gibi, bir yenisine rastlama olasılığını düşünerek gözünü denizden ayıramıyordu. Nereye giderse gitsin, kafasını da götürmek zorundaydı; düşünceleri, beynini yormakla kalmıyor, dış dünyayı algısını da şekillendiriyordu. Şelale tabutunu düşündü. Diğer dördünü yapandan başka biri tarafından yapıldığını yalnızca görüştüğü marangozdan duymuştu. Peki katil gerçekten uyanık biriyse, olacakları önceden görüp, işçiliğini bilerek değiştirmiş olamaz mıydı?

İşte yeniden başlamıştı... Beyninin içinde bir o yana, bir bu yana koşuşan, hep aynı düşünceler... Yürüyüş yolunun kenarında uzanan alçak duvarın üstüne çöktü. Jean, her şeyin yolunda olup olmadığını sordu.

"Biraz başım ağrıyor," diye karşılık verdi Rebus.

"Bunu, biz kadınların klasik yalanlarından biri sanırdım," dedi Jean, gülümseyerek. Ancak Rebus, mutlu olmadığını görebiliyordu.

"Geri dönmem gerek," dedi, "bu gece eşlik edebileceğimi sanmıyorum."

"Anlatmak ister misin?" Rebus başını kaldırınca, gözleri buluştu. Jean güldü. "Affedersin, bir İskoç erkeği olduğunu unutmuşum. Elbette anlatmak istemezsin."

"Mesele o değil Jean. Yalnızca..." Omuz silkti. "Belki de tedavi görmek, hiç de fena fikir değildir."

Şakaya vurmaya çalıştığını gören Jean, daha fazla üstelemedi.

"Haydi dönelim," dedi Rebus'un koluna girerek. "Zaten donmaya başlamıştım."

ON İKİ

Emniyet Müdür Yardımcısı Carswell, Salı sabahı Gayfield Meydanı Karakolu'na geldiğinde, burnundan soluyor, kurban arıyordu.

Önce John Balfour'dan, ardından da adamın avukatından azar işitmişti. Ne var ki avukat, profesyonelliği ve aldığı iyi eğitimiyle daha ince dokundurmalar yapmış, konuşması süresince sesini hiç yükseltmemişti. Carswell yine de dayak yemişe dönmüş, yaşananların acısını bir şekilde çıkarma derdindeydi. Emniyet Müdürü, konumunun mutlak üstünlüğünü ve saygınlığını zedelememek için her ne pahasına olursa olsun, olaylardan uzak duruyordu. İşi yüzüne gözüne bulaştıran Carswell'di; temizlemek de ona düşerdi. Carswell tüm akşamını konuyu araştırmakla geçirmişti. Yaptığı iş, şarapnel ve cam parçalarıyla dolu bir savaş alanında, elinde cımbızla gezmeye benziyordu.

Kamu Savcılığı'nın en iyi savcıları soruna el atmış, ancak sinir bozucu bir tarafsızlıkla haberi yasaklamanın neredeyse olanaksız olduğunu belirtmiş, üstüne üstlük Carswell'le görüşmelerinde konuya, 'bize dokunmayan yılan bin yaşasın' mantığıyla yaklaşmışlardı. Sonuçta, birçok yüksek dereceli memurun ortak kanıya vardığı gibi, ne Alman öğrencinin ölümünün, ne de bebeklerin Balfour dosyasıyla ilişkili olduğunu kanıtlayabilirlerdi. Bu yüzden yargıcı, Holly'nin haberinin, yayımlanması durumunda soruşturmaya zarar vereceğine inandırmak güçtü.

Balfour'la avukatının bilmek istediği, polisin neden bebeklerin bulunuşu, Alman öğrencinin ölümü ya da internet oyunu hakkında kendilerine bilgi vermediğiydi.

Emniyet Müdürü'nü bilmek istediği, Carswell'in konuyla ilgili ne yapacağıydı.

Carswell'in istediği tek şeyse, yaşananların acısını çıkarabileceği bir kurbandı.

Yardımcısı Dedektif Müfettiş Derek Linford'un sürdüğü resmi araç, karakolun kapısında çoktandır bekleyen memur kalabalığının önünde durdu. Üniformalılar, SİB'ciler, hatta Howdenhall'dan gelen adli tıpçılar da dahil, Balfour dosyasında görev almış ya da halen görev alan bütün memurlardan, sabahki toplantıya katılmaları 'rica edilmişti.' Doğal olarak toplantı odası tıklım tıklım dolu, havası son derece boğucuydu. Dışarıda sabah, gece yağan sulu karı üstünden atmakla meşguldü. Carswell kara bastıkça, deri ayakkabılarının tabanlarından hışırtılar geliyordu.

"İşte geliyor," dedi biri, az önce Carswell'in çıkması için açtığı kapıyı kapatan Linford'u izlerken. Müfettiş yeniden sürücü koltuğuna döndü. O anda kalabalıktan gazete hışırtıları geldi; herkes, diğerleriyle aynı manşeti taşıyan, aynı sayfası açılmış gazetesini ortadan kaldırmakla meşguldü. İçeriye ilk önce, cenaze törenine gider gibi giyinmiş Başkomiser Templer girdi. Gözlerinin altı şiş şişti. Müfettiş Bill Pryde'ın kulağına bir şeyler fısıldadı. Pryde hemen defterinden bir sayfa koparıp, yarım saattir çiğnediği sakızı içine attı. Carswell kapıda göründüğünde, kalabalık hafif dalgalandı. Memurlar, artık bilinç altlarına yerleşmiş amirden çekinme duygusuyla duruşlarına ve giysilerine çekidüzen veriyorlardı.

"Gelmeyen var mı?" diye seslendi Carswell. Ne bir 'günaydın', ne de 'geldiğiniz için hepinize teşekkürler"... Her şey, olağan işleyişinden çok uzaktı. Templer rahatsızlık belirten birkaç kişinin adını söyledi. Carswell kendine söylenenleri umursamıyormuş gibi yalnızca başını sallıyordu. Hatta Gill'in yoklamayı bitirmesini bile beklemedi.

"Aramızda bir köstebek var," dedi, sesinin koridorun sonundan duyulabilmesi için bağırarak. Ağır ağır başını salladı. Gözleri, karşısındaki bütün yüzleri tek tek inceliyordu. Arkada göz temasına giremediği kişiler olduğunu görünce yerinden kalkıp, masaların arasında dolaşmaya başladı. Memurlar, geçebilmesi için açıldılar.

"Köstebek, küçük, mide bulandırıcı bir yaratıktır. Öngörüsü yoktur. Ortaya çıkmaktan hoşlanmaz." Ağzının iki yanında ufak tükürük damlaları belirdi. "Bahçemde bir köstebek görürsem, basarım zehri. Bazılarınız, 'köstebek olarak doğduysa, onun suçu ne? Birinin bahçesine girdiklerini, huzurlu, düzenli bir yerde bulunduğunu nereden

bilsin? Her şeyi çirkinleştirdiğini, berbat ettiğini anlayamaz ki,' diyecektir. Bu pis hayvan, bilse de bilmese de, anlasa da anlamasa da her şeyi berbat eder. İşte bu yüzden kökünü kazımak gerekir." Sustu. Memurların arasında yürürken kimseden çıt çıkmıyordu. Derek Linford dikkat çekmemeye çalışarak içeri girip, kapının önünde durduğunda, gözler kısa süre önce kapıştığı John Rebus'u aradı.

Linford'un içeri girdiğini gören Carswell, birden coştu.

"Belki bir hata olmuştur. Ara sıra hepimiz kendimizi tutamıyor, ağzımızdan bir şeyler kaçırıyoruz. Ama Tanrı aşkına, bu kez öyle çok bilgi sızdırılmış ki!" Yeniden sessizlik. "Belki ortada bir şantaj vardı." Omuz silkti. "Steven Holly gibi herifler, köstebeklerden de daha aşağılık hayvanlardır. Pisliktirler. Şimdi pisliğini bize bulaştırdığını, bizi kirlettiğini sanıyordur. Ama yanılıyor. Daha oyun bitmedi; bunu hepimiz biliyoruz. Biz bir takımız! Ne yaparsak, bir takım gibi yaparız! Bu işten rahatsız olan, ne zaman isterse geri hizmete çekilme isteğinde bulunabilir. Bu kadar basit, bayanlar baylar. Yine de bir kez düşünün, olur mu?" Sesini azalttı. "Kurbanı, ailesini düşünün. Tüm bu olanların, onları ne kadar rahatsız edeceğini düşünün. Biz burada onlar için kafa patlatıyoruz; gazete okuyucuları ya da onlara günlük yalanları pazarlayan gazeteci bozuntuları için değil."

"Bana ya da takımımızdan başka birine karşı kininiz olabilir. Benim anlayamadığım, yarın kızlarını toprağa verecek, acılı bir aileye bunları neden reva gördüğünüz." Sorusunu havada bırakırken, tüm yüzlere tek tek baktı. Herkes utanç içinde başını eğdi. Derin bir soluk alıp sözüne devam etti.

"Bunu yapanı bulacağım. Bulamayacağımı sanmayın. Bay Steven Holly'nin sizi koruyacağına güvenmeyin. Umurunda bile değilsiniz! Eğer ortaya çıkmamayı yeğlerseniz, ona daha çok haber sızdırmanız gerekecek; daha çok, daha çok, çok, çok! Öte yandan yaşamınızı, sizin için eski haline döndüremeyeceğini iyi bilin. Çünkü siz artık insan değilsiniz; onun köstebeğisiniz! Size asla rahat vermeyecek, unutmanıza olanak tanımayacak."

Duvara yaslanmış, kollarını göğsünde bağlamış bir şekilde kalabalığı gözden geçiren Gill Templer'a bir bakış attı.

"Bunların size bir Müdür Yardımcısı'nın sıradan uyarılarından biri gibi geldiğini biliyorum. Tıpkı öğrencilik yıllarınızda okul camını kırdığınızda ya da duvara yazı yazdığınızda aldığınız uyarılar gibi." Ba-

şını salladı. "Bu konuyu sizinle konuşmamın nedeni, neyin ne sonuca varabileceğini iyice anlamanızı sağlamak. Konuşmanız kimseyi öldürmez; ama bu, önemli bilgileri sağa sola saçabilirsiniz demek değil. Neyi kime söylediğinize dikkat edin. Yaşananların sorumlusu, ortaya çıkmak istiyorsan sakıncası yok. Bunu şimdi de yapabilirsin, sonra da. Bir saat kadar buralarda olacağım; geri kalan zamandaysa ofisimdeyim. Ortaya çıkmadığın takdirde neler yaşanacağını düşün. Bundan böyle bu güzel takımda değil, bir gazetecinin cebindesin. Hem de seni orada ne kadar zaman tutmak isterse, o kadar." Bu son sözlerin ardından gelen sessizlik öylesine derindi ki, uzun süre hiç kimse bozmaya cesaret edemedi. Ne bir öksürük sesi, ne de ufak bir fısıltı duyuluyordu. Carswell eline cebine attı; ayakkabılarına bakıyormuş gibi başını önüne eğdi. "Başkomiser Templer," dedi.

Gill Templer öne çıkınca, salon az da olsa rahatladı.

"Hemen gevşemeyin!" diye bağırdı Templer. "Tamam, basına bilgi sızdı. Şimdi gereken, zararı kısıtlamak. Benden izin almadan hiç kimse, bir başkasına tek kelime etmeyecek. Anlaşıldı mı?" Kalabalık mırıldanarak onayladı.

Templer konuşmayı sürdürdüyse de, Rebus onu dinlemiyordu. Sabah sabah Carswell'in de sesini duymak istememişti; ancak adamı susturma şansı yoktu. Etkileyici, dedi kendi kendine. Bahçe, köstebek benzetmeleri için bütün gece kafa patlatmış olmalıydı. Bu kez gülünç duruma düşmemeyi becermişti.

Rebus toplantı boyunca bütün ilgisini çevredekilere vermişti. Gill ve Bill Pryde uzak olasılıklardı. Dosya Bill için parlama şansı, Gill'inse başkomiser olarak ilk ciddi soruşturmasıydı. Yaşananları her ikisi de istemezdi.

Bir başka uzak olasılık da, Müdür Yardımcısı'nın konuşmasını dikkatle dinleyen Siobhan'dı. Onu böyle dikkatlice dinlerken görmek, Rebus'u şaşırtmadı; Siobhan her olaydan bir ders çıkarmayı, bir şeyler öğrenmeyi severdi. Sonra Grant Hood vardı; her şeyini kaybedebilecek olmanın sıkıntısı, yüzünden, çökmüş omuzlarından, kollarını, ortada uçuşan ağır sözlerden korunmak istermiş gibi göğsünde bağlamasından anlaşılıyordu. Grant'ın başı dertteydi; Rebus bunu iyi biliyordu. Basına bir şey sızdı mı, ilk hesap sorulacak kişi doğal olarak basın sözcüsüydü. Gazetecilerle sürekli bağlantıda olan oydu. İçkili bir akşam yemeği sırasında dostça bir sohbet. Akılsızca ağızdan kaçı-

rılan sözler. Gill'in 'zararı kısıtlamak' dediği şey için gereken, iyi bir basın sözcüsüydü. Deneyimli bir basın sözcüsü, gazetecinin isteklerini kendininkilere göre şekillendirmesini bilirdi. Bu, gelecek dosyalarla ilgili ufak tüyolara benzer rüşvetler vermek şeklinde olsa bile.

Rebus, zararın boyutlarını merak ediyordu. Sorgucu artık, büyük olasılıkla, ta baştan beri kuşkulandığı şeyi kesin olarak öğrenmişti: Siobhan'ın bulmacayı başkalarına anlattığını ve tek başına çözmediğini. Siobhan'ın yüzünden ne düşündüğünü kestirmek güçtü; ancak Rebus biliyordu ki, o anda kafasının içinden durumu nasıl kurtaracağından, bir sonraki yazışmada ne diyeceğinden başkası geçmiyordu. Tabii Sorgucu tüm bu yaşananlara rağmen oyunu sürdürmek isterse... Arthur'un Tahtı'yla ilgili bağlantının Rebus'un canını sıkan yanı, haberdeki 'müzede görev yapan uzmanlardan biri' cümlesiyle Jean'ın kastedilmesiydi. Holly'nin sık sık Jean'a ulaşmaya çalıştığını, başarısız olunca notlar bıraktığını, ancak onunla görüşme ısrarından bir türlü vazgeçmediğini anımsadı. Jean bilmeden ağzından bir şeyler kaçırmış olabilir miydi? Sanmıyordu.

Hayır hayır, suçluyu seçebiliyordu. Ellen Wylie toplantının başından beri sıkıntılı görünüyordu. Sabah evden çıkarken düzeltmediği saçları darmadağınıktı. Bakışları, boyun eğmiş, cezasına razı bir insanınkini andırıyordu. Carswell'in konuşması sırasında sürekli yere bakmış, konuşma bittikten sonra da başını kaldırmamıştı. Hâlâ, sanki istese de elinden başka bir şey yapmak gelmiyormuş gibi yere bakmayı sürdürüyordu. Rebus, Wylie'nin önceki sabah telefon görüşmesi yaptığı kişinin Holly olduğunu, Alman öğrenciyle ilgili olması gereken bu konuşmadan sonra neden neşesiz göründüğünü şimdi anlamıştı. O sırada, yine saçma sapan bir işin peşinde koştuğuna inandığı için bozulduğunu sanmıştı. Durumun öyle olmadığını şimdi görüyordu. Wylie, Caledonian Oteli'nden çıktığında ya doğrudan Holly'nin ofisine ya da çevredeki bir kafeteryaya gitmişti.

Evet, Rebus suçluyu bulmuştu.

Belki Shug Davidson da anlamıştı; belki Batı Yakası'ndaki çalışma arkadaşları da, Wylie'nin o telefondan sonra bir anda nasıl değiştiğini fark etmişlerdi. Ancak Rebus, arkadaşlarını satmayacaklarını biliyordu. Bu, kimsenin yapmayacağı bir şeydi. Aynı ofisi paylaştığın bir arkadaşını gammazlamak; kimse böyle bir işe girişmezdi.

Gerçi Wylie günlerdir belasını arıyordu. Rebus, onu tabutlarla ilgili soruşturmaya alarak, kendisine yardımcı olmaya çalışmıştı. Ama belki de hakkı vardı; belki dediği gibi ona zavallıymış gibi davranmıştı. Her zaman yalnızca 'kendi dosyası' olarak kalacak zor işlere, emrinde çalışan biriymiş gibi hep onu koşturmuştu.

Belki Rebus'un içinde, kendisinin bile fark edemediği değişik niyetleri vardı.

Wylie bu işleri büyük olasılıkla, herkesten öç almak için yapmıştı: Gill Templer'dan, toplantıda kendisini küçük düşürdüğü için; Siobhan'dan, Gill ondan çok şey beklediği için; Grant'tan, kendi başaramadığı işi oldukça iyi yürütüp, göze girdiği için... Ve elbette Rebus'tan, kendisini kullandığı, hor gördüğü için.

Rebus'a göre içinde bulunduğu koşullarda,Wylie'nin iki şansı vardı: Ya dosyayla ilgili her şeyi sızdıracak, ya da yaşadıklarını içine atacak ve eninde sonunda patlayıp sinir krizi geçirecekti. O geceki içki davetini kabul etmiş olsaydı, belki Wylie kendisine açılacaktı. Belki ihtiyacı olan tek şey buydu. Ne var ki Rebus onun yanında durmamış, desteğini esirgemişti. Sonra ne yapmıştı? Bir başka barda, tek başına kafa çekmişti.

Aferin sana John! İyi iş çıkardın. Aklına John Lee Hooker'ın mi, B. B. King'in mi söylediğini anımsayamadığı bir şarkının müziği geldi. İçinden mırıldanırken, bir yandan da Wylie'nin durumunu anlatan sözler uydurmaya çalışıyordu.

O sırada Carswell bir isim listesi çıkarmış, okuyordu. Rebus kendi ismini duyunca, şarkısına ara verdi. Memur Hood... Memur Clarke... Çavuş Wylie... Okunan, tabutlarla ve Alman öğrenciyle ilgili soruşturmada görev alanların listesiydi. Müdür Yardımcısı, bu adları görmek istiyordu. Adı okunanların yüzleri meraklı bir hal aldı. Carswell, onlarla odada özel olarak görüşeceğini belirtti.

Rebus, topluca odaya yöneldikleri sırada Bill Pryde'la göz göze geldi. Bill, Carswell'in salondan çıktığını görür görmez, cebinden yeni bir sakız çıkarıp, ağzına atmıştı. Rebus sıranın en sonundaydı; önünde sırasıyla Hood, Wylie ve Siobhan vardı. En öndeyse Templer'la Carswell yürüyordu. Ofisin dışında bekleyen Derek Linford kapıyı açtıktan sonra, geri çekilip beklemeyi sürdürdü. Dik dik bakışlarıyla Rebus'a karşı üstünlük kurmaya çalışıyor, Rebus'sa karşılık vere-

rek altta kalmadığını gösteriyordu. Bakışların bu amansız çarpışması, Gill Templer araya girip, kapıyı kapatıncaya kadar sürdü.

Carswell oturduğu koltuğu masaya yaklaştırdı. "Konuşmamı duydunuz," dedi, "bu nedenle sizi bir kez daha sıkmayacağım. Bilgiyi sızdıran, içinizden biri. Holly denilen o bok herif, çok şey biliyordu." Konuşmaya ara verince, başını kaldırıp onlara baktı.

"Efendim," diye söz aldı Grant Hood, ellerini arkasında bağlayıp, bir adım öne çıkarak, "dosyayla ilgili bilgileri gizli tutmak, basın sözcüsü olarak bana düşerdi. Bunun için herkesin önünde özür dilemek..."

"Tamam, tamam evlat. Dün gece de aynı şeyi dinlemiştim. Şimdi istediğim ufak bir itiraf."

"Rica ediyorum efendim," dedi Siobhan, "bize suçluymuşuz gibi davranmayın. Sorular sormak, insanlarla temasa girmek zorundaydık. Steve Holly sağdan soldan duyduklarını bir araya getirmiş olabilir..."

Carswell hiçbir şey söylemeden, yalnızca yüzüne baktı. Ardından, "Başkomiser Templer," dedi.

"Steve Holly," diye söze girdi Templer, "elinde olanak varsa, senin dediğin gibi çalışmaz. Ufak parçaları birleştirip, gerçeğe bu kadar yakın sonuçlara varacak kadar zeki değildir. Ama aklının alabileceğinden daha sinsi ve acımasızdır." Konuşmasından bir şey kastetmeye çalıştığı anlaşılıyordu: Bu olasılığın daha önce gözden geçirildiğini. "Evet, bazı gazeteciler ortada olan parçaları toplayıp, bundan bir haber çıkarabilirler; ama Holly onlardan değildir."

"Ama Alman öğrencinin dosyasını o haber yapmıştı," diye diretti Clarke.

"O halde oyunla ilgili bilgisi olmamalıydı," diye karşılık verdi Templer, hiç düşünmeden. Yüksek rütbeliler arasında bu konu da çokça tartışılmış olmalıydı.

"Uzun bir geceydi," dedi Carswell, "inanın bana, bütün olasılıkların üstünden geçtik. İş dönüp dolaşıp dördünüzde düğümleniyor."

"Dışarıdan destek verenler de oldu," diye ortaya attı Grant Hood. "Bir Müze Müdürü, emekli bir patolog..."

Rebus, sessiz kalmasını istiyormuş gibi elini Hood'un omzuna koydu. "Suç benim," dedi. Bir anda herkes ona döndü. "Sanırım benim yüzümden oldu."

Ellen Wylie'nin durduğu yöne bakmamaya çalışıyordu. Ne var ki Wylie'nin şaşkın bakışlarının kendisine kilitlendiğinden emindi.

"Soruşturmanın başlarında, Şelale'de Bev Dodds adlı bir kadınla konuşmuştum. Tabutu bulan kadından söz ediyorum. Steve Holly kadının çevresinde dolanıp durmuş, yaşananları öğrenmişti..."

"Eee?"

"Bir ara, daha başka tabutlar da olduğunu ağzımdan kaçırmıştım... Kadınla konuşmam sırasında, demek istiyorum." Gerçekte ağzından kaçıranın Jean olduğunu anımsadı. "Gidip Holly'ye öttüyse, adam işkillenmiş olabilir. Yanımda Jean Burchill de vardı; sözü geçen Müze Müdürü odur. Onun varlığı Holly'nin, tabutla Arthur'un Tahtı arasında ilişki kurmasını sağlamış olmalı."

Carswell dik dik Rebus'a bakıyordu. "Peki ya internetteki oyun?"

Rebus başını salladı. "Onu ben de açıklayamıyorum; ama sır gibi saklanmadığını hepimiz biliyoruz. Bir süredir ipuçlarını kurbanın bütün arkadaşlarına gösteriyor, Flip'in kendilerinden yardım alıp almadığını soruyoruz... Holly'ye onlardan biri söylemiş olabilir."

Carswell'in gözü hâlâ Rebus'un üstündeydi. "Bu söylediklerin yüzünden görevinden alınabilirsin."

"Yalnızca benim hatam olabilir diyorum. Ağzımdan kaçırdığım söz..." Diğerlerine döndü. "Ne kadar üzgün olduğumu anlatamam. Hepinizi düş kırıklığına uğrattım." Bakışları, Wylie'nin yüzünden çabucak geçti.

"Efendim," dedi Siobhan, "Müfettiş Rebus'un söyledikleri, hepimiz için geçerli. Kendi adıma, soruşturma sırasında gereğinden fazla konuşmuş olabileceğimi düşünüyorum."

Carswell, onu susturmak için elini salladı.

"Dedektif Müfettiş Rebus," dedi, "Seni faal hizmetten alıyorum. Gelecek soruşturmalardaki görevin askıya alınmıştır."

"Bunu yapamazsınız!" diye ağzından kaçırdı Ellen Wylie.

"Kes sesini Ellen!" diye gürledi Templer.

"Dedektif Rebus, yaptığının ne gerektirdiğini bilir," diyordu Carswell.

Rebus onayladı. "Birinin cezalandırılması gerekir." Bir süre sessiz kaldı. "Takımın iyiliği için."

"Doğru," dedi Carswell. "Aksi halde kuşku ve güvensizlik, aramız-

daki bağları çürütmeye başlar. Bunu hiçbirimizin istediğini sanmam, yanılıyor muyum?"

"Hayır efendim, yanılmıyorsunuz," dedi Grant Hood. Diğerlerinden ses çıkmadı.

"Evine git, Müfettiş Rebus," dedi Carswell. "Olanları eksiksiz olarak yaz. Daha sonra konuşuruz."

"Peki efendim," dedi Rebus, arkasını dönüp kapıyı açarken. Linford kapının hemen önünde, hafif sırıtıyordu. Rebus, başından sonuna kadar tüm konuşulanları dinlediğinden emindi. Birden Carswell'le Linford'un bir araya gelip, onu, ellerinden geldiğince suçlu göstermeye çalışabileceklerini düşündü.

Rebus onlara, kendinden temelli kurtulma şansını altın tepside sunmuştu.

Emlakçıyı arayarak, evini satışa çıkarmaya hazır olduğunu bildirdi.

"İlgilenenlerin gelip görmeleri için perşembe ve pazar günleri uygun mu?" diye sordu kadın.

"Uygun görünüyor." Koltuğuna oturmuş, pencereden dışarıyı seyrediyordu. "Evde bulunmasam olur mu?"

"Birinin sizin yerinize göstermesini mi istiyorsunuz?"

"Evet."

"Bu işi ufak bir ücret karşılığında yapan çalışanlarımız var."

"Güzel." Tanımadığı insanların ortalıkta dolaştığını, kapıları açıp, eşyaya dokunduğunu görmek istemiyordu. Ayrıca kendi evini pazarlayabileceğini de sanmıyordu.

"Elimizde evin bir fotoğrafı var," diyordu emlakçı. "Bu demek oluyor ki satış ilanınız, en geç gelecek Perşembe gibi Edinburgh Emlâk Dergisi'nde yayımlanır."

"İki gün içinde olamaz mı?"

"Korkarım hayır..."

Telefonu kapatınca, salona yöneldi. Elektrik anahtarlarının, prizlerinin hepsi yepyeniydi. Boyanan duvarlar, evi olduğundan daha aydınlık gösteriyordu. Ortalıkta fazla döküntü yoktu; üç kez çöp bidonuna kadar gidip bir şeyler atmıştı: Nereden eline geçtiğini bilmediği bir askılık, bir kutu dolusu eski dergi ve gazete, kablosu soyulmuş bir elektrikli ısıtıcı, Samantha'nın eski odasından kalma ve üzerlerine seksenlerin pop yıldızlarının çıkartmaları yapıştırılmış çekmece göz-

leri... Halılar yeniden serilmişti. Swany'nin Barı'ndan bir içki arkadaşı, yardım eli uzatmak istemiş, halı kenarlarını yere çivileyebileceğini söylemişti. Rebus, bunun gereksiz olduğunu düşünmüştü.

"Nasıl olsa yeni sahipleri söküp atacak."

"Şu yerlere bir kum döktürsen, iyi ederdin John..."

Rebus evdeki bütün eşyayı, üç odalı evinin bir odasını dolduramayacak kadar azaltmıştı. Öte yandan hâlâ, burayı sattığında gideceği bir yeri yoktu. Edinburgh'daki emlak alım satımının nasıl işlediğini biliyordu. Arden Caddesi'nde bir ev gelecek perşembe satışa çıksın, bir hafta sonra alıcı bulurdu. Bu demekti ki, iki hafta sonra evsiz kalacaktı.

Üstelik bir de işsiz kaldığını anımsadı.

Telefonların gelmesini bekliyordu. Sonunda biri aradı: Gill Templer.

Templer'ın açış cümlesi: "Seni geri zekâlı piç!"

"Sana da merhaba Gill."

"Çeneni kapayabilirdin."

"Sanırım kapayabilirdim."

"Her zaman başkaları için kendini feda etmeye hazırsın, değil mi John?" Sesinden sinirli, yorgun ve baskı altında olduğu anlaşılıyordu. Her üçünün de nedenini anlamak zor değildi.

"Ben yalnızca doğruları söyledim," dedi Rebus.

"Hadi oradan... Söylediklerine bir an olsun inanmadım."

"Gerçekten mi?"

"Bırak bunları John. Ortada, alnında 'suçlu' damgasıyla bir Ellen Wylie vardı."

"Onu koruduğumu mu düşünüyorsun?"

"Tam olarak Sör Galahad'a benzediğini söyleyemem. Kendi nedenlerin olmalı. Kim bilir, belki yalnızca Carswell'in çileden çıktığını görmek istemişsindir. Seni günahı kadar sevmediğini bilirsin."

Rebus, haklı olabileceğini kabul etmek istemedi. "Diğer işler nasıl gidiyor?"

Templer'ın siniri yatışmıştı. "Basın sözcüsünün başını kaşıyacak zamanı yok. Ona yardımcı olmaya çalışıyorum."

Rebus'un yoğunluktan kuşkusu yoktu; diğer gazeteciler, Steve Holly'ye yetişebilmek için ellerinden geleni yapıyor olmalıydılar.

"Senden ne haber?" diye sordu Templer.

"Bana ne olmuş?"

"Ne yapacaksın?"

"Henüz tam anlamıyla düşünmedim."

"Peki..."

"Sanırım işine dönsen iyi olur Gill. Aradığın için sağol."

"Hoşça kal John."

Telefonu yerine bırakır bırakmaz, alet yeniden çaldı: Bu kez Grant Hood.

"Yalnızca bizi ipten aldığın için teşekkür etmek istedim."

"İpte olduğunuzu kim söyledi Grant?"

"En azından ben öyleydim, emin olabilirsin."

"Çok yoğun olduğunuzu duydum."

"Kimden?" Grant bir süre durup düşündü. "Başkomiser Templer'la mi görüştün?"

"Yardımcı mı oluyor, yoksa dizginleri eline mi alıyor?"

"Şu anda anlamak güç."

"Odada, yanında değil, öyle değil mi?"

"Ofisinde. Genel müdür yardımcısıyla yaptığımız o ayaküstü toplantıdan çıktığımızda... en çok rahatlamış görünen oydu."

"Belki kaybedecek en çok şeyi olan yine kendisi olduğu içindir, Grant. Şimdi senin bunu görebileceğini sanmıyorum; ama durum gerçekten de öyle."

"Haklı olduğuna eminim." Ancak sesinden hâlâ, hiçbir şeyin, kendini kurtarmasından daha önemli olmadığını düşündüğü anlaşılıyordu.

"İşine dön Grant. Aramaya zaman bulduğun için sağol."

"Ara sıra uğra."

"Rüzgârın nereden eseceği belli olmaz."

Rebus telefonu yerine koyduktan sonra bir süre ahizeye bakakaldı. Kimse aramıyordu. Kendine bir bardak çay hazırlamak için mutfağa gittiğinde dolapta ne çay, ne de süt kaldığını gördü. Ceketini giymekle uğraşmadan aşağı inip marketten, çay ve sütten başka, jambon ve hardal da aldı. Sokak kapısına geldiğinde, birinin ısrarla ziline basmakta olduğunu gördü.

"Haydi, evde olduğunu biliyorum..."

"Merhaba Siobhan."

Siobhan arkasını döndü. "Tanrım, ödümü patlattın..." dedi, elini kalbinin üstüne koyarak. Rebus kolunu Siobhan'ın yanından uzatıp, kapının kilidini açtı.

"Sessizce yanına yanaştığım için mi, yukarıda bileklerim kesik bir şekilde yerde yattığımı düşündüğün için mi?" diye sordu Rebus, kapıyı tutarken.

"Yo, öyle bir şey düşünmedim," diye karşılık verdi Siobhan. Ancak kıpkırmızı yüzü, aynı şeyi söylemiyordu.

"Öyleyse endişelenmemen için sana bir şey söyleyeyim. Eğer kendimi öldürmeyi düşünürsem, bunu haplarla ve şişeler dolusu içkiyle yaparım. 'Şişeler dolusu' derken, üç dört gün gidecek kadar bir stoktan söz ediyorum."

Siobhan'ı merdivenlere yönlendirdi. Kapıyı açtı.

"Şanslı günündesin," dedi, "hem ölmediğim için, hem de sana hardallı jambon ve çay ikram edebileceğim için."

"Sağ ol, yalnızca çay," diye karşılık verdi Siobhan, sonunda sakinleşerek. "Hey, salon harika görünüyor!"

"Neyse ki bu halini daha fazla görmeyeceğim."

"Yani satışa çıkardın mı?"

"Gelecek hafta itibariyle."

Siobhan odalardan birinin kapısını açıp, başını içeri uzattı. "Ayarlı anahtarlar," dedi, eliyle çevirerek.

Rebus mutfağa gidip, çaydanlığa su koydu. Dolaptan iki temiz kupa buldu. Birinin üzerinde 'Dünyanın En İyi Babası' yazıyordu. Kupaya şöyle bir bakınca kendisine ait olmadığını anladı; elektrikçilerden biri bırakmış olmalıydı. Siobhan'a çayı o kupayla ikram etmeye karar verdi. Kendisi, üzerinde köpek yavruları olan, uzunca bir kupayla içecekti.

"Oturma odasını boyatmamışsın," dedi Siobhan, mutfağa girerken.

"Kısa süre önce boyatmıştım da ondan."

Siobhan onayladı. Rebus bir şeyi söylemekten kaçınıyordu; onu zorlamayacaktı.

"Grant'la aranızda işler nasıl gidiyor?" diye sordu Rebus.

"Aramızda iş miş yok, hiçbir zaman da olmadı. Kastettiğin konu çoktan kapandı."

Rebus dolaptan sütü çıkardı. "Dikkatli olsan iyi edersin, yoksa adın çıkar."

"Anlamadım?"

"Ortalıkta bir sürü uygunsuz adam var. Bir tanesi bütün sabah pis

pis bana baktı."

"Tanrım, Derek Linford'dan söz ediyorsun." Siobhan bir süre düşündü. "Berbat görünmüyor muydu?"

"Her zaman öyle görünmüyor mu?" Rebus çay poşetlerini bardaklara koydu. "Şimdi söyle bakalım. Buraya kendimi öldürüp öldürmediğimi kontrol etmeye mi geldin, yoksa suçu üstlendiğim için teşekkür etmeye mi?"

"Yaptığın için sana teşekkür edecek değilim. Sessiz kalabilirdin; bunu sen de biliyorsun. Üstlendiysen, bunu istediğin için ypmışsındır." Sustu.

"Sonra?"

"Sonrası, yeni bir şeyler peşinde olmalısın."

"Değilim... Kovaladığım özel bir şey yok."

"Peki öyleyse bunu neden yaptın?"

"En çabuk, en kolay yolu buydu. Eğer bir saniye durup düşünmekle uğraşsaydım... belki de çenemi kapalı tutardım." Kupalara sıcak su ve süt ekledikten sonra, birini Siobhan'a uzattı. Siobhan yüzen şişmiş çay poşetlerine baktı. "Yeterince sert olduğunda, kaşıkla çıkar," diye önerdi Rebus.

"Güzel görünüyor."

"Jambon'a hayır demekte ısrarlı mısın?"

"Sana afiyet olsun."

"Sonra yerim belki," dedi Rebus, konuğunu oturma odasına buyur ederken. "Karakolda sular duruldu mu?"

"Carswell için ne dersen de, ama insanları harekete geçirmek konusundaki ustalığına laf etme. Herkes kendini suçlu hissetmene neden olan şeyin, o sabahki konuşma olduğunu düşünüyor."

"Hatta şimdiye kadar hiç böyle istekli çalışmamışlardı, diyeceksin, yanılıyor muyum?" Siobhan'ın onaylamasını bekledi. "İğrenç bir köstebek canlarını sıkmadığı için, büyük bir hevesle çalışan bir grup mutlu bahçıvan..."

Siobhan sırıttı. "Kahrolası benzetme ne kadar da sıradandı, değil mi?" Sağa sola bakındı. "Burayı sattıktan sonra nereye gideceksin?"

"Boş bir odan vardı, yanlış hatırlamıyorsam."

"Ne kadar kalacağına bağlı."

"Şaka yapıyorum, Siobhan. Başımın çaresine bakarım." Çayını yudumladı. "Buraya tam olarak niçin geldin?"

"Seni kolaçan etme dışındaki nedeni mi soruyorsun?"

"Evet, çünkü tek nedenin bu olmadığını tahmin ediyorum."

Siobhan bardağını masaya bıraktı. "Bir ileti daha aldım."

"Sorgucu'dan mı?" Siobhan onayladı. "Ne diyor?"

Cebinden katlı kâğıt parçaları çıkarıp açtı. Rebus'a yanaştı. İlk ileti Siobhan'dandı:

Kapanışı hâlâ bekliyorum.

"Bu sabah ilk işim bunu göndermek oldu," diye açıkladı Siobhan. "Önceki yolladığımı görmemiştir diye düşündüm."

Rebus ikinci sayfadaki yazıları okudu. İlki Sorgucu'dandı:

Beni düş kırıklığına uğrattın Siobhan. Senle oynamıyorum; topumu alıp eve gidiyorum.

Ardından Siobhan'dan:

Okuduğun her şeye inanma. Ben hâlâ oynamak istiyorum.

Sorgucu:

Sonra gidip patronlarına ötüyorsun.

Siobhan:

Bu kez yalnızca sen ve ben. Söz veriyorum.

Sorgucu:

Sana nasıl güvenebilirim ki?

Siobhan:

Sana baştan beri güvenen ben değil miydim? Ayrıca beni nerede bulabileceğini biliyorsun. Ama ben hâlâ senin hakkında en ufak bir bilgiye sahip değilim.

"Sonra bir süre bekletti. Elindeki iletilerin sonuncusu aşağı yukarı," dedi saatine bakarak, "kırk dakika önce geldi."

"Sen de doğruca buraya geldin."

Siobhan omuz silkti. "Öyle de denebilir."

"Beyin'e göstermedin mi?"

"Cinayet Masası'nın ayak işlerinden biriyle uğraşıyor."

"Başkasına gösterdin mi?"

Siobhan başını salladı.

"Neden ben?" diye sordu Rebus.

"Buraya geldim ama," dedi Siobhan, "nedenini bilmiyorum."

"Bulmacadan anlayan Grant."

"O şimdi işini kaybetmemenin bulmacasını çözmekle meşgul."

Rebus ağır ağır başını sallayarak son kağıdı da okudu:

ME Smith'e Camus ekle, kutuya koymuşlar güneşin parlamadığı yerde. Hakemmiş Frank Finlay'se.

"Bunu bana gösterdin ama..." dedi Rebus kâğıtları uzatırken, "ben hiçbir şey anlamadım."

"Gerçekten mi?"

Rebus başını salladı. "Frank Finlay bir oyuncuydu; belki hâlâ filmlerde oynuyordur. Yanılmıyorsam televizyonda yayımlanan Kazanova'da da oynamıştı. Bir de neydi adı? *Barbed Wire and Bouquets* mi ne? İşte onda da rol almıştı?"

"Bouquet of Barbed Wire olmasın?"

"Belki de odur," diye karşılık verdi Rebus, ipucuna son bir kez göz atarak. "Camus bir Fransız yazardı. Radyodan duyuncaya kadar, adının nasıl söylendiğini tam olarak bilmiyordum."

"Kutuya koymak?"

"Geçiniz."

"Peki güneşin parlamadığı yer neresi?" diye sordu Siobhan. "Amerikalıların buna benzer bir deyimleri var, öyle değil mi?"

"Evet," diyerek hak verdi Rebus. "Sorgucu'nun Amerikalı olduğunu mu düşünüyorsun?"

Siobhan, yavan bir gülümsemeyle karşılık verdi.

"Benden sana bir nasihat, Siobhan. Bu işi Cinayet Masası'na, Özel Birim'e, ya da ne bileyim, bu piç herifin izini sürmesi gereken hangi bölümse ona ver. Hatta iyisi mi, bir e-posta atıp, ipuçlarını götüne sokmasını söyle." Bir süre suskun kaldı. "Adama, seni nerede bulabileceğini bildiğini söylemiştin, değil mi?"

Siobhan onayladı. "Adımı ve Edinburgh'da bir SİB'ci oluğumu biliyor."

"Ama nerede oturduğunu, telefon numaranı falan bilmiyor, öyle değil mi?" Siobhan'ın başını salladığını gören Rebus, rahatladı. Aklında, Steve Holly'nin panosunda asılı numaralar vardı.

"O halde bırak, cehenneme kadar gitsin," dedi Rebus sessizce.

"Sen olsan öyle mi yapardın?"

"Ben olsam kesinlikle bunu önerirdim."

"O halde bana yardım etmek istemiyorsun."

Rebus ona baktı. "Nasıl yardım edebilirim?"

"İpucunu bir yere not alarak, biraz dedektiflik yaparak."

Rebus güldü. "Carswell'le aramızdaki sorun yetmiyormuş gibi, bir yenisini mi yaratmamı mı istiyorsun?"

Siobhan, önündeki kâğıtlara bakıyordu. "Haklısın," dedi. "Düşünemedim. Çay için teşekkür ederim."

"Otur ve çayını bitir," dedi Rebus. Ne var ki Siobhan çoktan ayağa kalkmıştı.

"İşe dönmem gerek. Yapılacak çok şey var."

"İşe, o ipuçlarını ilgili birime aktararak başlayabilirsin."

Siobhan gözlerini dikti. "Biliyorsun, senin nasihatin benim için her zaman önemlidir."

"Bu evet mi demek oluyor, hayır mı?"

"Belki diyelim."

Rebus da ayağa kalkmıştı. "Geldiğin için sağ ol, Siobhan."

Siobhan kapıya yöneldi. "Linford seni harcamaya çalışacak, değil mi? Carswell'le ikisi."

"Sen canını sıkma."

"Ama Linford her geçen gün daha da güçleniyor. Kısa zamanda başmüfettiş olur."

"Kim bilir, belki ben de güçleniyorumdur?"

Siobhan arkasını dönüp Rebus'u süzdü; ama bir şey söylemedi. Ev sahibi, konuğunu kapıya kadar geçirdi.

Siobhan merdivenleri yarılamıştı ki, yeniden arkasını döndü. "Ellen Wylie'nin toplantıdan sonra Carswell'e ne söylediğini biliyor musun?"

"Ne?"

"Hiçbir şey!" Bir eli tırabzanda, Rebus'a bir kez daha baktı. "İlginç. Ben, senin kendini feda etme kompleksinle ilgili bir iki söz beklerdim..."

Rebus içeri girdi. Salonun ortasında durup, Siobhan'ın ayak seslerini kesilene kadar dinledi. Ardından başını oturma odasının penceresinden dışarı uzatıp, konuğunun apartman kapısından çıkışını izledi. Siobhan yardım istemek için gelmiş, Rebus'sa onu geri çevirmişti. Şimdiye kadar kendisine yakınlaşmasına izin verdiği herkesin bir şekilde canı yanmıştı. Aynı şeylerin Siobhan'ın da başına gelmesini istemediğini ona nasıl anlatabilirdi ki? Açığa vurmasa da gözünde devleştirdiği Rebus'tan değil, kendi hatalarından ders alması gerektiğini ona nasıl öğretebilirdi? Sonunda iyi bir polis, iyi bir insan olmanın tek yolunun bu olduğunu...

Pencerenin önünden ayrılıp, içeriye yöneldi. Hayaletler belirsizdi; ama hepsi oradaydı. Canlarını yaktığı ve canını yakan, acı dolu, boş yere ölümlerim alıp götürdüğü insanlar ... Ama az kalmıştı. Bir iki hafta içinde belki hepsinden sonsuza dek kurtulurdu.
Telefonu çalmayacaktı, biliyordu. Ellen Wylie ziyaretine gelmeyecekti. Bu gibi davranışları gereksiz görecek kadar iyi anlamışlardı birbirlerini. Kim bilir, ilerde bir gün bu konuyu konuşurlardı. Ya da öteki, bundan sonra tek söz etmezdi. Konuşması gereken anda susmuş, Rebus'un konuşmasını izlemişti. Rebus merak ediyordu: Acaba Ellen artık hep Steve Holly'nin cebinde mi kalacaktı? O cep kim bilir ne karanlık, ne derindi.
Mutfağa yürüdü. Az önce kullandıkları iki bardağın dibinde kalmış çayı lavaboya
döktü. Kendi bardağına bir parmak kalınlığında bira döküp, üzerine IPA ekledi. Oturma odasına gidip, koltuğuna oturdu. Cebinden not defterini ve kalemini çıkarıp, anımsadığı kadarıyla son ipucunu yazdı.

Jean Burchill güne bir dizi toplantıyla başladı. Aralarında bütçenin tartışıldığı bir tanesi vardı ki, diğerlerinden çok daha gergin geçmişti. Bir ara gerilimin düzeyi iyice yükselmiş, mali işlere bakan müdürlerden biri kapıyı çarparak toplantıyı terk etmiş, öteki neredeyse sinirden ağlayacak durıma gelmişti.

Öğle arasında kendini bitkin hissediyordu. Bunda, ofiste yaşadığı gerginliğin yol açtığı baş ağrısının da etkisi vardı. Steve Holly iki ileti bırakmıştı. Jean, sandviçini masasında yerse, yine telefonunun çalacağını biliyordu. Onun yerine dışarı çıkıp, fırının önünde kuyruk oluşturmuş işçi kalabalığına karıştı. İskoçlar, kalp krizi ve diş çürümesi gibi rahatsızlıklarda rekortmen bir ulustu. Aslında her iki sağlık sorunu da ulusal beslenme biçimlerinin sonucuydu: Doymuş yağlar, tuz ve şeker. Bir aralar İskoçya insanının hazır yemeklere, abur cubura, çikolataya, patates kızartmasına ve gazlı içeceklere bu kadar bağımlı olmasının nedeni nedir diye düşünmüştü. Acaba bölgenin iklimi mi? Yoksa aradığı neden daha derinlerde, ulusun kimliğinde mi gizliydi? O anda bu beslenme alışkanlığına baş kaldırmaya karar verdi; biraz meyve ve bir kutu portakal suyu aldı. Şehir merkezine, köprülere doğru yürüdü. Her yanda ucuz giysi ve hazır yemek dükkânları vardı. Tron Kilisesi'nin önündeki trafik ışıklarını geçmeye çalışan otobüs

ve kamyonların oluşturduğu, ite kaka ilerleyen uzun bir kuyruğu gördü. Bazı kapı önlerine çömelmiş dilenciler, önlerinden geçen ayakları izliyorlardı. Jean ışıklarda durup sağına soluna dönerek, High Caddesi'ni bir ucundan ötekine kadar izledi. Buranın, Princes Caddesi'nden önceki günlerini gözünde canlandırdı: Ellerinde çeşit çeşit mallarıyla işportacılar, karanlık işlerin döndüğü karanlık binalar, gişeler ve geceleyin kapanıp şehri kendi yalnızlığına kilitleyen kapılar... Bir yolu olsa da 1770'lerden bir insan günümüze getirilebilse, şehrin bu bölümünün çok değişmiş olduğunu düşünür müydü acaba? Belki ışıkları, arabaları görünce şaşkına dönerdi; ama ortamın havasını yadırgamazdı herhalde.

North Köprüsü'nde durup doğuya, son gördüğünden beri bir tek çivi çakılmamış gibi duran yeni meclis binasına baktı. *Scotsman*, meclisin hemen ilerisine, Holyrood Yolu üzerindeki yeni bir binaya taşınmıştı. Jean oraya son zamanlarda bir iş için gitmiş, arka taraftaki büyük balkona çıkarak, uçsuz bucaksız Salisbury Kayalıkları'nı izlemişti. *Scotsman*'un şu an arkasında duran eski binası, yeni bir otelin yapım hazırlıkları sonucu yağmalanmış gibi duruyordu. North Köprüsü'nü geçince, yolun Princes Caddesi'yle kesiştiği yerde bomboş duran bina, Postaneler Genel Müdürlüğü'nün eski binasıydı. Binanın ne olacağına henüz karar verilmemişse de, yine bir otel yapılacağı dedikoduları kulaktan kulağa dolaşıyordu. Sağa, Waterloo Yolu'na dönerken, bir yandan elindeki elmayı ısırıyor, diğer yandan patates kızartması ve çikolata ikilisini kafasından atmaya çalışıyordu. Nereye gittiğini biliyordu: Calton Mezarlığı'na. İnce işçilikle yapılmış demir kapıdan geçtiğinde, karşısına Şehitler Anıtı dedikleri dikilitaş çıktı. Anıt, 1790'larda parlamenter devrimi savunmaya cesaret eden ve bu nedenle "Halkın Dostları" diye bilinen beş adam için dikilmişti. O zamanlar koca şehirde oy verme hakkına sahip kişi sayısı kırkı bulmuyordu. Beş adam, Avustralya'ya sürgün edilmişlerdi. Jean elmasına baktı; az önce üzerinden bir Yeni Zelanda markasının etiketini çıkarmıştı. Beş sürgün adamın, yaşamlarını, çektiklerini düşündü. Sonra Fransız Devrimi geldi aklına. 1790'larda Edinburgh'da yaşananlar, onun yanında önemsiz kalıyordu.

Marx mıydı bilmiyordu ama, bir komünist düşünür ve önder, Batı Avrupa'yı saracak devrimin başlangıç noktasının İskoçya olacağını öngörmüştü. Hayal...

David Hume ve yapıtları hakkında pek fazla bilgisi olmasa da, düşünürün anıtının önünde durdu. Bir yandan da portakal suyunu içiyordu. Düşünür ve deneme yazarı... Bir keresinde bir arkadaşı, Hume'ün başarısının, John Locke'un felsefesini anlaşılır kılmak olduğunu söylediyse de, Jean'ın Locke hakkında da fazla bilgisi olduğu söylenemezdi.

Çevrede, her ikisi de yayıncı olan Blackwood ve Constable'ın ve Bağımsız İskoçya Kilisesi'nin kuruluşuna giden olayların önderlerinden birinin de aralarında bulunduğu başka tanınmış kişilerin de mezarları vardı. Mezarlığın doğusunda kalan duvarın üzerinde, demir parmaklıklı küçük bir kule vardı. Bu kulenin, Calton Hapishanesi'nden geriye kalan son yapı olduğunu biliyordu. Calton Tepesi'nden çizilen bazı resimlerini görmüştü. Tutukluların arkadaşları ve aileleri o tepeye çıkar, söylemek istediklerini bağırarak iletirlerdi. Jean gözlerini kapatınca, trafik gürültüsü yerine, birbirine sevgiyle bağlı bu insanların Waterloo Yolu'da karşılıklı yankılanan haykırışlarını duyabilecekmiş gibi hissetti.

Gözlerini açtığında aradığı şey karşısında duruyordu: Dr. Kennet Lovell'ın mezarı. Karamış, kenarlarındaki çatlaklar yüzünden içinin kumtaşından kısımları görülen mezar taşı, mezarlığın doğu duvarına yaslanmıştı. Küçük, yere yakın bir mezardı. "Dr. Kennet Anderson Lovell," diye okumaya başladı Jean, "şehrimizin ünlü doktorlarından." Lovell, 1863 yılında, elli altı yaşında ölmüştü. Yerden bitmiş otlar, yazıları örtüyordu. Jean çömelip, otları yolmaya koyuldu. Son anda fark ettiği kullanılmış prezervatifi, bir yaprak yardımıyla kenara attı. Geceleri Calton Tepesi'ne gelip, duvarın önünde, Dr. Lovell'ın kemiklerine basarak sevişen çiftler geldi gözünün önüne. Lovell nasıl hissediyordu acaba? Bir anda gözünün önüne, aynı mezar taşının yanında Rebus'la seviştikleri tuhaf bir görüntü geldi. Böyle maceralardan keyif aldığını söyleyemezdi. Geçmişte araştırma görevlileriyle, üniversite öğretim görevlileriyle birlikte olmuştu. Bir keresinde evli bir heykeltıraşla birlikteliğinde, adam, onu en sevdiği yerler olan mezarlıklara götürmüştü. John Rebus da mezarlıkları seviyor olmalıydı. İlk tanıştıklarında, onu zor ve tuhaf bir adam olarak görmüştü. Şimdi bile Rebus'u gizem dolu bir sergi gibi düşünmekten kendini alamıyordu. Dış görünüşünün altında öyle sırlar, dünyaya sunmaktan sakındığı

öyle yanlar vardı ki... Jean, daha çok derinlere inmesi gerektiğini biliyordu...

Otları temizleyip, mezar taşının tamamını görünce, Lovell'ın en az üç kez evlenmiş olduğunu ve her karısının kendinden önce öldüğünü fark etti. Çocuğu olduğuna ilişkin bir delil yoktu. Belki de çocuk başka bir yere gömülüydü. Ya da gerçekten çocuğu yoktu. Peki ama John, bir torunu olduğundan söz etmemiş miydi? Tarihleri inceleyince, doktorun eşlerinin genç yaşlarda öldüklerini gördü; aklından başka bir düşünce geçti: Kadınlar, doğum sırasında ölmüş olabilirlerdi.

İlk karısı: Beatrice, Alexander. Yirmi dokuz yaşında ölmüş.

İkinci karısı: Alice, Baxter. Öldüğünde yaşı otuz üç.

Üçüncü karısı: Patricia, Addison. Yirmi altısında ölmüş.

Yazı şöyle sürüyordu: *Tanrı huzurunda yeniden buluşmak üzere, ayrıldılar bu dünyadan.*

Jean, Lovell'ı yukarıda bir yerlerde üç karısıyla birlikte düşünmeden edemedi. Cebinde kalem vardı, ama kağıt yoktu. Çevresine bakınınca, yerde ortadan yırtılmış eski bir zarf buldu. Üzerindeki tozu toprağı silip, ayrıntıları not aldı.

Siobhan masasına dönmüş, 'Camus' ve 'ME Smith' sözcüklerinin harflerinden çevrik sözcükler oluşturmaya çalışırken, Eric Bain ofise geldi.

"İyi misin?" diye sordu.

"Fena değil."

"Demek ki iyisin." Evrak çantasını yere bıraktı; doğrulup çevresine bakındı. "Özel Birim geri aradı mı?"

"Bildiğim kadarıyla hayır," dedi Siobhan, elindeki kalemle bazı harflerin üstünü çizerken. M ile E arasında boşluk yoktu. Acaba Sorgucu bu iki harfi yan yana koyarak ne anlatmak istemişti? Acaba adı Smith miydi? ME kısaltmasının bir sürü açılımı olduğundan emindi. Bain faks makinesinden çıkan kağıtları fark edip, almaya gitti.

"Kontrol etmek aklına gelmedi mi?" dedi, iki kâğıdı çekip, gerisini yerine koyarken.

Siobhan başını kaldırdı. "Ne onlar?"

Bain bir yanına gelirken yazılanları okuyordu. "İşte bu!" dedi heyecanla. "Nasıl başardıklarını bilmem ama başarmışlar."

"Neyi?"

"Hesaplardan birinin izine ulaşmayı..."

Siobhan öyle ani bir hareketle yerinden kalktı ki, sandalyesi arkaya düştü. Kâğıtları Bain'in elinden kapmak için öne atıldı. Bain, kâğıdı bırakırken kısa ve öz bir soru sordu.

"Claire Benzie kim?"

"Gözaltında olduğunu sanma, Claire," dedi Siobhan, "eğer avukat istersen, bu sana kalmış. Bir de izin verirsen, konuşmayı kayda almak istiyorum."

"İşler ciddi olmalı," dedi Clarie Benzie. Bruntsfield'daki evinden alınmış, St Leonard's Karakolu'na getirilmişti. Direniş göstermemiş, soru sormamıştı. Üzerinde kot pantolon ve açık pembe, balıkçı yaka bir kazak vardı. Yüzünde makyaj yoktu. Sorgu odasında otururken kollarını göğsünün üstünde bağlamış, Bain'in ses kayıt aletlerine kaset takmasını izliyordu.

"Bir kopyası sende, biri bizde kalacak," dedi Siobhan. "Tamam mı?"

Benzie omuz silkti.

Bain başparmağıyla 'tamam' işareti yapıp, iki kayıt aletini de çalıştırdıktan sonra, Siobhan'ın yanındaki sandalyeye oturdu. Siobhan kayda geçmesi için kendini ve Bain'i tanıttı; soruşturmanın yapıldığı yeri ve zamanı da ekledi.

"Bize adını tam olarak söyler misin, Claire?" diye sordu Siobhan.

Genç kız söyledi. Ardından Bruntsfield'daki evinin adresini de verdi. Siobhan önce arkasına yaslanıp bir süre düşündü. Sonra dirsekleri dar masanın kenarlarına değecek şekilde öne eğildi.

"Claire, daha önceki konuşmamızı anımsıyor musun? Yanımda bir meslektaşım vardı. Dr. Curt'ün ofisindeydik."

"Evet, anımsıyorum."

"Philippa Balfour'un oynadığı oyun hakkında bir şey bilip bilmediğini sormuştum sana."

"Yarın cenazesi var."

Siobhan onayladı. "Anımsıyor musun?"

"Yedi yüzgeç yüksektedir kral," dedi Benzie. "Size söylemiştim."

"Doğru. Barda otururken Philippa'nın yanına geldiğinden söz etmiştin..."

"Evet."

"...Ve sana anlattığını."

"Evet."

"Ama oyun hakkında hiçbir bilgin yoktu, öyle değil mi?"

"Aynen öyle. Siz söyleyinceye kadar, oyunun ayrıntılarından haberim yoktu."

Siobhan arkasına yaslanıp, kollarını göğsünde bağladı. Duruşu, karşısında oturan Benzie'nin aynadaki görüntüsüymüş gibiydi. "Peki Flip'e o iletileri gönderen her kimse, nasıl olmuş da senin internet hesabını kullanmış?"

Benzie, Siobhan'a dik dik bakıyor, öteki de karşılık veriyordu.

"Avukat istiyorum," dedi Benzie.

Siobhan ağır bir baş hareketiyle onayladığını belli etti. "Öğleden sonra saat üçü yirmi geçe sorgu bitmiştir." Bain kayıt aletini durdurdu. Siobhan Claire'e, istediği özel bir avukat olup olmadığını sordu.

"Aile avukatımız," dedi genç kız.

"Kim?"

"Babam," dedi Claire. Siobhan'ın yüzündeki şaşkınlığı görünce, hafifçe gülümsedi. "Üvey babamı kastetmiştim Memur Clarke. Merak etmeyin, beni savunmaları için ruhları toplayacak değilim..."

Siobhan sorgu odasından çıkıp, içeri bir kadın memur girdiği sırada, koridorda kalabalık oluşmuş, herkes birbirine gelişmeleri soruyordu. Kalabalık aynı soruları fısıldıyordu.

"Eee?"

"O mu yapmış?"

"Ne diyor?"

"O mu?"

Siobhan, Gill Templer'ınki dışında diğer bütün soruları duymazlıktan geldi. "Avukat istiyor. Şansına, ailesinde varmış."

"Aileden birinin avukat olmasının yararları..."

Siobhan başıyla onayladı. Ardından SİB ofisine yönelerek, önüne gelen ilk telefonu fişten çıkardı.

"İçecek bir şeyler de istiyor. Tercihi Diyet Pepsi."

Templer çevresine bakındı; gözüne takılan ilk kişi George Silvers oldu. "Duydun mu, George?"

"Evet, efendim." Silvers gitmeye isteksiz görününce, Gill bir el hareketiyle dışarı çıkmasını istedi.

"Eee?" dedi Gill, Siobhan'ın önünde durarak.

"Bir açıklama borçlu olsa da," dedi Siobhan, "bu onu katil yapmaz."

"Güçlük çıkarırsa da, iyi davran," dedi biri.

Siobhan, Rebus'un Claire Benzie hakkında söylediklerini anımsadı. Gill Templer'ın tüm dikkati, onun üzerindeydi. "Olur da, iki üç yıl içinde," dedi Siobhan, "patolog çıkarsa, onunla birlikte çalışmamız söz konusu olabilir. Şu anki ilişkimizin hata affedeceğini sanmıyorum." Kelimesi kelimesine Rebus'un sözlerini mi söylemişti bilmiyordu; ancak cümlelerin aslına oldukça yaklaştığından emindi. Templer düşünceden etkilenmiş, başını yukarı aşağı ağır ağır sallayarak hak verdiğini gösteriyordu.

"Memur Clarke çok önemli bir noktaya parmak bastı," dedi, çevrelerini saran kalabalığa dönerek. Ardından Siobhan'ın geçmesi için kenara çekildi. Yan yana geldiklerinde, "iyi iş çıkardın Siobhan" dedi, kulağına doğru eğilip fısıldayarak.

Sorgu odasına geri dönen Siobhan, telefonu prize taktıktan sonra Claire'e dönüp, dışarıyı aramak için 9'a basması gerektiğini söyledi.

"Onu ben öldürmedim," dedi genç kız, kendinden emin.

"O halde her şey yoluna girecek demektir. Şu an bizim neler olduğunu öğrenmemiz gerek, hepsi bu."

Claire onayladı. Telefonu eline aldı. Siobhan eliyle Bain'e kapıyı gösterdi. Odada yalnızca, genç kızı denetim altında tutmak için az önce giren kadın memuru bırakarak, ikisi birlikte çıktılar.

Koridordaki kalabalık dağılmış olsa da, SİB ofisinden heyecanlı, yüksek seslerin oluşturduğu bir uğultu geliyordu.

"Diyelim ki o yapmadı," dedi Siobhan, yalnızca Bain'in duyması için sessizce.

"Diyelim."

"Peki Sorgucu onun hesabını kullanmayı nasıl becerdi?"

Bain başını salladı. "Bilmiyorum. Yani sanırım böyle bir şey mümkün; ama oldukça zor bir olasılık."

Siobhan Bain'e baktı. "Yani onun yaptığını mı düşünüyorsun?"

Bain dudak büktü. "Öbür hesapların kime ait olduğunu bilmemiz gerek."

"Özel Birim ne kadar zaman alacağını söyledi mi?"

"Belki bugün geç saatte, belki de yarın öğreniriz."

Yanlarından geçen biri omuzlarına hafifçe vurarak her ikisini de kutladı.

"İşi çözdüğümüzü düşünüyorlar," dedi Bain.

"Bırak öyle sansınlar."

"Ama kızın cinayeti işlemek için sağlam bir gerekçesi vardı; sen söylemiştin."

Siobhan onayladı. Aklı, Kapanış ipucundaydı. Bir kadın yazmış olamaz mıydı? Evet, neden olmasın? Elbette olabilirdi. Sanal dünyada isteyen istediği insanmış gibi davranabilirdi; cinsiyetin, yaşın hiçbir bağlayıcılığı yoktu. Gazeteler, kendilerini ergenlik çağında ya da çocuk yaşta gösterip, çocukların takıldığı sohbet odalarına sızan sübyancılarla ilgili haberlerle doluydu. İnternetin insanları çeken özelliği, işte bu sanal kimlikler yaratma arayışına seslenmesiydi. Claire Benzie'yi düşündü. Babasının intiharının üzerinden geçen her gün acısını çoğaltmış, öfkesi, inceden inceye planlar kurduğu geçmek bilmez saatlerde beynini zehirlemiş olmalıydı. Belki başlarda Flip'i yeniden tanımaya çalışmış, onu sevmeyi, bağışlamayı denemiş, ancak ötekinin tasasız günlerini, spor arabalı arkadaşlarını, barlarda, partilerde, gece kulüplerinde geçirdiği zamanları, yani ömründe bir kez olsun acı, zorluk, yokluk görmemiş, hiçbir şeyini, bir daha asla elde edememek üzere yitirmemiş insanlarınkini andıran yaşam şeklini düşününce, ne yaparsa yapsın, içinde harlayan nefret ateşini söndüremeyeceğini fark etmişti.

"Bilmiyorum," dedi Siobhan, elini başına götürerek. Ellerini arasında gezdirdiği saçlarını birden öyle bir çekti ki, kafa derisinin sızladığını hissetti. "Gerçekten bilmiyorum."

"Güzel," dedi Bain. "Böylece soruşturma sırasında aklını açık tutarsın. Ders kitabından okuyormuş gibi konuştum, değil mi?"

Siobhan'ın yüzünde yorgun bir gülümseme belirdi. Bain'in elini tuttu. "Sağol, Eric."

"Her şey yoluna girecek," diye karşılık verdi Bain. Siobhan, haklı çıkmasını umuyordu.

Belki o an Rebus için şehirdeki en uygun çalışma yeri, Merkez Kütüphanesi'ydi. O gün içeride işsiz güçsüz takımı vardı. Bazıları, ku-

caklarında göstermelik duran kitaplarıyla, en rahat koltukları kapmış, uyuyorlardı. Dişsiz ağzını kapatmakta zorlanıyormuş gibi görünen yaşlı bir adam, telefon rehberinin başına oturmuş, parmağıyla tek tek, isimlerin üzerinden ağır ağır geçiyordu. Rebus görevlilerden birine adamı sordu.

"Yıllardır gelir, bir kez olsun başka bir şey okuduğunu görmedim," dedi görevli.

"Telefon İdaresi'nde bir iş bulabilir."

"Ya da belki oradan kovulmuştur."

Rebus, görevliye güzel bir noktaya parmak bastığını belirterek, araştırmaya koyuldu. Şu ana kadar Albert Camus'nün bir Fransız düşünür ve romancı olduğunu, La Chute ve La Peste gibi romanları yazdığını öğrenmişti. Nobel Ödülü'nü kazanmış, genç sayılabilecek yaşlarda, kırklarında ölmüştü. Kütüphane görevlisi de bir araştırma yapmış, ancak bulabildiği tek Camus, o olmuştu.

"Eğer sokak, cadde adlarını dikkate almak isterseniz, o ayrı..."

"Hangi sokakları?"

"Edinburgh'daki sokak ve cadde adlarından söz ediyorum."

Gerçekten de şehirde bir Camus Yolu, bir Camus Caddesi, Parkı ve Meydanı vardı. Kimse, bu yer adlarının Fransız yazarın adını yaşatmak amacıyla mı yapıldığını bilmiyordu; Rebus'a kalırsa yanıtın 'evet' olma olasılığı yüksekti. Şans eseri yaşlı adamın başında tünememiş olduğu bir anda telefon rehberinde Camus adını aradı; yalnızca bir tane Camus bulabildi. Eve gidip arabasını almayı, Camus Yolu'na bir göz atmayı düşündü. Hem böylece bir çalışma arası vermiş olurdu. Ancak kapıya bir taksinin yanaştığını görünce, araba fikrinden vazgeçip, elini kaldırdı. Camus Yolu, Caddesi, Parkı ve Meydanı dörtlüsü, hemen Fairmilehead'deki Comiston Yolu'nun orada çıktı. Hepsi, özel konutların bulunduğu alanlardı. Rebus IV. George Köprüsü'ne geri dönmesini isteyince, taksi sürücüsü şaşkınlığını gizleyemedi. Greyfriars'da trafiğe yakalandılar. Rebus parayı ödeyip, arabadan indi. Dosdoğru, henüz işten eve dönen işçiler tarafından tıka basa doldurulmamış olduğunu bildiği Sandy Bell'in Barı'na yöneldi. Bir koca bardak bira söyledi. Barmen onu tanıyordu; oradan buradan bir şeyler anlattı. Hastanenin Petty France'a taşınmasından sonra, müşterilerinin yarısını kaybettiğini söyledi. Hayır hayır, müşteriler doktorlar değil hastalardı.

"Pijama terlik çıkıp geliyorlardı. Şaka yapmıyorum: Odadan çıktıkları gibi soluğu burada alıyorlardı. Bir keresinde herifin birinin orasından burasından hortumlar sarkıyordu."

Rebus gülümsedi. İçkisinin son damlasını da yudumladıktan sonra dışarı çıktı. Greyfriar Kilisesi'nin hemen yakındalarda olduğunu bildiğinden, içine girmeye karar verdi. Buraya gece yarısı turları düzenlenir, katılanlara, buz gibi elleriyle, insanların omuzlarına aniden dokunup kaçan hayaletlerden söz eden korkunç hikâyeler anlatılırdı. Eski eşi Rhona'nın, bu kilisede evlenmek istediğini anımsadı. Çevresine baktığında, demir parmaklıklarla çevrilmiş tabutlar gördü. Bunların her biri, ölüyü, mezar hırsızlarına karşı korumak için önlem olarak yapılmış bir tür ceset kasasıydı. Edinburgh'un tarihi daima acımasızlıkla yoğrulmuş gibi gelirdi insana. Öte yandan bu asırlardır süregelen barbarlığı gizleyen maske, bir dönem neşeli, bir dönemse çatık kaşlı bir adamın ifadesini taşıyordu. Ve bu döngü, hiç durmadan kendi kendini yineliyordu.

Kapanış... Sözcüğün, ipucunun geri kalanıyla ne ilgisi vardı acaba? Rebus'a kalırsa bir şeylerin arasında kapalı kalmak demekti; ama yine de bundan tam anlamıyla emin olamıyordu. Kiliseden ayrılıp, IV. George Köprüsü'ne doğru yöneldi. Kütüphaneye geri döndü. Aynı kütüphane görevlisi hâlâ görev başındaydı.

"Sözlükler ne tarafta acaba?" diye sordu. Kadın onu bir rafa yönlendirdi.

"İstediğiniz araştırmayı yaptım," dedi görevli. "Mark Smith diye birine ait bazı kitaplar var. Ama M. E. Smith diye birine rastlamadım."

"Yine de teşekkür ederim," dedi Rebus, geriye dönmek için hamle yaparken.

"Elimizde Camus'yle ilgili ne varsa, bir dökümünü çıkardım."

Rebus, kâğıt parçasını kadının elinden aldı. "Harika, çok teşekkürler."

Kadın, teşekkür edilmesine alışkın değilmiş gibi gülümsedi. Ancak hemen ardından Rebus'un nefesindeki içki kokusunu alınca, birden çekingenleşti. Rebus, rafa doğru yürürken, telefon rehberinin bulunduğu masanın boş olduğunu fark etmişti. Yaşlı adam, günlük işini bitirdi mi, diye merak etti. Acaba, dokuz-altı mesai olarak mı görüyordu? Önüne gelen ilk sözlüğü alıp, 'kapanış' sözcüğünün anlamına baktı: Kapanma işi biçimi biçimi.

Arka taraftan bir öksürük sesi geldi. Rebus başını çevirdiğinde görevliyle karşılaştı.

"Kapatıyor musunuz?" diye tahmin yürüttü Rebus.

"Hayır," diye yanıtladı kadın, masasında oturan ve onları izleyen bir başka görevliyi göstererek. "Görevli arkadaşım... Kenny... Sözünü ettiğiniz Bay Smith'in kim olduğunu bildiğini sanıyor."

"Bay kim?" diye sordu Rebus. Kenny yirmili yaşlarına yeni girmiş gibi görünüyordu. Üzerinde siyah bir tişört, gözünde metal çerçeveli bir gözlük vardı.

"M. E. Smith," dedi kütüphane görevlisi kadın. Rebus yerinden kalkıp masaya doğru yöneldi. Kenny'nin önünde durup görevliyi başıyla selamladı.

"Şarkıcı," dedi Kenny, giriş cümlesi kurmakla uğraşmadan. "Tabii eğer benim bildiğim kişiyse. Mark E. Smith'ten söz ediyorum. Bu arada herkesin, 'şarkıcı' tanımlamasına katılacağını da sanmıyorum."

Görevli kadın, Kenny'yle paylaştıkları masaya geri dönmüştü. "İtiraf etmeliyim ki, adını daha önce hiç duymadım," dedi.

"Ufkunu genişletmen gerek, Bridget," dedi Kenny. Ardından gözlerini kocaman açmış, kendisini izleyen Rebus'a döndü.

"The Fall grubunun vokali mi?" diye sessizce kendi kendine sordu Rebus.

"Onları tanıyor musunuz?" diye sordu Kenny. Rebus'un yaşındaki birinin grubu bilmesi, onu oldukça şaşırtmıştı.

"Yirmi yıl önce izlemiştim. Abbeyhill'de bir kulüpte..."

"Ne gürültülü müzik yaparlar, öyle değil mi?" dedi Kenny.

Rebus, aklı başka bir yerde, başıyla onayladı. Ardından sözü, diğer görevli Bridget aldı.

"Ne rastlantı," dedi. Ardından, Rebus'un elindeki kâğıdı işaret etti. "Camus'nün La Chute romanını, 'The Fall' diye çevrilir. Eğer ilgilenirseniz, romanlar bölümünde bir kopyası olacak..."

Claire Benzie'nin üvey babası, şehrin en yetenekli avukatlarından biri olan Jack McCoist çıktı. Soruşturmanın başlamasından önce, vekiliyle on dakika yalnız görüşmesi gerektiğini söyledi. Bir süre sonra içeriye, yanında Gill Templer'la Siobhan girdi. Templer'ın, dışarıya çıkmasını istediği Eric Bain'in kızgınlığı yüzünden okunuyordu.

Claire'in kola kutusu, masanın üzerinde boş duruyordu. McCoist'in çayı soğumuş, dumanı tütmüyordu.

"Kayıt alınması gerektiğini düşünmüyorum," dedi avukat. "Başlayalım; sonu nereye varır görürüz. Kabul mü?"

Gill Templer'a döndü. Başkomiser bir süre düşündükten sonra başıyla onayladı.

"Hazırsanız başlayalım, Memur Clarke," dedi Templer.

Siobhan, Claire'le göz göze gelmeye çalıştı; ancak öteki, elindeki kola kutusuyla oynamakla meşguldü.

"Claire," dedi Siobhan, "Flip'e bir süredir bu ipuçlarını gönderen kişinin e-posta adreslerinin izini sürdüğümüzde, sana ulaştık."

McCoist, daha şimdiden birkaç sayfasını notlarla doldurduğu defterini çıkardı. Avukatın yazısı öyle çirkindi ki; insana, notlarını yalnızca kendinin anlayabileceği bir şekilde şifrelediğini düşündürüyordu. Defterde yeni bir sayfa açtı.

"Bu e-postaları nasıl ele geçirdiğinizi sorabilir miyim?"

"Biz... aslında ele geçirmedik. Sorgucu diye biri Flip Balfour'a bir ileti gönderdi; ama onun yerine bana geldi."

"Nasıl yani?" McCoist başını defterinden kaldırmıyordu. Siobhan'ın bütün görebildiği, avukatın mavi çizgili takımının omuzları ve kafa derisini gösteren, seyrelmiş siyah saçlarıydı.

"Kaybolmasını açıklayacak herhangi bir bilgiye ulaşmak için, Bayan Balfour'un bilgisayarını denetlerken..."

"Yani kaybolmasından sonra..." Başını kaldırdı. Adamın yüzüne bakılınca göze çarpan iki şey vardı: Gözlüklerinin siyah, kalın kenarları ve açık olmadığı zaman ince bir çizgiyi andıran ağzı.

"Evet," diye kabul etti Siobhan.

"O halde izini, müvekkilimin bilgisayarına kadar sürdüğünüzü belirttiğiniz ileti bu, öyle mi?"

"Müvekkilinizin İSS'sine, evet." Siobhan, Claire'in ilk kez başını kaldırdığını fark etti: 'Müvekkilim' sözü nedeniyle olmalıydı. Claire üvey babasını izliyor, inceliyordu. Onu daha önce hiç iş başında görmemiş olmalıydı.

"İSS, internet servis sağlayıcısı mı oluyor?"

Siobhan onayladı. McCoist, jargondan haberdar olduğunu göstermeye çalışıyordu.

"Ardından yeni iletiler de geldi mi?"

"Evet."

"Aynı adresten mi?"

"Onu henüz bilmiyoruz," dedi Siobhan, avukatın, işin içinde birden çok İSS bulunduğunu bilmemesinin daha iyi olduğuna karar vererek.

"Pekâlâ," dedi McCoist, aldığı notların sonuna sert bir darbeyle nokta koyarken. Ardından arkasına yaslanıp, düşüncelere daldı.

"Artık Claire'e soru sorabilir miyim?" diye sordu Siobhan.

McCoist, gözlüğünün üzerinden Siobhan'a baktı. "Öncelikle müvekkilim kısa bir açıklama yapmak istiyor."

Claire elini cebine atıp, bir parça katlanmış kağıt çıkardı. Kâğıdın, masanın üzerindeki defterden koparıldığı açıktı. Üzerindeki yazılar, McCoist'in kargacık burgacık yazısına benzemiyordu. Ancak Siobhan, avukatın değişiklik yapılmasını önerdiği karalanmış, yuvarlak içine alınmış bölümleri seçebiliyordu.

Claire boğazını temizledi. "Flip'in kayıplara karışmasından iki hafta kadar önce, ona kendi dizüstü bilgisayarımı ödünç vermiştim. Yazması gereken bir ödevi olduğunu biliyordum. Bilgisayarımın, işine yarayabileceğini düşünmüştüm. Çünkü onun dizüstü bilgisayarı yoktu. Sonrasında geri isteme fırsatını bir türlü bulamadım. Cenazenin geçmesini bekledim. Ortalık sakinleşince ailesinden geri isteyecektim."

"Başka bilgisayarın var mı?" diye araya girdi Siobhan.

Claire onayladı. "Ayrıca sözünü ettiğimdiz üstü bilgisayarı, masa üstü bilgisayarımla aynı İSS'ye bağlıdır."

Siobhan, bakışlarını başka bir yöne çevirmiyor, yalnızca Claire'e odaklanıyordu. Ötekiyse göz temasından sürekli kaçıyordu. "Philippa Balfour'un odasında dizüstü bilgisayarına rastlanmadı," dedi Siobhan.

Sonunda göz teması gerçekleşti. "Öyleyse nerede?" diye sordu Claire.

"Alışveriş fişini, ya da benzer evrakı saklamışsınızdır, öyle değil mi?"

McCoist atıldı. "Kızımı yalan söylemekle mi suçluyorsunuz?" Claire artık yalnızca bir müvekkil değildi...

"Yalnızca Claire'in bütün bunları bize daha önceden anlatması gerektiğini düşünüyorum."

"Ortadan kaybolduğunu bilmiyordum..." dedi Claire. Sözü yarıda kaldı.

"Başkomiser Templer," dedi McCoist, kendini beğenmiş bir tavırla. "Bir olası tanığı ikiyüzlülükle suçlamanın, Lothian ve Borders Polisi'nin ilkeleri arasında yer aldığını bilmezdim."

"Şu anda," diye karşı saldırıya geçti Templer, "üvey kızınız tanıktan çok, şüpheli konumunda."

"Peki o zaman, size bir soru: Onu şüpheli konumuna düşüren şey ne? İnternet üzerinden bir bulmaca oyunu oynatmak mı? Bu ne zamandan beri suç oluyor?"

Gill'in bu soruya verebileceği bir yanıtı yoktu. Yalnızca Siobhan'a döndü; Siobhan, patronun aklından geçenleri çat pat da olsa okuyabildiğini düşündü. *Adam haklı... Hâlâ Sorgucu'nun tüm bu olaylarla bir ilgisi olduğundan tam anlamıyla emin değiliz... Senin önsezine güveniyorum, haberin olsun...*

McCoist, iki dedektifin bakışmasının bir anlamı olduğunu biliyordu. Az önceki saptamasında diretmeye karar verdi.

"Sizi, tüm bunları Kamu Savcılığı'na açıklarken düşünemiyorum. Sanırım kurumdaki herkes böyle bir ilişkilendirmeye güler, Başkomiser Templer," dedi. Son iki sözcüğü tane tane söylemişti. Templer'ın göreve yeni geldiğini ve kendini kanıtlaması gerektiğini biliyordu.

Gill, soğukkanlılığını geri kazanmıştı. "Bakın Bay McCoist, Claire'den istediğimiz, sorularımıza doğru yanıtlar vermesi. Aksi halde anlattıklarının inandırıcılığı kalmayacağından, soruşturmayı derinleştirmemiz gerekecek."

McCoist, bu sözleri bir süre değerlendirdi. Bu arada Siobhan, kafasının içinde bir liste hazırlamakla meşguldü. Claire Benzie'yi cinayeti işlemeye yöneltecek bir neden vardı: Balfour Bankası'nın, babasının intiharına etkisi. Rol yapma oyunu, gereksinim duyduğu araçtı. Böylelikle Flip'i Arthur'un Tahtı'na çekmek, ona, kolladığı fırsatı vermiş olmalıydı. Şimdi bir anda bir ödünç bilgisayar hikâyesi uydurmuştu. Siobhan yeni bir liste hazırlamaya koyuldu; bu kez, önceden Flip'e epostaların nasıl silindiğini öğreten Ranald Marr için. Ranald Marr ve oyuncak askerleri... Bankanın ikinci adamı. Siobhan yine de Flip'in ölümüyle Marr'ın eline ne geçmiş olabileceğini kestiremiyordu.

"Claire," dedi birden, "Junipers'a gittiğin zamanlarda, Ranald Marr'la karşılaştığın oldu mu?"

"Ben bunun neyle ilgisi..."

Ancak Claire, üvey babasının sözünü kesti. "Ranald Marr'la mı?

Evet oldu. Onda ne bulduğunu bir türlü anlamadım."

"Kimin?"

"Flip'in. Ranald'dan hoşlanıyordu. Bilirsiniz işte, genç kızlar..."

"Karşı taraf da hoşlanıyor muydu? Ya da hoşlanmadan öteye gitti mi?"

"Sanırım," dedi McCoist, "soruşturmanın yönünü şaşırmaya..."

Ancak Claire, Siobhan'a bakıp gülümsüyordu. "Son zamana kadar, hayır," dedi.

"Son zaman derken?"

"Bana öyle geliyordu ki Flip, kaybolmasının hemen öncesinde onu oldukça sık görüyordu..."

"Bu hareketlik ne böyle?" diye sordu Rebus.

"Claire Benzie'yi sorguya aldılar," dedi Bain, çalıştığı masadan.

"Neden?" Rebus öne doğru eğilip, masasının çekmecelerinden birine uzandı.

"Affedersin," dedi Bain, "senin masan mıydı?"

Yerinden doğruluyordu ki, Rebus engel oldu. "Uzaklaştırıldım, hatırlamıyor musun? Koltuğu benim yerime ısıt." Bir şey bulamayınca çekmeceyi kapattı. "Anlat bakalım, Benzie'nin burada ne işi var?"

"Özel Birim'in, e-postalardan birinin izini sürmesini sağladım."

Rebus dudak büktü. "Claire Benzie mi göndermiş?"

"Onun hesabından gönderilmiş."

Rebus bir süre düşündü. "Aynı şey demek olmuyor mu?"

"Siobhan kuşkulanıyor."

"İçeride, Benzie'nin yanında mı?" Rebus, Bain'in onaylamasını bekledi. "Sense dışarıdasın, öyle mi?"

"Başkomiser Templer."

"Anlaşıldı," dedi Rebus. Daha fazla açıklamaya gerek yoktu.

Gill Templer SİB ofisine fırtına gibi girdi. "Ranald Marr'ın sorgu için getirilmesini istiyorum. Kim getirmek ister?"

Anında iki gönüllü çıktı: Silvers ve Tommy Fleming. Ötekiler adamın adını bir yerden çıkarmaya çalışıyor, Claire Benzie'yle ve Sorgucu'yla ne ilgisi olduğunu merak ediyordu. Gill arkasını döndüğünde Siobhan'la karşılaştı.

"İyi iş çıkardın?"

"İyi miydi?" diye sordu Siobhan. "Ben pek emin değilim de."

"Ne demek istiyorsun?"

"Onunla konuşurken, sanki sormamı istediği soruları soruyormuşum gibi geliyor. Sanki ipler onun elindeymiş gibi..."

"Bana hiç de öyle gelmedi," dedi Gill, Siobhan'ın omzuna dokunarak. "Sen iyisi mi bir ara ver. Ranald Marr'ı başkasına sorgulatırız." Odaya bakındı. "Diğerleri; işinizin başına." Gözleri, John Rebus'unkilerle karşılaştı. "Tanrı aşkına, senin ne işin var burada?"

Rebus bir başka çekmeceyi açtı. Bu kez bir sigara paketi çıkarıp, salladı.

"Yalnızca kalan birkaç kişisel eşyamı almaya gelmiştim, efendim."

Gill dudaklarını büzdü. Ardından hızlı adımlarla yürüyerek odadan ayrıldı. McCoist, Claire'le birlikte koridorda duruyordu. Üçlü, bir şeyler konuşmaya başladılar. Derken Siobhan Rebus'un yanına geldi.

"Ne işin var senin burada?"

"Berbat görünüyorsun."

"Her zamanki gibi yine güzel söz söyleme yeteneğinden yoksun olduğunu görüyorum."

"Patron ara vermeni söyledi. Şansın varmış ki, karşına içki ısmarlayacak biri çıktı. Sen küçücük kızları korkutmakla uğraşırken, ben önemli işler yapıyordum..."

Siobhan bir yandan portakal suyunu yudumluyor, diğer yandan elindeki cep telefonuyla oynuyordu: Çıkmadan önce Bain'e, bir haber gelirse kendisini aramasını sıkı sıkı tembih etmişti.

"Geri dönmeliyim," dedi. Oturduğundan beri aynı şeyi söylüyordu. Ardından, cep telefonunun ekranına yeniden göz attı; pili bitti mi, sinyal düzeyinde azalma oldu mu diye.

"Bir şeyler yedin mi?" diye sordu Rebus. Siobhan başını sallayınca yerinden kalkıp bara yöneldi. Sonra elinde birkaç paket patates cipsiyle geri döndü. Konuşmaya başladığında, Siobhan cipsleri silip süpürmekle meşguldü.

"İşte o anda anladım."

"Neyi anladın?"

"Tanrı aşkına, Siobhan, uyan."

"John, başım bir anda patlayacakmış gibi. Çok ciddiyim."

"Claire Benzie'nin suçlu olmadığını düşünüyorsun; o kadarını anlıyorum. Şimdi, Flip Balfour'la Ranald Marr arasında bir ilişki olduğunu söylüyor."

"Ona inanıyor musun?"

Rebus sigarasını yaktı; dumanı Siobhan'dan öteye üfledi. "Görüş belirtme hakkım yok. İkinci bir emre kadar görevden uzaklaştırıldım."

Siobhan, göz hizasına kaldırdığı bardağının üzerinden kötü kötü baktı.

"Ne konuşma olacak, değil mi?"

"Nasıl?"

"Balfour en güvendiği arkadaşına, polislerin kendisini niçin çağırdığını sorduğunda diyorum."

"Marr söyler mi dersin?"

"Söylemese bile, Balfour'un öğrenmesi işten değil. Yarınki cenaze tam bir şenlik olacak." Rebus, ağız dolusu dumanı tavana doğru üfledi. "Orada olacak mısın?"

"Gelmeyi düşünüyorum. Templer, Carswell... Birkaç kişi daha gidecek."

"Kavga çıkacak olursa, ayırcak birileri gerekir."

Siobhan saatine baktı. "Geri dönmem, Marr'ın ne söylediğini öğrenmem gerek."

"Ara vermen emredildi."

"Verdim."

"İhtiyacın olursa ara."

"Olursa ararım." Bağlantı kablosunun cep telefonuna takılı kaldığını fark etti. Dizüstü bilgisayarı karakolda olmasaydı, internete girebilirdi. Önce kabloya, ardından Rebus'a baktı. "Ne diyordun?"

"Ne hakkında?"

"Kapanış ipucu hakkında."

Rebus yüzüne bir gülümseme yayıldı. "Yeniden aramıza döndüğünü görmek güzel. Tüm öğleden sonrayı kütüphanede geçirdiğimi ve ipucunun ilk bölümünü çözdüğümü söylüyordum."

"Ne çabuk!"

"Siobhan, karşında işinden olmuş ama iyi bir dedektif var. Şimdi... duymak istiyor musun?"

"Elbette," diye yanıt verdi Siobhan. Bardağın dibine geldiğini fark etti. "Doldursam mı?"

"Önce dinle," dedi Rebus, bara gitmek için ayağa kalkan Siobhan'ı yerine oturturken. İçerisi yarı doluydu. Müşterilerin çoğu öğrenciye benziyordu. Rebus, içeridekilerin en yaşlısı olduğunu düşünüyordu.

Tezgâhın yanında dursa, barın sahibi sanılırdı. Köşedeki masada Siobhan'la oturduğunu görenlerse, onu, sekreterini sarhoş etmeye çalışan bir patron sanıyor olmalıydılar.

"Kulağım sende," dedi Siobhan.

"Albert Camus," dedi Rebus, ağır ağır, "*The Fall* adlı bir kitap yazmış." Kitabı ceketinin cebinden çıkarıp, masanın üzerine koydu. Parmağıyla kitabın adını gösterdi. Kütüphaneden ödünç almamış, St Leonard's Karakolu'na giden yolun kenarındaki kitapçıdan satın almıştı. "Mark E. Smith, The Fall grubunun vokali."

Siobhan kaşlarını çattı. "Sanırım bir keresinde bir albümlerini almıştım."

"Bu durumda," diye sürdürdü Rebus, "elimizde kitap olan *The Fall*'la, The Fall grubu var. İkisini birbirine eklersen..."

"Falls mu olur?" diye tahmin yürüttü Siobhan. Aklından, İngilizce'de sözcük sonuna gelen çoğul eki -s geçiyordu. Fall artı Fall, Falls yapıyordu. Falls sözcüğüyse, şelale sözcüğünün eş seslisiydi. Şelale... Rebus'un onayladığını görünce, kitabı eline alıp, incelemeye koyuldu. Arkasını çevirip, tanıtım yazısını okudu. "Sorgucu orada mı görüşmek istiyor diyorsun?"

"Bence ipucunun sonraki bölümüyle ilgili."

"İkinci bölümle ne ilgisi olabilir ki? Kutuya koymak... Frank Finlay hakem..."

Rebus dudak büktü. "Sana mucizeler sunacağımı söylemedim."

"Doğru, söylemedin..." diye karşılık verdi Siobhan. Bir süre sessiz kaldıktan sonra Rebus'a baktı. "Şu internet oyunuyla bu kadar ilgilendiğini sanmıyordum."

"Fikrimi değiştirdim."

"Neden?"

"Sen hiç evde oturup duvardaki boyanın kurumasını bekledin mi?"

"Hayır ama, erkek arkadaşımla dışarı çıkmaya tercih edeceğim zamanlar oldu."

"O halde ne demek istediğimi anlayabilirsin."

Siobhan yeniden kitabın sayfalarına göz atmaya başladı. Derken birdenbire kaşlarını çatıp başını kaldırdı. "Aslına bakarsan" dedi, "ne demek istediğin hakkında en ufak fikrim bile yok."

"Güzel. Öyleyse öğreniyorsun."

"Neyi öğreniyorum?"

"Patenti John Rebus'un kendine ait olan varoluşçuluğunu," dedi Rebus, parmağını sallayarak. "Bu kelimeyi bugüne kadar hiç duymamıştım. Bu yüzden sana teşekkür borçluyum."

"Peki ne anlama geliyor?"

"Anlamını bildiğimi söylemedim. Ama boyanın kurumasını beklememe seçimini yapmakla ilgisi olduğunu sanıyorum."

Karakola döndüler. Hiçbir gelişme yoktu. Memurlar ortalıkta dolaşıyorlardı. Ara vermeye ihtiyaçları vardı. Tuvalette çıkan kavgada, iki üniformalıyı birbirlerinden ayırmak oldukça güç olmuştu. Her ikisi de kavganın nasıl çıktığını bilmiyordu. Rebus, birkaç dakika boyunca, bir şeyler öğrenmek için bir o yana bir bu yana koşan Siobhan'ı izledi. Ötekinin, kafasının içindeki varsayımları, kurguları bastırmakta zorlandığını, bu yüzden sabırsızlandığını görebiliyordu. Onun da bir ara vermesi, biraz dinlenmesi gerekirdi. Rebus, Siobhan'ın yanına gitti; onu kolundan tutup, dışarı götürdü. Siobhan önce direndi, sonra razı oldu.

"En son ne zaman yemek yedin sen?" diye sordu Rebus.

"Patates cipsi aldın ya..."

"Sıcak yemekten söz ediyorum."

"Annem gibi konuşuyorsun..."

Kısa bir yürüyüşten sonra kendilerini Nicolson Caddesi üzerinde bir Hint lokantasında buldular. Bir kat merdiven çıkıldıktan sonra girilen lokanta karanlık ve tenhaydı. alı, şehrin yeni 'ölü günü' olarak pazartesinin yerini almıştı. Hafta sonu, paranızı nasıl harcayacağınızı planladığınız perşembe günüyle başlar, bir bardak bira eşliğinde son birkaç günde yaşananları düşündüğünüz pazartesi iş çıkışıyla biterdi. Salı günüyse en mantıklı seçenek eve gidip kalan paranızın cebinizde tutmaktı.

"Sen Şelale'yi benden daha iyi biliyorsun," dedi Siobhan. "O yakınlarda göze çarpan yerler nereler?"

"İlk olarak şelalenin kendisi var; bir de Junipers. Her ikisini de gördün," dedi Rebus. Ardından dudak büktü. "Hepsi bu kadar."

"Sıra evler de var, değil mi?"

Rebus onayladı. "Meadowside. Bir de köyün dışında bir benzin istasyonu var. Bev Dodds'un kulübesini ve evden işe, işten eve yaşayan birkaç yöre sakinini de unutmayalım. Başka kimseler yok; ne bir kilise, ne de postane."

"Kutu yapan kimse de yoktur o halde..."

Rebus başını salladı. "Ayrıca Frank Finlay'in evi de yok."

Siobhan artık yemeğiyle ilgilenmiyordu. Rebus da endişelenmeye son vermişti; çünkü Siobhan önündeki güveçle, koca bir tabak pilavı silip süpürmüştü. Siobhan cep telefonunu çıkarıp, karakolu aradı. Daha önce bir kez daha aramış, ancak kimse yanıt vermemişti. Bu sefer biri açtı.

"Eric? Ben Siobhan. Neler oluyor orada? Marr geldi mi? Ne diyor?" Siobhan bir süre dinledi; ardından gözleri Rebus'unkilerle karşılaştı. "Gerçekten mi?" diye sordu, sesini yükselterek. "Biraz aptalca bir hareket değil mi, ne dersin?"

Rebus bir an için, Marr'ın intihar etmiş olduğunu düşündü. İşaretparmağıyla gırtlağını kesermiş gibi yaptı. Siobhan başını salladı.

"Tamam Eric. Teşekkürler. Görüşürüz." Telefonu kapattı, ağır hareketlerle çantasına koydu.

"Ne duruyorsun? Söylesene."

Siobhan çatalını yemeğine daldırdı. "Soruşturmadan uzaklaştırıldın, unuttun mu?"

"Eğer derhal anlatmazsan, seni bu dünyadan uzaklaştırırım."

Siobhan gülümsedi; lokmayı ağzına atmadan çatalı bıraktı. Garson tabakları almak için masaya doğru hamle yaptıysa da, Rebus bir el hareketiyle adamı uzaklaştırdı.

"Pekâlâ," dedi Siobhan, "bizimkiler, Bay Marr'ı almak için The Grange'daki villasına gittiklerinde, adamın orada olmadığını görmüşler."

"Eee?"

"Evde bulamamalarının nedeni, adamın, geleceklerinden haberi olmasıymış. Gill Templer, Emniyet Müdür Yardımcısı'nı arayarak, Marr'ı sorguya alacaklarını bildirmiş. Carswell de, gitmeden önce 'nezaket' gereği Bay Marr'a telefon açmalarını 'önermiş'."

Ardından su dolu sürahiye uzandı. Az önceki garson, sürahiyi değiştirmek için yerinden kımıldar kımıldamaz, Rebus yine bir el hareketiyle adamı geri gönderdi.

"Öyleyse Marr kaçtı."

Siobhan onayladı. "Öyle görünüyor. Karısı, telefon görüşmesinden iki dakika sonra bakmaya gittiğinde, ne kocası ne de Maserati'si ortadaymış."

"Görünüşe bakılırsa Carswell'in işi zor."

"Emniyet Müdürü'ne açıklarken düşünemiyorum," diye hak verdi Siobhan. Ardından Rebus'u sırıtırken görünce: "Tam da ihtiyacın olan şey buydu, değil mi?" diye sordu.

"Az da olsa rahatladım."

"Diyorsun ki, Carswell kendi kıçının derdine düştüğünden, seninle uğraşmaya zaman bulamayacak..."

"Ne güzel toparladın."

"Üniversite mezunu olmanın yararları."

"Peki Marr'a ne olacak?" Rebus garsonu çağırdı. Garson, yine bir anda geri gönderilebileceğini düşündüğünden, kararsız adımlarla ilerledi. "İki kahve," dedi Rebus. Adam hafifçe başını eğerek, arkasını dönüp uzaklaştı.

"Emin değilim," dedi Siobhan.

"Cenazeden önceki gece... saçma bir hareket."

"Araba takibi... durdurup tutuklama..." Siobhan senaryoyu gözünde canlandırıyordu. "Aile, en iyi dostlarının neden birdenbire göz altına alındığını merak edecektir."

"Carswell adam gibi düşünürse, cenaze bitene kadar hiçbir şey yapmayacaktır. Ayrıca belki Marr da cenazeye gelir."

"Gizli aşkına son veda..."

"Tabii Claire Benzie doğruyu söylüyorsa."

"Aksi olsa, Marr neden kaçsın?" diye sordu Siobhan.

Rebus ona baktı. "Sorunun yanıtını bildiğini sanıyorum."

"Flip'i öldüren Marr mı diyorsun?"

"Onun için de bir liste açmış olduğunu sanıyordum."

Siobhan bir süre düşündü. "Bu söylediğin, son gelişmelerden önceydi. Sorgucu'nun kaçıp gideceğini sanmam."

"Belki Flip Balfour'u öldüren, Sorgucu değildi."

Siobhan onayladı. "Demek istediğim de o. Marr, benim Sorgucu adayımdı."

"Başka birinin öldürdüğünü mü düşünüyorsun?"

Kahveler geldi. İstememiş olmalarına rağmen, garson hesabı da getirmişti.

"Yarı yarıya," diye önerdi Siobhan. Rebus onayladı. Cebinden üç tane beşlik çıkardı.

Dışarı çıktıklarında, Siobhan'a, eve nasıl döneceğini sordu.

"Arabam karakolun orada. Seni bırakayım mı?"

"Biraz yürüyüş yapmak için güzel bir gece," diye karşılık verdi Rebus, bulutlara bakarak. "Yalnız, eve gidip dinleneceğine söz vermeni istiyorum."

"Söz veriyorum, anne."

"Artık Flip'i Sorgucu'nun öldürmediğine ikna olduğunu göre..."

"Evet?"

"O halde, oyunla uğraşmak zorunda değilsin, yanılıyor muyum?"

Siobhan göz kırptı. Sonra Rebus'a haklı olduğunu söyledi. Ancak öteki, Siobhan'ın söylediklerine inanmadığının farkındaydı. Oyun, dosyanın Siobhan'ın ilgilendiği bölümüydü. Bu yüzden bir anda bırakamazdı... Rebus, onun yerinde olsa, kendisinin de aynı şekilde hissedeceğini biliyordu.

Kaldırımda ayrıldılar. Rebus evinin yolunu tuttu. İçeri girdiğinde ilk işi Jean'ı aramak oldu; ancak öteki evde değildi. Belki geceyi yine müzede çalışarak geçirecekti. Ama orası da yanıt vermiyordu. Rebus yemek masasının önünde durup, bir süre, önündeki notlara daldı. Dört kadınla ilgili ayrıntıları yazdığı bazı sayfaları duvara yapıştırmıştı: Jesperson, Gibbs, Gearing ve Farmer. Kafasının içinde bir sorunun yanıtını arıyordu: Katil tabutları neden bırakmıştı? Tamam, bu şekilde her cinayetin altına 'imzasını' atıyordu; ama bu imzaların farkına varan kimse çıkmadıktan sonra, neden böyle bir şey yapmayı sürdürmüştü ki? İşlediği suçlarla adını duyurmak isteyen bir katil, basını ya da polisi bir şekilde haberdar etmek gibi bir yol izlemez miydi? Peki imza olmasın; öyleyse neydi? Aklına, tabutların, yalnızca onları bırakan kişi için bir şeyler ifade eden ve bir tür anma niteliği taşıyan nesneler olabileceği geldi. Aynısı, Arthur'un Tahtı taburları için de söylenemez miydi? Olayın arkasındaki kişi neden bir şekilde ortaya çıkmamıştı? Yanıt: Çünkü bulundukları andan sonra tabutlar, artık onları yaratan kişi için hiçbir şey ifade etmiyorlardı. Birileri bulsun ya da Burke ve Hare'ın işlediği cinayetlerle ilişkilendirsin diye değil, bir şeyleri anmak için bırakılmışlardı.

Evet, o tabutlarla Jean'ın tanıladıkları arasında bir ilişki vardı. Rebus, Şelale'de bulunan tabutu listenin sonuna eklerken temkinli davranıyor olsa da, orada da bir ilişki olduğunu hissediyordu; daha az benzerlikler içeren, ancak yine de oldukça güçlü bir ilişki.

Telesekreteri kontrol ettiğinde, yalnızca bir not bırakıldığını gördü: Emlakçı aramış, emekli bir çiftin, evi alıcılara gösterme işi için başvu-

ruda bulunduğunu bildirmişti. Rebus, birileri gelmeden duvardaki notları indirmesi, belgeleri görünürden kaldırması ve ortalığı biraz toparlaması gerektiğini biliyordu.

Bir kez daha Jean'ın numarasını çevirdi; hâlâ yanıt yoktu. Müzik setine bir Steve Earle albümü koydu: *The Hard Way*.

Earle'ün bildiği tek albümü buydu...

"Adımı rehbere kaydettirdiğim için şanslısınız," dedi Jan Benzie, Jean, kendisine ulaşmak için telefon rehberindeki tüm Benzie'leri aradığını söyleyince.

Oturma odasındaydılar. Üç katlı ev, şehrin batı ucunda, Palmerston Yolu'nun hemen ötesindeydi. Jan Benzie uzun boylu ve zayıftı. Üzerinde, dizine kadar inen siyah bir elbise vardı. Sağ göğsünün üzerindeki broş, ışıl ışıl parlıyordu. Oda, kadının zarafetini yansıtıyordu: Antika eşya, cilalanmış yer döşemesi, sesi bastıran kalın duvarlar...

"Böyle damdan düşer gibi gelmeme rağmen beni görmek istediğiniz için teşekkür ederim."

"Telefonda konuştuklarımıza ekleyebileceğim pek fazla şey yok." Jan Benzie, aklı başka bir yerdeymiş gibi duruyordu. Belki bu yüzden görüşmeyi kabul etmişti. "Benim için oldukça tuhaf bir gündü, Bayan Burchill."

"Öyle mi?"

Benzie ayrıntılara girmek yerine, yalnızca omuz silkti. Ardından Jean'a dönüp yeniden, bir şey içip içmeyeceğini sordu.

"Zamanınızı almak istemiyorum. Patricia Lovell'ın akrabanız olduğunu söylemiştiniz, değil mi?"

"Büyük büyük nine mi, öyle bir şey."

"Genç yaşta ölmüştü sanırım."

"Büyük olasılıkla siz benden daha çok şey biliyorsunuzdur. Calton Tepesi'nde gömülü olduğunu bile bilmiyordum."

"Kaç çocuğu vardı?"

"Bir kızı vardı."

"Çocuğu doğururken mi öldü diye sorsam..."

"Hiçbir fikrim yok," diye yanıtladı Jan Benzie. Soruyu saçma bulmuş olacak ki, güldü.

"Üzgünüm," dedi Jean, "tüm bunların size biraz saçma geldiğini biliyorum..."

"Biraz. Kennet Lovell hakkında bir araştırma yaptığınızı söylemiştiniz, değil mi?"

Jean onayladı. "Ailenizin elinde, ona ait belgeler var mı?"

Jan Benzie başını salladı. "Hiçbir şey yok."

"Belki akrabalarınızdan birinde..."

"Sanmıyorum." Jan Benzie, koltuğunun yanındaki masaya uzandı; sigara paketini alıp içinden bir tane çıkardı. "Alır mısınız?"

Jean başını salladı. Elindeki altın çalmakla sigarasını yakan Benzie'yi izledi. Kadın her hareketini ağır ağır yapıyordu. O an Jean kendini, bir filmi ağır çekimle izliyormuş gibi hissetti.

"Aslında ben, Dr. Lovell'la, ona maddi destek veren kişi arasındaki yazışmaları arıyorum," dedi.

"Böyle bir kişinin varlığından dahi haberim yoktu."

"Ayrshire'da görev yapmış bir papaz."

"Gerçekten mi?" diye sordu Jan Benzie. Ancak Jean, kadının pek de ilgilenmediğini görebiliyordu. O anda, parmakları arasında tuttuğu sigara, her şeyden daha önemliydi onun için.

Jean sorularını sürdürmeye karar verdi. "Cerrahlar Lokali'nde Dr. Lovell'ın bir portresi var. Ben bu portrenin, papazın isteğiyle yapıldığını düşünüyorum."

"Öyle mi?"

"Daha önce gördünüz mü?"

"Gördüğümü söylersem yalan olur."

"Dr. Lovell'ın bir çok eşi vardı. Bunu biliyor muydunuz?"

"Üçtü, yanlış anımsamıyorsam. Yine de çok sayılmaz." Benzie düşüncelere daldı. "Bu benim ikinci kocam... peki ikide duracağımı kim söylemiş?" Sigarasının ucunda duran külü izledi. "İlk kocamın intihar ettiğini biliyor muydunuz?"

"Bilmiyordum."

"Öyle ya, nereden bileceksiniz?" Bir süre sessiz kaldı. "Jack'in aynı şeyi yapacağını sanmam."

Jean ne yanıt vermesi gerektiğini bilmiyor, ötekiyse bir karşılık beklermiş gibi gözünün içine bakıyordu. "Sanırım," dedi Jean, "arka arkaya iki eşinizi kaybetmeniz, insanları kuşkulandırırdı."

"Ama Kennet Lovell'ın üç eşinin ölmesi, kimseyi kuşkulandırmaz, öyle değil mi?"

Jean da aynı şeyi düşünüyordu.

Jan Benzie ayağa kalkıp, pencereye doğru yürüdü. Jean bir kez daha odaya göz attı. El yapımı eserler, resimler, fotoğraflar, mumlar, kristal küllükler... İçinden, tüm bu eşyanın bir parçasının bile Benzie'ye ait olmadığını, hepsini evlendiklerinde McCoist'in getirmiş olduğunu düşündü.

"Öyleyse," dedi Jean, "bana müsaade. Rahatsızlık verdiğim için tekrar..."

"Önemli değil," dedi Benzie. "Umarım aradığınızı bulursunuz."

Derken koridordan sesler gelmeye başladı. Hemen ardından giriş kapısının kapanma sesi duyuldu. Sesler merdivenlerden geliyor, git gide yaklaşıyordu.

"Claire ve eşim," dedi Jan. Az önce kalktığı yere oturup, bir ressama modellik ediyormuş gibi bir duruş takındı. Kapı sertçe açıldı. Claire Benzie içeri fırtına gibi girdi. Jean, Claire'in annene hiç benzemediğini düşündü. Belki bunda, genç kızın hareketli bir biçimde içeriye dalmasının etkisi vardı.

"Canları cehenneme, umurumda değil," diyordu Clarie. "İsterlerse içeri tıksınlar!" Hızlı adımlarla odanın içinde dolaşırken, içeri Jack McCoist girdi. Adamın hareketleri, tıpkı karısınınkiler gibi ağırdı; ancak bunun nedeninin yorgunluk olduğu anlaşılıyordu.

"Claire, benim demek istediğim..." McCoist, karısının çenesine bir öpücük kondurmak için öne eğildi. "Ne kahrolası günler geçiriyoruz!" dedi. "Polisler, Claire'e kene gibi yapıştılar. Sevgilim, kızını kontrol etmenin bir yolu yok mu?" Yeniden doğrulduğunda bir konukları olduğunu görünce birden sustu. Jean ayağa kalkıyordu.

"Gitsem iyi olur," dedi.

"Bu kadın da kim?" diye sordu Claire, hırlayarak.

"Müzeden Bayan Burchill," diye açıkladı Jan. "Kennet Lovell'dan söz ediyorduk."

"Tanrım, bir sen eksiktin!" dedi Claire. Ardından kendini, odadaki iki koltuktan birine attı.

"Lovell'ın yaşamını araştırıyorum," dedi Jean, içki dolabının yanında durup, kendine bir bardak viski hazırlayan McCoist'e dönerek.

"Gecenin bu saatinde mi?" diye sordu avukat yalnızca.

"Portresi bir yerlerde asılıymış," dedi Jan Benzie kızına. "Biliyor muydun?"

"Elbette biliyordum. Kahrolası Cerrahlar Lokali'nde." Claire ardından Jean'a döndü. "Sen oradan mı geliyorsun?"

"Hayır, aslında..."

"Her nereden geliyorsan oraya defolup gitsene! Az önce polis sorgusundan çıktım ve..."

"Bu eve gelmiş bir konukla böyle konuşamazsın!" diye bağırdı Jan Benzie, sandalyesinden fırlayarak. "Jack, şuna bir şey söyle."

"Bakın, ben gitsem..." Üçlü tartışmanın kopmasıyla sözü yarıda kalan Jean, kapıya doğru yöneldi.

"Senin ne hakkın var!"

"Tanrım, sorguya sen değil, ben girdim..."

"Yine de bu, az önceki davranışını haklı çıkarmaz..."

"Tanrı aşkına, huzur içinde bir kadeh içki içemeyecek miyim bu evde?"

Üçlü, Jean'ın kapıyı açtığının, dışarı süzülüp, ardından kapıyı kapattığının farkına bile varmadı. Jean, halı döşeli koridoru parmak ucunda geçti. Sokak kapısını mümkün olduğunca sessizce açtı. Kendini sokağa atınca derin bir nefes aldı. Uzaklaşırken, oturma odasının pencerelerine baktıysa da, hiçbir şey göremedi.

Claire Benzie'nin çabuk parlama huyu, üzerinde durulması gereken bir noktaydı.

On Üç

Çarşamba sabahı, Ranald Marr'dan hâlâ bir iz yoktu. Karısı Dorothy; Junipers'ı aramış, John Balfour'un yardımcısıyla konuşmuştu. Yardımcı, ailenin bir cenazesi olduğunu, bu nedenle Bay ve Bayan Balfour'dan herhangi birine haber veremeyeceğini belirtmişti.

"Biliyorsunuz, kızlarını kaybettiler," demişti yardımcı, kibirli bir sesle.

"Ben de kahrolası kocamı kaybettim, kaltak!" Dorothy Marr, belki de yetişkinliğe adım attığından beri ettiği bu ilk küfrün ardından hemen geri adım atmaya çalışmıştı. Ancak özür dilemek için çok geçti: Yardımcı telefonu kapatmış, önüne gelen ilk görevliye, Bayan Marr'ın telefonlarını bağlamama emri vermişti.

Junipers ana baba günüydü: Akrabalar, aile dostları, hepsi oraya toplanıyordu. Uzak yoldan geldikleri için geceyi orada geçiren bazıları koridorlarda dolaşıyor, kahvaltıya benzer bir şeyler arıyorlardı. Aşçı Bayan Dolan, böyle yoğun bir günde sıcak yemek servisinin uygun olmayacağına karar vermiş, buharda pişmiş sosis, salam, yumurta, acılı balık pilavından oluşan her zamanki mönüsünden vazgeçmişti. Onun yerine yemek masasına mısır gevreği paketleri dizmiş, yanlarına ev yapımı reçellerden koymuştu. Bayan Dolan'ın yaptığı reçellerin arasında, Flip'in çocukluğundan beri çok sevdiği kuşüzümü ve elma reçelleri yoktu. Kadın, bunların bulunduğu kavanozları masaya getirmemiş, kilerde bırakmıştı. Bu reçellerden en son, seyrek ziyaretlerinden biri sırasında Flip yemişti.

Bayan Dolan, kızı Catriona'ya ağlayarak bir şeyler anlatıyor, öte kiyse bir yandan onu teselli ediyor, öte yandan annesine mendil uzatıyordu. Konuklardan, kahve ve soğuk süt bulması için mutfağa gön-

derilen biri, başını içeri uzatmış, ancak o güçlü Bayan Dolan'ı bu halde görünce hemen geri çekmişti.

John Balfour kütüphanede karısına, cenazede bir tek lanet olası polis bile görmek istemediğini söylüyordu.

"Ama John. Onlar bizim için var güçleriyle çalıştılar," diyordu karısı, "ayrıca gelmek istediklerini de söylediler. Onların da hakkı var; tıpkı..." Sustu.

"Tıpkı kim gibi?" Siniri biraz azalmış, ancak bu kez de sesi soğuk ve samimiyetsizdi.

"Tüm bu tanımadığımız insanlar gelirken, bizim için çalışan polislerin gelmemesi..."

"Benim tanıdıklarımı mı kastediyorsun? Onlarla yemeklerde görüşmüyor muydun? Jackie, Tanrı aşkına, bu insanlar saygılarını sunmak için geldiler."

Karısı karşı çıkmadı. Başıyla onaylayarak, sessiz kalmayı yeğledi. Cenazeden sonra, yalnızca yakın akrabalarının değil, John Balfour'un iş ilişkisi olan yaklaşık yetmiş kişinin de katılacağı açık büfe yemek verilecekti. Jacqueline yemek odasında geçiştirilebilecek, daha gösterişsiz bir yemek olmasını istiyordu. Ancak John Balfour'un dediği olmuş, arka çimenliğe büyük bir çardak kurulmuştu. Yemek işlerini Edinburgh'dan gelen bir şirket yapıyordu. Söylemeye gerek yoktu; şirketin sahibi, kocasının müşterilerindendi. Şu sıralarda ev sahibesi, masaların, tabak çanakların, masa örtülerinin, sofra takımlarının, arka arkaya dizilip, sonu gelmeyecekmiş gibi görünen bir sıra oluşturan kamyonetlerden indirilme işini yönlendiriyordu. Jacqueline'in o ana kadar kocasına karşı kazanabildiği tek zafer, davetli listesini genişletip, Flip'in arkadaşlarını da çağırmak olmuştu. Ancak bu durumun, Jacqueline Balfour'un hoşuna gitmeyen yanları da vardı. Örneğin günahı kadar sevmediği David Costello'yu ve sevimsiz ailesini çağırmak zorunda kalmak, canını bir hayli sıkıyordu. Gelemeyeceklerini ya da ortalıkta fazla dolaşmadan çekip gideceklerini umuyordu.

"Her şeye rağmen bu da bir fırsat," diye kendi kendine konuşuyordu John Balfour, karısının odada olduğunun farkına varmadan. "Böyle duygu yüklü bir buluşma, hepsini Balfour adı çevresinde toplar. Başka bankalara gitmelerine engel olur..."

Jacqueline zangır zangır titreyerek yerinden kalktı.

"Kızımız toprağa veriyoruz, John! Kahrolası işini bir kenara bırak! Flip, lanet olası bir yatırım değil!"

Balfour, kapalı olduğundan emin olmak için kapıya baktı. "Bana bak kadın, sesini yükseltme! Ben yalnızca... Şey demek..." Birden yüzünü ellerinin arasına alarak, kendini yatağa attı. "Haklısın, kendimde değildim... Tanrım bana yardım et."

Karısı yanına oturdu. Ellerini tutup yüzünden çekti. "Tanrım ikimize de yardım etsin, John," dedi.

Steve Holly, gazetenin Glascow bürosunun müdürüne, olay yerine mümkün olduğunca erken gitmek istediğini belirtmiş, en sonunda adamı ikna etmeyi başarmıştı. Ayrıca patronu, İskoçya genelinde yaygın olan coğrafya bilgisi eksikliğinden yararlanarak ikna etmeyi başardığı ikinci nokta, Şelale'nin Edinburgh'dan çok uzak olduğu, bu nedenle geceyi Greywalls Oteli'nde geçirmesi gerektiğiydi. Patronu yer konusunda öylesine cahildi ki; Greywalls'un Gullane'da olduğunu, otelin Edinburgh'a en fazla yarım saat uzaklıkta bulunduğunu ve Gullane'ın da tam olarak Şelale ile Edinburgh arasına düşmediğini bilmiyordu. Ne fark ederdi? İzni koparmıştı ya. Geceyi, kız arkadaşı Gina'yla birlikte otelde geçirecekti. Gerçi Gina gerçek anlamıyla kız arkadaşı sayılmazdı. Onunla son üç ayda yalnızca birkaç kez çıkmıştı, hepsi bu. Gina istekli görünüyordu; ne var ki ertesi sabah işe geç kalacağı için endişeleniyordu. Bu yüzden Steve ona bir taksi ayarlamıştı. Bu işe de nasıl bir kulp takacağını biliyordu: Arabası bozulmuş, o da kasabaya gitmek için taksi tutmuş olacaktı.

Enfes bir yemeğin ve bahçede yapılan kısa bir yürüyüşün ardından, Steve ve Gina geniş yataklarının keyfini çıkarmışlardı. Sabah uyandıklarında Gina'nın taksisi kapıda bekliyordu. Steve kahvaltıyı yalnız yapmak zorunda kalmıştı; gerçi istediği de buydu. Günün ilk düş kırıklığını gazeteler gelince yaşadı. Hepsi rakip gazetelerdi. Şelale'ye giderken Gullane'da durdu. Kendi gazetesini, yolcu koltuğuna yaydığı diğerlerine ekledi. Sürerken bir yandan okuduğu için sık sık yolu ortalıyor, diğer araçların selektörlü, kornalı tepkileriyle karşılaşıyordu.

Ara sıra başını pencereden çıkarıyor, çobanlara ve köylülere "alın size!" diye bağırıp hareket çekiyordu. Eğlenmeyi bitirince, cep telefonunu çıkardı. Gazeteyi arayıp mezarlık çekimine fotoğrafçı Tony'nin verilmesini istediğini bildirdi. Tony'yle birlikte birkaç kez, Bev'i ya da

kendi deyimiyle "çatlak çömleği" görmek için Şelale'ye gitmişlerdi. Tony orada olacağımı biliyordur, diye düşündü. Ona birkaç öğüt vermişti: "Bak dostum, o kadın kafayı yemiş. Onunla fazla uğraşma. Tamam, onunla yatarsın; ama bahse girerim sabah kalktığında o çatlak yerine, 'küçük Tony'yi kökünden kesilmiş halde yanında uyurken bulursun." Tony bu sözleri duyunca kahkahayı basmış, tek amacının Bev'i, portföyü için birkaç sanatsal poz vermeye ikna etmek olduğunu söylemişti. Steve'in, Tony'ye ulaştığında ilk sözleri her zamanki gibi:

"Kadını hâlâ çömlek tezgâhına oturtamadın mı, dostum?" oldu.

Ardından yine her zamanki gibi kendi esprisine önce kendi güldü. Dikiz aynasında, tepesinde yanıp sönen ışığıyla yaklaşan polis arabasını gördüğü sırada hâlâ gülüyordu. Telefona öyle dalmıştı ki, aracın ne zamandan beri peşinde olduğunu kestiremiyordu.

"Seni sonra ararım,Tony," dedi, frene basıp arabasını kenara çekerken. "Kiliseye zamanında varmaya çalış, tamam mı?"

"Günaydın, memur beyler," dedi, arabadan inerken.

"Size de günaydın, Bay Holly," diye karşılık verdi üniformalılardan biri.

Steve Holly o anda, Lothian ve Borders Polisi'nin sevgili gazetecisi olmadığını anımsadı.

On dakika sonra, peşinde kendi deyimleriyle 'yeni kural ihlalleri yapmaması için' takip eden polislerle, yeniden yola koyuldu. Cep telefonu çaldığında açmamayı düşündü; ancak numaranın Glascow'a ait olduğunu görünce fikrini değiştirdi. Sinyal verip yolun kenarına yanaştı. Telefonu açtığında, polisler on metre kadar ötesinde kendisini izliyorlardı.

"Evet?"

"Kendini dünyanın en zeki piçi sanıyorsun, değil mi oğlum Stevie?"

Arayan patronuydu.

"Şu an için soruyorsanız, hayır, sanmıyorum," diye yanıt verdi Steve Holly.

"Arkadaşlarımdan biri Gullane'da golf oynar. Oranın Edinburgh'a yakın olduğunu biliyorum, seni bok herif! Şelale'nin de öyle. Yani bu küçük tatil kaçamağının tüm giderlerini gazeteye yükleyeceğini sanıyorsan, yanılıyorsun. Böyle bir planın varsa, bu planı, çıkardığın delikten içeri soksan iyi edersin."

"Sorun değil."

"Bu arada neredesin?"

Holly çevresindeki tarlalara, kurumuş su kanallarına baktı. Uzaktan bir traktör homurtusu geliyordu.

"Mezarlığın çevresinde dolaşıyorum. Tony'yi bekliyorum. Birkaç dakika içinde Junipers'a geçeceğim. Oradan da kalabalıkla birlikte kiliseye gideceğim."

"Öyle mi? Nasıl kanıtlayacaksın?"

"Neyi?"

"Az önce kahrolası ağzından çıkan yalanları!"

Holly dudağını ısırıyordu. "Anlayamadım." Bu herif tüm bunları nereden biliyordu? Acaba gazetenin bir yer saptama aleti vardı da, vericisini onun arabasına mı yerleştirmişti?

"Tony beş dakika önce fotoğraf editörünü aradı. Editör benim masamın yanındaydı. Senin kayıp fotoğrafçı nereden arıyordu, tahmin et."

Holly bir şey söylemedi.

"Haydi, şansını dene. İstersen ipucu vereyim: Seni ilk gördüğümde göndereceğim yerden."

"Mezarlıktan mı?" dedi Holly.

"Son kararın mı? 'Arkadaşıma telefon açmak istiyorum' joker hakkını kullanmak istemez misin?"

Holly, kanının beynine yürüdüğünü hissediyordu. En iyi savunma, saldırı değil miydi? "Bana bak," dedi bir anda, "beş para etmez gazetene yılın bomba haberini verdim. Rakiplerinin hepsini geçmeni sağladım. Bu davranışı hak ediyorum, öyle mi? O halde senin de, bir boka yaramaz gazetenin de canı cehenneme! Git kendine dosyayı benim kadar iyi bilen birini bul da, cenazeyi o haber yapsın. Ben de bu arada rakip gazetelere bir iki telefon açayım. Boş zamanımda, kendi hattımla. Nasıl fikir, seni piç kurusu? Bu arada neden mezarlıkta olmadığımı merak ediyorsan, söyleyeyim. Çünkü Lothian polisi tarafından durduruldum. Gazetende yazdıklarımdan sonra beni kolay kolay bırakmazlar. Devriye arabasının plakasını vereyim istersen. Bir saniye bekle, belki seninle kendileri görüşmek isterler."

Holly sustu; ancak ahizeye doğru derin nefes alıp vererek, çıkan sesi karşı tarafa duyurmayı ihmal etmedi.

"Bu kez," dedi Glascow'dan gelen ses, "ki bu sözümü mezar taşıma kazımaları gerekir, Steve Holly'nin bana doğruyu söylediğini duy-

dum." Bir süre sessizlik. Ardından bir kıkırdama. "Herifleri fena telaşlandırmışız."

Biz... Steve bu işten de yırttığını anladı.

"Görünüşe bakılırsa bir polis ordusu eşliğinde gideceğim."

"O halde şu anda araba sürmüyorsun."

"Kenara çektim. Saygısızlık olmasın patron ama, sizinle çene çalarak beş kıymetli dakikamı daha harcadım... Gerçi sizinle sohbet etmeyi çok severim ama..."

Patron bir kez daha kıkırdadı. "Boşveeer. Ara sıra kendimizi kaybediyoruz, öyle değil mi? Ne diyorum biliyor musun? Otel masrafını gazeteye yazdır, tamam mı?"

"Pekâlâ, patron."

"Ve hemen koca götünü sürücü koltuğuna oturtup yola çık."

"Anlaşıldı, tamam. İşte dürüstlüğün gücü budur." Holly telefonu kapatıp derin bir oh çektikten sonra, ona emredileni yapmaya koyuldu: "Koca götünü" sürücü koltuğuna oturtup yola çıktı.

Şelale köyünün ne kilisesi, ne de mezarlığı bulunuyordu; ancak köyle Causland arasındaki yolun hemen kenarında, az kullanılan bir kilise vardı. Aslında burası, küçüklüğü nedeniyle kiliseden çok şapeli andırıyordu. Aile hazırlıkları tamamlamış, yerini almıştı. Flip'in cenazeye katılabilen arkadaşları, sakinliği ve şehirden uzaklığı nedeniyle kilisenin Flip'in kişiliğiyle uyuşmadığını hissediyorlardı. Flip şehrin göbeğinde bir yerlerde, daha canlı bir cenaze isterdi, diye düşünmeden edemiyorlardı. İnsanların köpeklerini gezdirdikleri, pazar yürüyüşleri yaptıkları, kenarda köşede eğlenen ve gizli gizli sevişen gençlerin olduğu bir yerlerde.

Mezarlık sıkışık, ama çok derli toplu, mezarlar oldukça eski, ama bakımlıydı. Flip'se yabani otların ve yosunların, dikenli çalıların ve uzun, ıpıslak çimenlerin sardığı bir mezar isterdi. Ne var ki Flip'in artık bir ölü olduğunu anımsadıklarında, arkadaşları, bir ölü için mezarının şeklinin önemli olamayacağının farkına vardılar. Belki de tam o anda, günlerdir içinde bulundukları sersemlemiş ruh halinden sıyrılıp, ölümün soğukluğuyla, yarı kalmış bir yaşamın sancısıyla yüzleştiler.

Kilisenin çevresinde bir sürü insan vardı. Kapılar, ayinin dışarıdan da duyulabilmesi için açık bırakılmıştı. Serin bir gündü. Çiy damlala-

rı, toprağı bir yorgan gibi örtmüştü. Kuşlar, alışık olmadıkları bu kalabalığı görünce heyecanlanmış, ağaçlarda daldan dala atlayıp, oynaşıyorlardı. Arabalar, yolun iki yanına dizilmiş, cenaze arabası çoktan Edinburgh'un yolunu tutmuştu. Rolce Royce'ların, Mercedes'lerin, Jaguar'ların yanında, ellerinde ayaküstü yaktıkları sigaralarıyla üniformalı şoförler duruyordu.

Aslında aile genellikle, ayinler için şehirdeki bir kiliseyi tercih ediyor, bu kiliseyi yalnızca Noel'lerde ziyaret ediyordu. Ne var ki son iki üç yıldır oraya hiç uğramıyorlardı. Bu nedenle papazı ikna etmek biraz güç olmuştu. Adam işini tam yapanlardandı: Aileyle birlikte okuyacağı yazının üstünden geçmiş, Flip'in özgeçmişini kavramasına yardımcı olacak, merak ettiği şeyleri sormuştu. Ayrıca basının bu kadar fazla ilgi göstermesini de aklı almıyordu. Kameraların karşısına yalnızca evliliklerde ve dini törenlerde çıktığından, kendisine doğru dönen ilk kameraya gülümsedi. Ardından bu hareketin uygunsuz olduğunu anlayınca hemen toparlandı. Basın mensupları yoldan görülebilen tören alanına yaklaşmadan, uzaktan çekim yapıyorlardı. Ancak ne tabutun mezara indirilişini, ne de mezar başında duran aileyi görüntüleyebileceklerdi. Yalnızca bir tek anın görüntülenmesine izin verilmişti: Tabutun kiliseden dışarı çıkarılışının.

Ancak ölenin yakınları kiliseden ayrılır ayrılmaz, basın mensuplarının içeri akın edeceğinden kimsenin kuşkusu yoktu.

"Kahrolasıcalar, kene gibi yapışırlar," dedi ortaya, Balfour Bankası'nın cenazeye gelen müşterilerinden biri. Böyle konuşmasına rağmen, ertesi sabah ilk işi, hiç kuşkusuz, cenazeyi haber yapan bütün gazeteleri satın alıp fotoğraflarda görünmüş mü diye heyecanla bakmak olacaktı.

Kilise sıraları tıklım tıklım dolu olduğundan, cenazede bulunan polis memurları uzakta, kapının orada durmayı yeğlemişlerdi. Emniyet Müdür Yardımcısı Colin Carswell ellerini önünde bağlamış, başını hafifçe öne eğmişti. Dedektif Başkomiser Gill Templer, Dedektif Müfettiş Bill Pryde'ın yanında, Carswell'in hemen arkasındaydı. Öbür memurlar daha arkada, kalabalıktan kalan daracık alanda devriye geziyorlardı. Flip'in katilin izi hâlâ bulunamamıştı; ayrı kişiler olarak kabul edilirlerse, Ranald Marr'ın izi de öyle. Kilisenin içinde John Balfour sürekli sağa sola bakınıyor, sanki birini ararmış gibi çevresinde-

ki yüzleri inceliyordu. Yalnızca, bankanın sahibinden sonraki ikinci adamını tanıyanlar, Balfour'un aradığı bu eksik yüzün kim olduğunu kestirebiliyorlardı.

John Rebus en uzaktaki duvarın yanında duruyordu. Üzerinde en düzgün takımı vardı. Onun da üstüne bir yağmurluk giymiş, yakasını kaldırmıştı. Aklından, kilisenin bulunduğu yerin ne kadar sevimsiz olduğu geçiyordu: Çorak tepelere yayılmış koyunlar, soluk sarı renkli katırtırnakları. İçeriye girmeden önce, kilisenin kapısındaki panoya bir göz atmıştı. Yazılana göre kilise, on yedinci yüzyılda, yörenin çiftçilerinin aralarında topladığı parayla inşa edilmişti. Alçak taş duvarın hemen yanında bir Tapınak Şövalyesi'ne ait bir mezar bulunmuş, bu durum tarihçileri, eskiden aynı yerde başka bir şapelin ve mezarlığın bulunduğunu düşünmeye yönlendirmişti.

"Bu Tapınak Şövalyesi'ne ait mezar taşı, günümüzde İskoçya Müzesi'nde görülebilir," diyordu yazı.

Birden aklına Jean geldi. Şimdi orada olsa, Rebus'un fark edemeyeceği birçok şey fark eder, geçmişin gizemli hikâyelerini bir bir anlatırdı. Gill, elleri cebinde ona doğru yürüyordu. Yüzü tepkisizdi. Rebus'un yanına geldiğinde, ona, orada ne işi olduğunu sordu.

"Son görevimi yapmaya geldim," diye karşılık verdi Rebus. Carswell'in başını hafifçe onlara doğru çevirmesinden, Rebus'un varlığının farkında olduğu anlaşılıyordu.

"Burada bulunmamı yasaklayan bir yasa yok sanırım," diye ekledi. Ardından uzaklaştı.

Siobhan elli metre kadar uzağındaydı. Ancak o ana kadar yanına gelmemiş, yalnızca el sallayarak selam vermişti. Şimdiyse, sanki katil bir anda karşıdaki tepede belirecekmiş gibi oraya bakıyordu. Rebus'un da kafası karışıktı.

Tören bitip tabut dışarı alınırken, flaşlar aynı anda patlamaya başladı. Gazeteciler çevreyi dikkatle inceliyordu. Kimi kafasının içinde gazeteye vereceği haberi tasarlıyor, kimiyse sessizce cep telefonuyla konuşuyor, gelişmeleri haber merkezine aktarıyordu. Acaba hangi telefon operatörünü kullanıyorlar, diye boş boş düşündü Rebus. Kendi telefonu bir türlü çekmiyordu.

Tabutun kiliseden omuzlar üzerinde çıkarılışını görüntüleyen kameralar işlerini tamamlamış, kameramanlarının omuzlarında asılı du-

ruyordu. Ölenin birkaç yakınının hıçkırık sesleri ve kalabalığın üzerinde yürüdüğü çakılların hışırtısı hariç kilise bahçesi, tıpkı içerisi gibi sessizdi.

John Balfour kolunu, eşinin omzuna dolamıştı. Flip'in arkadaşlarından bazıları birbirlerine sarılmış, yüzlerini, birbirlerinin omuzlarına gömmüşlerdi. Rebus bu yüzleri seçebiliyordu: Tristram ve Tina, Albert ve Camille... Claire Benzie ortada yoktu. Flip'in, aralarında Profesör Devlin'in de bulunduğu bazı komşularını da görebiliyordu. Devlin az önce koşturarak yanına gelmiş, tabutlarla ilgili bir gelişme olup olmadığını sormuştu. Rebus başını sallayınca, Devlin bu durumu nasıl karşıladığını sormuştu.

"Şahsen ben düş kırıklığına uğradım," demişti yaşlı adam.

"Ara sıra böyle şeyler olur," diye karşılık vermişti Rebus.

Devlin onu bir süre inceledikten sonra, "sizden hiç iyi bir pragmatist olmaz, Müfettiş."

"Karamsarlığın her zaman en iyi rahatlatıcı olduğunu düşünmüşümdür," demişti Rebus, profesörün yanından ayrılırken.

Şimdi cenaze alayının geri kalanını inceliyordu. Kenarda, aralarında Seona Grieve'in de bulunduğu, üç beş politikacı vardı. O sırada David Costello ailesiyle birlikte kiliseden çıkıyordu. Aniden gelen güneş ışığı gözünü rahatsız etmiş olacaktı ki, gözlerini kısan Costello, cebinden güneş gözlüğünü çıkarmaya çalışıyordu.

Kurbanın gözünde, katilinin görüntüsü kalır...

Şimdi David Costello'nun gözüne kim baksa, kendi yansımasını görürdü. Costello'nun istediği tam da bu değil miydi? Anne ve babası hemen arkasında, karı kocadan çok iki yabancı gibi birbirlerinden ayrı yürüyordu. Kalabalık dağılınca David kendini Profesör Devlin'in yanında buldu. Devlin elini uzattı; ancak David kendisine uzanan eli sıkmak yerine izlemekten başka bir şey yapmayınca, Profesör, genç adamın omzuna hafifçe dokundu.

O sırada dışarıda bir hareketlenme başladı. Yol kenarına bir araba yanaştı; kapısı açılıp kapandı. Arabadan inen adam rahat giyimliydi; üzerinde V yaka yün kazak, altında bol pantolon vardı. Koşar adımlarla kilisenin bahçe kapısından içeri girdi. Rebus, Ranald Marr'ın tıraşsız yüzünü, kızarmış gözlerini seçebiliyordu. Görünüşe bakılırsa geceyi arabasında geçirmiş olmalıydı. Ardından başını çevirdiğinde, olanlara bir türlü anlam veremeyen Steve Holly'nin şaşkın halini gör-

dü. Marr cenaze alayına katıldığında, kalabalık mezara yeni varmıştı. Doğruca ailenin bulunduğu ön saflara yürüdü, John ve Jacqueline Balfour'un karşısında durdu. Balfour karısını bırakıp, Marr'ı kucakladı. Marr karşılık verdi. O sırada Templer ve Pryde, Colin Carswell'e bakıyorlardı. Carswell'se elini, avucu aşağı bakar şekilde açmış, yukarı aşağı sallıyor, sakin olun, cenaze çıkışında hallederiz demek istiyordu.

Rebus, bu beklenmedik gelişmeyi anlamaya çalışan gazetecilerin, Carswell'in el hareketini gördüğünü sanmıyordu. Ardından Siobhan'ın, sanki orada bir şeyler arar gibi bir mezar taşına baktığını gördü. Sonra birden sırtını kalabalığa dönüp düşürdüğü bir şeyi arıyormuş gibi mezarlar arasında yürümeye başladı.

"Tanrı, onun için cennetin kapılarını açsın," diyordu papaz. Marr, John Balfour'un yanında duruyor, gözlerini tabuttan ayırmıyordu. Öte yandan Siobhan hâlâ mezar aralarında dolaşıyordu. Rebus, ölenin yakınlarının oluşturduğu kalabalığın arkasında kalan gazetecilerin, Siobhan'ın farkına bile varmadığından emindi. Öteki, kalın bir mezar taşının arkasına çömeldi. Taşın üstünde yazan yazıyı okumayı bitirince ayağa kalkıp bu kez mezarı ararkenki gibi aceleyle değil, yavaş adımlarla yürümeye başladı. Arkasını döndüğünde Rebus'un kendisini izlediğini gördü. Yüzünde aniden tuhaf bir gülümseme belirdi. Rebus bu gülümsemeyi, tatmin edici, güven verici bulmamıştı. Ötekiyse kalabalığın arkasındaki yerini almış, ardından bir anda gözden kaybolmuştu.

Carswell, Gill Templer'a bir şeyler mırıldanıyor, Marr'a nasıl davranmaları gerektiği konusunda emirler veriyordu. Rebus, Marr'ın kiliseden çıkmasına izin vereceklerini, sonra hemen sorgulayacakları yere kadar eşlik edeceklerini biliyordu. Belki doğrudan Junipers'a götürecekler, sorguyu orada yapacaklardı. Ya da daha büyük olasılıkla Marr, bahçedeki çardakta oturmak, açık büfeden bir şeyler yiyip içmek yerine, Gayfield'ın sorgu odasında, bir bardak su gibi açık çayla yetinmek zorunda kalacaktı.

"Etme bulma dünyası," dedi içinden Rebus, kendini tutamayarak.

İki üç gazeteci mezarlıktan ayrılmak için hazırlanıyordu. Ya şehre dönecek, ya da Junipers'a giderek, yaşananlardan haber çıkarmaya çalışacaklardı. Rebus, ellerini yağmurluğunun ceplerine sokup kilise avlusunun çevresini dolaşmaya koyuldu. Gökyüzü, Philippa Balfour için ağlıyordu sanki. Işıl ışıl parlayan tahtasına düşen damlalar, tabu-

ta sonsuza dek dokunan son yağmur damlalarıydı. Annenin çığlığı bulutları yırtıyor, sonra uzaktaki tepelerde yankılanmak üzere, kendini, ıslak toprağı hafifçe yalayan rüzgâra bırakıyordu.

Rebus şimdi, küçük bir mezar taşının önünde duruyordu. Taşın üzerinde '1876-1937' yazıyordu. İçinde yatan, öldüğünde daha altmış birini doldurmamıştı. Hitler'in kasıp kavurduğu günlere yetişememişti. Birinci Dünya Savaşı'nda savaşmış olmak için çok yaşlıydı. Mesleği marangozluktu. Çevredeki çiftliklerde çalışmış olmalıydı. Rebus bir anda tabutları yapan adamı düşündü. Ardından mezarda yatan adamın adını okudu: Francis Campbell Finlay. Mezarlıkta olduğunu anımsayınca, yüzünde beliren gülümsemeye engel olmaya çalıştı. Flip Balfour'un tabutunu görünce Siobhan'ın aklına, ipucunun kutuyla ilgili bölümü gelmiş olmalıydı. Sonra güneşin parlamadığı yeri bulmuştu: Mezarın içi. Sorgucu'nun ipucu, onu tam buraya getirmişti. Ne var ki anca oraya geldiği zaman ipucunun tamamını çözebilmişti. Acaba mezar taşının önünde çömeldiğinde daha başka ne buldu, diye düşündü Rebus. Arkasını döndüğünde, ölenin yakınlarının kilise avlusundan çıktığını, şoförlerin sigaralarını yere atıp, arabaların kapılarını açmaya hazırlandıklarını gördü. Siobhan görünürde yoktu. Carswell Ranald Marr'ı yanına almış, bir şeyler söylüyor, ötekiyse her şeyi kabullenmiş gibi yılgın bir baş hareketiyle söylenenleri sürekli onaylıyordu. Carswell elini uzatınca, Marr arabasının anahtarlarını bıraktı.

Mezarlıktan en son ayrılan Rebus'tu. Arabalar manevra yapıyor, bir traktör geçmek için bekliyordu. Siobhan yolun kenarına park ettiği arabasına yaslanmıştı. Acelesi yokmuş gibi duruyordu. Rebus yolun karşısına geçip başıyla selam verdi.

"Seni burada göreceğimizi biliyordum," dedi Siobhan. Rebus da bir elini arabaya dayadı. "Azar işittin, değil mi?" diye devam etti Siobhan.

"Gill'e de söylediğim gibi, burada bulunmamı engelleyen bir yasa yok sanırım."

"Marr'ın geldiğini gördün mü?"

Rebus onayladı. "Eee, neler oluyor?"

"Carswell onunla birlikte eve gidiyor. Balfour'a bir iki söz söylemek için birkaç dakika istemiş."

"Ne söyleyecekmiş?"

"Öğrenmek için beklemek gerek."

"Cinayeti işleyenin kendisi olduğunu itiraf edeceğini sanmam."

"Aynı fikirdeyim," dedi Siobhan.

"Neyi merak ediyorum, biliyor musun?"

Siobhan, Masreati'ye manevra yaptırmaya çalışan Carswell'i izlemeyi bırakıp Rebus'a döndü: "Neyi?"

"Son ipucu: Kapanış. Aklına başka açıklama geliyor mu?" dedi Rebus. O sırada aklından, duruma uygun kapanışları geçiriyordu: Tabutun toprakla kapatılması, genç kızın yaşam defterinin kapanması...

Siobhan başını salladı. "Peki ya senin?"

"İpucunun, kutuya koymayla ilgili olan bölümünü ilk gördüğümde, bir insanın tabuta konuluşu gelmişti aklıma."

"Hımmm." Siobhan düşünceli görünüyordu. "Belki de öyledir."

"Uğraşmayı sürdürmemi ister misin?"

"Ne kaybederiz ki." Carswell gaza fazla bastığından, Maserati kükreyerek ilerleyip gözden kayboldu.

"Hiçbir şey," dedi Rebus, Siobhan'a dönerek. "Junipers'a mı gidiyorsun?"

Siobhan başını salladı. "Karakola."

"İş güç, değil mi?"

Siobhan ekini mantosunun cebine atıp, arabanın anahtarını çıkardı. "İş güç," diye onayladı.

"Kendine dikkat et, olur mu?" dedi Rebus.

"Karakolda görüşürüz."

"Hâlâ kara listedeyim, unuttun mu?"

Siobhan kapıyı açtı. "Doğru," dedi, içeri girerken. Rebus, cama doğru eğilince, Siobhan ufak bir gülümsemeyle karşılık verdi. Araba hırıldayarak canlanınca, Rebus birkaç adım geri çekildi.

Siobhan, tıpkı onun yapacağını yapmıştı: Bulduğu her neyse kendine saklamıştı.

Rebus koşar adımlarla arabasının yanına gitti. Şelale'ye yaklaşırken, Bev Dodds'un kulübesinin önünde yavaşladı. Bev'in cenazeye katılacağına pek inanmamıştı. Cenazeden sonra çevreyi gezen müşteri adaylarını kaçırmak istemezdi. Gerçi yolun iki yanına dizilmiş polis arabaları, konuklarını kaçırıyordu ama yine de müşterinin ne zaman, nereden çıkacağı belli olmazdı. Köyde park yeri bulmak da bir meseleydi. Çömlekçi, eğreti duran tabelasını söktürmüş, yerine daha göz alıcı, usta elinden çıkmışa benzeyen yeni bir tabela taktırmıştı. Rebus, Siobhan'ın arabasını gözden kaçırmamak için gaza biraz daha bastı.

Tabutlar hâlâ masasının en alt çekmecesindeydi. Dodds'un, Şelale'de bulunanı geri istediğini biliyordu. Belki bu akşamüstü tabutları alırsa, perşembe ya da cuma da geri bırakma bahanesiyle karakola girebilir, Siobhan'ın ağzını aramak için bir şans daha elde edebilirdi. Tabii Siobhan'ın karakolda bulunacağını varsayarsa...

Derken sürücü koltuğun altında yarım şişe viski olduğunu anımsadı. Her cenazeden sonra olduğu gibi, yine canı içmek istiyordu. Alkol, insanın aklından ölümün kaçınılmazlığı düşüncesini alıp götürüyordu. "Kışkırtıcı," dedi kendi kendine, gözlerden birinde bulduğu kaseti teybe yerleştirirken. Eski Alex Harvey'in şarkılarından biri çalmaya başladı: 'The Faith Healer'. Sorun şuydu: Eski Alex Harvey'le yenisi arasında büyük bir fark yoktu. Bir an Glascow'da yaşanan şarkıcı ölümlerinde, içkinin ne denli büyük bir rolünü oynadığını merak etti. İçki yüzünden ölenleri alt alta yazsa, listenin sonu gelmezdi herhalde...

"Onu benim öldürdüğümü düşünmediniz, değil mi?"

Sorgu odasında üç kişilerdi. Dışarıdaysa alışılmadık bir sessizlik vardı. Herkes fısıldayarak konuşuyor, parmak ucunda yürüyordu. Öyle ki, telefonlara doğru düzgün çalma şansı bile tanınmıyor, zil sesini duyan hemen çalan telefona koşuyordu.

"Sonuç bölümüne bu kadar çabuk geçmeyin, Bay Marr," dedi Gill.

"O dediğinizi siz yapmıyor musunuz?"

"Gelişmelerle ilgili birkaç soru soracağız Bayım, hepsi bu," dedi Bill Pryde.

Marr, bu iyi niyetli çıkışa değer vermiyormuş gibi burnundan solumayı sürdürüyordu.

"Philippa Balfour'u ne zamandır tanıyordunuz, Bay Marr?"

Marr, Gill Templer'a döndü. "Doğduğundan beri. Ben onun vaftiz babasıyım."

Gill bunu not etti. "Peki birbirinize duyduğunuz ilgi ne zaman başladı?"

"Birbirimize ilgi duyduğumuzu kim söylemiş?"

"Evi neden apar topar terk ettiniz, Bay Marr?"

"Çok gergin günler geçiriyorum. Bakın," dedi Marr oturduğu sandalyede öne doğru kayarak, "avukatımı çağırsam mı, ne dersiniz?"

"Daha önce de belirtildiği gibi, bu tamamen size kalmış."

Marr bir süre düşündükten sonra vazgeçti. "Devam edelim," dedi. "Philippa Balfour'la aranızda bir ilişki var mıydı?"

"Nasıl bir ilişki?"

"Kulağına gitmesi durumunda babasının, sizi cinsel organınızdan tavana asacağı türden bir ilişki," diye yanıtladı Pryde.

"Sanırım ne demek istediğinizi anlıyorum." Marr, yanıtını hazırlıyormuş gibi görünüyordu. "Size söyleyeceğim şey şu: Konuyu John Balfour'la konuştum. Kendisi makul bir şekilde yaklaştı. Aramızdaki konuşmanın, benim ona söylediğim hiçbir şeyin dosyayla ilgisi yok. Hepsi bu." Sözünü bitirince arkasına yaslandı.

"Demek kendi vaftiz kızını becerdiğini söyledin," dedi Billy Pryde, tiksinerek.

"Müfettiş Pryde!" dedi Gill Templer, uyarır sesle. Sonra Marr'a döndü: "Arkadaşım adına özür dilerim."

"Özrünüz kabul edildi."

"Aslında onun tek sorunu, size karşı hissettiği tiksinme ve küçük görme duygularını benim kadar iyi saklamayı beceremememesi," dedi Templer.

Marr'ın yüzünde anlamsız bir gülümseme belirdi.

"Ayrıca bir şeylerin dosyayla ilgisi olup olmadığı konusuna gelirsek; buna yalnızca biz karar veririz, bilmem anlatabildim mi Bayım?"

Marr'ın yüzü kıpkırmızı oldu; ancak yemi yutmayacaktı. Yalnızca omuz silkip kollarını göğsünde bağladı. Bu hareketiyle sorgunun kendisi için sona erdiğini, söyleyecek tek kelime sözü kalmadığını belirtmeye çalışıyordu.

"Birkaç dakikanızı alabilir miyim, Müfettiş Pryde?" diye sordu Gill, bir baş hareketiyle kapıyı göstererek. Onlar dışarı çıkınca, içeri iki üniformalı girdi. Gill, Pryde'ı kadınlar tuvaletine soktu. İçeri kimsenin girmemesi için sırtını kapıya dayadı.

"Ne diyorsun?" diye sordu.

"Güzel yermiş," dedi Pryde, çevresine bakarak. Lavaboların altında kalan çöp kutusunu ayağıyla dışarı itip, ağzındaki sakızı içine attı. Sonra cebindeki paketten iki yeni sakız daha çıkarıp, çiğnemeye kaldığı yerden devam etti.

"Aralarında bir şey konuştular," dedi Pryde, aynadaki görüntüsünü hayran hayran incelerken.

"Evet," diye hak verdi Gill. "Onu doğrudan buraya getirmeliydik."

"Carswell'in çuvallaması," dedi Pryde, "her zamanki gibi."

Gill onayladı. "Ne diyorsun, Balfour'a itiraf etmiş midir?"

"Bence büyük olasılıkla bir şeyler söylemiştir. Elinde, söyleyeceği sözleri seçmek için koca bir gece vardı. 'John bir anda oldu... çok uzun zaman önceydi... yalnızca bir kez... çok üzgünüm' gibilerinden bir şeyler söylemiştir herhalde. Küçük kaçamakları yüzüne gözüne bulaştıran evli erkeklerin klasik yalanlarıdır bunlar."

Gill'in yüzünde ufak bir gülümseme belirdi. Pryde bu konuda deneyimli olmalıydı.

"Peki nasıl oldu da Balfour adamı cinsel organından tavana asmadı?"

Pryde yavaşça başını salladı. "Şu John Balfour denen herif hakkında her duyduğum şey, ondan daha çok tiksinmeme neden oluyor. Bankasının durumu kötü olduğundan, büyük müşterilerini, kızının cenaze törenine doldurarak duygu sömürüsü yapıyor... En yakın arkadaşı karşısına geçip, kızıyla ilişkisi olduğunu söylüyor. Peki bizim Balfour ne yapıyor? Meseleyi aralarında halletmeyi teklif ediyor."

"İkisi de sessiz kalacak, bu konu bir daha asla açılmayacak, öyle mi?"

Pryde onayladı. "Çünkü aksi olsa, skandal, istifa, basın aracılığıyla karşılıklı atışmalar birbirini izler. Sonunda her ikisinin de bu hayatta en değer verdikleri şey, elerinden uçup gider: Para."

"O halde adamın ağzından tek kelime bile almamız zor görünüyor."

Pryde ona baktı. "Çok zorlamamız gerekecek."

"Bay Carswell'in bundan hoşlanacağını sanmam."

"Peki Başkomiser Templer, Bay Carswell çok saygıdeğer kıçını bu işten nasıl kurtarmayı düşünüyor acaba? Hem de son çuvallamasının ardından..."

"Çok ayıp," dedi Gill kıkırdayarak, "bu tür konuşmaları destekleyemeyeceğim için üzgünüm." Dışarıdan biri kapıyı itiyordu. Gill, kapının önündeki kadından itmeye son vermesini istedi.

"Çok fenayım!" diye karşılık verdi kadın.

"Ben de öyle," dedi Bill Pryde, göz kırparak. "İyisi mi ben yine bizim ilkel erkekler tuvaletinin yolunu tutayım." Gill kapıyı açarken, Pryde içeriye son bir kez göz attı. "Ama inan bana, burası bundan böyle hep aklımda olacak. Erkekler de böyle lükse alışsa..."

Sorgu odasına geri döndüklerinde, Marr'ın yüzünde, az sonra odadan çıkıp, direksiyon başına geçeceğinden emin bir adamın rahatlığı-

nı gördüler. Bu tür kendini beğenmiş tavırlara oldum olası dayanamayan Gill, son kozunu da oynamaya karar verdi.

"Philippa Balfour'la ilişkiniz uzun sürmüştü, değil mi?"

"Tanrı aşkına, yeniden başa mı döndük?" dedi Marr.

"Ayrıca pek çok kişinin kulağına gitmişti. Örneğin Philippa, Claire Benzie'ye her şeyi anlatmış."

"Bunları Claire Benzie mi söylüyor? Bu filmi daha önce görmüştüm. Küçük hanım, Balfourların canını yakmak için, ne gerekiyorsa söyler."

Gill başını salladı. "Ben öyle düşünmüyorum. Neden biliyor musunuz? Çünkü öyle bir niyeti olsaydı, böyle bir kozu daha önce de kullanabilirdi: John Balfour'a bir telefon, hepsi bu. Bütün sırrı ortaya dökerdi. Ama bunu yapmadı, öyle değil mi Bay Marr? Bana kalırsa Claire'e engel olan, prensipleriydi."

"Ya da doğru zamanı bekliyordu."

"Belki de."

"İş sonuç olarak şuraya geliyor: Benim sözüme karşı, onun sözü."

"Philippa'ya, e-postaların nasıl silineceğini öğrettiğinizi de düşünürsek..."

"Onun gerekçesini daha önce memurlarınıza da açıklamıştım."

"Evet ama şimdi gerçek nedeni biliyoruz."

Marr dik dik bakmayı denedi; ancak sağlam kayaya çarptığının farkında değildi. Gill'in SİB kariyeri boyunca bir sürü azılı katili sorguya aldığını nereden bilecekti? Daha önce bu gözlerin içine, kin dolu, çıldırmış, alev alev yanan nice gözlerin bakmayı denediğini... Marr en sonunda bakışlarını kaçırdı. Omuzları çöktü.

"Bakın," dedi, "bir şey daha var..."

"Sizi dinliyoruz, Bay Marr," dedi Bill Pryde, baston yutmuş gibi dimdik oturduğu sandalyesinden.

"Ben... size Flip'in oynadığı oyunla ilgili gerçeği tam olarak söylemedim."

"Hiçbir gerçeği tam olarak söylemediniz ki," diye araya girdi Pryde; ardından Gill'in bakışlarıyla karşılaşınca sustu. Gerçi Marr, aklı başka yerde olduğundan Pryde'ın yorumunu duymamıştı bile.

"O zaman, bunun bir oyun olduğunu bilmiyordum," dedi, "öylesine bir soru olduğunu düşünmüştüm... Bulmaca sorusu gibi."

"Öyleyse ipuçlarından birini size göstermişti."

Marr onayladı. "Masonun rüyası. Ne anlama geldiğini bilebileceğimi düşünmüştü."

"Neden öyle düşünmüş olabilir?"

Marr'ın yüzünde boş bir gülümseme belirdi. "Beni her zaman her konuda olduğumdan daha iyiymişim gibi görürdü. O... Sanırım siz, Flip'in gerçekte nasıl bir insan olduğunu tam anlamıyla çözemediniz. İlk bakışta ne düşündüğünüzü tahmin edebiliyorum: Üniversitede bütün gün birkaç resme bakmaktan başka işi olmayan, okulu bitince de kendinden daha zengin birini bulup evlenecek şımarık bir zengin çocuğu." Başını salladı. "Bu kafanızda kurduğunuz kişinin, Flip'le uzaktan yakından ilgisi yoktu. Belki Flip'in bir yanı gerçekten de öyleydi; ama diğer yanı öylesine karmaşıktı ki, insanı her an şaşırtabilirdi. Tıpkı şu bulmaca meselesinde olduğu gibi. İlk duyduğumda bir yanım hayretler içinde kaldı; öbür yanımsa... Bu tam Flip'e uygundu. Eskiden beri ansızın yepyeni şeylere ilgi duyar, tutkuyla bağlanırdı. Yıllarca yalnız başına neredeyse her hafta, haftada bir kere hayvanat bahçesine gittiğini, daha birkaç ay önce öğrendim. Bir gün ben Posthouse Oteli'ndeki toplantıdan ayrılırken, o, hemen yakınlardaki hayvanat bahçesinden çıkıyordu." Marr, başını kaldırıp kendisini dinleyen polislere baktı. "Ne demek istediğimi anladınız mı?"

Gill, anladığından emin değildi; yine de başıyla onayladı. "Devam edin," dedi. Ancak sanki sözleri, ortamın büyüsünü bozmuş gibiydi. Marr derin bir nefes aldı. Yüzündeki heyecan azalmışa benziyordu.

"Flip..." Açıp kapattığı ağzından ses çıkmıyordu. Ardından başını salladı. "Çok yorgunum. Eve gitmek istiyorum. Dorothy'yle konuşmam gereken bazı şeyler var."

"Araba sürebilecek durumda mısınız?" diye sordu Gill.

"Kesinlikle," dedi Marr. Derin bir nefes daha aldı. Başını kaldırıp Gill'e baktığında, gözünden yaşlar süzülüyordu. "Tanrım," dedi, "her şeyi berbat ettim, öyle değil mi? Ve berbat etmeyi sürdürüyorum."

"Eşinize söyleyeceğiniz sözleri prova mı ediyorsunuz?" dedi Pryde, ilgisizce. Gill o anda, Marr'ın anlattıklarından yalnızca kendisinin etkilendiğini fark etti. İlgisizliğini yeterince ifade edemediğini düşünmüş olacak ki, Pryde ağzındaki sakızı gürültüyle patlattı.

"Tanrım," dedi Marr, dehşet dolu bir sesle, "sizin kadar gamsız, vurdumduymaz bir insan olmadığım için şükrediyorum."

"Bunca yıldır en yakın arkadaşının kızıyla yatan siz değilmişsiniz gibi konuşuyorsunuz, Bay Marr. Sizinkinin yanında benim gamsızlığımın lâfı mı olur?"

Gill bu kez arkadaşını kolundan tutup odadan çıkarmak zorunda kaldı.

Rebus, St Leonard's Karakolu'nun koridorlarında yürürken, istenmeyen adam olarak görüldüğünü hissedebiliyordu. Karakoldaki bir diğer ortak kanı, Marr ve Claire Benzie ikilisinden bir şeyler çıkacağıydı. Hatta herkes bundan emindi.

"Sanki biz bu dosya için ter dökmedik," diye yakındı Rebus, mırıldanarak. Kimsenin kulak astığı yoktu. Çekmecesini açtığında birkaç belgeyle birlikte tabutları yerli yerinde buldu. Ayrıca çöp tenekesine kadar gitmeye üşenen biri, kahve içtiği plastik bardağını oraya bırakmıştı. Çiftçi'den kalan koltuğa yayıldı. Masadaki belgeleri kenara itip, tabutları dizdi. Katilin, parmaklarının arasından kaçıp gittiğini hissedebiliyordu. Göreve geri dönmeliydi. Ancak sorun şuydu; kendisine ikinci bir şans verilmesi, Carswell'e yeni bir kurban demekti. Bunu istediğinden emin değildi. Eve götürdüğü deliller, duvarına astığı notlar, ne kadar kendini kandırırsa kandırsın gerçek anlamıyla delil olamazdı. Bunlar, bir dizi rastlantıdan ve spekülasyondan, kafasında uydurduğu ve en ufak bir rüzgârın yırtıp geçeceği bir düşsel ilişkiler ağından başkası değildi. Tüm bildiği, Betty Anne Jesperson'un gizli aşığıyla kaçtığı, ayakta duramayacak kadar sarhoş olduğu için ayağı kayıp White Cart Nehri'ne düşen Hazel Gibbs'in son anlarında bilincinin kapalı olduğuydu. Paula Gearing, belki de yıllarca içinde sakladığı ruhsal çöküntüye yenik düşmüş, kendi iradesiyle denize atlamış olabilirdi. Öğrenci Caroline Farmer'a gelince... İskoçya'nın kasaba yaşantısından uzaklarda, İngiltere'nin bir başka şehrinde kendine yepyeni bir yaşam kurmuş olamaz mıydı?

Peki ya bütün tabutları aynı kişi bırakmadıysa... Sonuçta şimdiye kadar ellerinde yalnızca marangozun sözü vardı. Ayrıca otopsi sonuçlarına göre, suç işlendiğini iddia etmek mümkün değildi... Şelâle tabutu hariç. Flip Balfour'un ölümünde, diğer dört ölüm olayına aykırı bir durum söz konusuydu: Bir saldırganın elinde can verdiği kesin olarak söylenebilen tek kişi, Flip'ti.

Başını ellerinin arasında tutuyordu. Ellerini bir an için çekse, kafası patlayacakmış gibi hissediyordu. İçeride ne çok hayalet geziyordu. Ne çok 'eğer', ne çok 'ama' cümlesi... Ne çok acı ve keder, kayıp ve suç. Gecenin bir yarısı, hayatta olsa Conor Leary'ye anlatacağı türden şeyler. Artık içini dökeceği kimsesi de kalmamıştı...

Jean'a telefon açtığında bir erkek sesi çıktı. "Üzgünüm," dedi adam, "son zamanlarda başını işten kaldırmıyor."

"Bu aralar çok yoğun olmalısınız."

"Pek sayılmaz. Meşgul olan Jean. Bu aralar gizem avcılığı işine girdi de..."

"Öyle mi?"

Adam güldü. "Afrika'ya safari yapmaya gitmedi, yanlış anlamayın. Ara ara tuhaf şeyler bulur; kendini kaptırır. Öyle ki, binaya bomba koysalar, en son Jean'ın haberi olur."

Rebus gülümsedi. Adam sanki onu anlatıyordu. Jean, iş dışında bir şeylerle uğraştığından söz etmemişti. Her ne işle ilgileniyorsa onu ilgilendirmezdi; orası ayrı.

"Yine neyle uğraşıyor?" diye sordu Rebus yine de.

"Bir bakalım... Burke ve Hare, Dr. Knox ve onların yaşadığı zaman dilimi."

"Mezar hırsızlarıyla mı?"

"Tuhaf değil mi?"

"Evet." Adam Rebus'un sinirine dokunuyordu; tavırları, ses tonu. Tanımadığı birine bu kadar rahat bilgi vermesi. Rebus'a kim olduğunu bile sormamıştı. Steve Holly bu adamla görüşse, ev adresine ve telefon numarasına varıncaya kadar Jean'la ilgili her türlü bilgiyi, tereyağından kıl çeker gibi alırdı.

"Ne var ki en çok, Burke'ün otopsisine katılan şu doktorla ilgileniyor. Neydi adı?"

Rebus, Cerrahlar Lokali'ndeki portreyi anımsadı. "Kennet Lovell olabilir mi?"

"İşte o." Adamın sesinden, Rebus'un doktorun adını bilmesinden hoşlanmadığı anlaşılıyordu. "Jean'a yardım mı ediyorsunuz? Ona aradığınızı iletmemi ister misiniz?"

"Nerede olduğunu biliyor musunuz?"

"Bana işlerinden pek söz etmez."

İyi ediyor, demek geldi Rebus'un içinden. Onun yerine adama, notu olmadığını söyleyip, telefonu kapattı. Jean'a, Kennet Lovell'dan söz eden kişi Devlin'di. Profesör ona, tabutları Arthur'un Tahtı'na bırakanın, Lovell olduğuna ilişkin varsayımını anlatmıştı. Görünüşe bakılırsa Jean, bu varsayımın peşinden gidiyordu. Peki bana niye haber vermedi, diye düşündü Rebus.

Karşısında duran, eskiden Wylie'nin kullandığı masanın üzerinde, üst üste yığılmış bir yığın belge vardı. Rebus masanın yanına gitti. Yığının tepesinden başlayarak, kağıtları tek tek kaldırmaya koyuldu.

En alttaki belgeler, Hazel Gibbs'le Paula Gearing'in otopsi raporlarıydı. Rebus bunları geri göndermek istemişti. Oxford Bar'ın arka tarafındaki masada otururlarken, Profesör Devlin, dosyaları geri göndermeleri gerektiğini belirtmişti. Haklıydı. Zaten burada hiçbir işe yaramıyorlardı. Hem Flip Balfour cinayetiyle ilgili dosyaların arasına karışırlarsa, yanlış dosyalanabilir, sonsuza dek kaybolabilirlerdi.

Rebus kağıtları kendi masasının üzerine koydu; ardından diğer bütün ilgisiz belgeleri yan masaya yığdı. Şelâle'de bulunan dışındaki tüm tabutları çekmecesine yerleştirdi. Fotokopi makinesinden boş bir sayfa aldı. Makine, koca SİB ofisinde boş kağıt bulunabilecek tek yerdi. Kağıda şöyle yazdı: BUNLARI ADRESLERİNE GÖNDEREBİLİR MİSİNİZ? MÜMKÜNSE CUMA GÜNÜ. TEŞEKKÜRLER, J.R.

Çevresine bakınca bir şeyi fark etti: Arabasını otoparka bırakana kadar izlediği Siobhan, ortalarda yoktu.

"Gayfield'a gideceğini söyledi," dedi memurlardan biri.

"Ne zaman?"

"Beş dakika önce."

Memur bir yandan Rebus'la konuşuyor, diğer yandan elinde telefon, dedikodu dinliyordu.

"Sağ ol," dedi Rebus. Sonra arabasına doğru koşmaya başladı.

Gayfield'a giden yol tenhaydı; Rebus buna güvenerek birkaç kez kırmızı ışıkta geçti. Karakoldan içeri girdiğinde, Siobhan'ı, Grant Hood'la konuşurken buldu. Hood'un üzerinde yeniye benzeyen bir başka takım vardı. Teni, tuhaf bir şekilde yanıktı.

"Ne o Grant, güneşlendin mi?" diye sordu Rebus. "Büyük Ev'deki ofisinde pencere yok diye biliyordum."

Grant, kendinden emin bir tavırla elini çenesine götürdü. "Bilmem,

nasıl olduysa yanmışım." Odanın öbür ucunda bir tanıdığını görmüş numarası yaptı. "Üzgünüm, gitmem gerek," dedi ve gitti.

"Bizim Grant beni gittikçe endişelendiriyor," dedi Rebus.

"Solaryuma gitmiş olabilir mi, ne dersin?"

Rebus dudak büktü. "Bilmem." Grant arkasını dönüp, Siobhan ve Rebus'u kendisini izlerken görünce, başka biriyle konuşmaya başladı. Rebus, bir masanın üzerine oturdu.

"Bir gelişme var mı?" diye sordu.

"Ranald Marr'ı çoktan serbest bıraktılar. Ondan öğrendiğimiz tek şey, Flip'in kendisine masonlarla ilgili ipucunu soruduğu."

"Bize yalan söylemesini nasıl açıkladı?"

Siobhan dudak büktü. "Orada olmadığım için, bir şey diyemeyeceğim." Gergin görünüyordu.

"Neden oturmuyorsun?" diye sordu Rebus. Öteki, başını sallayınca Rebus, "yapılacak işler var, değil mi?" diye sordu.

"Aynen öyle."

"Ne gibi?"

"Ne demek istediğini anlamıyorum?"

Rebus sorusunu yineleyince, Siobhan'ın dik dik bakışlarıyla karşılaştı. "Pardon ama," dedi Siobhan, "görevden uzaklaştırılan bir memur için ofiste fazla zaman harcamıyor musun sen?"

"Unuttuğum bir şey vardı da, onu almaya geldim." Sözcükler ağzından çıkarken, Şelâle tabutunu St Leonard's Karakolu'nda unuttuğunu fark etti. "Peki ya senin unuttuğun bir şeyler yok mu, Siobhan?"

"Örneğin...?"

"Bulduğun her neyse, takımının geri kalanıyla paylaşmak gibi..."

"Sanmıyorum."

"Demek ki bir şey bulmuşsun? Francis Finlay'in mezarında..."

"John..." dedi Siobhan, gözlerini kaçırarak. "Sen dosyada görevli değilsin ."

"Belki öyle. Ama sen de doğru yolda değilsin."

"Bana böyle demeye hakkın yok," dedi Siobhan. Hâlâ Rebus'a bakmıyordu.

"Bence var."

"Bu hakkı nereden buluyorsun?"

"Müfettiş Rebus!" Otoritenin sesi: Colin Carswell koridorun başından sesleniyordu. "Nezaket gösterip birkaç dakikanızı bana ayırırsanız..."

Rebus, Siobhan'a döndü. "Sonra devam edeceğiz," dedi, ayağa kalkıp odadan çıkarken. Carswell kendisini, Gill Templer'ın hapishane koğuşunu andıran daracık ofisinde bekliyordu. Gill de içerideydi; kollarını göğsünün üzerinde bağlamış şekilde duruyordu. Carswell masanın arkasındaki yerini almış, en son gördüğünden beri ofiste artan dağınıklığa dehşet dolu gözlerle bakıyordu.

"Eee... Sizin için ne yapabiliriz, Müfettiş Rebus?" diye sordu.

"Burada kalmış eşyamı toplamaya geldim."

"Umarım dosyayla ilgili değildir o 'eşya," dedi Carswell hafif bir gülümsemeyle.

"Sayılmaz, efendim," dedi Rebus, istifini bozmadan.

"John," diyerek araya girdi Gill, "senin evde olman gerekir."

Rebus onayladı. "Evde oturmak zor. Hele tüm bu heyecan verici gelişmeleri duyduktan sonra." Bakışları, Carswell'in üzerindeydi. "Tıpkı Marr'ın aranıp, adama, sorguya alınacağının bildirilmesi gibi. Şimdi bir de, kendisine sorgudan önce John Balfour'la konuşması için on dakika izin verildiğini duydum. Gerçekten iyi iş çıkarmışsınız, efendim."

"Bu sözler bana vız gelir, Rebus," dedi Carswell.

"Siz böyle devam ettikçe, daha etkililerini bulmam zor değil."

"John," dedi Gill Templer yine. "Bu konuşmaların bizi bir yere götüreceğini sanmıyorum, yanılıyor muyum?"

"Dosyaya geri dönmek istiyorum."

Carswell'in yüzünde küçümser bir gülümseme belirdi. Bunu gören Rebus, Gill'e döndü.

"Siobhan çok tehlikeli bir işe girdi. Sanırım Sorgucu'yla yeniden bağlantı kurdu. Belki de buluşacaklar."

"Nereden biliyorsun?"

"İyi bir tahmin diyelim." Carswell'e döndü. "Siz üstün bir zekâya sahip olmadığım üzerine bir espri yapmadan, iyisi mi ben size hak vereyim. Ama bu tahminimde haklı olduğumu sanıyorum."

"Yeni bir ipucu mu gönderdi?" diye sordu Gill, ilgili bir şekilde.

"Bu sabah, kilise avlusunda."

Gill gözlerini kıstı. "Cenazeye gelenlerden biri miydi yoksa?"

"O an orada olması gerekmez. Önceden de bırakmış olabilir. Önemli olan şu: Siobhan bir süredir yüz yüze görüşmek istiyordu."

"Sonra?"

"Sonrası şu. Şimdi sorgu odasının çevresinde oyalanıp, zaman öldürüyor."

Gill başını ağır ağır sallayarak onayladığını gösterdi. "Yeni bir ipucu olsaydı, çözmekle uğraşırdı..."

"Durun bir dakika," diye atıldı Carswell. "Bütün bunları nereden biliyoruz? İpucunu alırken gördün mü?"

"Son ipucu bizi o mezara götürdü. Siobhan, mezar taşının önünde çömeldi."

"Ve?"

"Ve sanırım o anda ipucunu buldu."

"Eline alırken gördün mü?"

"Yere çömeldi."

"Yani eline alırken görmedin..."

Yeni bir tartışmanın alevlenmek üzere olduğunu gören Gill, bir kez daha araya girdi. "Neden kendisini çağırıp sormuyoruz?"

Rebus hak verdi. "Ben gidip çağırayım." Bir anda durdu. "Tabii izniniz olursa, efendim."

Carswell derin bir iç çektikten sonra, "çağır," dedi.

Ancak Rebus, sorgu odasında Siobhan'ı göremedi. Koridorlarda dolaştı; karşısına çıkanlara sordu. Kahve makinesinin önünde duran bir memur, Siobhan'ın az önce çıktığını söyledi. Rebus adımlarını hızlandırarak, karakolun dış kapısına gitti. Kapıyı tüm gücüyle açtı. Kaldırımda ne Siobhan'ı, ne de arabasını görebildi. Uzağa park etmiş olabileceğini düşünerek sağa sola baktı. Bir yanda New Town'ın doğu ucu, diğer yandaysa işlek Leith Yolu vardı. New Town'a doğru gitse, beş dakikada Siobhan'ın evine varırdı. Ancak içeri girmeye karar verdi.

"Gitmiş," dedi Gill'e. Bir süre soluklandıktan sonra, Carswell'in ortalarda görünmediğini fark etti. "Adamım nerede?"

"Büyük Ev'de toplantısı varmış. Sanırım Emniyet Müdürü bir şeyler konuşmak istemiş."

"Gill, Siobhan'ı bulmalıyız. Birilerini yolla," dedi sorgu odasını göstererek. "İçeridekilerin hiçbirinin dünyayı kurtarmakla meşgul olduğunu sanmıyorum."

"Tamam John, merak etme. Onu bulacağız. Belki Beyin nereye gittiğini biliyordur." Telefonu eline aldı. "Ona sormakla başlayalım..."

Ancak Eric Bain'e ulaşmak, Siobhan'a ulaşmak kadar zordu. Herkes Büyük Ev'de bir yerlerde olduğunu biliyor, ancak kimse tam ola-

rak nerede olduğunu söyleyemiyordu. Bu arada Rebus, Siobhan'ın ev ve cep telefonlarını arıyordu. İlkini telesekreter, ikincisini, telefonun kullanımda olduğunu belirten bir ses kaydı yanıtladı. Beş dakika sonra, Siobhan'ın evine doğru yürürken yeniden aradığında, telefon hâlâ kullanımdaydı. Evin zilini çaldı; kimse açmadı. Yolun karşısına geçip evin pencerelerini öyle uzun süre izledi ki; yoldan geçenler, onun görüp kendilerinin göremediği şey ne diye merak ederek, yukarıya bakmaya başladılar. Siobhan'ın arabasının izine ne yol kenarında, ne de yan sokaklarda rastlayabildi.

Gill, Siobhan'ın çağrı cihazına bir not bırakmış, acilen geri aramasını istemişti. Ancak Rebus daha fazlasını isteyince, eninde sonunda razı oldu: Devriye araçlar çıkarılacak, araba aranacaktı.

Rebus o anda, evin önünde beklerken bir şeyin farkına vardı: Siobhan şehir sınırları içinde değil, her yerde olabilirdi. Sorgucu daha önce onu Karaca Dağı'na ve Rosslyn Şapeli'ne kadar götürmüştü. Randevu yeri olarak nereyi seçtiğini kestirmek olanaksızdı. Yalnız şurası kesindi: Yer ne kadar ıssız olursa, Siobhan o kadar büyük bir tehlikedeydi. Kafasını taşlara vurmak geliyordu içinden. Onu kolundan tutup toplantıya sokmalı, kaçma fırsatı vermemeliydi. Bir kez daha cep telefonunu aradı. Yine meşgul. Kimse bu kadar uzun süre telefon görüşmesi yapmazdı; çok pahalı olurdu. Derken bir anda meseleyi çözdü: Siobhan telefonunu, Grant Hood'un diz üstü bilgisayarına bağlamış olmalıydı. O bunları düşünürken bile Siobhan Sorgucu'ya, buluşma yerine yaklaştığını yazıyor olabilirdi...

Siobhan arabasını park etmişti. Sorgucu'nun gelmesine daha iki saat vardı. Beklerken ortalıkta görünmemeye karar verdi. Gill Templer'ın çağrı cihazına yolladığı ileti, ona iki şey söylüyordu: Bir, Rebus Gill'e her şeyi anlatmıştı; iki, Gill'in emirlerini kulak arkası ederse, ona bir açıklama borçlu olacaktı.

Açıklama mı? Kendine bile açıkla yapmakta güçlük çekiyordu. Tek bildiği bunun sıradan bir oyun olmadığı, çok tehlikeli olduğu ve kendisini her an daha fazla içine çektiğiydi. Sorgucu denen kadın ya da erkek her neyse, onu öylesine esir almıştı ki, Siobhan ondan başka hiçbir şey düşünemiyordu. Günlük ipuçlarını, bulmacaları özlemişti. Yenilerini seve seve yanıtlardı. Ama bundan da öte asıl istediği, Sorgucu'yla ve oyunla ilgili her şeyi bilmekti. Kapanış ipucu onu olduk-

ça etkilemişti; çünkü Sorgucu'nun böyle bir ipucunu hazırlayabilmesi için, cenazeye Siobhan'ın da katılacağını tahmin etmesi gerekirdi. Böylece ipucu yalnızca Flip'in mezarı başında anlam kazanacaktı. Tam anlamıyla bir Kapanış... Ancak nedense Siobhan bu adın, kendi durumunu da anlattığını düşünüyordu. Oyun, onu esir almış, bütün düşüncelerini dört duvar arasına kapatmıştı. Acaba cenazeye Sorgucu da gelmiş miydi? Adam, ya da Bain'in aklı her olasılığa açık tutmaya ilişkin öğüdünü dinlerse kadın, ipucunu alırken kendisini görmüş müydü? Düşüncesi bile tüylerini diken diken etti. Peki cenazenin yapılacağı yeri nereden bilmişti? Basın cenazeyi duyurmuştu; belki oradan öğrenmişti. Öyle değilse bile sonuçta mezarlık, Flip'in evine en yakın mezarlıktı. Orada gömülmesi çok doğaldı.

Ne var ki bunların hiçbiri, Siobhan'ın o an yaptığı şeyi neden yaptığının, neden gözünü karartıp tehlikenin kucağına atladığının açıklaması değildi. Böyle işleri sık sık Rebus yapar, kendisiyse her seferinde ona kızardı. Belki bu yola yönelmesinde etkili olan Grant'tı. 'Takım arkadaşı' Grant. Şimdinin takım elbiseli, yanık tenli gözde basın sözcüsü.

Oynamak istemediğinden emin olduğu tek oyun, Grant'ın şu an oynadığıydı.

Siobhan'ın daha önce pek çok kez çizmeyi aştığı olmuştu; ancak hemen sonra geri adım atmasını bilmişti. Çiğnediği kurallar hep, kariyerini tehdit etmeyen türden olurdu; onlarda da diretmezdi. O, Rebus gibi çizgilerin dışında yürümeyi doğuştan gelen bir tutkuyla sevenlerden değildi. Öte yandan Rebus gibi aykırı olmayı, Grant ya da Derek Linford olmaya yeğliyordu. İkinci gruba girenler, kuralları önceden yazılmış oyunları uslu uslu oynar, Colin Carswell gibi önemli adamlara yaranma peşinde koşarlardı.

Bir aralar Gill Templer'dan bir şeyler öğrenebileceğini düşünmüştü; ne var ki Gill de diğerlerine benzemişti. Her ne pahasına olursa olsun koruması gereken çıkarları, beklentileri vardı. Yükselmek için, Carswell gibi bir adamın en kötü yönlerine katlanmak, kendi duygularını bir kutuya kapatmak zorunda kalmıştı.

Eğer basamakları çıkıp rütbelere kavuşmak, kendinden bir şeyler yitirmek demekse, Siobhan bunu istemiyordu. Bir an, Hadrian'daki yemekte Gill'in ima ettiği şeyler geldi aklına.

Belki şu an orada bulunma nedeni, kendine bir şeyleri kanıtlamaktan başkası değildi. Belki aslında Sorgucu'nun ya da oyunun değil, kendisiyle mücadelesinin onu getirdiği noktaydı.

Koltuğun üstünde kıpırdanıyor, dizüstü bilgisayarını daha iyi görebileceği bir oturuş arıyordu. Arabaya bindiğinden beri internetteydi. Yeni ileti gelmediği için, kendi bir şeyler yazmaya karar verdi.

Buluşma önerini kabul ediyorum. Orada görüşürüz. Siobhan

'Gönder' seçeneğini tıkladı.

Ardından bilgisayarı kapattı. Bağlantı kablosunu söküp, telefonu kapattı; zaten şarjı da bitiyordu. Aletlerin hepsini, dışarıdan görülmeyecek biçimde sürücü koltuğunun altına sakladı. Bir de hırsızlıkla uğraşamazdı. Arabadan indi. Tüm kapıların kapalı olduğunu, alarm ışığının yanıp yanmadığını kontrol etti.

İki saatten az kalmıştı...

Jean Burchill, Profesör Devlin'i telefonla aramayı denemiş, ancak kendisine ulaşamamıştı. En sonunda Profesöre bir not yazmış, ondan, kendisine ulaşmasını istemişti. Notu elden bırakmaya karar vermiş, Profesör'ün evine gitmek üzere taksiye binmişti. Yolda, neden bu kadar acil görüşmek istediğini düşünmüş, nedenin, Kennet Lovell'dan bir an önce kurtulmak istemesi olduğunu fark etmişti. Lovell sürekli beyninin bir köşesindeydi. Hatta önceki gece rüyasına bile girmiş, Jean'ın iş arkadaşlarının alkışları arasında bir kadavranın etini kemiklerinden ayırmıştı.

Lovell'la ilgili araştırmasını derinleştirecekse, marangozlukla ilgilendiğini destekleyen kanıtlara ulaşmalıydı. Bulamazsa, işin sonu hiçbir yere varamazdı. Taksi parasını ödedikten sonra, elinde notuyla Profesör'ün evinin önünde durdu. Ancak görünürde posta kutusu yoktu. Notu apartman kapısının altından atmayı düşündü; ancak abuk sabuk bildirilerle karışabilirdi. Zillerden birini çalıp, apartmana girmeye karar verdi. Profesör'ünkinin üzerinde 'Dr. Devlin' yazıyordu. Profesör yürüyüşten dönmüş olabilir, diye düşünerek zile bastı. Karşılık gelmeyince, geri kalan zillere bakıp, içlerinden birini seçmeye koyuldu. Derken hoparlörden bir ses geldi.

"Kim o?"

"Dr. Devlin? Ben Jean Burchill... Müzeden. Görüşmemiz mümkün mü?"

"Bayan Burchill? Sürpriz olmadı desem, yalan söylememiş olurum."

"Telefonla ulaşmaya çalıştım ama..."

O sırada kapı çoktan açılmıştı.

Devlin, konuğunu evinin kapısında bekliyordu. Üzerinde, kollarını katladığı beyaz bir gömlek vardı. Pantolonunu, kalın askılar tutuyordu.

"Buyurun," dedi Jean'ın elini sıkarken.

"Sizi bu şekilde rahatsız ettiğim için üzgünüm."

"Rica ederim üzülmeyin, Hanımefendi. Lütfen içeri buyurun. Ancak korkarım evimi derli toplu tutma konusunda beni yetersiz bulacaksınız..." Konuğunu, her yanı kutularla, kitaplarla dolu salona buyur etti.

"Sapla samanı ayırmaya çalışıyorum," diye açıkladı içerideki dağınıklığı.

Jean, kutulardan birini açtı. İçinde eski tıp gereçleri vardı. "Bunları atıyor musunuz? Belki müzenin ilgisini çeker..."

Devlin onayladı. "Bu konuyu Cerrahlar Lokali'nden bir görevliyle görüşüyorum. Kendisi sergide bir iki parçaya yer bulabileceğini düşünüyor."

"Bay Cawdor mu?"

Devlin yüzünden, bu yanıtın kendisini şaşırttığı anlaşılıyordu. "Onu tanıyor musunuz?"

"Kendisine Kennet Lovell'ın tablosu hakkında bazı sorular sormuştum."

"O halde benim varsayımımı ciddiye alıyorsunuz."

"İncelenmeye değer olduğunu düşünüyorum."

"Harikulade," dedi Devlin. Ellerini çırptı. "Peki ne sonuçlara vardınız?"

"Pek fazla bir şey bulduğumu söyleyemem. Zaten şu an burada olmamın nedeni de bu. Yazılı kaynaklardan, Lovell'ın marangozlukla ilgilendiği yönünde hiçbir bilgi elde edemedim."

"Anladım. Sizi temin ederim sözünü ettiğiniz durum, kaynakların yetersizliğinden kaynaklanıyor. Ben buna ilişkin bir bilgiye, yıllar önce rastlamıştım."

"Nerede?"

"Bir tezde... Şimdi anımsayamıyorum. Belki bir üniversite teziydi."

Jean ağır ağır başını salladı. Eğer bir tezde geçiyorsa, bu tezin bir kopyası kütüphanelerde değil, yalnızca üniversitenin kendisinde bulunurdu. "Bunu düşünmeliydim," dedi Jean.

"Ne dersiniz, sizce de olağanüstü bir kişilik, değil mi?" diye sordu Devlin.

"Gerçekten de dopdolu bir yaşam geçirmiş... Eşlerinin aksine."

"Mezarına gittiniz mi?" Sorunun gereksizliğini düşününce, Profesör'ün yüzünde bir gülümseme belirdi. "Elbette gittiniz; evlilikleri hakkında bilgi sahibi olduğunuza göre... Peki ne düşündünüz?"

"İlkin hiçbir şey... ancak sonraları, etraflıca düşününce..."

"Son yolculuklarına biri tarafından gönderilmiş olup olamayacaklarını sorgulamaya başladınız." Devlin gülümsedi. "Yanılmıyorum, değil mi?"

Jean'ın burnuna ter kokusu geliyordu. Devlin'in alnındaki ter damlaları ışık vurunca parlıyordu. Gözlüğünün camları yağlıydı. Jean, yaşlı adamın o gözlüklerle görebildiğine hayret ediyordu.

"Bir cinayeti," dedi Devlin, "bir anatomi uzmanından daha iyi kim örtbas edebilir?"

"Eşlerini onun öldürdüğünü mü söylüyorsunuz?"

Devlin başını salladı. "Aradan bu kadar uzun yıllar geçmişken, bir şey söylemek güç. Ben yalnızca fikir üretiyorum."

"Peki ama, neden böyle bir şey yapsın?"

Devlin dudak büktü. "Bilmem, belki de kesip biçmeden duramadığı içindir. Siz ne dersiniz?"

"Ben şunu düşünüyordum... Burke'ün otopsisine katıldığında çok gençti; duyarlı, toy bir çocuktu. Belki de bu yüzden Afrika'ya kaçtı."

"Orada ne dehşet verici olaylara tanık olduğunu da Tanrı bilir," diye ekledi Devlin.

"Yazışmaları çok işimize yarardı."

"Onunla Peder Kirkpatrick arasındaki yazışmalardan mı söz ediyorsunuz?"

"Nerede olduklarını biliyor musunuz?"

"Kayıtsızlık yüzünden kaybolduklarına bahse girerim. Saygıdeğer papazın torunları tarafından çöpe atılmıştır..."

"Ne var ki şimdi siz de aynı şeyi yapıyorsunuz."

Devlin, odanın her yanını saran dökünüye baktı. "Hakkınız var," dedi. "Yine de naçiz çabalarımın eseri olan ve tarihin değerlendirmesine sunacağım şeyleri ayırıyorum."

Jean kutuların arasından görünen bir fotoğrafı eline aldı. Fotoğraftaki orta yaşlı kadın resmi giyimliydi.

"Eşiniz mi?" diye tahmin yürüttü Jean.

"Canım karım Anne. Bin dokuz yüz yetmiş iki yazında vefat etti. Sizi temin ederim ki, eceliyle öldü."

Jean ona baktı. "Beni neden temin edesiniz ki?"

Devlin'in yüzündeki gülümseme birden yok oldu. "Benim için dünyalar kadar değerliydi... Hatta dünyalardan da değerliydi." Ellerini çırptı. "Size ne ikram edeyim? Çaya ne dersiniz?"

"Harika olur."

"Yalnız poşet çaydan daha iyisini yapabileceğimi sanmıyorum." Gülümsedi.

"Ne önemi var?...Hem belki sonra Kennet Lovell'ın yaptığı masayı da görebilirim."

"Elbette. Yemek odasında. Saygın bir tüccardan almıştım. Ne var ki adamın, masayla ilgili pek fazla bilgili olmadığını itiraf etmeliyim. Ancak yine de müşteriyi ikna etmesini oldukça iyi biliyordu. Ben de inanmaya hazır bir müşteriydim doğrusu." Gözlüklerini çıkarıp kenardan köşeden bulduğu bir mendil yardımıyla camlarını temizledi. Yeniden taktığında, gözleri daha kocaman görünüyordu. "Çay," diye yineledi, koridora yönelirken. Jean, yaşlı adamı izledi.

"Burada uzun zamandan beri mi oturuyorsunuz?" diye sordu.

"Anne'in ölümünden beri... Her köşede bir hatıra var."

"Demek ki otuz yıl oluyor."

"Neredeyse." Devlin mutfağa girdi. "Hemen geliyorum," dedi.

"Pekâlâ." Jean yeniden oturma odasına doğru yöneldi. Profesör'ün karısı 1972 yazında ölmüştü... Yemek odasının kapısında durdu. Masa, odanın hemen hemen tamamını kaplıyordu. Üzerinde tamamlanmış bir resimli bulmaca vardı... Hayır, henüz tamamlanmamıştı. Yalnızca bir parçası eksikti. Bulmaca, Edinburgh'un havadan çekilmiş bir fotoğrafıydı. Masa son derece sade tasarlanmıştı. Odaya girdi. Masanın cilalanmış yüzeyini inceledi. Oldukça sağlam duran ayaklarında ince işçilikten eser yoktu. İşe yarasın yeter mantığı, diye düşündü Jean kendi kendine. Bulmacayı bu hale getirmek, profesörün saatlerini, hatta günlerini almış olmalıydı. Yere çömelip, eksik parçayı aramaya koyuldu. İşte orada, masanın ayaklarından birinin altına saklanmış gibi duruyordu. Parçaya doğru uzandığında, masanın belki de en yaratıcı bölümü olan gizli ayrıntı gözüne çarptı. Masanın iki kanadının birleştiği orta bölümüne ufak bir dolap gömülüydü. Jean, buna

benzer tasarımları daha önce görmüştü; ancak on dokuzuncu yüzyıldan kalma bir masada göreceği aklının ucundan bile geçmezdi. Acaba satıcı, Profesörü kandırıp, daha sonraki yıllardan kalma bir masayı mı satmıştı? Jean, dolabın kapağını açabilmek için masanın altına kadar girdi. Kapak yerine iyice oturmuş olduğundan ancak birkaç denemeden sonra açıldı. Dolabın içindekiler ortaya çıktı.

Bir rende, bir gönye ve bir keski.

Küçük bir testere ve çiviler.

Marangozluk aletleri.

Başını kaldırdığında, koridoru kapayan cüssesiyle Profesör Devlin'i gördü.

"Aaa, kayıp parça," dedi Devlin yalnızca...

Cenazeyle ilgili tüm bilgiler, Ellen Wylie'nin de kulağına gelmişti: Ranald Marr'ın ansızın ortaya çıkması, John Balfour'un, en yakın arkadaşını kucaklaması. Batı Yakası'ndaki dedikodulara göre Marr sorguya alınmış, ama sonra serbest bırakılmıştı.

"Dizginler birinin elinde," diye yorumladı Shug Davidson.

Bu sözden sonra ne o Wylie'ye, ne de Wylie ona baktı. Ne var ki ikisinin de aklından aynı şey geçiyordu. *Dizginler birinin elinde:* Wylie, Steve Holly'ye her şeyi anlattığı o buluşmada, dizginleri gazetecinin eline vermemiş miydi? Holly onu bir kukla gibi oynatmıştı. Carswell'in o günkü konuşması zehir gibi acı gelmişti. Wylie, duyduğu sözlerin acısını tüm bedeninde hissetmişti. Ofise çağırıldıklarında, bir yanı, sessizliğinin kendisini ele vereceğini umuyordu. Sonra birden Rebus ortaya çıkmış, bütün suçu üstlenerek, Wylie'nin kendini, yaşamı boyunca bir daha hissetmeyeceği kadar kötü hissetmesine neden olmuştu.

Shug Davidson her şeyi biliyordu... Ve Shug,Wylie'nin olduğu kadar Rebus'un da arkadaşıydı. İkilinin dostluğu yıllar öncesine uzanıyordu. Bu yüzden Shug ne zaman bir söz söylese, Wylie kendini, sözcüklerin altında bir başka anlam ararken buluyordu. Aklını bir türlü işe veremiyordu. Birkaç gün öncesine kadar bir sığınak olarak gördüğü kendi karakolu, artık ona yabancı geliyordu.

St Leonard's Karakolu'na bu yüzden gitmiş, ancak SİB ofisindeki memurların büyük çoğunluğunun ortalarda olmadığını görmüştü. Askıya asılı takım elbise kılıfı, memurlardan en az birinin cenazeye ka-

tıldığını, törenin bitiminde buraya gelip iş kıyafetlerini giydiğini gösteriyordu. Rebus olabileceğini düşündü; ancak emin değildi. Rebus'un masasının yanında, tabutlardan birinin içinde bulunduğu bir torba vardı. Tabutları bir araya getirmek için o kadar emek harca; sonra bir anda açığa alın. Otopsi raporları, üzerlerine bırakılan talimatı uygulayacak memuru bekliyordu. Wylie, Rebus'un koltuğuna oturup, notu raporların üzerinden aldı. Kendini, raporların bulunduğu dosyayı bağlayan ipi çözerken buldu.

Bu belgeleri daha önce de incelemişti; daha doğrusu Profesör Devlin incelemişti. Wylie'yse profesörün yanında oturmuş, bulguları not almıştı. Yavaş ilerleyen bir işti; yine de eğlenceli sayılırdı. Bilmecelerin çözümünün, bir sürü kâğıdın arasında gizli olabileceğini bilmek... Sonra Rebus'un, herkesinkini üçe beşe katlayan azmiyle kendini işine kaptırdığı sıralarda kaleminin arkasını kemirmesi, aklına gelen her düşüncede alnını kırıştırması, ansızın gerinip, boynunu kütürdetmesi. Rebus'un yalnızlığı sevdiğini bilmeyen yoktu; ancak işini seve seve Wylie'ye devrediyor, onunla seve seve paylaşıyordu. Wylie, Rebus'u kendisine acımakla suçlarken bile söylediklerine inanmıyordu. Kendini bile bile ateşe atmak, Rebus'un yapısında vardı; hem kendisi, hem de başkaları uğruna...

Sayfaları gözden geçirirken, oraya neden geldiğini anladı: Rebus'tan, anlayacağı bir biçimde özür dilemek istiyordu... Başını kaldırdığında Rebus'u üç beş metre ötede, kapının ağzında dikilmiş, kendisini izler buldu.

"Ne zamandır buradasın?" diye sordu Wylie, kâğıtları bırakarak.

"Sen burada ne arıyorsun?"

"Hiiiç." Kâğıtları yeniden eline aldı. "Ben yalnızca... Geri gönderilmeden önce belgelere son bir kez bakmak istemiştim. Cenaze nasıldı?"

"Cenaze işte... Kimi gömdüklerinin ne önemi var?"

"Marr'la ilgili haberleri aldım."

Rebus başını aşağı yukarı sallayarak içeriye doğru yürüdü.

"Sorun ne?" diye sordu Wylie.

"Siobhan'ın burada olacağını sanmıştım," diye yanıtladı Rebus, Siobhan'ın masasına doğru giderken. Onu bulmasını sağlayacak bir ipucu arıyordu.

"Seni görmek istedim," dedi Ellen Wylie.

"Öyle mi?" dedi Rebus, arkasını dönüp. "Niçin?"

"Belki de teşekkür etmek istemişimdir."

Gözleri karşılaştı. Böyle durumlarda bakışlar, sözlerden daha çok şey anlatabiliyordu.

"Sorun değil, Ellen," dedi Rebus sonunda. "Gerçekten."

"Ama başını belaya soktum."

"Hayır, sen sokmadın. Başımı belaya sokan benim; hatta belki seninkini de. Sessiz kalsaydım, sen konuşacaktın sanırım."

"Belki de..." dedi Wylie. "Belki de sessiz kalmamalıydım."

"İşleri senin için daha kolaylaştıramadım; özür dilerim."

Wylie kendini zorlayarak gülümsedi. "Bak işte, özrü bile üstleniyorsun. Özür dilemesi gereken biri varsa, o da benim."

"Haklısın, ama elimde değil." Siobhan'ın masasında hiçbir şey yoktu.

"Şimdi ne yapmalıyım?" diye sordu Wylie. "Başkomiser Templer'la konuşayım mı?"

Rebus onayladı. "Eğer istediğin buysa... Ya da istersen sessiz kalabilirsin."

"Sessiz kalıp, her şeyin üzerine yıkılmasına izin mi vereyim?"

"Şikâyetçi olduğumu kim söyledi?" Derken telefon çaldı. Rebus ahizenin üstüne atıldı. "Alo." Yüzü bir anda rahatladı. "Hayır, şu anda burada değil. Bir notunuz varsa?" Telefonu kapattı. "Silvers'ı arayan biri; not bırakmadı."

"Telefon mu bekliyorsun?"

Rebus bir günlük sakalını sıvazladı. "Siobhan biraz dolaşmaya çıktı da."

"Nasıl yani?"

Rebus meseleyi anlattı. Sözünü bitirmek üzereyken, bu kez başka bir masanın telefonu çaldı. Yerinden kalkıp, telefonu açtı. Arayan not bırakmak istediği için kalem kâğıt çıkarıp söylenenleri yazmaya koyuldu.

"Evet... evet," diyordu. "Masasına bırakırım. Görünce geri arar mı, o konuda söz veremem." Rebus telefonla konuşurken, Ellen Wylie yeniden otopsi raporlarını karıştırıyordu. Rebus telefonu kapatınca, Wylie'nin yüzünü, sanki bir yazıyı okumaya çalışıyormuş gibi dosyaya yaklaştırdığını gördü.

"Bugünün en popüleri Silvers," dedi, notu Silvers'ın masasına bırakırken. "Sorun ne?"

Wylie parmağıyla sayfanın altını gösterdi. "Bu imzayı okuyabiliyor musun?"

"Hangisini?" Otopsi raporunun altında iki imza vardı. İmzaların yanına günün tarihi atılmıştı: *26 Nisan 1982, Pazartesi. Hazel Gibbs; Glascow.* Genç kadın, cuma gecesi ölmüştü.

İmzalardan birinin altında 'Vekâleten görev alan patolog' yazıyordu. Altında 'Glascow şehri Başpatologu' yazan imzayı seçmek güçtü.

"Emin değilim," dedi Rebus, kargacık burgacık yazıları incelerken. "Doktor adları, raporun kapağında yazılı olmalı."

"Öyle ama," dedi Wylie, "ortada kapak falan yok." Kontrol etmek için birkaç sayfa geriye gitti. Rebus masanın çevresini dolaşıp yanına geldi. Onunla birlikte incelemeye başladı.

"Belki de sayfaların sırası karışmıştır," dedi.

"Belki de," diye karşılık verdi Wylie. Sonra yeniden sayfaları karıştırmaya döndü. "Ama pek sanmıyorum."

"Dosyalar geldiğinde de eksik miydi?"

"Bilmem. Profesör Devlin bir şey söylemedi."

"Yanılmıyorsam o zamanlar Glascow'un Başpatologu, Ewan Stewart'tı."

Wylie, imzaların bulunduğu sayfayı açtı. "Evet," dedi. "Onda sorun yok. Benim ilgimi çeken öteki."

"Neden?"

"Bilmem, belki yalnızca kendimi kandırıyorumdur. Ama gözlerini biraz kısıp yeniden bak. Donald Devlin'e benzetmek mümkün, öyle değil mi?"

"Ne?" dedi Rebus. Gözlerini kıstı, kâğıda yaklaştı, yeniden kıstı. "Devlin o aralar Edinburgh'daydı," dediyse de, 'Vekâleten görev alan patolog' yazısını görünce sözcükler ağzının içinde kaybolup gitti. "Bu rapora daha önce göz attın mı?"

"O işlerle Devlin ilgileniyordu. Ben daha çok yazma görevini üstlenmiştim, unuttun mu?" Rebus elini ensesine götürüp ovdu. "Anlamıyorum," dedi. "Devlin niçin söylemedi?" Telefonu açtı. 9 tuşuna basıp, hat aldıktan sonra, şehir içi bir numara tuşladı. "Profesör Gates, lütfen. Acil bir durum. Ben Dedektif Müfettiş Rebus." Sekreter, kısa bir beklemeden sonra Gates'i bağladı. "Sandy, sen misin? Her zaman acil durum dediğimi biliyorum; ama bu kez doğruyu söylüyorum.

1982 yılında, Donald Devlin'in Glascow'da bir otopsiye katıldığını sanıyoruz. Mümkün müdür?" Rebus bir süre yanıtı dinledi. "Hayır Sandy, '82. Evet, Nisan." Wylie'yle göz göze gelince, duyduklarından alıntılar yapmaya başladı. "Glascow krizi... görevli yetersizliği... sana buralarda görev yapma şansı tanıdı diyorsun... Anladım Sandy... Bu sözlerinden, Devlin'in Nisan 1982'de Glascow'da görev aldığı sonucunu çıkarabilir miyim? Sağol. Seni sonra ararım." Telefonu sertçe kapattı. "O aralar Glascow'daymış."

"Anlamıyorum," dedi Wylie. "Neden hiç söz etmedi?"

Rebus, Nairn'den gelen raporu karıştırıyordu. Hayır, o otopside görev almamıştı. Yine de...

"Bilmemizi istemedi," diye yanıtladı Rebus, Wylie'nin sorusunu. "Belki de raporun kapağını bu yüzden ortadan kaldırmıştır."

"Ama neden?"

Rebus parçaları yerine koymaya uğraşıyordu... Oxford Bar'da oturdukları sırada Devlin'in, otopsilerin bir an önce tarihin tozlu sayfalarına karışması yönündeki ısrarlı çabası... Diğerlerine göre daha kabaca yapılmış Glascow tabutu. Her zamanki araç gerecinden uzak kalan birinin elinden çıkacak türden... Devlin'in, Dr. Kennet Lovell'a ve Arthur'un Tahtı tabutlarına duyduğu ilgi...

Jean!

"İçimde kötü bir his var," dedi Ellen Wylie.

"Kadınların hislerine her zaman güvenmişimdir..." Ne var ki yapmadığı şey tam da buydu: Çevresindeki kadınlar, ta baştan beri Devlin'den hoşlanmamışlardı. "Senin arabanla mı, benimkiyle mi?"

Jean ayağa kalktı. Donald Devlin hâlâ kapının önünde duruyordu. Mavi gözleri Kuzey Denizi gibi soğuktu. Gözbebekleri toplu iğne başı kadar küçülmüştü.

"Profesör Devlin, bunlar sizin araç gereciniz sanırım."

"Kennet Lovell'ın olacak değil ya, Hanımefendi."

Jean yutkundu. "Sanırım gitsem iyi olacak."

"Buna izin verebileceğimi sanmıyorum."

"Neden?"

"Çünkü anladığınızı düşünüyorum."

"Neyi?" diye sordu Jean. Ardından çevresine bakındı; ancak ortalıkta kendini savunabileceği bir şey göremedi...

"O tabutları benim bıraktığımı biliyorsunuz," dedi yaşlı adam. "Gözlerinizin içinde görebiliyorum. Rol yapmayın, işe yaramaz."

"İlkini eşinizin ölümünden hemen sonra bıraktınız, değil mi? Dunfermline'de o zavallı kızı öldüren sizdiniz."

Devlin parmağını salladı. "Doğru değil: Kızın kaybolduğunu gazetelerden duymuş, bir işaret bırakmak istemiştim. Sonra başkaları geldi... Onların başına neler geldi, Tanrı bilir." Devlin, odadan içeriye bir adım attı. "Karımı kaybettikten sonraki acımın, başka bir şeye dönüşmesi biraz zaman aldı, biliyor musunuz?" Gülerken ıslak dudakları titriyordu. "Anne'in yaşamı... elinden alınmıştı... aylarca acı çektikten sonra... Haksızlıktı bu; hem de ortada suçlayacak biri yokken... İncelediğim tüm o cesetler... Anne'in ölümünden sonrakiler... işte sonunda onların da acı çekmesini istedim." Konuşurken, masanın kenarlarını okşuyordu. "Kennet Lovell meselesini ağzımdan kaçırmamalıydım... İyi bir tarihçinin eninde sonunda varsayımımla ilgilenmesi, düşüncelerimi derinlemesine incelemesi, geçmişle şimdi arasındaki bağlantıları saptaması işten değildi. Yanılıyor muyum, Bayan Burchill? O da siz oldunuz... bağlantıları gören tek kişi... üzerinden bunca yıl geçmesine rağmen tabutları birbirleriyle ilişkilendirebilen tek kişi..."

Jean, soluk alıp verişini kontrol altında tutabilmek için uğraşıyordu. Masaya tutunmadan ayakta durabileceğini hissetti. Ellerini masanın kenarlarından çekti. "Anlamıyorum," dedi, "soruşturmaya yardımcı oluyordunuz..."

"İsterseniz engel olmak diyelim. Böyle bir fırsatı kim tepebilir? Sonuçta kendi soruşturmamda görev alıyor, yaşananları gözlemliyordum..."

"Philippa Balfour'u siz öldürdünüz, değil mi?"

Devlin, yüzünü buruşturdu. "Hiç ilgisi yok."

"Ama tabutu bırakan sizdiniz."

"Elbette ben bırakmadım," diye tersledi Devlin.

"O halde en son beş yıl önce..." dedi Jean. Doğru sözcükler arıyordu. "Şey yaptınız."

Devlin bir adım daha yaklaştı. Jean, bir müzik sesi geldiğini fark etti; Devlin bir şarkı mırıldanıyordu.

"Şarkıyı tanıdınız mı?" diye sordu. Ağzının kenarlarında beyaz beyaz tükürükler vardı. " 'Swing Low, Sweet Chariot'... Anne'in cenazesinde, kilisede çalmışlardı." Başını hafifçe önün eğip, gülümsedi.

"Söyleyin Bayan Burchill; yeni ölmüş bir insan, neler hisseder?"

Jean ani bir hamleyle dolaptaki keskilerden birine uzandı. O anda Devlin Jean'ı saçlarından kavrayarak, geri çekti. Jean bir yandan bağırıyor, öte yandan eliyle keskiye erişmeye çabalıyordu. Sonunda başardı. Sanki kafasından ateş çıkıyordu. Dengesini kaybedip düşmek üzereyken, elindeki keskiyle adamın ayak bileğine vurdu. Devlin biraz sendeledi. Bunun üzerine Jean ikinci kez vurdu; ancak bu kez Devlin tarafından kapıya doğru sürüklenmesine engel olamadı. Ayağa kalkıp yaşlı adamı itti. Devlin Jean'ın kolunu bırakmadığı için, kapıdan döne döne çıktıklar. Koridordaydılar. Keski görünürlerde yoktu. Jean, ilk darbeyi aldığında emekler durumdaydı. O an gözünün önünden beyaz bir ışık geçti.

Halının üzerindeki kanın şekli, bir soru işaretini andırıyordu.

Ne tuhaf, diye düşündü, tüm bunların benim başıma gelmesi... Ayağa kalkması, dövüşmeye başlaması gerekirdi, biliyordu. Sonuçta yaşlı bir adamdı... İkinci darbede sendeledi. Keskiyi görebiliyordu... Dış kapının iki üç metre uzağındaydı... Devlin bu kez bacaklarından yakalamış, oturma odasına doğru çekiyordu... Sanki ayak bilekleri bir mengeneye sıkışmıştı. Aman Tanrım, diye düşündü. Tanrım, aman Tanrım... Elleriyle kesici bir şeyler arıyordu sürekli... Ardından bir kez daha bağırdı. Kulakları patlayacakmış gibiydi; ne var ki en ufak bir ses çıkardığından emin değildi. Devlin'in gömleğinin arkası çıkmıştı.

Böyle olmamalıydı... Olmamalıydı...

John onu asla affetmeyecekti...

Cannonmills ve Inverleith, rahat devriye bölgeleriydi: İç içe yerleşimden çok, lüks müstakil evler yaygındı. Devriye araçları Inverleith Parkı'nın karşısında kalan Botanik Bahçesi'nin kapısında dururdu. Arboretum Yolu iki şeritli olduğundan, burada çok az trafik yoğunluğu yaşanırdı: Memurların mesai aralarını geçirmeleri için biçilmiş kaftan. Çayı genellikle Polis Memuru Anthony Thompson bir termos içinde getirir, mesai arkadaşı Kenny Milland'sa çikolatalı bisküvileri ayarlardı.

"Harika," dedi Thompson. Ne var ki dişleri aynı şeyi söylemiyordu: Ne zaman şekerli bir şey yese, azı dişlerinden biri ağrıyordu. Dişçiye en son 1994 Dünya Kupası sırasında gitmişti; yakınlarda gitmek gibi bir arzusu olduğu da söylenemezdi.

Milland çayını şekerli, Thompson şekersiz içerdi. Bu yüzden Milland her seferinde yanında küp şeker ve kaşık getirirdi. Şekerler, Milland'ın büyük oğlu Jason'ın çalıştığı hamburgerciden gelirdi. Aslında oğlanınki pek de işten sayılmazdı; ancak kulaktan kulağa yükseleceğine dair dedikodular dolaşmıyor değildi.

Thompson, *Kirli Harry*'den *Yedi*'ye varıncaya kadar tüm Amerikan polisiye filmlerine bayılırdı. Öyle ki, devriye aralarında arabayı kenara çektiklerinde, kendini, elinde kahvesi, çöreği, keskin bakışlarıyla telsiz anonsunu beklerken hayal ederdi. Sanki az sonra uzun süredir bekledikleri banka soyguncusu ya da azılı katil köşeden çıkacak, ikiliyse kahvelerini bırakıp adamın peşine düşeceklermiş gibi.

Edinburgh'da bar çıkışında bıçaklama, ehliyetsiz gençler arasında yaygın olan araba kaçırma (bir arkadaşının oğlu da babasının arabasını ara ara kaçırıyordu) bir yana, bu tür olaylar pek yaşanmazdı. Bunlar aynı zamanda Thompson'un yirmi yıllık meslek yaşamının en göze çarpan olaylarıydı.

Arabayı ve sürücüsünü tarif eden telsiz anonsu geldiğinde Anthony Thompson, bilgilerin tekrarlanmasını istedi.

"Ne dersin Kenny, şurada duran araç, tarife uymuyor mu?"

Milland pencereden dışarıya, hemen yanlarında duran arabaya baktı. "Bilmem," dedi, "dinlemiyordum ki, Tony." Sonra bisküvisinden bir ısırık daha aldı. Ancak Thompson yeniden telsize sarılmış, aranan aracın plakasının tekrarlanmasını istiyordu. Sonra arabanın kapısını açtı, yanlarında duran arabanın plakasına baktı.

"Buna ne buyrulur? Arabanın yanında duruyormuşuz," dedi arkadaşına. Sonra yeniden telsizi eline aldı.

Haberi alan Gill Templer, Balfour dosyasına bakan memurların bir bölümünü bölgeye gönderdi. Ardından Memur Thompson'la görüştü:

"Ne diyorsun Thompson: Botanik Bahçesi'nde mi, yoksa Inverleith Parkı'nda mı?"

"Buraya bir görüşme için geldiğini söylemiştiniz, değil mi?"

"Öyle sanıyoruz."

"Park açık arazi. Birini görmek kolay. Botanik Bahçesi'nde oturup sohbet edilebilecek kuytu köşeler var."

"O halde Botanik diyorsun..."

"Ama orası da az sonra kapanacak... O yüzden belki parktadırlar."

Gill Templer derin bir soluk aldı. "Orada olman oldukça işimize yaradı."

"Botanik büyük bir yer, efendim. Neden memurları doğrudan oraya yollamıyorsunuz? Bu arada ben ve mesai arkadaşım parkı kolaçan ederiz."

Gill öneriyi değerlendirdi. Sorgucu'yu elinden kaçırmak istemiyordu; Siobhan Clarke'ın başına bir şey gelmesini de. Her ikisini de Gayfield'da görmek istiyordu. Yolda olan memurların hepsi sivildi; kalabalığın içinde fark edilmeden ilerleyebilirlerdi.

"Hayır," dedi, "böylesi daha iyi. Botanik'le başlayacağız. Siz yerinizden ayrılmayın; belki arabasına geri döner..."

Devriye arabasında oturuyorlardı.

"Boş ver," dedi Milland, "en azından denedin, Tony." Bisküvisini bitirip, ambalajını buruşturdu.

Thompson hiçbir şey söylemedi. Bekli de meslek yaşamının en heyecanlı anı, avuçlarının arasından kayıp gitmişti.

"O halde burada çakılıp kaldık, öyle mi?" diye sordu arkadaşı. Ardından bardağını uzattı. "Çayın kaldı mı?"

Du Thé kafeteryasında çaya çay demiyorlardı; 'demli bitkisel içecek' diyorlardı. Bir de önüne kuşburnu ya da jinseng ekleyince, bu ad iyiden iyiye uzuyordu. Siobhan her ne kadar içeceğin tadını güzel bulduysa da, sertliğini kesmek için süt eklemeden edemedi. Bitki çayı ve yanında havuçlu kek. Yan taraftaki gazete bayisinden gazete de almıştı. Üçüncü sayfada Flip'in tabutunun kilise avlusundan taşınırken çekilmiş bir fotoğrafı vardı. Ayrıca ailenin ve cenazeye katılan bazı ünlülerin küçük fotoğrafları da eklenmişti. Siobhan bu kişileri o sırada fark etmemişti.

Ardından Botanik'in içinde biraz yürüyüş yapmaya karar vermişti. Bahçeyi boydan boya yürümek niyetinde değildi; ne var ki kendini Doğu Kapısı'nda, Inverleith Sokağı'nın orada bulmuştu. Sağ tarafta, Canonmills boyunca mağazalar, kafeteryalar uzanıyordu. Hâlâ zamanı vardı... Gidip arabasını getirmeyi düşündü; ancak sonra olduğu yerde bırakmakta karar kıldı. Sonuçta gittiği yerde park yeri bulup bula-

mayacağını bilmiyordu. Birden, cep telefonunu koltuğun altında bıraktığını anımsadı. Ne var ki artık yapacağı bir şey yoktu; geri dönse, ister arabayla ister yürüyerek gelsin, buluşma zamanını kaçırırdı. Öte yandan Sorgucu'nun sabırla bekleyip beklemeyeceğini bilmiyordu. Her neyse, kafeteryada kararını vermiş, hesabı ödeyip Botanik'e doğru yola koyulmuştu. Bahçenin kapısından içeri girmişti. Inverleith Sokağı'ndaydı. Goldenacre top sahasından sağa döndü. Buradan sonra yol daha çok bir patikayı andırıyordu. Warriston Mezarlığı'nın kapısına geldiğinde gün, tüm hızıyla alacakaranlığa çalmaya başlıyordu.

Donald Devlin'in zilini çaldı; kimse karşılık vermeyince, ta ki birileri kapıyı açana kadar rasgele tüm zillere bastı. Rebus önce kendini tanıttı, ardından arkasında Ellen Wylie'yle apartmana girdi. Wylie basamaklarda Rebus'u geçti; Devlin'in kapısına ilk o geldi. Kapıyı yumrukladı, tekmeledi; zile uzun uzun bastı.

"Pek umut yok," dedi en sonunda.

Rebus biraz soluklandıktan sonra içeriye seslendi. "Profesör Devlin? Ben John Rebus. Sizinle konuşmam gerek." Alt katta bir kapı açıldı. Komşulardan biri başını uzattı.

"Her şey yolunda," dedi Wylie, tedirgin komşuya dönerek. "Biz polisiz."

"Şşşş!" dedi Rebus. Kulağını kapıya dayadı.

"Ne var?" diye fısıldayarak sordu Wylie.

"Sesleri duyabiliyorum..." Kulağına gelen ses, kedi miyavlamasını andırıyordu. "Devlin'in kedisi falan yoktu, değil mi?"

"Bildiğim kadarıyla yoktu."

Rebus eğilip, kapı deliğinden bakmaya çalıştı. Darmadağın koridorun sonundan, oturma odasına açılan kapı bir iki parmak aralıktı. İçeriyi seçmek güçtü. Derken gözleri yerinden fırlayacakmış gibi oldu.

"Tanrım," dedi doğrulurken. Geri çekilip kapıya bir tekme attı, sonra bir tane daha. Tahtaları çıtırdadıysa da, kapı kırılmadı. Omuz attı. Durum aynı.

"Ne oldu?" diye sordu Wylie.

"İçerde biri var."

Kapıya doğru fırlamaya hazırlanıyordu ki, Wylie kolundan tuttu. "Birlikte," dedi. Üçe kadar sayıp, kapıya aynı anda omuz attılar. Kapı bir kez daha çıtırdadı. İkinci denemelerinde açmayı başardılar.

Wylie, yere düşmüştü. Başını kaldırdığında Rebus'un gördüğü şeyi gördü: Yerin birkaç santim üzerinde, oturma odasının kapısını açmaya çalışan bir el.

Rebus içeri koştu; kapıyı açtı. Jean dayak yemiş, yüzü gözü kan içinde yatıyordu. Saçları terden ve kandan sırılsıklamdı. Bir gözü şişmiş ve görüşünü tamamen kapatmıştı. Soluk alıp verdikçe ağzından pembe tükürükler çıkıyordu.

"Aman Tanrım," dedi Rebus, Jean'ın başında diz çöküp, aldığı yaralara bakarken. Ona dokunmak istemiyordu; kemikleri kırılmış olabilirdi. O an çektiğinden daha fazla acı çekmesi, Rebus'un isteyeceği son şeydi.

Wylie de odaya girmiş, karşısındaki manzarayı izliyordu. Görünüşe bakılırsa evin eşyasının yarısı yerlerdeydi. Jean'ın arkasında, kandan bir sürüklenme izi kalmıştı.

"Ambulans çağır," dedi Rebus, titreyen bir sesle. Ardından: "Jean, sana ne yaptı?" diye sordu. Jean'ın sağlam gözüne yaşlar dolmuştu.

Wylie ambulansı aradı. Odaya geri dönerken, koridordan bir ses duyduğunu sandı. Meraklı komşulardır, diye düşündü. Başını uzattı; ne var ki görünürde kimsecikler yoktu. Hattın öbür ucundaki görevliye adresi verip, durumun acil olduğunu bir kez daha belirttikten sonra telefonu kapattı. Rebus'un kulağı, Jean'ın yüzüne yakındı. Wylie, Jean'ın bir şeyler söylemeye çalıştığını fark etti. Dudakları şişmiş, dişlerinden bazıları yerlerinden oynamış gibi görünüyordu.

Rebus kocaman açık gözleriyle Wylie'ye baktı. "Yakalayıp yakalayamadığımızı soruyor," dedi.

Wylie pencereye koştu; perdeleri açtı. Donald Devlin koşuyor, kanlar içindeki sol eli önünde, bir bacağını sürüterek yolun karşısına geçiyordu.

"Piç herif!" diye bağırdı Wylie, kapıya koşarken.

"Hayır!" diye gürledi Rebus. Ayağa kalktı. "O benim."

Merdivenlerden ikişer ikişer inerken, Devlin'in odalardan birinde saklanmış olduğunu anladı. Onların oturma odasında, yaralıyla meşgul olmalarını beklemiş, ardından sıvışmış olmalıydı. Adamın işine çomak sokmuşlardı. Eğer yetişmeselerdi, Jean'ı nelerin bekleyeceğini düşünmemeye çalışıyordu.

Kaldırıma vardığında Devlin gözden kaybolmuştu. Ne var ki ışıkta parlayan kan damlaları, Rebus'un tam da aradığı izdi. Devlin'i, Howe

Caddesi'ni geçip, St. Stephen Caddesi'ne yöneldiği sırada yeniden gördü. Adama gittikçe yaklaşıyordu ki, kaldırımdaki bir tümseğe takılıp, bileğini burktu. Devlin yetmişlerinde olsa da, yine de çıldırmış bir adamın gücüne ve azmine sahipti. Rebus buna daha önce de tanık olmuştu: Gözü dönmüşlük ve adrenalin, korkunç bir ikili oluyordu...

Adamın izini kan damlalarına bakıp sürmek hâlâ mümkündü. Rebus yavaşlamış, ağırlığını, burkulmuş bileğinin üzerine vermemeye çalışıyordu. Gözünün önüne hep, Jean'ın yüzü geliyordu. Cep telefonunu çıkarıp, bir numara tuşladı. İlk seferinde yanlış numara çevirdiğinden, yeniden aramak zorunda kaldı. Karşı taraf yanıt verince, yardım istedi.

"Hattı açık tutuyorum," dedi. Böylece Devlin bir anda bir taksiye atlarsa ya da otobüse binerse, ekiplere bildirebilecekti.

Devlin'i yeniden görebiliyordu; ancak tam o anda adam, Kerr Caddesi'ne döndü. Rebus köşeye geldiğinde, Devlin'in izini bir kez daha kaybetti. Tam karşısında Deanhaugh Caddesi ve Raeburn Yolu vardı. Her ikisi de, yaya ve araç trafiğinin yoğun olduğu caddelerdi: Akşam eve dönüş trafiği. Çevrede bu kadar insan varken, iz sürmek daha da zordu. Trafik ışıklarından karşıya geçtiğinde, kendini Leith Nehri'nin üzerindeki köprüde buldu... Devlin'in gidebileceği birkaç yol vardı; kan izleri kesilmişe benziyordu. Acaba Saunders Caddesi'ne doğru mu gitmişti; yoksa yeniden Hamilton Yolu'na mı sapmıştı? Rebus kolunu korkuluklara dayayıp, burkulan ayağını dinlendirmek için öne eğildi. Miskin miskin akan nehre baktı.

O anda nehir kenarında, Leith'e doğru yönelmiş Devlin'i gördü.

Açık olan hattın ucundaki memura konumunu bildirdi. Tam o anda Devlin arkasını dönünce karşılaştılar. Adamın adımları önce hızlandı; ardından birden yavaşladı. En sonunda olduğu yerde durdu. Onu gören insanlar, yanından uzaklaşıyorlardı. Biri yaralı olduğunu fark ederek ilgilenir gibi olduysa da, Devlin, yardım önerisini geri çevirdi. Arkasını dönüp köprünün merdivenlerinden aşağı inen Rebus'a baktı. Yerinden bir adım kımıldamıyordu. Rebus bir kez daha konumumu bildirdi; ardından iki elinin de boşta kalmasını istediğinden, telefonunu cebine attı.

Devlin'e doğru yürürken, adamın yüzündeki çizikleri görünce, kavga sırasında Jean'ın da boş durmadığını fark etti. Kanlı ellerini inceleyen Devlin'in iki üç metre ötesinde durdu.

"İnsan ısırığı oldukça zehirli olabilir," dedi Devlin. "Ancak çok şükür ki, Bayan Burchill'den hepatit ya da HIV kapmam." Başını kaldırdı. "Seni köprüde görünce birden bir şeyin farkına vardım: Elinizde hiçbir şey yok."

"Bu ne demek oluyor?"

"Yani kanıt yok."

"İşe, cinayete teşebbüsle başlayabiliriz." Rebus elini cebine atıp telefonunu çıkardı.

"Kimi arayacaksın?" diye sordu Devlin.

"Ambulans istemiyor musunuz?" Rebus telefonu yukarı kaldırıp, bir iki adım yaklaştı.

"Yalnızca bir iki sıyrık," diye yanıt verdi Devlin, yarasına yeniden bakarak. Saçından ve yüzünün yanlarından ter damlaları akıyordu. Güçlükle aldığı soluğu, kulağa hırıltı gibi geliyordu.

"Artık eskisi kadar iyi bir seri katil değilsiniz sanırım, öyle değil mi Profesör?"

"Eh, üzerinden bir hayli zaman geçti," dedi Devlin.

"Sonuncu Betty-Anne Jesperson muydu?"

"Eğer sormak istediğiniz buysa söyleyeyim; Philippa'nın ölümüyle uzaktan yakından ilgim yok."

"Biri fikrinizi mi çaldı?"

"Aslına bakarsanız ilk aşamada benim fikrim değildi."

"Başkaları da var mıydı?"

"Başkaları mı?"

"Bizim bilmediğimiz kurbanlar."

Devlin'in gülümsemesi, yüzündeki kesiklerinin açılmasına neden oldu. "Dört yetmez mi?"

"Bilmem, onu siz söyleyin."

"Bence fena değil... Gördünüz mü? Arada ilişki yok. İki ceset bulunamadı bile."

"Tabutlar?"

"Cinayetlerle ilgisi olduğunu kanıtlamak güç..."

Rebus hiçbir şey söylemedi; yalnızca başıyla onayladı.

"Otopsiden mi buldunuz?" diye sordu Devlin sonunda. Rebus bir kez daha onayladı. "Riskli olduğunu biliyordum," dedi Devlin bunun üzerine.

"Eğer Glascow otopsisinde görev aldığınızı söylemiş olsaydınız, aklımıza hiçbir şey gelmezdi."

"Ancak o aralar, başka neler bulabileceğinizi bilmiyordum. Başka bağlantılar demek istiyorum. Yeni bir şey bulamayacağınızı gördüğümdeyse, çok geçti. 'Aa, bu arada otopside görev alan patologlardan biri de bendim,' diyemezdim. Notları inceledikten sonra, bu mümkün değildi..."

Yüzündeki kesiklere dokunup, parmaklarının ucundaki kana baktı. Rebus telefonu kulağına biraz daha yaklaştırdı.

"Ambulans?" diye sordu.

Devlin başını salladı. "Henüz erken." Yanlarından geçen orta yaşlı bir kadın, Devlin'i görünce dehşete kapıldı. "Merdivenden düştüm de..." dedi Devlin kadına. "Ambulans yolda."

Kadın hızlı adımlarla oradan uzaklaştı.

"Sanırım söylemem gerekenden daha fazlasını söyledim, ne dersiniz Müfettiş Rebus?"

"Bu konuda yorum yapacak kişi ben değilim, sizsiniz."

"Umarım Çavuş Wylie'nin başı derde girmez."

"Niçin?"

"Otopsi raporlarını incelediğim sırada bana yeterince dikkat etmediği için."

"Başı derde girecek kişinin Çavuş Wylie olduğunu sanmıyorum."

"Doğruluğu kanıtlanmamış iddialar; elinizde başka bir şey var mı, Müfettiş? Benimkine karşılık bir kadının sözü mü? Bayan Burchill'le aramızdaki kavgayı açıklayacak akla yatkın bir gerekçe bulabileceğimden eminim." Ellerini inceledi. "Biri beni bu halde görse, Bayan Burchill'in değil, benim kurban olduğumu düşünür. Açık açık söyleyin; elinizde başka ne var? İki boğulma, iki kayıp kişi... Bir tek kanıt bile yok."

"Evet, başka kanıt yok," dedi Rebus, "tabii bunu saymazsak." Elindeki telefonu yukarı kaldırdı. "Cebimden çıkardığımda açıktı. Hattın öteki ucunda da Leith'teki iletişim masamız vardı." Telefonu kulağına götürdü. Başını omzuna doğru çevirip göz ucuyla arkasına baktığında, köprünün merdivenlerine yaklaşan üniformalı memurları gördü. "Hepsini kayda aldınız mı?" diye sordu telefonun öbür ucundaki kişiye. Sonra Devlin'e bakıp gülümsedi.

"Tüm konuşmaları kayda alırız," dedi.

Devlin'in yüzündeki keyifli ifade uçup gitti, omuzları çöktü. Kaçmaya hazırlanıyordu ki, Rebus sert bir hamleyle kollarını uzatıp adamı omzundan kavradı. Devlin kurtulmak için bir süre hareket edince, ayağı kaydı. Ağırlığı, Rebus'u da beraberinde çekiyordu. İki adam Leith Nehri'ne düştüler. Su derin değildi. Rebus omzunun bir kayaya değdiğini hissediyordu. Doğrulmaya çalışırken ayakları, bileklerine kadar çamura saplandı. Devlin'i hâlâ tutuyordu. Derken adamın kel kafası suyun yüzeyinde göründü. Gözlükleri düşmüştü. Rebus o anda, Jean'ı öldüresiye döven canavarı gördü. Boşta duran eliyle profesörün boğazından tutup yeniden suya batırdı. Adamın elleri havada çırpınıyor, ortalığa su sıçratıyordu. Tırnaklarıyla Rebus'un kolunu tırmalıyor, yakasını çekiştiriyordu.

Rebus'sa hayatında hiç olmadığı kadar sakindi. Her yanından sular sıçrıyordu. Buz gibi su, içindeki yangını söndürüyor, onu rahatlatıyordu. Köprünün üzerine birikmiş insanlar olan biteni izliyor, polis memurları bir bir suya atlıyorlardı. Açık turuncuya çalan güneş, bulutların arasında bulduğu boşluktan bu manzarayı izliyordu. Rebus, suyun içinde arındığını hissediyor, bileğinin acısını duymuyordu. Jean iyileşecekti; kendisi de. Arden Caddesi'nden, hiç kimsenin bilmediği bir yerlere taşınacaktı... Belki deniz kıyısına.

Bir üniformalı arkadan kolunu çekti.

"Bırakın gitsin!"

Rebus kendine geldi. Elini çeker çekmez Donald Devlin ağzındaki suyu tükürerek sudan dışarı fırladı. Gün ışığına çıktığında boğulacak gibiydi. Çenesinden kusmuk su karışımı bir sıvı damlıyordu...

Jean Burchill'i ambulansa taşırlarken Rebus'un cep telefonu çaldı. O sırada gri üniformalı sağlık görevlilerinden biri, Jean'ı, omurilik ya da boyun zedelenmesi olasılığı bulunduğu için özel sedyeyle taşıdıklarını anlatıyordu.

Rebus dalmış Jean'a bakıyor, bir yandan da söylenilenleri dinlemeye çalışıyordu.

"Açmayacak mısınız?" diye sordu görevli.

"Neyi?"

"Telefonunuzu?"

Rebus cep telefonunu kulağına götürdü. Devlin'le yürüyüş yolunda boğuşurken düşürmüştü. Telefon çizik içindeydi; ne var ki aldığı darbeye rağmen hâlâ çalışıyordu.

"Müfettiş Rebus?"

"Benim."

"Ben Eric Bain."

"Evet?"

"Bir şey mi oldu?"

"Evet, çok şey oldu." Sedye arabası ambulansın arkasındaki yerine oturtulurken Rebus sırılsıklam olmuş giysilerine baktı. "Siobhan'dan haber var mı?"

"Aramamın nedeni de bu?"

"Ne oldu?"

"Sorun ona ulaşamamam. Botanik'te olduğunu düşünüyorlar. Dışarıda onu arayan bir sürü kişi var."

"Eee?"

"Sorgucu'yla ilgili bir gelişme var."

"Sen de çatlamamak için birine söylemek istiyorsun."

"Sanırım öyle."

"Doğru kişiyi aradığını sanmıyorum, Bain. Şu an biraz meşgulüm."

"Öyle mi?"

Rebus ambulansın içinde, sedyenin yanında oturuyordu. Jean'ın gözleri kapalıydı; ancak Rebus elini tuttuğunda karşılık aldı.

"Ne dedin?" diye sordu, Bain'in son söylediklerini duymadığından.

"O halde kime söyleyeyim?" diye yineledi Bain.

"Bilmem," diye karşılık verdi Rebus. "Pekâlâ, seni dinliyorum."

"Özel Birim," dedi Bain coşku içinde. Sorgucu'nun kullandığı e-posta adreslerinden biri, Philippa Balfour'un hesabına dek uzanıyor."

Rebus anlamadı: Bain, Sorgucu'nun Flip Balfour olduğunu mu söylüyordu?

"Sanırım akla yatkın bir durum," dedi Bain. "Claire Benzie'nin hesabı da düşünülürse..."

"Ne demek istediğini anlamıyorum." Jean gözkapakları kırpışıyordu. Ani bir sancı, diye tahmin etti Rebus. Jean'ın elini saran elini gevşetti.

"Eğer Benzie dizüstü bilgisayarını gerçekten de Philippa Balfour'a ödünç verdiyse, elimizde aynı yerde, her ikisi de Sorgucu tarafından kullanılan iki bilgisayar var demektir."

"Evet?"

"Ve Sorgucu'nun Bayan Balfour olma olasılığının üzerine bir çizgi çekersek..."

"Geriye, her iki bilgisayara da ulaşabilecek bir kişi kalır."

Bir süre sessiz kaldılar. Ardından Bain: "Bence erkek arkadaş yeniden şüpheliler listesine girdi, sen ne dersin?"

"Bilmiyorum." Rebus, dikkatini toplamakta güçlük çekiyordu. Elinin tersiyle alnında biriken ter damlalarını sildi.

"Kendisine sorabiliriz..."

"Siobhan, Sorgucu'yla buluşmaya gitti," dedi Rebus. Sonra bir süre sustu. "Botanik'te olduğunu söylüyorsun, değil mi?"

"Evet."

"Nereden biliyoruz?"

"Arabasını bahçenin hemen dışına park etmiş."

Rebus bir iki saniye düşündü: Siobhan, onu arayacaklarını bilirdi. Arabayı öyle uluorta park etmek gibi bir işaret bırakmazdı.

"Ya orada değilse?" diye sordu. "Ya onunla başka bir yerde buluşuyorsa?"

"Bunu nasıl öğrenebiliriz?"

"Belki Costello'nun evindedirler..." Jean'a baktı. "Bak Bain, gerçekten şu an benim için doğru zaman değil..."

Jean gözlerini açtı. Dudakları kımıldandı.

"Bir saniye Bain," dedi Rebus. Ardından kulağını Jean'ın ağzına yaklaştırdı.

"İyi..." sözcüğünü seçebildi yalnızca.

Jean, iyi olacağını söylüyor, Rebus'tan, Siobhan'a yardım etmesini istiyordu. Rebus başını çevirdiğinde Ellen Wylie'yle göz göze geldi. Wylie ambulansın arkasında duruyor, kapının kapanmasını bekliyordu. Başını yavaşça yukarı aşağı sallayıp Rebus'a, Jean'la kalacağını belirtti.

"Bain," dedi Rebus. "Costello'nun evinin önünde buluşalım."

Rebus Costello'nun evine vardığında, Bain apartmanın merdivenlerini çıkmış, daire kapısının önünde bekliyordu.

"Evde olduğunu sanmıyorum," dedi Bain, kapı deliğinden içeri bakarak. Devlin'in evine girdiğinde gördükleri aklına gelince, Rebus, buz gibi bir damla terin sırtından aktığını hissetti. Bain, başını kapı

deliğinden çekip Rebus'a baktı. "Görünürde bir şey yok... Tanrım, sana ne oldu böyle?"

"Yüzme dersi. Üzerimi değiştirecek zamanım yoktu." Rebus önce kapıya, ardından Bain'e baktı. "Beraberce," dedi.

"Bu yasaya aykırı değil mi?"

"Siobhan için," dedi Rebus yalnızca.

Üçe kadar sayıp aynı anda kapıya omuz attılar.

İçeri girdiklerinde Bain, aradığı şeyi biliyordu: Bir bilgisayar. Yatak odasında iki tane buldu. Her ikisi de dizüstüydü.

"Claire Benzie'ninki," diye tahmin yürüttü Bain, "ötekiyse ya kendisinin, ya da başkasının."

Bilgisayarın ekran koruyucusu çalışıyordu. Bain, Costello'nun İSS'sine girip dosyaları açtı.

"Şifre denemek için zamanımız yok," dedi, Rebus'tan çok kendi kendine. "Yani yalnızca eski iletileri okuyabileceğiz." Ancak dosyalarda Siobhan'dan gelen, ya da ona giden hiçbir ileti yoktu. "Görünüşe bakılırsa iz bırakmamaya özen gösteriyor."

"Ya da yanlış kapıyı çaldık." Rebus odaya baktı: Yatak toplanmamış, kitaplar yerlere saçılmıştı. Bilgisayarın yanında bazı ders notları vardı. Çekmecelerden dışarı çoraplar, pantolonlar ve tişörtler sarkıyordu. Ancak en üst çekmece kapalıydı. Rebus yanına yanaşıp çekmeceyi yavaşça açtı. İçinde haritalar, bir tanesi Arthur'un Tahtı'na aitti gezi rehberleri ve Rosslyn Şapeli'nin kartpostalı vardı.

"Doğru kapıymış," dedi Rebus yalnızca. Bain ayağa kalkıp bir göz atmak için yanına geldi.

"Köşe bucak saklanan Sorgucu'muzun gereksinim duyacağı her şey burada." Bain elini çekmecenin içine uzatınca Rebus eline bir tokat attı. "Dokunmak yok." Sonra çekmeceyi biraz daha araladı. Açık bir kitap gördü. Cebinden kalemini çıkarıp, kitabı el sürmeden yerinden aldı. Üzerinde, 'A'dan Z'ye Edinburgh Rehberi' yazıyordu.

"Botanik'le ilgili sayfası açık," dedi Bain, içi rahatlamış şekilde. David Costello oradaysa, şimdiye çoktan köşeye kıstırılmış olmalıydı.

Ne var ki Rebus, bundan o kadar emin değildi. Sayfanın geri kalanını inceledi. Sonra Costello'nun yatağına baktı. Üzerlerinde eski mezar taşı resimleri bulunan kartpostallar... Costello'yla Flip Balfour'un çerçeve içinde küçük bir fotoğrafı. Karenin içinde bir mezar taşı daha vardı. İkili bir partide tanışmışlardı... Ertesi sabah kahvaltıdan son-

ra Warriston Mezarlığı'nda yürüyüş yapmışlardı. Costello, Rebus'a bu şekilde anlatmıştı.Warriston Mezarlığı, Botanik Bahçesi'nden gelen yolun hemen karşısınaydı. Her iki yer de, Edinburgh Rehberi'nin aynı sayfasındaydı.

"Biliyorum," dedi Rebus sessizce. "Nerede buluşacaklarını biliyorum. Haydi gidelim." Odadan koşarak çıktı. Cep telefonunu çoktan eline almıştı. Botanik'in çevresindeki iki dedektifin Warriston'a varması iki dakika sürmezdi...

"Merhaba David."

Üzerinde hâlâ cenaze giysileri, gözünde aynı güneş gözlüğü vardı. Siobhan ona doğru yaklaşırken, David duvarın üzerine oturmuş, ayaklarını sallıyor, bir yandan da sırıtıyordu. Derken aşağı atladı ve bir anda Siobhan'ın karşısında dikildi.

"Ben olduğumu tahmin etmiş miydin?" diye sordu.

"Sayılır."

"Erkencisin."

"Sen daha erkencisin."

"Ortalığı kolaçan etmem, yalan söyleyip söylemediğini görmem gerekti."

"Yalnız geleceğimi söylemiştim."

"İşte geldin." Bir kez daha çevresine baktı.

"Kaçış için uygun pek çok yol var," dedi Siobhan, kendi soğukkanlılığına şaşarak. "Burayı bu yüzden mi seçtin?"

"Burası Flip'i sevdiğimi ilk kez anladığım yer."

"Öldürecek kadar çok seviyormuşsun gerçekten."

David'in yüzü ekşidi. "Bunların olacağını bilmiyordum."

"Öyle mi?"

David başıyla onayladı. "Ellerimin boğazına dolandığı o ana kadar... hatta sonrasında bile bildiğimi sanmıyorum."

Siobhan derin bir nefes aldı. "Ama yine de yaptın."

David onayladı. "Sanırım yaptım, evet." Başını kaldırıp Siobhan'a baktı. "Duymak istediğin buydu, değil mi?"

"Ben Sorgucu'yla tanışmak istedim."

David kollarını açtı. "Emrinizdeyim Hanımefendi."

"Ayrıca neden yaptığını da bilmek istiyorum."

"Neden mi? Kaç tane neden istersin? Züppe arkadaşları yüzünden mi, dersin? Gösteriş merakından olabilir mi? Ayrılmamızı sağlayıp beni sürünürken görmek için her an, her saniye tartışma peşinde olması, durduk yere kavga çıkarması yüzünden mi yoksa? Yoksa hepsi mi?"

"Bunlara katlanamadıysan, ayrılabilirdin."

"Ama onu seviyordum." Gülüşünden, ne kadar budala olduğunu düşündüğü anlaşılıyordu. "Bunu ona sürekli söylüyordum; o bana ne karşılık veriyordu biliyor musun?"

"Ne?"

"Hayatındaki tek erkek olmadığımı söylüyordu."

"Ranald Marr'ı mı kastediyordu?"

"Evet, o kart papazı. Okul yıllarından beri Flip'in peşinde. Benle birlikteyken bile peşindeydi!" David sözlerine ara verip yutkundu. "Yeteri kadar neden oldu mu, Siobhan?"

"Marr'a olan öfkeni, o oyuncak askere zarar vererek çıkardın... Flip'e olanıysa onu öldürerek." Siobhan oldukça sakin konuşuyordu. "Bu bana pek de adil gözükmüyor."

"Anlamanı beklemiyordum zaten."

Siobhan ona baktı. "Ne var ki anladığımı sanıyorum David. Sen tek kelimeyle korkağın tekisin. O gece Flip'i öldürmeyi düşünmediğini söylüyorsun. Yalan! Her şeyi çok önceden tasarladın... Ardından Bay Soğukkanlı'yı oynadın; onu öldürdükten bir saat bile geçmeden arkadaşlarıyla konuştun. Ne yaptığını çok iyi biliyordun, David. Sen Sorgucu'ydun." Bir süre sessiz kaldı. David uzaklara bakıyor, her sözcüğü sindirmeye çalışıyordu. "Anlamadığım bir şey var... Flip'e, onu öldürdükten sonra mı ileti gönderdin?"

David gülümsedi. "O gün, onun evinde, sen onun bilgisayarıyla uğraşırken Rebus benim başımdaydı ve bana bir şey söyledi: Tek şüpheli olduğumu."

"Sen de bizi şaşırtmayı denemeye karar verdin, öyle mi?"

"Yalnızca bir ileti olarak kalacaktı... Ne var ki, sen yanıt verince dayanamadım. Ben de oyuna senin gibi esir düştüm, Siobhan. Oyun ikimizi de kendine bağladı." Gözleri parlıyordu. "Bunun hiç önemi yok mu?"

David bir karşılık bekliyormuş gibi görünüyordu; Siobhan başını ağır ağır sallayarak onayladı. "Beni öldürmeyi mi düşünüyorsun, David?"

David soruyu duyar duymaz başını salladı. Bu düşünce canını sıkmıştı. "Bu sorunun yanıtını sen de biliyorsun," dedi sinirli bir şekilde. "Aksi halde gelmezdin." Bir mezar taşının yanına giderek, sırtını dayadı. "Kim bilir, belki bunların hiçbiri olmazdı," dedi, "Profesör olmasaydı."

Siobhan yanlış duyduğunu düşündü. "Ne profesörü?"

"Donald Devlin. Olaydan sonra beni gördüğümde, benim yaptığımı tahmin etti. Bu nedenle birileri evin dışında dolaşıyordu diye bir hikâye uydurdu. Beni korumaya çalışıyordu."

"Neden böyle bir şey yapsın, David?" Onu adıyla çağırmak, Siobhan'a çok tuhaf geliyordu. Sorgucu demek istiyordu.

"Çünkü şu ana kadar konuştuğumuz şeyler, cinayet işlemek ve örtbas etmek, onun uzmanlık alanına giriyor."

"Profesör Devlin'in mi?"

David ona baktı. "Elbette, o bir sürü kişiyi öldürmüş. Yaşlı kurt söylediği kadar iyiymiş. Benim de kendisi gibi olmamı istiyordu... belki de gerçekten iyi öğretmenlik yapmıştır, ne dersin?" Elini mezar taşının üzerinde gezdirdi. "Merdivenlerde uzun uzun konuşurduk. Benim hakkımda her şeyi öğrenmek isterdi; geçmişimi, deli çağlarımı. Bir keresinde evine gitmiştim. Bana gazetelerden kesilmiş bazı makaleler göstermişti. Kayıplara karışan, boğulan insanlarla ilgili makaleler... Hatta bir tanesi bir Alman öğrenciyle ilgiliydi..."

"Fikri oradan mı aldın?"

"Belki de." Dudak büktü. "Fikirlerin nereden geldiğini kim bilebilir?" Bir süre sustu. "Biliyor musun, Flip'e yardım ettim. Tüm o ipuçlarından o kadar etkilenmişti ki... ben ortaya çıkıncaya kadar saçını başını yoldu." Güldü. "Flip hiçbir zaman bilgisayarlardan anlamazdı. Ona Flipside adını veren bendim. Sonra da ilk ipucunu gönderdim."

"Evine gidip Cehennem Bayırı ipucunu çözdüğünü söyledin..."

Costello, o anı anımsayarak onayladı. "Benimle gelmeyi kabul etmedi; ta ki onu eve bırakacağıma söz verinceye kadar... Beni evden kovmuştu. Bu kez yollarımız temelli ayrılıyordu. Giysilerimi sandalyenin üstüne yığmıştı. Cehennem Bayırı'ndan sonra kahrolası arkadaşlarıyla bir şeyler içmeye gidecekti..." Bir süre gözlerini kapalı tuttu. Sonra yüzünü Siobhan'a döndü. "Ancak bir kez oraya geldi mi, geri dönmesi zordu..."

"Kapanış diye bir ipucu yoktu."

David ağır ağır başını salladı. "O ipucu yalnız senin içindi Siobhan."

"Neden sürekli ona geri döndüğünü bilmiyorum David, ya da oyunun neyi kanıtlayacağını düşündüğünü. Ancak bildiğim bir şey var: Onu hiçbir zaman sevmedin. Tek isteğin onu yönetmekti." Bunları söylerken bir yandan da başını yukarı aşağı sallıyordu.

"Bazı insanlar yönetilmeyi severler, Siobhan." Gözlerini, Siobhan'ınkilere dikmişti. "Sen de öyle değil misin?"

Siobhan bir süre düşündü. Daha doğrusu düşünmeye çalıştı. Ağzını açıp bir şeyler söyleyecekken, bazı sesler duydu. David başını çevirince, iki adamın yaklaştığını gördü. Elli metre arkalarında iki adam daha... Yavaşça Siobhan'a döndü.

"Beni düş kırıklığına uğrattın."

Siobhan başını salladı. "Benimle ilgisi yok."

David, mezar taşının yanından sıçradı, duvara doğru koştu. Elleriyle duvarın üstünü tuttu. Ayaklarıyla kendini yukarı itmeye çalışıyordu. Dedektifler koşmaya başladılar. İçlerinden biri bağırıyordu: "Durdur onu!" Siobhan'sa olduğu yerden kımıldamıyor, yalnızca izliyordu. Sorgucu... Ona söz vermişti... David bir ayağını, duvardaki bir girintiye soktu. Tırmanmaya çalışıyordu...

Siobhan birden duvara koştu; iki eliyle diğer ayağı tutup çekmeye başladı. David tekmeliyordu; ancak Siobhan dayandı. Ceketinden kavrayıp, aşağı çekti. İkisi birden yere düştü. David bağırdı. Siobhan, David'in yavaşça yerde yuvarlanan güneş gözlüğünü gördü. David tüm ağırlığıyla üstüne düştüğünden, ciğerlerinin patlar gibi olduğunu hissetti. Toprağa çarpan başı acıdı. Costello ayağa kalkmış kaçıyordu; ancak iki memur tarafından yere yıkıldı. Başını sağa sola oynatıp, Siobhan'la göz göze gelmeye çabaladı. İkilinin arasında en fazla bir metre vardı. David'in gözleri kin doluydu. Siobhan'a doğru tükürdü. Tükürük Siobhan'ın çenesine isabet etti; oradan aşağı sarktı. Siobhan kendinde, yüzünü silecek gücü bulamadı...

Jean uyuyordu. Doktor Rebus'a, iyi olacağını söyledi: Birkaç kesik ve çürük; 'zamanın iyileştiremeyeceği yara yoktur.'

"Bundan kuşku duyuyorum," dedi Rebus doktora.

Ellen Wylie, Jean'ın başucundaydı. Rebus onun yanına gitti. "Teşekkür etmek istiyorum," dedi Wylie'ye.

"Niçin?"

"Devlin'in kapısını kırmama yardımcı olduğun için! Çünkü tek başıma asla yapamazdım."

Wylie yanıtını, başını hafifçe eğerek verdi. "Bileğin nasıl?" diye sordu.

"Balon gibi şişti. Sorduğun için sağ ol."

"Bir iki hafta rahatsızlık izni alırsın artık," dedi Wylie.

"Belki daha da fazla. Eğer Leith'in suyunu yuttuysam..."

"Devlin'in birkaç yudum içtiğini duydum." Rebus'a baktı. "İyi bir yalan hazırladın mı?"

Rebus gülümsedi. "Benim adıma bir iki yalan uydurmayı mı öneriyorsun?"

"İhtiyacın olursa, söylemen yeter."

Rebus yavaşça başını sallayarak onayladı. "Sorun şu: Tanıklar aksini söyleyebilir."

"Peki söylerler mi?"

"Bekleyip göreceğiz," dedi Rebus.

Başındaki yaraya dikiş attıran Siobhan'ın yanına gitti. Eric Bain de oradaydı. Rebus'un yaklaştığını görünce konuşmalarına ara verdiler.

"Eric bana, nerede olduğumu nasıl tahmin ettiğini anlatıyordu," dedi Siobhan. Rebus onayladı. "Ayrıca David Costello'nun evine nasıl girdiğini de."

Rebus dudak büktü.

"Bay Güçlüomuz," diye sürdürdü Siobhan, "bir şüphelinin kapısını hiçbir yetkisi ve gerekçesi olmadan kırmış."

"Kâğıt üzerinde," dedi Rebus, "uzaklaştırılmıştım. Yani görevli bir memur değildim."

"Bu, durumu daha da kötü yapıyor." Siobhan Bain'e döndü. "Eric, suçu üstlenmek sana kalacak."

"Oraya vardığımda kapı açıktı," dedi Bain. "Biri zorlayıp içeri girmeyi denemiş, herhalde..."

Siobhan ona bakıp gülümsedi. Ardından elini sıktı...

Donald Devlin, Western General Hastanesi'nde yoğun bakımdaydı. Nehirdeki boğuşma sırasında neredeyse boğuluyordu; şimdiyse komadaydı.

"Umut edelim yaşasın," dedi Emniyet Müdür Yardımcısı Colin Carswell. "Yoksa davalar bizi epey uğraştırır."

Carswell Rebus'a hiçbir şey dememişti. Gill, Rebus'a endişelenmemesini söylüyordu: "Sana aldırmıyor çünkü özür dilemekten nefret ediyor."

Rebus onayladı. "Az önce bir doktora göründüm," dedi Rebus.

Gill ona baktı. "Eee?"

"Şu sürekli gitmemi istediğin kontrolün yerine geçer mi?"

David Costello, Gayfield Meydanı Karakolu'nda göz altında tutuluyordu. Rebus oraya gitmedi. Birkaç şişe viski ve bira açılacağını, kutlama seslerinin, Costello'nun sorgulandığı odaya kadar gideceğini biliyordu. Donald Devlin'e, genç komşusunun cinayet işleyip işleyemeyeceğini sorduğu günü anımsadı: David'in yapabileceği türden bir şey değil. Ne var ki Costello kendi yöntemini bulmuş, Devlin'se onu kanatları altına almıştı... Yaşlı genci kollamıştı.

Rebus eve döndüğünde, odaları tek tek dolaştı. Buranın, yaşamının tek değişmeyen noktası olduğunu fark etti. Üzerinde çalıştığı tüm dosyalar, karşı karşıya geldiği tüm caniler... Hepsiyle bu evde, koltuğuna oturup, pencereden bakarak uğraşmıştı. Beyninin içinde her birine bir oda bulmuştu ve her biri kendi odasında kalmayı sürdürmüştü.

Eğer evinden vazgeçerse, geriye ne kalırdı? Dünyasına dingin bir merkez bulamaz, yaratıklarını kapatacağı kafesini yitirirdi.

Ertesi gün ilk iş emlakçıyı arayacak, ona, evinden taşınmayacağını söyleyecekti.

Ertesi gün.

Çünkü o gece, doldurması gereken yeni kafesler vardı...

ON DÖRT

Pazar öğleden sonraydı. Güneş alçakta ama parlak, gölgeler inanılmayacak kadar uzun ve hareketliydi. Ağaçlar, esen rüzgâra boyun eğmişti. Bulutlar yeni yağlanmış bir makine gibi kayıyordu gökte. Rebus arabayla, Şelale yazan tabelanın yanından geçerken, yolcu koltuğunda sessizce oturan Jean'a baktı. Jean bütün hafta boyunca sessizdi; telefonlara yanıt verirken, kapıyı açarken yavaş davranıyordu. Doktorun sözleri geldi Rebus'un aklına: *Zamanın iyileştiremeyeceği yara yoktur.*

Rebus tercihi ona bırakmış, Jean da gelmeye karar vermişti. Işıl ışıl parlayan bir BMW'nin yanına park ettiler. Su oluğunun içinden köpüklü sular akıyordu. Rebus el frenini çekip Jean'a döndü.

"Hemen dönerim. Burada beklemek ister misin?"

Jean bir süre düşündü; ardından başıyla onayladı. Rebus arka koltuğa uzanıp, tabutu aldı. Üzerinde Steven Holly'ye ait bir haber olan bir gazeteye sarılıydı. Arabadan inip, kapısını açık bıraktı. Çömlekçinin kulübesinin kapısını çaldı.

Kapıyı Bev Dodds açtı. Kadının üzerinde alacalı bulacalı bir önlük, yüzünde donuk bir gülümseme vardı.

"Turist olmadığım için üzgünüm," dedi Rebus. Kadının yüzündeki gülümseme yok oldu. "Çay ve çörek satışlarınızda patlama olmuş, doğru mu?"

"Sizin için ne yapabilirim?"

Rebus, elindeki paketi gösterdi. "Bunu geri almak hoşunuza gider diye düşünmüştüm. Sonuçta ta başından beri size aitti."

Kadın, gazete kağıdına sarılı paketi açtı. "Teşekkürler," dedi.

"Gerçekten size aitti. Yanlış mı düşünüyorum?"

Kadın gözünü tabuttan alamıyordu. "Kim bulduysa onundur, derler."

Ne var ki Rebus başını sallıyordu. "Demek istediğim, onu siz yaptınız Bayan Dodds. Yeni tabelanızı..." dedi Rebus, başıyla tabelayı göstererek, "kimin yaptığını söylemek ister misiniz? Bahse girerim onu da siz yapmışsınızdır. İyi bir ahşap... Sanırım araç gereciniz de vardır."

"Ne demeye çalışıyorsunuz siz?" Kadının sesi titremeye başladı.

"Jean Burchill'i buraya getirdiğimde - bu arada kendisi arabada ve gayet iyi, sorduğunuz için teşekkürler - onu buraya getirdiğimde, müzeye sık sık gittiğinizi söylemiştiniz."

"Evet?" dedi Dodds, başını çevirip arabaya doğru bakarak. Jean'la göz göze gelince gözlerini kaçırdı.

"O kadar sık gittiniz ve Arthur'un Tahtı tabutlarını görmediniz." Rebus kaşlarını çattı. "O an farkına varmam gerekirdi." Rebus, Dodds'a uzun uzun baktıysa da öteki ağzını açıp tek söz etmiyor, yalnızca elindeki tabutla oynuyordu. Rebus, kadının boğazından yukarıya doğru tırmanan kızarıklığı fark etti. "Böylece işleriniz yoluna girdi," dedi, "ama size bir şey söyleyeyim..."

Kadın, yaşlı gözleriyle Rebus'a baktı. "Ne?" diye sordu, çatlak bir sesle.

Rebus parmağıyla onu işaret etti. "Şansınız varmış ki peşinize daha önce düşmedim. Aksi takdirde Donald Devlin'e bir şeyler söyleyebilirdim. O da sizi arabada oturan Jean'dan daha beter ederdi."

Arkasını dönüp arabaya doğru yürüdü. Yolda durup, üzerinde 'Çömlekçi' yazan tabelayı söktü, yere attı. Kapının ağzında duran Dodds, arabayı çalıştırana kadar Rebus'u izledi. Birkaç günübirlik turist kaldırımda yürüyordu. Rebus, bu insanların nereye ve niçin geldiklerini iyi biliyordu. Yola çıkarken, arabanın hem arka hem de ön tekerleklerinin tabelayı çiğnemesine dikkat etti.

Edinburgh'a dönerlerken Jean, "Portobello'ya mı gidiyoruz?" diye sordu. Rebus onayladı; ardından sakıncası olup olmadığını sordu.

"Sakıncası yok," dedi Jean. "Yatak odasındaki aynayı taşımama yardım edecek birine ihtiyacım var." Rebus ona döndü. "Vücudumdaki ezikler, çürükler iyileşene kadar," diye devam etti sessizce.

Rebus başını sallayarak anladığını gösterdi. "Benim neye ihtiyacım var, biliyor musun Jean?"

Jean ona döndü. "Neye?"

Rebus ağır ağır başını salladı. "Belki bana bir açıklama yaparsın diye umuyorum..."

Edinburgh dediğiniz şey, tümüyle bastırılmış cinsel duygular ve isteriden ibarettir.

Philip Kerr, "Gayritabii Tarih Müzesi"

SONSÖZ

İlk olarak bu kitabın son taslağı üzerinde çalıştığım sırada arka planda 'Stanley Kubrick' adlı albümleri çalan Mogwai'ye çok teşekkürler.

David Costello'nun evindeki şiir kitabı, James Robertson'un *I Dream of Alfred Hitchcock* adlı eseridir; Rebus'un alıntı yaptığı şiirin adı 'Shower Scene'dir.

Bu kitabın ilk taslağını yazdıktan sonra, İskoçya Müzesi'nin 1999 yılında, Arthur'un Tahtı tabutlarını araştırmaları ve konu hakkında bir sonuca varmaları için Virginia Üniversitesi'nden Dr. Allen Simpson ve Dr. Sam Menefee adlı iki Amerikalı araştırmacıyı görevlendirdiğini öğrendim. Bu uzmanlar, tabutları yapanın, Burke ve Hare'nin ayakkabıcılıkla uğraşan bir yakını olmasının en akla yatkın açıklama olduğuna karar vermişlerdi. Tabutların yapımında, ayakkabıcılıkta kullanılan bir falçatadan ve ayakkabı tokalarından yararlanılmış olmalıydı. Kesilip biçilmiş bir beden yeniden dirilemeyeceğinden, amaç, tabutlar aracılığıyla kurbanlara için bir nebze de olsa bir Hıristiyan cenazesi düzenlemekti.

Şelale elbette bir hayal ürünü, düşsel bir gezintidir. Dr. Kennet Lovell yalnızca sayfalarında yaşar.

Haziran 1996'da, Ben Alder'ın doruğu yakınlarında bir erkek cesedi bulunmuştu. Adam, silahla vurulmuştu. Adı Emmanuel Caillet'ti. Fransa vatandaşı olan babası ticaretle uğraşan bir bankerdi. Ölen adamın İskoçya'da ne aradığı hiçbir zaman saptanamadı. Otopsi ve olay yeri incelemesi sonucunda hazırlanan raporda, genç adamın intihar ettiği belirtiliyordu. Ne var ki ortada, aileyi bu sonuca inanmamaya iten yeterince çelişki ve yanıtlanmamış soru vardı...

